

Univerzitet u Nišu
Fakultet umetnosti i

Univerzitetska biblioteka „Nikola Tesla“

ENGLESKO-SRPSKI REČNIK MUZIČKIH TERMINA I IZRAZA

Biblioteka Monografije 4

Snežana Drambarean i Dorin Drambarean

Niš, 2013.

Univerzitet u Nišu
Fakultet umetnosti
i
Univerzitetska biblioteka «Nikola Tesla»

**ENGLJSKO-SRPSKI REČNIK
MUZIČKIH TERMINA I IZRAZA**

Snežana Drambarean
i
Dorin Drambarean

Niš, 2013.

Prema licenci autora
**Autorstvo-Nekomercijalno-Bez
prerada 3.0 Srbija** (Creative
Commons BY-NC-ND 3.0)

IBD M_004

SADRŽAJ

Skraćenice i

Fonetski simboliii

Uputstvo za korišćenje rečnika iii - v

Englesko-srpski rečnik1 – 454:

A	1 – 30	N	266 – 276
B	31 – 58	O	277 – 289
C	59 – 100	P	290 – 322
D	101 – 123	Q	323 – 327
E	124 – 135	R	328 – 351
F	136 – 155	S	352 – 399
G	156 – 169	T	400 – 430
H	170 – 187	U	431 – 433
I	188 – 200	V	434 – 443
J	201 – 209	W	444 – 448
K	210 – 216	X	449 – 450
L	217 – 228	Y	451 – 452
M	229 – 265	Z	453 – 454

Engleski termini i skraćenice:

abbr.	(abbreviation)	-	skraćenica
acro.	(acronym)	-	akronim
adj.	(adjective)	-	pridev
adv.	(adverb)	-	prilog
alt.	(alternative)	-	alternativa (npr. ortografska)
Am.	(American)	-	američka vatijanta
Br.	(British)	-	britanska varijanta
etc.	(and so on)	-	i tako dalje
Ger.	(German)	-	iz nemačkog
Fr.	(French)	-	iz francuskog
It.	(Italian)	-	iz italijanskog
idm	(idiom)	-	idiom
n	(noun)	-	imenica
phv	(phrasal verb)	-	frazalni glagol
pl	(plural)	-	množina
pp	(past participle)	-	prošli particip
prep	(preposition)	-	predlog
pres. par.	(present participle)	-	sadašnji particip
pres. sim.	(present simple)	-	prosti present
ps	(past simple)	-	prosti preterit
sb	(somebody)	-	neko
sg	(singular)	-	jednina
sth	(something)	-	nešto
v	(verb)	-	glagol
3 rd per.pres.simple	(third person present simple)	-	3. lice prostog prezenta

Fonetski simboli

Izgovor:

Za fonetsku transkripciju su korišćeni IPA (International Phonetic Alphabet) simboli:

Samoglasnici:	Suglasnici:	Diftonzi:
ɑ: calm	b bad	eɪ cake
ʌ cut	d did	əʊ foam
æ camp	f fall	aɪ hi
e pen	g get	aʊ house
i: see	h hat	ɔɪ soil
i money	k cat	ɪə clear
ɪ sit	l leg	eə air
ɒ box	m man	ʊə tour
ɔ: saw	n now	
u ritual	p pen	
u: cool	r red	
ʊ cook	s see	
ə ago	t tea	
ɜ: bird	v van	
	z zoo	
	ʃ ship	
	ʒ vision	
	dʒ jam	
	θ thin	
	ð the	
	tʃ chain	
	ŋ sing	

UPUTSTVO ZA KORIŠĆENJE REČNIKA

Oznaka	Značenje	Primer
..... ⇔ u sinonimskom odnosu sa ...	tangoist /'tæŋgəʊɪst/ [n] plesač(ica) tanga ⇔ DANCER ▶ TANGO DANCER
▶	navedeno kao pododrednica u	SECOND ▶ AUGMENTED SECOND (» AUGMENTED SECOND « tražiti kao podvarijantu leksičke jedinice » SECOND «)
→	idi na	AB → FORM ▶ BINARY FORM (za značenje » AB « idi na leksičku jedinicu » FORM «, gde je » BINARY FORM « navedeno kao pododrednica)
① <i>opposite</i> :	antonimi	loud /,laʊd/ [adj, adv] glasan, glasno ① <i>opposite</i> : QUIET, SOFT
① <i>see</i> : ...	dodatne informacije o leksičkoj jedinici	antiphonia /æntɪ'fəʊniə/ [n] parafonija, oktava u grčkoj muzičkoj teoriji ① <i>see</i> : PARAPHONIA, SYMPHONIA
① <i>see illus.</i> : ...	vidi ilustraciju	lip plate /lɪp pleɪt/ [n] usnik na flauti ① <i>see illus.</i> : FLUTE

Nivoi leksičke jedinice:

Leksička jedinica

[broj] (izvedenica I nivoa)

↳ (izvedenica II nivoa)

⇒ (izvedenica III nivoa)

scale /skeɪl/ [n]

[1] lestvica (skala):

- **pentatonic** ~ - pentatonična lestvica, pentatonika ⇔ **FIVE-NOTE/TONE SCALE**:
↳ **major pentatonic** ~ - pentatonična durska skala, durska pentatonika ⇔ **PRIMARY PENTATONIC SCALE**:
⇒ **A major** ~ ~ (A B C# E F# A) – A dur pentatonična skala

Pravopisna varijanta:

..... (*alt.*

(Br) | (Am)

artist /ɑ:tɪst/ [n] umetnik, umetnica

- **make-up** (*alt. makeup*) ~ - šminker (u pozorištu, operi, na TV i sl.); ili

centre | **center** /'sentə(r)/ [n] centar

Britanska vs. američka varijanta:

Distinkcije između britanske i američke verzije su navodjene samo ako se u britanskom i američkom engleskom koriste različiti termini za jedan isti pojam uz ukazivanje na sinonimski odnos

demisemiquaver /'demɪsemi,kweɪvəl/ [n] *Br.*: tridesetdvojka [nota] ⇔ **NOTE** ▶ **THIRTY-SECOND NOTE**; **QUAVER** ▶ **QUADRUPLE QUAVER** ① *see illus.*: **NOTE**

note /nəʊt/ [n]

- **thirty-second** ~ - (Am.) tridesetdvojka, tridesetdvojina (note) ⇔ **DEMISEMIQUAVER**; **QUAVER** ▶ **QUADRUPLE QUAVER** (*illus.*);

Kada reč koja je internacionalno prihvaćena kao termin jezika muzike dolazi iz drugog jezika (posebno italijanskog iz koga dolazi veliki broj oznaka za tempo ili bilo kog drugog kada se radi o stilovima, instrumentima i sl. drugih kultura, dat je izgovor koji je prihvaćen u engleskom jeziku (prema zvaničnim izvorima)

adagissimo /,ædɑ:'dʒɪsi,məʊ/ [adj, adv] (kao oznaka za tempo) prilično sporo ⇔ **SLOW** ▶ **RATHER SLOW**

citharoetics /'sɪθərəetɪks/ [n] kitaristika, umetnost sviranja na kitari (→ **cithara**)

Značenje i prevod:

Ako reč ima više značenja, svako je obeleženo brojem:

Za neke reči dati su primeri koji olakšavaju njeno razumevanje i upotrebu. Uz to, dat je i ceo ili delimičan prevod datog primera

Ako reč potiče iz nekog drugog jezika, ali ima internacionalno prihvaćeno značenje, što je posebno čest slučaj u jeziku muzike, rečnik vas, po pravilu, prvo upućuje na engleski ekvivalent te reči uz koji možete naći i njeno značenje

Kada reč nema svoj ekvivalent u srpskom, korišćeni su termini iz žanrovske literature (koji su obično "posrbljeni" engleski termini) zajedno sa najbližim prevodom (gde god je moguće) i dodatnim objašnjenjem

Uz reči koje označavaju koncepte relativno nepoznatog sadržaja (posebno kada su u pitanju muzički instrumenti drugih kultura) data su dodatna objašnjenja

Gramatika:

Vrsta reči: informacija o vrsti reči data je odmah posle fonetske transkripcije (vidi skraćenice)

Nepravilna množina: za imenice sa nepravilnom množinom data je i fonetska transkripcija množine

Nepravilni oblici glagola:

1) nepravilni glagoli;
2) glagoli kod kojih dolazi do udvajanja suglasnika kod dodavanja nastavaka -ed i 'ing;

octet /ɒk'tet/ [n]

- [1]** oktet, kompozicija za osam instrumenata ili ljudskih glasova;
- [2]** ansambl od osam pevača ili svirača – solista;

susceptible (to sth) /sə'septəbəl/ [adj] podložan, osetljiv (na): ~ **to moisture/temperature** – osetljiv na vlagu/temperaturu: *Wood instruments are particularly susceptible to moisture. (Drveni instrumenti su posebno osetljivi na vlagu.)*

con /kɒn/ [prep.] /t. sa..., u stilu koji zvuči...:

- ~ **allegrezza** ⇔ **cheerfully**;

Dakle, engleski ekvivalent italijanskog izraza „con allegrezza“ je „cheerfully“; ako potražite jedinicu „cheerfully“, tamo ćete naći značenje, ali i druge sinonime:

cheerfully /'tʃiəfʊli/ [adv] radosno, veselo ⇔ **joyfully, gaily, gioioso, con** ▶ **con allegrezza**

singing /sɪŋɪŋ/ [n] pevanje:.....

- **scat** ~ - (u džezu) „skat“ pevanje, pevanje besmislenim slogovima ("ba ba dee dot bwee dee") uz melodijsku i ritmičku improvizaciju kojom pevač svojim glasom "kreira" ekvivalent instrumentalne solo partije ① *see: VOCALESE*

sintir /'sɪntɪr/ [n] sintir, žičani instrument poreklom iz zapadne i severne Afrike; vrsta laute veličine gitare sa tri žice i rezonatorom preko koga je razapeta kamilja koža koja ima istu akustičku funkciju kao membrana na bendžu; vrat je običan štap preko koga su razvučene jedna kratka i dve duge žice koje proizvode vrlo perkusivni zvuk ⇔ **GIMBRI, GUEMBRI, HEJHOUJ**

octet /ɒk'tet/ [n]

- [1]** oktet, kompozicija za osam instrumenata ili ljudskih glasova;
- [2]** ansambl od osam pevača ili svirača – solista;

chitarrone /ˌkɪtɑː'rəʊni, ˌtʃɪt-/ [n, pl. **chitarroni** /-ni/] kitarone, stari instrument iz porodice lauta sa dugim vratom na kome su dva čivjišta, jedno iznad drugog, vrsta bas-laute ① *see: ARCH[I]LUTE*

→ **blow** /bləʊ/ [v, p.s. **blew**, p.p. **blown**] duvati, svirati (duvački instrument)

→ **clap** /klæp/ [v, p.s. & p.p.: **clapped**; pres. part.: **clapping**] pljeskati (rukama), tapšati, aplaudirati; pljesnuti, udariti

Komparativi i

superlativi: dati su samo oblici prideva koji u komparativu i superlativu dobijaju nastavke -er i -est

tight /'taɪt/ [adj, **tighter, tightest**] zategnut ⓘ *opposite:* **LOOSE**

CA

A /eɪ/ [1] prvi deo u višedelnom muzičkom obliku:
AB; [2] (u muzičkoj teoriji) oznaka za A-dur i odgovarajući trozvuk

A *abbr.* [1] → alto¹, "alt" (glas), kao u primeru SATB - Soprano, Alto, Tenor, Bass (četiri glasa u mešovitom horu); [2] → augmented; [3] → ampere; [4] → antiphon; [5] → advanced (*as in*: A level)

A, a /eɪ/ »A«, šesti stupanj lestvice građene na tonu C; nota »la« u solfeđu ⇔ la, lah:

- A flat (Ab) – (nota) A_s sniženo A;
- A double flat (A $\flat\flat$) – (nota) A_{ss}, dvostruko sniženo A;
- A double sharp (A $\sharp\sharp$) – (nota) A_{is}, dvostruko povišeno A;
- A major ① *see*: SCALE [1] ▶ MAJOR SCALE ▶▶ A major scale;
- A \flat major ① *see*: SCALE [1] ▶ MAJOR SCALE ▶▶ A flat major scale;
- A \sharp major ① *see*: SCALE [1] ▶ MAJOR SCALE ▶▶ A sharp major scale;
- A minor ① *see*: SCALE [1] ▶ MINOR SCALE ▶▶ A minor scale;
- A \sharp minor ① *see*: SCALE [1] ▶ MINOR SCALE ▶▶ A sharp minor scale
- A natural – (nota) A, A₁;
- A sharp (A \sharp) – (nota) A_{is}, povišeno A

a [1] /eɪ/ (u muzičkoj teoriji) oznaka za A-mol i odgovarajući trozvuk; [2] /a/ *lt.* u, na, na način; [3] ⇔ à

a *abbr.* [1] → FINGER ▶ annular finger; [2] → alto² (za instrumente)

à /a/ (*alt.* a) (kada se nađe u naslovu muzičkog dela, posle koga sledi broj) oznaka za broj deonica/glasova u delu: *Magnificat à 5*

a. *abbr.* → ante

a- [pref] (an- ispred samoglasnika) prefiks sa značenjem ne, bez (atonal, amusical...)

A1 *abbr.* → PRIME ▶ augmented prime

A2 *abbr.* → SECOND ▶ augmented second

a 2 – za dva glasa ili instrumenta ⇔ a due (a 4 – za četiri glasa/instrumenta, itd...)

A3 *abbr.* → THIRD ▶ augmented third

A4 *abbr.* → FOURTH ▶ augmented fourth

A440 – kamerton, osnovni ton u muzici po kome se štimuju muzički instrumenti; obeležava se sa A440 zato što, prema standardu ISO 16, frekvencija ovog tona iznosi 440 Hz; ranije je ova frekvencija bila samo američki standard, dok je na međunarodnom planu važio i štim prema frekvenciji 435 Hz ⇔ PITCH ▶ concert

pitch, CONCERT ▶ concert A

A5 *abbr.* → FIFTH ▶ augmented fifth

A6 *abbr.* → SIXTH ▶ augmented sixth

A7 *abbr.* → SEVENTH ▶ augmented seventh

A8 *abbr.* → OCTAVE ▶ augmented octave

AA, A.A. *abbr.* → ASSOCIATE [3] ▶▶ Associate of Arts

AABA - varijanta ABA oblika, kod kog se prvi deo izvodi dva puta pre srednjeg (B) i još jednom na kraju ① *see*: FORM ▶ TERNARY FORM

AAC *acro.* → ADVANCED ▶ advanced audio coding

AB → FORM ▶ binary form

ab. *abbr.* → abridgement

ABA → FORM ▶ ternary form

ABABA/ABACA → FORM ▶ five-part form

abalone ⇔ mother-of-pearl [1]

abampere /æb'æmpɛə, æb'æmpɪər/ [n] apsolutni amper (10 ampera) ① *see*: ampere

abate /ə'beɪt/ [v] smanjiti, redukovati: ~ noise – smanjiti buku ⇔ reduce

abatment /ə'beɪtmənt/ [n] smanjenje, redukovanje ⇔ reduction; noise ~ – redukovanje buke; noise ~ order – nalog za smanjivanje buke

abbandonatamente ⇔ CON ▶ con abbandono

abbreviation /ə'brɪ:vi,eɪʃən/ [n] skraćenica; u muzičkoj notaciji koriste se dve kategorije skraćenica: one koje se odnose na modifikaciju uobičajenih oblika nota i ostalih oznaka i verbalne instrukcije kojima se zamenjuje puni muzički zapis

ABC /,ɛɪbi:'si:/ [n]

[1] abeceda ① *see*: ALPHABET;

[2] osnovna uputstva o nečemu: ~ of guitar chords – osnovna uputstva za sviranje akorada na gitari ① *see*: PRIMER

abdomen /'æbdəmən, æb'dəʊmən/ [n] abdomen, trbuh ⇔ belly [3], stomach, venter

abdominal /æb'dɒmɪnl/ [adj] abdominalni, trbušni: ~ cavity – trbušna duplja

abdominally /æb'dɒmɪnli/ [adv] abdominalno, trbušno

a bene placito ⇔ PERFORMER ▶ up to the performer

aberration /,æbə'reɪʃn/ [n] odstupanje (od norme, tehnike, itd.)

a bit /ə 'bɪt/ [n] malo, nešto, donekle ⇔ little, somewhat, rather; poco

aboriginal /,æbə'rɪdʒɪnəl/ [adj] domorodački,

starosedelački
 abridged /ə'brɪdʒd/ [v] skraćeni: ~ version/
 edition – skraćena verzija/skraćeno izdanje:
*This abridged 90-minute version of "The Magic
 Flute" is sung in English (Ova skraćena,
 devedesetominutna verzija...)*
 abridgement /ə'brɪdʒmənt/ [n] skraćivanje:
*Abridgement is necessary in converting a novel
 or a play into an opera. (Skraćivanje je
 neminovno prilikom prerade nekog romana ili
 drame u operu) → abbr. ab.*
 abrupt /ə'brʌpt/ [adj] nagao, iznenadan ⇔
 sudden: ~ change in tempo - nagla
 promena tempa
 abruptly /ə'brʌptli/ [adv] naglo ⇔ suddenly
 ABS *acro.* → Acrylonitrile Butadiene
 Styrene
 absence /'æbsəns/ [n] odsustvo: ~ from
 rehearsal – odsustvo sa probe; ~ of tempo
 marks – odsustvo oznaka za tempo
 absent /'æbsənt/ [adj] odsutan: ~ from the
 rehearsal – odsutan sa probe; ~-minded
 rasejan, nepažljiv; ~-mindedly [adv] rasejano,
 nepažljivo
 absentee /'æbsən'ti:/ [n] odsutna osoba
 absenteeism /'æbsən'ti:zəm/ [n] odsustvovanje:
*Repeated absenteeism from rehearsals (Često
 odsustvovanje sa proba) or concerts may be a
 cause for dismissal.*
 absonant /'æbsənənt/ [adj] neskladan,
 nesaglasan ⇔ discordant
 absorb /əb'zɔ:b/ [v] upijati (zvuk)
 absorption /əb'zɔ:pʃn/ [n] apsorpcija, upijanje:
 sound ~ - upijanje zvuka, apsorpcija zvuka;
 sound ~ coefficient – koeficijent apsorpcije
 zvuka
 abstruse /æb'stru:s/ [adj] teško razumljiv,
 nejasan, dubok, tajanstven: ~ musical score
 – teško razumljiva partitura
 absurd¹ /əb'sɜ:d/ [n] apsurd
 absurd² /əb'sɜ:d/ [adj] apsurdan
 absurdity /æb'sɜ:di:ti, -'zɜ:-/ [n] apsurd,
 apsurdnost: to the point of ~ - do apsurd
 ⇔ ad absurdum
 AC *acro.* [1] → *MUSIC*¹ ▶ adult contemporary
 (music); [2] → *CORRECTION* ▶ author's
 correction
 academy /ə'kædəmi/ [n, pl. academies]
 akademija (od imena grčke mitološke ličnosti
 Akademusa, vlasnika vrta u blizini Atine gde je
 Platon podučavao svoje učenike; istim terminom

se kasnije označavala škola na Ciceronom
 imanju u Tusculum-u);

- ~ of Arts and Sciences – akademija
 nauka i umetnosti;
- ~ of dance – plesna akademija;
- ~ of fine arts – umetnička akademija,
 akademija likovnih umetnosti ⇔ art
 academy;
- ~ of music – *Am.* muzička akademija ①
see: COLLEGE OF MUSIC, CONSERVATORY;
- ~ of vocal arts – akademija vokalnih
 umetnosti;
- art ~ ⇔ academy of fine arts;
- ballet ~ – baletska akademija;
- National ~ of Recording Arts &
 Sciences – (Američka) Nacionalna
 akademija za diskografsku umetnost i
 nauku koja tradicionalno dodeljuje nagradu
 Gremi, godišnju nagradu za izuzetne
 doprinose u muzici i diskografiji → *acro.*
 NARAS

a cappella /,ɑ:kə'pelə, ækə'pelə *It.* akap'pela/
 [adj, adv] *a kapela*, horsko ili vokalno pevanje
 bez instrumentalne pratnje
 a capriccio /,ɑ:kə'prɪtʃi,əʊ *It.* akə'prɪtʃo/ [adv] *a
 kapričo*, po volji izvođača, slobodno u tempu i
 izrazu
 accarezzévole ⇔ expressively
 acatalectic /eɪ,kætɪ'ektɪk/ [adj] akatalektički,
 (metrički) potpun ① *see:* *VERSE* [1] ▶
 acatalectic verse
 acathistus ⇔ *HYMN* ▶ acathist hymn
 acc. *abbr.* → accompaniment; accompany
 accarezzévole ⇔ expressive
 accel. *abbr.* → accelerando
 accelerando /ɑ:tʃele'ra:ndɔ: *It.* a,tʃele'randɔ/ [adv]
ačelerando, oznaka za postepeno ubrzavanje
 tempa ⇔ accelerating, growing faster ①
opposite: DECELERANDO → *abbr.* accel.
 accelerate /ək'selə'reɪt/ [v] ubrzati: ~ tempo –
 ubrzati tempo: *It makes more sense
 to accelerate tempo here. (Logičnije je da se
 ovde ubrza tempo.)*
 accelerating /ək'selə'reɪtɪŋ/ [adj] postepeno
 ubrzavajući (u tempu) ① *see:* ACCELERANDO
 accentato ⇔ accented
 accented /æk'sentɪd/ [adj] naglašen, akcentovan
 ⇔ accent(u)ato, emphasized, stressed
 accentuate /æk'sentʃu,eɪt/ [v] akcentovati,
 naglasiti ⇔ emphasize, stress
 accentuato ⇔ accented

accent /'æksənt; 'æksent/ [n] akcent, naglasak:
mark with an ~/put an ~ on – naglasiti,
staviti akcent na, akcentovati:

[1] (u muzici) naglasak, akcent, akcentuacija,
davanje većeg intenziteta bitnim tonovima
muzičke rečenice u cilju isticanja njihove
tonske, izražajne i ritmičke vrednosti ⇔
stress, emphasis; ① *see*: MARK [1]

- agogic ~ – agogički akcent;
- combined ~ – kombinovani akcent;
- harmonic ~ – harmonski akcent, akcent koji ističe harmoniju;
- legato ~ – legato akcent, blagi akcent bez primetne odsečnosti koji se izdržava celom dužinom note; koristi se na svim dinamičkim nivoima;
- light ~ – laki akcent;
- main ~ ⇔ primary accent;
- medium ~ – srednji akcent;
- melodic ~ – melodijski akcent, akcent koji ističe najvažniji ton u melodiji, bez obzira na visinu tona u melodijskoj liniji;
- metric ~ – metrički akcent;
- normal ~ – normalni akcent, umereno jaki akcent koji se javlja na svim dinamičkim nivoima od pianisima do fortisima ① *see*:

MARCATO;

- pathetic ~ – patetični akcent, akcent kojim se podvlači izražajnost, bilo da je zahtevan napisanom oznakom ili je uslovljen tematikom teksta;
- percussive ~ – perkusivni akcent;
- primary ~ – glavni akcent/naglasak ⇔ downbeat; main accent; principal accent;
- principal ~ ⇔ primary accent;
- rhythmic ~ – ritmički akcent, akcent kojim se ističu jedinice takta ili grupe taktova koji konstituišu pravilan ritam;
- secondary ~ – sporedni akcent ⇔ subordinate accent, subsidiary accent;
- strong ~ – snažni, jaki akcent tipičan za jake dinamičke nivoe (forte i jače);
- subordinate ~ ⇔ secondary accent;
- subsidiary ~ ⇔ secondary accent;

[2] (dijakritički znak):

- acute ~ – akut, dugouzlazni naglasak (´);
- circumflex ~ – cirkumfleks, dugosilazni naglasak (^);
- double acute ~ – dvostruki akut (ˇ);
- double grave ~ – dvostruki gravis (`);

Phrasing & Articulation: A c c e n t s / Fražiranje i artikulacija: A k c e n t i

PERCUSSIVE ACCENTS				PRESSURE ACCENT
<i>STACCATO</i>	<i>STACCATISSIMO</i>	STRONG ACCENT <i>MARTELLATO</i>	NORMAL ACCENT <i>MARCATO</i>	LEGATO ACCENT <i>TENUTO</i> <i>PORTAMENTO</i>
LIGHT ACCENTS		STRONG ACCENT	MEDIUM ACCENTS	

COMBINED ACCENTS/KOMBINOVANI AKCENTI							
STRONG & STACCATO <i>STACCATO DURO</i>	STRONG & LEGATO <i>LEGATO DURO</i>	STRONG & STACCATISSIMO <i>STACCATISSIMO DURO</i>	LEGATO & STACCATO PORTAMENTO & STACCATO <i>PORTATO MEZZO STACCATO</i>	LEGATO & STACCATISSIMO <i>MEZZO STACCATISSIMO</i>	MARCATO & STACCATO <i>STACCATO FORZATO</i>	MARCATO & LEGATO	MARCATO & STACCATISSIMO
STRONG ACCENTS			MEDIUM ACCENTS				

- grave ~ – gravis, kratkouzlazni naglasak (`)
- accent[uate] /æk'sənt, æk'sentʃu,eɪt/ [v] naglasiti, akcentovati ⇔ emphasize, stress
- accentus /æk'sentəs/ [n] akcentus, način na koji se u liturgijskom pevanju izvode tekstovi rečitativnog karaktera tzv. silabičnom melodijom koja se pretežno bazira na jednom stalnom tonu uz male melodičke promene; uvek ga izvodi samo jedan pevač ① see: CONCENTUS
- accept /æk'sept/ [v] prihvatiti; primati; priznavati
- accessory /æk'sesəri/ [n, pl. accesories]:
- [1] akcesoar, prateća/dodatna oprema:
- clarinet/guitar/drum accessories – prateća oprema za klarinet/gitaru/bubnjeve;
 - tools and accessories – pribor i prateća oprema;
- [2] modni detalj
- acciaccatura /ɑ:ʃɑ:kɑ:'tuərə, /t.ɑ:ʃɑ:kɑ:'tuərə/ [n, pl. acciaccaturas, acciaccature]:
- [1] ačakatura, skupni udar: ukras u muzici za čembalo početkom 18. veka: istovremeni udar glavnog tona i njegove gornje ili donje sekunde; takođe: dodavanje jednog intervala akordima radi pojačanja harmonije; označivala se u melodiji precrtanim pomoćnim tonom, a u akordu kosom crtom ispod glavnog tona ⇔ NOTE ▶ crushed note; APPOGGIATURA [1] ▶ simultaneous/crushed appoggiatura;
- [2] kratki predudar[ac] ⇔ APPOGGIATURA [1] ▶ short appoggiatura
- accidentals /,æksɪ'dentlɪz/ [n] predznaci, akcidentalije, hromatski znaci (pred notom), kolektivni naziv za simbole kojima se menja visina tona ⇔ chromatics, chromatic signs; ① see: DEMIFLAT, DEMISHARP, DOUBLE SHARP, DOUBLE FLAT, FLAT, FLAT-AND-A-HALF, NATURAL, SHARP, SHARP-AND-A-HALF;
- cautionary ~ – “sigurnosni” predznak (postavljen u zagradi radi upozorenja, iako nije neophodan) ⇔ courtesy accidental, remainder [sign];
 - courtesy ~ ⇔ cautionary accidental
- acclamation /,æklə'meɪʃn/ [n] klicanje
- acclamations /,æklə'meɪʃnz/ [n] aklamacije, kratki, svečani pozdravi koji su se pevali u čast vizantijskih careva; obično je smisao aklamacije odgovarao značenju »na mnogaja ljeta«; izvodila su ih dva hora uz pratnju instrumenata (trube, rogovi, čineli i sl); kasnije (oko 1453) su se u Istočnoj crkvi aklamacijama pozdravljali i visoki crkveni dostojanstvenici, što se sačuvalo sve do danas; u zapadnoj crkvi su uvedene u srednjem veku; obično su se izvodile tri puta uzastopce
- accolade /'ækə,leɪd, ,æke'leɪd/ [n]
- [1] priznanje: receive ~ (s) from... – dobiti priznanje od...: *The concert received accolades from the press (Koncert je dobio priznanje štampanih medija);*
- [2] ⇔ brace [1]
- Accom. ad Lib. *abbr.* → ACCOMPANIMENT ▶ Acompaniment ad Libitum
- accompagnato /ə'kɒmpə'njətəʊ /t. d'kɒmpə'njətəʊ/ [adv] *akompanjato*, uz pratnju ⇔ accompanied
- accompanied /ə'kɒmpənɪd/ [adj] u pratnji ⇔ accompagnato: ~ by piano – u pratnji klavira
- accompaniment /ə'kɒmpənɪmənt/ [n] pratnja, deonica homofone fature podređena vodećoj melodiji ili solisti ⇔ comp [3]; → *abbr.* acc; an ~ to (*a piano accompaniment to a song*):
- ~ ad Libitum – sa ili bez pratnje, po nahođenju → *abbr.* Accom. ad Lib.;
 - additional ~s – “dodatna pratnja”, uvođenje dodatnih instrumenata pri izvođenju partitura iz 17. i 18. veka pisanih za vokal(e) sa instrumentalnom pratnjom;
 - harmonic ~ - harmonska pratnja
- accompanist /ə'kɒmpənɪst/ [n] pratilac, korepetitor
- accompany /ə'kɒmpəni, ə'kɒmpni/ [v, pt & pp accompanied, *pres. part.* accompanying, *pres. simple, 3^d pers. sg.* accompanies] – pratiti, korepetirati → *abbr.* acc; to ~ smb on (*to accompany a singer on the piano*); to ~ in thirds ① see: THIRD
- accompanying /ə'kɒmpənɪŋ/ [adj] prateći
- accord /ə'kɔ:d/ [n] sklad, sporazum; in ~ (with sth/sb) – u skladu sa nečim/nekim; of your own ~ – svojevolljno; *Pazi: akord = chord!!!*
- accordant /ə'kɔ:dənt/ [adj] skladan, sazvučan ⇔ harmonious
- accordatura /,əko:rdɪ'tuərə/ [n] akordatura, opšti termin za uobičajeni štim žica na lauti, gitari i gudačkim instrumentima, za razliku od skordature ① see: SCORDATURA
- accordeon → ACCORDION ▶ piano accordion
- accordina /əko:'dɪnə/ [n] vrsta melodike sa dugmićima umesto klavijature ① see:

MELODICA

accordion /ə'ko:diən/ [n] (ručna) harmonika, harmonika rastegača, aerofoni instrument sa mehonom; svira se razvlačenjem ili skupljanjem meha, dok se rukama istovremeno svira na dva manuala (kod "dugmetare"), ili na klavijaturi (desnom rukom) i manualu (levom rukom); desna svira melodiju (visoke tonove), a leva bas i akorde (niske tonove); veće harmonike imaju nekoliko registara ⇔ squeezebox, accordeon:

- button [key] ~ - harmonika "dugmetara";
- chromatic button ~ - hromatska harmonika dugmetara kod koje postoji više vrsta hromatskih sistema: od 3 do 6 redova u desnoj ruci; četvrti, peti i šesti su ponovljeni prvi, drugi i treći red, tako da se dobija više mogućnosti prstoreda; bas sistem može biti *standard* i *bariton* ili konvertor; bariton bas daje lakoću sviranja u više od 11 oktava, tako da se pretežno koristi u ozbiljnoj muzici, ali i u savremenim delima; datira iz 1850-te godine (F. Walter) ① *see*: BAYON;
- diatonic button ~ - dijatonska harmonika; ① *see*: MELODEON;
- dual-chamber ~ - dvokabinska harmonika;
- one-row diatonic ~ - jednorodna dijatonska harmonika, karakteristična za nemacko područje; ima samo deset dugmića u jednom redu; pošto je dijatonska harmonika, ima na raspolaganju dvadeset tonova (deset na otvaranje i deset na zatvaranje), kao i dva dugmeta u basu (levoj ruci) koji su takođe dijatonski i daju dva osnovna i dva akordska basa;
- piano ~ - klavirska harmonika; sa razvojem standard bas sistema (standardizovani raspored bas dugmadi) klavirska harmonika postaje prva standardna - univerzalna harmonika, u suštini ista kao i hromatska harmonika, izuzimajući sistem desne ruke (klavirski ili dugmetarski); datira iz 1852. godine (Bouton, Pariz);
- three-row diatonic ~ - troredna dijatonska harmonika, vrlo slična dvorednoj sa trećim redom tonova viših za polustepen ili kvartu od tonova drugog reda; u basu može imati i više od dvanaest tonova;

- Serbian button ~ - srpska harmonika dugmetara; šestoredna harmonika B sistema sa ravnom tastaturom i kabinom, najčešće četvoroglasna u primu, a petoglasna na basu; kod četvoroglasnih harmonika, obično su 2 glasa u primu i 2 u kabini, ili pak 3 glasa u primu i 1 u kabini, sa 12 registara u primu i jednim dodatnim registrom pod bradom, sa 120 ili 140 basova i sa 5 ili 7 registara na basu;
- two-row diatonic ~ - dvoredna dijatonska harmonika, kod koje je odnos između prvog i drugog reda polustepen ili kvarta; može da svira sve note iz hromatske skale;
- two/four-voice ~ - dvo/četvoroglasna harmonika;
- two-row two-voice 23 button ~ - dvoredna, dvoglasna harmonika sa 23 dugmeta;
- 48 bass piano ~ - klavirska harmonika sa 48 basova

Pazi: harmonica = usna harmonika!

accordionist /ə'ko:diənɪst/ [n] harmonikaš ⇔

PLAYER ▶ accordion player

accordo /a:'ko:dəʊ, /t. a'kordɔ/ [n]

[1] stari italijanski žičani instrument sa dvanaest do petnaest (nekada i do dvadeset-četiri) žica; svirao se gudačkom tako da nekoliko žica vibrira istovremeno ⇔ archiviola da lira;

[2] akord, sklad, konsonanca

accuracy /'ækjʊərəsɪ/ [n, pl. accuracies]

tačnost, preciznost ⇔ precision:

maintain/retain ~ - zadržati preciznost: *How to retain accuracy (Kako zadržati preciznost) when playing at faster speeds:*

- reasonable ~ - razumna preciznost;
- strict ~ - striktna preciznost;
- technical ~ - tehnička preciznost, sposobnost sviranja/pevanja u odgovarajućoj intonaciji, ritmu, dikciji i sl.
- with ~ - (kao instrukcija za izvođače) sa preciznošću ⇔ *CON* ▶ con accuratezza

accurate /'ækjʊərɪt/ [adj] tačan, precizan ⇔

precise:

- fairly ~ - prilično precizan;
- strictly ~ - striktno precizan;
- technically ~ - tehnički precizan

accurately /'ækjʊərətli/ [adv] tačno, precizno ⇔

precisely: play/sing ~ - svirati/pevati

precizno/tačno

achromatic /,ækrə'mætɪk/ [adj] ahromatski, bez predznaka

acme siren (whistle)/'ækmɪ 'saɪərən/ [n, pl. acme sirens] "acme" zviždaljka, stara engleska policijska zviždaljka, aerofoni instrument koji proizvodi stilizovani zvuk policijske sirene; u orkestrima se uglavnom koristi za komične efekte

acocotl ① *see*: CLARIN

acoustemology ⇔ EPISTEMOLOGY ▶ acoustic epistemology

acoustic /ə'ku:stɪk/ [adj]

[1] akustički, slušni, ušni;

- ~ color [u]r ⇔ timbre;
- ~ duct - ušni kanal ⇔ CANAL ▶ auditory canal;
- ~ echo - akustički eho;
- ~ ecology - akustička ekologija, naučna disciplina koja se bavi proučavanjem čovekove akustičke okoline, uključujući društvene, kulturne i ekološke aspekte zvučne okoline;
- ~ environment - akustičko okruženje;
- ~ feedback ⇔ feedback [1];
- ~ impedance - akustička impendansa, kompleksni broj koji opisuje kako material ili sredina apsorbuju zvuk upoređujući amplitude i fazu primenjenog zvučnog pritiska sa amplitudom i fazom rezultirajućeg zvučnog fluksa:
- ~ parameter - akustički parametar;
- ~ radiation - akustička radijacija;
- ~ reflex - akustički refleks;
- ~ shock - akustički šok, povreda do koje dolazi kao posledica izloženosti jakim ili štetnim zvucima, tipična za zaposlene u privredi i industriji, ali prisutna i kod orkestarskih izvođača (npr. zbog blizine limenih duvača i sl.);
- ~ space - akustički prostor;
- ~ trauma - akustička trauma:
 - ▶ acute ~ ~ - akutna akustička trauma, specifična trauma srednjeg uva koju izazvaju zvuci izuzetne snage i trajanja;
 - ▶ chronic ~ ~ - hronična akustička trauma, oštećenje sluha koje nastaje zbog dugotrajnog izlaganja akustičkim nadražajima intenziteta preko 80 dB;

[2] akustičan, zvučan:

- ~ horizon - zvučni horizont, najdalja tačka

u svim pravcima do koje se zvuk može čuti;

- ~ shell - školjka, konstrukcija/pozadina za orkestar na otvorenom prostoru

acoustician /,æku'stɪʃən/ [n] akustičar: hearing aid ~ - akustičar za slušne aparate

acousticophobia /ə'ku:stɪkə'fəubiə/ [n] akustikofobija, strah od buke

acoustics /ə'ku:stɪks/ [n, sg]

[1] akustika, grana fizike koja se bavi proučavanjem nastanka i prostiranja zvuka u raznim sredinama, njegovim osobinama i prijemom:

- architectural ~ - prostorna akustika, arhitektonska akustika;
- atmospheric ~ - atmosferska akustika;
- linear ~ - linearna akustika;
- music[a]l ~ - muzička akustika;
- nonlinear ~ - nelinearna akustika;
- physiological ~ - fiziološka akustika;
- structural ~ - strukturalna akustika;

[2] akustičnost: with good ~ - akustičan ① *see*: RESONANCE:

- concert hall ~/~ of an auditorium - akustika koncertne dvorane: *This hall has excellent acoustics (ima izvanrednu akustiku);*
- room ~ - akustika prostorije

acquired /ə'kwɑɪərd/ [adj] stečen ① *opposite*: INBORN

acrostic /ə'krɒstɪk/ [n] akrostih, pesma kod koje početna, a nekada i srednja ili krajnja, slova stihova daju neko ime ili neku reč:

- double ~ - akrostih kod koga početna i srednja slova stihova daju neko ime ili reč;
- triple ~ - akrostih kod koga i početna i srednja i krajnja slova stihova daju neko ime ili reč;

acrylonitrile butadiene styrene /,ækrɪləʊ'natrɪəl 'bju:tə'daɪ:n 'stɑɪrɪn / - akronitril butadien stiren, termoplastika koja se koristi za izradu jeftinijih varijanti instrumenata (klarineta i sl.) → *acro*. ABS

act /ækt/ [n] čin, deo drame, opere ili baleta kojim se zaokružuje jedan deo radnje, najčešće kulminacijom; in two/three/four ~s - u dva/tri/četiri čina ① *see*: PLAY ▶ ONE-ACT PLAY

- ~ curtain - međučinska zavesa ⇔ act drop, CURTAIN ▶ drop curtain;
- ~ drop ⇔ act curtain

acting¹ /'æktɪŋ/ [n] gluma

acting² /'æktɪŋ/ [adj]

- [1] koji glumi ili se odnosi na glumu: ~ area – aktivni prostor za scensku igru, mesto gde se odigrava predstava, nekada omeđen scenskim zavesama, panoima ili svetlosnim parkom;
- [2] podesan/pripremljen za prikazivanje: an ~ text of a play – pozorišni tekst komada
- action /'ækjən/ [n]
- [1] mehanizam, mehanika (kod klavira, čembala) ⇔ action mechanism, key action mechanism:
- blowing ~ ⇔ blower;
 - double escapement ~ ⇔ repetition action;
 - downstriking ~ ⇔ overstrung action;
 - grand piano ~ – mehanika dugog klavira;
 - English ~ – engleska mehanika;
 - overstrung ~ – *Br.* mehanika kod klavira čiji čekići udaraju žice odozgo ⇔ *Am.* down-striking action;
 - repeating ~ ⇔ repetition action;
 - repetition ~ – repeticiona mehanika ⇔ double escapement action, repeating action;
 - understrung ~ – *Br.* mehanika kod klavira čiji čekići udaraju žice odozdo ⇔ *Am.* up-striking action;
 - upright piano ~ – mehanika pijanina;
 - up-striking ~ ⇔ understrung action;
 - Viennese ~ – bečka mehanika, mehanika graditelja iz Beča, na kojoj su svirali Hajdn, Mocart i Betoven; prisutna u praksi skoro do kraja 19-og veka;
- [2] traktura, splet mehanizama koji povezuju dirku i sviralu kod orgulja:
- electro-magnetic ~ – elektro-magnetna traktura (ako dirku i sviralu povezuju elektromagnetni talasi);
 - electro-pneumatic ~ – elektro-pneumatska traktura;
 - mechanical ~ – mehanička traktura kod koje dirku i sviralu povezuje niz drvenih vretena i zglobova ⇔ tracker action;
 - tracker ~ ⇔ mechanical action;
 - [tubular-] pneumatic ~ pneumatska traktura (ako dirku i sviralu povezuju cevčice pod vazдушnim pritiskom);
- [3] ⇔ mechanism [1];
- [4] dramska radnja;
- action mechanism ⇔ action [1]

actor /'æktə/ [n] glumac:

- amateur ~ – glumac amater;
- character ~ – karakterni glumac, scenski umetnik koji svoje uloge tumači sa bitnim naglašavanjem osnovnih karakteristika određenog lika; izraz se obično koristi za glumca koji poseduje smisao za transformaciju, interpretaciju različitih likova;
- comic ~ – glumac komičar;
- film/screen ~ – filmski glumac;
- ham ~ – glumac-amater koji afektira;
- supporting ~ – epizodista (nosilac većih epizodnih uloga) ⓘ *see:* BIT PLAYER;
- stage ~ – pozorišni glumac;
- tragic ~ – glumac tragičar, glumac tragičnih uloga;
- travel(l)ing ~ – putujući glumac;
- voice ~ – glumac koji pozajmljuje glas likovima iz crtanih filmova, audio drama, reklama, video igara, itd. ⇔ *ARTIST* ▶ voice artist

actress /'æktɪs/ [n] glumica

acute /ə'kjut/ [adj]

- [1] oštar: ~ eyesight – oštar vid; ~ sense of hearing – oštar sluh;
- [2] piskav, oštar, visok (zvuk, ton);
- [3] ⇔ springer

ad *abbr.* → advertisement

a.d. *abbr.* → *DIRECTOR* ▶ assistant director

ad absurdum /æd æb'sɜ:dəm, *Lat.* ad absurdum/ [adv] → *ABSURDITY* ▶ to the point of absurdity

adag. *abbr.* → adagio

adagietto /ædɑ:'dʒɪetəʊ, *It.* adɑ'dʒetɔ/ [adv] *It.* adadeto:

- [1] (kao oznaka za tempo) lagano, ali brže nego *adagio*;
- [2] naziv za lagani stav u višestavačnoj kompoziciji

adagio /ə'dɑ:dʒɪəʊ, *It.* a'dadʒɔ/ [adj, adv] adado → *abbr.* adag.:

- [1] (kao oznaka za tempo) lagano, smireno, nežno, brže nego *largo*, ali sporije nego *andante*.
- ~ adagio – vrlo lagano;
 - ~ assai – vrlo lagano i ekspresivno;
 - ~ cantabile – lagano i pevljivo;
 - ~ cantabile e sostenuto – vrlo lagano u uzdržanom ili pevljivom stilu;
 - ~ con gravita – lagano i dostojanstveno;

- ~ con molt espressione – lagano sa mnogo ekspresivnosti;
- ~ di molto – veoma lagano;
- ~, ma non troppo – lagano, ali ne previše;
- ~ molto – vrlo lagano i ekspresivno;
- ~ molto semplice e cantabile – lagano i vrlo jednostavnim pevljivim stilom;
- ~ non lento – lagano bez otezanja;
- ~ non tanto – ne previše sporo;
- ~ patetico – lagano i patetično;
- ~ pesante – lagano i teško;
- ~ poi allegro – lagano, pa onda brzo;
- ~ religioso – lagano i religiozno;
- ~ sostenuto – lagano i suzdržano;

[2] naziv za lagani stav višestavačnih dela u sonatnom ciklusu;

[3] vrsta ili deo baleta u kojem dolazi do izražaja odnos između partnera (uglavnom parova), uz često korišćenje "podrški" koje baletski igrač pruža svojoj partnerki

adagissimo /,ædɑ:'dʒɪsɪ,məʊ, /t. o'dɑ'dʒɪsɪmɔ/ [adj, adv] (kao oznaka za tempo) prilično sporo

Adam's apple /'ædəmz æpəl/ Adamova jabučica

adapt /ə'dæpt/ [v] adaptirati, prilagoditi ⇔ arrange; ~ sth for sth - preraditi, prerađivati

adaptation /,ædæp'teɪʃn/ [n] adaptacija, prerada, obrada, prilagođavanje određenog umetničkog dela za novo izvođenje ili izdanje ① see: ARRANGEMENT; to make an ~ napraviti adaptaciju; an ~ for – adaptacija za (*an adaptation of a novel for television*)

adapted /ə'dæptɪd/ [adj] adaptiran

adapter /ə'dæptə/ [n] adapter

adaptive /ə'dæptɪv/ [adj] adaptivan: ~ transform acoustic coding - postupak kompresije podataka kod koga se snimaju samo komponente zvuka koje ljudski sluh može da detektuje, što omogućava skladištenje 80 min. kvalitetnog stereo audio zapisa na disku prečnika 64 mm

ADC *acro.* → analog-digital converter

addition /ə'dɪʃən/ [n] dodatak

additional /ə'dɪʃənəl/ [adj] dodatni

addolorato ⇔ sorrowfully

adhere (to) /æd'hɪə/ [v] pridržavati se: ~ to the (original) score - pridržavati se (originalne) partiture

ad hoc /æd 'hɒk, /Lat. ad hɒk/ [adj] po potrebi, za izvesnu priliku ⇔ PURPOSE ▶ for the special purpose: an ~ concert/solution/committee – koncert/rešenje/komisija za

određenu priliku

adiaphon /ə'daɪə'fəʊn/ [n] adijafon:

[1] klavir koji umesto žica ima viljuške, pa ga nikad ne treba štimovati (Fisher i Fritz, 1882.);

[2] instrument s dirkama, sličan harmonici (F. Schuster, 1826)

adiaphonion /,ædɪə'fɒnjən/ [n] adijafonion, instrument sličan klaviru, ali sa metalnim šipkama umesto žica; konstruisao ga je F. Schuster 1826. godine u Beču; preteča adijafona

adjacent /ə'dʒeɪsnt/ [adj] susedni: ~ note – susedna nota; (~ to sth) – *She practices in the room adjacent to mine (... u sobi do moje)* ⇔ neighbo[u]ring

adjuster ⇔ TUNER [4] ▶ fine tuner

adjustment /ə'dʒʌstmənt/ [n] podešavanje, izmena: audio level ~ - podešavanje nivoa zvučnog signala;

ad lib(itum) / æd 'lɪbɪtəm, /Lat. ad 'lɪbɪ,təm / [adj, adv]:

[1] po volji, u slobodnom ritmu, oznaka za izvođenje u slobodnom tempu ⇔ at pleasure, at will;

[2] bez pripreme: *She had to play ad lib, because she lost her score (Morala je da svira bez pripreme, jer je...)*

[3] oznaka za neobavezno prisustvo instrumenta u ansamblu

ad lib /æd 'lɪb, /Lat. ad'lɪb/ [v, ps & pp ad libbed pres. part. ad libbing,] izvoditi po svojoj volji; improvizovati: *He forgot the score, so he had to ad lib (... pa je morao da improvizuje)* ⇔ improvize

admiration /,ædmə'reɪʃən/ [n] divljenje:

arouse/win ~ - izazvati divljenje; express ~ - izraziti/izražavati divljenje; look at smb. with ~ - gledati u nekoga sa divljenjem:

- blind ~ - slepo divljenje;
- deep ~ - duboko divljenje;
- mutual ~ - uzajamno divljenje;
- sincere ~ - iskreno divljenje

admirer ⇔ fan¹ [1]

admit /əd'mɪt/ [v, ps & pp admitted, pres. part.: admitting]:

[1] priznati: ~ a mistake – priznati grešku;

[2] (~ into/to) primiti (u): ~ to the orchestra/university – primiti u orkestar/na univerzitet

adopt /ə'dɒpt/ [v] usvojiti (ideju, pristup, tehniku i

- sl.): *You need to adopt a new technique*
(*Trebalo bi da usvojiš novu tehniku*)
- adoration /ˌædə'reɪʃən/ [n] obožavanje;
bogopoštovanje
- adore /ə'dɔː/ [v] obožavati; poštovati
- a due /ɑː 'dweɪ/ [adj] za dva glasa/instrumenta;
oznaka u orkestarskim partiturama, kad dva
instrumenta čije se deonice pišu na istom
sistemu, izvode deonicu unisono (često posle
solo deonice za jedan od instrumenata) ⇔ a 2
- advance¹ /əd'vɑːns/ [v] napredovati, unaprediti
- advanced /əd'vɑːnst/ [adj] napredan, unapređen:
~ piano course – napredni tečaj klavira;
advanced audio coding - format za
digitalno kompresovanje muzičkog signala →
acro. AAC ① *see:* BASIC, INTERMEDIATE
- advertisement /əd'vɜːtɪsmənt, -tɪz-/ [n] reklama,
oglas → *abbr.* ad
- aeolian (*alt.* eolian) /i:'eɪliən/ [adj] eolski, Eolov
(Eol - grčki bog vetra)
- Aeolian lyre ⇔ *HARP* ▶ Aeolian harp
- aeolina /i:'eɪlɪnə/ [n] aeolina 8', najtiši i najnežniji
registar u orguljama, iako mu je zvuk rezak kao
kod violine
- aeoline /i:'eɪlɪn/ [n] aeolina, mali i jednostavan
instrument, verovatno preteča harmonike ili
koncertine koji je izumeo M. Wheatstone oko
1829. godine; sastojao se od niza slobodnih
jezičaka koji su se aktivirali uduvanjem
vazduha ustima (poput usne harmonike)
- aeoliphone ⇔ *MACHINE* ▶ wind machine
- aeolodicon /i:'eɪlədɪkən/ [n] aeolodi(k)on,
instrument sa dirkama, mehom i sviralama (J. T.
Eschenbach)
- AEPO *acro.* → *ASSOCIATION* → Association
of European Performers' Organizations
- aerophone /ˌeə'reʊ'fəʊn/ [n] aerofon, instrument
kod koga je izvor zvuka treperenje vazduha
duvanjem, u većini slučajeva iz usta i pluća
svirača ⇔ *INSTRUMENT* ▶ aerophonic
instrument, wind instrument
- aerophonic /ˌeə'reʊ'fəʊnɪk/ [adj] aerofon(sk)i
- aerophor /ˌeə'reʊ'fəʊr/ [n] aerofor, instrument u
obliku malog meha kojim se muzičarima -
duvačima obezbeđuje dodatna količina vazduha
putem cevi sa usnikom koja vodi do ugla usana;
izumeo ga je i patentirao 1912. godine nemački
flautista Bernhard Samuel
- AES/EBU - digitalni standard prenosa zvuka
ustanovljen od strane udruženja "Audio
Engineering Society" i "European Broadcast
Union"; AES/EBU signal sadrži dva audio-
kanala kao i statusne informacije. AES/EBU
interfejs je balansiran i koristi tropolne
XLR/Canon konektore
- (a)estheticism /i:s'tetɪkɪzəm/ [n] esteticizam,
estetsko shvatanje života po kojem u estetskom
uživanju i stvaranju leži najviša vrednost, i po
kojem je *lepo* pretežni činilac pri svakom
rasuđivanju i delanju
- (a)esthetics /i:s'tetɪks/ [n, sg.] estetika; ~ of
music, musical ~ - estetika muzike
- (a)esthetic[al] /i:s'tetɪk[əl], ɪs-/ [adj] estetski,
estetički
- (a)etherophone ① *see:* THEREMIN
- affannato ⇔ *ANGUISH* ▶ with anguish
- affannoso ⇔ *ANGUISH* ▶ with anguish
- affect /ə'fekt/ [v] uticati (na), delovati (na)
- affectation /ˌæfekt'eɪʃən/ [n] afekcija,
izveštačenost, prenemaganje, neprirodan način
(scenskog) izražavanja; behave with ~ -
afektirati, prenemagati se ⇔ ham ① *see:* AIR
[4] (*AIRS*) ▶ PUT ON AIRS, GIVE ONESELF AIRS
- affected ⇔ pretentious
- affection /ə'fekʃən/ [n] emocija, uzbuđenje, afekat,
strast: with ~ - sa uzbuđenjem/strašću ⇔ *CON*
▶ con affeto; affettuoso;
affettuosamente ① *see:* DOCTRINE ▶
DOCTRINE OF THE AFFECTION
- affettuosamente ⇔ affettuoso
- affettuoso /ˌæfɛtʃu:'əʊsəʊ, ɪt_əfe'twɔzə/ ⇔
AFFECTION ▶ with affection
- affiche /'ʌfɪʃ, ə'fɪʃ/ [n] afiš(a), informativni pozorišni
plakat, letak koji sadrži osnovne informacije o
predstavi sa svim relevantnim podacima (mesto
i vreme izvođenja, autori, podela uloga i sl.), a
postavlja se na vidnim mestima ① *see:*
LEAFLET; POSTER
- affrettando ⇔ stringendo
- AFM *acro.* → audio frequency modulation
- afrobeat /ˌæfrəʊ'bi:t/ [n] afrobit, muzički žanr
nastao krajem 1960-ih u Nigeriji kao
kombinacija Joruba muzike, džeza i fanka sa
afričkim stilom sviranja udaraljki i pevanja;
rodonačelnikom žanra se smatra Fela Kuti, koji
je i skovao termin *afrobeat*, definisao muzičke
odrednice i oblikovao politički kontekst afrobita
- afropop /ˌæfrəʊ'pɒp/ [n] afropop, generalni
žanrovski termin za popularnu afričku muziku
koja uključuje brojne žanrove i stilove ① *see:*
AFROBEAT, APALA, BENGA, BONGO FLAVA,
JAZZ ▶ CAPE JAZZ, FUJI, GENGE, HIGHLIFE,

HIPLIFE, JIT, JÜJÜ, KIZOMBA, KWAITO, MORNA, RAGGAE, SAKARA, SEMBA, SOUKOUS

after-beat /'ɑ:ftəbi:t, 'æftə-/ "nahšlag", završna figura trilera ⇔ afternote, termination

after-dance /'ɑ:ftədə:ns, 'æftədæns/ [n] igra u neparnom taktu koja sledi za prvom igrom u parnom taktu (u 16. i 17. veku)

after-hours¹ /'ɑ:ftə'auərz, 'æf-/ [n]
 [1] zabava posle žurke (naročito posle rejv žurke: rave ~);
 [2] ⇔ jam session

after-hours² /'ɑ:ftə'auərz, 'æf-/ [adj] koji se dešava, radi, odigrava posle uobičajenog radnog vremena: ~ club – klub koji radi po zatvaranju svih ostalih

after-note ⇔ after-beat

aftershow /'ɑ:ftəʃəʊ/ [n] žurka posle nekog javnog događaja (predstave, filma i sl.)

afterpiece /'ɑ:ftəpi:s, 'æf-/ [n] kratak komad tipičan za englesku pozorišnu tradiciju 18. veka (opera ili pantomima) koji se izvodio posle glavne predstave

AGC → *acro.* automatic gain control

age /eɪdʒ/ [n]
 [1] starost, uzrast: to come of ~ - postati punoletan; under ~ - maloletan:
 • ~ group – starosna grupa: *The competition is conducted within three age groups (Takmičenje se odvija u tri starosne grupe);*
 • ~ limit – starosna granica: *The competition is open for the pianists of all ages/who comply with the age limit of 16 (... svih uzrasta/do maksimalno 16 godina starosti);*
 • preschool/school/high-school ~ - predškolski/školski/srednjoškolski uzrast;

[2] (~s) epoha ⇔ epoch:
 • Dark ~ - mračno doba;
 • Middle ~ - srednji vek

agency /'eɪdʒənsi/ [n, pl. agencies] agencija:
 • advertising ~ - reklamna agencija;
 • concert ~ – koncertna agencija;
 • public relations ~ – agencija za odnose sa javnošću ① *see:* praisery;
 • regularory ~ - regulatorna agencija

agent /'eɪdʒənt/ [n] agent, zastupnik: *Most actors and musicians have their own agents (... imaju svoje sopstvene agente):*
 • booking. ~ 1) (u muzici) agent koji ugovara nastupe za muzičara/bend koga

zastupa uz pravo pregovaranja o elementima ugovora sa uslovima za nastup: ozvučenje, svetla, hotelski smeštaj, specijalni zahtevi; 2) ⇔ talent agent;

- concert ~ – koncertni agent ⇔ impresario; *PROMOTER* ⇔ concert promoter;
- press ~ - agent za štampu, pres agent ⇔ publicist [1];
- talent ~ - agent za talente, osoba zadužena za nalaženje glumaca za filmove/pozorišne predstave; po potrebi organizuje i njihove probne nastupe kako bi se utvrdilo koji od njih ima najbolje sposobnosti za određenu ulogu ⇔ booking agent [2]

aggregator /'ægrɪˌɡeɪtə/ [n] agregator (u digitalnoj tehnologiji, aplikacija koja objedinjuje srodne sadržaje iz različitih Internet izvora na jednom mestu za lakše praćenje): music ~ - muzički agregator

aggrotech /,ægrəʊ'tek/ [n] agroteh (u žanrovskoj literaturi sreće se i pod nazivima hellektro, terror EBM, techno body music), muzički podžanr koji sredinom 1920-ih izrasta iz tradicije elektro-industrijskog i dark elektro zvuka, uz snažni uticaj tehno muzike; odlikuje ga gruba melodijska struktura, agresivni ritam i tekstovi militantne i pesimističke prirode; predstavnici Aesthetic Perfection, Alien Vampires, Combichrist, Virtual Embrace, X-fusion, itd.

agile /'ædʒaɪl/ [adj] agiln, spretan: ~ leap - brz, spretan, dobro koordinisan skok; ~ performer – spretan izvodjač

agility /ə'dʒɪlɪti/ [n] spretnost, gipkost, okretnost

agitated /'ædʒɪˌteɪtɪd/ [n] nemirno, uzbuđeno ⇔ agitato

agitato /,ædʒɪ'tɑ:təʊ, /t. ,ædʒɪ'tɑtə/ [adj, adv] (oznaka za interpretaciju) aditato: uzbuđeno, uznemireno, nemirno (obično kao kvalifikacija uz *allegro* i *presto*) ⇔ agitated

Agnus Dei /'æɡnʊs 'deɪ/ Agnec Božiji; (*katal.:* Jagnje Božije):
 [1] poslednji deo u ordinarijumu mise, a u komponovanim misama završni stav; muzička struktura je obično AAA ili ABA
 [2] simboličko ime kojim je sv. Ivan Krstitelj nazvao Isusa Hrista

agogic /ə'ɡɒdʒɪk/ [adj] agogički

agogics /ə'ɡɒdʒɪks/ [n, sg.] agogika, skupni naziv za različite modifikacije tempa, tj. produženo ili

skraćeno trajanje jednog tona ili više tonova ili akorda u nekoj frazi, motivu ili skupu kako bi se postigla veća izražajnost i reljefnost

agogo bells /ə'gəʊ,ɡəʊ belz/ [n] agogo zvona (kravlja zvona) jednostruko ili duplo zvono poreklom iz tradicionalne Joruba muzike; takođe, jedan od najstarijih instrumenata u samba bateriji

agon /'æɡəʊn, -ɡɒn/ [n, pl. agones] agon:

[1] (sportsko ili umetničko) takmičenje, bitan deo svečanosti starih Grka, posebno na Pitijiskim igrama u Delfima; takmičilo se najpre u kitarodiji i aulodiji, a kasnije i u kitaristici i auletici;

[2] (u starogrčkoj drami) formalizovana rasprava, nadmetanje rečima, posebno u komediji, obično posle proagona, a pre parabaze ① see: PROAGON, PARABASIS

[3] (u književnosti) konflikt, naročito između protagoniste i antagoniste

agraf(f)e /ə'græf/ [n] agrafa (kod klavira: zavrtanj sa rupicom kroz koju se provlači napeta žica) ⇔ stud

agreeable /ə'ɡri:əbl/ [adj] prijatan: ~ sound – prijatan zvuk

agrément /,ɑ:ɡreɪ'mɑ:nt, Fr. agreɪ'mɑ̃/ [n] ornament, ukras (u muzici)

air /eə/ [n]

[1] vazduh;

- ~ chamber ⇔ windchest;
- ~ column – vazdušni stub;
- ~ ducts – vazdušni kanali, kondukti, cevi za napajanje orguljskih svirala vazduhom ⇔ conveyances, tubes;
- ~ pressure – vazdušni pritisak (u orguljama) ⇔ PRESSURE [1] ▶ wind pressure, weight of wind;

[2] arija, jednostavna pesma sa instrumentalnom pratnjom ① see: AYRE;

- ~ with variations ⇔ THEME ▶ theme with/and variations;

[3] generalno, naziv za melodiju ili pesmu; u užem smislu: metrički jasna, periodički jednostavna pesma ili instrumentalna kompozicija ① see: TUNE, MELODY;

[4] airs pl. | put on ~ / give oneself ~ ⇔ affectation

airflow /'eəfləʊ/ [n] dotok vazduha

air hole /eə həʊl/ [n] oduška

airplay /'eəpleɪ/ [n] emitovanje na radiju, zastupljenost u etru: tracking a song's ~ -

utvrditi zastupljenost pesme u etru

airproof /'eər,prʊf/ [adj] hermetičan, nepropustljiv za vazduh ⇔ airtight

airtight ⇔ airproof

airwaves /'eə,weɪvz/ [n] etar: over the ~ - preko etra

airway /'eə,weɪ/ [n] respiratorni trakt

airy /'eəri/ [adj, airier, airiest] lako, eterično, raspevano, živahno ⇔ arioso²

aisle /aɪl/ [n] prolaz (između sedišta u pozorištu, koncertnoj dvorani, crkvi i sl.)

aizai ⇔ haidi

a la /ə la/ [prep] po (metodu, stilu, ugledu na...)

alba /'albə, 'æl-/ [n] alba, jutarnja pesma (vrsta trubadurske pesme), najslobodniji oblik srednjovekovnog lirizma

Alberti basses /al'berti beɪsɪz/ [n, pl] Albertinski basovi (u klavirskoj literaturi: jednolična pratnja levom rukom sa tonovima razloženog trozvuka)

alborada /,albə'rədə/ [n] alborada, instrumentalna serenada; obično se svira na gajdama ili oboi uz pratnju malog bubnja

album /'ælbəm/ [n] (muzički) album: release ~ - izdati, "lansirati" (novi) album:

- ~ cover – omot albuma;
- ~ cycle – albumski ciklus, period koji počinje završetkom snimanja albuma, a završava se finaliziranjem svih promotivnih aktivnosti; obično uključuje turneju i promociju individualnih singlova;
- ~ insert – knjižica uz muzički album, obično sa tekstovima, ilustracijama ili slikama umetnika;
- ~ release date – datum izdavanja albuma;
- "best of" ~ – album sa kompilacijom hitova;
- compilation ~ - kompilacijski album ① see: COMPILATION;
- concept ~ – konceptualni album, tematski muzički album jedinstven po temi, koja može biti instrumentalna, kompoziciona, narativna ili lirska; izrazito popularan format progresivnog i simfo rocka sedamdesetih godina 20. veka;
- double/triple ~ – dupli, trostruki album;
- EP ~ – EP album, kraći od standardnog albuma, a duži od singla; obično sadrži četiri numere (15-25 min.) ⇔ extended play;
- gold/diamond ~ - zlatni/dijamantski

- album;
- live ~ - "živi" album, album uživo, koncertni album;
 - solo ~ - solistički album;
 - soundtrack ~ - album muzike iz filma;
 - studio ~ - studijski album
- ALC *acro.* → *AUTOMATIC* ▶ automatic level control
- aleatorics /'eɪlɪətərɪks/ [n, sg.] aleatorika, savremeni kompozicioni postupak baziran na igri slučaja (naziv izveden od lat. *alea* – "kocka" zbog analogije sa bacanjem kocke); javlja se 50-ih godina 20-og veka; u izvođenju ove vrste muzike najbitniji deo je improvizacija koju izvođač sam osmišljava; rodonačelnikom aleatorike smatraju se nemački kompozitor Karlheinz Stockhausen i francuski kompozitor Pierre Boulez *MUSIC* ▶ ALEATORY MUSIC
- aleatory (*alt.*: aleatoric) /'eɪlɪətəri, -tri/ [adj] aleatorički ① *see:* *MUSIC* ▶ ALEATORY MUSIC
- alert /ə'li:ʔ/ [adj] [1] hitar, brz, okretan; [2] oprezan, na oprezu
- alertly /ə'li:ʔli/ [adv] [1] hitro, brzo, okretno; [2] oprezno
- alertness /ə'li:ʔnɪs/ [adj] [1] hitrost, čilost, živost, okretnost; [2] opreznost, budnost
- Alexandrine (verse) /,æɪŋ'zændraɪn, -drɪn, -'zɑ:n-/ aleksandrinac, dvanaesterac, sa pauzom (cezurom) posle šestog sloga; dobio ime po francuskom romanu o Aleksandru Velikom, iz 12-og veka
- al fine /al 'faɪnɪ, /t. dɪ 'faɪn/ [adj, adv] do kraja, oznaka da izvođač ponovi kompoziciju ili od početka (*da capo*: D.C. al fine) ili od oznake *dal segno* do mesta označenog sa *fine* (kraj kompozicije) ⇔ *END* ▶ to the end
- algaita /,æɪgə'ɪtə/ [n] algaita, afrička (nigerijska) svirala s dvostrukim jezičkom, duga oko 45 cm; konično izbušena drvena cev je na kraju proširena u obliku zvona
- alias /'eɪliəs/ [n] lažno ime: known under the ~ ... - poznat(a) pod imenom ...: *Farrokh Bulsara*, *alias Freddie Mercury*
- alight /ə'laɪt/ [adj] u plamenu ⇔ *FIRE* ▶ on fire; set the audience ~ - "zapaliti" publiku ⇔ *FIRE* ▶ set the audience on fire
- alignment /ə'laɪnmənt/ [n] svrstavanje u red, centriranje: vertical ~ - svrstavanje u vertikalni niz: *notes to be played simultaneously are in vertical alignment (note koje se sviraju istovremeno su u vertikalnom nizu)*
- aliquot /'æɪlɪkwət/ alikvotan, koji se sadrži (u većem broju) bez ostatka ① *see:* *TONE* ▶ aliquot-tone; ~ sequence - alikvotni niz, termin iz akustike za osnovni ton zajedno s popratnim tonovima koji nastaju vibriranjem žice ili vazdušnog stuba i stoje u određenim matematičkim odnosima
- alla /'ɑ:lɑ:, /t. 'ɑ:lɑ/ u stilu, u maniru, na način:
- ~ breve ⇔ *TIME* [1] ▶ alla breve time;
 - ~ caccia – u stilu/maniru kače, sa elementima „lovačkog“ stila ① *see:* *CACCIA*;
 - ~ camera – u stilu/maniru kamerne muzike ① *see:* *CAMERA* [2];
 - ~ cassa ① *see:* *HARP*;
 - ~ contadina ⇔ *PEASANT* ▶ in the style of a peasant dance;
 - ~ Cosacca ⇔ *COSSACK* ▶ in a Cossack style;
 - ~ Francese ⇔ *FRENCH* ▶ in a French style;
 - ~ marcia ⇔ *MARCH* ▶ in the style of a march;
 - ~ mente ⇔ extemporaneous;
 - ~ militare ⇔ *MILITARY* ▶ in a military style;
 - ~ moderna ⇔ *MODERN* ▶ in the modern style;
 - ~ moreasco – u stilu/maniru moreške ① *see:* *MORISCO*;
 - ~ Palestrina – u stilu/maniru Palestrine;
 - ~ polacca ⇔ *POLONAISE* ▶ like a polonaise;
 - ~ quindecima – za dve oktave više ili niže;
 - ~ romana – u rimskom stilu/maniru;
 - ~ rovescio ⇔ *REVERSE* ▶ in reverse;
 - ~ russe ⇔ *RUSSIAN* ▶ in the Russian style;
 - ~ scozzese ⇔ *SCOTTISH* ▶ in the Scottish style;
 - ~ siciliana – u stilu/maniru sičiliane ① *see:* *SICILIANO*;
 - ~ tedesca – u stilu/maniru alemande ① *see:* *TEDESCA*;
 - ~ tromba – u stilu/maniru trube;
 - ~ turca ⇔ *TURKISH* ▶ in the Turkish style;
 - ~ veneziana ⇔ *VENETIAN* ▶ in the Venetian style;
 - ~ zingara ⇔ *GYPSY* ▶ in the Gypsy style;

- ~ zoppa ⇔ *SYNCOATED* ▶ in syncopated style
- allant /'ælənt/ [adj, adv] u živom, brzom maniru
- all-around /'ɔ:lə,raʊnd/ [adj] svestran: an ~ musician – svestrani muzičar
- allarg. *abbr.* → allargando
- allargando /,ɑ:lɑ:'gændəʊ, /t. ,ɑ:lɑ'rgəndə/ [adj, adv] (kao oznaka za promenu tempa) *alargando*, usporavajućim tempom, ali sve šire i sa više snage → *abbr.* allarg.
- all round ⇔ all-around
- allegamente ⇔ *ALLEGRO* ▶ allegro moderato
- allegretto /,æli'gretəʊ, ɑ:lə-, /t. ,alle'gretə/ [adv] (kao oznaka za tempo) umereno brzo, dosta okretno, ali nešto sporije nego *allegro*;
 - ~ grazioso – umereno brzo, sa ljupkim izvođenjem;
 - ~ quasi andantino – spori *allegretto*, skoro *andantino*;
 - ~ scherzando – umereno živahno i vragolasto;
 - ~ tranquillo – mirno, bez razvlačenja;
 - ~ un poco agitato – umereno brzo i pomalo uzbuđeno, uznemireno;
 - ~ villereccio – umereno brzo, u ruralnom stilu;
 - ~ vivace – u umereno brzom tempu
- allegro /lə'grɔ:si:məʊ, ɑ:lə-, /t. ,alle'grɔ:si:mə/ [adj, adv] (kao oznaka za tempo) vrlo brzo, ali sporije nego *presto*
- allegro /ə'legrəʊ -'leɪg-, /t. ɑ'legrə/ [n]

[1] (oznaka za tempo između *moderato* i *presto*) brzo, veselo, živo:

 - ~ agitato ⇔ *QUICK[LY]* ▶ quick and agitated;
 - ~ allegro ⇔ *QUICK[LY]* ▶ very quick, quicker allegro;
 - ~ animando ⇔ *QUICK[LY]* ▶ increasingly quick tempo;
 - ~ aperto ⇔ *QUICK[LY]* ▶ quick with broad, clear phrasing;
 - ~ appassionato ⇔ *QUICK[LY]* ▶ quick and impassioned;
 - ~ assai ⇔ *QUICK[LY]* ▶ very quick;
 - ~ assai moderate ⇔ *QUICK[LY]* ▶ quick, but very moderately so;
 - ~ assai quasi presto ⇔ *QUICK[LY]* ▶ very quick, almost presto;
 - ~ assai vivo ⇔ *QUICK[LY]* ▶ very quick allegro;
- ~ ben moderate ⇔ *QUICK[LY]* ▶ quickly but moderately so;
- ~ brillante ⇔ *QUICK[LY]* ▶ quick with brilliant execution;
- ~ brioso ⇔ *QUICK[LY]* ▶ quick and spirited;
- ~ comodo ⇔ *QUICK[LY]* ▶ conveniently quick;
- ~ con allegrezza ⇔ *QUICK[LY]* ▶ quick and with joyousness;
- ~ con anima ⇔ *QUICK[LY]* ▶ quick and lively;
- ~ con brio ⇔ *QUICK[LY]* ▶ quick and spirited;
- ~ con espressione ⇔ *QUICK[LY]* ▶ quickly and expressively;
- ~ con fuoco ⇔ *QUICK[LY]* ▶ quick with fire;
- ~ con fuoco e selvagio ⇔ *QUICK[LY]* ▶ quick, fiery and wild;
- ~ fuocososo ⇔ *QUICK[LY]* ▶ quick with fire;
- ~ con grazia ⇔ *QUICK[LY]* ▶ quick and graceful;
- ~ con moto ⇔ *QUICK[LY]* ▶ quick with extra animation;
- ~ con selvagio ⇔ *QUICK[LY]* ▶ quick and wild;
- ~ con spirito ⇔ *QUICK[LY]* ▶ quick and spirited;
- ~ di bravura ⇔ *QUICK[LY]* ▶ quick with brilliant execution;
- ~ di molto ⇔ *QUICK[LY]* ▶ very quick;
- ~ feroce ⇔ *QUICK[LY]* ▶ quick with ferocity;
- ~ fiero ⇔ *QUICK[LY]* ▶ quickly and proudly;
- ~ frenetico ⇔ *QUICK[LY]* ▶ quick and frenzy;
- ~ gaio ⇔ *QUICK[LY]* ▶ quickly and gaily;
- ~ giusto ⇔ *QUICK[LY]* ▶ quick and in strict time;
- ~ maestoso ⇔ *QUICK[LY]* ▶ quick and majestic;
- ~ ma grazioso ⇔ *QUICK[LY]* ▶ quick and graceful;
- ~ ma non presto ⇔ *QUICK[LY]* ▶ quick but not as quick as *presto*;
- ~ ma non tanto ⇔ *QUICK[LY]* ▶ quick but not too quick;

- ~ ma non troppo ⇔ *QUICK[LY]* ▶ quick but not too quick;
 - ~ marziale ⇔ *QUICK[LY]* ▶ quick and in a martial style;
 - ~ moderato ⇔ *QUICK[LY]* ▶ moderately quick (rather similar to allegretto);
 - ~ molto e con brio ⇔ *QUICK[LY]* ▶ very quick and with verve;
 - ~ non tanto ⇔ *QUICK[LY]* ▶ not too quick;
 - ~ piacevole ⇔ *QUICK[LY]* ▶ agreeably quick, neither too fast nor too slow;
 - ~ risoluta ⇔ *QUICK[LY]* ▶ quick and decisive;
 - ~ sostenuto ⇔ *QUICK[LY]* ▶ quick but sustained;
 - ~ tranquillo ⇔ *QUICK[LY]* ▶ tranquilly but quick to a certain degree;
 - ~ vivace ⇔ *QUICK[LY]* ▶ quick and brisk, faster than allegro;
 - ~ vivo ⇔ *QUICK[LY]* ▶ very quick and lively;
 - ~ vivo e leggero ⇔ *QUICK[LY]* ▶ very quickly and lightly;
 - allegro impetuoso ~ ⇔ *SPEED [2]* ▶ with impetuous speed;
- [2] muzički komad ili stav u složenoj kompoziciji koji treba izvoditi brzo, živo;
- [3] (u baletu) žustro, energično, brzo (kvaliteti kojima se teži u *allegro* su lakoća, "tečnost" pokreta i sposobnost da se figura dugo zadrži u vazduhu (balon))
- Alleluia /,ælə'lu:jə/ Aleluja (Hvalite Gospoda), izraz veselja i hvale koji je Hrišćanstvo preuzelo od jevrejskih obreda u jerusalimskom hramu, a papa Damaz (368-84) uvrstio u uskršnju liturgiju; deo mise; skraćena forma - *aevia* (nastala ispuštanjem konsonanata i zamenom slova *u* u *v*) se upotrebljavala u rukopisnim zbornicima gregorijanskog korala ⇔ Hallelujah
- allemanda ⇔ allemande
- allemande /'ælimænd/ [n] alemanda:
- [1] plesni i instrumentalni oblik iz 16-18. veka umerenog, gotovo polaganog tempa; naziv upućuje na nemačko poreklo, ali se kao društveni, dvorski ples najpre javlja u drugim zemljama (Francuska, Holandija, Engleska), da bi ga oko 1600. godine

preuzeli i nemački kompozitori; u prvoj polovini 17. veka proširio se i, kao instrumentalni oblik, postao standardni prvi stav barokne svite francuskih, italijanskih i nemačkih kompozitora: *alemanda* – *kuranta* – *sarabanda* – *žiga* ⇔ *allemanda*;

[2] nemački društveni ples (sinonim: *Deutscher Tanz*) u 3/4 taktu, sličan brzom valceru (ili austrijskom ländleru)

allentando /ə'len'tændəʊ, /t. ə'len'tændəʊ/ [adj, adv] /t. popuštajući, zadržavajući, usporavajući

alleviate /ə'li:vɪ,eɪt/ [v] ublažiti: ~ problems – ublažiti probleme

all-interval row ⇔ all-interval series

all-interval series /~ 'stɪəri:z; -rɪz/ sveintervalska serija, dodekafonska serija koja sadrži sve intervale od male sekunde do velike septime ⇔ all-interval row, all-interval set

all-interval set ⇔ all-interval series

alliteration /ə,lɪtə'reɪʃən/ [n] aliteracija, glasovna figura koja nastaje ponavljanjem istih ili zvučno sličnih suglasnika ili suglasničkih grupa radi postizanja zvučnog efekta, ritma ili glasovnih efekata; analogno, muzička aliteracija nastaje čestim ponavljanjem jednog tona ili grupe tonova

allonym /'ælənɪm/ [n] tuđe ime pod kojim se neko delo pojavilo: *his compositions for 5-course baroque guitar were published under the allonym (bile su objavljene pod imenom) "AdC"*

allophone /'ælə'fəʊn/ [n] alofon, varijacija fonema, očekivana promena artikulacije određenog fonema: npr. slovo „t“ je aspiravano u reči „top“, ali u reči „stop“ nije aspiravano ① see: PHONEME

all'ottava /ælə'ta:vəl/ - ~ alta – za oktavu više; ~ bassa – za oktavu niže; ① see: OCTAVE ▶ AT THE OCTAVE

alloy /'ælbɪ, ə'lɔɪ/ [n] legura

almain ⇔ allemande

almanac /'ɔ:lmə,næk/ [n] almanah:

[1] povremena publikacija, štampani godišnji pregled pozorišnih aktivnosti;

[2] zbornik radova koji se izdaje godišnje

almand ⇔ allemande

almayne ⇔ allemande

al niente ⇔ smorzando

alphabet /,ælfə'bet/ [n]

[1] alphabet:

- International Phonetic ~ - Medjunarodni fonetski alphabet, sistem

znakova za fonetsku transkripciju koji se temelji na latinici, a predstavlja standardizovani prikaz glasova govornih jezika; pored lingvista, važan je i za pevače, glumce, leksikografe i sl. → *acro*. IPA;

- musical ~ - muzička abeceda, nazivanje i beleženje tonova slovima iz abecede;

[2] (Cyrillic ~) azbuka ① *see*: ALPHABET

alphabetic(al) /ˌælfəˈbetɪkl/ [adj] azbučni, abecedni: in ~ order – po abecednom redu; put/arrange in ~ order – složiti po abecednom redu

alphabetically /ˌælfəˈbetɪkli/ [adv] abecedno: arrange ~ - složiti po abecednom redu

alphorn /ˈælp,hɔ:n/ [n] alpski rog, stari, primitivni rog alpskih pastira, koji se sastoji od ravne ili povijene konusne cevi duge do 4 m; služi za davanje signala na veće udaljenosti i za izvođenje jednostavnih melodija; slični instrumenti sreću se i u drugim sredinama (skandinavske zemlje, Poljska, Himalaji, itd.) ⇔ *HORN* ▶ alpine horn

al segno ⇔ dal segno

al tallone ⇔ *FROG* ▶ at the frog

alter /ˈɔ:ltə/ [v] alterovati

alteration /ˌɔ:ltəˈreɪʃn/ [n] alteracija, alterovanje: muzički akord ili ton povišen ili snižen hromatskim znakom: double ~ - disalteracija, istovremeno povišenje i sniženje istog stupnja

altered /ˈɔ:ltəd/ [adj] alterovan

alterlatino /ˌɔ:ltɪzˌlæˈti:nəʊ/ [n] alterlatino, latinoamerički muzički brend koji predstavlja kombinaciju alternativnog roka, elektronike, metala, novog talasa, pop-roka, pank roka, hevi metala, rege i ska muzike sa tradicionalnim latinoameričkim zvucima i ritmovima ⇔ *ALTERNATIVE* ▶ Latin alternative.

alternate /ɔ:ltəˈneɪt/ [v] naizmenično smenjivati

alternation /ɔ:ltəˈneɪʃn/ [n] alternacija

alternative /ɔ:ltɪˈnætɪv/ [n] alternativa: Latin ~ ⇔ alterlatino

alternativo /ɔ:ltɪˈnætɪvəʊ/ [n] alternativo, termin iz 18. veka kojim se označavao srednji odsek u menuetu, triu i sl.

altgitar ⇔ *GUITAR* ▶ eleven-string alto guitar

altisonant /æltɪˈsəʊnənt/ [adj]

- [1] visokozvučan, glasan, vrlo zvučan;
- [2] visokoparan, bombastičan, pompezan

altissimo /æltɪˈsɪˌməʊ, /t. dltɪˈsɪˌmɔ/ [adj] altissimo,

vrlo visok; in ~ - u oktavi koja počinje oktavu više od violinskog ključa

alto¹ /ˈæltəʊ/ [n, pl. altos]

- [1] drugi glas po visini u četvoroglasnom slogu → *abbr.* A;
- [2] najdublji ženski glas: male ~ - ⇔ falsettist;
- [3] ~ [singer] alt, altistkinja

alto² /ˈæltəʊ/ [adj] (kao odrednica ispred naziva instrumenta) alt-, označava člana odgovarajuće porodice instrumenata u altovskom opsegu: *alto flute*, *alto saxophone*, itd.; obično su altovski instrumenti za kvartu ili kvintu niži od odgovarajućeg standardnog instrumenta → *abbr.* a

alto horn /ˈæltəʊ hɔ:n/ (*Br.*: tenor horn) [n] altovski rog, alt-horna, limeni duvački instrument obično *in Es* sa tri ventila, za kvintu niži od korneta

aluminium /æləˈmɪniəm/ [n] aluminium

alveolus /ælˈviələs/ [n, pl. alveoli /-laɪ/] alveola, deo respiratornog sistema koji se nastavlja na bronhiole ① *see*: LUNG

amabile ⇔ amiably

amalgamation /əˌmælgəˈmeɪʃən/ [n] udruživanje; ~ of sounds ⇔ *BLEND* ▶ tonal blend

amateur¹ /ˈæmətjə, -tjʊə, ˌæməˈtɜ:/ [n] amater (u svetu umetnosti: lice koje se umetnošću bavi van svoje osnovne životne profesije); like an ~ - amaterski, na amaterski način; be an ~ - baviti se nečim amaterski; ⇔ dabbler; ① *see*: SUNDAY PAINTER

amateur² /ˈæmətjə, -tjʊə, ˌæməˈtɜ:/ [adj] amaterski ⇔ amateurish:

- ~ actor – amaterski glumac;
- ~ show – amaterska predstava;
- ~ standing – amaterski status

amateurish ⇔ amateur²

amateurism /ˈæmətjʊˌrɪzəm, -tjʊ-/ [n] amaterizam; musical ~ - muzički amaterizam; sham ~ - lažni amaterizam

ambidextrous /ˌæmbɪˈdekstrəs/ [adj] koji ambidekstrozan, podjednako koristi i levu i desnu ruku: *Yehudi Menuhin is known as an ambidextrous violinist* (... violinista koji svira i levom i desnom rukom): ~ drumming – ambidekstrožno sviranje bubnjeva, sviranje bubnjeva sa obe ruke

ambidextrousness /ˌæmbɪˈdekstrəsənəs/ [n] ambidekstroznost, sposobnost podjednagog

korišćenja i leve i desne ruke: *drumming requires ~ (sviranje bubnjeva zahteva korišćenje i leve i desne ruke)*

ambiance ① *see:* AMBIENCE

ambience (*alt.* *ambiance*) /'æmbiəns/ [n]

[1] ambijentalni zvuci koji se naknadno integrišu u muzički snimak kako bi se stvorio utisak da je sniman uživo;

[2] ambijent ⇔ atmosphere, setting [1]

ambient [music] /'æmbiənt/ [n] ambijentalna muzika, muzički žanr koji sjedinjuje elemente različitih muzičkih stilova uključujući džez, elektronsku muziku, rok, modernu klasičnu muziku, rege, tradicionalnu, etno, pa i anti muziku (noise); pojam „ambijentalna muzika“ je krajem 1970-ih prvi uveo Brian Eno kao referencu za muziku koja se može „aktivno slušati sa pažnjom ili isto tako lako ignorisati, u zavisnosti od izbora slušaoca“; ono što predstavlja zajedničku komponentu za sve ambijentalne pravce je atmosfera koju stvaraju svojim zvučnim pejzažima i ideja, tj. emocija koju prenose slušaocima; neki radovi francuskog kompozitora 20. veka Erik-a Satie-a, danas poznatog po svojim *Trois Gymnopédies* izdanjima, mogu se smatrati pretečama moderne ambijentalne muzike; on je neka od svojih dela opisivao kao „musique d'ameublement“ (*eng.* furniture music, tj. „nameštajna muzika“ ili, doslovnije, „muzika za nameštaj“, ukazivajući na muziku koja se može slušati tokom večere i što bi samo stvorilo atmosferu za datu priliku; takođe, neka dela francuskog kompozitora Edgard-a Varèse-a, koji je izuzetno koristio teremin u svojim kompozicijama, kao i atonalne tehnike i nestandardne vremenske taktove, se takođe mogu smatrati pretečama ambijentalne muzike:

- ~ industrial - ambijentalni industrijal, hibridni žanr ambijentalne i industrijske muzike tipičan po razvijajućim disonantnim harmonijama metalnih dronova i rezonanci, tutnjavi ekstremno niskih frekvencija, buci mašina, često sa dodatkom gongova, prekusivnih ritmova, distorzovanih glasova i/ili bilo čega drugog što izvođač smatra pogodnim za semplovanje;
- dark ~ – »dark« ambijent, opšti pojam za svaku vrstu ambijentalne muzike sa „mračnim“ ili disonantnim osećajem, karakterističan po korišćenju efekata poput

digitalnog odjeka, izuzetno dubokih zvukova poput niskotonalnih dronova, „mračnih“ muških horova i sl.;

- isolationist ~ – »izolacionistički« ambijent, poznatiji kao izolacionizam; ovaj pojam se inicijalno javio kao sinonim za ambijentalni industrijal, ali se stil vremenom izdiferencirao od ostalih formi ambijenta korišćenjem repeticija, disonance, mikrotonalnosti i nerazrešenih harmonija; poznatiji izvođači: Lull, Final, Deutsch Nepal, Inanna, Negru Voda, Thomas Köner, Robert Fripp i dr. ⇔ isolationism;
- nature-inspired ~ [~] – ambijentalna muzika inspirisana prirodom, bazirana na semplovima i snimcima zvukova koji nastaju u prirodi, ponekad pomešanim sa urbanim zvucima;
- organic ~ [~] - organska ambijentalna muzika, karakteristična po integraciji elektronskih, električnih i akustičnih muzičkih instrumenata; pored uobičajenih uticaja elektronske muzike, organski ambijent teži ka spajanju uticaja svetske muzike, posebno dronskih instrumenata i ručnih perkusija; poznatiji izvođači: Robert Rich, Steve Roach, Vidna Obmana, Alio Die, Bruno Sanfilippo, O Yuki Conjugate, James Johnson, Loren Nerell and Tuu, i dr.

ambiguity /,æmbɪ'gju:ɪti/ [n, pl. ambiguities] dvoznačnost, neodređenost (akorda) ① *see:* EQUIVOCATION

ambisonics /,æmbɪ'sɒnɪks/ [n, sg.] ambisonija, tehnika reprodukcije i transmisije „okružujućeg“ (surround) zvuka

ambitus ⇔ compass

ambon /'æmbɒn/ [n, pl. ambones /æm'bəʊnɪz/] ambon, posebno ograđeno i povišeno mesto u starohrišćanskim crkvama odakle su se pevali jevanđelje, poslanica i traktus, a kasnije se i propovedalo

Ambrosian /æm'brəʊziən,- əʊzən/ [adj] – ambrozijski ① *see:* CHANT

amen /a:'men; eɪ'men/ - Amin, neka tako bude

amen break /a:'men breɪk/ [n] amen brejk, kratak bubnjarski solo (6 sekundi) koji je 1969. godine izveo relativno nepoznati američki soulbend The Winstons u pesmi "Amen, Brother" na B strani svoje singl ploče sa hitom "Color Him Father"; taj solo će mnogo godina kasnije postati kamen temeljac moderne elektronske muzike i

- kumovati mnogim, sada već komercijalnim žanrovima, poput brejkbita ili dram & bejsa; danas se smatra najslušanijim i najkopiranijim semplo na planeti
- Americana ⇔ COUNTRY ▶ alternative country
- American organ → ORGAN [1] ▶ American organ
- amiable /'eɪmiəbəl/ [adj] ljubak, umilan, mio
- amiably /'eɪmiəbli/ [adv] ljupko, umilno, umiljato (kao instrukcija za izvođače) ⇔ amabile, accarezzévole
- amiss /ə'mɪs/ [adj, adv] pogrešan, promašen, naopak: *While I was playing the closing section, I sensed that something was amiss (osetio sam da nešto nije kako treba);* IDM not come/go ~ - ne biti zgoreg: *This sounds ok, although a bit more practice wouldn't come amiss (ne bi bilo zgoreg da se još malo provežba)*
- amorevole ⇔ CON ▶ con amore
- amoroso ⇔ CON ▶ con amore
- amorous /'æməərəs/ [adj] zaljubljen, ljubavni
- amp. abbr. [1] → amplifier; [2] → amper
- ampere /'æmpɪər, æm'pɪər/ [n] amper, osnovna SI jedinica za merenje električne struje → abbr. A ⓘ see: ABAMPERE, KILOAMPERE, MILLIAMPERE, MICROAMPERE, STATAMPERE
- ampersand /'æmpə,sænd/ [n] znak "&"
- amphibrach /'æmfɪ,bræk/ [n] amfibrah, trosložna metrička stopa sa srednjim dugim, odnosno naglašenim slogom, obično u stihu kombinovan sa dugim stopama ⓘ see: AMPHIMACER
- amphimacer /æm'fɪməsər/ amfimacer, trosložna metrička stopa sa srednjim kratkim stihom (dug-kratak-dug), suprotno od amifibraha ⓘ see: AMPHIBRACH
- amphitreatre | amphitheater /'æmfɪ,θiətər/ [n] amfiteatar:
- [1] polukružna pozornica sa stepenastim gledalištem i obično kružnim scenskim prostorom za izvođače; nastaje u staroj Grčkoj adaptacijom prirodnih padina za gledalište ⓘ see: ARENA;
- [2] velika sala za predavanja ⇔ THEATRE ▶ lecture theatre
- amplifier /'æmplɪ,faiər/ [n] pojačalo → abbr. amp.
- acoustic/electric guitar ~ - pojačalo za akustičnu/električnu gitaru;
 - audio ~ - audio pojačalo;
 - guitar ~ - gitarsko pojačalo;
 - guitar combo ~ - gitarsko kombo
- pojačalo;
- microphone ~ - mikrofonski pojačivač;
 - power ~ - pojačalo snage, popularno "poweramp";
 - tube ~ - cevno pojačalo;
 - video signal ~ - pojačalo video signala
- amplify /'æmplɪ,fai/ [v, ps & pp amplified, pres. part. amplifying, pres. simple, 3rd per. sg. amplifies] pojačati: ~ sound of an audio file - pojačati zvuk audio fajla
- amplification /,æmplɪfɪ'keɪʃən/ [n] pojačavanje
- amplitude /'æmplɪ,tju:d/ [n] amplituda, veličina talasa koja određuje jačinu zvuka
- A.Mus. abbr. → Associate of Music
- amuse /ə'mju:z/ [v] zabavljati, uveseljavati ⇔ entertain
- amusement /ə'mju:zmənt/ [n] zabava ⇔ entertainment
- amusing /ə'mju:zɪŋ/ [adj] zabavan, zanimljiv ⇔ entertaining
- amusia /ə'mju:'zi:ə/ [n] amuzija, poremećaj koji se manifestuje nesposobnošću percipiranja muzičkih tonova, odnosno ritmova:
- motor ~ - motorna amuzija;
 - sensory ~ - senzorna amuzija
- anacrusis /,ænə'krusɪs/ [n, pl. anacrusis /,ænə'krusɪz/] ⇔ up-beat, upbeat
- anadiplosis /,ænədi'pləusɪs/ [n] anadiploza, glasovna figura u kojoj se jedna ili više reči s kraja stiha ponavlja na početku sledećeg
- analog(ue) /'ænə,lɒg/ [adj] analogni: ~-digital analogno-digitalni
- analogous /ə'næləgəs/ [adj] sličan, analogan
- analyse | analyze /'ænləɪz/ [v] analizirati
- analyser | analyzer /'ænləɪzər/ [n] analizator: music ~ - muzički analizator; sound ~ - analizator zvuka
- analysis /ə'nælɪsɪs/ [n, pl. analyses] analiza:
- data ~ - analiza podataka;
 - digital music ~ - digitalna muzička analiza;
 - formal ~ - formalna analiza;
 - harmonic ~ - harmonska analiza, analitička harmonija ⇔ HARMONY ▶ analytical harmony;
 - linear ~ - linearna analiza;
 - melodic ~ - melodijska analiza ⓘ see: MELODY ▶ THEORY OF MELODY;
 - music ~ - muzička analiza;
 - (music) score ~ - analiza partiture;
 - psychological ~ - psihološka analiza;

- sound ~ – (akustička) analiza zvuka

analyst /'ænalɪst/ [n] analitičar: music ~ muzički analitičar; audio ~ audio analitičar ⇔ *SOUND* [1] ▶ sound analyst

anap(a)est /'ænəpest/ [n] anapest, ritmička stopa od dva kratka i jednog dugog sloga

anaphora /ə'næfərə/ [n] anafora, poetska figura kod koje više stihova, rečenica ili delova rečenica počinje istom rečju ① *see*: EPIPHORA, SYMPLOCE

Anastasis /ə'næstəsɪs/ [n, pl. Anastases /sɪz/ Vaskrsenje

ancestor /'ænsɛstə/ [n] predak, praotac

ancestral /æn'sestrəl/ [adj] predački, praotački

ancestry /'ænsɛstri/ [n, pl. ancestries] preci, poreklo

anchorman /'æŋkəmən/ [n, pl. anchormen] spiker (na radiju, televiziji) ⇔ presenter

anchorwoman /'æŋkəwumən/ [n, pl. anchorwomen] spikerka (na radiju, televiziji) ⇔ presenter

ancient /'eɪnʃnt/ [adj] drevni, antički ⇔ antique

andamento /,ændə'mentəʊ, /t. ,əndə'mentəʊ/ [n, pl. andamenta /ændə'mentəʊ/] andamento: [1] posebna vrsta teme za fugu, većeg opsega; [2] (u teoretskim spisima u 18. v.) sekvenca

andante /æn'dæntɛ, /t. ən'dante/ [adj, adv]: [1] (oznaka za tempo) *andante*, lagano, u tempu hoda, sporo ali brže nego *adagio* (76–108 bpm) ⇔ at walking speed, *SLOW* ▶ moderately slow:

- ~ affettuoso – u tempu hoda sa nežnom emocijom;
- ~ cantabile – u tempu hoda i pevljivo;
- ~ espressivo – u tempu hoda i ekspresivno;
- ~ grazioso – u tempu hoda i graciozno;
- ~ maestoso – u tempu hoda i uzvišeno;
- ~ malinconico – u tempu hoda i melanholično;
- ~ mesto – u tempu hoda i setno;
- ~ moderato – malo laganije nego *andante*;
- ~ molto – vrlo lagano;
- ~ mosso – u tempu hoda, ali živahno;
- ~ pastorale – u tempu hoda i pastoralno;
- ~ quasi adagio – lagano, skoro *adagio*;
- ~ tranquillo – u tempu hoda i mirno;
- ~ un poco lento – umereno (u tempu hoda) i pevljivo;

[2] muzički komad u laganom tempu

andantino /,ændæn'ti:nəʊ, /t. ,əndən'ti:nəʊ/ [adv] (kao oznaka za tempo) *andantino*, nešto brže nego *andante* (u 18. veku, *andantino* je značio sporije nego *andante*)

Andean panpipes ⇔ antara

anechoic /,æni'kəʊɪk/ [adj] koji ne proizvodi eho

anemochord /'æni:məkɔ:d/ [n] anemokord, anemohord, instrument na principu Eolove harfe, sa klavijaturom i žicama na koje udara vazдушna struja iz meha, konstruisan u 18. veku ⇔ *PIANO* ▶ harmonium-piano, *PIANOFORTE* ▶ Aeolian pianoforte

anemometer /,æni'mɒmɪtə/ [n] vetromer, vazдушna vaga, naprava na orguljama za merenje vazdušnog pritiska ⇔ wind-gauge, pressure-gauge

angelica /æŋ'dʒelɪkə/ [n] angelika, vrsta laute-teorbe u 17. i 18. veku

anglaise /ɑ:ŋ'gleɪz, -'glez/ [n] anglez, živahan engleski ples u dvočetvrtinskom i tročetvrtinskom taktu ⇔ *DANCE* ▶ English dance

Anglican /'æŋglɪkən/ [adj] anglikanski

angry /'æŋgrɪ/ [adj] ljut, besan

angrily /'æŋgrɪ/ [adv] ljutito, besno ⇔ irato

anguish /'æŋgwɪʃ/ [n] bol, muka, agonija: with ~ - sa osećanjem bola, agonije ⇔ affannato, affannoso

anhemitonic /ænhemɪ'tɒnɪk/ [adj] anhemitonski

anim. → *abbr.* animato

animate /'ænə'meɪt/ [v] oživeti, oživotvoriti, nadahuti

animated /'ænə'meɪtɪd/ [adj] živahan, veseo, uzbuđen: in an ~ manner – živahno ⇔ animatedly

animatedly /'ænə'meɪtɪdli/ [adv] živahno, uzbuđeno, veselo ⇔ cheerfully; animato, *CON* ▶ con allegrezza

animation /,æni'meɪʃən/ [n] živost, živahnost, čilost, veselost

animato /,æni'mɑ:təʊ, /t. ,əni'matəʊ/ [adv] (oznaka za interpretaciju) živahno, oduševljeno, uzbuđeno ⇔ animatedly

animé ⇔ animato

ankle /'æŋkəl/ [n] članak, gležanj; ~ rattles - ukras za članak sa zvončićima

anklung /'æŋklɪŋ/ [n] anklung, malezijski idiofoni instrument od bambusovih cevi sa koso odrezanim gornjim delovima poređanim na bambusovom stalku, tako da kod trzanja udaraju o njega, stvarajući zvuk

anniversary /,ænrɪ'vɜ:səri/ [n, pl. anniversaries] godišnjica ① *see*: ANNUAL, BIENNIAL, TRIENNIAL, CENTENARY, BICENTENARY, TRICENTENARY

annotate /'ænəteɪt/ [v] anotirati, dodati beleške, komentare

annotation /,ænə'teɪʃən/ [n] anotacije, beleške: ~s on musical scores (zabeleške na partituru...) by performing musicians

annual¹ /'ænjʊəl/ [n] godišnjak, hronika

annual² /'ænjʊəl/ [adj] godišnji, jednogodišnji: ~ anniversary – proslava godišnjice

annunciate /ə'nʌnsi'eɪt/ [v] objaviti, blagovestiti

Annunciation /ə,nʌnsi'eɪʃən/ [n] Blagovesti, Blagoveštenje, hrišćanski praznik koji se slavi 25. marta, odnosno 7. aprila, devet meseci pre Božića, u slavu dana kada je anđeo javio Mariji da će roditi Isusa

anomaly /ə'nɒməli/ [n, pl. anomalies] anomalija, blaga intonativna devijacija

anomia /ə'nəumiə/ [n] anomija, blagi kognitivni deficit koji se manifestuje kao nemogućnost imenovanja predmeta, osoba i pojmova:

- auditory ~ - auditivna anomija, nemogućnost imenovanja zvukova;
- musical ~ - muzička anomija, nemogućnost imenovanja muzičkih dela, stilova, ili muzičkih instrumenata na osnovu zvuka koji proizvode

anonymity /,ənpə'nɪmɪti/ [n, pl. anonymities] anonimnost: request ~ - zahtevati anonimnost; preserve one's ~ - zadržati anonimnost

anonymous /ə'nɒnɪməs/ [adj] anoniman: ~ work – anonimno delo, delo nepoznatog autora; ~ writer/composer – anonimni pisac/kompozitor; remain ~ - ostati anoniman

anonymously /ə'nɒnɪməsli/ [adj] anonimno

anreissen → arraché

answer /'ɑ:nsə, 'ænsə/ [n]

[1] "odgovor" muzička fraza koja predstavlja odgovor na neku drugu; u fugi: **komes**, **pratilac** - tema u tonalitetu dominante za razliku od duksa, teme u osnovnom tonalitetu; u kanonu: **riposta**, imitacija teme za razliku od proposte, osnovne teme ⇔ consequent [1], comes, follower [2] ① *see*: ANTECEDENT;

- real ~ realni odgovor ⇔ FUGUE ▶ real fugue;
- tonal ~ tonalni odgovor ⇔ FUGUE ▶ tonal

fugue;

[2] odgovor ⇔ reply

antagonism /æn'tæɡə,nɪzəm/ [n] antagonizam, suprotstavljenost

antagonist /æn'tæɡənɪst/ [n] antagonist, druga glavna ličnost u priči, suprotstavlja glavnom liku, tj. protagonistu ⇔ CHARACTER ▶ antagonistic character; ① *see*: PROTAGONIST

antanaclasis /,æntæne'klæsis/ [n] antanaklaza, homonimna figura kojom se ponavljaju reči, ali u drugačijem značenju, koristeći njihovo homografno ili homofono svojstvo

antara /ɑ:n'tɑ:rə, æn'tærə 'æntərə/ [n] antara, tradicionalni duvački instrument sa Anda, posebno značajan u muzičkoj tradiciji Inka; sastoji se od cevi od trske različitih dužina koje su spojene u nizu; svaka cev daje određeni ton iz pentatonske lestvice; zbog tog ograničenja antara služi isključivo za izvođenje arhaičnih muzičkih motiva; nekada se pravila i od pečene gline ⇔ Andean panpipes, zampoña

ante- /'ænti/ [pref.] Lat. pre → *abbr.* a.

antecedent /,æntɪ'si:dnt/ [n]

[1] ⇔ leader [3];

[2] prva rečenica u periodu ① *see*: CONSEQUENT;

[3] ⇔ dux

anthem /'ænthəm/ [n]

[1] himna, horska kompozicija u Engleskoj na biblijske tekstove ili na parafraze biblijskih tekstova; javlja se kao deo u bogoslužju anglikanske crkve; iako etimološki potiče od antifone, nije antifonalnog karaktera; po svome značenju, a delimično i po obliku, sličan je motetu u katoličkoj liturgiji:

- full ~ - himna za hor bez orkestra, građena kao motet;
- verse ~ - himna sa smenom horskih i solo deonica, češće sa instrumentalnom pratnjom;

[2] himna: nacionalna ~ - nacionalna himna

anthological /æn'θɒlədʒɪkəl/ [adj] antologijski

Anthologion /,ænthɒ'logiən/ [n] praznični minej ① *see*: MENAION

anthology /æn'θɒlədʒi/ [n, pl. anthologies] antologija, zbirka (odabranih pesama, epigrama i sl.)

anthrophony /,ænthrə'fəni/ [n, pl. antrophonies] antrofonija, zvuci koje proizvode ljudi

ant(i)- /'ænt(i)-/ [pref.] anti-

- anti art /'æntaɪ ('ænti) a:t/ [n] anti-umetnost
- antibacchius /,æntɪbə'kaiəs/ [n, pl. antibacchii /,æntɪbə'kaɪaɪ, ,æntɪbə'kaɪi/] antibahijus, metrička trosložna stopa koja se sastoji od dva duga i jednog kratkog sloga ① *see:* BACCHIUS
- anticipate /æ'nʌtʃə'peɪt/ [v] anticipirati
- anticipation /æ'nʌtʃɪ'peɪʃən/ [n] anticipacija:
- [1] (u muzici) prethodnica, prevremeni nastup jednog ili više tonova nekog akorda koji se u celini pojavljuje tek na idućoj naglašenoj dobi;
- [2] stvaranje suda ili dobijanje pretstave o nečemu unapred: *Anticipation is very important result of ear training. (Anticipacija je veoma važan rezultat vežbanja sluha.)*
- anticlimax /,æntɪ'klaɪmæks/ [n]
- [1] antiklimaks, nizanje sve slabijih i slabijih sukoba u dramskoj predstavi, gotovo do smirenja (suprotno od klimaksa);
- [2] prelaz od jačih izraza ka slabijim; opadanje, smanjivanje, spuštanje
- anti-folk /'æntɪ'fəʊk/ [n] antifolk, muzički žanr nastao sredinom 1980-ih u Njujorku sa korenima u pank roku i američkoj folk muzici, utoliko što, u grubim crtama, kombinuje grube, a često i politički obojene stavove pank scene sa elementima američke folk tradicije
- antihero /'æntɪ'hɪərəʊ, 'æntaɪ-/ [n, pl. antiheroes] antijunak, negativni junak, protagonist koji nema moralne i karakterne attribute glavnog junaka (u drami, operi i sl.)
- antimask /,æntɪ'mɑ:sk/ [n] antimaska, maska grotesnog ili komičnog karaktera, nasuprot svečanoj maski
- antiparallel /,æntɪ'pærəleɪ/ [adj] antiparalelan
- antiphon /'æntɪfən/ [n] antifon, kratka melodija u ranohrišćanskoj liturgiji bazirana na tekstovima iz Biblije; karakteristična po naizmeničnom pevanju ili čitanju stihova (iz psalama) u desnoj i levoj pevnici; u gregorijanskom repertoaru ima ih oko 1000, a mogu se svesti na 40 vrsta → *abbr.* A
- antiphonal ⇔ antiphony
- Antiphony ⇔ Octoechos
- antiphonia /æntɪ'fəʊniə/ [n] antifonija, oktava u grčkoj muzičkoj teoriji ① *see:* PARAPHONIA, SYMPHONIA
- antiphony /æntɪ'fəʊni/ [n, pl. antiphonies] antifonija, antifono pevanje, naizmenično pevanje dva hora u liturgiji ⇔ SINGING ▶ antiphonal singing
- antiquated /'æntɪkweɪtɪd/ [adj] zastareo
- antique /æn'ti:k/ [adj]
- [1] antički, koji potiče iz starog veka, naročito iz doba starih Grka i Rimljana ⇔ ancient;
- [2] starinski, antikvaran
- antiquity /æn'tɪkwɪtɪ/ [n, pl. antiquities] [1] antika; [2] starina; [3] starost, drevnost
- anvil /'ænvɪl/ [n] [1] nakovanj (vrsta udaraljke); [2] ⇔ incus
- AP → PITCH [2] ▶ absolute pitch
- apala /'ɑ:pɑ:lə/ [n] apala, nigerijski muzički žanr baziran na perkusijama (agogo zvona, zvečke, bubnjevi i sl.) nastao krajem 1930-ih uz kasniji uticaj kubanske muzike
- aperto /ɑ:'pɜ:təʊ, /t. a'pɜ:tə/ [adj, adv] (/t. = otkriven):
- [1] bez sordine; (kod bubnjeva i timpana) oznaka da treba skinuti tkaninu za prigušivanje tona ① *see:* COPERTO;
- [2] (u muzici za pianoforte) oznaka da treba pritisnuti desni pedal;
- [3] (u muzici 14. veka) alternativni završetak odseka muzičkog dela
- aphonia ⇔ aphony
- aphony /'æfəni/ [n, pl. aphonies] afonija, gubitak glasa; bezvučnost, bezglasnost; organska nesposobnost pevanja ili glasnog govora ⇔ APHONIA; VOICE ▶ loss of voice
- aplomb /ə'plɒm/ [n]
- [1] (samo)pouzdanje, (samo)pouzdanost;
- [2] stabilnost položaja tela (u baletu)
- a piacere ⇔ freely
- Apocalypse /ə'pɒkəleɪps/ [n] ⇔ BOOK [1] ▶ Book of Revelation
- a posteriori /ɛ'pɒstɪərɪ'ɔ:raɪ, -rɪ, a:-; Lat. a'pɒstɪərɪ'ɔ:ri/ [adj] aposterioran, zavistan od iskustva ① *opposite:* A PRIORI
- apostle /ə'pɒsəl/ [n] apostol, poslanik
- apotheosis /ə'pɒθɪ'əʊsɪs/ [n, pl. apotheoses /-sɪz, -sɪz/] apotepeza, uzdizanje nekog junaka do veličine boga, veličanje, obožavanje; često svečani završni prizor u operama i baletima
- apotome /ə'pɒtə'mi/ [n] (u muzičkoj teoriji starih Grka) apitoma, hromatski polustepen (za razliku od dijatonskog)
- apoyando /ɑ:pə'jɑ:ŋdəʊ/ [n] [n] apojando (od španske reči u značenju "mirovanje"), metod okidanja žice prstima koji se koristi i na klasičnoj i na flamenko gitari, a izvodi se tako što prst okine određenu žicu, a zatim se nasloni na

susednu, pa tek onda vraća u prvobitni položaj
 ⇔ rest stroke; ① *see*: TIRANDO
 apparatus /ˌæpə'reɪtəs -'rɑ:təs 'æpə'reɪtəs/ [n, pl. apparatus, apparatuses] uređaj, aparat[ura]; vocal ~ ⇔ ORGAN [2] ▶ speech organs
 appassionato /ə,pæsɪə'nɑ:təʊ, It. ə,pasɪə'nato/ [adj, adv] (oznaka za interpretaciju) strastveno
 ⇔ impassioned; passionately
 appear /ə'piə/ [v] pojaviti se: ~ on the stage/in public - (javno) nastupati ⇔ perform
 appearance /ə'piərəns/ [n] (javni) nastup/nastupanje: *This was her first appearance in public. (Ovo je bio njen prvi javni nastup.)* ⇔ performance [1], recital, show; guest ~ - gostovanje (umetnika); first ~ - debi ⇔ debut; excessive appearance - preterano nastupanje ⇔ overexposure
 applaud /ə'plɔ:d/ [v] aplaudirati, pljeskati ⇔ HAND ▶ give sb a big hand
 applause /ə'plɔ:z/ [n] aplauz, pljesak, pljeskanje
 application /ˌæplɪ'keɪʃən/ [n] primena ⇔ implementation
 apply /ə'plai/ [v] primeniti ⇔ implement²
 appoggiatura /ə,pɒdʒə'tʃuərə/ [n]
 [1] predudar[ac], predraz, melodijski ukras od jednog ili više tonova koji prethodi glavnom tonu (izvan takta) i zadržava nastup melodijskog tona (ređe: LEANING NOTE) ① *see*: CAMBIATA:
 • ~ from above - predudar[ac] odozgo;
 • ~ from below - predudar[ac] odozdo;
 • crushed ~ ⇔ acciaccatura [1];
 • double ~ - dvostruki predudar[ac] ① *see*: SLIDE;
 • short ~ - kratki predudar[ac] ⇔ acciaccatura [2];
 • simultaneous ~ ⇔ acciaccatura [1];
 [2] teška prolaznica, tvrda prolaznica, prolazna zadržnica ① *see*: NOTE [1] ▶ passing note/tone;
 [3] nepripremljena zadržnica/zaostajalica, slobodna zadržnica/zaostajalica (ređe: unprepared suspension); prepared ~ - pripremljena zadržica (bez vezivanja)
 apposition /ˌæpə'zɪʃn/ [n] apozicija
 apprentice /ə'prentɪs/ [n] učenik, praktikant, novajlija, početnik
 a prima vista /eɪ 'prɪmə 'vɪstə, ə 'prɪmə 'vɪstə/ [adv] na prvi pogled, tj. pevanje/sviranje s lista ⇔ sight-reading

a priori /eɪ praɪ'ɔ:rɪ, Lat. apɹi'ɔ:rɪ/ [adj] aprioran, nezavisan od iskustva ① *see*: A POSTERIORI
 approbation /ˌæprə'beɪʃən/ [n] dozvola, odobrenje, potvrda
 appropriate /ə'prəʊpriət/ [adj] odgovarajući, prikladan: ~ speed/tempo - odgovarajuća brzina/tempo
 approximate /ə'prɒksɪmət/ [adj] približan
 approximately /ə'prɒksɪmətli/ [adj] približno
 apron [stage] /'eɪprən/ [n] pretpozornica, prednji deo pozornice između zavese i orkestra
 aptitude /'æptɪtju:d; -tu:d/ [n] (for sth/for doing sth) - talenat, sposobnost ⇔ talent: *He has an aptitude for (ima talenta za) music*; an ~ test - test sposobnosti; musical ~ - talenat za muziku, muzički talenat
 a punta d'arco /ɑ: 'pʌntə 'dɑ:kəʊ, It. ə 'pʌntə 'dɑ:kəʊ/ [adv] It. *uputstvo za gudača*: vrhom gudala ⇔ BOW ▶ at/with the point/tip of the bow
 A&R *acro*. → Artist & Repertoire
 A and R → Artist & Repertoire
 arabesque /ˌæərə'besk/ [n] arabeska:
 [1] kratak ornamentalan muzički komad, obično za klavir;
 [2] figura u baletu sa ravnotežom tela u osloncu na jednoj nozi i različitim položajima ruku;
 [3] ukras u arapskom stilu
 arbitrary /'ɑ:bitrəri/ [adj] proizvoljan
 arbitrarily /ɑ:brɪ'trəri/ [adv] proizvoljno
 archaic /ɑ:'keɪk/ [adj] arhaičan, starinski, zastareo
 arched /ɑ:tʃt/ [adj] zasvođen, u obliku luka: *The instruments from the violin family have arched tops and backs. (... imaju zasvođenu gornju i donju dasku)*
 archaeology /ˌɑ:kɪ'ɒlədʒɪ/ [n, pl. archeologies] arheologija: music ~ - muzička arheologija
 archetypal /'ɑ:kɪ'taɪpəl/ [adj] arhetipski
 archguitar /ɑ:tʃgɪ'tɑ:r/ [n] opšti naziv za gitare sa 11-13 žica graditelja Walter-a Stanul-a iz SAD
 archetype /'ɑ:kɪ'taɪp/ [n] arhetip:
 [1] univerzalni simbol, prototip, uzor, model;
 [2] izvorni nesačuvani rukopis koji se može rekonstruirati;
 [3] prvi štamparski otisak ili primerak novog izdanja
 archbishop /'ɑ:tʃbɪʃəp/ [n] arhibiskup, glavni episkop, prvi među episkopima
 archicembalo /ɑ:kɪ'tʃembələʊ/ [n] arhičembalo, vrsta čembala koje je konstruisao N. Vicentino u

16. veku, preteča klavira sa 125 dirki na 2 manuala; zbog teškoća pri sviranju iščeznuo iz prakse već krajem 16. veka ⇔ *HARPSICHORD* ▶ enharmonic harpsichord
- arch[i]lute /'ɑ:tʃlu:t/ [n] arčilauta, bas lauta, trzalački kordofoni instrument nastao oko 1600. godine, izgledom i performansama između teorbe i renesansne tenor laute ① *see: CHITARRONE, THEORBO*
- archive(s) /'ɑ:kɑrvz/ [n, pl.] arhiva: On-line Guitar ~' - Onlajn arhiva za gitaru, najstarija internet biblioteka tabulatura za gitaru
- archiviola da lira ⇔ *accordo* [1]
- arcicembalo ⇔ archicembalo
- arco /'ɑ:kəʊ, /t. 'ɑrkə/ [adv] [1] gudalo; [2] ① *see: COLL' ARCO*
- ardent /'ɑ:dnt/ [adj] vatren; revnostan
- ardo[u]r /'ɑ:də/ [n] žar, entuzijazam; revnost
- area /'eəriə/ [n] prostor: acting ~ → *ACTING* [1] ▶ acting area
- arena /ə'ri:nə/ [n] arena, scenski prostor kružnog, polukružnog ili ovalnog tipa, pretežno na otvorenom prostoru; često se za isti prostor koristi i termin amfiteatar ① *see: AMPHITHEATRE*
- arghool /ɑ:'gu:l/ [n] arghul, arapski duvački instrument sa jednim jezičkom iz porodice oboa, koji se sastoji iz dve cevi: trubnja i svirale sa pet do sedam rupa; sreće se pod različitim nazivima: argul, arghoul, arghul, argol, yarghul
- arghoul ⇔ arghool
- arg[h]ul ⇔ arghool
- argol ⇔ arghool
- aria /'ɑ:riə/ [n, pl. arie, arias] arija ⇔ air [2] ① *see: AYRE: (izvorno)* svaka izražajna melodija, koju je u pravilu izvodio pevač; (*danas*) muzičko delo za solo-glas u pratnji jednog instrumenta ili orkestra; javlja se samostalno ili kao sastavni deo neke vokalno-instrumentalne kompozicije (kantate, oratorijuma, opere i sl.):
- ~ agitata ⇔ aria parlante;
 - ~ buffa ⇔ comic aria;
 - ~ cantabile – arija cantabile, lirskog karaktera, lagana i vezana; podvrsta *da capo* arije u tempu *adagio*, *largo*, namenjena »teškim« raspoloženjima; vrsta *da capo* arije;
 - ~ concertanta – končertantna arija, arija sa složenom orkestarskom pratnjom u končertantnom stilu;
 - ~ di baule ⇔ insertion aria;
 - ~ di chiesa ⇔ church aria;
 - ~ da concerto ⇔ concert aria;
 - ~ d'entrata ⇔ entrance aria;
 - ~ di bravura ⇔ bravura aria;
 - ~ di mezzo-carattere ⇔ aria of half character;
 - ~ di portamento – arija laganog tempa i dostojanstvenog smirenog izraza, bazirana na dugim notama i uzvišenom stilu koja se peva slivenom progresijom s jedne note na drugu; vrsta *da capo* arije;
 - ~ di sortita ⇔ exit aria;
 - ~ infuriata ⇔ aria parlante;
 - ~ of half character – termin koji se odnosi na ariju u tempu *andante*, izraz je ljupkog, umiljatog; vrsta *da capo* arije ⇔ aria di mezzo-carattere;
 - ~ parlante – arija narativne prirode, karakteristična po izražavanju snažnih emocija i živoj pratnji; vrsta *da capo* arije ⇔ aria agitata, aria infuriata; *AIR* [2] ▶ declamatory air;
 - ~ with motto opening – devizna arija, tip barokne arije gde solista dva puta izlaže početnu melodijsku frazu;
 - bravura ~ – bravurozna arija, arija sa koloraturama, koja svojom ornamentikom i stilom zahteva tehničku brilijantnost pevača namijenjena »prvim« pevačima (*prima donna* i *primo uomo*), obično brzog tempa, prožeta herojskim, snažnim osećajima, kao što su osveta, trijumf i sl.; podvrsta *da capo* arije ⇔ aria di bravura;
 - burlesque ~ ⇔ comic aria;
 - church ~ – crkvena arija ⇔ aria di chiesa;
 - coloratura ~ – koloraturna arija;
 - comic ~ – komična arija ⇔ aria buffa, burlesque aria;
 - concert ~ – koncertna arija, samostalna arija za solistu i orkestar ⇔ aria da concerto;
 - da capo ~ – *da capo* arija, liriska arija trodelne forme (A-B-A) kod koje se početni deo ponavlja posle kontrastnog srednjeg, što je formalna šema koju je po prvi put uveo Monteverdi;
 - entrance ~ – ulazna arija, arija koju peva lik u određenoj operi prilikom svog prvog natupa ⇔ aria d'entrata;

- exit ~ – izlazna arija, arija sa kojom pevač odlazi sa scene ⇔ aria di sortita;
 - insertion ~ – interpolirana arija, arija koja se peva u operi za koju nije komponovana ⇔ interpolated aria, trunk aria, aria di baule;
 - interpolated ~ ⇔ insertion aria;
 - operatic ~ – operaska arija;
 - trunk ~ ⇔ insertion aria
- arietta /,æri'etə, /t. ari'eta/ [n, pl. ariettas, ariette, ariettes] arijeta, kraća arija obično lakšeg karaktera
- arioso¹ /,ɑ:'ri:əuzəʊ ,æri -, /t. d'rjɔsɔ/ [n, pl. ariosos, ariosi] ariozo:
- [1] kratak melodičan, vokalni komad (obično u operi ili oratorijumu) koji je po svom stilu između rečitativa (zbog svoje neodređene strukture) i arije (zbog pevljivosti);
 - [2] instrumentalna kompozicija u *cantabile* stilu;
 - [3] slobodni lirski pasaž (koji nije formalno organizovan kao arija)
- arioso² /,ɑ:'ri:əuzəʊ ,æri -, /t. d'rjɔsɔ/ [adv] arioso, raspevano (kod instrumentalnog izvodjenja) ⇔ airy
- arm /ɑ:m/ [n]
- [1] ručica, ručka:
 - tone ~ ⇔ pick-up arm;
 - pick-up ~ – ručka na gramofonu ⇔ tone arm;
 - tremolo ~ – tremolo ručica (na gitari);
 - [2] ruka (od ramena do vrhova prstiju): bend (in the elbow)/extend/lift/straighten ~ - saviti (u laktu)/ispružiti/podići/ispraviti ruku; ① see: HAND;
 - [3] bočna uspravna daska sa oba kraja klavijature pijanina ⇔ CHECK [2]
- armonica ⇔ glass harmonica
- arpeggiate /,ɑ:'pedʒi:et/ [v] arpedirati, razlagati (akord) ⇔ break [1], spread [2]
- arpeggio /,ɑ:'pedʒiəʊ; -dʒəʊ/ [n, pl. arpeggios] arpežo, akord koji nastaje kao na harfi, tj. kod kojeg tonovi ne nastupaju istovremeno, već jedan za drugim naviše ili naniže ⇔ breaking of chords
- arpeggione /ɑ:'pedʒiəʊni/ [n] arpežone, gudački instrument s početka 19. veka koji, kao i gitara, ima šest žica i vrat sa pragovima, ali se svira gudačkom kao violončelo ⇔ guitar-violoncello
- arraché /'ære'ʃe/ [n] araché, izuzetno snažni picikato ⇔ anreissen ① see: ARTICULATION
- [2] ▶ ARTICULATION ON BOWED INSTRUMENTS
- arrange /ə'reɪndʒ/ [v]
- [1] pisati aranžman, aranžirati ⇔ adapt;
 - [2] arrange (for sth), arrange (to do sth), arrange (sth with sb) – organizovati, dogovoriti se (o nečemu)
- arrangement /ə'reɪndʒmənt/ [n] aranžman:
 - [1] ⇔ score [2]; [2] ⇔ display
- arranger /ə'reɪndʒə/ [n] [1] (u muzici) aranžer ⇔ score writer; [2] dekorater enterijera
- array /ə'reɪ/ [n] impresivan niz: impressive ~ of tones – impresivni niz tonova
- arrière /æ'ri:er/ [adv] Fr. (u baletu) nazad, unazad: a step *en arrière* – korak unazad, dalje od publike ① see: AVANT
- ars antiqua /ɑ:z æn'tɪkwə/ [n] Lat. ars antikva, stilsko razdoblje u srednjovekovnoj muzici (1230–1322) u Francuskoj, u kome se kodifikuje menzuralna notacija i neguju motet i konduktus
- arsis /'ɑ:sɪs/ [n, pl. arses /'ɑ:sɪz/]
- [1] lak taktov deo; u starogrčkoj metrici, oznaka za laku dobu stope, nasuprot tezi, koja je označavala tešku dobu; u rimskoj tradiciji i kod srednjovekovnih pisaca arza je dobila obratni smisao, jer je označavala dizanje glasa, tj. isticanje toničkog naglaska, a u tom smislu se i danas upotrebljava u metrici ① see: THESIS;
 - [2] ⇔ upbeat [2]
- ars nova /ɑ:rz nəʊ'və/ [n] ars nova, stilsko razdoblje u francuskoj i italijanskoj muzici 14. veka koje prethodi renesansi; ključni oblici su motet, madrigal i balada
- art¹ /ɑ:t/ [n]
- [1] umetnost; to practice an ~ - baviti se (nekom) umetnošću; a work of ~ - umetničko delo:
 - ~ for the masses – umetnost za mase;
 - ~ of musical performance – umetnost muzičkog izvodjaštva;
 - 19th/20th century ~ - umetnost 19./20. veka;
 - aboriginal ~ - domorodačka umetnost;
 - abstract ~ - apstraktna umetnost;
 - acoustic ~ - akustička umetnost;
 - anarchistic ~ - anarhistička umetnost;
 - ancient Classical ~ – drevna umetnost (egipatska, grčka, rimska i ranohrišćanska);
 - ancient Greek ~ - starogrčka umetnost;
 - ancient Egyptian ~ - umetnost drevnog Egipta;

- ancient Roman ~ - umetnost starog Rima;
 - Asian/African/American/Australian/European ~ - azijska/afrička/američka/australijska/evropska umetnost;
 - avant-garde ~ - avangardna umetnost;
 - Baroque ~ - barokna umetnost ① *see*: BAROQUE;
 - body ~ - "bodi art", umetnost oslikavanja tela;
 - Byzantine ~ - vizantijska umetnost;
 - cave ~ - pećinska umetnost;
 - children's ~ - dečija umetnost;
 - Christian ~ - hrišćanska umetnost;
 - classical ~ - klasična umetnost;
 - committed ~ - angažovana umetnost;
 - computer ~ - kompjuterska umetnost;
 - conceptual ~ - konceptualna umetnost;
 - contemporary ~ - savremena umetnost;
 - controversial ~ - kontroverzna umetnost;
 - decorative ~ - dekorativna umetnost;
 - digital ~ - digitalna umetnost;
 - early Christian ~ - ranohrišćanska umetnost;
 - eighth ~ - osma umetnost (fotografija);
 - electronic ~ - elektronska umetnost;
 - experimental ~ - eksperimentalna umetnost;
 - feminist ~ - feministička umetnost;
 - folk ~ - narodna umetnost;
 - futuristic ~ - futuristička umetnost;
 - genuine ~ - originalna, autentična umetnost;
 - global ~ - globalna umetnost;
 - Gothic ~ - gotika;
 - imitative ~ - imitativna umetnost;
 - impressionist ~ - impresionistička umetnost;
 - inspirational ~ - inspirativna umetnost;
 - (Inter)net ~ - Internet umetnost;
 - low-cost ~ - niskobudžetna umetnost;
 - modern ~ - moderna umetnost;
 - motivational ~ - motivaciona umetnost;
 - naïve ~ - naivna umetnost ⇔ vernacular art;
 - naturalistic ~ - naturalistička umetnost;
 - neo-conceptual ~ - neokonceptualna umetnost;
 - new media ~ - umetnost novih medija;
 - ninth ~ - deveta umetnost (strip);
 - non-traditional ~ - netradicionalna umetnost;
 - occult ~ - okultna umetnost;
 - op-art ~ - op-art;
 - oriental ~ - orijentalna umetnost;
 - pop-art ~ - pop-art;
 - postmodern ~ - postmoderna umetnost;
 - post-war ~ - posleratna umetnost;
 - pre-Romanesque ~ - predromanika;
 - primitive ~ - primitivna umetnost;
 - prestigious ~ - prestižna umetnost;
 - progressive ~ - progresivna umetnost;
 - propaganda ~ - propagandna umetnost;
 - provocative ~ - provokativna umetnost;
 - religious ~ - religijska umetnost;
 - Rococo ~ - umetnost rokoka ① *see*: ROCOCO;
 - Romanesque ~ - romanika;
 - Romantic era ~ - umetnost epohe romantizma ① *see*: ROMANTICISM;
 - sacral ~ - svetovna umetnost, sakralna umetnost;
 - sci-fi concept ~ - naučnofantastična konceptualna umetnost;
 - seventh ~ - sedma umetnost (film);
 - socially engaged ~ - društveno angažovana umetnost;
 - software ~ - softverska umetnost;
 - sophisticated ~ - prefinjena umetnost, sofisticirana umetnost;
 - street ~ - ulična umetnost;
 - traditional ~ - tradicionalna umetnost;
 - transhumanistic ~ - transhumanistička umetnost;
 - tribal ~ - umetnost primitivnih naroda (plemena), plemenska umetnost;
 - underground ~ - umetnost iz podzemlja;
 - vernacular ~ ⇔ naïve art;
 - video ~ - video umetnost;
 - virtual ~ - virtuelna umetnost;
 - vocal ~ - vokalna umetnost, solo pevanje, umetničko pevanje ⇔ art of singing;
- [2] umeće: an ~ to: *There's an ~ to organizing a good concert (Potrebna je umešnost....)*;
- [3] (the arts) *pl.* generalno, naučne i akademske discipline koje imaju za cilj sticanje opštih znanja (umetnost, humanističke i društvene nauke, nasuprot stručnim i tehničkim disciplinama); aktivnosti koje rezultiraju kreativnim stvaralaštvom:

- applied ~s – primenjene umetnosti (sve umetnosti koje obuhvataju oblikovanje predmeta praktične upotrebe; širi naziv za umetnički zanat ili dekorativne umetnosti);
 - creative ~s – kreativne umetnosti, širok pojam koji obuhvata dramaturgiju, muziku (muzička teorija, istorija muzike, muzikologija), grafičke umetnosti, scenske umetnosti (→ performing arts), film izdavaštvo, galerije i muzeje i vizuelne umetnosti (→ visual arts);
 - fine ~s – lepe umetnosti, termin koji je 1746. godine skovao Charles Batteaux obuhvatajući ples, florikulturu, vajarstvo, slikarstvo, muziku i poeziju; danas termin obuhvata šest klasičnih vrsta umetnosti (preuzetih iz stare Grčke) - arhitekturu, ples, vajarstvo, slikarstvo, muziku i književnost, kao i film kao sedmu, fotografiju (kao osmu) i strip (kao devetu lepu umetnost), mada ima i shvatanja da se u lepe umetnosti ubrajaju i televizija, moda, reklame i video igre;
 - innovative ~s – inovativne umetnosti;
 - liberal ~s – (artes liberales) sedam oblasti za koje se u 14. veku smatralo da doprinose intelektualnom prosvetljenju, iako nemaju direktan praktičan efekat, te su kao takve bile atribut slobodnog, prosvetljenog uma (liberalne u tom smislu označavaju suprotnost servilnom ili puko mehaničkom); delile su se na trivijum (gramatika, retorika, logika) i kvadrivijum (aritmetika, geometrija, muzika, astronomija), danas se pod ovim pojmom najčešće označavaju akademske discipline koje imaju za cilj sticanje opštih znanja (umetnost, humanističke, prirodne i društvene nauke, nasuprot stručnim i tehničkim disciplinama);
 - patron of the ~s ⇔ maecenas;
 - performing ~s – scenske umetnosti (zajednički naziv za umetnički izraz (govorom, gestom, glumom, muzikom, zvukom i drugim sredstvima) koji se neposredno prezentira publici, najčešće na sceni: balet, drama, opera, ples, pantomima);
 - plastic ~s – plastične umetnosti (vajarstvo, rezbarenje, grnčarstvo, tkanje i sl.);
 - visual ~s – likovne umetnosti;
- [4] (arts) – društvene nauke, za razliku od “sciences”
- art² /ɑ:t/ [adj] umetnički ⇔ artistic:
- ~ collection – umetnička kolekcija;
 - ~ genres – umetnički žanrovi;
 - ~ media – umetnički medijumi;
 - ~ movement – umetnički pokret;
 - ~ of singing ⇔ vocal art;
 - ~ periods – umetničke epohe;
 - ~ project – umetnički projekat;
 - ~ terminology – umetnička terminologija;
 - ~ theory – umetnička teorija
- artefact /'ɑ:tfækt/ [n] rukotvorina
- art for art's sake /'ɑ:t fə: ɑ:ts seik/ [n] larpurlartizam (od franc. *l'art pour l'art*. “umetnost radi umetnosti”), estetski smer zasnovan na tezi da je umetničko delo samo sebi svrhom; pojam i naziv prvi put je upotrebio V. Cousin 1836. u Francuskoj da bi označio umetnost oslobođenu od verskih i etičkih stega, a kao reakciju na građanski utilitarizam ⇔ *l'art pour l'art*
- articulation /ɑ:ˌtɪkjʊˈleɪʃən/ [n] artikulacija:
- [1] (jasan izgovor) place of ~ - mesto artikulacije, mesto u usnoj duplji na kojoj je pozicija organa govora (usne, zubi, jezik itd.) najvažnija za formiranje određenog glasa;
- [2] način izvođenja i međusobnog vezivanja, tj. odvajanja pojedinih tonova ili grupa tonova pri izvođenju; predstavlja jedan od osnovnih činilaca za razvijanje virtuoziteta:
- ~ on bowed instruments – artikulacija na gudačkim instrumentima;
 - ~ on percussion instruments – na udaraljka;
 - ~ on plucked instruments – artikulacija na trzalačkim instrumentima;
 - wind ~ - artikulacija na duvačkim instrumentima;
- artist /'ɑ:tsɪst/ [n] umetnik, umetnica (posebno u oblasti slikarstva, ali i u svim ostalim umetničkim granama):
- anonymous ~ - anonimni umetnik;
 - concert ~ ⇔ RECITALIST;
 - guest ~ - gostujući umetnik;
 - make-up (*alt.* makeup) ~ - šminker (u pozorištu, operi, TV i sl.);
 - performing ~ - reproduktivni umetnik;
 - theatrical make-up ~ - pozorišni šminker;

- voice ~ ⇔ ACTOR ▶ voice actor
- Artist & Repertoire /'ɑ:tɪst ən 'repə,twa:/ [n] sektor kompanija koje se bave diskografijom i muzičkim izdavaštvom zadužen za »regrutovanje« talenata, praćenje njihovog umetničkog razvoja, oblikovanje repertoara i sl. → A&R, A and R
- artiste /'ɑ:ti:st/ [n] artista, umetnik, izvođač scenskih veština (cirkuski akrobata, pantomimičar, glumac, mađioničar-opsekar...)
- artistic /'ɑ:'tɪstɪk/ [adj] [1] umetnički; [2] nadaren (za umetnost)
- artistically /ɑ:'tɪstɪkli/ [adv] umetnički
- artistry /ɑ:'tɪstri/ [n] umetnička sposobnost
- artist's room ⇔ green-room
- art nouveau /ɑ:t nu:'vøu/ secesija, umetnički pravac, pre svega u arhitekturi, slikarstvu, skulpturi i dekorativnim umetnostima, na prelazu iz 19. u 20. vek koji je u različitim zemljama poprimio različita imena (*Jugendstil* u Nemačkoj, *modernísimo* u Španiji, *Art Nouveau* u Francuskoj i Belgiji i sl.), a odlikuje se dinamičnom, valovitom linijom sinkopiranog ritma, dekorativnošću i asimetričnošću
- artwork /'ɑ:twɜ:k/ [n]
 - [1] umetničko delo: *a piece of artwork* ⇔ ART [1] ▶ work of art;
 - [2] umetnina (posebno ona u muzeju ili na izložbi)
- arty /ɑ:ti/ [adj] sa umetničkim pretenzijama: *How come that you like all those arty movies? (Kako to da voliš ovakve nazovi umetničke filmove?)*
- ascend /ə'send/ [v] penjati se, uzdizati se, uzneti se
- ascending /ə'sendɪŋ/ [adj] uzlazan: *group of musical notes in an ascending or descending order (grupa nota u uzlaznom ili silaznom nizu)* ⇔ rising ① see: SUSPENSION ▶ ASCENDING SUSPENSION; TURN ▶ ASCENDING TURN; VALVE ▶ ASCENDING VALVE
- ascent /ə'sent/ [n] povišavanje (tona); penjanje, uspinjanje ① see: DESCENT
- as is – »ez iz«, termin u džez muzici kojim se od izvođača zahteva da deo na koji se odnosi svira bez improvizacije
- asperity /ə'spɛrɪti/ [n, pl. asperities] hrapavost (zvuka)
- aspiration /,æspɪ'reɪʃən/ [n] aspiracija:
 - [1] izgovaranje s dahom, pri čemu se čuje glas sličan glasu "h";
 - [2] težnja, želja za nečim
- assai /æ'saɪ, /t. d'soi/ [adv] (u oznakama za interpretaciju) vrlo (ne isto što i *assez*)
- assemble /ə'sembəl/ [v]
 - [1] sklopiti: ~ a clarinet/flute... - sklopiti klarinet/flautu (iz delova) ...;
 - [2] sakupiti: ~ information: sakupljati informacije
- assembly /ə'sembli/ [n, pl. assemblies]
 - [1] zbor, karakteristična melodija kojom se trubom daje znak za vojnički zbor;
 - [2] sklapanje:
 - ~ of the instrument - sklapanje instrumenta;
 - clarinet/flute ~ - sklapanje klarineta/flaute
- assert /ə'sɜ:t/ [v] nametati, isticati
- assess /ə'ses/ [v] proceniti
- assessment /ə'sesmənt/ [n] procena:
 - performance ~ - procena izvođačke spreme;
 - practical musicianship ~ - procena praktične muzičke spreme
- assez /'æseɪ/ [adv] dovoljno, donekle, prilično
- assistant /ə'sɪstənt/ [n] asistent(kinja), pomoćnik/ca → *abbr.* asst.
- associate¹ /ə'səʊʃi,et, -,et/ [n]
 - [1] kolega (u struci, službi, po školi);
 - [2] ortak, kompanjon, partner (u poslu, poduhvatu i sl.);
 - [3] saradnik, pomoćnik;
 - [4] dopisni član: *an ~ member of the Academy of Arts and Sciences (dopisni član Akademije nauka i umetnosti);*
 - [5] saveznik;
 - [6] zvanje koje se dobija sticanjem obrazovnog stepena ① see: DEGREE [3]:
 - ▶ ~ of Arts - stepen koji se stiče po završavanju dvogodišnjih studija strukovnog profila → *abbr.* AA, A.A.
 - ▶ ~ of Music - stepen koji se stiče završavanjem dvogodišnjeg opšteg uvodnog programa studija u oblasti muzike i scenskih umetnosti (ples i sl.)
- associate² /ə'səʊʃi,et, -si-/ [v] asociirati, povezati (sa); pripojiti se, spojiti se; udružiti se, ujediniti se; uzeti za člana; učlaniti se; uortačiti se
- association /ə,səʊsɪ'eɪʃən/ [n] asocijacija, udruženje, savez:
 - ~ of European Performers' Organizations - Asocijacija evropskih interpretatorskih organizacija → *acro.*

- AEPO;
- ~ of Musical Artists of Serbia – Udruženje muzičkih umetnika Srbije;
 - European Festivals ~ - Asocijacija evropskih festivala → *acro.* EFA;
 - national/regional ~ of musicians – nacionalno/regionalno udruženje muzičara
- assoluta /ˌæsəˈlʊtə/ [adj] apsolutan, vrhunski ①
see: PRIMA BALLERINA ▶ PRIMA BALLERINA ASSOLUTA
- assonance /ˈæsənəns/ [n] asonanca, glasovna figura koja nastaje ponavljanjem istih samoglasnika radi postizanja zvučnog utiska, ritma ili glasovnih efekata
- asst. *abbr.* → assistant
- athematic /ˌæθɪˈmætɪk/ [adj] atematski ⇔ themeless
- athematicism /ˌæθɪˈmætɪsɪzəm/ [n] atematičnost, atematizam, stilski karakteristika savremene muzike koja se ogleda u odsustvu tema i kompozicijsko-tehničkih manipulacija sa temom i njenim delovima, odnosno motivima, kao što je ponavljanje, transponiranje, variranje, razrađivanje, kontrastiranje i si. ⇔ *STYLE* ▶ themeless style
- atmosphere ⇔ *ambience* [2]
- atonal /eɪˈtəʊnəl, æ-/ [adj] atonalan, ni u jednom tonalnom sistemu ili tonalitetu ⇔ pantonal; ①
see: POST TONAL
- atonally /eɪˈtəʊnəli, æ-/ [adv] atonalno
- atonalism ⇔ atonality
- atonality /ˌeɪtəʊˈnælɪtɪ, æ-/ [n] atonalnost, stilski karakteristika savremene muzike koja se javlja početkom 20-og veka i donosi radikalne harmonijske slobode: kompozicija nema središnji ton, tj. toniku jer je harmonijska struktura izvan okvira bilo kog tonaliteta ⇔ atonalism, pantonality
- ATRAC *acro.* → adaptive transform acoustic coding
- a tre ① *see:* TROMBONE ▶ TENOR TROMBONE
- attacca /əˈtɑːkəl/ [n] ataka, oznaka za nastavak izvođenja bez prekida
- attach /əˈtætʃ/ [v] [1] pričvrstiti, spojiti; [2] → TOUCH [2]
- attack /əˈtæk/ [n] ataka:
- [1] početak tona pri pevanju ili sviranju;
- glottal ~ - “tvrda” ataka, međuglasnični udar (pri pevanju) ⇔ *GLOTTIS* ▶ stroke/shock of the glottis;
 - soft ~ - “meka” ataka (pri pevanju);
- [2] postepeno dostizanje prave tonske visine glisandom u džezu;
- [3] zahvat (okidanje) žica na harfi ⇔ touch;
- [4] napad
- attend /əˈtend/ [v] pohađati: ~ a guitar course/ guitar lessons – pohađati kurs/časove gitare
- attendance /əˈtendəns/ [n]
- [1] prisustvo: list of ~ - lista prisutnih;
- [2] poseta: ~ has gone up – poseta je porasla; ~ has fallen/gone down – poseta je opala;
- average ~ – prosečna poseta;
 - large ~ - velika posećenost;
 - poor ~ – slaba posećenost;
 - record ~ - rekordna poseta;
 - small ~ – mala poseta
- attendant /əˈtendənt/ [n] prisutni; posetilac
- attention¹ /əˈtenʃən/ [n] :
- [1] signal vojničkom trubom kojim se vojska upozorava na opasnost;
- [2] pažnja: attract/capture ~ - privući pažnju; bring sth to sb’s ~ - ukazati nekome na nešto; draw (sb’s) ~ to (sth) – skrenuti (nekome) pažnju (na nešto); focus one’s ~ (on sth) - usredsrediti pažnju (na nešto); divert/draw off sb’s ~ ⇔ distract; escape one’s ~ - izmaći nečijoj pažnji; to be the center of ~ - biti u centru pažnje; hold sb’s ~ - držati nečiju pažnju; ~ to details – pažnja za detalje; close/meticulous ~ - budna pažnja; undivided ~ - nepodeljena pažnja; with one’s ~ wandering ⇔ distracted
- attention² /əˈtenʃən/ [interj.] Pažnja!
- attitude /ˈætɪˌtjuːd/ [n]
- [1] stav: assume/strike/take an ~ - zauzeti stav; patronizing ~ - “tutorski” stav; threatening ~ - preteći stav;
- [2] “atitid”, klasična poza u baletu kod koje je telo uspravno, a jedna noga podignuta i povijena unazad, sa kolenom savijenim pod uglom od oko 90°
- attribute ⇔ characteristic
- aubade /əʊˈbɑːd, əʊˈbæd/ [n] jutarnja serenada
- audibility /ˈɔːdrɪˈbɪlɪti/ [n] čujnost, sluh ⇔ hearing; ~ limit ⇔ *HEARING* ▶ hearing limit
- audience /ˈɔːdiəns/ [n]
- [1] publika: target ~ - ciljna grupa, auditorijum prema kojemu se usmerava određeni interes marketinških kampanja u cilju njihovog

- pridobijanja kao budućih korisnika ⇔ spectators, crowd, auditorium [3];
 [2] zvanični prijem, audijencija
- audio- /'ɔ:diəʊ/ [pref.] audio-: ~ feedback ⇔ feedback [1]
- audio control engineer ⇔ sound engineer
- audio editor /'ɔ:diəʊ 'edɪtə/ [n] audio editor, uređaj koji se koristi za sečenje (→ cutting) semplova iz jednog audio snimka ① *see*: SAMPLING
- audio frequency modulation /'ɔ:diəʊ 'fri:kwənsɪ ,mɒdju'leɪʃən/ [n] modulacija audio frekvencije, sistem koji se koristi za snimanje zvučnih talasa u hi-fi kvalitetu (>16 kHz); standard za format Video8/Hi8 → *acro*. AFM
- audiogram /'ɔ:diəʊ,græm/ [n] audiogram
- audiologist /,ɔ:di'ɒlədʒɪst/ [n] audiolog ⇔ hearing specialist
- audiology /,ɔ:di'ɒlədʒɪ/ [n] audiologija
- audiometer ⇔ phonometer
- audiometry /,ɔ:di'ɒmetri/ [n] audiometrija
- Audio Video /'ɔ:diəʊ 'vi:diəʊ/ oznaka na proizvodima za snimanje, obradu ili reprodukciju slike, kao i za informacije o zvuku → *acro*. AV.
- audio-visual /,ɔ:diəʊ'vɪʒuəl/ audiovizuelni: ~ aids – audio-vizuelna pomagala
- audition /ɔ:'dɪʃn/ [n]
 [1] ⇔ hearing;
 [2] audicija ⇔ casting; go for an ~ - ići na audiciju; ~ for a choir – audicija za hor
- auditorium /,ɔ:di'tɔ:riəm/ [n, pl. auditoriums, auditoria /-'tɔ:riə, -'tɔ:ri-/] [n]
 [1] auditorijum (dvorana); multi-use ~ - višenamenska dvorana ⇔ hall;
 [2] gledalište, auditorijum, deo pozorišta, koncertne sale i sl. gde sedi publika:
 • convertible ~ - promenljivi auditorijum;
 • fan-shaped ~ - lepezasti auditorijum;
 • horseshoe-shaped ~ - auditorijum u obliku potkovice;
 • wedge-shaped ~ - klinasti auditorijum;
 [3] publika ⇔ audience [1]
- auditory /'ɔ:di'tɔ:ri/ [adj] slušni, čujni;
 • ~ ossicles *pl.* – slušne koščiće
 • ~ system – slušni sistem
- aug → *abbr.* augmented
- aug7 → *abbr.* CHORD ▶ SEVENTH CHORD ▶ augmented seventh chord
- augmentation /,ɔ:gmen'teɪʃən/ [n] augmentacija:
 [1] u menzuralnoj notaciji, produženje trajanja note za polovinu njene vrednosti; obeležava se tačkom uz odgovarajući notni znak: ~ dot – tačka za produženje note ili pauze ⇔ dot [of prolongation]
- [2] (u kompoziciji) tehnički postupak koji se sastoji u povećavanju ritmičkih vrednosti tonova postojeće teme, motiva, fraze i sl.; prvobitne vrednosti u dvodelnom tempu se obično udvostručuju, u trodelnom udvostručuju, ali se stvaraju i drugačije, složene ritmičke proporcije; kao kontrapunktska tehnika javlja se u različitim polifoničkim oblicima počevši od razdoblja Ars antiquae; najviše se primjenjuje u kanonu i fugi
- augmented /ɔ:g'mentɪd/ (za intervale) [adj] prekomerni/povećani (interval) ređe: extreme, pluperfect, superfluous → *abbr.* A; aug:
 • doubly ~ - dvostruko prekomerni, dvostruko povećani; ① *see*: CANON, FIFTH, FOURTH, OCTAVE, PRIME, SECOND, SEVENTH, SIXTH, THIRD, TRIAD
- auletics /ɔ:'letɪks/ [n] auletika, umetnost sviranja na aulosu
- aulos /'ɔ:lɒs/ [n, pl. auloi /'ɔ:lɔɪ/] aulos, (u antičkoj Grčkoj) duvački instrument sa jednostrukim ili dvostrukim jezičkom koji se tradicionalno povezuje sa dionizijskim ritualima; izrađivao se od obične ili slonove kosti, trske i sl.; takođe, glavni duvački instrument mnogih naroda Srednjeg istoka, prisutan i u Evropi do srednjeg veka, obično u formi jednostruke cevi sa više rupica na telu; rimski ekvivalent: tibia: ~ playing – auletika (sviranje na aulosu); singing with the accompaniment of the ~ - aulodija (pevanje uz pratnju aulosa); Phrygian ~ - frigijski aulos, aulos sa jednom kraćom, na kraju povijenom cevi ① *see*: DIAULUS
- aural /'ɔ:rəl/ [adj] slušni ① *see*: ORAL;
 • ~ aids *pl.* – audio pomagala;
 • ~ tradition - tradicija koja se zasniva na predanju po slušanju (bez zapisa)
- aurally /'ɔ:rəli/ [adv] po sluhu, na sluh
- auricle ⇔ pinna
- auricular ⇔ *FINGER* ▶ little finger
- auspices /'ɔ:spɪsɪz/ [n, pl.]: under the ~ (of sb) – pod (nečijim) pokroviteljstvom ⇔ *PATRONAGE* ▶ under the patronage
- austere /ɔ'striə/ [adj] jednostavan, neukrašen, strog, krut: ~ style – jednostavni stil
- austerity /ɔ'steri:ti/ [n] jednostavnost, strogost

Austropop /'ɔ:striə'pɒp/ [n] austropop, muzički žanr nastao u Austriji sredinom 1970-ih; trajao do 1990-ih; najznačajniji reprezentivi: Falco, Wolfgang Ambros, Georg Danzer, itd.

authentic /ɔ:'θentɪk/ [adj] autentičan, pravi: ~ modes – autentične lestvice ⇔ *SCALE* ▶ authentic scales

author /'ɔ:θə/ [n] autor, tvorac, kreator originalnog umetničkog ili naučnog dela; ~ of the lyrics/words – autor teksta (kompozicije iz oblasti zabavne muzike) ⇔ lyricist; *WRITER* ▶ writer of the lyrics

authorship /'ɔ:θəʃɪp/ [n] autorstvo; establish ~ – ustanoviti autorsko pravo

autochanger /'ɔ:təʊ,tʃeɪndʒə/ [n] automatski smenjivač diskova/ploča kod CD plejera ⇔ automatic record changer

autograph /'ɔ:təgrɑ:f -,græf/ [n]
 [1] autogram; to collect ~s – skupljati autograme; ~ collector – skupljač autograma;
 [2] autograf, originalni rukopis, autentični zapis: notno pismo (korektura, prepis, skica) ili slovčano pismo (dnevnik, pismo, beleška i sl.): musical ~ – partitura pisana kompozitorovom rukom

autoharp /'ɔ:təʊ,hɑ:p/ [n] akordska citra, vrsta citre na kojoj je olakšano izvođenje akordske pratnje

automatic /ɔ:tə'mætɪk/ [adj] automatski: ~ record changer ⇔ autochanger;

automatophone ⇔ *INSTRUMENT* ▶ mechanical instrument

autophones /'ɔ:təfəʊnz/ [n] *pl.* stariji naziv za idiofone (idiophones) ⇔ *INSTRUMENT* ▶ autophonic instruments

auto reverse /'ɔ:təʊrɪ'vɜ:s/ [n] komanda koja omogućava reprodukciju kasete u oba pravca bez okretanja kasete

auxiliary /ɔ:g'zɪliəri/ [adj] pomoćni ⇔ subsidiary

avant- /'ævən, 'ævn/ [pref.] prefiks u značenju kulturološki ili stilistički napredan, avangardan: ~ novel/play/concert – avangardan roman/komad/koncert

avant /'ævən/ [adv] (u baletu) napred, unapred, prema publici ① *see: ARRIÈRE*

avant-garde /'ævən'gɑ:d/ [n] avangarda; isprva, termin koji je označavao nove, eksperimentalne pravce i pokrete u umetnosti dvadesetog veka; kasnije, pojam kojim se označava svaki novi

umetnički pravac; in the ~ manner – avangardistički ⇔ *TIME* [3] ▶ ahead of one's time; [adj] avangardistički ① *see: UNDERGROUND*

avant-gardist /'ævən'gɑ:dɪst/ [n] avangardist ⇔ forerunner

avantpop /'ævən'pɒp/ [n] avantpop, američki umetnički pokret koji se 1990-ih razvio u okviru postmodernizma

AV *acro.* → Audio Video

Ave Maria /'əveɪ mə'riə/ [n] (*Lat.:* Zdravo Marija; Bogorodice devo):
 [1] anđeoski pozdrav Bogorodici; prve dve reči latinske verzije molitve (Ave [Maria] gratia plena") u rimokatoličkoj crkvi bazirane na pozdravu anđela Gabrijela upućenom Devici Mariji;
 [2] zrno u brojanicama

AVLS *acro.* → *AUTOMATIC* ▶ automatic volume limiter system

avoid /ə'vɔɪd/ [v] izbeći

award¹ /ə'wɔ:d/ [n] nagrada ⇔ prize: grant/present an ~ – dodeliti/uručiti nagradu; receive an ~ – primiti nagradu; share an ~ with sb – podeliti nagradu sa nekim; the ~ went to.../was granted to... – nagrada je pripala; win/receive/walk off with an ~ – osvojiti/dobiti/odneti nagradu:
 • ~ category – kategorija za dodelu nagrade;
 • ~ for best performance – nagrada za najbolje izvođenje;
 • ~s ceremony – svečana dodela nagrada;
 • ~ winner – dobitnik nagrade ⇔ laureate;
 • album/recording/song of the year ~ – nagrada za album/snimak/pesmu godine;
 • life(time) achievement ~ – nagrada za životno delo

award² /ə'wɔ:d/ [v] dodeliti (nagradu, priznanje) (~ sth to sb) *The jury awarded first prize (dodelio prvu nagradu) to the girl who was believed to be a total outsider.*

axe /æks/ [n] (žargonski) električna gitara, ali se može odnositi i na bilo koji instrument, posebno u džez muzici: "Get your axe"

ayre ① *see: air*

B

B /bi:/ [1] drugi/srednji deo u višedelnom muzičkom obliku: **AB**, **ABA...**; [2] (u muzičkoj teoriji) oznaka za H-dur i odgovarajući trozvuk

B *abbr.* [1] → **bass**¹, “bas” (glas), kao u primeru **SATB** - **S**oprano, **A**lto, **T**enor, **B**ass (četiri glasa u mešovitom horu); [2] → **bassoon**; [3] → **Beatus** (*Lat.*: blagosloven ⇔ **blessed**); [4] → **Bachelor**

B, b /bi:/

[1] sedmi ton osnovne dijatonske lestvice; početni ton H-dur i h-mol lestvice; nota »si« u solfeđu → **ti**;

- **B double flat** (**B $\flat\flat$**) – (nota) heses;
- **B double sharp** (**B $\sharp\sharp$**) – (nota) hisis;
- **B flat** (**B \flat**) – (nota) b;
- **B major** ① *see: SCALE [1] ▶ MAJOR SCALE* ▶▶ **B major scale**;
- **B \flat major** ① *see: SCALE [1] ▶ MAJOR SCALE* ▶▶ **B flat major scale**;
- **B minor** ① *see: SCALE [1] ▶ MINOR SCALE* ▶▶ **B minor scale**;
- **B \flat minor** ① *see: SCALE [1] ▶ MINOR SCALE* ▶▶ **B flat major scale**;
- **B [natural]** – (nota) h;
- **B sharp** (**B \sharp**) – (nota) his;

b /bi:/ (u muzičkoj teoriji) oznaka za H-mol i odgovarajući trozvuk

b *abbr.* → **bass**² (za instrumente)

BA/B.A. → **BACHELOR** ▶ **Bachelor of Arts**

babble¹ ('bæbəl) [n] brbljanje, žamor, čavrljanje; žubor

babble² ('bæbəl) [v] žamoriti, čavrljati, brbljati; žuboriti

babblish /'bæblɪʃ/ [adj] brbljiv, torokav

babel /'beɪbəl/ [n] vreva, žamor, metež

babone ⇔ **tromboon**

bacchanalia /,bækə'neɪliə/ [n, pl. **bacchanalia**, **bacchanalias**] bahanalije, starorimske orgijske i mistične svečanosti u čast boga Bahusa; zabranio ih je Senat 186. g.; *figurativno*: orgije, pijanka

Bacchus /'bækəs/ [n] Bahuš, rimski bog vegetacije i plodnosti, sin Zeusa i Semele (pandan grčkom Dionizijusu); *figurativno*: vinopija, pijanica, bekrija ① *see: DIONYSIUS*

B-A-C-H → **MOTIVE** ▶ **Bach motive**

bachata /bə'tʃɑ:tə/ [n] bačata:

[1] muzički žanr nastao početkom 20-tog veka u Dominikanskoj Republici; iako predstavlja amalgam brojnih različitih ritmova, uključujući i merenge (→ **merenge**),

bačata je prevashodno varijanta bolera, tradicionalno romantične muzike u latino kulturi; tipično se oslanja na pet instrumenata: glavna gitara, ritam gitara (segunda), električna bas gitara, bongo bubnjevi i gvira; 1980-tih bačata muzika postaje više plesno orijentisana;

[2] ples koji se igra uz muziku istog imena

bachelor /'bætʃələ, 'bætʃlə/ [n] osoba koja je završavšila osnovne studije, odnosno stekla tzv. prvi univerzitetski stepen (uobičajeno) u trajanju od tri ili četiri godine → *abbr.* **B**; ① *see: DEGREE* ▶ **BACHELOR'S DEGREE**:

DEGREE ▶ **BACHELOR'S DEGREE**:

- ~ **of Applied Music** – lice koje je završilo osnovne studije u oblasti primenjene muzike (aranžiranje, komponovanje, tehnike snimanja, produkcijske tehnike, muzička industrija, kreativni razvoj muzike i sl.);
- ~ **of Arts** – lice koje je završilo osnovne studije u oblasti društvenih nauka u trogodišnjem ili četvorogodišnjem trajanju → *abbr.* **BA, B.A.**;
- ~ **of Arts with major in Music** – lice koje je završilo osnovne studije u trogodišnjem ili četvorogodišnjem trajanju sa usmerenjem na muziku; generalno, u nastavnom planu studija koje vode sticanju ovog stepena dominiraju nemuzički sadržaji;
- ~ **of Creative Arts** – lice koje je završilo osnovne studije u oblasti kreativnih umetnosti (① *see: ART*¹ [3] ▶ **CREATIVE ARTS**) u trajanju od tri ili četiri godine → *abbr.* **BCA, B.C.A.**;
- ~ **of (Arts in) Music (B.A.M.)** – lice koje je završilo trogodišnje ili četvorogodišnje osnovne studije u oblasti muzike (klavir, violina, solo pevanje, muzička teorija, opera, muzička istorija i literatura i sl.) sa manjim udelom nemuzičkih sadržaja u nastavnom planu; u Ujedinjenom Kraljevstvu, stepen »Bachelor of Music« - koji se u govoru često skraćuje na **B.Mus** /,bi: 'mʌz/ je prvi univerzitetski stepen u trajanju od tri godine (četiri u Škotskoj) koji obuhvata široki raspon predmeta (od muzikologije/istorije muzike preko kompozicije do izvođaštva); međutim, na Univerzitetu u Oksfordu i Kembridžu »Bachelor of Music« je jednogodišnji

postdiplomski program → *abbr.* **B.M., B.Mus., Mus.B., Mus. Bac.;**

- ~ **of Music Education** – lice koje je završilo osnovne studije za nastavnika muzike → *abbr.* **B.MusEd.;**
- ~ **of Sacred Music** – lice koje je završilo osnovne studije u oblasti duhovne muzike → *abbr.* **BSM;**

bacchius /bæ'kaɪəs/ [n, pl. **bacchii** /-'kaɪaɪ/ bahijus, metrička stopa od jednog kratkog i dva duga sloga (bahijski stih, upotrebljavan je naročito u himnama bogu Bahu) ① *see:*

ANTIBACCHUIS

back¹ /bæk/ [n]

[1] donja daska (na gudačkim i trzalačkim instrumentima) ⇔ **bottom;**

[2] obla strana korpusa laute ⇔ **body** [3];

[3] pozadina, zadnji deo, poleđina: ~ **of the hand** – nadlanica; ~ **of the palate** – zadnji deo nepca

back² /bæk/ [adj] zadnji, stražnji: ~ **row** – poslednji red; ~ **seat** – stražnje sedište **IDM on the ~ burner** – u drugom planu (za ideju, plan i sl.); **take a ~ seat** – povući se u drugi plan

back³ /bæk/ [adv] natrag, nazad: **go ~ to (the previous page/bar)** – vrati se na (prethodnu stranu/takt)

backbeat ('bæk,bi:t) [n] »bek bit«, ritmička matrica koja se zasniva na akcentovanju parnih udaraca u džezu i rokenrol muzici

backbone /'bæk,bəʊn/ [n] okosnica, kičma: *This passage is the ~ of the composition (okosnica kompozicije); to the ~* - sušiti, ovejan: *perfectionist to the backbone (ovejani perfekcionista)*

back-check /'bæk,tʃek/ [n, pl. **back-checks**] hvatalo, hvatač, deo klavirskog mehanizma koji sprečava ponovno odbijanje čekića posle udara o žicu ⇔ **check head** ① *see illus.: ACTION*

[1]

backcloth /'bæk,kloθ/ [n] prospekt, zavesa u pozadini pozornice ⇔ **backdrop**

backdrop ⇔ **backcloth**

backfall /'bæk,fɔ:l/ [n]

[1] silazni predudar[ac] (u 17. veku) ① *see:* **FOREFALL;**

[2] poluga koja povlači pomicaljku u mehanizmu orgulja ⇔ **lever;** ① *see:* **SLIDERS**

background /'bæk,graʊnd/ [n]

[1] »bekgraund«, zvučna pozadina, u džez

muzici uobičajeni naziv za pratnju koju izvode duvači i udaraljke; može biti ritmička, harmonijska ili melodijska okosnica kompozicije, a javlja se u doba kada eru kolektivne improvizacije zamenjuje era solističke improvizacije;

[2] (u popularnoj muzici) melodijske linije koje sviraju prateći, a ne glavni instrumenti;

[3] (~ **information**) - (opšte) činjenice/informacije;

[4] zaleđe, poreklo, obrazovanje: **academic/educational** ~ - akademske/obrazovne kvalifikacije; **cultural** ~ kulturno zaleđe; **check smb's** ~ - proveriti nečije poreklo; **have the right ~ for the job** – imati prave kvalifikacije za posao

backleading /'bæk,li:diŋ/ [n] termin koji se u društvenom plesu baziranom na pravilu »vođenja« i »praćenja« odnosi na loš manir kada onaj ko treba da prati preuzima vodeću ulogu

backline /'bæk,laɪn/ [n] mesto na bini iza orkestra gde stoje zvučni stubovi

backslide /'bæk,slaid/ [n] bekslajd; iako većina ljudi veruje da je »munvok« (→ **moonwalk**) plesna inovacija Michael-a Jackson-a, otac modernog »munvoka« je Cooley Jackson koji ga je nazvao »bekslajd«

backstage /,bæk'steɪdʒ/ [n]

[1] prostor iza scene ⇔ **offstage;** → *abbr.* **b.s.**

[2] kol. zbivanja u pozorištu koja se odvijaju van domašaja javnosti

backturn ⇔ **TURN** ▶ **ascending turn**

backwards /'bækwɔ:dz/ [adv] unatrag, unazad ① *see: REVERSE* ▶ **in reverse**

backwater /'bæk,wɔ:tə/ [n] zabit: **artistic/cultural/intellectual** ~ - umetnička/kulturna/intelektualna zabit

badinage /'bædɪ,nɑ:ʒ, 'bædnɪdʒ/ [n] *Fr.* badinaž, skercozni stav u baroknoj sviti ⇔ **badinerie**

badinerie ⇔ **badinage**

bag /bæg/ [n] meh, mešina kod gajdi; pravi se od jareće, jagnjeće ili kravlje kože koja se suši, potapa u krečnu vodu i tako impregnira; deo sa krznom se okreće unutra da drži vlagu i toplotu ① *see illus.: BAGPIPES*

bagatelle /,bægə'tel/ [n] bagatela, kratka kompozicija lirskog karaktera, obično klavirska minijatura

Baggy /'bæɡɪ/ [n] britanska muzička scena

popularna početkom 1990-ih obojena psihodelijom i ejsid hausom sa fanki bitom

baglama /'bɑ:ɹlə,mə/ [n] baglama, kordofoni instrument sa sedam žica (2+2+3) tipičan za muzičku tradiciju južnog Mediterana, Bliskog istoka i centralne Azije; svira se prstima ili trzalicom, a neretko se sreće i pod imenom „saz“, koje u širem smislu označava porodicu dugovratih lauta čiji je baglama najtipičniji predstavnik ① *see illus.*: **SAZ**

bagpipes /'bæg,paɪps/ [n] gajde, narodni aerofoni duvački instrument; iako su škotske i irske gajde najprepoznatljivije u svetskim okvirima, gajde se u brojnim varijacijama, i pod različitim imenima (**cornemuse, dankio, duda, gajde, tulug, tulum duduki, zampogna**, itd.) javljaju u različitim oblastima širom Evrope, severne Afrike, Persijskog zaliva, Kavkaza itd.; instrument se sastoji iz jedne ili više svirala i meha od životinjske kože koji se puni vazduhom kroz cev u koju se duva; u Škotskoj je u sastavu vojnih muzičkih sastava; engleski naziv je korektan i u jednini i množini, iako je uobičajeno da se u kolokvijalnom govoru koristi forma »pipes« ⇔ **sack-pipes**; ① *see*: **BLADDER PIPE; BORDERPIPE; UILLEANN PIPES, HIGHLAND PIPES**

bagpiper /'bæg,paɪpə/ [n] gajdaš

baja /'bɑ:ha:/ [n] *Sp.* meksički trzalački instrument, meksička akustična bas gitara; najčešće se sreće u dve varijante:

- ~ **quinto** – sa pet parova žica:
- ~ **sexto** – sa šest parova žica; prisutna u muzičkoj tradiciji severnog Meksika i južnog Teksasa gde je jedan od osnovnih instrumenata tzv. »Tex-Mex« muzike

bajón ⇔ **dulcian**

bala ⇔ **balaphon**

balaban /,bɑ:lə'ba:n/ [n] balaban, kratka azejberdžanska oboa dužine oko 35 cm sa sedam rupa, rupom za palac i uskom cilindričnom cevi prečnika oko 1,5 cm ⇔ **balaman**

balafon ⇔ **balaphon**

balalaika /,bælə'lakə/ [n] balalajka, ruski narodni kordofoni instrument tipičnog trouglastog oblika sa uskim vratom i tri žice, nastao oko 1700. godine:

- **alto** ~ - alt balalajka; svira se ili prstima ili trzalicom, zavisno od prirode pesme;
- **bass** ~ - bas balalajka; svira se trzalicom;

- **contrabass** ~ - kontrabas balalajka; svira se trzalicom;
- **piccolo** ~ - pikolo balalajka, najmanja i vrlo retka; svira se prstima;
- **prima** ~ - prim balalajka; svira se prstima;
- **sekunda** ~ - sekund balalajka; svira se prstima ili trzalicom, zavisno od prirode pesme

balaman ⇔ **balaban**

balancé /,bælən'seɪ/ [n, *pl.* **balancés** /'seɪz/] *Fr.* balansé, pokret u baletu

balaphon (*alt.*: **balaphone**) /'bælə'fəʊn, 'bælə'fɒn/ [n] balafon, afrički ksilofon ⇔ **bala, balafon**

balboa /bæl'bəʊə, *Sp.* bɑ:l'boə/ [n] balboa, ples koji iziskuje snažni kontakt među partnerima i brzu tehniku nogu; igra se u bliskom, zatvorenom držanju, sa dodirivanjem grudnih koševa plesača

balcony /'bælkəni/ [n, *pl.* **balconies**] balkon (generalno, u pozorištu, operi i sl.) ① *see*: **CIRCLE** ▶ **DRESS CIRCLE, UPPER CIRCLE; GALLERY**

Balearic beat ⇔ **HOUSE** ▶ **Balearic house**

ball /bɔ:l/ [n]

[1] glava na palicama za udaraljke ① *see*: **HEAD** [2];

[2] bal, zabava, igranka: ~-**dress/gown** – balska haljina; **open the** ~ - otvoriti bal ⇔ **DANCE** ▶ **lead off the first dance**; *fig.* stupiti u akciju;

[3] lopta, kugla: **disco/mirror/glitter** ~ - disko kugla

ballabile¹ /bɔ'lɒbɪ,lɛɪ, *It.* bɔ'lɑ:bɪle/ [n, *pl.* **ballabili**] plesna numera (u operi i sl.)

ballabile² ⇔ **danceable**

ballad /'bæləd/ [n] balada:

[1] lagana, jednostavna pop/rok/džez/bluz pesma sentimentalnog ili romantičnog karaktera, obično od dve ili više strofa koje se pevaju na istu melodiju:

- **power** ~ - rok balada ⇔ **rock ballad**;
- **rock** ~ ⇔ **power ballad**;
- **pop/jazz/blues** ~ - pop/džez/bluz balada;

[2] duža, jednostavna narodna narativna pesma, obično u strofama od četiri stiha, komponovana u kratkim stihovima i adaptirana za pevanje;

- **badman** ~ - tip balade koji ima tendenciju romantizacije odmetnika tipa Robina Huda,

Džesi Džejsma i sl.;

- **broadsheet** ~ - balada štampana na jednoj strani lista koju su u prošlosti (počev od 16. veka) prodavali ulični prodavci;
- **literary** ~ - književna balada ⇔ **lyrical ballad**;
- **lyrical** ~ ⇔ **literary ballad**;
- **traditional** ~ - tradicionalna balada

ballade /bə'la:d, bə'la:d/ [n] balada:

[1] pesma (naročito) od tri strofe po osam stihova i pohvalne strofe; izvorno se vezuje za francusku poeziju 14-og i 15-og veka; ~ **royal/supreme** – balada u kojoj svaka strofa ima po deset stihova;

[2] instrumentalna kompozicija, naročito klavirska

balladeer /,bælə'diə/ [n] pevač balada ① *see: CROONER*

balladic /bə'lædɪk/ [adj] baladni

baladmonger /'bæləd,mʌŋgə/ [n]

[1] pisac ili prodavac balada;

[2] loš pesnik, stihoklepac

ballad-opera ⇔ **OPERA [1]** ▶ **balad-opera**

ballata /bə'la:tə/ [n, pl. **ballate** /bə'la:teɪ/ balata, italijanska pesnička i lirski forma iz 14-og veka tipična po tome što strofe počinju i završavaju se refrenom, često pretočena u muziku praćenu plesom: **a ballata** – u baladnom stilu

ballerina /,bælə'ri:nə/ [n] balerina ⇔ **BALLET** ▶ **ballet-dancer, danseuse; prima** ~ – prima balerina, balerina-prvakinja ① *see: DANCER* ▶ **PREMIER DANCER, FIRST SOLO DANCER**

ballet /'bæleɪ, bæ'leɪ/ [n] balet, scenska umetnost čiji se sadržaji izražavaju igrom, mimikom, pokretom i ritmičkim kretnjama, najčešće usklađenim sa muzičkom i/ili drugom zvučnom podlogom:

- ~ **blanc** – balet sa balerinama obučenim u bele haljinice;
- ~ **craze** ⇔ **balletomania**;
- ~ **d'action** – balet sa zapletom, razvio ga je kreator modernog baleta, Jean-Georges Noverre;
- ~ **dancer** – baletni plesač, baletan, balerina ① *see: BALLERINA*;
- ~ **master** ⇔ **balletmaster**;
- ~ **skirt** ⇔ **tutu**;
- ~ **slippers** – baletanke, baletske cipelice od tkanine ili kože koje nose balerine ⇔ **SHOES** ▶ **ballet shoes**;
- **abstract** ~ – apstraktni balet, balet koji se

ne zasniva određenoj radnji, već se razvija kroz seriju igračkih stavova, sa ciljem zadovoljenja specifičnih koreografskih ciljeva;

- **classical** ~ - klasični balet;
- **contemporary** ~ - savremeni balet;
- **court** ~ - dvorski balet, forma baleta koja se razvila na francuskom dvoru u 16. i 17. veku; predstavlja punu opersku formu koja uključuje i balet, tj. predstavlja jedinstvo igre, vokalne i instrumentalne muzike i teksta ⇔ **ballet de cour**;
- **incidental** ~ - balet u sastavu opere, operete i sl.;
- **jazz** ~ - džez balet;
- **narrative** ~ - narativni balet koji ima radnju i likove ⇔ **story ballet**;
- **neoclassical** ~ - neoklasični balet, stil koji ostaje u okvirima tradicionalnog baletskog rečnika, ali se generalno odlikuje ekspanzivnošću koja prevazilazi klasičnu strukturu;
- **story** ~ ⇔ **narrative ballet**

ballet buff /'bæleɪ/bæ'leɪ 'bʌf/ [n] (*žargonski*) obožavalac baleta, baletoman

ballet de cour ⇔ **BALLET** ▶ **court ballet**

balletic /bæ'letɪk/ [adj] baletski

ballet master/mistress (*alt.: balletmaster*) /'bæleɪ 'mɑ:stə/'mɪstrɪs/ [n] baletmajstor, baletna majstorica, prvi igrač/igračica i vođa baletske trupe; autor koreografskog dela baletskih predstava, ili plesnih prizora u operama, operetama i dramama; u pozorištima postoje i baletmajstori-pedagozi koji se ne bave koreografijom, već obavljaju obavezne vežbe sa izvođačima i razrađuju pojedine delove igara

balletomane /bæ'letəʊ,meɪn, bæ'letə,meɪn, bæ- [n] baletoman, obožavatelj baleta (reč iskovana u Rusiji početkom 19. veka) ⇔ **ballet buff**

balletomania /,bæletəʊ'meɪnɪə/ [n] baletomanija ⇔ **BALLET** ▶ **ballet craze**

ballett /bæ'let/ [n] balet, vokalna ili instrumentalna kompozicija plesnog karaktera s početka 17-og veka, stilski slična madrigalu

balloon /bə'lu:n/ [n] (u baletu) balon, sposobnost baletskog igrača da figuru dugo zadrži u vazduhu; termin se odnosi i na kvalitet skokova ili allegro-koraka koji imaju mek, ali snažan odskok

ballroom /'bɔ:l,ru:m, -rʊm/ [n] balska dvorana: ~ **(dance) competition** – dvoransko

takmičenje

Baltimore Club /'bɔ:ltɪ,mɔ: klʌb/ [n] baltimorski klub, mešavina hip-hopa i »stakato« hausa nastala u Baltimoru (Merilend, SAD) krajem 1980-ih; baziran je na 8/4-bit-strukturi i tempu od oko 130 BPM

B.A.M. → *abbr.* **BACHELOR** ▶ **Bachelor of Arts in Music**

bamboo /bæm'bu:/ [n] bambus:

- ~-**cane** – bambusova trska;
- ~ **canes** ⇔ **bamboo pipes**;
- ~ **pipes** – bambusi (vrsta udaraljke) ⇔ **wood chimes, wind chimes, bamboos, bamboo canes**;
- ~ **scraper** – reko-reko, idiofoni instrument od bambusa ⇔ **reco-reco**;
- ~**s** ⇔ **bamboo pipes**

bambuco /bæm'bu:kəʊ/ [n] bambuko, nacionalna kolumbijska muzika i plesna forma

band /bænd/ [n]

[1] bend, orkestar, sastav, muzička grupa u džezu, zabavnoj muzici i sl.:

- **all-female band** - ženski bend, bend u kome, za razliku od "girl" bendova, članice sastava, pored pevanja, i sviraju instrumente (mada ova terminologija nije univerzalno prihvaćena) ⇔ **all-women band**;
- **all-women** ~ ⇔ **all-female band**;
- **alternative** ~ - alternativni bend;
- **big** ~ - veliki džez bend, veliki ansambl koji svira swing muziku ⇔ **ORCHESTRA** ▶ **jazz orchestra**;
- **bluegrass** ~ - blugras bend;
- **boy** ~ - "boj bend", grupa pop muzičara koja se sastoji samo od muških izvođača; popularnost ovih ansambala dostigla je vrhunac 1980-ih i 1990-ih godina (The Jackskon 5, Backstreet Boys, New Kids on the Block i sl.);
- **brass** ~ - orkestar limenih duvača;
- **club band** – klupski bend;
- **concert** ~ ⇔ **ORCHESTRA** ▶ **wind orchestra**;
- **country** ~ - kantri bend;
- **cover(s)** ~ - kaver bend, bend koji izvodi pesme (obično hitove) drugih izvođača (ⓘ *see*: **ORIGINAL BANDS**); neki kaver bendovi izvode pesme koje su obeležile neku deceniju (npr. **1980s cover band**); postoje i kaver bendovi koji izvode tuđe

pesme, posebno hitove, u drugom muzičkom žanru od onog u kome su originalno izvedene (npr. džez verzije pesama koje su originalno hard rok pesme;

ⓘ *see*: **TRIBUTE BAND**;

- **dance** ~ - plesni orkestar, orkestar koji svira muziku za ples ⇔ **ORCHESTRA** ▶ **dance orchestra**;
- **dangdut** ~ - (indonežanski) dangdut bend (→ **dangdut**), tipično sa vodećim vokalom u pratnji četiri do osam muzičara na tabli (→ **tabla**), mandolini, gitarama i sintisajzeru;
- **demo** ~ - demo bend, bend bez zvanično objavljenog albuma;
- **family** ~ - porodični bend;
- **fife and drum** ~ - manji vojni orkestar koji se pretežno sastoji iz flauta i bubnjeva ⇔ **CORPS** ▶ **fife and drum corps**;
- **girl** ~ - "girl" bend, ženska uglavnom pevačka grupa; počinju da se javljaju krajem 1950-ih, posebno u pop, disko i savremenom R&B muzičkom formatu: Sister Sledge, Belle Epoque, Pointer Sisters, Spice Girls, itd. ⓘ *see*: **ALL-FEMALE BAND**;
- **heavy metal** ~ - hevi metal bend;
- **hip-hop** ~ - hip-hop bend;
- **jam** ~ - "džem bend", termin koji se obično odnosi na bendove iz psihodeličnog rok žanra čiji su koncerti tipični po improvizacijama;
- **jazz** ~ - džez ansambl, džez-orkestar ⓘ *see*: **BIG BAND**; **COMBO**;
- **jug** ~ - muzički anambl, kombinacija tradicioalnih i improvizovanih muzičkih instrumenata kućne izrade;
- **marching** ~ - paradni bend (obično sastavljen od duvača i perkusija);
- **mariachi** ~ - marjači bend ⓘ *see*: **MARIACHI**;
- **military** ~ - vojni orkestar;
- **original** ~ - originalni bend, bend koji izvodi svoje originalno pisane pesme ⓘ *see*: **COVER BAND**;
- **pep** ~ - pep bend, mali ansambl koji čine duvači i perkusije zadužen za pravljenje navijačkog štimunga na sportskim takmičenjima;
- **pickup** ~ - »pikap« bend, grupa muzičara koji su se okupili samo radi jednog ili

nekoliko nastupa;

- **pit** ~ - pit bend, bend koji se angažuje da svira za neki šou program, operetu i sl., a koji je, zbog finansijskih ograničenja, znatno reduciraniji u odnosu na orkestar za operu i sl.;
 - **pop/rock/reggae** ~ - pop/rok/rege bend;
 - **regimental** ~ - vojni orkestar, vojna muzika;
 - **school** ~ - školski orkestar;
 - **salsa/samba/rumba**, etc. ~ - salsa/samba/rumba bend;
 - **street** ~ - ulični bend;
 - **string** ~ - **1**) (u popularnom smislu) zabavni orkestar koji uz duvačke sadrži i gudačke instrumente; **2**) (kolokvijalno) gudačka sekcija u orkestru; **3**) vrsta ansambla kantri muzike iz perioda 1920-ih i 1930-ih koji se tipično sastojao od violine, bendža sa pet žica, akustične gitare, mandoline i kontrabasa (važna preteča blugrasa);
 - **swing** ~ - swing bend;
 - **symphonic** ~ ⇔ **ORCHESTRA** ▶ **wind orchestra**;
 - **tribute** ~ - kaver bend koji izvodi isključivo muziku određene, obično mega popularne grupe (The Beatles tribute bands, Led Zeppelin tribute bands, Pink Floyd tribute bands, itd.) ① see: **COVER BAND**;
 - **underground** ~ - andergraund bend;
 - **wind** ~ - **1**) duvači, duvački korpus (kao grupa u orkestru) ⇔ **winds**; **2**) ⇔ **ORCHESTRA** ▶ **wind orchestra**;
 - **wood** ~ - grupa drvenih duvača u orkestru;
- [2]** opseg: **AM/FM band** - AM/FM opseg;

banda /'bændə/ [n] banda:

- [1]** stil u meksičkoj plesnoj muzici tipično baziran na drvenim i limenim duvačima, kao i perkusijama uključujući tambour (→ **tambora**); posebno popularan 1980-ih i 1990-ih; stilski predstavlja mešavinu meksičke i polka muzike;
- [2]** ansambl narodne muzike; ima ih u srpskoj, a posebno vojvođanskoj muzičkoj tradiciji; ansamblu ovog tipa se obično sastojе od jedne ili dve tamburice, violine, gitare i kontrabasa, a ponekad i harmonike

band leader /'bænd 'li:də/ [n]

- [1]** vođa (rok ili džez) benda;
- [2]** ⇔ **band master**

bandmaster (*alt.* **band master**) /'bænd,mɑ:stə/ [n] kapelnik, dirigent džez ili vojnog duvačkog orkestra i sl. ⇔ **band leader** **[2]**

bandola /,bɑ:n'do:lə, bæ'n'dəulə/ [n] bandola, mali žičani instrument kruškastog oblika srodan sa mandolinom i bandurijom (→ **bandurria**); posebno prisutan u muzičkoj tradiciji Venecuele i Kolumbije

bandolin /,bændə'ɪn 'bændl,ɪn/ [n] bandolina, žičani instrument kruškastog oblika sa metalnim pragovima na hvatniku i 15 žica organizovanih u 5 grupa od 3 žice, prisutan u ekvadorskoj muzičkoj tradiciji

bandoneon ⇔ **bandonion**

bandonion (*alt.* **bandoneon**) /,bæn'dəʊniən/ [n] bandoneon (starija vrsta ručne harmonike), instrument zasnovan na nemačkoj končertini, ali sa većim rasponom tonova (4 ½ oktave); izrađuje se u dijatonskom ili hromatskom konceptu tonskog sistema; veoma popularan ne samo u Nemačkoj, već i u Južnoj Americi i Argentini, gde se najviše koristi u tango orkestrima; datira iz 1846. godine (Heinrich Band)

bandora ⇔ **bandore**

bandore /,bæn'do:ɾ, 'bændo:ɾ/ [n] bandora, veliki dugovrati renesansni trzalački instrument sličan gitari sa šest, a kasnije i sedam pari metalnih žica; nešto manja verzija instrumenta poznata je pod imenom orfarion (→ **orpharion**) ⇔

bandora, pandore

bandore player /,bæn'do: 'pleɪə, 'bændo: 'pleɪə/ [n] banduraš ⇔ **bandorist**

bandorist ⇔ **bandore player**

band[o]ura /bæn'dʊərə/ [n] bandura, ukrajinski nacionalni žičani instrument; ima 12 žica, ovalan korpus i kratak vrat; razvio se krajem 19. veka iz instrumenta kobze (→ **kobza**) koji su svirali ukrajinski kozaci; nekada je bila vezana za istorijske epske pesme poznatije kao «dume», dok se danas prvenstveno koristi za romanse, balade i sl.

band(s)man /'bænd[z]mən/ [n, *pl.* **bandsmen**] muzičar, član benda ili manjeg orkestra (posebno vojnog): **military** ~ vojni muzičar

bandstand /'bænd,stænd/ [n] [n] muzički paviljon, natkriveni podijum na javnoj površini, parku i sl., gde mali orkestar može svirati vikendom ili priređivati *ad-hoc* nastupe ⇔ **MUSIC** ▶ **music pavilion, kiosk**

bandurria /bæn'dʊrjə/ [n] bandurija, španski

žičani instrument sličan mandolini sa šest pari žica i vratom sa 12 -14 pražića

bandwidth /'bænd,wɪðθ/ [n] propusni opseg, širina opsega, količina podataka koja može da se prenese putem komunikacionog uređaja u jedinici vremena:

- ~ **control** – regulacija širine opsega;
- **absolute** ~ - apsolutni propusni opseg;
- **fractional** ~ - relativna širina opsega;
- **instantaneous** ~ - trenutna širina opsega;
- **noise** ~ - širina opsega šumova;
- **wide** ~ - široki propusni opseg

bang /bæŋ/ [n] prasak, udarac, bum

bangdi /'bɑŋdi/ [n] bangdi ⓘ *see: DIZI*

bangu /'bɑŋɡu:/ [n] bangu, kineski tradicionalni instrument iz porodice udaraljki; mali bubanj, prečnika oko 25 cm, sa jednom kožom po kojoj se udara dvema palicama od bambusa

banhu /'bɑŋhu:/ [n] banhu, tradicionalni kineski žičani instrument dužine 70-ak cm sa dve žice; dobio ime po muzičkoj kutiji koja je prekrivena korom drveta; svira se gudalom i ima raspon od tri do pet oktava; zbog energije i bistrine tonova često se koristi kao pratnja tradicionalnoj operi i narodnim muzičkim recitalima

banjar ⇔ **GUITAR** ▶ **banjo guitar**

banjitar ⇔ **GUITAR** ▶ **banjo guitar**

banjo /'bændʒəʊ/ [n, pl. **banjos, banjoes**] (*abbr. → Bj.*) bendžo, žičani instrument, standardno sa 4-6 žica i okruglim rezonatorom; sa prednje strane presvučen kožom, pergamentom ili odgovarajućim plastičnim materijalom; stezanje opne može se regulisati zavrtnjima pričvršćenim na okvir; kod petožičnog bendža najviša žica (**chantelle**) se ne proteže do vrha vrata, nego tek do pete prečage; jedan od ključnih instrumenata u kantri i blugras muzici, često prisutan i u džezu (za akordsku pratnju ~ **bass** – bendžo-bas, bendžo sa velikim telom, a često i sa nožicom ili stalkom; javlja se u varijanti sa i bez pragova;

- ~-**cello** – bendžo-čelo; svira bas liniju u bendžo orkestru;
- ~ **position** – bendžo položaj, signal da se violina ili viola postave da „leže“ na krilu, u situacijama kada treba svirati picikato duže vreme;
- ~ **uku(lele)** ⇔ **banjolele**;
- **bluegrass** ~ - blugras bendžo, varijanta petožičnog bendža sa gDGHD štimom;

- **clawhammer** ~ - klohamer bendžo, varijanta petožičnog bendža sa gDGCD ili gCGCD štimom;
- **concert** ~ - koncertni bendžo;
- **contrabass** ~ - kontrabas bendžo (retko u upotrebi zbog glomaznosti);
- **electric** ~ - električni bendžo;
- **four-string** ~ - četvorožični bendžo;
- **five-string** ~ - petožični bendžo;
- **fretted/fretless** ~ - bendžo sa/bez pragova (sve do 1870-ih bendžo nije imao pragove na hvatniku);
- **guitar**-~ - gitara-bendžo, hibridni instrument između gitare i bendža;
- **Irish tenor** ~ irski tenor bendžo, varijanta četvorožičnog bendža sa 17 ili 19 prečaga, u G-D-A-E štimu;
- **ladies'** ~ - ženski bendžo, sa štimom nižim za celi ton;
- **mandolin**-~ - mandolin-bendžo, hibridni instrument sa osobinama bendža i gitare koji za razliku od bendžolina, ima četiri para žica i pokretnu kobilicu ⇔ **manjo**;
- **open-back** ~ - bendžo bez zadnje stranice;
- **piccolo** ~ - pikolo bendžo;
- **plectrum** ~ - plektrum bendžo, vrsta četvorožičnog bendža sa 22 prečage, u C-G-H-D štimu;
- **samba** ~ - samba bendžo, brazilski instrument (uveo ga je Almir Guineto na prelasku iz 1970-ih u 1980-te, a vezuje se uz podžanr sambe pod nazivom *pagode*; nastao iz brazilske gitare - kavakvine (→ **cavaquinho**); svira se trzalicom;
- **second** ~ - drugi bendžo;
- **six-string** ~ - šestožični bendžo;
- **tenor** ~ - tenor bendžo, vrsta četvorožičnog bendža sa 17 ili 19 prečaga, u C-G-D-A štimu (u džezu se uglavnom koristi kao ritam instrument, a u irskoj muzici kao solo instrument)

banjoist /'bændʒəʊɪst/ [n] bendžoista ⇔ **banjo player**

banjolele /,bændʒəʊ'leɪli/ [n] bendžolele, hibridni instrument između bendža i ukulele gitare ⇔ **BANJO** ▶ **banjo ukulele, banjo uku**

banjolin /,bændʒəʊ'li:n/ [n] bendžolin:

- [1] tip bendža sa četiri žice (za razliku od mandolin-bendža) koji se štimuje i svira kao mandolina ⓘ *see: BANJO* ▶ **mandolin-**

banjo;

[2] vrsta bendža koju je patentirao John Farris 1885. godine;

[3] vrsta citre bez pragova na hvatniku koja se svira gudalom

banjo player ⇔ **banjoist**

banner /'bæənə/ [n] baner, transparent, posebno dizajnirani reklamni pano od platna

banquet /'bæŋkwɪt/ [n] banket: **civic** ~ javni banket (za mnogo zvanica)

banqueter /'bæŋkwɪtə/ [n] zvanica na banketu

bansuri /ba:n'suri/ [n] bansuri, drveni duvački instrument iz porodice flauta sa 6-7 otvora na telu, tipičan za muzičku tradiciju Indije, Pakistana, Bangladeša i Nepala

baobab /'beɪəʊ,bæb/ [n] baobab, ① *see: WOOD* ▶ **baobab wood**

baptise | **baptize** /bæp'taɪz/ [v] krstiti ① *see: CHRISTEN*

baptism /'bæp,tɪzəm/ [n] krštenje, ceremonija kojom osoba koja se krsti postaje član hrišćanske crkve potapanjem pod vodu ili prskanjem vode po licu ① *see: CHRISTENING: ~ hymns* – pesme za krštenje

Bar. *abbr.* → **baritone**¹ [1]

bar. *abbr.* → **baritone**² (za instrumente)

bar /ba:/ [n]

[1] *Br.* takt, najmanja kompletirana ritmička jedinica ⇔ **measure** [1];

- **accented** ~ - težak takt (parni naglašeni takt u periodičnim konstrukcijama) ⇔ **MEASURE** ▶ **accented measure**;
- **incomplete** ~ - nepotpun takt; ⇔ **MEASURE** ⇔ **incomplete measure**;
- **mixed** ~s -mešoviti taktovi, „nepravilni“ taktovi ⇔ **METER** [1] ▶ **imperfect meter**; **TIME** ▶ **imperfect time**;
- **six-four** ~ ⇔ **TIME** [1] ▶ **six-four time**;
- **six-eight** ~ ⇔ **TIME** [1] ▶ **six-eight time**;
- **three** ~s **structure** – trotakt;
- **three-four** ~ ⇔ **TIME** [1] ▶ **three-four time**;
- **three-eight** ~ ⇔ **TIME** [1] ▶ **three-eight time**;
- **three-halves** ~ ⇔ **TIME** [1] ▶ **three-halves time**;
- **three-two** ~ ⇔ **TIME** [1] ▶ **three-two time**;
- **waek** ~ – lak takt, neparni, nenaglašeni takt u periodičnim konstrukcijama ⇔

MEASURE [1] ▶ **weak measure**;

[2] potporno rebro, prečka (unutar klavirskog okvira);

[3] bar: ~-**room** – aperitiv bar (kao deo restorana); **piano** ~ - bar sa klaviristom ① *see: NIGHT-CLUB; PUB*;

[4] ⇔ **bar-line**;

[5] pločica (na ksilofonu i sličnim instrumentima)

bara /'ba:rə, 'bærə/ [n] bara, sferični zapadnoafrički bubanj (Burkina Faso, Obala Slonovače) sa jednom opnom od kozje kože; javlja se u više različitih veličina i obično prati balafon (→ **balafon**)

barbaro ⇔ **barbarous**

barbarous /'ba:bərəs/ [adj] divlji, okrutan, surov, varvarski ⇔ **barbaro** (*Allegro barbaro*)

barber /'ba:bə/ [n] berberin: **The ~ of Seville** – Seviljski berberin, čuvena Rosinijeva opera

barbiton (*alt. barbitos*) /'ba:bitən/ [n] *Gr.* barbiton, žičani muzički instrument starih Grka iz porodice lauta ① *see illus.: INSTRUMENT (ANCIENT GREEK INSTRUMENTS)*

barcarole (*alt. barcarolle*) /'ba:kə,rəʊl, -,rəl, ,ba:kə'rəʊl, 'ba:kə,rəʊl, -,rəl, ,ba:kə'rəʊl/ [n] barkarola, pesma venecijanskih gondolijera u trodelnom taktu laganog tempa i setnog karaktera ⇔ **SONG** [1] ▶ **gondola song**

bar chimes /'ba: 'tʃaɪmz/ [n, pl.] zvončići, muzički instrument iz grupe udaraljki; sastoji se iz većeg broja metalnih zvončića najčešće cilindričnog oblika prečnika oko 6 mm različite dužine okačenih o nosač, a svira se prevlačenjem prsta ili palice preko celog niza zvončića ⇔ **chime tree, Mark tree**

bard /ba:d/ [n]

[1] keltski pevač i pesnik, pevao uz pratnju harfe u slavu bogova i heroja; **Homeric** ~ – aed (starogrčki pevač epskih pesama);

[2] bard, potvrđeni i uvaženi umetnik

bardic /'ba:dɪk/ [adj] bardski: ~ **tradition** – bardska tradicija

bari → *abbr.* **baritone** (voice, sax)

bariolage /'bæɪəʊ,lɔʒ/ [n] *Fr.* bariolaž, legato-potez gudalom naizmenično po dvema susednim žicama

barit. → *abbr.* **baritone**

baritenor /'bæɪ'tenə/ [n] baritenor, niski tenor, niži od helden tenora

baritone¹ /'bæɪ,təʊn/ [n] → *abbr.* **Bar.**

[1] bariton, muški glas srednjeg registra između

tenora i basa;

- **dramatic** ~ – dramski bariton, herojski bariton, snažan glas nosećeg srednjeg registra, sa ne tako jakim visinama ⇔ **heroic baritone**;
- **heroic** ~ ⇔ **dramatic baritone**;
- **kavalier**-~ - kavaljer-bariton, glas metalnog tembra, pogodan i za lirske i dramske pasaže, plemenite boje i izražajnosti;
- **lyric** ~ - lirski bariton, poznat i kao *Spielbariton*, suptilan, pokretljiv glas sa blago proširenim gornjim registrom;
- **Verdi** ~ - verdijanski, karakterni bariton, snažan glas velikog raspona, teškog donjeg registra, predviđen za većinu velikih uloga Verdijevog i Pučinijevog opusa;

[2] stari gudački instrument poput gambe kod koga žice ne odzvanjaju samo simpatetički već i trzanjem

baritone² /'bæɪtɪ,təʊn/ [adj] (u složenicama uz ime instrumenta) oznaka za instrument sa baritonskim registrom

bar-line (*alt.* **barline**) [n] /'ba:lain/ taktica, taktna crta; ⇔ *Am.* **bar**

- **begin repeat** ~ ⇔ **right repeat bar-line**;
- **double** ~ – dvostruka taktica;
- **end(ing)** ~ – završna taktica (koja označava kraj muzičkog dela/stava) ⇔ **final bar-line**; **period double bar-line**; **terminal double bar-line**;
- **final** ~ ⇔ **end(ing) bar-line**;
- **left repeat** ~ – kraj repeticije, taktica sa znakom za ponavljanje koji označava kraj deonice koju treba ponoviti ⇔ **repeat bar-line**; **SIGN** ▶ **close repeat sign**, **end-repeat sign**;
- **period double** ~ ⇔ **end(ing) bar-line**;
- **right repeat** ~ – početak repeticije, taktica sa znakom za ponavljanje; označava početak deonice koju treba ponoviti ⇔ **begin-repeat bar-line**; **SIGN** ▶ **repeat start sign**, **open repeat sign**
- **repeat** ~ ⇔ **left repeat bar-line**;
- **terminal double** ~ ⇔ **end(ing) bar-line**

bark¹ /ba:k/ [n] [1] žargonski naziv za klavijaturistu u džez bendu; [2] lavež

bark² /ba:k/ [v] lajati

Baroque¹ /bə'rok/ [n] barok, stil u evropskim likovnim umetnostima, muzici i književnosti od kraja 16. do sredine 18. veka; u muzici barok predstavlja suprotnost renesansnom stilu; posle završenog razvoja vokalne polifonije u muzičkoj renesansi, težište stvaralaštva prelazi na homofoniju – monodiju prvenstveno u baroknoj operi; kao rezultat usavršavanja gudačkih i duvačkih instrumenata, u ovoj epohi se zapaža procvat instrumentalne – solističke, orkestarske i kamerne muzike; u periodu poznog baroka polifonija ponovo dobija značaj, naročito u najrazvijenijem polifonom obliku baroknog stila – fugi; nastaju i razvijaju se za barok tipični oblici: končerto grosso i solistički koncert, svita, crkvena i kamerna sonata, kantata, oratorijum i opera (seria i bufo); važnu uloga imaju i instrumenti sa dirkama (orgulje, klavičembalo); vodeći majstori: J.S.Bach, G. Handel, A. Vivaldi, A. Corelli, J. B. Lully, J. F. Rameau, F. Couperin, Alesandro i Domenico Scarlatti i dr.

baroque² /bə'rok/ [adj] barokni:

- ~ **composer** – barokni kompozitor;
- ~ **music** – barokna muzika;
- ~ **style** – barokni stil

barré [n]

[1] /ba:'reɪ/ *Fr.* bare, poprečni hvat prstom preko nekoliko žica na gitari i sličnim instrumentima; potreban za izvođenje akorda u visokim položajima, kao i za savladavanje težih tonaliteta ⇔ **STOP** [2] ▶ **crossed stop**;

- **grand** ~ – veliki barré (preko tri i više žica);
- **half** ~ – mali barré, polu barré ⇔ **partial barré**;
- **partial** ~ ⇔ **half barré**;

[2] šipka fiksirana za zid baletskog studija (otprilike u visini struka) koju igrači koriste kao oslonac kod nekih vežbanja, uglavnom u fazi zagrevanja

barrel /'bærəl/ [n]

[1] burence, kruška (kao deo klarineta) ⇔ **pear**, **socket**;

[2] ⇔ **ROLL** [3] ▶ **player roll**

barrelhouse /'bærəl,haus/ [n, pl. **barrelhouses** /-,haʊzɪz/] žargonski termin za kafane/mehane s kraja 19. i početka 20. veka, koje su postale sinonim za istoimeni energični i nerafinirani stil u klavirskom džezu nastao u Nju Orleansu

barrier /'bæriə/ [n] barijera: **sonic/sound** ~ - zvučni zid, zvučna barijera; **break through**

the sonic/sound ~ - probiti zvučnu barijeru/
zvučni zid

baryton[e] /'bæri,təʊn/ [n] gudački instrument iz
18-og veka sa simpatetičkim žicama ⇔ **viola
di bordone**

bas /bas/ [adj] tihi (u klasifikaciji srednjovekovnih
instrumenata) ① *see: INSTRUMENT [1]* ▶ **bas
instruments, haut instruments**

basic /'beɪsɪk/ [adj] osnovni, bazični ⇔
elementary

basics /'beɪsɪks/ [n, pl.] osnove: ~ **of
musicology/solfage** – osnove muzikologije/
solfeđa

basis /'beɪsɪs/ [n, pl. **bases**] osnova: **on a
regular** ~ - redovno ⇔ **regularly: attend
rehearsals on a regular** ~ - redovno
dolaziti na probe; **practice on a regular** ~ -
redovno vežbati

bass¹ /beɪs/ [n] bas ⇔ **basso:**

[1] bas (najdublji muški glas) koji se javlja u
nekoliko kategorija; najdublja deonica u
vokalnoj i instrumentalnoj muzici: **in a ~
voice** – u basu; **sing/play ~ part** -
basirati

- **~baritone** – bas-bariton ⇔ **singing
bass;**
- **~singer** – basista (pevač);
- **buffo** ~ - bufo bas, komični bas; pokretljiv i
izražajan glas, pogodan za karakterizaciju i
brze, zgusnute pasaže ⇔ **comic bass;**
- **comic** ~ ⇔ **buffo bass;**
- **deep** ~ - duboki bas ⇔ **BASSO** ▶ **basso
profundo;**
- **given** ~ - zadati bas (kao harmonski
zadatak);
- **ground** ~ - ostanatni bas, neprekidno
ponavljanje jedne teme u basu ⇔ **BASSO** ▶
basso ostinato;
- **singing** ~ - pevajući bas, bas-bariton, bas
kod koga su melodijski i pevački kvaliteti
izraženiji nego dramski ili komični kvalitet
⇔ **bass baritone;** **BASSO** ▶ **basso
cantante;**
- „**spectacle** ~“ – šaljivi naziv za basovsku
figuru od naizmeničnog ponavljanja dva
tona, notiranu kao tremolo;
- **unfigured** ~ [n] neobeleženi bas;
- **walking** ~ - (u džezu) basovska linija u
stalnom četvrtinskom pokretu;

[2] duboki pedalni registri na orguljama;

[3] ⇔ **double bass;**

[4] ⇔ **bass guitar;**

[5] šesta (najniža) žica na lauti ① *see:*
**COUNTERTENOR [2]; GREAT MEAN; SMALL
MEAN; TENOR [2]; TREBLE [6]**

bass² /beɪs/ [adj] (u složenicama uz ime
instrumenta) -bas, bas-, oznaka za najdublji i
najveći instrument u datoj porodici instrumenata

bassanello /,bæsə'neləʊ/ [n, pl. **bassanelli**]
basanelo, drveni duvački instrument iz 17. veka
sa cilindričnom cevi i piskom sa dvostrukim
jezičkom usađenim u savijenu cevčicu u obliku
slova S; sličan je bomhartu, odnosno fagotu;
gradio se u tri veličine: diskant, tenor i bas

bass-bar /'beɪs,bɑː/ [n] gredica, rebro, drveni deo
zalepljen sa unutrašnje strane glasnjače
instrumenata iz porodice violina koji prenosi
vibracije celom površinom glasnjače

bass-baritone /beɪs 'bæri,təʊn/ bas-bariton →
abbr. B-Bar.

bass cont. → *abbr. basso continuo*

(**bass**) **drone** ('beɪs ,drəʊn) [n] trubanj, prdalo,
bas, bordun, drndalo – velika, dugačka cev na
gajdama koja daje dubok (bas) ton ① *see illus.:*

BAGPIPES

bass fiddle ⇔ **double bass**

basset horn (*alt. basset-horn*) /'bæst 'hɔːn/ [n]
bas[etni] rog, stari instrument iz porodice
klarineta sa karakteristično savijenim “kljunom”;
zvuči za kvintu niže od klarineta *in B*; razvio se
iz serpenta ① *see: SERPENT*

bassett /'bæst/ [n] kontrabas manjeg formata
(najdublja žica G₁)

bass guitar /'beɪs gr'ɑː/ [n] (električna) bas gitara
(poznata i pod imenima električni bas ili bas); u
odnosu na standardnu električnu gitaru ima
veće telo, duži vrat, i niži štim od standardne
električne gitare ⇔ **electric bass, bass:**

- **eight-string** ~ ~ (F#-B-E-A-D-G-C-F) -
bas gitara sa osam žica;
- **eight-string double course** ~ ~ (E-e-
A-a-D-d-G-g) – bas gitara sa četiri para
žica;
- **eleven-string** ~ ~ (C#-F#-B-E-A-D-G-C-
F-Bb-Eb) – bas gitara sa jedanaest žica;
- **five-string** ~ ~ (B-E-A-D-G; *alt. E-A-D-G-
C*) - bas gitara sa pet žica;
- **nine-string** ~ ~ (F#-B-E-A-D-G-C-F-Bb) -
bas gitara sa devet žica;
- **piccolo electric** ~ ~ (e-a-d-g) – pikolo
električna bas gitara, za oktavu viša od
standardne bas gitare;
- **six-string** ~ ~ (B-E-A-D-G-C; *alt. B-E-A-*

- D-G-B)- bas gitara sa šest žica;
- **seven-string** ~ ~ (B-E-A-D-G-C-F) - bas gitara sa sedam žica;
 - **standard four-string** ~ ~ - standardna bas gitara sa četiri žice: E-A-D-G (najniža E žica je ista kao najniža žica na kontrabasu);
 - **sub-contra electric** ~ ~ (C#-F#-B-E) – subkontra električna bas gitara kod koje je najviša E žica ista kao najniža žica na standardnoj bas gitari;
 - **tenor electric** ~ ~ (A-D-G-C) – tenor električna bas gitara;
 - **ten-string** ~ ~ (C#-F#-B-E-A-D-G-C-F-Bb; *alt.* F#-B-E-A-D-G-C-F-Bb-Eb) – bas gitara sa deset žica);
 - **twelve-string triple course** ~ ~ (E-e-e-A-a-a-D-d-d-G-g-g) – bas gitara sa dvanaest žica u grupama od tri;
- bassist** /'beɪsɪst/ [n] kontrabassist[a]; bas gitarist[a]
 ⓘ *see:* **DOUBLE BASSIST, DOUBLE BASS PLAYER, CONTRABASSIST, BASS PLAYER**
- bassline** (*alt.* **bass line**) /'beɪs,laɪn/ [n] bas linija, bas deonica, melodijska deonica bas instrumenta; najdublja melodijska deonica jednako bitna i za definiciju melodije/harmonije i ritma ⇔ **PART [1]** ▶ **bass part:**
- **lamento** ~ – lamento bas, termin iz 18. veka za bas liniju koja sukcesivno opada za polustepen kako bi se dočarala tuga;
 - **walking** ~ - (u džezu) basovska linija u stalnom četvrtinskom pokretu
- bass mando** ⇔ **mandobass**
- basso** /'bæsəʊ/ [n, *pl.* **bassos, bassi** /'bæsi/] bas ⇔ **bass:**
- ~ **basso** – vrlo duboki bas;
 - ~ **buffo** ⇔ **BASS [1]** ▶ **comic bass;**
 - ~ **cantante** ⇔ **BASS [1]** ▶ **singing bass;**
 - ~ **cifrato** ⇔ **figured bass;**
 - ~ **continuo** - u muzici 17. i 18. veka, deonica orgulja ili čembala pisana samo kao basovska linija/šifrirana ili nešifrirana čija je uloga bila da dopunjuje harmoniju izvođenog dela → **bc/b.c.;** **BASS CONT.;**
 - ~ **costretto** ⇔ **BASS [1]** ▶ **GROUND BASS;**
 - ~ **ostinato** ⇔ **BASS [1]** ▶ **GROUND BASS;**
 - ~ **profondo** ⇔ **BASS [1]** ▶ **DEEP BASS;**
 - ~ **ripieno** – bas koji se koristi samo u tutti pasažima
- bassoon** /bə'su:n/ [n] fagot, instrument velikih dimenzija iz porodice drvenih duvačkih

instrumenata sa dvostrukim jezičkom od trske i cevi dugom oko 2,5 m; za obeležavanje tonova fagota upotrebljavaju se bas- i tenor-ključ, slično kao kod violončela; u grupi drvenih duvačkih instrumenata, fagot izvodi basovu deonicu →

abbr. **Bn., Bssn:**

- ~ **player** ⇔ **bassoonist;**
- ~ **serpent** – serpent-fagot ⇔ **Russian bassoon;**
- **Baroque** ~ – barokni fagot, preteča modernog fagota, sličnog izgleda, ali sa manje klapni;
- **bass** ~ ⇔ **contrabassoon;**
- **buffet** ~ – „bife” fagot, fagot po francuskom bife sistemu;
- **double** ~ ⇔ **contrabassoon;**
- **Heckel** ~ – „hekel” fagot, fagot po nemačkom Hekel sistemu;
- **racket** ~ ⇔ **sausage bassoon;**
- **Russian** ~ ⇔ **bassoon serpent;**
- **sausage** ~ - kasniji, donekle usavršeni oblik ranketa s kraja 17-og veka ⇔ **racket bassoon** ⓘ *see:* **RANKET**

bassoonist /bə'su:nɪst/ [n] fagotist(a) ⇔

BASSOON ▶ **bassoon player**

bass player /beɪs 'pleɪə/ [n]

[1] bas-gitarist[a];

[2] kontrabassist[a] ⇔ **double bassist, double bass player, contrabassist, bassist**

bass saxhorn ⇔ **euphonium**

bass violin ⇔ **double bass**

bass viol ⓘ *see:* **VIOLA DA GAMBA**

bassus /'bɑ:səs/ [n] najniži glas u polifonoj kompoziciji

basswood ⇔ **lime**

baton /'bæton, 'bætn/ [n] dirigentska palica: **under sb's** ~; **under the baton of ...** - pod nečijom palicom ⓘ *see:* **STICK [3]**

battement /'bætment/ [n]

[1] ukras u francuskoj muzici 17-og i 18-og veka, sličan trileru ili mordentu;

[2] **batmán**, (u baletu) pokret kojim igrač podiže nogu napred, u stranu ili unazad i vraća je uz drugu (jednom ili nekoliko puta)

batterie /'bæteri/ [n, *pl.* **batteries** /-rɪz/]:

[1] (u baletu) skup tehnika i koraka koji uključuju okrete i skokove kod kojih se stopala brzo ukrštaju napred-nazad, stvarajući tipičan zvuk ⇔ **beats [2];**

[2] ⇔ **battery [1]**

battery /'bætəri/ [n, pl. **batteries**]

[1] perkusije, sekcija udaraljki ⇔ **batterie** [2]

① see: **DRUM SET**;

[2] baterija: ~-**powered radio/instrument** – radio/instrument na baterije; **the ~ is low** – baterija je pri kraju; **the ~ies have run down/are dead/are all gone/have gone dead** – baterije su se istrošile:

- **microphone** ~ - baterija za napajanje mikrofona;

[3] ⇔ **drum set**

battuta /bə'tu:tə /t. ba'tuta/ [n, pl. **battutas**, **battute** /-teɪ/ [1] takt; [2] udarac pri taktiranju; **a battuta** – (striktno) u tempu, u taktu

bawu /'bɑ:wu:/ [n] bavu, tradicionalni kineski duvački instrument nalik flauti; pravi se od bambusa, dužine oko 30-60 cm, sa jezičkom od metala ili bambusa; svira se, kao flauta, horizontalno

bayan /'ba:jɑ:n/ [n] bayan, ruska harmonika rastegača, bez klavijature; ime dobila po legendarnom ruskom pevaču Bajanu

B-Bar. → *abbr.* **bass-baritone**

BBE MP – digitalna audio tehnologija koja restaurira i poboljšava alikvotne izgubljene tokom kompresije muzičkog signala čime se muzici vraća prirodna toplina

B-boying ⇔ **breakdancing**

bc/b.c. → *abbr.* **BASSO** ▶ **basso continuo**

BCA/B.C.A. → *abbr.* **BACHELOR** ▶ **bachelor of creative arts**

B.Cl. → *abbr.* **bass-clarinet**

BCP → *acro.* **BOOK** ▶ **book of common prayer**

BD → *acro.* **DISC** ▶ **Blu-Ray Disc**;

B.D. → *abbr.* **DRUM** ▶ **bass drum**

B.Dr. → *abbr.* **DRUM** ▶ **bass drum**

beak /bi:k/ [n] kljun kod klarineta, blok-flaute i sl. ⇔ **mouthpiece**

beam¹ /bi:m/ [n] notno „rebro“, spojnica, crta trajanja; broj rebara odgovara broju barjačica ⇔ **cross-bar**, **pennant-bar**:

- **fractional** ~ ⇔ **partial beam**;
- **partial** ~ - delimična, razlomljena spojnica ⇔ **fractional beam**;
- **primary** ~ - primarna spojnica/rebro;
- **secondary** ~ - sekundarna spojnica/rebro

beam² /bi:m/ [v]

[1] odašiljati, emitovati: *The programme will be beamed live. (Program će se emitovati*

uživo.) ⇔ **broadcast**

[2] povezivati note spojnicama, tj notnim rebrima

bearers /'beərəz/ [n] daščice između kojih klize pomicaljke ① see: **SLIDERS** ① see *illus.:* (**ACTION [2]**) → **MECHANICAL ORGAN ACTION**

beaming /'bi:mɪŋ/ [n] povezivanje nota „rebrima“ ① see: **BEAM**

beat¹ /bi:t/ [n]

[1] taktov deo, doba, udar(ac), otkucaj, osnovna jedinica ritma; **to mark the ~** - taktirati ① see: **DOWNBEAT**, **UPBEAT**; **accented** ~ - teška/naglašena doba, težak/naglašen taktov deo ⇔ **strong beat**;

- **strong** ~ ⇔ **accented beat**;
- **unaccented** ~ ⇔ **weak beat**;
- **weak** ~ - laka doba, nenaglašena doba lak/slab taktov deo, nenaglašen taktov deo ⇔ **unaccented beat**;

[2] jedinica brojanja ⇔ **NOTE** ▶ **MEASURE NOTE**; **TIME [1]** ▶ **time unit**; **UNIT** ▶ **unit of time**;

[3] (**The British** ~) britanski bit, pravac u rok i pop muzici nastao u Velikoj Britaniji početkom 1960-ih; predstavlja mešavinu rokenrola, du vopa (→ **do wop**), skifla (→ **skiffle**) i R&B-a, karakterističan po jednostavnim kompozicijama sa malo akorada i naglašenim ritmom potenciranim sinhronim sviranjem bas gitare i bas bubnja; razvio se u više pravca: → **Merseybeat**, → **Brumbeat**, itd. ⇔ **MUSIC**¹ ▶ **beat music** ① see: **NEW BEAT**

[4] bit, stalni ritmički puls u džezu;

[5] ⇔ **forefall**;

[6] ⇔ **mordent**;

[7] ⇔ **stroke [2]**;

[8] (u hip hopu) instrumentalna pozadina hip hop pesme koja uključuje perkusije, sintisajzere i bilo koji drugi zvučni element pesme osim glasa repera; obično ga komponuje producent; diktira tempo, respoloženje i progresiju pesme;

[9] ~s – udari pri interferenciji zvučnih talasa;

[10] otkucaj (srca i sl.)

beat² /bi:t/ [v, ps. **beat**, *pp* **beaten** /'bi:tn/] kucati, otkucavati, udarati: **mark the ~/~ time** – taktirati; ⇔ **TIME** ▶ **mark time**

beatbox /'bi:t,bɒks/ [n] bitboks, stvaranje zvuka što sličnijeg onom koji proizvodi neki instrument,

ili "skidanje" ritma neke pesme isključivo ustima;
jedna od odlika hip hop potkulture ⇔ **VOCAL [1]**

► **vocal percussion**

beater /'bi:tə/ [n] palica (širi pojam u odnosu na termine *mallet* i *[drum]stick* utoliko što se odnosi i na palice koje se ne drže u rukama (npr. palica na nožnoj pedali i sl.) ① *see: [DRUM]STICK, MALLET, WAND*

beating /'bi:tiŋ/ [n]

[1] udaranje, kucanje, otkucavanje: **drum** ~ - udaranje u bubanj; **heart** ~ - kucanje srca;

[2] taktiranje ⇔ **TIME** ► **MARKING TIME**; **time** ~ **pattern** – šema za taktiranje; ~ **reed** ① *see: REED, TONGUE*

Beatlemania /'bi:t'lmeɪniə/ [n] bitlmanija, termin skovan tokom 60-ih koji opisuje intezivnu maniju obožavatelja prema Beatles-ima u njihovim ranijim godinama

beatnik /'bi:tnɪk/ [n] bitnik, pripadnik bit generacije (→ **GENERATION [1]** ► **Beat Generation**); medijski plasirani pojam koji je pripadnike bit generacije opisivao kroz najpovršnije stereotipe, kao što su, npr. jareća bradica i naočare za sunce

beats /bi:ts/ [n, pl]

[1] udari pri interferenciji zvučnih talasa;

[2] ⇔ **batterie**

beats per minute /'bi:ts pə 'mɪnɪt/ - broj udaraca u minuti, tempo nekog muzičkog dela; BPM je u poslednjih 30-tak godina (nakon pojave disko muzike) postao veoma bitan podatak za svakog DJ-a, jer mu je to glavni parametar za snalaženje pri pravljenju kombinacija u miksu različitih pesama → *acro.* **BPM**

bebization /,bebrɪ'zeɪʃn/ [n] bebizacija, vrsta solmizacije po predlogu Hilzera u 17-om veku

be-bop ⇔ **JAZZ** ► **be-bop jazz**

bebung /'beɪ,bʊŋ/ [n, pl. **bebungen**] bebung, vrsta vibrata karakterističnog za klavikord koji nastaje pomeranjem prsta gore-dole pri čemu se tipično proizvode samo tonovi viši od odsvirane note; budući da se radi o ukrasu koji se izvodi po nahođenju izvođača, obično se ne označava u partituri, ali kada je označen, javlja se u formi tačkica iznad note, pri čemu broj tačkica određuje broj »ljljanja« prsta na dirki

beech /bi:tʃ/ [n] bukva ① *see: WOOD* ► **beechwood**

been ⇔ **rudra veena**

beep /bi:p/ [n] bip, kratak visoki ton nalik na zvuk automobilske sirene ili nekog električnog

aparata

beggar's lyre ⇔ **organistrum**

beginner /brɪ'ɡɪnə/ [n] početnik: **beginners**

course in music theory/solfeggio... - početnički tečaj muzičke teorije/solfedža...;

lesson for ~s – lekcija za početnike; ~'s

mistake – početnička greška

behind-the-scenes [adj] kuloarski

bel canto /,bel 'kæntəʊ, /t. bel 'kɑ:ntə/ [n] belkanto, način pevanja negovan u italijanskoj operi od 17. do kraja 19. veka sa težištem na lepoti tona, elegantnom fraziranju, brilijantnosti tehnike i kadencama; danas generalno označava lirski stil pevanja usredsređen na lepotu tona, lakoću i preciznost izvođenja

belfry /'belfrɪ/ [n, pl. **belfries**] zvonik

bell /bel/ [n]

[1] zvono, naziv za brojne instrumente iz porodice udaraljki:

- ~**s** – zvončići;
- ~ **hammer** ⇔ **clapper [2]**;
- ~ **metal** – zvonovina, tuč (legura za livenje zvona);
- ~ **tongue** ⇔ **clapper [2]**;
- **ankle ~s** – zvončići oko nožnog članka ;
- **cup-shaped** ~ - levkasto zvono;
- **orchestral ~s** ⇔ **tubular bells**;
- **pellet ~s** – praporci ① *see: SLEIGH* ► **sleigh bells**;

[2] korpus, levak, zvono, završni deo cevi kod duvačkih instrumenata;

- ~ **in the air** ⇔ **bell up**;
- ~ **up** – korpus gore (oznaka u deonici rogova) ⇔ **bell in the air**;
- **bulb** ~ - kruškasti korpus kod engleskog roga i oboe d'amore;

[3] izlazni deo cevi kod fagota ⇔ **JOINT** ► **bell joint [1]**;

[3] izlazni deo cevi kod fagota ⇔ **JOINT** ► **bell joint [1]**;

[4] ⇔ **shank**

bell lyra /,bel 'laɪərə/ [n, pl. **bell lyrae** /-ri/] glockenšpil u obliku lire, udaraljka u vojnom orkestru ⇔ **bell lyre**

bell lyre ⇔ **bell lyra**

bell-ringer /,bel 'rɪŋə/ [n] zvonar

bell tree /,bel 'tri/ [n] muzički instrument iz porodice udaraljki; sastoji se iz grupe vertikalno naslaganih metalnih zvončića po kojima se udara palicom, najčešće sa efektom glisanda

bell wheel ① *see: CYMBAL STAR*

bell-chimes ⇔ **carillon**

bellow¹ /'beləʊ/ [n] urlanje, rika

bellow² /'beləʊ/ [v] urlati, rikati

bellows /'beləʊz/ [n, pl.] meh (na harmonici, orguljama i sličnim instrumentima): ~ **compression** – zatvaranje meha; ~ **expansion** – otvaranje meha; **compress** ~ - zatvarati meh (na harmonici i sl.); **expand** ~ - otvarati meh (na harmonici i sl.):

- ~ **normal** – naznaka izvođačima koji sviraju na instrumentu sa mehom (posebno na harmonici) za kraj direktive “bellows shake” → *abbr.* **B.N.**
- ~ **shake** - naznaka izvođačima koji sviraju na instrumentu sa mehom (harmonika i sl.) da naprave brzi “in-out” pokret mehom, sličan tremolu na drugim instrumentima ① *see:* **BELLOWS NORMAL**;
- ~ **treader** – kalkant, mehogaža, pomoćnik orguljaša koji gazi mehove na starim orguljama ⇔ **blower** [2];
- **diagonal** ~ - meh koji se rasteže kao lepeza ⇔ **hinged bellows, wedge-shaped bellows**;
- **feeder** ~ - meh (na orguljama) koji crpe iz atmosphere;
- **hinged** ~ ⇔ **diagonal bellows**;
- **horizontal** ~ - meh koji se rasteže kao harmonika ⇔ **square-drop bellows**;
- **reservoir** ~ - meh-rezervoar (na orguljama);
- **square-drop** ~ ⇔ **horizontal bellows**;
- **wedge-shaped** ~ ⇔ **diagonal bellows**

bells ⇔ **chime bells**

belly /'beli/ [n, pl. **bellies**]:

[1] ⇔ **PLATE** ▶ **top plate**;

[2] ⇔ **soundboard**;

[3] ⇔ **abdomen**

belly-bars /'beli ba:'z/ [n, pl.] letve na donjoj strani glasnjače klavira

below ⇔ **under**

belting /'beltɪŋ/ [n] „belting“, tehnika pevanja (ali ne i registar) koja predstavlja „guranje“ preko prirodnog maksimuma grudnog registra opterećivanjem spoljašnjih mišića larinksa, što može dovesti do oštećenja glasa

ben ⇔ **bene** (npr.: **ben marcato, ben tenuto**)

bene /'bene/ dobro (italijanski termin) ⇔ **ben**

bend¹ /bend/ [n] krivina

bend² /bend/ [v, ps & pp **bent**] savi(ja)ti (se),

kriviti (se), saginjati se **IDM** ~ **the rules** – odstupiti od pravila

bend down /'bend,daʊn/ [n] „bend-daun“, tehnika sviranja gitare kojom se ton dobijen izvijanjem žice vraća na osnovni ton ① *see:* **BENDING, BEND UP**

bend[ing] /'bend[ɪŋ]/ [n] bending, tehnika sviranja gitare zavijanjem žica, posebno prisutna u bluz muzici ① *see:* **BEND UP, BEND DOWN**

bend up /'bend,ʌp/ [n] „bend-ap“, tehnika sviranja gitare, koja za efekat ima povišavanje već odsviranog tona bez izmeštanja prsta sa pozicije originalne note, što se postiže “guranjem” žice postrance na vratu, pri čemu se ona izvija, povećavajući tenziju, a time i visinu tona do sledećeg tona u melodijskoj liniji, rifu i sl. ① *see:* **BENDING, BEND DOWN**

Benedictus /,benɪ'dɪktəs/ [n] Blagosloveni, peti stav mise

Beneventan /,bene'ventən/ [adj] beneventanski ① *see:* **CHANT**

benga /'beŋgə/ [n] benga, žanr kenijske popularne muzike

berceuse /ber'su:z, Fr. ber'sœz/ [n] uspavanka

bergamasca ⇔ **bergamask**

bergeret /,bɜ:rgə're/ [n] Fr. beržereta, vrsta francuske pesme pastoralnog sadržaja iz 18-og veka

bergomask /,bergəʊ'mɑ:sk/ [n] bergomask, (po italijanskom gradu Bergamu, gde je, veruje se, i nastao), vrsta renesansnog rustičnog plesa u 2/4 i 4/4 taktu ⇔ **bergamasca**

berimbau /bə'rɪmbau, Port. beɾi'baul/ [n] berimba (muzički luk), žičani perkusivni instrument iz brazilske muzičke tradicije; sastoji se od drvenog luka dužine 1,2 do 1,5 m čiji su krajevi spojeni čeličnom žicom, sa izdubljenom tikvom pričvršćenom na bazi kao rezonatorom; svira se udaranjem drvene palice u žicu

besiege /bɪ'si:dʒ/ [v] saletati, opsedati: *Fens and reporters keep besieging her wherever she goes. (Gde god da krene, opsedaju je obožavaoci i novinari.)*

best (the best) /best/ [n] najbolje, najbolji: **best of** - album sa najboljim numerama nekog pevača, grupe i sl.

Best Resolution Audio Visual Integrated Architecture - audio vizuelni integrisani sistem najbolje rezolucije → **BRAVIA**

B/EZ *abbr.* → **MUSIC¹** ▶ **beautiful music**

Bi-amp *abbr.* → **Bi amping**

Bi amping /bi: 'æmpɪŋ/ [n] dvostruko pojačavanje; način povezivanja zvučnika i pojačivačkog uređaja gde se koriste po dva pojačivača za pobudu jednog zvučnika, kako bi se maksimalno smanjila distorzija prilikom reprodukcije zvuka i značajno povećao kvalitet reprodukovano zvuka → *abbr.* **Bi-amp**

bibl. *abbr.* → **bibliography, bibliographer, bibliographical**

bibliographer /ˌbɪbli'ɒgrəfər/ [n] bibliograf → *abbr.* **bibl.**

bibliographical /ˌbɪbli'ɒgrəfɪkəl/ [adj] bibliografski → *abbr.* **bibl.**

bibliography /ˌbɪbli'ɒgrəfi/ [n] bibliografija → *abbr.* **bibl.**

bicentenary¹ /ˌbaɪsɛn'tenəri, baɪ'sentnəri, baɪsɛn'tinəri/ [n, *pl.* **bicentenaries**] *Br.* dvestogodišnjica ⇔ **bicentennial**

bicentenary² /ˌbaɪsɛn'tenəri, baɪ'sentnəri, baɪsɛn'tinəri/ [adj] *Br.:* dvestogodišnji: ~ **celebration** – proslava dvestogodišnjice

bicentennial¹ /ˌbaɪsɛn'teniəl/ [n] *Am.* dvestogodišnjica ⇔ **bicentenary**

bicentennial² /ˌbaɪsɛn'ti:nəri, baɪsɛn'teniəl/ [adj] *Am.* dvestogodišnji ~ **celebration** – proslava dvestogodišnjice

bichord ⇔ **double-string**

biedermeier /'bɪdər,maɪər/ [n] bidermajer, umetnički pravac i životni stil u prvoj polovini 19. veka (1815 – 1848) na nemačkom govornom području, sinonim za estetiku konzervativne sitno-građanske klase koja se u muzici ogledala u naklonosti prema muzici sentimentalnog i trivijalnog karaktera

bien. → *abbr.* **biennial**

biennial /baɪ'eniəl/ [n]

[1] bijenale, manifestacija koja se održava svake druge godine → *abbr.* **bien.;**

[2] dvogodišnjica

biennial /baɪ'eniəl/ [adj] dvogodišnji → *abbr.*

bien.: ~ **anniversary** – proslava dvogodišnjice

big beat /'bɪg 'bi:t/ [n] big bit, izraz koji je sredinom 1990-ih plasirala britanska štampa kako bi opisala muziku bendova *The Prodigy, Fatboy Slim, The Chemical Brothers, The Crystal Method, and Propellerheads*; teži da zvuči distorzivno, sa zbijenim brejkbitovima umerenog tempa, esid tonovima na sintisajzeru i tvrdim džez lupovima; pesme ovog žanra su često praćene pank vokalima moćnog zvuka,

distorziranim bas deonicama sa konvencionalnom pop i tehno strukturom pesme

biguine /bɪ'gi:n, bæ'gi:n/ [n] biguin, ritmocentrični muzički stil sa ostrva Martinik; predstavlja fuziju plesnih koraka francuskih dvoranskih plesova iz 19. veka i afričkih ritmova:

- **drum** ~ – dobošarski biguin;
- **orchestrated** ~ - orkestrirani beguin

big time¹ /'bɪg,tɑɪm/ [n] (*informal*) vrhunac profesionalnog uspeha, profesionalna slava: *She is a talented violinist, but she is not yet ready for the big time (... ali još nije spremna za sam profesionalni vrh)*

big time² /'bɪg,tɑɪm/ [adj] (*informal*) čuven: **a ~ singer** – čuveni pevač

billboard /'bɪl,bɔ:d/ [n] oglasni/reklamni pano, "bilbord", posebno postavljeni pano koji služi za isticanje reklamnih poruka

bin ⇔ **rudra veena**

binary /'baɪnəri/ [adj] dvodelan, binaran; ① *see:* **FORM** ▶ **binary form**

bind¹ → **tie** [1]

bind² /baɪnd/ [v, *ps & pp bound* /baʊnd/] vezati, povezati: ~ **smb (to sth)** – obavezati: *The contract binds me to completion of the tour (obavezuje me da završim turneju) within six months.*

biomechanics /ˌbaɪəʊmɪ'kæniks/ [n] biomehanika, nauka o mehaničkim procesima na i u živim bićima; (u scenskoj umetnosti) sistem vežbi koje glumci/izvođači svakodnevno primenjuju kako bi pripremili svoje telo za svaki potencijalni zadatak na sceni; ustanovio ga je sovjetski reditelj i glumac Vsevolod Meyerhold

biomusic /ˌbaɪəʊ'mju:zɪk/ [n] biomuzika, vrsta eksperimentalne muzike zasnovane na zvucima koje proizvode različita živa bića (osim čoveka), mada po nekim definicijama obuhvata i zvučke koje proizvodi čovek, ali na isključivo biološki način (npr. muzika koju proizvode moždani talasi)

biomusicology /ˌbaɪəʊ,mju:zɪ'kɒlədʒi/ [n] biomuzikologija, nauka koja se bavi istraživanjem i analizom porekla muzike i njene primene pri istraživanju samih osnova čovekovog porekla ① *see:* **MUSICOLOGY**

biophony /baɪ'ɒfəni/ [n] biofonija, zvuci živog sveta u prirodi

birch /bɜ:tʃ/ [n] breza ① *see:* **WOOD** ▶ **birchwood**

bird's eye (*alt. birdseye*) /'bɜ:dz aɪ/ [n] (žargonski, posebno u modernoj muzici) korona,

fermata ⇔ **fermata**

birthday /'bɜːθdeɪ/ [n] rođendan: ~ **song** - rođendanska pesma: »**Happy Birthday to You**« (*Happy birthday to you, happy birthday to you, happy birthday dear _____, happy birthday to you*) - jedna od najpoznatijih pesmica sa engleskog govornog područja čija melodija potiče od pesme »Good Morning to All« koju su napisale sestre Patty i Mildred Hill 1893. godine
bis /bɪs/ [adv] bis, poziv na ponovni nastup umetnika po završetku uspešnog nastupa ⇔ **encore**

bisbigliando ① *see: HARP [1]*

bit player /bɪt 'pleɪə/ [n] epizodista, nosilac malih epizodnih uloga, obično glumac u usponu ① *see: ACTOR ▶ supporting actor, walk-on*

bitpop /'bɪt,pɒp/ [n] bitpop, vrsta elektronske muzike i podžanr čiptjun muzike (→ **chiptune**), koja je karakteristična po tome što je barem delom sintetizovana u realnom vremenu pomoću računara ili video konzola

bithematic /baɪθɪ'mætɪk/ [n] bitematski

bitonal /baɪ'təʊnəl/ [adj] bitonalan

bitonality /,baɪtəʊ'nælɪti/ [n, pl. **bitonalities**] bitonalnost, istovremeno zvučanje dva tonaliteta u kompoziciji

bitterness /'bɪtənɪs/ [n] gorčina, čemer, jad: **with** ~ - sa gorčinom ⇔ **CON ▶ con amarezza**

biwa /'bi:wə/ [n] biva, tradicionalni japanski žičani instrument kratkog vrata sa četiri ili pet žica, bogato dekorisan ornamentima; obično se koristila za narativno pevanje i usmeno prenošenje priča i mitova; takođe odabrani instrument šintoističke boginje Benzajten (boginja muzike, elokvencije, poezije i obrazovanja)

bizarre /brɪ'zɑːr/ [adj] bizaran, svojstvo umetničkih dela koja ne poštuju ustaljenu normu, kodekse ponašanja i izražavanja, često na granici dobrog ukusa

bizarrely /brɪ'zɑːrli/ [adv] (u interpretaciji) bizarno ⇔ **CON ▶ con bizzarria**

bj. → *abbr. banjo*

black bottom /blæk 'bɒtəm/ [n] blek-botom, američki ples blizak čarlstonu u 4/4 taktu, poreklom iz Nju Orleansa; nastao nakon Prvog svetskog rata

Black Friday ⇔ **Good Friday**

blade /bleɪd/ [n] lopatica

bladder and strings ⇔ **bumbass**

bladder pipe /'blædə,paɪp/ [n] male

srednjovekovne gajde sa bešikom umesto meha, bez trubnja ① *see: BAGPIPE; BORDER PIPE*

blare¹ /bleə/ [n] treštanje: **the ~ of** (vuvuzelas) – treštanje (vuvuzela)

blare² (out) /bleə/ [v] treštati: *The loudspeakers blared out folk music (Sa zvučnika je treštala narodna muzika)*

blast /blɑːst/ [n] zvuk, jek (duvačkog instrumenta): ~ **of the trumpet** – jek trube; ~ **beat** – blast bit, tehnika sviranja bubnjeva u izuzetno brzom ritmu koja se izvodi na velikom bubnju, dobošu i činelama; ponikla u džezu, a danas karakteristična za ekstremne žanrove metala

bleat /bli:t/ [v] blejati

bleating /'bli:tɪŋ/ [n]

[1] »jareći triler«, ukras iz ranog 17. veka (u pevanju, brzo ponavljanje istog tona);

[2] blejanje

bleeding /'bli:dɪŋ/ [n] "bliding", "curenje" zvuka, žargonski izraz koji se odnosi na ambijentalne zvuke koje mikrofon usmeren na jedan instrument "pokupi" od drugih instrumenata ili pevača u istoj prostoriji, što može imati negativan efekat, naročito prilikom snimanja; da bi se sprečilo "curenje", u studiju se često koriste tkaninom presvučeni paravani ili izolacione kabine ⇔ **bleed-through**

bleed through ⇔ **bleeding**

bleep¹ /bli:p/ [n] pisak, kratak, visoki zvuk koji proizvode električni uređaji

bleep² /bli:p/ [v] pištati, biptati

blend¹ /blend/ [n] mešavina

blend² /blend/ [v] [po]mešati: ~ several styles – pomešati više stilova ⇔ **fuse**

bless /bles/ [v] blagosloviti

blessed /'blesɪd, blest/ [adj] blagosloven; blažen

blessing /'blesɪŋ/ [n] blagoslov

Blitz Kids ① *see: NEW ROMANTICISM*

block /blɒk/ [n]

[1] blok, prepreka u cevi labijalnih svirala kojom se vazдушna struja upravlja ka labijumu ⇔ **FIPPLE; wrest ~ ⇔ PLANK ▶ wrest plank;**

[2] gornji deo jezičaste orguljske sivale

block flute ⇔ **FLUTE [2] ▶ blockflute**

blocks /blɒks/ [n, pl] čepovi, panjići (šest malih drvenih blokova pilepljenih na dužice unutar rezonantne kutije gudačkih instrumenata):

- **corner** ~ - čepovi u bočnim uglovima;
- **end-pin** ~ - čepovi kod dugmeta ⇔

lower blocks;

- **lower** ~ ⇔ **end-pin blocks;**
- **neck** ~ - čepovi kod vrata ⇔ **top blocks;**
- **top** ~ ⇔ **neck blocks**

blow /bləʊ/ [v, ps **blew** /blu:/, pp **blown** /bləʊn/]
duvati, svirati (duvački instrument)

blow(ing) /bləʊ/ [n] duvanje (sviranje duvačkih instrumenata): **missed blow** - »kiks« (kod duvačkih instrumenata) ① *see*: **GOOSE** [2]

blower /'bləʊə/ [n]

[1] ukupan mehanizam mehova kod orgulja ⇔ **ACTION** [1] ▶ **blowing action;**

[2] ⇔ **bellows-treader**

blowhole /'bləʊ,həʊl/ [n]

[1] ⇔ **embouchure;**

[2] velika zabava, gozba

blow organ ⇔ **melodica**

blowpipe /'bləʊ,pɑɪp/ [n] duvaljka, duvalo, dulac, dulić, puvaljica - deo gajdi kroz koji gajdaš uduvava vazduh u mešinu ⇔ **blowstick** ①
see illus.: **BAGPIPES**

blowstick ⇔ **blowpipe**

blue /'blu:/ [n] plav, tužan; ~ **notes** ⇔ **NOTE** [1] ▶ **blue notes**

bluegrass /'blu:grɑ:s, -græs/ [n] blugras, vrsta folk muzike nastale u Kentakiju kao podžanr kantri muzike sa korenima u tradicionalnoj škotskoj, engleskoj, velškoj, irskoj i muzici afro-amerikanaca; za razliku od mejnstrim kantri muzike, tradicionalni blugras zvuk tipično počiva na zvuku akustičnih žičanih instrumenata (mandolina, akustična gitara, bendžo, violina, kontrabas i sl.), sa ili bez vokala; smatra se generalno korenom svih pravaca savremene muzike; tipični predstavnici: Bill Monroe (Bluegrass Boys), Alison Krauss, John Hartford, Jerry Douglas i dr. ① *see*: **SOUND** [1]

▶ **HIGH LONESOME SOUND:**

- ~ **gospel** - blugras gospel, podžanr blugras muzike karakterističan po inkorporiranju gospel muzike u blugras repertoar; po prirodi sličan kantri gospelu, s tim da je u poređenju sa njim nešto tradicionalniji, jer se pridržava starih gospel pesama u stilu tradicionalnog blugrasa; predstavnici: Doyle Lawson & Quicksilver, The Issacs, Mount Zion, The Churchmen, i sl.;
- **neo-traditional** ~ - neotradicionalni blugras;
- **progressive** ~ - progresivni blugras,

podžanr blugras muzike koji stiće popularnost tokom 1960-ih i 1970-ih; četiri prepoznatljive odlike progresivnog blugrasa su: instrumentacija koja često uključuje električne instrumente, bubnjeve, klavir i dr., pesme koje su preuzete iz drugih muzičkih žarova (džeza, roka i sl.), netradicionalne akordske progresije i duge improvizacije u stilu džem bendova; predstavnici: John Hartford, New Grass Revival, J.D. Crowe i The New South, The Dillards, itd. ⇔ **newgrass;**

- **traditional** ~ - tradicionalni blugras, stil blugras muzike koji, nasuprot progresivnom blugrasu, neguje tradicionalne elemente blugras muzike: melodije sa jednostavnom, tradicionalnom akordskom progresijom, akustične instrumente i folk pesme (Bill Monroe, Blue Grass Boys, Stanley Brothers, itd.)

blues /'blu:z/ [n] bluz, u klasičnoj formi, vokalno-instrumentalni muzički žanr baziran na pentatonskoj skali i karakterističnoj dvanaestotaktnoj progresiji akorda; pojavio se u afroameričkim zajednicama SAD-a, a upotreba "tužnih nota" (→ **notes** [1] ▶ **blue notes**) i učestalost pevačkog obrasca poziv-odgovor (→ **call and response**) u muzici i tekstovima ukazuju na zapadnoafričke korene bluz; termin se često (pogrešno) koristi za džez kompozicije laganog tempa i sentimentalno-melanholičnog raspoloženja:

- **acoustic** ~ ⇔ **country blues;**
- **backwoods** ~ ⇔ **country blues;**
- **basie** ~ - bejzi bluz, standardna varijacija dvanaestotaktne bluz progresije; dobila ime po Count Basie Band-u koji ju je često koristio;
- **British** ~ - britanski bluz, podžanr bluz koji je meinstrim popularnost dostigao 1960-ih kada se razvio u specifični i uticajni stil kojim dominira električna gitara, rađajući mega zvezde kao što su The Rolling Stones, Eric Clapton, Fleetwood Mac ili Led Zeppelin;
- **California** ~ kalifornijski bluz (šire **West Coast Blues**) podžanr bluz koji je tipično mekši od čikaškog bluz i suštinski predstavlja sintezu čikaškog, jump bluz i svinga; predstavnici: T. Bone, Walker, John Lee Hooker, itd.;

- **Chicago** ~ - čikaški bluz (šire **East Coast Blues**), podžanr bluz muzike koji se razvio u Čikagu i doživeo procvat 1950-ih; za razliku od tradicije delta bluza koji je preferirao akustiku, gitare i usna harmonika su, u tradiciji čikaškog bluza, propuštane kroz pojačala; neretko su bendovi upotpunjavani klavirom, saksofonom, pa i trubom; predstavnici: Muddy Waters, Willie Dixon, Elmore James, BB King, Freddy King, Otis Rush, itd.;
- **classic female** ~ - klasični ženski bluz čiji su glavni akteri žene, pretežno kao pevačice; datira s početka 20-og veka; začetnice ženskog bluesa su: Bessie Smith, Sippie Wallace, Mammie Smith, Big Mama Thornton, Etta James, Coco Taylor, Shemekia Copeland, itd.;
- **country** ~ - kantri bluz; bazično, imenitelj za sve akustične varijante bluza zasnovane na gitari kao ključnom instrumentu, elementima gospela, regtajma, hilibili i Diksilend džeza i individualizmu kao osnovnoj crti muzičkog izraza iz kojih su izrasli mnogi drugi stilovi bluza ⇔ **acoustic blues, backwoods blues, downhome blues, folk blues, rural blues**;
- **Delta** ~ - delta bluz, najstariji podžanr bluza nastao u oblasti delte Misisipija; stilski blizak korenima i nenakićen; tipičan po upotrebi akustičnih instrumenata (slajd gitara, usna harmonika i sl.) uz ritam sekciju basova i bubnjeva i strastveni vokal; tipični predstavnici: Charlie Patton, Blind Lemon Jefferson, Sonny Boy Williamson, itd.;
- **downhome** ~ ⇔ **country blues**;
- **East Coast** ~ ⇔ **Chicago blues**;
- **electric** ~ - elektro-bluz;
- **folk** ~ ⇔ **country blues**;
- **jump** ~ - »džamp« bluz, podžanr bluza koji se razvio 1940-ih godina pod utjecajem muzike big bendova, uz upotrebu saksofona ili nekog limenog duvačkog instrumenta, kao i gitare u ritam sekciji radi stvaranja bržeg džez tempa sa deklamatornim vokalima;
- **Louisiana** ~ - Luizijana bluz, žanr bluza nastao pre Drugog svetskog rata u Luizijani; razvio se u dva dominantna pravca: »džezirani« Nju Orleans bluz (→ **New Orleans blues**) i sporiji »močvarni« bluz (→ **swamp blues**);
- **Memphis** ~ - memfiški bluz, stil u bluz muzici nastao 1920-ih i 1930-ih zahvaljujući muzičarima iz Memfisa i okoline kao što su Frank Stokes, Sleepy John Estes, Furry Lewis i Memphis Minnie; karakterističan po tome što u ovom stilu po prvi put dolazi do podele na ritam i solo gitaru što postaje jedan od dominantnih standarda u rokenrolu i drugoj popularnoj muzici;
- **New Orleans** ~ - njuorleanski bluz, podžanr Luizijana bluza koji se razvio 1940-ih i 1950-ih u Nju Orleansu; karakterističan po snažnom uticaju džeza i elementima muzike sa Kariba, sa dominantnom ulogom klavira i saksofona; umetnici koji su obeležili stil: profesor Longhair i Guitar Slim;
- **New York** ~ - njujorški bluz, vrsta bluza pod značajnim uticajem džeza, karakterističnog po modernom, urbanom zvuku (u odnosu na kantri bluz); nastao je u Njujorku početkom 20. veka i brzo se proširio na druge urbane sredine; predstavnici: Arnett Cobb, Lionel Hampton, Buddy Johnson, Sam Taylor, Joe Turner;
- **piano** ~ - klavirski bluz, zajednički imenitelj za sve varijante bluza bazirane na klaviru kao ključnom instrumentu (bugi-vugi je najpoznatija vrsta klavirskog bluza);
- **Piedmont** ~ - Piedmont bluz, stil bluza karakterističan po jedinstvenoj tehnici sviranja prstima; rezultat je uporediv sa zvukom regtajma i strajd klavirskim stilovima; predstavnici: Josh White, Rev. Gary Davis, Brownie McGhee, Sonny Terry, Cephas & Wiggins, John Jackson i dr.;
- **punk** ~ - pank bluz, fuzija pank roka i bluza koja obično inkorporira elemente srodnih stilova poput protopanka i bluz roka; ima korene u garažnom roku 1960-ih i 1970-ih; neke od osnovnih odlika su jednostavnost, sirovost zvuka i emotivnost; predstavnici: Jon Spencer Blues Explosion, The Oblivians, The Gories, The Gibson Brothers i dr.;
- **rural** ~ ⇔ **country blues**;
- **soul** ~ - soul bluz, stil u bluz muzici koji se

razvija krajem 1960-ih, kombinujući elemente soul i urbane moderne muzike;

- **St. Louis** ~ - Sent Luis bluz, stil bluzna karakterističan po većem oslanjanju na klavir od drugih stilova;
- **swamp** ~ - »močvarni« bluz, podžanr Luizijana bluz koji se razvio 1950-ih u oblasti grada Baton Ruž u Luizijani; vrhunac popularnosti doživljava 1960-ih; karakterističan po sporijem ritmu, jednostavnijem korišćenju usne harmonike i značajnom uticaju kajunske (→ **music** 1 ▶ **cajun music**) i zideko (→ **music** 1 ▶ **zydeco music**) muzike; značajniji predstavnici: Slim Harpo, Sam Myers, Jerry McCain, itd.;
- **Texas** ~ - teksaški bluz, tipičan gitarski "rifovski" blues koji svoju ekspanziju doživljava 1980-ih godina; ima brojne stilske varijacije, ali je za sve tipično veće prisustvo swinga nego u drugim formama bluzna; predstavnici: Stevie Ray Vaughan, The Faboulous Thunderbirds, ZZ Top, itd.;
- **twelve-bar** ~ - dvanaestotaktni bluz, »dvanaestica«;
- **West Coast** ~ ⇔ **California blues**

blunder /'blʌndə/ [n] glupa greška: *I'm afraid I've made a terrible blunder.* ① see: **CLINKER**; **BLOW**

▶ **MISSED BLOW**; **FLUFF**

BM → *abbr.* **MUSIC** 1 ▶ **BEAUTIFUL MUSIC**

B.M. *abbr.* → **BACHELOR** ▶ **bachelor of music**

B.Mus. *abbr.* → **BACHELOR** ▶ **bachelor of music**

B.Mus.Ed. *abbr.* → **BACHELOR** ▶ **bachelor of music education**

B.N. *abbr.* → **bellows normal**

Bn. *abbr.* → **bassoon**

board /bɔ:d/ [n] daska, tabla; pult:

- **bulletin/notice** ~ - oglasna tabla;
- **mixing** ~ ⇔ **mixer**;
- **sandwich** ~ - **1**) »sendvič reklama«, reklama na rasklopivim nogarama-nosačima sa tablama na obe strane; **2**) reklama koju reklamer nosi okačenu na ramena sa tablama spređa i otpozadi;
- **sound** ~ ⇔ **mixer**;
- **sounding** ~ ⇔ **soundboard**;
- **[tuning-]pin** ~ ⇔ **wrest plank**;
- **upper** ~ - sviraliste, daska nad zračnicom u koju su utaknute orguljske svirale ⇔ **wind board**; ① see *illus.*: **ACTION** [2] ▶ **MECHANICAL ORGAN ACTION**;

- **wind** ~ ⇔ **upper board**;

bobization ⇔ **bocedization**

bocal /bəʊ'kæl/ [n] S-cev, »esso«, kriva metalna cevčica u koju se udeva jezičak fagota ⇔

CROOK [2]

bocedization /'bɒcedɪ'zeɪʃən/ [n] bocedizacija, vrsta (flamanske) solmizacije koju je u 16-om veku uveo Hubert Waelrant (Bo-Ce-Di-Ga-Lo-Ma-Mi) ⇔ **bobization**

bodhrán /'bɔ:ra:n, baʊ'ra:n/ [n, pl.

bodhráns or **bodhráin**] bodhran, vrsta udaraljke irske i škotske muzičke tradicije iz grupe membranofona; sastoji se iz tankog okruglog rama, prečnika od 25-65 cm, preko koga je, sa jedne strane razapeta koža, dok je druga otvorena

body /'bɒdi/ [n]

[1] (kod duvačkih instrumenata) telo, cev bez nausnika i zvona (ako se odvajaju) ⇔ **CORPUS**; kod žičanih instrumenata ① see: **SOUND-BOX**;

[2] orguljište, ormar za orgulje ⇔ **CASE** [1], **cabinet**;

[3] ⇔ **shell** [1];

[4] ⇔ **back** [2];

[5] telo (gitare i sličnih instrumenata)

bold /bəʊld/ [adj] odvažan, hrabar, smeo

boldness /'bəʊldnɪs/ [n] odvažnost ⇔ **audacity**: **with** ~ - (u interpretaciji) odvažno, sa čvrstinom ⇔ **audacity**, **CON** ▶ **con audacia**, **con arditezza**

bolero /bə'leərəʊ/ [n, pl. **boleros**] bolero:

[1] španski umereno lagani narodni ples nastao krajem 18. veka kao sinteza kontradansa (→ **contradance**) i sevilijane (→ **sevillana**) u 3/4 taktu, praćen pesmom, kastanjetima, gitarom ili tamburinom;

[2] kubanski ples u 2/4 taktu, nastao krajem 19. veka bez ikakvog uticaja španskog bolera; smatra se prvom velikom kubanskom muzičkom i vokalnom sintezom;

[3] muzika za istoimeni ples

bomba /'bɒmbə/ [n] bomba, jedan od tradicionalnih portorikanskih muzičkih stilova sa stilskim korenima u afričkoj muzici; predstavlja neku vrstu duela bubnjara (svira se na setu podnih bubnjeva) i plesača kao esencije cele forme, s tim da primat ima plesač, dok ga bubnjevi prate ① see: **PLENA**

bombard[e] /'bɒmbə:d/ [n] bombardarda, stari drveni duvački instrument sa dvostrukim jezičkom ⇔

bomhart

bombardon /'bɒmbədən, bɒm'ba:dən/ [n] bombardon, veliki limeni duvački instrument sa ventilima sličan tubi, ali nižeg tonskog opsega

bomhart ⇔ **bombard**

bombastic ⇔ **pretentious**

bona fide /'bɒnə ˈfaɪd, 'bɒnə 'fɪde/ [adj] *Lat.* pravi, autentičan: **a ~ sample of Bach's work** (autentičan primerak Bahovog dela)

bones ⇔ **castanets**

bong. *abbr.* → **bongos**

bongo flava /'bɒŋgəʊ 'flɑ:və/ [n] bongo flava, tanzanijska hip-hop muzika koja datira iz 1990-ih kada se razvila iz američkog hip-hopa pod dodatnim uticajem rege i R&B muzike, afrobita, i tradicionalnih tanzanijskih muzičkih stilova (taarab i dansi)

bongos /'bɒŋgəʊz/ [n, pl.] bongo bubnjevi, bubnjevi afričkog porekla, ali odomaćeni i u latino-američkom folkloru; javljaju se u paru, sa izvesnom razlikom u veličini, a time i zvučnosti; opna pokriva samo gornji otvor; rezonator bongosa je pravilan valjak, a visina relativno mala - oko 25-30 cm; nijanse zvučnosti variraju i od načina udara (bliže centru je dublji i mukliji zvuk); u folkloru se po opnama udara prstima, a moguće je i udarati palicama → *abbr.* **bong-**; ⇔ **DRUMS** ▶ **bongo drums; Cuban tomtoms**

boo¹ /bu:/ [n, pl. **boos**] Ua! (kao izraz negodovanja publike)

boo² /bu:/ [v, ps & pp **booed**, pres. part. **booing**] izviždati nekoga, ometati povicima negodovanja

boobam /bu'bæm/ [n] bambusov bubanj, membranofoni instrument koji se sastoji od niza »bongo« bubnjeva sa školjkom od prirodnog bambusa i membranom zategnutom samo na jednoj strani; preteča oktobana (→ **OCTOBAN**)

boogaloo ⇔ **bugaloo**

boogie /'bu:gi/ [n] bugi, podžanr post-disko stila, tj. elektronske dens muzike koji kombinuje stilističke karakteristike post-diska i fanka uz blagi uticaj sintpopa; nastao u SAD krajem 1970-ih; bugi zvuk karakteriše objedinjavanje akustičkih i elektronskih instrumenata, sa naglaskom na vokalima i raznim efektima koji su se kasnije razvili u pravcu elektro i haus muzike ⇔ **electrofunk**

boogie-woogie /'bu:gi 'wu:gi/ [n] "bugi-vugi", muzički stil zasnovan na bluz muzici, vrlo popularan 1930-ih i 1940-ih; odlikuje se

jednostavnom melodijskom linijom karakterističnom po ostenato bas deonici koja se svira levom rukom zajedno s bliskim varijacijama akorda, dok se desna ruka bavi trilerima i ukrašavanjem; boogie-woogie melodije većinom su komponovane u formi 12-taktnog bluz

book /bʊk/ [n]

[1] knjiga: **IDM** **by the ~ -** (striktno) po pravilima: *Play by the book!* (*Sviraj po pravilima!*)

- **B~ for the Bishop** - Arhijerejski služebnik, Služebnik (→ **Book of Offices**), ali namenjen arhijerejima koji obavljaju bogoslužjenje;
- **B~ of Common Prayer** - Knjiga zajedničkih molitava (obredna knjiga anglikanske crkve) → *acro.* **BCP**;
- **b~ of devotion** ⇔ **Book of Needs**;
- **B~ of Eight Tones** ⇔ **Octoechos**;
- **B~ of Epistles** - Apostol; sadrži Dela svetih apostola, sedam sabornih poslanica i četrnaest poslanica svetog apostola Pavla, a ponekad i Otkrivenje (koje se kod nas na bogoslužnjima ne čita);
- **B~ of Hours** - Časoslov, pravoslavna bogoslužbena knjiga koja sadrži nepromenljive delove dnevnog bogoslužjenja, namenjena pojcima u pevnici ⇔ **Horologion**;
- **B~ of Needs** - Trebnik, pravoslavna knjiga za posebno bogoslužjenje; sadrži svešteno-dejstva i molitvoslovlja koja se obavljaju za potrebu i po zahtevu jednog ili nekoliko lica (Činovi Svetih Tajni, osvećenja i sl.) ⇔ **Small Euchologion, book of devotion, prayer book, church-book**;
- **B~ of Offices** - Služebnik, liturgijar, pravoslavna bogoslužbena knjiga; sadrži nepromenljive delove svakodnevnog bogoslužjenja koje proiznose i čine sveštenici i đakoni ⇔ **Book of Prayer, Hieratikon, Leitourgikon**;
- **B~ of Prayer** ⇔ **Book of Offices**;
- **B~ of Psalms** - Psaltir ⇔ **hymnal, psaltery**;
- **B~ of Revelation** - Otkrivenje ⇔ **Apocalypse**;
- **B~ of The Months** ⇔ **Menaion**;
- **B~ of Three Odes** ⇔ **Triodion**;
- **B~s of Prophets** - proročke knjige;

- **church-** ~ ⇔ **Book of Needs**;
 - **fake** ~ – knjiga koja sadrži partiture sa minimalnim informacijama koje su (džez) muzičaru potrebne da napravi improvizovane (fingirane) aranžmane sadržanih pesama (melodijska linija, osnovni akordi i tekst);
 - **Gospel** ~ ⇔ **Evangelj**;
 - **hymn/song** ~ ⇔ **CHORALE** ▶ **chorale book**;
 - **liturgical** ~s – liturgijske knjige;
 - **Mulliner** ~, **The** – važna zbirka rukopisa engleske muzike za klavijature iz sredine 16-og veka koju je sakupio Thomas Mulliner;
 - **reference** ~ – priručnik;
 - **service** ~ ⇔ **Book of Needs**;
- [2] ⇔ libretto [2]**
- boom¹** /bu:m/ [n] tutanj, tutnjava
- boom²** /bu:m/ [v] tutnjati, bučati, prolomiti se
- boom pole** /'bu:m,pəʊl/ [n] pecaljka (za mikrofona)
- boot** /bu:t/ [n] donji deo jezičaste svirale orgulja ⇔ **socket [2]**;
- bootlegs** ⇔ **POP** ▶ **bastard pop**
- bop** ⇔ **JAZZ** ▶ **be-bop jazz**
- borderpipe** (*alt.* **border pipe**) /'bɔ:də 'paɪp/ [n] gajde (manja vrsta) ① *see:* **BAGPIPE**; **BLADDER PIPE**
- bore** /bo:/ [n] kanal, bušenje, unutrašnji prečnik cevi (duvačkog instrumenta) ⇔ **piercing²**:
- ~ **shape** – oblik kanala: *The shape of the bore has a strong influence on the instruments' timbre (Oblik kanala ima veliki uticaj na boju instrumenta);*
 - **conical** ~ – konusni/kupasti/čunjasti kanal (duvačkog instrumenta);
 - **cylindrical** ~ - cilindrični/valjkasti kanal (duvačkog instrumenta);
 - **narrow** ~ ⇔ **SCALING** ▶ **narrow scaling**;
 - **wide** ~ ⇔ **SCALING** ▶ **broad scaling**
- boree** ⇔ **bourrée**
- borrow** /'bɒrəʊ, 'bɔ:rəʊ/ [v] pozajmiti
- borrowing** /'bɒrəʊɪŋ/ [n] pozajmica (iz tuđeg dela): **musical** ~s – muzičke pozajmice
- borry** ⇔ **bourrée**
- boss** /bos/ [n] **[1]** zvono, "glava" činele ⇔ **dome [1]** ① *see illus:* **CYMBAL**; **[2]** šef
- bossa nova** /'bɒsə 'nəʊvə/ [n] bossa nova, vrsta popularne muzike i plesa nastalih u Brazilu krajem 1950-ih; odlikuje se laganim samba ritmom, impresionističkim harmonijama i

značajnim uticajem džeza

boston ('bɒstən) [n] boston, ples koji se pojavio krajem 19. veka u Bostonu, SAD, da bi se početkom 20. veka preneo u Pariz, a zatim i u London gde je doživeo veliki uspeh; iako posle 1914. god. skoro sasvim nestaje, posle I svetskog rata se ponovo pojavljuje pod nazivom waltz (kod nas kao engleski valcer)

bottle-neck /'bɒtl,nek/ [n] "botlnek", poseban glisando efekat na gitari koji se dobija kada se na mali prst leve ruke stavi metalna cev ili "grlič" slomljene boce (koristi se najčešće u bluz i američkoj "kantri" muzici) ① *see:* **GUITAR** ▶ **SLIDE GUITAR**

bottom /'bɒtəm/ [n] **[1]** ⇔ **back [1]; [2]** dno, donji deo

bouché /bu:'ʃeɪ/ [adj, adv] naznaka limenim duvačima (posebno horni) da »priguše« instrument, najčešće stavljanjem ruke u levkasti otvor instrumenta

bounce¹ /baʊns/ [n] **[1]** umereni tempo pogodan za igru; **[2]** odskok

bounce² /baʊns/ [v] odskakati, odskočiti, rikošetirati: *The hammer then bounces off the string (... odskače od žice)*

bouncer /'baʊnsə/ [n] (žargonski) »izbacivač«, radnik obezbeđenja koji radi u muzičkim klubovima i sličnim muzičkim objektima ⇔ **cooler, doorman**

bouncing /'baʊnsɪŋ/ [n]

[1] rikoše, potez pri kojem bacano gudalo odskače više puta ⇔ **thrown**;

[2] koji odskače

bourdon /'bʊədən, 'bɔ:dən/ [n]

[1] bordun, prateći ležeći ton ⇔ **drone bass**;

[2] burdon, orguljski registar, obično 16';

[3] najteže zvono (na muzičkom instrumentu poput zvona ili karilona) koje proizvodi najniži ton

bourrée /bu'reɪ, 'bʊəreɪ/ [n, pl. **bourrées** /bu'reɪz/] [n] buré, živa barokna francuska igra u 2/4 taktu iz okoline Overnja, sa karakterističnim uzmahom; čest sastavni deo svite baroknih majstora

bout /baut/ [n] bočna krivina rezonantne kutije gudačkih i trzalačkih instrumenata:

- **center** ~ ⇔ **middle part**;

- **upper** ~ - gornja krivina rezonantne kutije;

- **middle** ~ - srednja krivina rezonantne kutije;

- **lower** ~ - donja krivina rezonantne kutije

bouzouki /bu:'zu:ki/ [n, pl. **bouzoukis**, **bouzoukia** /-kiə/] buzuki, grčki žičani okidački instrument sa 8 žica koje se u parovima štимуju na isti način ⇔ **buzuki**

bow¹ /bəʊ/ [n] gудalo (*kolok.*: **fiddle-stick**); **to draw the ~ against the strings** – prevlačiti gудalom preko žica:

- ~ **resin** ⇔ **colophony**;
- ~ **rosin** ⇔ **colophony**;
- ~ **speed** - brzina gудala;
- ~-**stick** - štap gудala ⇔ **stick**;
- ~-**stroke** ⇔ **stroke**;
- **at/with the point/tip of the ~** - vrhom gудala ⇔ **a punta d'arco**;
- **bouncing** ~ ⇔ **springing bow**;
- **convex** ~ - ispupčeno gудalo (17. i 18. v.);
- **down**-~ - potez (gудalom) nadole, od žabice do vrha ⇔ **STROKE [1]** ▶ **down-stroke**; ① *see: ARTICULATION [2]* ▶ **ARTICULATION ON BOWED INSTRUMENTS**;
- **French/Bottesini** ~ - gудalo za kontrabas sa niskom žabicom (kao kod violončela);
- **German/Dragonetti/Simandl** ~ - gудalo za kontrabas sa visokom žabicom;
- **point/tip/peak/head of the ~** - vrh gудala;
- **springing** ~ - saltelato, saltato, saltando, skačući potez ⇔ **bouncing bow**;
- **up**-~ - potez (gудalom) nagore ⇔ **up-stroke**;
- **with the wood of the ~** - (sviranje) štapom (gудala) ① *see: ARTICULATION [2]* ▶ **ARTICULATION ON BOWED INSTRUMENTS**;

bow² (**to/before**) /baʊ/ [n] naklon: **make/take one's** ~ - pokloniti se: *The performer took his bow*; **low/deep** ~ mali/duboki naklon; **make one's** ~ - nastupiti po prvi put pred publikom kao izvođač, političar i sl.: *The young pianist made her bow last night to an appreciative audience (... je sinoć imala svoj prvi nastup pred eminentnom publikom)*

bow³ /baʊ/ [v] pokloniti se

bow hold /'bəʊhəʊld/ [n] hvat (gудala) ⇔ **GRIP** ▶ **bow grip**:

- **Franco-Belgian** ~ - Franko-belgijski hvat;
- **German** ~ - nemački hvat;
- **Russian** ~ - ruski hvat

bowing /'bəʊɪŋ/ [n] veština sviranja gудalom:

- **free** ~ - izvođačka tehnika gudačke sekcije u simfonijskom orkestru kojom se proizvodi puniji zvuk od onog koji se postiže sinhronizovanim sviranjem;
- **synchronized** ~ - sinhronizovano sviranje (u okviru gudačke sekcije orkestra).

bowl /bəʊl/ [n] činija; ~-**like** – u obliku činije: **(Tibetan, Himalayan) singing ~s** - (tibetanska, himalajska) pevajuća činija, perkusioni instrument tipa gonga ili stajaćeg zvona poreklom iz Azije; svira se palicom kojom se udara u bok ili ivicu instrumenta čime se proizvodi ton karakterističan po fundamentalnoj frekvenciji; imaju široku primenu u meditaciji, psihoterapiji i sl. ⇔ **rin gongs**, **suzu gongs**

bowl organ ① *see: GLASS HARMONICA*

box /bɒks/ [n]

- [1] kutija (za odlaganje instrumenata; **violin/clarinet** ~ - kutija za violinu/klarinet;
- [2] loža (u pozorištu, operi i sl.); **state** ~ - svečana loža;

box-office /'bɒks,ɒfɪs/ [n] biletarnica ⇔ **ticket-office**, **ticket-booth**

box set /'bɒks,set/ [n] komplet edicija sa četiri ili više albuma (najčešće retrospektivna edicija određenog umetnika ili žanra): **5 CD** ~ - komplet edicija sa pet diskova

boy(s)choir ⇔ **CHOIR [1]** ▶ **boys' choir**

Bpm/bpm *abbr.* → **beats per minute**

brace /breɪs/ [n]

- [1] akolada, vitičasta zagrada koja spaja dva ili više notnih sistema, a označava da se muzika pisana unutar tih sistema izvodi u isto vreme; u notaciji muzike za klavir, harfu i slične instrumente spaja deonicu desne ruke s deonicom leve ruke ⇔ **accolade** [2]

[2] ⇔ **ligature**;

[3] (**braces**) *pl.* tregeri ⇔ *Am.* **suspenders**

bracket /'brækt/ [n] spojnica u obliku »velike zagrade« ([]) sa blago zakrivljenim krajevima, kojom se spajaju deonice pojedinih grupa instrumenata (npr. drveni ili limeni duvački instrumenti, udaraljke itd.) ① *see: brace* [1]

braguinho ⇔ **cavaquinho**

brangill ⇔ **branle**

brangle ⇔ **branle**

branle /'brænəl/ [n] branl:

- [1] stari francuski ples iz 16. veka u 4/4 taktu (stari nazivi: **brangle**, **brangle**, **brangill**, **brawl**);

[2] muzika za istoimeni ples

brass /bra:s, bræs/ [n]

[1] mesing;

[2] limeni duvački instrumenti (zbirno) ⇔

INSTRUMENTS ▶ **brass instruments**:

- ~ **band**: **1)** ansambl limenih duvača; **2)** ⇔ **brass wind**;
- ~ **choir** ⇔ **brass wind**;
- ~ **player** – duvač, svirač na limenom duvačkom instrumentu;
- ~ **section** – sekcija limenih duvača u džez-orkestru;
- ~ **wind** – sekcija limenih duvača u orkestru ⇔ **brass band** [2], **brass choir**;
- **music for** ~ - muzika za limene duvače

brassy /'bra:si/ [adj] mesingan, metalan: ~ **sound** – metalni zvuk

BRAVIA → **Best Resolution Audio Visual Integrated Architecture**

bravo /'bra:vəʊ; bra:'vov/ [n, pl. -s, -es] bravo, uzvik oduševljenja, odobravanja i podrške izvođaču od strane publike

bravura /brə'vʊərə, -'vurə, /t. bra'vura/ [n, pl. **bravuras, bravure**] bravura, virtuozna tehnička figura koja izvođaču postavlja maksimalne tehničke zahteve

brawl ① *see*: **BRANLE**

bray(ing) /brei(ɪŋ)/ [n] njakanje; dreka; treštanje (truba); galama; blebetanje; kuknjava

bray /brei/ [v] njakati; dizati/nadati dreku; treštati (trube); vrištati

break¹ /breɪk/ [n]

[1] »brejk«, kratka solo improvizacija u džezu (trenutak kada orkestar prestane da svira, a solista izvede kratak improvizovani pasaż, izdvojivši se tako iz osnovne melodijske i ritmičke teme);

[2] granica dvaju registara pevačkog glasa (grudnog registra i registra glave) ① *see*:

REGISTER ▶ **CHEST REGISTER**; **HEAD REGISTER**;

[3] »kiks«

break² /breɪk/ [v, ps **broke** /brəʊk/, pp **broken** /brəʊkn/] [1] razlagati: ~ **a chord** – razložiti akord ⇔ **arpeggiate, spread**

breakbeat /'breɪk.bi:t/ [n] brejk bit, skup podžanrova elektronske muzike karakterističan po nestalnoj upotrebi 4/4 bubanj matrice (za razliku od neprestanog bita u hausu ili transu); ovi ritmovi se karakterišu upotrebom sinkopa i poliritmova koji se nalaze u muzici afričkog porekla, kao i u većem delu afro-američke

muzike ⇔ **BREAKS**

- ~ **hardcore** – brejk bit hardkor, derivat ejsid hausa i tehno muzike s kraja 1980-ih i početka 1990-ih: kombinuje »four-on-the-floor« ritmove sa brejkbitovima i povezan je sa britanskom reyv scenom;
- **acid** ~/**breaks** – ejsid brejks, fuzija brejk bita, ejsid tehna i drugih formi elektronske dens muzike;
- **Florida** ~/**breaks** – Florida brejks, brejk bit žanr nastao sredinom i krajem 1900-ih kao klupska kultura ponikla na jugoistoku SAD; najčešće se opisuje kao »fanki« i obično sadrži prepoznatljive semlove popa, fanka i hip-hopa iz 80-ih, ali i druge uticaje; tipični predstavnici: Friction & Spice, Baby Anne, Sharaz, Infiniti, Malicious Mike, Dave Berg, Jackal & Hyde, itd.;
- **nu school** ~/**breaks** – nu skul brejk bit/brejks, podžanr brejk bita karakterističan po tamnijim i težim bas linijama koje su uobičajeno dominantne

breakcore /'breɪk.ko:/ [n] brejk kor, stil elektronske dens muzike pod jakim uticajem hardkor tehna, dram & bejsa i industrijske muzike; iako ga je teško precizno opisati, neke od opštih odlika stila, pored agresivnosti kao najuočljivije karakteristike, su nekonvencionalna struktura pesama, snažan ritam (→ **Amen break**), nepredviđene ritamske kombinacije, dekonstrukcija i rekonstrukcija cele dobe i sl.

breakdancing /'breɪk.dænsɪŋ/ [n] brejkdens, plesni pravac, jedan od četiri ključna elementa hip-hop potkulture; odlikuje se brzim akrobatskim pokretima koji se obično izvode u ritmu rep muzike ① *see*: **DJING, MCING, GRAFFITI**

breakdown /'breɪk.daʊn/ [n]

[1] »brejkdaun«, instrumentalna kompozicija ili deo kompozicije brzog tempa koja je sredinom 19. veka bila prisutna u muzičkoj tradiciji ruralnih oblasti na jugu SAD;

[2] (u rok i hevi metal muzici) spori, intenzivni odlomci pogodni za gurke

breaking /'breɪkɪŋ/ [n] razlaganje:

- ~ **of chords** ⇔ **arpeggio**;
- ~ **of voice** ⇔ ⇔ **VOICE** ▶ **voice break**

breaks ⇔ **breakbeat**

breath /breθ/ [n] dah; **be out of** ~ ⇔ **gasp**; **get one's** ~ **again/back** – doći do daha; **hold**

one's ~ - zadržati dah; **be/get out of/short of** ~ - zadihati se, biti zadihan; **speak/sing under one's** ~ - govoriti/pevati tihim glasom (poluglasno); **take a deep** ~ - duboko udahnuti; **take one's ~ away** – ostati bez daha:

- ~ **bands** *pl.* ⇔ **vocal cords**;
- ~ **support** – apođo (u pevačkoj tehnici: stalnost i čvrstina pritiska vazdušne struje na glasnice);

breathe /bri:ð/ [v] disati: ~ **hard** ⇔ **gasp**:

- ~ **in** ⇔ **inhale**;
- ~ **out** ⇔ **exhale**

breathing /'bri:ðɪŋ/ [n]

[1] disanje;

- ~ **in** ⇔ **inhalation**;
- ~ **out** ⇔ **exhalation**;
- ~ **pattern** – »šema« disanja, način disanja;
- ~ **technique** – tehnika disanja;
- **abdominal** ~ – trbušno disanje ⇔ **diaphragmatic breathing**;
- **chest** ~ – grudno disanje;
- **clavicular** ~ – klavikularno (plitko) disanje (kod koga se, prilikom udisaja, ključna kost i ramena blago podižu);
- **correct** ~ – pravilno disanje;
- **diaphragmatic** ~ – dijafragmalno disanje ⇔ **abdominal breathing**;
- **heavy** ~ – teško disanje;
- **incorrect** ~ – nepravilno disanje;
- **irregular** ~ – neravnomerno disanje;
- **passive** ~ – pasivno disanje;
- **restricted** ~ – restriktivno disanje;
- **rhythmic** ~ – ritmično disanje;
- **shallow** ~ – plitko disanje

[2] zbirni termin za tehnike disanja koje koriste duvači kako bi obezbedili kontinuitet zvuka; iako su slične za sve duvačke instrumente, tehnike disanja su specifične za svaki pojedinačni instrument:

- **circular** ~ – kružno udisanje/uduvavanje koje podrazumeva sposobnost duvača da ispune usta vazduhom koga lagano uduvavaju dok istovremeno udišu vazduh kroz nos;
- **staggered** ~ – naizmenično uzimanje vazduha/uduvavanje koje podrazumeva da svaki član duvačke sekcije/ansambla uzima vazduh u različitom trenutku čime se postiže efekat kontinuiranosti zvuka

breve /bri:v, brev/ [n]

[1] *Br:* (nota) brevis, dvostruka cela nota ⇔

NOTE ▶ **double whole note**;

[2] moderni termin za »brevis«

breviary /'bri:vjəri/ [n] brevijarij[um], molitvenik, časoslov (rimokatolička bogoslužbena knjiga)

brevis /'brevis/ [n] brevis, termin kojim se u menzuralnoj notaciji iz 13. veka označavala kratka notna vrednost, nasuprot terminu »longa« koji je označavao dugu notnu vrednost

① *see:* **BREVE** [2]

bridge /brɪdʒ/ [n]

[1] kobilica, most, drvena potpora pričvršćena na gornjoj strani korpusa gudačkih, trzalačkih instrumenata, klavira i sličnih instrumenata preko koje su zategnute žice i čija je funkcija da prenosi treperenje žica na kutiju: **at/close to/near/(up)on the** ~ - tehnika sviranja na gudačkim instrumentima koja podrazumeva sviranje kod kobilice čime boja tona postaje oštrija, kristalnija ⇔ **SUL PONTICELLO**; ① *see:* **ARTICULATION** [2] ▶ **ARTICULATION ON BOWED INSTRUMENTS**;

[2] srednji deo (oblika pesme) u zabavnoj muzici;

[3] ⇔ **transition**;

[4] ⇔ **PASSAGE** ▶ **transition passage**

brillante (oznaka za interpretaciju) ⇔ **brilliantly**

brilliantone ⇔ **MANDOLIN** ▶ **piccolo mandolin**

brilliantly /'brɪljəntli/ [adv] sjajno, blistavo, brilijantno; snažno, čisto, iskričavo ⇔ **brillante**

Brindizi /'brɪndeːzi/ [n] vinska pesma, najpoznatiji duet iz Verdijeve opere »Travijata«

bring out /brɪŋ aʊt/ [v, ps & pp **brought out**] /brɔ:t/ istaći (pri izvođenju)

brio /'brɪəʊ, /t. 'brɪo/ [n] energija, silina, žestina; modifikator u oznaci za živahan tempo, npr. *Allegro con brio* ⇔ **vigour** ① *see:* **CON** ▶ **CON**

BRIO

brioso ⇔ **CON** ▶ **con brio**

Bristol sound ⇔ **trip hop**

British invasion /'brɪtɪʃ ɪn'veɪzən/ [n] britanska

invazija, pojam iz istorije rok muzike koji označava pojavu britanskih pop i rok izvođača izuzetne popularnosti i uspeha (počev od pojave Bitlsa); *prvi talas* britanske invazije vezuje se za period 1964-1966 (The Beatles, The Animals, Donovan, The Moody Blues, The Rolling Stones, The Who i dr.), a *drugi za* 1980-e: Sex Pistols, The Clash, Dire Straits, Duran Duran, Culture Club, ABC, Iron Maiden,

Eurythmics, Depeche Mode, Pet Shop Boys i dr.; iz britanske invazije nastaje punk, kao društveni pokret i kao muzika

britfunk /,brɪtˈfʌŋk/ [n] britfank, muzički stil koji se javio na britanskoj muzičkoj sceni krajem 1970-ih, kombinujući elemente fanka i soula sa originalnim džez-fankom i karipskim prizvucima; jedan od značajnih stilskih elemenata britfanka je dominantna uloga bas i ritam gitara; predstavnici: Hi Tension, Imagination, Incognito, The Real Thing i dr.

britpop /,brɪtˈpɒp/ [n] britpop, podžanr alternativnog roka i kulturni pokret začet početkom 1990-ih kao reakcija na razne muzičke i kulturne trendove 1980-ih i 1990-ih, a pod uticajem britanske pop muzike 1960-ih i 1970-ih; najbitnijim predstavnicima britpopa smatraju se Blur, Oasis, Pulpi dr.

broad /brɔːd/ [adj] širok: ~ **bowing stroke** – široki potez gudaalom

broadcast¹ /ˈbrɔːdkɑːst, -kæst/ [n] emisija; ~ **transmitter** – radio-TV predajnik

broadcast² /ˈbrɔːdkɑːst, -kæst/ [v: *pt & pp broadcast*] emitovati ⇔ **beam**

broadcaster /ˈbrɔːdkɑːstə/ [n] spiker; emiter

broadcasting /ˈbrɔːdkɑːstɪŋ, -kæstɪŋ/ [n]

[1] emitovanje;

[2] radiodifuzija;

- ~ **agency** – agencija za radiodifuziju;
- ~ **council** – savet za radiodifuziju;
- ~ **station** – radiostanica;
- **analog(ue)** ~ - analogna radiodifuzija;
- **digital** ~ - digitalna radiodifuzija;
- **digital audio**~ -digitalna audio-radiodifuzija, emitovanje signala u digitalnom formatu → *acro.* **DAB**

broadly /brɔːdli/ [adv] široko ⇔ **CON** ▶ **con larghezza**

broadsheet /ˈbrɔːdʃiːt/ [n] pesma (obično narodna) štampana na jednoj strani lista koja se prodaje na ulici

broadside ⇔ **broadsheet**

Broadway /ˈbrɔːdweɪ/ [n] Brodvej, avenija u Njujorku u kojoj i oko koje se nalazi većina značajnih komercijalnih pozorišta u Njujorku; otud je Brodvej, poput Vest Enda i Šaftsbere avenije, simbol koji odvaja komercijalno od eksperimentalnog pozorišta, često nazivano i Of-Brodvej (→ **Off-Broadway**, **Off-Off Broadway**); takođe, ishodište mjuzikla kao scenske forme: ~ **musical** – brodvejski mjuzikl

bronchiole /ˈbrɒŋki,əʊl/ [n] bronhiola, deo respiratornog sistema koji se nastavlja na bronhije ① *see illus.* **LUNG**

bronchus /ˈbrɒŋkəs/ [n, *pl.* **bronchi** /ˈbrɒŋkaɪ/] bronhija, deo respiratornog sistema koji sprovodi vazduh iz dušnika u pluća ① *see illus.* **LUNG**

brumbeat /ˈbruːmbi:t/ [n] jedan od pravaca britanskog bita (→ **beat** [3]) koji su razvili izvođači i sastavi iz Birmingema

brunette /bruːˈnet/ [n] brineta, vrsta galantne francuske pesme u 18-om veku

bruscamente ⇔ **brusquely**

brush /brʌʃ/ [n] četka: **wire** ~ - bubnjarska metlica

bruscuely /brɛskli/ [adv] izrazito kratko i naglo ⇔ **bruscamente**

b.s. → *abbr.* **BACK STAGE**

BSax → *abbr.* **SAXOPHONE** ▶ **bass saxophone**

BSM → *abbr.* **BACHELOR** ▶ **bachelor of sacred music**

budding /ˈbʌdɪŋ/ [n] koji obećava, perspektivan: ~ **musician** – perspektivan muzičar

bssn. *abbr.* → **bassoon**

buben /ˈbuːbən/ [n] buben:

[1] muzički instrument iz ruske i češke tradicije iz porodice udaraljki sličan dairama

[2] termin koji se nekada u Rusiji koristio za bilo koju vrstu vojnih bubnjeva ili timpana

buccin /ˈbʌksɪn/ [n] limeni duvački instrument (karakteristična verzija trombona) snažnog srednjeg registra čija se cev završava stilizovanom glavom zmije ili zmaja; popularan u francuskim vojnim bendovima u periodu francuske revolucije; relativno brzo pao u zaborav (1810-1845)

buccina /ˈbʌksəneɪ, /t. ˈbuːsɪna/ [n, *pl.* **buccinae**, **buccins**] bukcina, velika starorimska truba sa čašičastim usnikom, duge i tanke, u »C« savijene cevi ojačane šipkom po sredini koja olakšava držanje, slična kornumu; smatra se dalekim predakom trube i trombona ① *see:* **CORNU**

buck and wing ⇔ **DANCE** ▶ **clog dance**

buffo /ˈbʊfəʊ/ [n, *pl.* **buffi** /ˈbʊfi/]

[1] operna deonica, obično basovska ① *see:* **BASS** ▶ **UFFO BASS**;

[2] operni pevač specijalizovan za komične uloge

buffoon /bʊˈfuːn/ [n] bufonista, šaljivčina, lakrdijaš, komičar: **war of the Buffoons** – borba bufonista i antibufonista (pristalica i protivnika

opere bufo)

buffoonery /bə'fu:nəri/ [n, pl. **buffooneries**]

bufonerija, vesela igra pisana u stihu; izvodila se u Italiji na otvorenom prostoru za vreme karnevala i drugih svečanosti

bug /bʌg/ [n] **[1]** (skrivena) greška; **[2]** mikrofonski (prislušni)

bugaku /bu'gɑ:kʊ/ [n] bugaku, klasični japanski dvorski ples; izvodili su ga isključivo muškarci
① see: GAGAKU

bugaloo /,bʊgə'luː, ,bʊ:gə-/ [n] bugalu, brzi ples afro-američkog porekla, mešavina R&B, rokenrola, mamba i son montuna ⇔ **boogaloo**

bugle /'bju:gəl/ [n] vojnička truba, limeni duvački instrument bez ventila (i bilo kakvog mehanizma za kontrolu visine tona), sa uskom, konusnom i kružno savijenom cevi koja se pri donjem kraju proširuje u levkastu zvučnicu:

- ~ **call** – trubni znak, kratka melodija kojom se najavljuju određeni rutinski ili nerutinski događaji u vojnim kasarnama, na bojnopolju ili vojnim brodovima;
- **alto/baritone/contrabass/soprano** ~ - vojnička truba u altovskom/baritonskom/basovskom/sopranskom registru;
- **bass keyed** ~ ⇔ **ophicleide**;
- **Kent** ~ ⇔ **keyed bugle**;
- **keyed** ~ - vojnička truba sa klapnama ⇔ **Kent bugle**;
- **valved** ~ - ventilna vojnička truba

bugler /'bju:glə/ [n] trubač u vojsci

bugles /'bju:gəlz/ [n] krilnice (opšti naziv za porodicu krilnica) ⇔ **flugelhorn**

build-up ⇔ **texture**

builder ⇔ **maker**

building ⇔ **making**

buisine /bwi'saɪn/ [n] busina, srednjovekovni limeni duvački instrument nalik na dugu, pravu trubu (dugačku skoro 2 metra) koja se koristila za ceremonijalne i druge svrhe; prethodnik trombona

bull fiddle ⇔ **double bass**

bull-roarer /'bʊl,rɔ:rə/ [n] okretaljka, zvrk, primitivni ritualni muzički instrument i sredstvo za komunikaciju na daljinu; sastoji se od daščice sa uzicom koja, kad se vrti, proizvodi bučan zvuk nalik na riku bika ⇔ **rhombus**, **turdun**

bumbass /bʌm'beɪs/ [n] bumbas, primitivni monokordni instrument poznat pod različitim imenima širom Evrope ⇔ **FIDDLE** ▶ **bladder**

fiddle; bladder and strings; drone and strings

bump¹ /bʌmp/ [n] tresak

bump² /bʌmp/ [v] lupiti (nešto o nešto), udariti

bunkhouse bass ⇔ **double bass**

bunraku /bʊn'rɑ:kʊ:/ [n] bunraku, tradicionalno japansko pozorište lutaka

burden /'bɜ:dən/ [n] **[1]** **① see: CAROL [1]; [2]** teret, opterećenje

burla ⇔ **burletta**

burlando ⇔ **jestingly**

burlesco ⇔ **jestingly**

burlesque /bɜ:'lesk/ [n] burleska: instrumentalna, najčešće klavirska kompozicija šaljivog sadržaja
① see: SLAPSTICK

burletta /bər'letə/ [n] burleta ⇔ **burla**, **burlettina**:

[1] (u 18. i 19. veku) italijanska muzička drama koja je sadržala rimovane tekstove i ličila na komičnu operu;

[2] (u Engleskoj) komični intermeco između činova opere serie (→ **opera** ▶ **opera seria**) ili kraće satirično muzičko delo

burlettina ⇔ **burletta**

busk /bʌsk/ [v] *Br.* zabavljati ljude pevanjem, igranjem, recitovanjem na ulici ili nekom javnom mestu

busker /'bʌskə/ [n] *Br.* ulični zabavljač koji peva, igra ili recituje na ulici ili nekom javnom mestu

buto /'bu:təʊ/ [n] buto, savremeni ekspresionistički ples nastao u posleratnom Japanu

butt /bʌt/ [n] "koleno", donji deo fagota ⇔ **JOINT** ▶

double joint **① see illus: BASSOON**

butterfly /'bʌtə,flaɪ/ [n, pl. **butterflies**] leptir:

have ~s (in your stomach) - imati tremu **①**

see: FRIGHT ▶ **stage fright**

button /'bʌtn/ [n]

[1] dugme na donjem kraju violine za koje je zakačen kordar **① see: END-PIN; TAIL-PIN;**

[2] ⇔ **STOP** ▶ **draw-stop**

buttonboard /'bʌtnbɔ:d/ [n] tastatura (na harmonici)

buisine ⇔ **buisine**

buzuki ⇔ **bouzouki**

buzuq /'bu:zu:k/ [n] buzuk, dugovrati žičani instrument, veći i dublji »rođak« turskog saza (→ **saz**); u originalnoj formi, telo mu se izrađuje iz jednog komada drveta, dok su žice metalne, a raspored pragova pruža brojne mikrotonalne mogućnosti; nije standardni član arapskih ansambala, već prvenstveno solo instrument;

sreće se i u narodnom i u urbanom kontekstu u Siriji, Libanu, Palestini, Jordanu i sl.

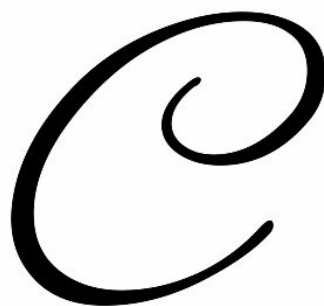
buzz¹ /bʌz/ [n] zujanje; žagor

buzz² /bʌz/ [v] zujati, brujati (od nečega)

buzzing /'bʌzɪŋ/ [adj] koji zuji, bruji

bystander /'baɪstændə/ [n] posmatrač, slučajni gledalac ⓘ *see:* **SPECTATOR, STANDEE, VIEWER**

Byzantine /'bɪzənˌtɪn, -ˌtɑɪn, 'baɪzən-, bɪ'zæntɪn/ [adj] vizantijski

C /si:/ [1] deo u višedelnom muzičkom obliku: npr. A B **C** B A; [2] (u harmoniji) oznaka za C-dur i odgovarajući trozvuk; [3] oznaka za četvoročetvrtinski (4/4) takt ① *see: TIME [1]* ▶ **COMMON TIME**; [4] u muzici pisanoj za gitaru (u kombinaciji sa rimskim brojem posle C), oznaka za bare akord, gde se brojem označava prag na koji treba staviti kažiprst; [5] oznaka za netransponirajuće instrumente (npr. truba *in C*)

C *abbr.* → **canto, cantus**

C, c /si:/ [n]

[1] »ce«, prvi stupanj C-dur lestvice; nota »do« u solfeđu ⇔ **do, doh**:

- **tenor C** – nota C za oktavu niža od C₁;
- **C^b major** → **SCALE [1]** ▶ **MAJOR SCALE** ▶▶ **C flat major scale**;
- **C^b minor** → **SCALE [1]** ▶ **MINOR SCALE** ▶▶ **C flat minor scale**;
- **C[#] major** → **SCALE [1]** ▶ **MAJOR SCALE** ▶▶ **C sharp major scale**;
- **C[#] minor** → **SCALE [1]** ▶ **MINOR SCALE** ▶▶ **C sharp minor scale**;
- **C double flat (C^{bb})** – (nota) ceses, dvostruko sniženo C;
- **C double sharp (C^{xx})** – (nota) cisis, dvostruko novišeno C;
- **C flat (C^b)** – (nota) ces, sniženo C;
- **C major** → **SCALE [1]** ▶ **MAJOR SCALE** ▶▶ **C major scale**;
- **C minor** → **SCALE [1]** ▶ **MINOR SCALE** ▶▶ **C minor scale**;
- **C [natural]** – (nota) „c“ c₁;
- **C sharp (C[#])** – (nota) cis povišeno C;
- **middle C** – c¹ (c prve oktave), nazvano „srednje C“ otuda što je ton lociran tačno na sredini između bas notnih linija i notnih linija za više tonove) ① *see illus.: middle C*;
- **top C** – C₃, C koje se nalazi dve oktave iznad C₁

♣ → oznaka za dvopolovinski (2/2) takt ① *see: TIME [1]* ▶ **cut time**

C1 – C ključ na prvoj liniji notnog sistema ⇔ **CLEF** ▶ **soprano clef**

C2 – C ključ na drugoj liniji notnog sistema ⇔ **CLEF** ▶ **mezzo soprano clef**

C3 – C ključ na trećoj liniji notnog sistema ⇔ **CLEF** ▶ **alto clef**

C4 – C ključ na četvrtoj liniji notnog sistema ⇔ **CLEF** ▶ **tenor clef**

C5 – C ključ na petoj liniji notnog sistema, bariton C ključ

c /si:/ (u muzičkoj teoriji) oznaka za C-mol i

odgovarajući trozvuk

c *abbr.* → **cent(s)**

c. *abbr.* → **circa**

ca. *abbr.* → **circa**

c.a. *abbr.* → **coll'arco**

cabaça ⇔ **cabasa**

cabaletta /kæbə'letə/ [n, pl. **cabaletas**, **cabalette** /-'leteɪ/] kabaleta, kratka operna arija u italijanskoj operi, jednostavne forme i stila; obično se odnosi na kontradiktorno ili kontemplativno stanje uma, a može voditi i do neke ostrašćene radnje na pozornici

cabaret /'kæbə,rei/ [n] kabare:

[1] predstava sastavljena od muzičko-scensko-igračkih delova karakterističnih po bogatoj koreografiji, složenim pevačkim aranžmanima, scenskim i vizuelnim efektima i glamuroznoj scenografiji, a čiji cilj je zabava uz satiričan (dramski) i scenski sadržaj;

[2] pozorište u kome se izvode predstave ovog tipa

cabasa /kə'bʌsə/ [n] Sp. kabasa, latinoamerička udaraljka koja se sastoji od lanca čeličnih loptica uvijenog oko širokog cilindra (glave kabase)

cabinet /'kæbɪnɪt/ [n] [1] ormarić; [2] ⇔ **body** [2];

cable /'keɪbəl/ [n] kabl:

- **audio** ~ - audio kabl;
- **A/V** ~ - audio/video kabl;
- **chinch** ~ - činč kabl;
- **coaxial** ~ - koaksijalni kabl;
- **digital** ~ - digitalni kabl;
- **guitar** ~s - kablovi za gitaru;
- **microphone** ~ - mikrofonski kabl;
- **mono** ~ - mono kabl;
- **optic** ~ - optički kabl;
- **stereo** ~ - stereo kabl

caccia /'kɑ:tʃə, /t. 'kɑ:tʃə/ [n, pl. **cacce** /-tʃeɪ/] kača, vokalni svetovni oblik iz 14. i 15. veka, obično troglasno, sa kanonski vođenim gornjim glasovima; sadrži opisne momente iz lova (otuda naziv); preteča kanona

cachimbo ① *see: NGOMA*

cachucha /kə'tʃu:tʃə/ [n] Sp. kačuča, popularni andaluzijski ples u ¾ taktu

cacophonic /kəko'fəʊnɪk/ [adj] kakofoničan

cacophonous /kə'kofəʊnəs/ [adj] kakofoničan

cacophony /kə'kofəʊni/ [n] kakofonija:

[1] neskladan zvuk, disharmonija ① *see: DISSONANCE*;

[2] (u kolokvijalnom jeziku) termin koji se koristi prilikom lošeg predstavljanja ili kritike nekog dela

cadence¹ /'keɪdnz/ [n]

[1] kadenca, završetak toka muzičke misli, završetak ili poluzavršetak neke ritmičke ili melodijske linije, odnosno niza harmonskih spojeva; igra ulogu interpunkcije (tačka, zapeta, itd.) u muzičkom fraziranju ⇔ **close**, (ređe) **fall**:

- **Amen**~ ⇔ **plagal cadence**;
- **Andalusian** ~ - andaluzijska kadenca ⇔ **TETRACHORD** ▶ **minor descending tetrachord**;
- **authentic** ~ autentična kadenca ⇔ **full cadence**, **perfect cadence**;
- **avoided** ~ - izbegnuta kadenca (termin koji se često zamenjuje sa terminom *deceptive/surprise cadence*) ⇔ **suspended cadence**; **surprise cadence**;
- **Burgundian** ~ - burgundska kadenca;
- **church** ~ ⇔ **plagal cadence**;
- **complete** ~ - potpuna [autentična] kadenca, potpuni [autentični] završetak ⇔ **mixed cadence**;
- **deceptive** ~ varljiva kadenca, varljivi završetak ⇔ **interrupted cadence**;
- **demi**~ ⇔ **half cadence**;
- **dominant** ~ ⇔ **half cadence**;
- **feminine** ~ ⇔ **ENDING** ▶ **feminine ending**;
- **full** ~ ⇔ **perfect cadence**;
- **half** ~ - polukadenca, poluzavršetak ⇔ **demi-cadence**, **dominant cadence**, **imperfect cadence 2**);
- **harmonic** ~ - harmonijska kadenca;
- **imperfect** ~ ⇔ **1) incomplete cadence**; **2) half cadence**;
- **incomplete** ~ nesavršena kadenca (na T u (3) ili (5) položaju) ⇔ **semi-perfect cadence**, **imperfect cadence 1**);
- **interrupted** ~ ⇔ **deceptive cadence**;
- **inverted** ~ - nesavršena kadenca (završetak na I₆ ili V₆);
- **Landini (Landino)** ~ - Landinijeva (ili Landinova) kadenca/klauzula, kadencirajući melodijski hod u 14. veku ⇔ **under-third cadence**; **Landini sixth cadence**;
- **Landini sixth** ~ ⇔ **Landini cadence**;
- **masculine** ~ ⇔ **ENDING** ▶ **masculine**

ending;

- **medial** ~ ⇔ **mediation**;
- **mixed cadence** ⇔ **complete cadence**;
- **parallel** ~ - paralelna kadenca, kadenca koju čine paralelni akordi;
- **perfect** ~ ⇔ **authentic cadence**;
- **Phrygian** ~ - frigijska kadenca;
- **plagal** ~ - plagalna kadenca, crkvena kadenca ⇔ **Amen cadence**; **church cadence**;
- **rhythmic** ~ - ritmička kadenca;
- **semi-perfect** ~ ⇔ **incomplete cadence**;
- **surprise** ~ ⇔ **avoided cadence**;
- **suspended** ~ ⇔ **avoided cadence**;
- **under-third** ~ ⇔ **Landini cadence**;

[2] modulacija (glasa); ritmičko menjanje glasa pri čitanju;

[3] mera ili ritam koraka, hoda, plesa

cadence² /'keɪdnz/ [v] kadencirati, odmeriti po taktu, npr. korake pri plesu

cadent /'keɪdnt/ [adj] [1] kadentičan, ritmičan; [2] koji pada, koji se spušta

cadential /keɪ'denʃəl/ [adj] koji se odnosi na kadencu

cadential six-four ⇔ **CHORD** [2] ▶ **cadential six-four chord**

cadenza /kə'denzə/ [n] kadenca u koncertu, solistički instrumentalni (retko vokalni) odlomak slobodne muzičke forme izrazito virtuosnog karaktera koji se obično nalazi na kraju stava ili kompozicije

caesura /sɪ'zjʊərə/ [n, pl. **cesuras**, **cesuræ** /sə'zʊəri, -'zʊəri, sɪz'jʊəri/] cezura:

[1] (u muzici) prekid koji se u partituri označava dvema paralelnim kosim crtama ⇔ **railroad tracks**;

[2] ritmički odmor u polovini jednog stiha od više stopa

café chantant /ka'feɪ ʃɑ:n'tɑ̃/ [n] *Fr.* kafe-šantan, zabavna muzičko-scenska postavka koja se povezuje sa belle époque u Francuskoj; i pored brojnih preklapanja sa definicijama kabarea ili vodvilja, kafe-šantan je u svojoj originalnoj formi bio kafeterija na otvorenom u kojoj su male grupe izvođača izvodile popularnu muziku za prisutne posetioce ⇔ **café concert**

café concert ⇔ **café chantant**

caja ① *see:* **NGOMA**

cajón /kə'həʊn, Sp. kɑ'hõ:n/ [n] kahon, udaraljka u obliku kutije iz afro-peruanske muzičke tradicije; svira se udaranjem rukama u "lice" instrumenta

Cajuns /'keɪdʒənz/ [n] Kajuni, francuski naseljenici koji su u 18 veku naselili Luizijanu, a najviše u i oko New Orleansa ① *see: MUSIC* ▶ **Cajun music**

cakewalk /'keɪkwɔ:k/ [n] "kejkvok":

[1] vrsta plesa baziranog na složenom marševskom koraku nastao oko 1900. godine među crncima sa juga SAD kao prvi "takmičarski" ples gde se veliki broj učesnika (solo ili u paru) borio za glavnu nagradu koja je često bila kolač (engl. "cake", pa otuda i naziv); ples se sastojao iz svečanog defilea, a potom i veoma energičnog paradnog plesa; postoje brojne varijante kejkvoka koje su uglavnom imale nazive kretanja životinja (**fish walk, camel walk, bunny hop, horse trot, crab step...**), ali i mnogih drugih plesova sličnog karaktera (**Texas rag, funky butt, Yankee tangle...**).

[2] muzika za istoimeni ples

calando /kə'lændəʊ *lt.* kɑ:lɑ:ndɔ/ [adj, adv] (kao oznaka za promenu tempa) *kalando*, istovremeno smanjivanje jačine zvuka i tempa ⇔ **smorzando, deficiendo, mancando, sminuendo, smorzando**

calendar /'kæləndər/ [n] kalendar: **festivals** ~ - kalendar festivala/proslava

calfskin /'kɑ:fskɪn/ [n] teleća koža

call /kɔ:l/ [n]

[1] vojni trubni signal ⇔ **signal, fanfare** [3];

[2] poziv: *the last ~ to enter the national contest* (poslednji poziv za učešće na nacionalnom konkursu/takmičenju);

[3] konkurs: **a ~ for scholarships** - konkurs za stipendije;

call-and-response /'kɔ:l ən rɪ'spɒns/ [n] poziv-odgovor, muzička tehnika ili obrazac koji predstavlja jedan od ključnih elemenata u mnogim muzičkim tradicijama i žanrovima, posebno onim sa afro-američkim korenima (džez, bluz, ritam i bluz itd.); niz od dve različite muzičke fraze koje obično izvode različiti muzičari, pri čemu je druga fraza neka vrsta odgovora na prvu

calm¹ /kɑ:m/ [adj: **calmer, calmest**] miran, smiren, spokojan ⇔ **placid, tranquil**

calm² /kɑ:m/ [v] ~ **down** - umiriti, smiriti; ~**ing down** ⇔ **raddolcendo**

calmly /kɑ:mli/ [adv] mirno, smireno, spokojno (u izvođenju) ⇔ **calmo, CON** ▶ **con calma, con riposo**

calmness /kɑ:mni:s/ [n] spokoj, mir ⇔ **tranquillity**

calmo (oznaka za interpretaciju) ⇔ **calmly**

Calypso /kə'lɪpsəʊ/ [n] kalipso, afro-karipski muzički stil koji je nastao u Trinidadu i Tobagu početkom 20-og veka; preteča regea

cambiata /,kæmbi'ɑ:tə/ [n] *lt.* nota kambijata ili fuksova skretnica, dugi predudar/predraz: nenaglasena disonantna četvrtina uvedena postupnim silaznim pokretom iz koje se skače za tercu naniže u konsonancu, a potom vraća u preskočeni ton, što se na neki način može shvatiti kao naknadno razrešenje disonance ⇔

NOTE ▶ **changing note**

camcorder /'kæmkɔ:də/ [n] kamkorder, videokamera rekorder, lagana, ručna, elektronska kamera koja objedinjava video kameru i video rekorder

cameo /'kæmi:əʊ/ [n, *pl.* **cameos**] sporedna uloga za poznatog glumca, operskog pevača: *He plays cameo role in the soap opera. (On igra sporednu ulogu u sapunskoj operi.)*

camera /'kæməɹə, 'kæmrə/ [n] [1] fotoaparati; kamera; [2] *lt.* komora, dvorana

cameraman /'kæməɹə,mæn, -mən, 'kæmrə-/ [n, *pl.* **-men** /-mən/] kameraman

camerata /,kæme'reɪtə, *lt.* ,kame'ra:ta/ [n] (**Fiorentine** ~) firentinska kamerata, termin koji potiče iz 16-og veka i označava relativno malu grupu intelektualaca i umetnika koji su se do 1580. okupljali pod patronatom Đovanija de Bardija (Giovanni de Bardi) u Firenci, a nakon 1592 u domu Jakopa Korsija (Jacopo Corsi) radi diskusija o umetnosti; njihove rasprave dovele su direktno do pojave opere kao kombinacije muzike, drame i scenskog spektakla; Jacopo Peri, kompozitor opere *Dafne* (1597), koja se smatra prvim predstavnikom novog žanra, bio je član Kamerate

camp /kæmp/ [n] svesno kultivisanje kiča (kao stila)

campaign /kæm'peɪn/ [n] kampanja: **concert** ~ - koncertna kampanja

campana /,kæm'pænə/ [n] kampana zvono, veliko zvono dubljeg zvuka prisutno u sekcijama plesne son muzike (→ **son**); svira se kratkim, zaobljenim komadom drveta po sredini i na otvoru zvona

campanology /ˌkæmpəˈnɒlədʒɪ/ [n]
kampanologija, nauka o zvonima

campbellocking ⓘ see: **LOCKING**

canal /kəˈnæl/ [n] kanal; **auditory** ~ - ušni kanal
⇔ **DUCT** ▶ **acoustic duct**

canarie /kəˈneəri/ [n] *Sp.* kanari, brza igra u 3/8 i 6/8 taktu slična žigi iz renesansnog i baroknog perioda; dobila ime po Kanarskim ostrvima odakle je i potekla

canary /kəˈneəri/ [n] **[1]** kanarinac; **[2]** ⇔ **canarie**; **[3]** (žargonski) pevačica, posebno u plesnim bendovima, "kanarinka"

cancan /ˈkæŋkæn/ [n] kankan, francuski ples živahnog tempa, često lascivnih kretnji, proširio se nakon 1830. u Parizu i održao do danas kao karakteristična plesna tačka pariških varijeteta

cancel¹ /ˈkænsəl/ [n] *Am.* razrešilica ⇔ **natural**

cancel² /ˈkænsəl/ [v] ⇔ **CALL** ▶ **call sth off**

[1] razrešiti (prethodni predznak): *The natural cancels (Razrešnica razrešava...) a preceding sharp or flat;*

[2] otkazati: *the recital/performance by has been canceled*

cancellation /ˌkænsəlˈleɪʃən/ [n] otkazivanje, opozivanje: *We had to make a last-minute cancellation (Morali smo da otkazemo u poslednjem trenutku):* ~ **button/piston** – anulator, naprava (na orguljama) za uspostavljanje ranije registracije ⓘ see: **ESCAPEMENT**

canción /kɑːnˈθjɔːn, -ˈsjɔːn/ [n, pl. **canCIONES** /-ˈθjɔːnes, -ˈsjɔːes/] *Sp.* kansjon, jednostavna, ali fundamentalna muzička forma koja se sastoji uglavnom iz tekstova, harmonije i melodije sa vrlo bazičnom ritmičkom pratnjom, jedan od osnovnih elemenata sona (→ **son**)

cancrizans /ˈkæŋkrɪzæns, ˈkæŋ-/ [adj] koji se kreće unazad ⓘ see: **CANON**

cane /keɪn/ [n] trska: **well-seasoned** ~ - dobro osušena trska

canon /ˈkænən/ [n] kanon, oblik višeglasne kontrapunktske kompozicije u kojoj prvi glas daje ekspoziciju melodije; ona se zatim ponavlja u ostalim glasovima koji nastupaju jedan za drugim i kreću se ili paralelno, ili u inverziji, račjoj imitaciji, augmentaciji ili diminuciji:

- ~ **at the unison** – kanon na primi;
- ~ **at the upper fifth** – kanon na gornjoj kvinti;
- ~ **by augmentation** ⇔ **augmented canon**;

- ~ **by inversion** ⇔ **inverted canon**;
- ~ **by diminution** – kanon u diminuciji, kanon sa dvostruko skraćenim notnim vrednostima u riposti;
- ~ **by reversion** ⇔ **crab canon**;
- ~ **cancrizans** ⇔ **crab canon**;
- ~ **in contrary motion** ⇔ **inverted canon**;
- ~ **two in one** – dvoglasni kanon ⇔ **two-part canon**;
- ~ **three in one** – troglasni kanon ⇔ **three-part canon**;
- ~ **four in one** – četvroglasni kanon, kanon sa dve proposte i dve riposte ⇔ **four-part canon**;
- ~ **four in two** – dvostruki kanon ⇔ **double canon**;
- **accompanied** ⇔ **mixed canon**;
- **augmented** ~ – kanon u augmentaciji, kanon sa dvostruko produženim notnim vrednostima u drugom glasu (riposte); ⇔ **canon by augmentation**;
- **circle** ~ ⇔ **circular canon**;
- **circular** ~ - kružni kanon, modularajući kanon: kanon koji modulira kroz kvintno-kvartni krug, tj. pri nastupu svakog novog glasa prelazi u dominantni ili subdominantni tonalitet u odnosu na prethodnu toniku ⇔ **circle canon**;
- **close** ~ – zatvoreni kanon ⇔ **hidden canon**;
- **crab** ~ – račji/rakov kanon, retrogradni kanon, kanon kod koga drugi glas (riposte) izvodi deonicu prvog (proposte) retrogradno – od kraja prema početku, a obe deonice počinju istovremeno ⇔ **canon by reversion**, **canon cancrizans**, **retrograde canon**;
- **double** ~ ⇔ **canon four in two**;
- **endless** ~ - beskrajni kanon ⇔ **infinite canon**, **perpetual canon**;
- **enigmatic** ~ – zagonetni kanon, kanon napisan u jednom glasu sa tajnim naznakama na kom mestu ili u kom intervalu nastupaju ostali glasovi ⇔ **riddle canon**, **puzzle canon** ⓘ see: **INSCRIPTION** [2];
- **four-part** ~ ⇔ **canon four in one**;
- **group** ~ – višestruki kanon;
- **hidden** ~ ⇔ **close canon**;
- **infinite** ~ ⇔ **endless canon**;

- **interval** ~ – intervalski kanon, kanon kod koga je drugi glas (riposta) pomeren od prvog (proposte) za interval različit od oktave;
- **inverted** ~ - kanon u inverziji, kanon kod koga drugi glas (riposta) predstavlja inverziju prvog (proposte) ⇔ **canon by inversion, canon in contrary motion**;
- **invertible** ~ ⇔ **mirror canon**;
- **mensuration** ~ - menzuralni kanon ⇔ **prolation canon**;
- **mirror** ~ - kanon u ogledalu, podvrsta kanona u inverziji kod koga imitacija teme nastupa u inverziji, s tim da nota na srednjoj liniji notnog sistema (h) ostaje na istom mestu i u imitaciji ⇔ **reversible canon; invertible canon**;
- **mixed** ~ - kanon sa dopunskim glasovima, polifona kompozicija kanonske strukture u kombinaciji sa nekim nezavisnim, slobodnim delovima ⇔ **accompanied canon**;
- **modulation** ~ – modulacioni kanon;
- **open** ~ – otvoreni kanon;
- **perpetual** ~ ⇔ **endless canon**;
- **prolation** ~ ⇔ **mensuration canon**;
- **puzzle** ~ ⇔ **enigmatic canon**;
- **reversible** ~ ⇔ **mirror canon**;
- **retrograde** ~ ⇔ **canon by reversion**;
- **riddle** ~ ⇔ **enigmatic canon**;
- **simple** ~ – jednostavni kanon, kanon kod koga drugi glas (riposta) prati prvi (propostu) istovetnim melodijom, ponekad pomerenom za oktavu;
- **three-part** ~ ⇔ **canon three in one**;
- **two-part** ~ ⇔ **canon two in one**

canonic[al] /kə'nɒnɪk[əl]/ [adj] kanonski

canonisation | canonization /kænənəɪ'zeɪʃən/ [n] kanonizacija, proglašavanje nekoga ili nečeg svetim; posvećivanje

canonise | canonize /'kænə,naɪz/ [v] [1] kanonizovati, proglasiti za sveca; [2] osveštati; [3] slaviti

cantabile /kæn'ta:bɪlɪ, /t. kan'ta:bi,le/ [adj, adv] (oznaka za interpretaciju) kantabile, raspevano, pevljivo, u pevajućem stilu; u elementima klavirske tehnike zahteva strogo vezivanje tonova, duboki i meki tuše i pažljivo prenošenje težine ruke; izbegava se svaki nagli pokret, guranje i pad ruke, a dinamička skala ide od *pp*

do *F* ⇔ **cantando**

cantando ⇔ **cantabile**

cantata /kæn'tɑ:tə/ [n] kantata, višeglasno vokalno-instrumentalno delo meditativnog i svečanog karaktera pisano za soliste, hor i orkestar; može biti svetovne ili duhovne sadržine; od oratorijuma se razlikuje skromnijim dimenzijama, pretežno lirskim (a ne epsko-dramskim) karakterom; solista u kantati obično ne tumači dramski lik, već nastupa samo da bi bio muzički kontrast ansamblu ili horu; u baroku postoji i solo-kantata, pisana za glas uz instrumentalnu pratnju:

- **church** ~ ⇔ **sacred cantata**;
- **chamber** ~ - kamerna kantata, solo-kantata;
- **choral** ~ - horska kantata, vrsta kantate koja najčešće počinje i završava se horskim odlomkom; tokom kantate naizmenično se čuju solisti sa rečitativima i arijama, i horski odlomci;
- **occasional** ~ - prigodna kantata;
- **parody** ~ - kantata-parodija, kantata pisana na osnovu neke već postojeće kompozicije;
- **sacred** ~ - duhovna kantata, crkvena kantata ⇔ **church cantata**;
- **secular** ~ - svetovna kantata

Canterbury scene ⇔ **SOUND [4]** ▶ **Canterbury sound**

canticle /'kæntɪkəl/ [n] kantikum, himna na biblijski tekst; hvalospev

Canticles ⇔ **SONG** ▶ **Song of Songs**

cantillate /'kæntɪ,leɪt/ [v] pojeti, pevati

cantillation /,kæntɪ'leɪʃən/ [n] kantilacija, psalmodijsko sinagogalno pevanje

cantilena /,kæntɪ'leɪnə/ [n] kantilena:

[1] rani višeglasni oblik, vesela svetovna kompozicija sa jedinstvenim tekstom u svim glasovima, pri čemu je muzičko težište na gornjem glasu;

[2] kratak muzički komad u obliku pesme;

[3] istaknuta pevačka melodija u većim muzičkim delima

cantional[e] ⇔ **CHORALE** ▶ **chorale book**

canto /'kæntəʊ/ [n, pl. **cantos**] → **abbr. C**

[1] deo ili odeljak pesme;

[2] *lt.* najviša deonica u horskoj kompoziciji (koja obično nosi melodiju) ⇔ **cantus [1]**;

[3] *lt.* sopran (glas);

[4] *lt.* najviša žica na žičanom instrumentu;

[5] (na harmonici) desna (melodijska) strana instrumenta ⇔ **descant** [3]

canto fermo ⇔ **cantus firmus**

canto livre /'kæntəʊ 'li:vɾə/ [n] portugalski muzički stil sa korenima u alenteho muzici, karakterističan po političkoj angažovanosti i (levičarskim) političkim porukama, posebno aktuelnim nakon revolucije iz 1974

cantopop /'kæntəʊ,pɒp/ [n] kantopop, podžanr kineske popularne muzike u okviru si-popa (→ **pop** ▶ **C-pop**) koji odražava uticaje različitih formi kineske muzike, ali i brojnih internacionalnih stilova poput džezza, rokenrola, R&B, elektronske i zapadne pop muzike; centar kantopopa, koji se inače izvodi skoro isključivo na kantonskom jeziku, je Hong Kong, te se često naziva honkonški pop ⇔ **POP** ▶ **HK-pop**

cantor /'kæntɔ:/ [n] kantor:

[1] u jevrejskoj liturgijskoj muzici, pevač-solista i predmolitelj ⇔ **chaz[iz]an**;

[2] pretpevač u izvođenju gregorijanskog koralu, ujedno voditelj *schole cantorum*;

[3] u rimokatoličkoj crkvi, orguljaš i horovođa;

[4] u nemačkoj protestantskoj crkvi, horovođa i upravnik pevačke škole

cantoris /kæn'tɔ:ris/ [adj] termin kojim se u muzičkoj tradiciji anglikanske crkve označava polovina hora smeštena na kantorovoj strani, levo od pastve ① see: **DECANI**

cantus /'kæntəs/ [n, pl. **cantus**] kantus:

[1] ⇔ **canto** [2];

[2] (u muzici 15. i 16. veka) horska kompozicija u polifonom stilu, obično sekularnog karaktera

cantus firmus /'kæntəs 'fɜ:məs/ [n] ⇔ **canto firmo**:

[1] kantus firmus, utvrđeni napev: osnovni glas višeglasne kompozicije karakterističan po tome što mu se dodaje gornji glas koji sa njim obrazuje savršene konsonance – kvinte i oktave; u ranom periodu razvoja višeglasja (9-12 vek), poticao je iz gregorijanskog repertoara; kasnije (od 13. veka) mogao je da bude bilo koja melodija koja je služila kao osnov za komponovanje višeglasne kompozicije;

[2] neornamentirana, obično ranije nastala melodija na kojoj se grade ukrasne kontrapuntske deonice

canzone /kæn'zəʊni, lt. kan'tsone/ [n, pl. **canzoni**] kancona:

[1] višeglasna polifona pesma kasne renesanse i baroka;

[2] jednostavna, melodiozna vokalna ili instrumentalna kompozicija: ~s **Napoletana** – napolitanske kancone, generički naziv za napolitansku tradicionalnu formu muzike koja se neguje uglavnom za muške glasove (*O Sole Mio; Torna a Surriento; Funiculi, Funiculà; Santa Lucia* itd.);

[3] kratka lirska operna arija koja nema narativni kvalitet

canzonet[ta] /,kænzə'net, ,kænzə'netə lt. ,kanzə'neta/ [n] kanconeta, mala kancona (*dem.* od "canzone"):

[1] (u 17. veku) naziv za kraću polifonu vokalnu kompoziciju, obično bez pratnje ili za jedan glas uz pratnju laute;

[2] (danas) opšti naziv za veselu lirsku pesmu

cap /kæp/ [n]

[1] donji labijum kod drvenih orguljskih svirala;

[2] poklopac na orguljskim sviralama ⇔ **tampon, stopper, plug**;

[3] zatvarač, poklopac

capability /,keɪpə'bɪlɪti/ [n, pl. **capabilities**] sposobnost: **musical** ~s – muzičke sposobnosti

capacitor /kə'pæsɪtə/ [n] kondenzator

capacity /kə'pæsɪti/ [n]

[1] kapacitet: **filled to** ~ - ispunjen do poslednjeg mesta: *the concert hall was filled to capacity*; **seating** ~ (**of a concert hall**) - kapacitet (koncertne sale)

[2] sposobnost: *This etude is beyond my capacity* (*Ova etuda prevazilazi moje sposobnosti*)

capellmeister ⇔ **chapel-master**

capo ⇔ **capotasto**

capotasto /kə:pəʊ'ta:stəʊ, -pə-/ [n, pl.

capotastos, capitasti /,kə:pi'ta:sti, -pə-/]

kapotasto, kapodaster, metalni prag za gitaru (i neke druge žičane instrumente) kojim se na vratu instrumenta pritežu žice, čime se one skraćuju, dok se osnovni štim instrumenta po želji povišava, transponuje ⇔ **movable nut**; **cheater**

cappella /kə'pelə, lt. kap'pela/ [n] [1] crkva, kapela; [2] ansambl koji svira ili peva u crkvi

capriccio /kə'prɪtʃi,əʊ, lt. ka'prɪtʃɔ/ [n, pl. **capriccios, capricci** /kə'prɪtʃi/]:

[1] kapričo, kompozicija (obično

instrumentalna) slobodnije oblikovana, katkad s primesama fantastike, virtuoznosti, pa i bizarnosti;

[2] kompozicija polifonog karaktera iz 17. veka;

[3] kapric, ćud, ćudljivost: **a capriccio** – slobodnim stilom

capriccioso /kəˈpriːtʃiˈəʊsəʊ, /t. ˌkəˈpriːtʃɔːsɔ/ [adj] (oznaka za interpretaciju) ćudljivo, nepredvidljivo, eterično ⇔ **whimsically**

caprice ⇔ **capriccio**

cardboard /ˈkɑːdˌbɔːd/ [n] karton: *The bellows are made of strong cardboard (od čvrstog kartona)*

care products /ˈkeə ˈprɒdʌkts/ [n] kozmetika: **guitar** ~ ~ - kozmetika za gitaru

caressing /kəˈresɪŋ/ [adj] umilan

caressingly /kəˈresɪŋli/ [adv] umilno (kao instrukcija za izvođače) ⇔ **leggiadro**

carillon /kəˈrɪljən/ [n] karilon, "svirajuća zvona", "igra zvona", muzički instrument, sastavljen od niza zvona, koji može da se svira neposredno, uz pomoć klavijature, ili pomoću kompjutera
CARILLON/KARILON →

carioca /ˌkæriˈəʊkə/ [n] karioka, brazilski ples sličan sambu

carmen /ˈkɑːrmen/ [n] termin koji se u srednjem veku i renesansi koristio za različite vrste pesama, najčešće lirskog karaktera

Carmina Burana /kɑːˈrmiːnə buˈrɑːnə/ [n] Karmina Burana, zbirka latinskih i nemačkih stihova (pronađena u Bavarskoj u 13. veku) koje su pevali putujući pesnici u Nemačkoj u 11. i 12. veku; sadrži ljubavne, vinske i didaktičke pesme, ali su prisutni su narodni i antički motivi; Carl Orff je prvom polovinom 20. veka muzički obradio ovo delo

carnival /ˈkɑːnɪvl/ [n] karneval

carol¹ /ˈkærel/ [n]

[1] engleska srednjovekovna strofična pesma sa refrenom (**burden**) koji se ponavljao posle svake strofe;

[2] (u današnjem smislu) vesela pesma, obično vezana za verske praznike; **Christmas** ~s – božićne pesme

carol² /ˈkærel/ [v]

[1] opevati (ili hvaliti, slaviti, veličati) u slavopoju;

[2] pevati (veselu pesmu, slavopoj, himnu);

[3] ići od kuće do kuće pevajući božićne pesme

carole /ˈkɑːrɔːl/ [n] karol, društveni ples iz 12. i 13. veka

cartridge /ˈkɑːtrɪdʒ/ [n] kasetna, uložak; partona; **pick-up cartridge** - gramofonska glava

carve /kɑːv/ [v] rezbariti

carved /kɑːvd/ [adj] izrezbaren: ~ **violin** – izrezbarena violina

carving /ˈkɑːvɪŋ/ [n] rezbarenje: ~ **a guitar top** – rezbarenje gornje daske na gitari

cascade /kæˈskeɪd/ [n] kaskada

case /keɪs/ [n]

[1] kutija (za instrument); **hard[shell]** ~ - kofer (za instrument);

[2] kućište klavira, spoljašnji deo klavira koji ima oblik položene harfe; oslanja se na tri noge:

- **piano** ~ - kućište klavira;
- **grand piano** ~ - kućište dugog klavira;
- **upright piano** ~ - kućište pijanina

casing /ˈkeɪsɪŋ/ [n] kućište, korpus;

• **bass** ~ - levi (bas) korpus harmonike;

• **piano** ~ ⇔ **case** [2].

• **treble** ~ - desni korpus harmonike

cassation /kæˈseɪʃən/ [n] kasacija, divertimento iz 18. veka namenjen izvođenju na otvorenom

cassette /kæˈset/ [n] kasetna; ~ **player** – kasetofon ⇔ **RECORDER** ▶ **cassette recorder; cassettophone**

cassettophone ⇔ **CASSETTE** ▶ **cassette player**

cast /kɑːst/ [n] podela uloga, postava, glumci (u drami, operi i sl.): **main** ~ - glavne uloge, glavni glumci; **supporting** ~ - sporedne uloge

castanets /kæstəˈnets/ [n, pl.] kastanjete, udarački idiofoni instrument sastavljen od dve konkavne drvene školjke koje, udarajući jedna o drugu, proizvode suv, kratak ton ⇔ **bones**

• **hand** ~ - kastanjete bez drške;

• **handle** ~ - kastanjete sa drškom

caster /ˈkɑːstə/ [n] kaster, osoba koja vrši izbor izvođača na kastingu; najčešće je to reditelj ili producent projekta

casting ⇔ **audition**

cast list /ˈkɑːstˌlɪst/ [n] kast lista, spisak članova autorskog tima, lica i glumaca/pevača/igrača, kao i ostalih učesnika u predstavi (sufler, inspicijent, pojedini predstavnici tehničkog tima...)

castrato /kæˈstrɑːtəʊ/ [n, pl. **castrati** /-ti/, **castratos**] kastrat, pevač koji je kastriran pre puberteta kako bi zadržao sopranski ili altovski registar glasa, cenjen u operi 17. i ranog 18. veka

catalectic /,kæt'ektɪk/ [adj] katalektički, (metrički) nepotpun ① *see: VERSE [1]* ▶ **catalectic verse**

catalogue /'kætə,lɒg/ [n] katalog: **thematic** ~ - tematski katalog, sistem klasifikacije muzičkih dela po rubrikama koje uključuju početne note kompozicije i/ili note iz glavne teme

catch /kætʃ/ [n] keč, polifoni horski oblik obično za tri glasa bez pratnje u 17. i 18. veku

catchy /'kætʃɪ/ [adj] lako pamtljiv, privlačan: ~ **tune** – lako pamtljiva melodija

caterwaul /,kæterwɔ:l/ [v] maukati

caterwauling /,kæterwɔ:lɪŋ/ [n] "mačja muzika" (bučna, parodistička svirka, kao šala ili poruga) ⇔ **charivari**, **SERENADE** ▶ **mock serenade**, **CONCERT** ▶ **Calthumpian concert**, **shivaree**

catgut /'kætɡʌt/ [n] žica crevara; pravi se uvrtanjem sušenih životinjskih creva i koristi kao žica za violinu i druge slične instrumente, teniske reketi i sl.

catharsis /kə'thɑ:sɪs/ [n] katarza, pročišćenje duše iznad čulnih strasti (po Aristotelu, cilj tragedije): **to experience/undergo a** ~ - doživeti katarzu

cathedral /kə'thi:drəl/ [n] katedrala: **Orthodox** ~ - saborna crkva

catwalk /'kæt,wɔ:k/ [n]

[1] modna pista;

[2] scenski most, šnirboden, uzani metalni most preko i iznad scene sa koga dekorateri mogu da nameštaju i pokreću dekor koji je obešen iznad scene

cauda /'kɔ:də/ [n, pl. **caudae** /-di/] kauda, notni vrat u srednjovekovnoj notaciji

causerie /'kəʊzəri/ [n] kozerija, predavanje ili tekst prevashodno zabavnog, manje ozbiljnog karaktera; kratke i zanimljive radnje koje se baziraju na humoru i zabavi

caution /'kɔ:ʃən/ [n] obazrivost, pažnja, smotrenost

cautionary /'kɔ:ʃənəri/ [adj] opominjući, sigurnosni ① *see: ACCIDENTAL* ▶ **CAUTIONARY ACCIDENTAL**

cautious /'kɔ:ʃəs/ [adj] obazriv, pažljiv, smotren

cautiously /'kɔ:ʃəsli/ [adv] (u izvođenju) obazrivo, pažljivo, smotreno ⇔ **CON** ▶ **con cautela**

cavaco ⇔ **cavaquinho**

cavalier /,kævə'liə/ [n] kavaljer, partner u plesu

cavaquinho /kavə'kiŋəʊ/ [n] *Port.* kavakvino, mala portugalska/brazilska gitara sačetiri žice,

slična havajskom instrumentu jukulele (→ **ukulele**) ⇔ **braguinho**, **cavaco**, **machimbo**, **machete**

cavata ⇔ **cavatina**

cavatina /,kævə'ti:nə *It.* ka:va'ti:na/ [n, pl. **cavatine** /-neɪ/] kavatina, kratka instrumentalna ili vokalna kompozicija melodioznog karaktera (za razliku od raskošne operse arije); raspevani deo rečitativa

cavity /'kævɪti/ [n, pl. **cavities**] šupljina, duplja:

- **abdominal** ~ - trbušna duplja;
- **chest** ⇔ **thoracic cavity**;
- **nasal** ~ - nosna duplja;
- **oral** ~ - usna duplja;
- **thoracic** ~ - grudna duplja ⇔ **chest cavity**

cebell /sə'bel/ [n] stara engleska vrsta gavote bržeg tempa ① *see: GAVOTTE*

C.Bn. → *abbr.* **contrabassoon**

C.d. → *abbr.* **colla destra**

CD → *acro.* **compact disc** ① *see: DISC*

CD-R → *acro.* **compact disc recordable** ① *see: DISC*

CD-ROM → *acro.* **compact disk read only memory** ① *see: DISC*

CD-RW → *acro.* **compact disk rewritable** ① *see: DISC*

Cecilianism /sɪ'si:ljənɪzəm/ [n] cecilijanizam, pokret u 19. veku koji se zalagao za jednostavniji stil crkvene muzike, za obnovu izvornog gregorijanskog korala i Palestrinog vokalnog stila; dobio ime po Sv. Ceciliji, zaštitnici muzike

Cecilia, St. /sɪ'si:ljə/ [n] sveta Cecilija mučenica, hrišćanska zaštitnica muzike i muzičara; kći rimskog patricija (III.v.) koji ju je odgajao kao hršćanku; uzor hršćanske žene koja je iz ljubavi prema Hristu sačuvala devičanstvo, te podnela mučeništvo; veruje se da je mogla svirati na svakom instrumentu, te da je izumela orgulje i posvetila ih bogoslužnju; na slikama se obično pojavljuje slušajući muziku, pjevajući ili svirajući na nekom instrumentu

celebrated ⇔ **famous**

celebration /,selə'breɪʃən/ [n] svečanost, proslava ⇔ **festivity**

celebratory /,selə'breɪt(ə)ri; sə'lebrə,tɔ:ri/ [adj] (kao instrukcija za izvođače) slavljenički, svečarski ⇔ **FESTIVE** ▶ **in a festive manner; festively; festivamente**

celebrity /sɪ'lebrɪti/ [n, pl. **celebrities**] slavna

ličnost

celesta /sɪ'lestə, sɪ'lest/ [n] čelesta, instrument sa dirkama sličan pijaninu koji umesto žica ima čelične pločice, opsega c-c₄; patentirao ga je A. Mustel 1886. godine; upotrebljava se u orkestralnim sastavima

celestial /sɪ'lestɪəl/ [adj] božanski, nebeski

cell /sel/ [n] submotiv, deo motiva ⇔ **MOTIVE** ▶ **reduced motive**

cellist /'tʃelɪst/ [n] (violon)čelist[a] ⇔ **(violin)cellist, cello player**

cello ⇔ **violoncello**

cello player ⇔ **cellist**

cembalo /'tʃembələʊ/ [n, pl. **cembali, cembalos**] ⇔ skraćeni oblik od **clavicembalo**

ensor /'sen sər/ [n] cenzor

ensorship /'sensəʃɪp/ [n] cenzura, oblik kontrole nad javnim prikazivanjem umetničkih dela; **heavy/strict** ~ - oštra cenzura; **to impose** ~ **(on)** - uvesti cenzuru; **to get through** ~ - proći cenzuru; **to exercise self-** ~ - cenzurisati samog sebe; (Pazi: **censure** - [moralna] osuda)

cent /sent/ [n] cent (1/100 temperovanog polustepena) → *abbr.* **c**

centenary¹ /sen'ti:nəri/ [n, pl. **centenaries**] *Br.* stogodišnjica ⇔ **centennial**¹

centenary² /sen'ti:nəri/ [adj] *Br.* stogodišnji: ~ **celebration** - proslava stogodišnjice ⇔ **CENTENNIAL**²

centennial¹ /,sen'teniəl/ [n] *Am.* stogodišnjica ⇔ **centenary**¹

centennial² /,sen'teniəl/ [adj] *Am.* stogodišnji ⇔ **centenary**²

centonization /sentənɪ'zeɪʃn/ [n] centonizacija, srednjovekovna praksa kompozitora koji su komponovali kombinujući melodijske formule iz "kataloga" tonskih obrazaca; mnogi gregorijanski napevi su komponovani na ovaj način; slična praksa se javlja i u drugim muzičkim kulturama: *makam* u arapskoj muzici, *raga* u indijskoj, itd.

centre | **center** /'sentə/ [n] centar:

- **contemporary arts** ~ - centar savremene umetnosti;
- **cultural** ~ - kulturni centar;
- **entertainment** ~ - zabavni centar;
- ~ **centre** | **center** - muzički stub, kombinovani i integrisani muzički uređaj za kućnu upotrebu;

- **performing arts** ~ - centar scenskih umetnosti;

- **tonal** ~ - tonalni centar, osnovni ton prema kojem svi ostali gravitiraju ⇔ **tonic, keynote**

century /'sentʃəri/ [n, pl. **centuries**] vek: **in the 5th century BC/AD** - u 5. veku pre nove ere/nove ere

certified /'sɜ:tɪfaɪd/ - ovlašćeni: ~ **piano tuner** - ovlašćeni klavirštiner

cha-cha¹ /'tʃɑ:tʃɑ:/ [n] ča-ča-ča, brz, poletan, ritmičan i razdragan muzički stil nastao na Kubi gde su ga najpre izvodili čaranga bendovi (→ **charanga**); proistekao iz nuevo ritmo stila danzón-mamba, koga je kreirao violinista Enrique Jorrín; kasnije se izdvaja iz danzona i postje poseban muzički stil; stari naziv: **triple mambo**

cha-cha² /'tʃɑ:tʃɑ:/ [v, pt. & pp. -**chaed**, pres. part. -**chaing**] igrati/plesati ča-ča-ča

chaconne /ʃə'kɒn, Fr. ʃɑ'kɒn/ [n] čakona, šakona: **[1]** instrumentalna kompozicija iz 18. veka (verovatno poreklom iz Španije) u trodelnom taktu građena na ostanom basu od četiri do osam taktova, srodna pasakalji — često se od nje ne razlikuje;

[2] drevni ples, verovatno španskog porekla, u umerenom trodelnom taktu

challenge /'tʃælɪndʒ/ [n] izazov

chalumeau /'ʃæləməʊ, ʃæljə'məʊ/ [n, pl: **chalumeaux** /-'məʊz/] šalmaj, drveni duvački instrument iz perioda kasnog baroka, po izgledu sličan blok-flauti, ali sa piskom, kao klarinet, čija je preteča

chamade /ʃə'mɑ:d/ [n] svirale koje štrče horizontalno napred iz pročelja orgulja

chamber /'tʃeɪmbə/ [n] odaja; komora: **anechoic** ~ - gluva soba, prostorija čiji su zidovi obloženi vlaknastim materijalima koji apsolutno „upijaju“ zvuk, tj. ne dozvoljavaju zvuku da se reflektuje od zidova i služi za ispitivanje mikrofona i zvučnika

change /'tʃeɪndʒ/ [n] promena ⇔ **shift** **[2]**, zamena:

- ~ **of finger** - smena prsta (na istoj dirci);
- ~ **of key** - promena tonaliteta ① *see: MODULATION*;
- ~ **of meter/time** - promena takta ⇔ **TIME** ▶ **time change**;
- ~ **of position** - promena pozicije ⇔ **shift[ing], mutation** **[4]**;

- ~ of voice ⇔ **VOICE** ▶ **voice change**;
 - ~ **ringing** – engleski način zvonjenja u više zvona naizmenično;
 - **enharmonic** ~ enharmonska zamena
- channel** /tʃænl/ [n]
- [1]** kanal (TV, radio):
- **analog[ue]** ~ - analogni kanal;
 - **cable TV** ~ - kablovski TV kanal;
 - **digital** ~ - digitalni kanal;
 - **multi**~ - višekanalni
 - **one**~ - jednodanalni;
 - **satellite** ~ - satelitski kanal;
 - **terrestrial** ~ - zemaljski kanal;
- [2]** kanal, žljeb;
- [3]** kancela ⇔ **groove**;
- [4]** ⇔ **track**
- chanson** /'ʃænsən; Fr. ʃɑ̃'sɔ̃/ [n] šansona, francuska renesansna ili moderna popularna ljubavna pesma sa lakom muzičkom pratnjom;
- ~ **singer** – šansonjer, pevač francuskih šansona:
 - **Burgundian** ~ - burgunska šansona, francuska renesansna kompozicija obično za tri glasa
- chansonette** /ʃænsə'net Fr. ʃɑ̃sɔ̃'net/ [n] šansonjeta, kratka francuska pesma
- chansonnier** /ʃɑ:nsən'ɛi/ [n] šansonjer, pisac i pevač šansona
- chant** /tʃɑ:nt, tʃænt / [n]
- [1]** crkveno pevanje, pojanje tipično po jednostavnom melodijskom obrascu bazirnom na intoniranju neograničenog broja slogova na jednom tonu:
- **Ambrosian** ~ - ambrozijansko pevanje, (ambrozijanski koral), liturgijski repertoar ambrozijanskog obreda u rimokatoličkoj crkvi, srodan, ali različit od gregorijanskog korala; dobio naziv po milanskom biskupu Sv. Ambroziju ⇔ **Milanese chant**;
 - **Anglican** ~ - anglikansko pevanje (anglikanski koral), poseban način izvođenja psalama, biblijskih pesama i sl. prisutan u liturgiji anglikanske crkve; temelji se na principima psalmodijskog recitovanja gregorijanskog korala s tom razlikom, što se izvodi četvoroglasno harmonizovano, u strogo metričkom ritmu i na živom engleskom jeziku;
 - **antiphon** ~ - antifonsko pevanje (kod koga dva hora pevaju naizmenično) ① *see: RESPONSORIAL CHANT*;
 - **Beneventan** ~ - beneventansko pevanje, (beneventanski koral) karakterističan za rimokatoličke centre Benevento i Monte Kasino u južnoj Italiji, blizak ambrozijskom koralu;
 - **Byzantine plain** ~ - vizantijsko pojanje;
 - **Coptic** ~ - koptsko pevanje;
 - **Gallican** ~ - galikansko pevanje, (galikanski koral);
 - **Glagolitic** ~ - glagoljaško pevanje;
 - **Gregorian** ~ - gregorijansko pevanje (gregorijanski koral), službena liturgijska muzika Rimokatoličke crkve koju je, prema predanju, skupio i uredio papa Grgur I (540–604); obuhvata 3000 melodija namijenjenih svim crkvenim obredima; melodije se pevaju solistički ili horski, ali isključivo jednoglasno i bez instrumentalne pratnje ⇔ **old Roman chant, plainchant, plainsong**;
 - **Milanese** ~ ⇔ **Ambrosian chant**;
 - **Mozarabic** ~ - mozarapsko pevanje;
 - **old Roman** ~ ⇔ **Gregorian chant**
 - **responsorial** ~ - rezponzorijalno pevanje kada napev naizmenično izvode sveštenik i hor ① *see: ANTIPHON CHANT*
- [2]** pesma: **liturgical** ~ - bogoslužbena pesma
- chantelle** ① *see: BANJO*
- chanter** /'tʃɑ:ntə/ [n]:
- [1]** pevač ⇔ **singer**;
- [2]** gajdenica, gajdarka, prebiraljka, jednocevna ili dvocevna melodijska svirala na gajdama koja daje zvuk instrumentu, obično sa 6 – 8 rupa po kojima svirač prebira prstima; utiče se u našak; pravi se od tvrdog drveta, kod nas najčešće od šimšira, zelenike, dreva, jorgovana ili šljive; s gornje strane cevi prebiraljke utaknut je pisak sa udarnim jezičkom; ① *see illus.: BAGPIPES*
- chanterelle** ⇔ **treble** **[3]**
- chantey** ⇔ **(sea) shanty**
- chanting** /'tʃɑ:ntɪŋ/ [n] pevanje, pojanje;
- **Anglican** ~ - anglikansko pevanje;
 - **single** ~ - anglikansko pevanje kod koga svaki stih ima posebnu melodiju;
 - **double** ~ - anglikansko pevanje kod koga po dva stiha imaju istu melodiju
- chanty** ⇔ **(sea) shanty**
- chapeau chinois** ⇔ **CRESCENT** ▶ **Turkish crescent**
- chapel** /'tʃæpəl/ [n] kapela (kao deo crkve)

chapel-master /'tʃæpəl 'mɑːstə/ [n] kapelnik, starešina ili dirigent muzičke kapele ⇔

kapellmeister, capellmeister

chaplain /'tʃæplɪn/ [n] kapelan, pomoćni sveštenik, mlađi sveštenik koji je dodeljen kao pomoćnik ili zamenik starijem svešteniku;

Chapman stick /'tʃæpmən 'stɪk/ [n] Čapmanov stik, električni muzički instrument iz porodice gitara koji je konstruisao Emmett Chapman početkom 1970-ih; liči na veliki i široki hvatnik električne gitare sa 8, 10 ili 12 individualno štimovanih žica

character /'kærɪktə/ [n] ličnost, lik (u pozorišnom komadu, operi, itd.) ⇔ **figure** [7];

- ~ **variations** – karakterne varijacije;
- **antagonistic** ~ ⇔ **antagonist**;
- **dynamic** ~ – dinamički, zaokružen lik, lik čija se ličnost menja i razvija tokom opere/predstave/priče ⇔ **round character** ① *opposite*: **FLAT/STATIC CHARACTER**;
- **fictional** ~s – književni likovi;
- **flat** ~ ⇔ **static character**;
- **historical** ~ – istorijska ličnost;
- **imaginary** ~ – izmišljena ličnost, lik iz mašte;
- **leading/main/major/principal** ~ – glavni lik ⇔ **hero/heroine, protagonist**;
- **minor/supporting** ~ – sporedni lik;
- **negative** ~ – negativni lik/junak ⇔ **antihero/antiheroine**;
- **point-of-view**~ – lik koji odražava autorov doživljaj sveta;
- **representative** ~ – stereotipni lik, tipični predstavnik određene grupe ili sloja u društvu ⇔ **stereotypical character**;
- **round** ~ – zaokružen lik ⇔ **dynamic character**;
- **static** ~ – uprošćen/nezakružen lik, lik koji nema ekstenzivnu ličnost ili karakterizaciju ⇔ **flat character** ① *opposite*: **ROUND CHARACTER**;
- **stereotypical** ~ ⇔ **representative character**;
- **stock** ~ – žanrovski lik, lik koji se regularno javlja u određenom književnom žanru, sa nekim konvencionalnim osobinama;

[2] karakter nečega: **in** ~ – po karakteru: *These two pieces are very different in character (su*

veoma različita po karakteru);

[3] osobenost: **lack** ~ – biti bez osobenosti: *This piece lacks character (je bez osobenosti)*

characteristic /,kærɪktə'rɪstɪk/ [n] karakteristika, osobina, odlika, svojstvo: ⇔ **attribute, feature, property, trait**

- **distinctive/distinguishing** ~ – osobena karakteristika;
- **dominant** ~ – dominantna karakteristika;
- **individual** ~ – individualna crta;
- **outstanding** ~ – istaknuta karakteristika;
- **physical** ~s – fizičke karakteristike;
- **unique** ~ – jedinstvena osobenost;

characterization /,kærɪktəraɪ'zeɪʃən/ [n] karakterizacija, postupak uspostavljanja osnovnih osobenosti i bitnih svojstava određenog lika u delu (u dramskom, operskom, filmskom stvaralaštvu)

charanga /,tʃæ'ræŋgə/ [n] čaranga:

[1] popularni kubanski stil instrumentacije koji je nekada obuhvatao gudački sastav (dve ili više violina uz čelo), jednu drvenu flautu i ritmičku sekciju (kontrabas, timbale, güiro); 1940-ih su dodati klavir i konge; danas je svakodnevni naziv za svaku vrstu orkestra koji izvodi tradicionalnu muziku na Kubi:

- ~ **francesa** – originalni termin iz ranog 20. veka za instrumentaciju sada poznatu pod nazivom čaranga;
- ~ **vallenata** – stil instrumentacije koji kombinuje elemente kubanskih stilova čaranga i konhunto (→ **conjunto**) sa kolumbijskim *vallenato* stilom u kome je i harmonika;

[2] generalni naziv za muziku koju izvode čaranga ansambli

charango /tʃə'ræŋgəʊ/ [n] čarango, trzalački južnoamerički muzički instrument sa deset žica iz porodice lauta, sličan gitari; prave se u nekoliko veličina: najmanji ualajčo (**walaycho**), srednji (najčešće korišćeni) i veći ronroko (**ronrocko**) ① *see*: **ROCONGO**

charivari ⇔ **caterwauling**

charleston¹ /'tʃɑːlɪstən/ [n] čarlston:

[1] moderna igra u sinkopiranom ritmu i 4/4 taktu, nastala oko 1925. godine; dobila naziv po istoimenom američkom gradu;

[2] ⇔ **hi[gh]-hat**

charleston² /'tʃɑːlɪstən/ [v] igrati čarlston

chart /tʃɑːt/ [n]

[1] (the charts) *pl.* top-lista;

[2] raspored, mapa, karta, prikaz: **seating** ~ - raspored mesta (u gledalištu) ⇔ **PLAN** ▶ **seating plan**

chartbuster¹ /'tʃɑ:t,blɪstər/ [n] komercijalni hit, pesma ili izvođač koji beleži veliki komercijalni uspeh: *He has a lot of memorable songs, but they weren't chartbusters (Imao je mnogo nezaboravnih pesama, ali ni jedna nije bila komercijalni hit)*

chartbuster² /'tʃɑ:t,blɪstər/ [adj] koji ima veliki komercijalni uspeh: **a ~ song** – pesma sa velikim komercijalnim uspehom

chase /tʃeɪs/ [n] nadmetanje dva ili više muzičara na istom instrumentu, na istu temu (obično po 4 takta)

chasse /ʃæ'seɪ, ʃɑ:'seɪ/ [adv] u lovačkom stilu

chatter¹ /'tʃætə/ [n]

[1] brbljanje, blebetanje, torokanje;

[2] kreštanje (ptica i sl.);

[3] dreka, cika (majmuna i sl.);

[4] čegrtanje, čangrljanje, zveka, škripa;

[5] žubor (potoka)

[6] cvokot, cvokotanje (zuba i sl.)

chatter² /'tʃætə/ [v]

[1] brbljati, blebetati, torokati;

[2] kreštati (za ptice i sl.);

[3] drečati, cičati (za majmune i sl.);

[4] čegrtati, čangrljati, zvečati, škripati;

[5] žuboriti (potok)

[6] cvokotati (zubima i sl.)

chaz[ɹ]an /'hɑ:zən/ [n, *pl.* **chazanim** /'hɑ:zɔ:ni:m/, **chazans**] hazan, kantor u sinagogi

cheater /'tʃi:tə/ [n] žargonski naziv za kapodaster
① *see*: **CAPO**

check /tʃek/ [n]

[1] provera: **sound** ~ – provera ozvučenja pre nastupa;

[2] bočna uspravna daska sa oba kraja klavijature pijanina ⇔ **arm** **[3]**

check head ⇔ **back-check**

checkroom /'tʃek,rʊm, -rʊm/ *Am.* garderoba, prostor za odlaganje garderobe namenjen publici u foajeima pozorišta, koncertnih dvorana i sl. ⇔ **cloakroom**;

• ~ **attendant/girl** – garderober(ka);

• ~ **disc/ticket** – broj od garderobe (ako je metalni broj)

cheep¹ /tʃi:p/ [n] pijuk, blagi cvrkut

cheep² /tʃi:p/ [v] pijukati

cheer /tʃiə/ [v] bodriti, pozdravljati usklikima, veseliti se

cheerful /'tʃiəfʊl/ [adj] živahan, veseo

cheerfully /'tʃiəfʊli/ [adv] radosno, veselo (u izvođenju) ⇔ **joyfully, gaily; gioioso, CON** ▶ **con allegrezza**

cheering /tʃiə'ɪŋ/ [n] pljeskanje u znak odobravanja, pljesak, glasno odobravanje ① *see*: **ovation**

cheironomy /kaɪ'rəʊnəmi/ [n] h(e)ironomija: rani oblik dirigovanja koji se praktikovao do srednjeg veka

cheioplast ⇔ **chiroplast**

chest /tʃest/ [n]

[1] prsa, grudi ① *see*: **VOICE** ▶ **chest voice**;

[2] sanduk, kovčeg, kutija: ~ **of viols** – kompletan ansambl starih viola raznih veličina (termin koji se koristio u Engleskoj u 16. i 17. veku)

chevalet ⇔ **bridge** **[1]**

chiavette /kja'vet/ [n] *It.* kjavete, sistem standardnih kombinacija ključeva u notaciji 15. i 16. veka

Chicago juke /ʃi'kɑ:gəʊ 'dzu:k/ [n] brža varijanta geto hausa (→ **house** ▶ **ghetto house**) sa 150-160 BPM

chicken pikin¹ /'tʃɪkɪn 'pɪkɪŋ/ [n] stil, tj. tehnika sviranja solo gitare tipičan za kantri, rok i metal muziku

child /tʃaɪld/ [n, *pl.* **children**] dete:

• ~ **prodigy** – “čudo od deteta”, vunderkind;

• **bright** ~ - bistro dete;

• **gifted/talented** ~ – darovito dete

chill-out [music] /'tʃɪl aʊt/ [n] čilaut [muzika], sveobuhvatan izraz za sporiji, topao, "sladunjav" ritam u savremenoj elektronskoj muzici '90-ih godina; izraz izveden iz žargonskog izraza sa značenjem "opusti se", a uvela ga je grupa KLF svojim albumom "Chill Out" iz 1990.:

PSYCHEDELIC ~ ⇔ **TRANCE** ▶ **PSYCHEDELIC TRANCE** ▶▶ **ambient psycho-delic trance**

chillwave /'tʃɪl,weɪv/ [n] “čilvejv”, muzički žanr nastao sredinom 2000-ih u SAD; odlikuje se jednostavnim melodijskim linijama, visokim filtriranjem vokala i obimnim korišćenjem zvučnih efekata, lupinga, semplovanja i sl. ⇔ **glo-fi**

chime¹ /tʃaɪm/ [n] zvonjava

chime² /tʃaɪm/ [v] zvoniti (odnosi se na zvona ili sat) ⇔ **ring**

chime-bells ⇔ **carillon**

chimes /tʃaɪmz/ [n] zvana, orkestarski instrument

⇔ **tubular bells**

chime tree ⇔ **bar chimes**

chin /tʃɪn/ [n] brada, podbradak

Chinese (wooden) block ⇔ **woodblock**

Chinese crescent ⇔ **CRESCENT** ▶ **Turkish crescent**

Chinese mouth organ ⇔ **sheng**

Chinese pavilion ⇔ **CRESCENT** ▶ **Turkish crescent**

Chinese papipe ⇔ **sheng**

chin-rest /tʃɪn,rest/ [n] podbradnik (na violini, violi...)

chiptune /tʃɪp,tju:n/ [n] "čiptjun", muzika sintetizovana u realnom vremenu pomoću računara ili video konzola umesto semplovanja; doživljava bum sredinom 1980-ih do početka 1990-ih kada su zvučni čipovi bili najčešća metoda proizvodnje zvuka na računarima ⇔ **MUSIC** ▶ **chip music**

chiroplast /ˈkaɪrɒ,plɑːst/ [n] hiroplast, naprava za pravilno držanje ruke pri vežbanju klavira

chirp(ing) /tʃɪːp(tɪŋ)/ [n] cvrkut, cvrkutanje, ćurlikanje, pevušenje

chirp /tʃɪːp/ [v] cvrkutati, cvrčati, ćurlikati

chirrup(ing) /tʃɪrəp/ [n] cvrkut, cvrkutanje; coktanje

chirrup /tʃɪrəp/ [v] cvrkutati; coktati, puckati usnama

chitarra /ˌkɪtɑːˈrəʊni, /t. ˌkɪtɑːˈrɒne/ [n, p/ **chitarroni** /-ni/] kitarone, stari instrument iz porodice lauta sa dugim vratom na kome su dva čivijišta, jedno iznad drugog, vrsta bas-laute ① **see: ARCH[I]LUTE**

chiuso /ˈkjuːsəʊ/ [adj, adv] zatvoreno, prigušeno rukom (instrukcija za hornu ili slične instrumente)

chocalho /ʃuːˈkaljuː/ [n] čokolo, čokaljo, tubo (vrsta južnoameričke udaraljke)

chocolo ⇔ **chocalho**

choir /kwaɪə/ [n]

[1] hor, skup, ansambl od osam do čak stotinu pevača ⇔ **chorus**:

- ~ **concert** ⇔ **choral concert**;
- ~ **director** ⇔ **CONDUCTOR** ▶ **choral conductor**;
- ~ **gallery** – povišeno mesto za hor/pevače u crkvi;
- ~ **leader** ⇔ **CONDUCTOR** ▶ **choral conductor**;
- ~ **book** – horska knjiga, cantus lateralis (u

15. I 16. veku: knjiga sa horskim deonicama ispisanim na naspramnim stranicama);

- ~ **master** ⇔ **CONDUCTOR** ▶ **choral conductor**;
- ~ **organ** ① **see: MANUAL**;
- ~ **singer** ⇔ **chorist**;
- ~ **singing** ⇔ **choral singing**;
- **amateur** ~ - amaterski hor;
- **boy(s)' choir** - hor dečaka (u kome sopran i alt pevaju dečji muški glasovi) ⇔ **boyschoir, boychoir**;
- **cathedral** ~ - katedralni hor;
- **chamber** ~ - kamerni hor;
- **children's** ~ - dečji hor, deonice: sopran I i II, alt (I i II) ⇔ **juvenile choir**;
- **church** ~ - crkveni hor;
- **collegiate** ~ ⇔ **university choir**;
- **community** ~ - opštinski hor;
- **double** ~ - dvostruki hor;
- **female** ~ - ženski hor, deonice: sopran I i II (III) i alt I i II (III) ⇔ **ladies choir**;
- **women's choir**;
- **half** ~ - poluhor, pasaž koji peva samo odabrani deo hora (npr. samo ženski glasovi), a ne ceo hor ⇔ **semi-choir**;
- **juvenile** ~ ⇔ **children's choir**;
- **ladies** ~ ⇔ **female choir**;
- **male** ~ - muški hor, deonice: tenor I i II, bariton i bas ⇔ **men's choir**;
- **men's** ~ ⇔ **male choir**;
- **mixed** ~ - mešoviti hor, sastavljen od ženskih i muških pevača/glasova; deonice: sopran I i II, alt I i II, tenor i i II, bariton (bas I) i bas (bas II);
- **professional** ~ - profesionalni hor;
- **radio** ~ - radio-hor;
- **school** ~ - školski hor;
- **semi** ~ ⇔ **half choir**;
- **show** ~ - hor sa koreografijom gde članovi hora pored pevanja i plešu;
- **speech** ~ - recitacioni hor, govorni hor;
- **split** ~ **s** - "raspršeni hor", stil u pevanju kod koga su grupe pevača smeštene u različitim delovima objekta, stil koji je razvijen u kasnoj renesansi i baroku, a posebno je karakterističan za venecijansku muzičku tradiciju iz kasnog 16. veka ⇔ **cori spezzati**;
- **symphonic** ~ - simfonijski hor;
- **university** ~ - akademski, univerzitetski

hor ⇔ **collegiate choir**;

- **Vienna Boys'** ~ - Hor bečkih dečaka;
- **vocal jazz** ~ - vokalni džez hor;
- **women's** ~ ⇔ **female choir**;

[2] grupa instrumenata iste porodice:
wind/brass/string choir - grupa duvača/
limenih duvača/gudača;

[3] pevnica (u crkvi)

choirboy /'kwaɪə,bɔɪ/ [n] dečak horista

choirgirl /'kwaɪə,gɜ:rl/ [n] horistkinja ① *see:*
CHOIR¹ [5] ▶ **chorus girl**

choke /tʃəuk/ [v] prigušivati, sordinirati (kod udaraljki) ⇔ **muffle** ① *see:* **MUTE**; **DAMP**

chops /tʃɒps/ [n] (žargonski) snažna tehnika i izdržljivost izvođača (*That alto sax player has great chops; he can play for hours.*)

choral /'kɔ:rəl/ [adj] horski:

- ~ **director** ⇔ **CONDUCTOR** ▶ **choral conductor**;
- ~ **piece** ⇔ **choral work**;
- ~ **recitation** – horsko recitovanje, horska recitacija ⇔ **choral speaking**;
- ~ **speaking** ⇔ **choral recitation**;
- ~ **work** – horska kompozicija, horsko delo ⇔ **choral piece**

chorale /kə'ra:l/ [n] koral, horal; vrsta crkvene horske pesme koja se peva jednoglasno ① *see:* **CHANT** ▶ **GREGORIAN CHANT**:

- ~ **book** – kancional ⇔ **cantional[e]**, **BOOK** ▶ **hymn/song book**;
- ~ **cantata** – koralna kantata;
- ~ **fantasy** (*alt. fantasia*) – koralna fantazija;
- ~ **melody** – koralna melodija;
- ~ **partita** ⇔ **chorale variations**;
- ~ **passion** – koralna pasiona;
- ~ **prelude** – koralna predigra, koralni preludijum, polifona obrada koralne melodije;
- ~ **variations** – koralne varijacije ⇔ **chorale partita**;
- **figured** ~ - figurirani koral;
- **fugal** ~ - koralna fuga

chord /kɔ:d/ [n]

[1] žica;

[2] akord, sazvučje, sazvučje, jednovremeno zvučanje nekoliko tonova različite visine; od broja tonova, kao i od razmaka (intervala) među njima, zavisi sastav (struktura) akorda, njegova svojstva i njegova zvučna priroda uopšte; osnovna harmonijska

jedinica; *Pazi:* postoji i imenica **accord**, ali ima samo vrlo opšte značenje: »sklad, harmonija«: **connecting ~s (to a scale)** – povezivanje akorada (u skalu):

- ~ **confirming a new key** – modulirajući/modulacioni akord;
- ~ **form** – oblik akorda (osnovni oblik ili obrtaj);
- ~ **of diminished third and diminished fifth** – dvostruko umanjeni trozvuk;
- ~ **[made up] of fourths** ⇔ **fourth chord**;
- ~ **of four-three** ⇔ **four-three chord**;
- ~ **of nature** ⇔ **SERIES** ▶ **[natural] harmonic series**;
- ~ **of resolution** – razrešni akord;
- ~ **of six-five** ⇔ **six-five chord**;
- **[~ of] six-three** ⇔ **sixth chord**;
- ~ **of six-four** ⇔ **six-four chord**;
- ~ **of the added sixth** ⇔ **added sixth chord**;
- ~ **of the eleventh** ⇔ **eleventh chord**;
- ~ **of the ninth** ⇔ **ninth chord**;
- ~ **of the seventh** ⇔ **seventh chord**;
- ~ **of the sixth** ⇔ **sixth chord**;
- ~ **of the sixth and fifth** ⇔ **six-five chord**;
- ~ **of the sixth and fourth** ⇔ **six-four chord**;
- ~ **of the thirteenth** ⇔ **thirteenth chord**;
- ~ **progression** ⇔ **PROGRESSION** ▶ **harmonic progression**;
- **~s of the augmented sixth** – prekomerni/povećani kvintsektakord (ređe: **chords of the extreme sixth**);
- **~s of the extreme sixth** ① *see:* **CHORDS OF THE AUGMENTED SIXTH**;
- ~ **succession** ⇔ **PROGRESSION** ▶ **harmonic progression**;
- ~ **with diminished third and doubly diminished fifth** – trostruko umanjeni trozvuk (umanjena terca + dvostruko umanjena kvinta);
- **~s without common note** – nesrodni akordi;
- **added sixth** ~ - akord sa dodatom sekstom ⇔ **chord of the added sixth**;
- **altered ~s** – alterovani akordi, akordi koji sadrže jedan ili više alterovanih tonova ⇔

- **chromatic chords;**
- **altered/chromatic ~s with diminished third** - alterovani akordi hromatskog tipa, alterovani akordi u užem smislu;
- **altered/chromatic ~s without diminished third** - alterovani akordi dijatonskog tipa, alterovani akordi u širem smislu;
- **arpeggiated ~s ⇔ broken chords;**
- **augmented ~** - prekomerni akord;
- **auxiliary ~s** - skretnični akordi, skretnična sazvučja ⇔ **changing chords;**
- **bare ~ ⇔ defective chord;**
- **barre ~ ① see: barre [1];**
- **block ~s** - paralelna akordika, akordski paralelizmi ⇔ **parallel chords;** ① *see: HARMONY* ▶ **BARBERSHOP HARMONY;**
- **broken ~s** - razloženi/rastavljeni/rastvoreni akordi ⇔ **arpeggiated chords;**
- **changing ~s ⇔ auxiliary chords;**
- **chromatic ~s 1) ⇔ altered chords; 2)** vanlestvični akordi ⇔ **foreign chords;**
- **common ~** - zajednički izraz za durski i molski trozvuk;
- **connection of ~s ⇔ linking of chords;**
- **consonant ~** - konsonantni akord, akord sastavljen pretežno od konsonantnih intervala usled čega zvuči harmonično i prijatno;
- **defective ~** - nepotpun akord, akordi koji se sastoje od osnovnog tona, čiste kvinte i ponekad oktave ⇔ **incomplete chord, naked chord, bare chord;**
- **derivative ~** - obrtaj akorda;
- **diatonic ~s used as "dominants" to other chords of the same key** - prividne dominante (dijatonski akordi koji stoje u dominantnom odnosu prema drugom dijatonskom akordu);
- **dim ~s** - dimovi (na gitari); akordi koji nemaju dursku i molsku varijantu; dim skala ima stalan raspored stepena i devet stupnjeva, s tim da su svi neparni (I, III, V i VII) i svi parni (II, IV, VI i VIII) podjednako udaljeni - po stupanj ipo; osim oznakom "dim", obeležavaju se i sa "O";
- **diminished ~** - umanjeni akord;
- **dissonant ~** - disonantan akord, akord sastavljen od konsonantnih i disonantnih, odnosno samo disonantnih intervala usled čega se stvara osećaj tenzije i težnje za razrešenjem;
- **dominant ~s** - dominantni akordi;
- **dominant 7#9 ⇔ Hendrix chord ;**
- **dominant ~ with augmented fifth** - prekomerna dominantna (trozvuk ili četvorozvuk na V sa povišenom kvintom);
- **double augmented ~** - dvostruko prekomerni akord;
- **double diminished ~** - dvostruko umanjeni akord;
- **Electra ~** - Elektrin akord, disonantni akord koji je dobio po motivu iz Štrausove opere »Elektra«;
- **eleventh ~** - šestozvuk, undecimakord, undecimni akord ⇔ **chord of the eleventh;**
- **five-three ~** - kvintakord ⇔ **triad in root position;**
- **five-tone ~ ⇔ heptachord;**
- **»flat« ~s** - nerazloženi, simultani akordi ⇔ **»solid« chords;**
- **foreign ~s** - vanlestvični akordi ⇔ **altered chords, chromatic chords;**
- **fourth ~** - kvartni akord, kvartakord ⇔ **chord [made up] of fourths;**
- **four-three ~** - terckvartakord ⇔ **chord of four-three, chord of the fourth and third;**
- **four-tone ~ ⇔ tetrachord;**
- **four-two ~ ⇔ second chord;**
- **full ~** - potpuni akord;
- **fundamental ~** - osnovni akord;
- **guitar ~** - gitarski akord, sazvučje tonova sviranih na gitari; mogu ga činiti tonovi koji se sviraju na susednim ili posebnim žicama, ili na svim žicama zajedno;
- **half diminished ~** - poluumanjeni akord;
- **Hendrix ~** - Hendriksov akord (G B D F A#) ⇔ **purple haze chord; dominant 7#9**
- **incidental ~s ⇔ HARMONY [1] ▶ incidental harmonies;**
- **incomplete ~ ⇔ defective chord;**
- **interpolated ~s** - umetnuti akordi;
- **key ~ ⇔ TRIAD ▶ tonic triad;**
- **leading-note ~** - vođični akord (akord VII stupnja);

- **linear** ~ - linearni akord;
- **linking of ~s** - veza, spoj, vezivanje, spajanje akorada ⇔ **connection of chords**;
- **Lydian** ~ - lidijski akord, alterovani akord na VII stupnju dura ili mola kome je povišena kvinta;
- **multi-note ~s** ⇔ **polychords**;
- **mystic** ~ ⇔ **Promethean chord**;
- **naked** ~ ⇔ **defective chord**;
- **ninth** ~ - petozvuk, nonakord ⇔ **chord of the ninth**:
 - ▶▶ **dominant** ~ ~ - dominantni nonakord;
 - ▶▶ **dominant major** ~ ~ - dominantni durski petozvuk/nonakord;
 - ▶▶ **dominant minor** ~ ~ - dominantni molski petozvuk/nonakord;
- **non-tertian ~s** - akordske strukture koje nisu bazirane na tercama, npr. *quartal chords*;
- **parallel ~s** ⇔ **block chords**;
- **passing ~s** - prolazni akordi, prohodni akordi, prolazna sazvučja;
- **Petrushka** ~ - »Petruškin akord«, politonska kombinacija koja se ponavlja u baletu »Petruška« i drugim delima Igora Stravinskog;
- **pivot** ~ ⇔ **transitional chord**;
- **power** ~ - »power« akord, pseudo akord koji se sastoji samo od osnovnog tona i kvinte, tipičan za električnu gitaru; ključni element u mnogim stilovima rok muzike;
- **primary ~s** - primarni akordi, najvažniji akordi u tonalitetu;
- **Promethean/Prometheus** ~ - »Prometejev akord« (Skrjabinov kvartni akord) ⇔ **mystic chord**;
- **psalms** ~ - čuveni uvodni akord *Simfonije psalama* Igora Stravinskog;
- **purple haze** ~ ⇔ **Hendrix chord**;
- **quartal ~s** - kvartni akordi;
- **related ~s** - srodni akordi;
- **second** ~ - sekundakord ⇔ **four-two chord**;
- **secondary ~s** - sporedni akordi, trizvuci na drugom, trećem, šestom i sedmom stupnju lestvice, kao i svi septakordi osim dominantnog ⇔ **subordinate chords**;
- **sept-chord** ⇔ **seventh chord**;
- **seventh** ~ - četvorozvuk, septakord, sazvučje četiri tona između kojih postoji rastojanje velikih ili malih terci ⇔ **chord of the seventh, sept-chord**:
 - ▶▶ ~ ~ **with flattened fifth** - tvrdo umanjeni četvorozvuk;
 - ▶▶ **augmented** ~ ~ - prekomerni četvorozvuk, povećani septakord (sa sledećom intervalskom strukturom nad basovim tonom: velika terca, povećana kvinta, mala septima) → **aug⁷, +⁷**;
 - ▶▶ **diminished** ~ ~ - umanjeni četvorozvuk, (sa sledećom intervalskom strukturom nad basovim tonom: mala terca, umanjena kvinta, umanjena septima) → **dim⁷, °⁷**;
 - ▶▶ **dominant** ~ ~ - dominantni septakord, mali durski četvorozvuk: basov ton, velika terca, čista kvinta, mala septima → **"7"** (kao u: G7 ili G⁷) ⇔ **minor seventh chord**;
 - ▶▶ **leading-tone** ~ ~ - vođični septakord;
 - ▶▶ **leading** ~ ~ - poluumanjeni četvorozvuk, upola umanjeni septakord (na VII stupnju);
 - ▶▶ **major-minor** ~ ~ ⇔ **dominant seventh chord**;
 - ▶▶ **major** ~ ~ - veliki durski septakord, veliki durski četvorozvuk; basov ton, velika terca, čista kvinta, velika septima → **maj⁷, Δ⁷**;
 - ▶▶ **major** ~ ~ (**with minor third**) - veliki molski četvorozvuk, veliki molski septakord;
 - ▶▶ **minor** ~ ~ - mali molski četvorozvuk, mali molski septakord: basov ton, mala terca, čista kvinta, mala septima (mada isti izraz može da znači i mali durski četvorozvuk) → **min⁷, -⁷**;
 - ▶▶ **secondary** ~ ~s - sporedni septakordi, sporedni četvorozvuci;
 - ▶▶ **subdominant** ~ ~ - subdominantni septakord;
- **six** ~ ⇔ **six-three chord**;
- **six-five** ~ - kvintsektakord ⇔ **six-five; chord of the sixth and fifth**;
- **six-four** ~ - kvartsektakord ⇔ **chord of the sixth and fourth**:
 - ▶▶ **appoggiatura six-four** ~ ⇔ **cadential six-four chord**;
 - ▶▶ **auxiliary six-four** ~ - skretnični kvartsektakord;
 - ▶▶ **cadential six-four** ~ - kadencirajući

- kvartsektakord; zadržični kvartsektakord na dominantni ⇔ **appoggiatura six-four chord**;
- ▶▶ **pasing six-four** ~ - prolazni kvartsektakord, prohodni kvartsektakord;
- **sixth** ~ - sektakord ⇔ **chord of the sixth**:
 - ▶▶ **augmented** ~ ~ - povećani sektakord, akord koji sadrži interval prekomerne sekste nad basovim tonom; nastao u periodu renesanse, dalji razvoj doživljava u vreme baroka, i postaje prepoznatljiva karakteristika muzike klasičnog perioda i romantizma; postoji nekoliko varijanti povećanog sektakorda:
 - ⇒ **French** ~ ~ ~ - povećani terckvartakord, francuski povećani sektakord: AS-C-D-FIS;
 - ⇒ **Italian** ~ ~ ~ - italijanski povećani sektakord: AS-C-FIS;
 - ⇒ **German** ~ ~ ~ - povećani kvintsektakord, nemački povećani sektakord: AS-C-ES-FIS;
 - ▶▶ **diminished** ~ ~ - umanjeni sektakord, akord koji se gradi od basovog tona, male terce i povećane kvarte; razmak između basovog tona i gornjeg tona je velika seksta, npr. ES-GES-C;
 - ▶▶ **major** ~ ~ - durski sektakord, akord koji se sastoji od basovog tona, male terce i čiste kvarte, a razmak između basovog i gornjeg tona je mala seksta, npr. E-G-C;
 - ▶▶ **minor** ~ ~ - molski sektakord, akord koji se gradi od basovog tona, velike terce i čiste kvarte; razmak između basovog tona i gornjeg tona je velika seksta, npr.: ES-G-C;
 - ▶▶ **Neapolitan** ~ ~ - napolitanski sektakord, napuljski sektakord, durski trozvuk koji kao osnovni ton sadrži sniženu supertoniku;
 - **six-three** ~ - tercksektakord;
 - **six-tone** ~ ⇔ **hexachord**;
 - »solid« ~s ⇔ »flat« chords;
 - **subdominant** ~s – subdominantni akordi;
 - **subordinate** ~s ⇔ **secondary chords**;
 - **substitute** ~ - zastupnik, zamenik (akord sporednog stupnja u funkciji glavnog);
 - **supertonic** ~s – supertonični akordi;
 - **sus** ~ ⇔ **suspended chord**;
 - **suspended** ~ - zadržični akord, »sus« akord, akord u kome je terca premeštena disonantnim susednim tonovima koji sa osnovnim tonom čine intervale veliku sekundu ili češće čistu kvartu ⇔ **sus chord**; **SUSPENSION** ▶ **multiple suspension**;
 - **tertian** ~s - terčni akordi;
 - **thirteenth** ~ - sedmozvuk, tridecimakord, terckdecimakord, tredecimni akord, terckdecimni akord ⇔ **chord of the thirteenth**;
 - **three-tone** ~ ⇔ **trichord**;
 - **tonic** ~ - tonični akord;
 - **transient** ~ ⇔ **transitional chord**;
 - **transitional** ~ - zajednički akord, prelazni akord ⇔ **transient chord**; **pivot chord**;
 - **Tristan** ~ - Tristanov akord, F, B, D#, G# akord, koji je dobio ime po početnoj frazi Vagnerove opera "Tristan i Izolda", kao deo lajtmotiva vezanog za Tristana;
 - **twelve-note** ~ - dvanaestozvuk;
 - **unrelated** ~s - nesrodni akordi
- chord-bars** /'kɔ:'dɒɑ:'fz/ [n] *pl.* - prigušivači na akordskoj citri (→ **autoharp**) koji ostavljaju neprigušenim samo tonove željenog akorda
- chording** /'kɔ:'dɪŋ/ [n] dodavanje jednostavne akordske pratnje melodiji, npr. na gitari i sl.
- chordal** /'kɔ:'dɛl/ [adj] akordski
- chordophones** /'kɔ:də'fəʊnz/ [n] kordofoni, žičani instrumenti ⇔ **INSTRUMENT** ▶ **string(ed) instruments**
- **composite** ~ - složeni kordofoni;
 - **simple** ~ - prosti kordofoni ⇔ **zithers**
- chords** ⇔ **harmony**
- choree** ⇔ **trochee**
- choregus** /kə'riɡəs, kɔ:-, kəʊ-/ [n] koregus, vrsta reditelja u teatru starog Rima koji se brine o stvaranju i načinu umetničke realizacije predstave; najčešće glavni glumac, vođa trupe ili pisac dela
- choreodrama** /,kɔ:riəʊ'drɑ:mə/ [n] koreodrama, vrsta scenskog dela koje se u svom izrazu bazira na igri (koreografiji) sa muzikom, ali bez reči
- choreographer** /,kɔ:ri'ɒɡrəfə/ [n] koreograf, muzičko scenski umetnik koji se u pozorištu bavi kreiranjem igrčkih aranžmana (koraka,

pokreta, figura i sl.) za pozorišnu predstavu (baletsku, dramsku, opersku)

choreographic /ˌkɔrɪəˈgræfɪk/ [adj] koreografski

choreography /ˌkɔrɪˈɒgrəfi/ [n] koreografija, komponovanje, aranžiranje složenih igračkih elemenata u jedinstvenu formalno sadržajnu celinu usklađenu sa muzičkom osnovom

choreology /ˌkɔrɪˈɒlədʒi, ˌkəʊr-/ [n] koreologija, nauka o plesu

choreologist /ˌkɔrɪˈɒlədʒɪst, ˌkəʊr-/ [n] koreolog

choreus ⇔ **trochee**

choreutics /kəˈruːtɪks/ [n] koreutika, teorija i praksa pokreta u prostoru, tj. umetnost plesanja koju je razvio Rudolf von Laban (1879-1958), mađarski koreograf i plesni teoretičar

choreutic /kəˈruːtɪk/ [adj] horski ⇔ **choral**

chorist /ˈkɔːrɪst/ [n] horista/horistkinja, horski pevač/pevačica ⇔ **chorister** [1]; **CHOIR** ▶

choir singer, CHORUS ▶ **chorus singer**

chorister /ˈkɔrɪstəl/ [n] [1] hosista ⇔ **chorist**; [2] pojac, crkveni pevač

chorinho ① see: **CHORO**

choro /ˈʃɔru/ [n] *Port.* šoro (plač, lament), poznat i kao šorinjio (→ **chorinho**), instrumentalna forma brazilske popularne muzike nastala u 19. veku u Rijuu; uprkos značenju iz naziva, za šoro je specifičan brz ritam i veseli karakter melodije, kao i improvizacije sa obiljem sinkopa i zanimljivog kontrapunkta; originalno je izvođen u sastavu flaute, gitare i kavakinja (→ **cavaquinho**)

chorus¹ /ˈkɔːrəs/ [n, pl. **choruses**]:

[1] hor - veći pevački sastav (prvobitno, u antičkoj Grčkoj, grupa izvođača; izdvajanjem jednog pevača iz grupe [protagoniste] i uspostavljanjem dijaloga između njih nastaje drama)

- ~ **singer** ⇔ **chorist**;
- ~ **master** ⇔ **CHOIR** ▶ **choirmaster**;

[2] ⇔ **refrain**;

[3] horska kompozicija (najčešće kao posebno muzičko delo ili deo većeg muzičkog dela);

[4] korus, (u džezu) temeljni harmonijski uzorak od 32 takta, melodija koja leži u osnovi kolektivne improvizacije;

[5] horisti u mjuziklu (pevači i igrači u muzičkom šou programu koji nemaju glavne uloge): ~ **girl** – horistkinja, plesačica u muzičkom revijskom programu tipa varijetea, vodvilja i sl. ① see: **choirgirl**;

[6] (u zabavnoj muzici) melodija na koju se

improvizuje; **stop** ~ – u džez muzici, dok solista sukcesivno izvodi brejkove, orkestar (ili ritam sekcija) izvodi akorde na svaka dva takta;

[7] elektronski muzički efekat koji menja zvuk solo-instrumenata tako da imitira, odnosno simulira veću grupu istih instrumenata koji sviraju istovremeno (npr. hor ljudskih glasova ili gudačku sekciju);

chorus² /ˈkɔːrəs/ [v] govoriti/vikati u glas: "*Happy birthday!*" they chorused.

CHR *acro.* → **RADIO** ▶ **contemporary hit radio**

christen /ˈkrɪsən/ [v] krstiti, dati ime, obično bebi, u odgovarajućoj hrišćanskoj ceremoniji ① see:

BAPTISE

christening /ˈkrɪsənɪŋ/ [n] krštenje, crkvena ceremonija kojom se bebi daje ime ① see:

BAPTISM

chromatic /krəˈmætɪk/ [adj] hromatski: ~ **signs** ⇔ **chromatics, accidentals**

chromaticism /krəʊˈmætəˌsɪzəm, krə-/ [n] hromatika: [1] korišćenje hromatskih tonova;

[2] stil u kome dominiraju hromatski tonovi

chromatics /krəˈmætɪks/ [n] *pl.* – hromatski znaci, akcidentalije, predznaci ⇔ **accidentals**

church /tʃɜːtʃ/ [adj] crkveni ⇔ **ecclesiastical**

church modes ① see: **GREGORIAN MODES**

ciciliano ⇔ **siciliano**

cimbal ⇔ **cimbalom**

cimbalom /ˈtsɪmbələm/ [n] čimbala, cimbal, žičani instrument koji se sastoji iz table sa žicama u koje se udara drvenim maljčićima; tipičan za mađarsku muzičku tradiciju, ali prisutan i u drugim zemljama istočne i centralne Evrope – Rumuniji, Ukrajini, itd; naziv instrumenta se sreće u različitim ortografskim varijantama: **cimbal, cymbalon, cymbalum, tsymbaly, tsimbl, zimbalon**) ⇔ **DULCIMER** ▶ (**hammered dulcimer**) *Pazi:* cymbals = činele!!!

cinque-pace /ˈsɪŋkˌpeɪs/ [n] živahan srednjovekovni ples u pet koraka

Cinquecento, The /ˌtʃɪŋkwɪˈtʃentəʊ, /tˌtʃɪŋkweˈtʃentəʊ/ [n] činkvečento (od *It.* „millecinquecento '1500'") termin za italijansku renesansnu umetnost 16. veka; najpoznatiji reprezent u muzici: Giovanni Pierluigi da Palestrina ① see: **TRECENTO, QUATTROCENTO, SEICENTO; SCHOOL** ▶ **ROMAN SCHOOL**

cipher[ing] /ˈsaɪfə[ɪŋ]/ [n] zvučanje svirala bez

pritisaka na dirku (znak neispravnosti)

circa /'sɜ:kə/ [prep, adv] oko, otprilike (često se koristi uz metronomske oznake tempa: "ca=66" – tempo oko 66 udara u minuti) → *abbr.* **c.**, **ca.**

circle /'sɜ:kəl/ [n]

[1] krug: ~ **of fifths** – kvintni krug; ~ **of fourths** – kvartni krug ① *see:* **SPIRAL** ▶ **spiral of fifths**

[2] *Br.* balkon, galerija:

- **dress** ~ - prvi balkon, prva galerija (u pozorištu, operi i sl.);
- **upper** ~ - drugi balkon ① *see:* **GALLERY**

circuit /'sɜ:ktɪ/ [n] (električno, strujno) kolo

circular /'sɜ:kjələ/ [adj] kružni

cithara /'sɪθərə/ [n] kitara, starogrčki žičani instrument koncertnog značaja iz porodice citri; pevanje praćeno kitarom Grci su nazivali *kitarodija*, a instrumentalnu muziku izvedenu na ovom instrumentu *kitaristika* ⇔ **kithara**

citharodia /'sɪθərodiə/ [n] kitarodija, najstariji muzički oblik u staroj Grčkoj kod koga bi pevač sam sebe pratio na gitari, a u pauzama između pevanja svirao interludium (→ **interludium**)

citharoetics /'sɪθəretɪks/ [n] kitaristika, umetnost sviranja na kitari (→ **cithara**)

cithern /'sɪθən/ ⇔ **cittern**

citole /'sɪtəʊl, sɪ'təʊl/ [n] citola, arhaični trzalački instrument sa četiri žice i ravnog tela, sličan lauti, ali sa ravnim dnom (stariji naziv: **cither[n]**) ⇔ **sytole**, **cytiole**, **gytolle**

cittern /'sɪtɜ:n/ [n] cistra, renesansni trzalački instrument za koji se veruje da se razvio iz srednjovekovne citole; sličan modernoj mandolini sa ravnom zadnjom daskom; ima četiri žice (koje mogu biti udvojene ili utrojene); u modernj varijanti se pod različitim imenima javlja u nemačkoj (**waldzither**), korzikanskoj (**cetara**), španskoj (**bandurria**, **laúd**) i portugalskoj (**guitarra Portuguesa**) muzičkoj tradiciji

cl. → *abbr.* **clarinet**

clam /klæm/ [n] žargonski termin za pogrešnu ili falš notu (najčešće se odnosi na hornistu)

clamo(u)r¹ /'klæmə/ [n] [1] buka, vika, graja, galama, dreka; [2] bučno negodovanje; [3] gungula, metež

clamo(u)r² /'klæmə/ [v] [1] vikati, galamiti, praviti huku/buku; [2] vikom zaglušiti/zaglušivati

clang¹ /klæŋ/ [n] zveket ⇔ **jingle**¹ [1], **clank**¹

clang² /klæŋ/ [v] zvečati ⇔ **jingle**², **clank**²

clango(u)r /'klæŋgə, 'klæŋə/ [n] zvećanje,

rezonantni zvuk

clank¹ /klæŋk/ [n] zveckanje, oštar, nerezonantni zvuk koji se dobija udaranjem metala o metal ⇔ **jingle**¹ [1], **clang**¹

clank² /klæŋk/ [v] zveckati ⇔ **jingle**², **clang**²

clap¹ /klæp/ [n] [1] prasak, iznenadan jak zvuk: [2] (**hand**) ~s - pljesak, pljeskanje (u znak odobravanja): **audience** ~s - pljeskanje publike

clap² /klæp/ [v, ps & pp: **clapped**; pres. part.: **clapping**] pljeskati (rukama), tapšati, aplaudirati; pljesnuti, udariti

clapper /'klæpə/ [n]

[1] klepetuša, primitivna udaraljka koja se u različitim muzičkim tradicijama javlja u različitim oblicima; uglavnom se izrađuju od drveta ili metala ① *see:* **RATTLE**; **GRAGER/GREG(G)ER**;

[2] (**bell**~) klatno zvona, bat/jezik zvona ⇔ **BELL** [1] ▶ **bell tongue**, **bell hammer**;

[3] ⇔ **clapperboard**

clapperboard /'klæpə,bɔ:d/ [n] filmska klapna ⇔ **clapper** [3]

clapping /'klæpɪŋ/ [n] pljeskanje (rukama) kao česti perkusivni element u muzici (npr. u gospelu, flamenku itd.)

claque /klæk/ [n] klaka, plaćena podrška pljeskanjem (ili uzvicima "bravo", "bis" i sl.) u pozorištu

claquer /'klækə/ [n] klaker, plaćeni inicijator podrške aplauzom i uzvicima odobravanja scenskom izvođaču (grupi izvođača, predstavi)

clarin /klə'ri:n/ [n] klarin, dugačak duvački instrument nalik na trubu, prisutan u muzičkoj tradiciji meksičkih starosedelaca (stari naziv: **acocotl**)

clarinet /'klærə'net/ [n] klarinet (u žargonu: **LICORICE STICK**), drveni duvački instrument sa jednostrukim jezičkom; poreklo klarineta seže do stare Grčke i Egipta i instrumenata sa trščanim jezičkom tipa aulosa; savremeni klarinet se razvio krajem 17. veka usavršavanjem šalmaja (→ **chalmieu**)

- ~ **key mechanism** - mehanizam klarineta, koje čine poluge, prstenovi i klapne ① *see:* **KEY** [2];
- ~ **section** – klarinetska sekcija (u orkestru ili bendu);
- **A / B♭ / C / D / E♭ ...** ~ - klarinet *in* A / B / C / D / Es ...;
- **alto** ~ - alt-klarinet, vrsta baritonskog

klarinetu *in F* ili *in Es*; opseg mu je za kvintu dublji od običnog klarineta *in C* tj. *in B*.; upotrebljava se u kamernoj muzici i duvačkim ansamblima, mada relativno retko;

- **bass** ~ - bas-klarinet, basklarinet; dvostruko duži od standardnog klarineta, zvuči za oktavu niže; umesto burenceta ima metalnu cev, savijenu u obliku latiničnog slova "S", a levak mu je okrenut na gore; piše se u violinskom i basovom ključu; zvuk je puniji i sočniji, naročito u nižem i srednjem registru → *abbr.* **B.Cl.**;
- **basset** ~ - basetni klarinet;
- **B \flat (soprano)** ~ klarinet *in B*, najpoznatiji klarinet (pored klarineta *in A*), instrument na koji se najčešće odnosi termin "klarinet" kada se koristi bez dodatne kvalifikacije;
- **contra-alto** ~ - kontra alt klarinet;
- **contrabass** ~ ⇔ **double bass clarinet**;
- **double** ~ - dupli klarinet, naziv za sve drvene duvačke instrumente koji se sastoje od dve paralelne, spojene cevi sa po jednim jednostrukim jezičkom; uobičajeno je da na svakoj ima 5 – 6 rupa, ili su rupe samo na jednoj dok druga ima funkciju trubnja; u različitim zemljama se javljaju pod različitim imenima i u različitim (ali sličnim) oblicima: **zummara** u Egiptu, **mizmār** u Jemenu, itd.;
- **double bass** ~ - kontrabas-klarinet ⇔ **contrabass clarinet**, [ređe] **pedal clarinet**;
- **high** ~ - mali klarinet;
- **high D/E \flat** ~ - mali klarinet *in D/Es*;
- **octave** ~s ⇔ **piccolo clarinets**;
- **octocontra alto** ~ - oktokontra alt klarinet, drugi najveći i najdublji član porodice klarineta, zvuči za oktavu niže od E \flat kontra alt klarineta; napravljena su samo tri ovakva instrumenta ⇔ **subcontra alto clarinet**;
- **octocontrabass** ~ (sreće se i u varijantama **octo contrabass clarinet/octo contra bass clarinet**) – oktokontrabas klarinet, najveći, najduži i najdublji član porodice klarineta; napravljen je samo jedan ovakav instrument ⇔ **subcontra bass clarinet**;
- **pedal** ~ ⇔ (ređe) **double bass**

clarinet;

- **piccolo** ~s – pikolo klarineti, najmanja i najviša podgrupa u porodici klarineta, u kojoj je najpoznatiji, iako danas redak, pikolo klarinet *in As* ⇔ **octave clarinets**;
- **soprano** ~s – sopranino klarineti, podgrupa klarineta u koju se najčešće svrstavaju klarineti *in E \flat* i *D*;
- **soprano** ~s – sopran klarineti, podgrupa u okviru porodice klarineta;
- **subcontra alto** ~s ⇔ **octocontra-alto clarinet**;
- **subcontra bass** ~s ⇔ **octocontra-bass clarinet**

clarinet(t)ist /,klærɪˈnetɪst/ [n] klarinetist(a) ⇔

clarinet player

clarinet player ⇔ **clarinet(t)ist**

clarino /klæˈri:nəʊ/ [n] klarino:

[1] (visoka truba) meksički limeni duvački instrument sa vrlo uskom cevi dugom oko 3 m ⇔ **TRUMPET** ▶ **clarin [trumpet]**;

[2] visoka deonica trube u 18. veku;

[3] najviši registar trube, klarineta i sl.

clarion ⇔ **BUGLE** ▶ **duty bugle**

clash(ing) /ˈklæʃ(ɪŋ)/ [n] zveka, zvečanje, zveckanje, brujanje

clash /klæʃ/ [v] zvečati, zveckati, brujati

class /klɑ:s, klæs/ [n] čas; **an art** ~ - čas likovne umetnosti; **master** ~ - majstorski čas koji studentima određene discipline (najčešće muzike, ali i slikarstva, drame i sl.) drži neki eminentni stručnjak iz te discipline

classic¹ /ˈklæsɪk/ [n] **[1]** klasik; **[2]** klasično delo;

[3] (**Classics**) klasični jezici i književnost

classic² /ˈklæsɪk/ [n] [adj]

[1] tipičan: *It was a classic case (tipičan slučaj) of maltreatment*;

[2] klasičan: *the classic book "War and Peace"*

classical /ˈklæsɪkəl/ [adj] (u muzici) klasičan

Classicism /ˈklæsɪˌsɪzəm/ [n] klasicizam, umetnički stil nastao u italijanskoj arhitekturi 16. veka oživljavanjem tradicionalnih oblika klasičnog grčko-rimskog graditeljstva; sredinom 18. veka proširio se i na ostale umetnosti kao reakcija na barok i rokoko i postao glavni umetnički izraz sve do pojave romantizma; glavna obeležja: sklad, jasnoća, staloženost, prevlast razuma nad osećajem; u muzici obeležava period od sredine 18-og veka (po nekim autorima od 1756. – godine Mocartovog rođenja) do 1830 (tri godine posle Betovenove

smrti); iako je trajao kraće od baroka, klasicizam predstavlja period najveće standardizacije u orkestarskoj formi i zvučnosti; čak su i kompozitori koji su živeli posle 1830. nastavili da koriste standardni "klasični" orkestar sa po dve flaute, oboe, klarineta i fagota, četiri horne, dve trube, tri trombona, gudača i timpanom: **Viennese** ~ - bečki klasicizam, period poznog klasicizma (1770-1830) u muzičkom smislu vezan uz stvaralaštvo J. Haydn-a, W. A. Mozart-a i Ludwig-a van Beethoven-a

classicist /'klæsɪsɪst/ [n] klasičar: **Viennese** ~s - bečki klasičari ⓘ see: **CLASSICISM** ▶ **VIENNESE CLASSICISM**

classification /,klæsɪfɪ'keɪʃən/ [n] klasifikacija: **Hornbostel-Sachs** ~ - klasifikacija (muzičkih instrumenata) po Hornbostelu i Saksu (Erich Moritz von Hornbostel i Curt Sachs) prvi put objavljena 1914. godine

clausula /'klɔ:zələ/ [n, pl. **clausulae** /-,li/] klauzula:

[1] ornamentalna kadenca u ranoj renesansnoj muzici;

[2] (u 12. i 13. veku) naziv za višeglasnu kompoziciju sa cantus firmusom u vidu kraćeg melizma iz graduala ili aleluje; tenor u klauzulama nije donosio potpuni tekst, već jednu ili dve reči; prethodila pojavi moteta

clatter¹ /'klætə/ [n] klepet, klepetanje, čegrtanje, kloparanje, zveketanje

clatter² /'klætə/ [v] klepetati, čegrtati, kloparati; zvečati

clave /kleɪv, kla:v/ [n] (*Sp.* "ključ") klave

[1] ritmički obrazac koji leži u osnovi svih tipova afrokubanske plesne muzike, od rumba do timbe; suštinski, petonotni dvotaktni obrazac koji se sastoji od jednog "jakog" takta sa tri note (tresillo), i jednog "slabog" takta sa dve note, koji se javljaju u varijantama "tri-dva" ili "dva-tri" :

- **Afro (6/8)** ~ - afro klave, ritmički obrazac proistekao iz nekoliko stilova zapadno-afričke muzike;
- **rumba** ~ - rumba klave, jedan od standardnih klave ritmova koji preovladava u rumbi;
- **son** ~ - son klave, jedan od standardnih klave ritmova koji preovladava u salsi;

[2] lokalni naziv za džeziranu plesnu kubansku muziku

claves /'kla:veɪs/ [n, pl.] klaves štapići, udaraljka

od dva drvena štapića kojima se udara *klave* ritam (prema kojem se orijentišu ostali muzičari u sastavu; osnovni alat u kubanskoj muzici ⇔ **STICK** [3] ▶ **Cuban sticks, concussion sticks**

clavicembalo /,klævɪ'tfembələu/ [n, pl. **clavicembali, clavicembalos**] ⇔ **harpichord** ⓘ see: **CEMBALO**

clavichord /'klævɪ,kɔ:d/ [n] klavikord (klavihord), mali instrument sa klavijaturom koji se pojavljuje u 16. veku kao preteča klavira; proizvodi zvuk pritiskom na dirku - polugu koja na svom drugom kraju ima metalnu pločicu - tangentu koja udara u žicu stvarajući čvor talasanja na mestu dodira tangente i žice, tako da se na jednoj žici raznim tangentama mogu proizvesti tonovi različite visine (kasnije svaka dirka dobija svoju žicu):

- **fretted** ~ - vezani klavikord (sa jednom žicom za više dirki);
- **fretless/fret-free/unfretted** ~ - slobodni klavikord (sa posebnom žicom za svaku dirku)

clavicle /'klævɪkəl/ [n] ključna kost, klavikula

clavicular /klə'vɪkjʊlə/ [n] klavikularan, koji se odnosi na ključnu kost

clavictherium ⇔ **clavicytherium**

clavicytherium (alt.: **clavictherium**) /,klævəsai'θɪəriəm/ [n, pl. **-clavicytheria**] klaviciterijum, vrsta čembala sa uspravnim korpusom, preteča pijanina

clavier /klə'vɪər, 'klævɪər, 'kleɪvi-/ [n]

[1] klavijatura ⇔ **keyboard**;

[2] instrument sa klavijaturom (generalno)

clavinet /,klævɪ'net/ [n] klavinet, električni klavikord sa klavijaturom koju čini 60 dirki i rasponom od pet oktava; zbog osobitog stakato zvuka, veoma popularan u fank, disko, rok i rege muzici

claviola /,klævɪ'əʊlə/ [n] klaviola, instrument sličan melodici, ali se "nosi" kao harmonika; sastoji se od niza klavirskih dirki na desnoj strani sa opsegom od 2 ½ octave; na levoj strani je niz cevi različite dužine

clavioline /,klævɪ'əʊli:n/ [n] klaviolina, elektronski instrument sa klavijaturom (1947), preteča analognog sintisajzera; ima ga u varijantama od tri i šest oktava

claviorgan /,klævɪ'ɔ:gən/ [n] klaviorganum, stari instrument, kombinacija čembala ili klavira sa orguljama ⇔ **piano-organ**

clean /kli:n/ [adj]

[1] čist: ~ **tone** – čisti ton;

[2] žargonski termin za zvuk električne gitare, organe ili nekog drugog električnog instrumenta bez distorzije ① *opposite*:

OVERDRIVEN, CLIPPED, DIRTY

clear /klɪə/ [adj] jasan, razgovetan ⇔ **distinct**: ~ **pronunciation** – razgovetan/jasan izgovor

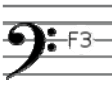
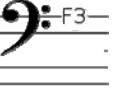

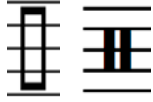

clearly /klɪəli/ [adv] (kao instrukcija za izvođače) jasno, razgovetno ⇔ **distinctly**; **CON** ▶ **con chiarezza**

clef /klef/ [n] ključ, notacioni znak koji određuje visinu svih nota na notnom zapisu ① *see*: **KEY** [4]:

- **alto** ~ - alt-ključ, altovski ključ, ključ koji se piše na srednjoj liniji notnog sistema i koristi za zapisivanje viola i (retko) alt-trombona; u starijim delima (npr. Mocartovim) koristio se i za vokalne deonice altova;
- **baritone** ~ - bariton-ključ, baritonski ključ, koji notu *f* postavlja na srednju liniju notnog sistema; nema ga u savremenoj notaciji; nekada se koristio za baritonske deonice u vokalnoj muzici → *abbr.* **F3**;
- **bass** ~ - bas-ključ, koji notu *f* postavlja na 4. liniju notnog sistema i koristi se za zapisivanje većine dubljih instrumenata (limeni i drveni duvači, duboki gudači), kao za levu ruku klavira i harfe → *abbr.* **F4**;
- **contrabass** ~ ⇔ **sub-bass clef**;
- **C-clef** - C-ključ ⇔ **mean clef**;
- **C-clefs** - C ključevi, (generalno) jedna od tri vrste ključeva koji se koriste u modernoj notaciji, pored G i F ključeva;
- **F-clef** - F-ključ ⇔ **bass clef**;
- **F-clefs** - F ključevi, (generalno) jedna od tri vrste ključeva koji se koriste u modernoj notaciji, pored G i C ključeva;
- **French violin** ~ - francuski violinski ključ, visoki G-ključ (na prvoj liniji linijskog sistema) korišćen u vreme baroka (danas se ponekad koristi za E^b klarinete i E^b trube) → *abbr.* **G1**;
- **G-clef** ⇔ **treble clef**;
- **G-clefs** - G ključevi, (generalno) jedan od tri vrste ključeva koji se koriste u modernoj notaciji, pored F i C ključeva;
- **mean** ~ ⇔ **C-clef**;
- **mezzo-soprano** ~ - mecosopran-ključ, meco-sopranski ključ koji se zapisuje na drugoj liniji linijskog sistema (poznat i kao

flautalto-ključ, jer je u njemu nekada pisala melodija za alt flaute);

- **neutral** ~ ⇔ **percussion clef**;
- **octave** ~ - oktavni ključ, oznaka da se melodija u toj muzičkoj liniji transponuje za oktavu naviše ili naniže; koristi se i kod G- i kod F-ključeva;
- **octave bass** ~ - oktavni bas ključ;
- **octave treble** ~ - oktavni violinski ključ;
- **percussion** ~ - ključ za udaraljke ⇔ **neutral clef**;

G-CLEFS/G-KLJUČEVI		
		
TREBLE CLEF	FRENCH VIOLIN CLEF	
F-CLEFS/F-KLJUČEVI		
		
BASS CLEF	BARITONE CLEF	SUB-BASS CLEF
C-CLEFS/C-KLJUČEVI		
		
ALTO CLEF	TENOR CLEF	BARITONE CLEF
		
MEZZO-SOPRANO CLEF		SOPRANO CLEF
OCTAVE CLEFS/OKTAVNI KLJUČEVI		
		
OCTAVE TREBLE CLEFS		OCTAVE BASS CLEFS
PERCUSSION/NEUTRAL CLEF		TABLATURE SIGN
		

- **soprano** ~ - sopran-ključ, sopranski ključ, koji se piše na prvoj liniji sistema, a koristio

- se za zapisivanje sopranskih deonica u vokalnoj muzici, kao i violina i A-klarinet;
- **sub-bass** ~ - baso profundo-ključ ⇔ **contrabass clef** → *abbr.* **F5**;
 - **tenor** ~ - tenor-ključ, tenorski ključ, koji se zapisuje na 4. liniji sistema i koristi za zapisivanje visokih pasaža violončela, fagota, kontrabasa i trombona (čiji se donji i srednji pasaži, inače, najčešće pišu u bas ključu);
 - **treble** ~ - violinski ključ, ključ u kome se zapisuju violine, većina drvenih i limenih duvačkih instrumenata sa opsegom u višim registrima, kao i udaraljke sa određenom visinom tona → *abbr.* **G2** ⇔ **G-clef**
- cliche** /kli:'ʃeɪ/ [n] kliše, postupak koji se stilski ustalio tako da je izgubio umetnički značaj i izražajnost, ali se i dalje upotrebljava poput obrasca, iako nije delotvoran i aktuelan
- click¹** /kɪk/ [n] klik, škljocanje
- click²** /kɪk/ [v] škljocati
- climacus** ① *see:* **NEUM(E)S**
- climax** /'klaɪmæks/ [n] klimaks, vrhunac sukoba u dramskom/muzičkom delu ⇔ **culmination**, **POINT [5]** ▶ **culminating point**
- clink** /kɪŋk/ [n] zveket
- clinker** /'kɪŋkəl/ [n] kiks (u pevanju ili sviranju) ① *see:* **BLUNDER, CLAM, MISSED BLOW, FLUFF; hit a** ~ - *Am.* (žargonski) distonirati, "nečisto", neskladno ili intonativno neprecizno pevati/svirati ① *see:* **SING** ▶ **SING OFF PITCH, SING OUT OF TUNE; PLAY** ▶ **PLAY OFF PITCH, PLAY OUT OF TUNE**
- clipped** ⇔ **overdriven, dirty**
- clipping** /'kɪpɪŋ/ [n] [n] žargonski termin za distorziju (→ **distortion**)
- clivis** ① *see:* **NEUM(E)S**
- cloakroom** /'kləʊk,ru:m -,rum/ [n] garderoba, prostor za odlaganje garderobe namenjen publici u foajeima pozorišta i sl. ⇔ **checkroom**; ~ **attendant** - garderober(ka); ~ **talk** - kuloarski razgovori ① *see:* **LOBBY** ▶ **LOBBY TALK**;
- clog** /kɒg/ [n] cipela sa drvenim đonom ① *see:* **CLOGGING**
- clog box** ⇔ **woodblock**
- clogging** ⇔ **DANCE** ▶ **clog dance**
- clop(ping)** /'kɒp(ɪŋ)/ [n] topot
- close¹** ⇔ **cadence [1]**
- close²** /kləʊs/ [v] zatvoriti, završiti
- close-up** /'kləʊs,ʌp/ [n] krupni plan, gro plan, makro prikaz
- closing** /'kləʊzɪŋ/ [adj] završni: ~ **chord** - završni akord; ~ **theme** - završna tema
- clothes** ⇔ **apparel**
- clothing** ⇔ **apparel**
- club** /klʌb/ [n] klub: **to form/organize a** ~ - osnovati/organzovati klub; **to break up/disband a** ~ - raspustiti klub:
- **fan** ~ - klub obožavatelja, klub fanova;
 - **glee** ~ - ⇔ **SOCIETY** ▶ **singing society**;
 - **record** ~ - klub diskofila;
 - **writers'** ~ - klub književnika
- cluck¹** /klʌk/ [n] kokodakanje, kvocanje
- cluck²** /klʌk/ [v] kokodakati, kvocati; cokatati jezikom
- cluster** /'klʌstə/ [n] skup(ina), grupa; **tone** ~ - tonski grozd, pritisak šakom na više dirki
- Cm** *abbr.* → **C MINOR**
- coauthor** /kəʊ'ɔ:θə/ [n] koautor, jedan od članova autorskog tima
- coach¹** /kəʊtʃ/ [n] učitelj, trener ⇔ **teacher, educator** ① *see:* **RÉPÉTITEUR**:
- **dancing** ~ - trener pleasa, **MASTER** ▶ **dancing master**; **TEACHER** ▶ **dancing teacher**;
 - **vocal** ~ ⇔ **TEACHER** ▶ **singing teacher**
- coach²** /kəʊtʃ/ [v] **coach sb (in/for sth)** trenirati, obučavati, spremati (za)
- coaching** /'kəʊtʃɪŋ/ [n] [1] treniranje, obučavanje, pripremanje; [2] *Br.* dopunska nastava
- coat** /kəʊt/ [v] oblagati, obložiti ⇔ **cover [3]**; ① *see:* **FELT²**
- coaxing** /'kəʊksɪŋ/ [adj] laskanje
- coaxingly** /'kəʊksɪŋli/ [adv] laskavo, ulizivački ⇔ **lusingando**
- cochlea** /'kɒkliə/ [n] *pl.* **cochleae** /'kɒkli,i/ puž, deo unutrašnjeg uha ① *see illus.:* **EAR**
- cocobolo** ⇔ **WOOD** ▶ **cocobolo wood**
- coda** /'kəʊdə/ [n] koda, epilog jedne muzičke forme, deo koji dolazi posle završenog, relativno zaokruženog muzičkog oblika polifonog ili homofonog karaktera
- coda uncinata** ⇔ **flag**
- code** /kəʊd/ [n] kodeks; kod, šifra: **Parsons** ~ - Parsons kod, jednostavna notacija autora Denuys-a Parsons-a (1975) koja se koristi za laku i brzu identifikaciju, odnosno indeksiranje muzičkog dela zapisivanjem melodijskog kretanja (gore-dole)
- codetta** /'kəʊdetə/ [n] kodeta - dodatak temi fuge ① *see:* **THEME** ▶ **CADENCE THEME**

codex /'kəʊdeks/ [n, pl. **codices** /'kəʊdɛsɪz, 'kɒdɛ-/] kodeks; zakonik

codification /,kəʊdɪfɪ'keɪʃən, 'kɒ-/ [n] kodifikacija

codify /'kəʊdɪfaɪ, 'kɒ-/ [v, pt & pp **codified**, pres. part. **codifying**, 3^d per. sg. pres. sim.

codifies] kodifikovati: *They traveled from town to town codifying folk dance steps (kodifikujući korake narodnih igara)*

coefficient /,kəʊɪ'fɪjənt/ [n] koeficijent: **sound absorption** ~ - koeficijent zvučne apsorpcije

(cog) rattle /kɒg'rætəl/ [n] čegrtaljka, primitivni ritmički instrument; ima različite oblike i proizvodi šum neodređene intonacije ⇔

ratchet, noisemaker; ① see: **grag(g)er**

cognition /kɒg'nɪʃən/ [n] kognicija, moć saznavanja, saznanje: **music** ~ - muzička kognicija, interdisciplinarna oblast koja uključuje nauku o kogniciji, muzičku teoriju, psihologiju, muzikologiju, računarstvo, filozofiju, itd., a sve sa ciljem izučavanja mentalnih procesa koji se odvijaju u mozgu tokom slušanja/izvođenja muzike

cognitive itch ⇔ **earworm**

cohata ⇔ **sonata**

coil /kɔɪl/ [n] spiralna cev, namotaj

colascione /kəʊlə'ʃəʊni, -neɪ/ [n] kolašone, italijanska dugovrata lauta iz 16. i 17. veka

col /kɒl/ [prep.] /t. with ⇔ **coll'**, **colla**, **colle**

- ~ **arco** - gudalom, suprotno od picikato (obično posle picikato pasaža) → *abbr.* **c.a.** ① see: **ARTICULATION [2]**

- ~ **[colla] destra** - desnom rukom, znak u klavirskoj muzici da se obeleženi pasaž svira desnom rukom → *abbr.* **C.d.**;

- ~ **legno** - štapom (gudala), oznaka u literaturi za žičane instrumente da označeni pasaž treba svirati štapom gudala ⇔ **BOW** ▶ **with the wood of the bow** ① see: **ARTICULATION [2]** ▶ **ARTICULATION ON BOWED INSTRUMENTS**

- ▶ ~ ~ **battuto** - smernica za gudača da udari po žicama štapom gudala;

- ▶ ~ ~ **tratto** - smernica za gudača da prevuče štapom gudala preko žice

- ~ **[colla] parte** - *sa solo izvođačem*, instrukcija u orkestarskoj partituri ili deonici da treba pratiti ritam i tempo solo izvođača (obično u kraćoj deonici) ① see: **COLLA VOCE**;

- ~ **pugno** ⇔ **FIST [5]** ▶ **with the fist**;

- ~ **punta d'arco** ⇔ **POINT [5]** ▶ **at the**

point

- ~ **[colla] voce** - *sa solo glasom*, instrukcija u orkestarskoj partituri ili deonici da treba pratiti ritam i tempo solo pevača (obično u kraćoj deonici) ① see: **COLLA PARTE**

cold /kəʊld/ [adj] hladan

coldly /kəʊldli/ [adv] hladno, bez emocija ⇔ **freddo**

coldwave /'kəʊldweɪv/ [n] koldvejev, francuska varijanta darkvejva, gotik roka i post-panka

coll' ⇔ **col**

colla ⇔ **col**

collage /kə'lɑːʒ, kɒ-/ [n] kolaž, kolokvijalni naziv za scenski program raznovrsnog sadržaja, u okviru kojeg se kombinuju numere različitih ili istih žanrova:

- **audio/sound** ~ audio kolaž, zvučni kolaž, produkcija pesama, kompozicija ili muzičkih snimaka korišćenjem delova ili semplova već postojećih snimaka;
- **musical** ~ muzički kolaž

collarbone /'kɒlə,bəʊn/ [n] ključna kost: *The violin should rest on the collarbone (Violina bi trebao da "leži" na ključnoj kosti)*

collars /'kɒləz/ [n] pulpete, kožne vrećice koje zatvaraju otvore na dnu zračnice na orguljama

collaudation /,kɒləʊ'deɪʃən/ [n] kolaudacija, pregled novoizrađenih orgulja

colle ⇔ **col**

collection /kə'leɪʃən/ [n] zbirka, kolekcija: **art(istic)** ~ - umetnička kolekcija; ~ **of folk songs** - zbirka narodnih pesama

college /'kɒlɪdʒ/ [n] koledž, viša škola; ~ **of music** - muzički koledž

collegium musicum /kə'lidʒiəm 'mjuːzɪkəm; Lat. kou'legi,ʊm 'musɪ,kʊm/ [n] kolegijum muzikum:

[1] (istorijski) termin koji se u 16., 17. i 18. veku koristio u germanskim zemljama, odnosno u 18. i 19. veku u Severnoj Americi za udruženja ili esnafe muzičara amatera;

[2] (danas) muzičko udruženje, muzičko društvo, ustanova za sistematsko negovanje muzičke kulture;

[3] grupa muzičara koji izvode muziku određenog perioda/stila (najčešće rane muzike)

colophony /kɒ'lɒfəni/ [n] kolofon[ijum], smola za mazanje violinskog gudala, nazvana po maloazijskom gradu *Kolofonu* ⇔ **BOW** ▶ **bow resin/rosin**

colo[u]r /'kɒlə/ [n] boja:

- ~ **hearing** – sinopsija, “slušanje boja”, sposobnost da se vidi određena boja pri slušanju određene vrste tonova (npr. crvene boje pri zvuku trube i sl.) ⓘ *see: SYNESTHESIA*;
- **acoustic** ~ ⇔ **timbre**
- **tone** ~ ⇔ **timbre**

coloration /,kɒlə'reɪʃən/ [n] koloriranje, instrumentalno ukrašavanje u 15. i 16. veku

coloratura /,kɒlə'reɪʃən, 'kɒlə'reɪʃən/ [n] koloratura, bogata, ukrasna, solistička interpretacija u pevanju; dugi niz brzih tonova, često u kombinaciji sa raznim ukrasima koji služe isticanju virtuoznosti pevača

columbia /kə'lʌmbɪə/ [n] kolumbija, stil rumbe u 6/8; sadrži mnoge afričke elemente u svojoj lirici, poliritmičkoj strukturi i stilu, a namenjena je samo muškim plesačima

column /'kɒləm/ [n]

[1] stub, **air** ~ - vazdušni stub;

[2] ⇔ **forepillar**;

[3] kolumna: **gossip** ~ - trač rubrika

combination /,kɒmbɪ'neɪʃn/ [n]

[1] kombinacija, spoj: **thematic** ~ - spoj tema u simultano zvučanje;

[2] kombinacija (registara na orguljama):

- **fixed ~s** - stalne kombinacije ⇔ **preset combinations, setter-combinations**;
- **free ~s** - slobodne kombinacije;
- **preset ~s** ⇔ **fixed combinations**;
- **setter-~s** ⇔ **fixed combinations**;

[3] ⇔ **combo**

combo /'kɒmbəʊ/ [n] kombo ⇔ **combination**

[3]:

[1] (najčešće u džezu) mali sastav sa 3-8 muzičara;

[2] adaptacija severnoameričke džez kombo (kombinovane) instrumentacije na Kubi tokom poznih 1950-ih, generalno sastavljenih od basa, bubnjeva, klavira, trube, uz standardne latino perkusije, a ponekad i uz saksofon i električnu gitaru;

[3] kombinovano pojačalo (pojačalo i zvučnik u istom kućištu)

come prima /'kɒme 'prɪmə/ [adj, adv] instrukcija za izvođača da se vrati u prethodni tempo, da označeni pasaž izvodi u maniru prethodnog ili da ponovi pasaž

come sopra /'kɒme 'sɒprə/ instrukcija za izvođača sa značenjem: “kao gore” (obično se

misli na prethodni tempo)

comedian /kə'mi:diən/ [n] komičar, komedijaš ⇔

comic [2]: deadpan ~ - komičar “ledenog”, nepomičnog lica; **standup** ~ - solo komičar (komičar koji sa pozornice zabavlja publiku pričanjem viceva, šaljivih priča i sl.)

comedist ⇔ **COMEDY** ▶ **comedy writer**

comedy /'kɒmɪdi/ [n, pl. **comedies**] komedija (prvobitno pesma u čast boga Dionisa); uz tragediju i satiru, jedna od osnovnih vrsta dramskog dela, nastala u staroj Grčkoj; dramsku priču zasniva na veselim i šaljivim zapletima, izlažući smehu ili podsmehu društvene pojave, obične ljudske slabosti, rđave karaktere i dr.:

- ~ **of intrigue** – komedija intrige, vrsta komedije koja se bazira na razgranatim zapletima i naglim obrtima u dramskoj radnji, sa bezazlenim i dobroćudnim posledicama;
- ~ **of manners** – društvena komedija;
- ~ **writer** – komediograf, pisac komedija ⇔ **COMIC** ▶ **comic writer; comedist**;
- **black** ~ - crna komedija; komediografsko dramsko delo bez srećnog kraja; svoj sadržaj bazira na stavu da je svaki srećan završetak samo prolazna obmana i da čovekom upravljaju koliko slepa slučajnost, toliko sile koje on ne može ni razumeti ni kontrolisati ⇔ **dark comedy**;
- **character** ~ - komedija karaktera, vrsta komedije koja kroz komične situacije podvrgava kritici i ismevanju ljudske karakterne osobine: pohlepu, tvrdičluk, licemerstvo, zavist, oholost i sl.;
- **dark** ~ ⇔ **black comedy**;
- **film** ~ - filmska komedija;
- **madrigal** ~ – madrigalska komedija, zabavna muzička forma s kraja 16. i početka 17. veka; činili su je povezani madrigali koji su obično ilustrovali neku komičnu temu ili priču (termin potiče iz 20. veka);
- **musical** ~ - muzička komedija, poseban oblik muzičke predstave kojoj neguje komediografski karakter izražavanja; svoju izražajnost bazira na mešavini dramskog dijaloga, muzike i pesme;
- **restoration** ~ - komedija restauracije, vrsta komedije nastala u Engleskoj, u doba restauracije monarhije Stjuarta (1660-

1700), namenjena dvorskoj i plemićkoj publici; teme bazira na ljubavnim, bračnim i porodičnim intrigama koje iznosi sa ciničnim i vulgarizirajućim stavom, kroz efektne i duhovite dijaloge;

- **satirical** ~ - satirična komedija;
- **situation** ~ - komedija situacije, vrsta komedije koja svoju komičnost gradi na situacijama do kojih dolazi prevashodno na osnovu zabluda komičnog lika ⇔ **sitcom**;
- **standup** ~ - solo komedija, šou program u kome glumac-komičar sa pozornice zabavlja publiku pričanjem viceva, šaljivih priča i sl.

comes ⇔ **answer** ① *see: DUX; LEADER*

comfortable /'kʌmfətəbəl, 'kʌmfətəbəl/ [adj]
komotan

comfortably /'kʌmfətəbəlɪ, 'kʌmfətəbəlɪ/ [adj]
komotno ⇔ **com[m]odo**

comic /'kɒmɪk/ [n]

[1] komika, komični element: ~ **writer** ⇔ **COMEDY** ▶ **comedy writer**;

[2] ⇔ **comedian**

commedia-dell'arte /kə'mediə del'ɑ:ti; /t. kɒm'ediə del'ɑ:te/ [n, pl. **commedia dell'artes, commedias dell'arte, /t. commedie dell'arte**] komedia del arte, stil dramske prezentacije popularan u Italiji počev od 16. veka, karakterističan po stilizovanim likovima i zapletu koji se zasniva na zamenjenim identitetima i nesporazumima; glavni likovi komedije su Pierrot, Harlekin i Kolombina; značajan udeo u predstavama činila je glumačka improvizacija; značajna za razvoj italijanske buffo (komične) opere koja je iz nje preuzela radnju i likove

comma /'kɒmə/ [n] koma (interval):

- ~ **maxima** ~ ⇔ **Pythagorean comma**;
- ~ **of Didymos** ⇔ **syntonic comma**;
- **diatonic** ~ ⇔ **syntonic comma**;
- **ditonic** ~ ⇔ **Pythagorean comma**;
- **Ptolemaic** ~ ⇔ **syntonic comma**;
- **Pythagorean** ~ - pitagorejska koma (mali interval – oko četvrtine polustepena (približno 23.46 centi) - između dve enharmonski ekvivalentne note poput C i B#) ⇔ **ditonic comma, comma maxima**;
- **syntonic** – sintonička koma, mali interval između dve note frekvencijskog odnosa 81:80, tj. oko 21,51 centi ⇔ **comma of**

Didymos, Ptolemaic comma, diatonic comma; DIESIS ▶ **chromatic diesis**

comment /'kɒment/ [n] komentar ① *see: GLOSS*

com[m]odamente ① *see: COM[M]ODO*

com[m]odo /kə'məʊdəʊ, /t. kɒmɒdɔ/ [adj, adv] (oznaka koja se po pravilu odnosi na tempo, najčešće kao modifikator drugih oznaka za tempo: *allegro comodo* i sl.) komotno, umereno, umerenim tempom (skraćeni oblik od: **commodamente**) ⇔ **comfortably**

communion /kə'mju:niən/ [n] pričest

communication /kə,mjʊnɪ'keɪʃən/ [n]
komunikacija:

- **body movement** ~ - komunikacija pokretima tela;
- **nonverbal** ~ - neverbalna komunikacija;
- **visual** ~ - vizuelna komunikacija

comp¹ /kɒmp/ [n] (neformalno)

[1] kompozicija (od: **composition**);

[2] kompozitor (od: **composer**);

[3] (muzička) pratnja (od: **accompaniment**)

comp² /kɒmp/ [v] (u džezu) pratiti solistu sviranjem pratećih akorada koji naglašavaju ritam (odnosi se na izvodjača iz ritam sekcije, obično džez gitaristu)

company /'kʌmpəni/ [n, pl. **companies**]
kompanija:

- **ballet** ~ - baletska kompanija;
- **distribution** ~ - distributerska kompanija;
- **production** ~ - producentska kompanija

comparsa /kəm'pɑ:rsə/ [n] komparsa, specifični stil instrumentacije u kubanskoj karnevalskoj muzici koji svira konga ritam (u Havani *conga habanera*, u Santjagu *conga santaguiera*); predstavlja kombinaciju više vrsta udaraljki i kineske zurle, kasnije trube

compass /'kʌmpəs/ [n] opseg, obim, diapazon, raspon, ambitus, raspon od najdubljeg do najvišeg tona određenog muzičkog instrumenta/glasa/dela: **the ~ of the piano** – (tonski) raspon klavira ⇔ **ambitus, diapason, range, scale** ① *see: GAMUT, REGISTER*

compère¹ /'kɒmpɛə/ [n] Br. voditelj(ka) emisije, programa, manifestacije i sl. ⇔ **master/mistress of ceremonies**

compère² /'kɒmpɛə/ [v] Br. voditi emisiju, program i sl.

compete /kəm'pi:t/ [v] takmičiti se: ~ **against/with** – takmičiti se sa ...; ~ **for** –

takmičiti se za (*to compete for the first prize*); ~

in a contest – učestvovati u takmičenju

competition /,kɒmpɪ'tɪʃən/ [n]

[1] ⇔ **contest**;

[2] konkurencija: ~ **among/between** – konkurencija (iz)među ... (*fierce competition among several orchestras / between two orchestras*); ~ **for** – konkurencija za ... (*competition for children / high school students*); **against strong** ~ - uz jaku konkurenciju; **be in** ~ - konkurisati, biti u konkurenciji; **destroy by** ~ - uništiti konkurencijom; **(a piece) performed out of** ~ - (delo) izvedeno izvan konkurencije:

- **bitter** ~ - oštra konkurencija ⇔ **fierce/keen/stiff/tough competition**;
- **cutthroat** ~ - nepoštedna konkurencija ⇔ **ruthless competition**;
- **fair** ~ - lojalna konkurencija;
- **fierce** ~ ⇔ **bitter competition**;
- **free** ~ - slobodna konkurencija;
- **healthy** ~ - zdrava konkurencija;
- **keen** ~ ⇔ **bitter competition**;
- **limited** ~ - nepotpuna konkurencija;
- **ruthless** ~ ⇔ **cutthroat competition**;
- **stiff** ~ ⇔ **bitter competition**;
- **savage** ~ - žestoka konkurencija;
- **tough** ~ ⇔ **bitter competition**;
- **unfair** ~ - nelojalna konkurencija

compilation /,kɒmpɪ'leɪʃən/ [n] kompilacija:

- **club** ~ - klupska kompilacija;
- **promotional** ~ - promotivna kompilacija ⇔ **sampler** [2];
- **various artist genre** ~ - žanrovska kompilacija različitih autora;
- **various artist hit** ~ - kompilacija hitova različitih autora;
- **various artist themed** ~ - tematska kompilacija različitih autora

compliance /kəm'plaɪəns/ [n] povinovanje, pridržavanje, poštovanje (pravila): ~ **with musical rules** – poštovanje muzičkih pravila

complin(e) /'kɒplɪn/ [n] povečerje, poslednje bogoslužjenje u hrišćanskom dnevnom krugu; obavlja se pre odlaska na počinak ⇔ **PRAYER** ▶ **Night Prayer, Prayers at the End of the Day**:

- **great** ~ - (u pravoslavlju) Veliko povečerje koje se savršava samo u Velikom postu i uoči praznika Božića, Bogojavljenja i

Blagovesti;

- **small** ~ - (u pravoslavlju) Malo povečerje, koje se savršava tokom čitave godine

compose /kəm'pəʊz/ [v] komponovati: ~ **the sound track for a film** – (na)pisati muziku za film; ⇔ **score**² [1]

composer /kəm'pəʊzə/ [n] kompozitor ⇔ **comp**¹ [2]

- **classical** ~ - (kompozitor) klasičar;
- **opera** ~ - operski kompozitor;
- **twelve-note/tone** ~ ⇔ **dodecaphonist**

composer-singer ⇔ **songwriter-singer**

composing /kəm'pəʊzɪŋ/ [n] komponovanje, akt stvaranja muzičkog dela

composite /'kɒmpəzɪt/ [adj] složen

composition /kɒmpə'zɪʃn; kɑ:m-/ [n] kompozicija, muzičko delo ⇔ **piece**; **comp**¹ [1]; **theory of** ~ - teorija/tehnika komponovanja (kao studijska disciplina); **perform/play a** ~ - izvoditi kompoziciju:

- **aleatory** ~ ⇔ **MUSIC** ▶ **aleatory music**;
- **algorithmic** ~ - algoritamska kompozicija;
- **progressive** ~ - progresivna kompozicija, prokomponovana kompozicija ① *see*:

SONG ▶ **THROUGH-COMPOSED SONG**

compound /'kɒpaʊnd/ [adj] složen

comprehensive /,kɒmprɪ'hensɪv/ [adj] sveobuhvatan: ~ **music library** – sveobuhvatna muzička biblioteka

compress /kəm'pres/ [v] sklapati (meh pri sviranju harmonike) ① *see*: **EXPAND** [2];

comprimario /,kɒmprɪ'meəri,əʊ, -'mɑ:r-/ [n] pevač koji igra sekundarne uloge u operi (obično uloga sluga, prisnog prijatelja/prijateljice, doktora i sl.)

comprise /kəm'praɪz/ [v] uključiti, obuhvatati

con /kɒn/ [prep.] *lt.* (u oznakama za interpretaciju) sa..., u stilu, koji zvuči...:

- ~ **abbandono** – slobodno, relaksirano ⇔ **abbandonatamente**;
- ~ **accuratezza** ⇔ **ACCURACY** ▶ **with accuracy**;
- ~ **agevolezza** ⇔ **EASE** ▶ **with ease**;
- ~ **affanno** ⇔ **ANXIETY** ▶ **with anxiety**;
- **con angore**; **con angustia**;
- ~ **affeto** ⇔ **AFFECTION** ▶ **with affection**;
- ~ **afflizione** ⇔ **SORROW** ▶ **with sorrow**;
- ~ **alcuna licenza** ⇔ **FREEDOM** ▶ **with some freedom**;
- ~ **allegrezza** ⇔ **cheerfully**;
- ~ **allegria** ⇔ **playfully**;

- ~ alma ⇔ *SOUL* ▶ with soul; con anima;
- ~ amarezza ⇔ *BITTERNESS* ▶ with bitterness;
- ~ amore ⇔ *LOVE* ▶ with love;
- ~ angore ⇔ *ANXIETY* ▶ with anxiety; con affanno;
- ~ angustia ⇔ *ANXIETY* ▶ with anxiety; con angore; con affanno;
- ~ anima ⇔ *SOUL* ▶ with soul; con alma;
- ~ ansia ⇔ nervously; con apprensione;
- ~ apprensione ⇔ nervously; con ansia;
- ~ arditezza ⇔ *BOLDNESS* ▶ with boldness; con audacia;
- ~ ardore ⇔ *ARDOUR* ▶ with ardour;
- ~ arroganza ⇔ *ARROGANCE* ▶ with arrogance;
- ~ audacia ⇔ *BOLDNESS* ▶ with boldness, con arditezza;
- ~ bacchetta ⇔ *STICK [2]* ▶ with the stick;
- ~ bacchetta di feltro duro/morbido ⇔ *STICK [2]* ▶ with the hard/soft felt stick;
- ~ bacchetta di ferro ⇔ *STICK [2]* ▶ with the iron stick;
- ~ bacchetta di flanella ⇔ *STICK [2]* ▶ with the flannel stick;
- ~ bacchetta di gomma ⇔ *STICK [2]* ▶ with the rubber stick;
- ~ bacchetta di legno ⇔ *STICK [2]* ▶ with the wooden stick;
- ~ bacchetta di metallo ⇔ *STICK [2]* ▶ with the metal stick;
- ~ bacchetta di pelle ⇔ *STICK [2]* ▶ with the leather stick;
- ~ bellezza ⇔ gracefully;
- ~ bizzarria ⇔ bizarrely;
- ~ brio ⇔ *VIGOUR* ▶ with vigour; ① see: brio;
- ~ calma ⇔ calmly;
- ~ calore ⇔ warmly;
- ~ carità ⇔ *DEARNESS* ▶ with dearness;
- ~ cautela ⇔ cautiously;
- ~ celerità ⇔ nimbly;
- ~ chiarezza ⇔ clearly;
- ~ civetteria ⇔ *COQUETTISH* ▶ in a coquettish manner;
- ~ delicatezza ⇔ delicately;
- ~ dolore ⇔ sorrowfully;
- ~ (gran, molta) espressione ⇔ expressively; esspressivo;
- ~ forza ⇔ *FORCE* ▶ with force;
- ~ fuoco ⇔ *FIRE* ▶ with fire;
- ~ larghezza ⇔ broadly;
- ~ malinconia ⇔ *MELANCHOLY* ▶ with melancholy;
- ~ moto ⇔ animatedly;
- ~ passione ⇔ passionately;
- ~ rabbia ⇔ *RAGE* ▶ with rage;
- ~ raccoglimento ⇔ meditatively;
- ~ ragionevolezza ⇔ *REASON* ▶ with reason;
- ~ rapidità ⇔ *RAPIDITY* ▶ with rapidity;
- ~ rassegnazione ⇔ *RESIGNATION* ▶ with resignation;
- ~ replica ⇔ *REPETITION* ▶ with repetition;
- ~ ricchezza ⇔ prosperously;
- ~ rigore ⇔ rigorously;
- ~ rigore di tempo ⇔ *TIME* ▶ in strict time;
- ~ rilevanza ⇔ patently;
- ~ riluttanza ⇔ reluctantly;
- ~ rimpianto ⇔ regretfully;
- ~ riposo ⇔ calmly;
- ~ semplicità ⇔ *SIMPLICITY* ▶ with simplicity;
- ~ sensibilità ⇔ *SENSIBILITY* ▶ with sensibility;
- ~ (molto) sentimento ⇔ *SENTIMENT* ▶ with (much) sentiment;
- ~ serietà ⇔ seriously;
- ~ severità ⇔ severely;
- ~ slancio ⇔ *ENTHUSIASM* ▶ with enthusiasm;
- ~ soavità ⇔ *GENTLENESS* ▶ with gentleness;
- ~ solennità ⇔ *SOLEMNITY* ▶ with solemnity;
- ~ somma passione ⇔ *PASSION* ▶ with great passion;
- ~ sordino - 1) sa sordinom; 2) (kod klavira) pritisnuti levi pedal;
- ~ spirito ⇔ spirit ▶ with spirit;
- ~ st. ⇔ con stanchezza;
- ~ stanchezza ⇔ *WEARINESS* ▶ with weariness;
- ~ tenerezza - nežno;
- ~ tutta forza - svom snagom;

- ~ **variazioni** ⇔ **VARIATIONS** ▶ **with variations**;
 - ~ **violenza** ⇔ **vehemently**
- concentrate (on sth)** /'kɒnsən,treɪt/ [v]
koncentrisati se (na nešto) ⇔ **focus**
- concentrated (on sth)** /'kɒnsən,treɪtɪd/ [adj]
koncentrisan (na nešto)
- concentration** /,kɒnsən'treɪʃən/ [n] koncentracija:
with ~ - koncentrisano; **lose/disrupt/disturb one's** ~ ⇔ **DISTRACTED** ▶ **become distracted**; **require** ~ - zahtevati koncentraciju:
- **deep** ~ - duboka koncentracija;
 - **high** ~ - visoka koncentracija;
 - **intense** ~ - intenzivna koncentracija
- centus** /kən'sentəs/ [n] centus (melizmatična melodija), široko razvijena melodija, velikog obima, bogato ukrašena melizmima - nizovima tonova koji se pevaju na jedan slog ① *see*: **ACCENTUS**
- conceptual** /kən'septʃʊəl/ [adj] konceptualni
- conceptualism** /kən'septʃʊəlɪzəm/ [n] konceptualizam
- concert¹** /'kɒnsət/ [n] koncert, muzička priredba
① *see*: **RECITAL**; **at a** ~ - na koncertu; **cancel a** ~ - otkazati koncert; **give/hold/stage a** ~ - održati koncert, koncertirati; **giving a concert** - koncertiranje; **go to a** ~ - ići na koncert; **perform/play at a** ~/at ~s - koncertirati; **IDM** **in concert (with sb/sth)** (formal) - u saradnji (s nekim/nečim):
- **benefit** ~ ⇔ **charity concert**;
 - **charity** ~ - humanitarni, dobrotvorni koncert ⇔ **benefit concert**;
 - **indoor** ~ - koncert u zatvorenom prostoru;
 - **live** ~ - koncert uživo;
 - **organ** ~ - solističko veče sa orguljama ⇔ **RECITAL** ▶ **organ recital**;
 - **outdoor** ~ - koncert na otvorenom;
 - **promenade** ~ - promenadni koncert;
 - **sacred** ~ - koncert duhovne muzike;
 - **violin** ~ - violinski koncert, koncert za violinu;
 - **orchestral/pop/rock** ~ - orkestarski/pop/rok koncert;
- PAZI**: *Koncert (kompozicija za solo instrument i orkestar) = »concerto«!!!*
- concert²** /'kɒnsət/ [adj] koncertni:
- ~ **A** ⇔ **A440**;
 - ~ **performer** ⇔ **recitalist**;
 - ~ **piece** - koncertni komad;

- ~ **promotion agency** ⇔ **concert agency**
- concertante¹** /,kɒntʃə'tæntɪ/ [n] končertante:
sinfonia ~ - simfonija končertante, muzički oblik nastao u periodu klasicizma kao neka vrsta kombinacije simfonije i koncerta, odnosno simfonije sa koncertnim solo pasażima
- concertante²** /,kɒntʃə'tæntɪ/ [adj] končertante, brilijantno virtuožno: *a concertante part for solo violin*
- concertina** /,kɒnsə'ti:nə/ [n] končertina, aerofoni instrument, koji se javlja u više vrsta, tj. sistema:
- **Anglo-German** ~ - anglo-nemačka končertina, nastala ugrađivanjem tonskog sistema nemačke končertine na postojeći oblik engleske i dodavanjem dugmadi u ekstra redovima koja imaju istu ulogu kao i pomoćni redovi na instrumentima hromatskog tipa;
 - **chemnizer** ~ "kemnicer" končertina ⇔ **German concertina**;
 - **duet** ~ - duet končertina, instrument sa tonskim sistemom koji izvođačima omogućava da desnom rukom sviraju melodiju, a levom pratnju (kao na standard basu harmonike); u osnovi instrumenta je koncept da osnovno izvođenje kompozicije u primu ima akordsku pratnju na basu;
 - **English** ~ - engleska končertina, instrument heksagonalnog ili oktogonalnog oblika, sa četiri paralelna reda dugmadi (standardno 48 ukupno), koja omogućavaju izvođenje tonova u rasponu 3 1/2 oktave; datira iz 1830 godine (Charls Wheatsone);
 - **German** ~ - nemačka končertina, instrument kvadratnog ili blago naglašenog pravougaonog oblika; zasnovana na dijatonskom muzičkom sistemu, sa po tri reda dugmadi koja su postavljena na obe strane instrumenta ⇔ **chemnizer concertina**
- concertino** /,kɒntʃə'tɪnəʊ/ [n, pl. **concertini** /-ni/]:
[1] končertino, manji muzički komad tipa koncerta;
[2] grupa solo instrumenata u koncertu grosu
- concertmaster** (*alt.* **concert master**) /'kɒnsət,mɑːstə/ [n] *Am.* koncertmajstor, vodeći muzičar gudačkog korpusa simfonijskog orkestra; prva violina ⇔ **leader**, **VIOLIN** ▶ **first violin**:

- **assistant** ~ - vođa grupe II violina ⇔ **second concertmaster**;
 - **second** ~ ⇔ **assistant concertmaster**
- concerto** /kən'tʃeətəʊ/ [n] koncert, trostavna kompozicija za solo instrument uz pratnju orkestra; prvi stav ima sonantni oblik, drugi ima oblik složene pesme, a treći je tipična forma ronda;
- ~ **grosso** – končerto grosso, tipičan barokni oblik koncerta, pisan za malu grupu solističkih instrumenata (končertino) i orkestar; oblik se zasnivao na *dijalogu*, svojevrsnom nadmetanju končertina i orkestra (tutti); končertino čine 2 violine i čelo, a orkestar obuhvata I i II violine, viole i instrumente koje izvode kontinuo; u izgrađivanju oblika najznačajniju ulogu odigrali su Corelli, Torelli i Vivaldi;
 - **clarinet** ~ – koncert za klarinet;
 - **double** ~ – dvostruki koncert;
 - **organ** ~ - koncert za orgulje (delo za orgulje i orkestar);
 - **piano** ~ - koncert za klavir; klavirski koncert, koncert za klavir (i orkestar);
 - **quadruple** ~ – koncert za četiri solo instrumenta i prateći ansambl;
 - **triple** ~ - trostruki koncert, za tri solo instrumenta i orkestar
- conch** /kɒŋk, kɒŋtʃ/ [n, pl. **conchs** /kɒŋks/] (morska) školjka
- conch horn** ⇔ **TRUMPET** ▶ **shell trumpet**
- conclusion** /kən'klu:ʒn/ [n] **[1]** finale (stari izraz)
 ① see: **FINALE**; **[2]** završetak; **[3]** zaključak
- concord** /'kɒŋkɔ:d, 'kɒŋ-/ [n] konsonanca, harmonija, sklad ⇔ **consonance**:
- **imperfect ~s** – nesavršene konsonance;
 - **perfect ~s** – savršene konsonance
- concordant** /kɒŋ'kɔ:dnt, kən-/ [adj] harmoničan, skladan ⇔ **harmonious**
- concussion** /kən'kʌʃn/ [n] trešenje, drmanje: ~ **sticks** ⇔ **claves**
- condensation** /,kɒndən'seɪʃən/ [n] sažimanje, sužavanje, skraćenje (motiva): ~ **of a motive** – sažimanje motiva
- condition** /kən'dɪʃən/ [n] **[1]** uslov: **enrollment ~s** – uslovi upisa; **competition (terms and) ~s** – (odredbe i) uslovi takmičenja; **[2]** stanje: **physical/mental condition** – fizičko/mentalno stanje; **in good/bad** ~ - u dobrom/lošem stanju ⇔ **shape [2] & [3]**

- conduct** /,kən'dʌkt/ [v] dirigovati ⇔ **direct [2]: to ~ an orchestra** – dirigovati orkestrom
- conducting** /,kən'dʌktɪŋ/ [n] dirigovanje:
- **choral** ~ – horsko dirigovanje;
 - **orchestral** ~ – orkestarsko dirigovanje
- conductor** /kən'dʌktə/ [n] dirigent, muzički stručnjak koji rukovodi muzičkim ansamblima u pripremi i realizaciji muzičkih dela (opera, balet, koncerti i sl.) ① see: **BAND-MASTER**; **BAND-LEADER**:
- ~'s **copy/part** – “direkcion”, skraćena partitura (obično samo deonica I violine, eventualno klavira, sa naznakama vodećih glasova i nastupa instrumenata);
 - **choral** ~ – horovođa, horski dirigent ⇔ **choir-master, choir leader, choir director, choral director**;
 - **deputy** ~ - pomoćni dirigent koji vodi probe, ali ne diriguje na koncertu;
 - **guest** ~ - gostujući dirigent;
 - **operatic** ~ - operiski dirigent;
 - **orchestral** ~ - dirigent orkestra;
 - **resident** ~ - stalni dirigent
- conductus** /kən'dʌktəs/ [n, pl. **conductus**] – konduktus, srednjovekovni (12. vek) višeglasni oblik; oblik himnične melodije, često u jednakim notnim vrednostima; jedina višeglasna kompozicija toga doba čije je sve glasove slobodno sastavljao sam autor (bez gregorijanskog koralu)
- cone** /kəʊn/ [n] kupa
- conga** /'kɒŋgə/ [n] konga:
- [1]** vrsta bubnja latino-američkog porekla sa jednom kožom ⇔ **tumbadora**;
- [2]** ples afro-kubanskog porekla:
- ~ **santiaguera** – grupni ples afričkih korena, razvijen uglavnom na Kubi; svira se i pleše tokom karnevala na Kubi;
 - ~ **habanera** – konga habanera, stil kubanskog karnevalskog konga ritma koji se svira u Havani
- confederation** /kən'fedə'reɪʃən/ [n] konfederacija: **International ~ of Societies of Authors and Composers** – Međunarodna konfederacija društava autora i kompozitora → *acro.* **ICSAC**
- conferee** ⇔ **CONFERENCE** ▶ **conference member**
- conference** /'kɒnfərəns/ [n] konferencija: **a ~ on** – konferencija o ...: *A conference on the forthcoming festival (o predstojećem festivalu);*

at a ~ - na konferenciji (*see you at the conference*; vidimo se na konferenciji); **in ~** - na konferenciji: *She is in conference and cannot answer calls (na konferenciji i ne može da se javlja na telefonske pozive)*; **convene a ~** - zakazati konferenciju; **hold a ~ (on)** - držati konferenciju (na temu):

- ~ **hall** - konferencijska dvorana;
- ~ **member** - učesnik konferencije ⇔ **conferee**;
- ~ **room** - konferencijska sala;
- **press ~** - konferencija za štampu, pres konferencija: **give a ~ ~** - održati konferenciju za štampu

conform /kən'fɔ:m [v] povinovati se, prilagoditi se

conical /'kɒnɪkl/ [adj] kupast, konusan: ~ **bore** - konusni kanal (duvačkog instrumenta)

conjunct /kən'dʒʌŋkt/ [adj] postupan, postepen (o melodiji) ① *see*: **DISJUNCT**

conjunto /kən'huntəʊ/ [n, pl. **conjuntos** /-təʊz/] konhunto:

[1] (Kuba) plesni bend čiju je postavu krajem 1930-ih osmislio Arsenio Rodriguez proširivanjem septeta; originalno: gitara, tres, kontrabas, bongos, tri vokala sa ručnim udaraljka, 2-4 trube i klavir;

[2] muzički žanr i plesni stil nastao krajem 19. veka u južnom Teksasu i severnom Meksiku nakon što su nemački doseljenici doneli harmoniku dugmetaru; tipičan po harmonici u pratnji bas gitare sa dvanaest žica (→ **bajo** ▶ **bajo sexto**), kontrabasa i bubnjeva

connect /kə'nekt/ [v] povezati ⇔ **link**

connection /kə'nekfən/ [n] veza, spoj, vezivanje, spajanje ⇔ **linking**: **free ~** - slobodna veza; **strict ~** - stroga veza

connector /kə'nektə/ [n] konektor:

- **audio/video ~s** - audio/video konektori;
- **cinch ~ ~** ⇔ **RCA connector**;
- **mono/stereo ~ ~** - mono/stereo audio konektor;
- **phono ~ ~** ⇔ **RCA connector**;
- **RCA ~ ~** - RCA konektor, "činč" ⇔ **phono connector, cinch connector**;
- **XLR ~ ~** - XLR konektor

connoisseur /,kɒnɪ'sɜ:, -'sʊə/ [n] znalac, poznavalac: **classic music ~** - poznavalac klasične muzike

consecutive /kən'sekjʊtɪv/ [adj] uzastopan

consequent /'kɒnsɪkwənt/ [n] **[1]** ⇔ **answer [1]**

[2] II rečenica u periodu

conservatoire ⇔ **conservatory**

conservatorium (Australian English) ⇔ **conservatory**

conservatory /kən'sɜ:vətɪ/ [n] konzervatorijum, visokoškolska ustanova za obrazovanje akademskih muzičara i profesionalnih muzičkih pedagoga; najnezavisniji i najpopularniji tip visokoškolskih muzičkih institucija, tipičan po maksimalnom fokusiranju na muziku i tome što ne nude specijalizaciju u bilo kojoj drugoj oblasti; obično nude "klasičnu" ili "savremenu" opciju, iako je ova podela sve manje izrazita u poslednje vreme ⇔ **conservatoire, conservatorium** ① *see*: **ACADEMY OF MUSIC, COLLEGE OF MUSIC**

console /'kɒn,səʊl/ [n]

[1] sviraonik (kod orgulja), orguljska konzola, deo upravljačkog mehanizma orgulja koji se sastoji od manuala (→ **manual**), pedala, registra (→ **stop [1]**), kombinacija registra (→ **rank**) i krešendo pedala (→ **pedal [1]** ▶ **crescendo pedal**) ⇔ **ORGAN** ▶ **organ-desk**;

- **attached ~** - ugrađeni sviraonik;
- **detached ~** - pokretni sviraonik;

[2] pult, mikseta:

- **audio control ~** ⇔ **mix console, mixer**;
- **lighting control ~** - svetlosni pult, mikseta za svetlo, elektronski aparat za regulisanje svetla i svetlosnih efekata na sceni ⇔ **lightboard, DESK** ▶ **lighting desk**;
- **mix ~** - tonski pult/sto ⇔ **mixer**;
- **mixing ~** ⇔ **mixer**;
- **mixing ~ with PA (public address) system** - mikseta sa uzvučenjem

consonance /'kɒnsənəns/ [n] konsonanca, sazvučje skladnog zvuka ⇔ **concord: to be in ~** - konsonirati; **make a ~** - konsonirati; **(im)perfect ~** - (ne)savršena konsonanca;

consonant¹ /'kɒnsənənt/ [n] suglasnik, konsonant

consonant² /'kɒnsənənt/ [adj] skladan, harmoničan ⇔ **harmonious**

consort /'kɒnsɔ:t/ [n] konzort, staroengleski naziv za ansambl, odnosno grupu instrumenata (2 - 8) koji zajedno nastupaju ① *see*: **ENSEMBLE**:

- **whole ~** - konzort koji se sastoji samo od gudačkih ili samo od duvačkih instrumenata;

- **broken** ~ - mešoviti konzort, ansambl koji se sastoji iz kombinacije gudača i duvača

① see: **MUSIC** ▶ **broken music**

construction ⇔ **structure**

constructivism /kən'strʌktɪvɪzəm/ [n]
konstruktivizam

contemporary¹ /kən'tempərəri/ [n, pl.]

contemporaries] savremenik: *He was Mozart's contemporary*

contemporary² /kən'tempərəri/ [adj] savremen: ~ **tendencies/trends in music** - savremene tendencije/trendovi u muzici

contend /kən'tend/ [v] ~ **for sth** - takmičiti se za ... - *These two guys are contending for the first place (Ova dvojica se takmiče za prvo mesto)*

contender /kən'tendə/ [n] favorit ⇔ **favo(u)rite**¹: ~ **for ...** - favorit za...; **leading** ~ - glavni favorit

contents /'kɒntents/ [n, pl.] sadržaj, sadržina umetničkog dela (u estetskom i idejnom smislu)

contest /'kɒntest/ [n] takmičenje ⇔ **competition**; konkurs: **a ~ between** (two competitors) - takmičenje između (dva takmičara/učesnika konkursa); **a ~ among** (several competitors) - takmičenje između (više takmičara/učesnika na konkursu); **enter a ~** - ući u takmičenje; **hold/stage a ~** - održati takmičenje:

- **piano** ~ - klavirsko takmičenje;
- **singing** ~ - takmičenje u pevanju;
- **world** ~ - svetsko takmičenje

contestant /kən'testənt/ [n] kandidat, takmičar

context /'kɒntekst/ [n] kontekst: *The influence of musical context on tempo rubato (Uticao muzičkog konteksta na...)*; **in/out of ~** u kontekstu/van konteksta

contextual /kən'tekstʃuəl/ [adj] kontekstualan: ~ **music** - kontekstualna muzika

continuity /kən'tɪnju:ɪti,-nu:-/ [n] kontinuitet

continuo /kən'tɪnju:əʊ/ [n, pl. **continuos**] kontinuo, mala grupa instrumenata koja prati rečitative u baroknoj muzici; po pravilu, continuo grupu čine čelo i čembalo ili orgulje, iako je može činiti i dvanaest i više instrumenata (kao u nekim većim delima Monteverdija - *Orfeo, The Coronation of Poppea*)

contrabass ⇔ **double bass**

contrabassist ⇔ **double bassist**

contrabass player ⇔ **double bassist**

contrabassoon /kɒntrəbəs'u:n/ [n] kontrafagot, najveći drveni duvački instrument konstruisan

početkom 17. veka; dvostruko duži od fagota (4.90 metara); zvuči za oktavu niže od fagota, a notira se za oktavu više, da bi se izbegla upotreba pomoćnih linija; ima najniži registar od tipičnih orkestarskih instrumenata (niži su orgulje i klavir) → *abbr. C. Bn.* ⇔ **BASSOON** ▶

double bassoon

contract /'kɒntrækt/ [n] ugovor: **to be under a ~ with** - biti pod ugovorom sa; **to carry out a ~** - izvršiti, realizovati ugovor; **to certify a ~** - overiti ugovor; **to conclude a ~** - zaključiti ugovor; **to draw up a ~** - sačiniti ugovor; **to negotiate a ~** - voditi pregovore o uslovima ugovora; **to ratify a ~** - ratifikovati, potvrditi ugovor; **to sign a ~** - potpisati ugovor; **to terminate a ~** - raskinuti ugovor; **to breach/violate a ~** - (pre)kršiti ugovor;

- **author's ~** - autorski ugovor;
- **employment ~** - ugovor o radu;
- **exclusive distribution ~** - ekskluzivni distributerski ugovor;
- **record ~** - ugovor o snimanju albuma ⇔ **record deal**;
- **temporary service ~** - ugovor o delu

contradance ⇔ **contradanse**

contradanse /'kɒntrə,dɑ:ns, 'kɒntrə,dæns/ [n] kontradans, varijacija kadrila (→ **quadrille**); igra se u linijski poređanim parovima, popularna francuska plesna forma iz 18. veka ⇔ **contradance**

contrafactum /,kɒn trə'fæktəm/ [n] kontrafaktura

contralto /kən'træltəʊ -'trɑ:l-/ [n]

[1] alt, najniži ženski (i dečji) glas, u prevodu sa italijanskog nasuprot ("contra") visokom ("alto") glasu ① see: **ALTO**;

- **dramatic ~** - dramski alt;
- **light ~** - komični alt;

[2] (ređe) II alt - dublja "altovska" deonica u (horskom) ansamblu;

[3] alt, altistkinja (pevačica)

contrapuntal /,kɒntrə'pʌntəl/ [adj] kontrapunktski

contrapuntist /,kɒntrə'pʌntɪst/ [n] kontrapunktista

contrast /'kɒntræst/ [n] kontrast

control /kən'trəʊl/ [n] kontrola:

- ~ **room** - tonska režija, prostorija u kojoj se obavlja snimanje zvuka, preslušavanje snimljenog materijala i njegova obrada; u radiodifuziji, tonska režija je prostorija iz koje se emituje program, ali i prostor u kome se snima i miksuje materijal za kasnije emitovanje; u tonskoj režiji najčešće

su smešteni: tonska mikseta, uređaji za obradu zvuka, zvučnici za kontrolu procesa snimanja (monitori);

- **automatic gain** ~ - automatska kontrola nivoa signala, elektronska funkcija pomoću koje se postavlja optimalni nivo snimanja bez potrebe za ručnim podešavanjem;
- **automatic level** ~ - automatska kontrola jačine zvuka → *acro.* **ALC**;
- **noise** ~ - kontrola buke;
- **sound** ~ - kontrola zvuka;
- **tone** ~ - regulator boje zvuka (na radio-prijemniku, gramofonu, magnetofonu); potencijometar za regulaciju boje tona na električnoj gitari i sličnim instrumentima;
- **volume** ~ - regulator jačine zvuka (na radio-prijemniku, gramofonu, magnetofonu); potencijometar za regulaciju glasnoće na električnoj gitari i sličnim instrumentima

controversy /'kɒntrəvɜːsi, kən'trɒvəsi/ [n, pl. **controversies**] kontroverza, rasprava, polemika: **Artusi-Monteverdi** ~ - rasprava između teoretičara Đ. Artusija i kompozitora Monteverdija s početka 17. veka oko toga da li je važnija muzika ili tekst

convention /kən'venʃən/ [n] konvencija: **salzedo** ~ - konvencija o korišćenju predznaka koja nalazi primenu u nekim muzičkim delima 20-og veka; prema konvenciji predznaci imaju efekat samo na note uz koje stoje, ali ne i na ponovljene note; razrešnice se nikada ne koriste

conversion /kən'vɜːʃən/ [n] konverzija

converter /kən'vɜːtə/ [n] konvertor:

- **analog-digital** ~ → *acro.* **ADC** - analogno-digitalni konvertor, uređaj kojim se analogni audio signal pretvara, tj. konvertuje u digitalni oblik pre daljeg procesiranja;
- **digital to analog** ~ → *acro.* **DAC** - digitalno-analogni konvertor, komponenta unutar digitalnog audio uređaja koja pretvara, tj. konvertuje binarne digitalne reči u analogni signal koji se može pojačati i poslati zvučnicima;
- **scart** ~ - scart konvertor, vrsta audio/video konvertora za prenos audio i video signala preko odgovarajućeg kabla

convex /'kɒnveks, kɒn'veks/ [adj] ispupčen, konveksan

conveyances ⇔ **AIR [1]** ▶ **air ducts**

cooler ⇔ **bouncer, doorman**

copper /'kɒpə/ [n] bakar

coperto /kəʊ'pɜːtəʊ; /t. ,kɔ'pɜːtəʊ/ [adj, adv] (/t. = pokriveni) oznaka da bubanj ili timpane treba prigušiti stavljanjem komada tkanine na opnu čime se dobija tamniji ton ⇔ **muffle**; ① *see:*

APERTO

copy /'kɒpi/ [n, pl. **copies**]

[1] kopija (prepis, reprodukcija originala):

- **clean** ~ - čista kopija ⇔ **fair copy**;
- **fair** ~ ⇔ **clean copy**;
- **ghost** ~ ⇔ **pale copy**;
- **pale** ~ - bleđa kopija ⇔ **ghost copy**;
- **true** ~ - verna kopija;

[2] kopija (neoriginalno delo) ⇔ **plagiarism**

copyist /'kɒpiɪst/ [n] prepisivač (nota)

copyright /'kɒpi,raɪt/ [n] autorsko pravo, pravo koje uživaju stvaraoci književnih, naučnih i umetničkih dela, a koje im daje isključivo pravo korišćenja ili odobravanja korišćenja tog dela, a uključuje i sistem zaštite pomenutih prava:

* Oznaka da je neko autorsko delo zaštićeno odgovarajućim zakonskim propisima o intelektualnoj i autorskoj svojini

- ~ **protection** - zaštita autorskih prava;
- **performing** ~ - pravo izvođenja

coquette /kəʊ'ket; kɔ'ket/ [n] koketa, scenska umetnica koja tumači uloge ljupkih, strastvenih žena slobodnijeg ponašanja

coquettish /kəʊ'ketɪʃ/ [adj] koketan: **in a ~ manner** (kao instrukcija za izvođače) - koketno ⇔ **CON** ▶ **con civetteria**

cor anglais /'kɔ:'ɑːŋɡleɪ/ [n, pl. **cors anglais**] engleski rog, instrument po zvuku i konstrukciji sličan oboi, štimovan za kvintu niže ⇔ **HORN** ▶ **english horn**

corant ⇔ **courante**

coranto/corranto ⇔ **courante**

corditis ⇔ **VOCAL CORDS** ▶ **inflammation of the vocal cords**

cord /kɔ:d/ [n] struna, žica, korda ① *see:* **VOCAL CORDS/FOLDS**

core /kɔ:/ [n] suština

cori spezzati ⇔ **CHOIR [1]** ▶ **split choirs**

cornemuse ⇔ **bagpipes**

cornetto /kɔ:'netəʊ/ [n] (renesansni) kornet, duvački instrument u obliku roga, sa rupama u stilu drvenih duvača; vodeći duvački instrument u periodu 1500-1670; preteča limenog korneta ⇔ **zink**:

- **curved alto** ~ - krivi alt kornet;
- **S-shaped tenor** ~ - tenor kornet (u obliku slova S) ⇔ **lizard(en), lizard(en)**;
- **straight soprano** ~ - pravi sopran kornet

CORNETT(O)/RENEŠANSNI KORNET

cornet(t) /kɔ:'net/ [n]

[1] kornet sa pistonima, limeni duvački instrument sličan trubi, mada nešto manji (iako katkad svirači dodaju dugački krak na pisak kako bi stvorili dodatno dugu sviralu); svira se na isti način kao truba: koristeći se pistonima i napetošću usana da bi se menjali tonovi; ono što kornet čini jedinstvenim je njegov dublji, uži pisak koji instrument čini elastičnijim, jer omogućava sviraču da delotvornije kontroliše svoj ton; iako se povremeno koristi u orkestima, najistaknutije mesto mu je u limenim, vojnim i džez ansamblima; nastao je u Parizu 1920-ih; nekada se sretao i pod nazivom **cornopean**:

- **B♭** ~ - kornet *in B*;
- **E♭ soprano** ~ - (sopranski) kornet *in Es*;

[2] kornet, vrsta miksturnog registra na orguljama

cornettino /kɔ:'netɪnəʊ/ [n, pl. **cornettini**] kornetino, najviši instrument iz porodice renesansnog korneta

cornetist /'kɔ:netɪst/ [n] kornetista, svirač na kornetu ⇔ **CORNET** ▶ **cornet player**

cornet player ⇔ **cornettist**

cornicyll ⇔ **pihgorn**

cornopean ① *see: CORNET(T)*

cornu /'kɔ:nju:/ [n, pl. **cornua** /-nuə, -njuə/] kornum (od latinske reči u značenju "rog") vrsta limenog duvačkog instrumenta sličnog bukcini (→ **buccina**); instrument koji je bio dugačak oko 3 metra i savijen u obliku slova "G" ① *see: TUBA* ▶ **TUBA CURVA**

corona ⇔ **fermata**

corps /kɔ:/ [n, pl. **corps**] korpus:

- ~ **de ballet** – *kor de bale*, baletski korpus/ansambl;
- **drum and bugle** ~ - korpus bubnjeva i truba;
- **fife and drum** ~ - korpus doboša i flauta
⇔ **BAND [1]** ▶ **fife and drum band**

corpus ⇔ **body [1]**

correspondent /,kɔrɪ'spɒndənt/ [n] dopisnik:
special ~ - specijalni dopisnik (sa specijalnog događaja ili na neku specijalnu temu)

corroboree /kə'roʊbəri/ [n] ceremonijalni skup Aboridžina, starosedelaca Australije, tipičan po tradicionalnim igrama i pesmama u nacionalnim kostimima

corant ① *see: COURANTE*

corranto ① *see: COURANTE*

correction /kə'rekʃən/ [n] ispravka, korekcija:
author's ~ - autorova ispravka → *abbr. A.C.*

Corti's organ ⇔ **organ [2]**

coryphaeus /,kɔrɪ'fi:əs/ [n, pl. **coryphaei** /-'fi:ai/] korifej, vođa antičkog hora; u antičkim dramama korifej je stupao u dijalog sa horom; samim tim imao je i najvažniju ulogu i bio najistaknutiji umetnički član, što mu je donosilo i uvažen status u društvu

Cossack /'kɒsæk, -æk/ [n] Kozak: **in a ~ style** – u kozačkom stilu/maniru ⇔ **ALLA** ▶ **alla Cosacca**

costume /'kɒstju:m/ [n] kostim, stilizovana garderoba za glumce, operne pevače, baletke igrache i dr.; sem estetske, ima i funkciju oslikavanja karaktera lika, njegovog staleškog položaja, epohe u kojoj se delo dešava, žanra i stila predstave;

- ~ **design** – kostimografija, primenjena umetnička disciplina koja se bavi scenskim kostimom, kao i istraživanjem osnovnih podataka (epohe, zemlje, staleža, estetskog stila) koje tretiraju scenska dela, odnosno, istraživanjem iz oblasti estetike, umetnosti kostima i njihove tehničke realizacije;
- ~ **designer** - kostimograf

costumer /kɒ'stju:mɪə, kɒ'stju:mə/ [n] kostimer, garderober, lice zaduženo za brigu o scenskoj garderobi: vodi računa o adekvatnom skladištenju i zaštiti kostima, njihovom održavanju i sl. (vidi razliku u odnosu na: **COSTUME** ▶ **COSTUME DESIGNER; CLOAK-ROOM** ▶ **CLOAK-ROOM ATTENDANT, DRESSER**)

cotill(i)on /kə'tɪljən, kəʊ'tɪljən/ [n] kotiljon:

- [1]** francuski formacijski ples (poreklom sa Kariba) iz 18. veka;
- [2]** bal na kome se mlade dame predstavljaju društvu;
- [3]** vrsta formacijskog plesa

coulade /ku:'lə:d/ [n] kulada, francuski vokalni ukrasni lestvični pasaž

counter- /'kauntə/ *pref.* kontra

counter-exposition /'kauntə,ekspə'zɪʃn/ [n] kontraekspozicija (u fugi)

countermelody ⇔ **counterpoint [2]**

counter-part ⇔ **counterpoint** [2]

counter-voice ⇔ **counterpoint** [2]

counterpoint /'kauntə,pɔɪnt/ [n] kontrapunkt:

- [1] (u širem smislu) kompozicijska tehnika vođenja i kombinovanja dve ili više melodijskih linija, tj. samostalnih glasova; **to write in** ~ - kontrapunktirati;
- [2] (u užem smislu) kontrapunktirajuća melodija, kontrapunktirajući glas ⇔ **countermelody**, **counter-voice**, **counter-part**:
 - ~ **of the 2nd and 3rd species** - nejednaki kontrapunkt;
 - **convertible** ~ - obrtajni kontrapunkt, postupak izrade višeglasja u kome glasovi mogu zameniti mesta, a da se pritom ne javi nesklad u vođenju glasova ⇔ **invertible counterpoint**;
 - **dissonant** ~ - disonantni kontrapunkt;
 - **double** ~ - dvostruki kontrapunkt, kontrapunkt u dva glasa koji dobro zvuči i kad mu se promeni vertikalni redosled;
 - **double** ~ **at the octave** - dvostruki kontrapunkt u oktavi;
 - **double** ~ **at the tenth** - dvostruki kontrapunkt u decimi;
 - **double** ~ **at the twelfth** - dvostruki kontrapunkt u duodecimi;
 - **florid** ~ - floridus, mešoviti kontrapunkt ⇔ **ornamental counterpoint**;
 - **free** ~ - kontrapunkt slobodnog stila;
 - **invertible** ~ ⇔ **convertible counterpoint**;
 - **linear** ~ - linearni kontrapunkt;
 - **ornamental** ~ ⇔ **florid counterpoint**;
 - **quadruple** ~ - četvorostruki kontrapunkt;
 - **simple** ~ - jednostruki kontrapunkt, prosti kontrapunkt;
 - **strict** ~ - kontrapunkt strogog stila;
 - **triple** ~ - trostruki kontrapunkt

Counter-Reformation /'kauntə ˌrefə'meɪʃən/ [n] protivreformacija, pokret koji je nastojao da neophodnim promenama unutar crkve povrati njene poljuljane pozicije; u muzici se digao glas protiv polifonije, jer je ona složenošću svoje tehnike počela da ugrožava osnovni interes obreda – *razumljivost crkvenih tekstova*

counterrhythm /,kauntə'ɪðəm/ [n] kontraritam

counterrhythmic /,kauntə'ɪðmɪk/ [adj] u kontra ritmu, kontraritmičan

countersubject /,kauntə'sʌbdʒɪkt/ [n]

kontrasubjekt, melodija koja kontrapunktira temi u fugi ⇔ **countertheme**; **regular** ~ - stalni kontrasubjekt, stalni kontrapunkt

countertenor /,kauntə'tenə/ [n]

[1] kontratenor; tenorino, vrlo visok muški glas altovskog, odnosno mecosopranskog registra, zbog čega se često naziva „muškim altom“ ① *see*: **FALSETTIST**;

[2] četvrta žica na lauti ① *see*: **TREBLE** [6]; **SMALL MEAN**; **GREAT MEAN**; **TENOR** [2], **BASS** [6]

countertheme ⇔ **countersubject**

counter-voice ⇔ **counterpoint** [2]

country (music) /'kʌntri/ [n] kantri (muzika), severnoamerički muzički žanr, koji nastaje početkom 20. veka iz tradicionalnih elemenata narodne muzike evropskih doseljenika, posebno posebno Iraca i Engleza; korene ima u folklornoj muzici juga SAD-a; vrlo jednostavna forma, mahom praćena samo gitarom i violinom ① *also see*: **BLUEGRASS**, **DEATHCOUNTRY**, **HONKY-TONK**, **ROCKABILLY**, **SOUND** [4] ▶ **BAKERSFIELD SOUND**, **LUBBOCK SOUND**, **NASHVILLE SOUND**; **TULSA SOUND**; **WESTERN SWING**:

- ~ **folk** – kantri folk, hibridni podžanr kantri i folk muzike koji se, generalno, smatra komponentom progresivne kantri muzike, a ima svoje korene u snimcima Bob-a Dylana;
- ~ **pop** – kantri pop, podžanr kantri muzike sa korenima kako u kantripoliten saundu, tako i u soft roku; javlja se 1970-ih;
- ~ **rep** → **rap**;
- ~ **rock** – kantri rok, fuzija roka i kantri muzike karakteristična za talas rok muzičara poput Bob-a Dylana i The Byrds-a koji su krajem 1960-ih i početkom 1970-ih počeli da snimaju pesme sa kantri otklonom; vrhunac popularnosti stil doživljava 70-ih godina 20-og veka (Emmylou Harris, The Eagles);
- ~ **soul** ⇔ **SOUL** ▶ **Southern soul**;
- **alt**~ ⇔ **alternative country**;
- **alternative** ~ - alternativni kantri, podžanr kantri muzike koji se odlikuje vidnim otklonom od mejnstrim kantri zvuka i uticajem alternativnog roka, honki-tonka, folk roka, blugrasa, rokabilija, a u nekim slučajevima i panka ⇔ **alt-country**,

americana, insurgent country;

- **death** ~ - det kantri, podžanr kantri muzike, posebno alternativne kantri muzike; predstavlja fuziju tradicionalne kantri muzike i anarho pank i psihobilija, a javlja se krajem 1990-ih; Hank Ray (Raymen) smatra se ocem det kantrija;
- **insurgent** ~ ⇔ **alternative country;**
- **neotraditional** ~ - neotradicionalni kantri, stil koji naglašava instrumentalnu podlogu i tradicionalni kantri vokalni stil; predstavnici ovog stila su negovali modni stil muzičke kantri scene iz 1940-ih, 1950-ih i ranih 1960-ih; predstavnici: George Strait, Alan Jackson, Randy Travis...;
- **outlaw** ~ - odmetnički kantri, podžanr kantri muzike koji predstavlja reakciju na nešvil saund; stiže popularnost krajem 1960-ih i 1970-ih; tipični predstavnici: Waylon Jennings, Kris Kristofferson, Willie Nelson, David Allan Coe i dr.;
- **progressive** ~ - progresivni kantri, podžanr tekšaške kantri muzike koja nastaje početkom 1970-ih u Ostinu, Teksas pod snažnim uticajem tzv. "hard" kantri stilova, uključujući vestern swing, honki tonk i bejkersfild saund; ima značajan uticaj na pojavu alternativne kantri muzike ⇔ **ROCK** ▶ **redneck rock;**
- **Texas** ~ - tekšaški kantri, još jedan anti-Nešvil stil koji predstavlja fuziju tradicionalnog kantri zvuka sa načelima odmetničke kantri muzike

coup de théâtre /ku d^ə tei'otr^ə/ [n, pl. **coups de théâtre** /kud^ə tei'otr^ə/] *Fr. kup de teatr*, neočekivani (dramski) obrt

couple (with) /kʌpl/ [v] spojiti, vezati

coupler [action] /'kʌplə/ [n] spojka, kopula, spojnica, spona, zaponac (uređaj za priključivanje registara jednog manuala na drugi ili na pedal);

- **great** ~ - kolektiv, uređaj na orguljama za istovremeno uključivanje svih spojki ili cele grupe registara;
- **manual** ~ - manualna spojka;
- **octave** ~ - oktavna spojka, oktavna kopula (za priključenje gornje ili donje oktave sviranom tonu na orguljama i sl.);
- **pedal** ~ - pedalna spojka;
- **sub-octave** ~ - spojka za dodavanje donje oktave;

- **super-octave** ~ - spojka za dodavanje gornje oktave

couplet /'kʌplɪt/ [n]

[1] kuplet, međustav u rondi ⇔ **episode;**

[2] ⇔ **duplet**

[3] kuplet, dvostih: **heroic** ~ - herojski kuplet, engleski metrički oblik najčešće korišćen u herojskoj drami;

[4] kuplet, strofa pesme u francuskoj komičnoj operi, duhovita pesmica sa političkom ili socijalnom temom

courante /ku'ra:nt/ [n] kuranta (stari oblici: **corant**, **cor[r]anto**) živahan ples sličan poskočnici u trodelnom taktu; u 18. veku drugi stav svite: *alemanda* - *kuranta* - *sarabanda* - *žiga*

course /kɔ:s/ [n]

[1] kurs, tečaj;

- **advanced** ~ - napredni tečaj;
- **elementary** ~ - osnovni tečaj;
- **intermediate** ~ - srednji tečaj;
- **master** ~ - majstorski tečaj

[2] grupa žica sa štimom na istom tonu na nekim trzalačkim instrumentima i sl.;

[3] tok: **during the ~ of ...** - tokom...: *a repetitious melody that is varied during the course of the piece (melodija koja se javlja u varijacijama tokom dela)*

court /kɔ:t/ [n] [1] dvor; [2] sud; [3] teren

couture /ku:'tuə/ [n] modni dizajn (u svetu visoke mode)

Covenant Thursday ⓘ *see: MAUNDY THURSDAY*

cover¹ /'kʌvə/ [n]

[1] "kaver", druga verzija (žargonski izraz za pesmu koju je ponovo snimio neki drugi bend/pevač/pevačica ⇔ **TUNE** ▶ **cover tune;**

[2] ⇔ **cover charge;**

[3] ~ (with) ⇔ **coat**

cover² /'kʌvə/ [v] svirati "kaver" kompoziciju

coverage /'kʌvəʒ/ [n] prenos: **radio/TV** ~ - radio/TV prenos; **PRENOS UŽIVO** → **live¹**

cover charge /'kʌvə tʃɑ:dʒ/ [n] ulaznica koja se plaća na ulazu u klub u kome nastupa neki bend

cowbell /'kau,bel/ [n] klepetuša, specifican instrument koji može biti u sastavu bubnjeva kada ima istu ulogu kao i kontračinela i rajd činela; proizvodi karakterističan zvuk i najrasprostranjeniji je u latinoameričkoj muzici

cowpunk /'kau,pʌŋk/ [n] kau-pank, podžanr pank

roka i njuvejva (→ **New Wave**) nastao u Ujedinjenom Kraljevstvu i Kaliforniji krajem 1970-ih i početkom 1980-ih; zvukom, tematikom i stilom predstavlja kombinaciju kantri muzike, folk muzike i bluza; mnogi kau-pank muzičari se povezuju sa alternativnom kantri scenom ⇔

PUNK ▶ **country punk**

crab /kræb/ [n] rak

crackle¹ /'krækəl/ [n] krčanje, pucketanje

crackle² /'krækəl/ [v] krčati, pucketati

cracovienne ⇔ **krakowiak**

cramp /kræmp/ [n] grč: **hand ~s** – grčevi u ruci

crash /kræʃ/ [n] tresak, lupa

craviola /,krævi'əulə/ [n] kraviola, žičani muzički instrument karakterističnog asimetričnog tela sličnog gitari; zvuči kao kombinacija čembalo-violina caipira; dizajnirao ga je brazilski kompozitor Paulinho Nogueira

creak¹ /kri:k/ [n] škripanje, škripa

creak² /kri:k/ [v] škripati

creaky /kri:k/ [adj] škripav

create /kri:'eɪt/ [v] stvarati

creation /kri:'eɪʃən/ [n]

[1] stvaranje, na primer nekog umetničkog dela;

[2] delo, tvorevina

creative /kri:'eɪtɪv/ [adj] kreativan:

- ~ **campus** – kreativni kampus;
- ~ **person** – kreativna osoba;
- ~ **workshop** – kreativna radionica

creativity /,kri'eɪ'tɪvɪti, 'kriə-/ [n] kreativnost

Credo /'kri:dəʊ, 'kreɪ-/ "Verujem" (deo mise)

Cremona /kri'məʊnə/ [n] Kremona, grad u Italiji

Cremonese /kri'məʊni:z/ [adj] kremonski

cresc. abbr. → **crescendo**

crescendo /kri:'fendəʊ/ [n, pl. **crescendos**,

crescendi /-di/] krešendo, postepeno povećavanje jačine tona → *abbr.* **cresc.** ①

opposite: **DECRESCENDO**; ① *see:* **HAIRPIN**

crescendo roller ⇔ **PEDAL** ▶ **crescendo pedal**

crested /'kresənt/ [n] polumesec; [**Turkish**] ~ – polumesec, stariji instrument u vojnoj muzici koji se sastojao iz štapa na čijem vrhu je bio metalni polumesec sa praporcima ⇔ **JINGLE** ▶ **Turkish jingle**, **JINGLING** ▶ **jingling Johnny**, **Schellenbaum**, **chapeau chinois**

crest /krest/ [n] breg (u prikazu zvučnih talasa) ① *see:* **HEIGHT**, **TROUGH**, **WAVELENGTH**

crew /kru:/ [n] trupa, osoblje; posada: **road** ~ – tehničko, organizaciono i pomoćno osoblje koje

prati grupu na turnejama; obuhvata menadžera turneje, menadžera produkcije, lica zadužena za postavku i organizaciju bine, tehničare raznih profila (za instrumente, osvetljenje, pirotehniku i sl.), obezbeđenje, vozače itd. ① *see:* **ROADIE**

critic /'krɪtɪk/ [n] kritičar: **music** ~ – muzički kritičar

criticism /'krɪtɪsɪzəm/ [n] kritika, stručno ocenjivanje umetničkih dostignuća autora, njihovih dela, kao i izvođača, od strane merodavne osobe - kritičara (*pazi:* prikaz, ocena nekog umetničkog dela: **review**): **to arouse/provoke/stir up** ~ – izazvati kritiku; **to bear/take** ~ – podnositi kritiku; **to expose/lay open/make liable/bring up for** ~ – izložiti, podvrgnuti kritici; **to express/offer** ~ – izraziti/dati kritiku; **to incur ~/come under ~ /come in for ~ / expose oneself to** ~ – izložiti se kritici / doživeti kritiku / doći na udar kritike / navući kritiku; **to level ~ against** – uputiti kritiku na račun; **to subject sb to** ~ – podvrgnuti (nekoga) kritici;

- **above** ~ – iznad svake kritike;
- **adverse** ~ ⇔ **negative criticism**;
- **(a)esthetic** ~ – estetska kritika [strogo umetnička kritika koja se drži samo estetske strane i primenjuje samo estetičke kriterijume u prosuđivanju umetničkog dela, ne razmatrajući druge vrednosti (moralnu, vaspitnu, religijsku i dr.) koje poseduje umetničko delo];
- **beneath** ~ – ispod svake kritike;
- **biting** ~ – britka, sarkastična kritika;
- **carping** ~ – sitničava kritika;
- **constructive** ~ – konstruktivna kritika;
- **devastating** ~ – poražavajuća kritika: *I am sure that this concert will be subjected to devastating criticism (Sigurna sam da će ovaj koncert dobiti poražavajuće kritike)*;
- **fair** ~ – fer kritika;
- **harsh** ~ ⇔ **sharp criticism**;
- **mild** ~ – blaga kritika;
- **music** ~ – muzička kritika;
- **negative** ~ – negativna kritika ⇔ **adverse criticism**;
- **nitpicking** ~ – kritika koja ide do nivoa cepidlačenja;
- **petty** ~ – beznačajna kritika;
- **positive** ~ – pozitivna kritika;
- **severe** ~ ⇔ **sharp criticism**;
- **sharp** ~ – oštra kritika ⇔ **harsh**

criticism, severe criticism, stinging criticism;

- **sober** ~ - trezvena kritika;
- **stinging** ~ ⇔ **sharp criticism**

criticise | criticize (smb/sth) /'kɪtɪ,saɪz/ [v] kritikovati (nekoga/nešto); ~ **for** – kritikovati zbog: *She was criticized for sloppy work (Kritikovali su je zbog nemarnosti);* ~

harshly/severely/ sharply – oštro kritikovati

croatales ⇔ **finger-cymbals**

cromorne ⇔ **crumhorn**

crook /krʊk/ [n]

[1] ⇔ **TUNING** ▶ **tuning slide, tuning crook, tuning arch;**

[2] ⇔ **bocal, mouthpipe**

crooner ⇔ **balladeer**

cross¹ /kros/ [n] mešavina: *cross between the progressive rock of the early 70s and punk rock (mešavina progresivnog roka 70-ih i pank roka)*

cross² /kros/ [v] ukrstiti: ~ **over** ~ preorijentisati se na... - *Can Christina Aguilera cross over to movies? (Može li se Christina Aguilera preorijentisati na glumu)*

cross-bar ⇔ **beam**

cross-beat /'kros,bi:t/ [n] ukrštanje ruku kod udaraljki ① *see: CROSSING*

cross-bred /'kros,bred/ [adj] ukršteni, hibridni ⇔ **hybrid²**: ~ **instrument** – hibridni instrument

cross-breed¹ /'kros,bri:d/ [n] mešanac, hibrid: a ~ between a harp, lute and the harpsichord – hibrid između harfe, laute i čembala ⇔ **hybrid¹**

cross-breed² /'kros,bri:d/ [v. *ps & pp: cross-bred*] ukrštati: *to cross-breed Appalachian instrumentation with rock (ukrštatı apalačku instrumentaciju sa rokom)*

cross-cut /'kros,kʌt/ [n] poprečni presek ⇔ **x-cut, cross-section**

crossfader /'krosfeɪdər/ [n] krosfejder, uređaj koji omogućava prelaz iz jednog izvora signala u drugi istovremenim samnjivanjem jačine prvog i povećavanjem jačine drugog

cross-fingering ① *see: fingering*

crossing /'krosɪŋ/ [n] ukrštanje: ~ **of hands** – ukrštanje ruku (na klavijaturi); ~ **of the parts** – ukrštanje glasova ① *see: CROSS-BEAT*

crossover /'kros,əʊvər/ [n] »krossover«:

[1] (u opštem smislu) kombinovanje ili mešanje različitih stilova unutar neke umetnosti;

[2] muzika koja izlazi iz određenog stila i obično ima odlike više muzičkih stilova, uglavnom

sa ciljem sticanja šire publike;

[3] prelazak iz jednog medija u drugi, npr. pevača u filmski medijum

cross-reference /'kros 'referəns/ [n] upućivanje na podatke na drugom mestu → *abbr. x.ref*

cross-rhythm ① *see: polyrhythm[y]*

cross-section ⇔ **cross-cut**

cross sectional /'kros 'sekʃənl/ [adj] segmentiran

cross-stay /'kros steɪ/ [n] prečka koja povezuje paralelne krakove cevi kod trombona i trube

crotal /'krɒtəl/ [n]

[1] krotali, antička udaraljka, par malih činela na račvastoj drški ⇔ **crotalum**

[2] ⇔ **BELL [1]** ▶ **pellet bells**

crotales ⇔ **CYMBAL** ▶ **finger cymbals**

crotalum ⇔ **crotal [1]**

crotchet /'krɒtʃɪt/ [n]

[1] *Br.* četvrtin[k]a note ⇔ **NOTE [1]** ▶ **quarter**

note ① *see illus.: NOTE;*

[2] ⇔ **hook [2]**

crouts ⇔ **crwth**

crow(ing) /'krəʊ(ɪŋ)/ [n] kukurikanje

crow /krəʊ/ [v] kukurikati

crowd¹ /kraʊd/ [n]

[1] gužva, gomila ljudi: *the ~ (gomila ljudi);*

[2] publika: *Opening night drew a good crowd – (Premijera je privukla brojnu publiku)* ⇔ **audience [1];**

[3] masa, obični ljudi: **stand out from the ~** – istaći se u masi;

[4] ⇔ **crwth**

crowd² /kraʊd/ [v] okupiti se u masi oko nekoga/nečega, opkoliti, preplaviti: *the fans crowded round her (obožavaoci su se okupili oko nje) hoping to get her autograph;*

crwth ⇔ **crwth**

crown /kraʊn/ [n] »kruna«, stub, kitnjasti vrh na uspravnom delu harfe ① *see illus.: HARP;*

crucial /'kru:ʃl/ [adj] presudan, od vitalnog značaja

crumhorn /'krʌm,hɔ:n/ [n] krumhorn, ("krivi rog") renesansni drveni duvački instrument karakterističan po tome što mu je – za razliku od oboe ili fagota - dvostruki jezičak "inkapsuliran"

crunk /krʌŋk/ [n] krank (od *crazy* i *drunk* – lud i pijan), stil na hip hop sceni koji se javlja na jugu SAD kao fuzija Majami bejsa, južnjačkog repa i elektronike; proslavio ga je poznati reper i producent Lil' Jon sredinom 2000-ih

crunk&B /'krʌŋkən,bi:/ [n] krank&bi, kombinacija krank i savremene R&B muzike

crunkcore /'krʌŋkɔ:/ [n] krankor, fuzija kranka i

skrimo (→ **screamo**) žanra ⇔ **PUNK** ▶ **crunk punk, screamo-crunk, ROCK** ▶ **crunk rock, scrunk** ① *see: CRUNK*

crutch /krʌtʃ/ [n] podesivi oslonac koji se fiksira na telo fagota sa ciljem da stabilizuje desnu ruku fagotiste

crwth /kru:θ/ kraut, krut, drevni keltski žičani instrument (posebno prisutan u velškoj tradiciji) sa vratom bez pragova i 6 žica; svira se okidanjem žica ili gudalom ⇔ **crowd, crowth, crouts**

cry /kraɪ/ [n] krik, uzvik ⇔ **scream**¹

crystallophones /ˈkrɪstləʊfəʊnz/ [n] kristalofoni, instrumenti iz grupe idiofona koji proizvode zvuk staklom; jedan od najpoznatijih kristalofona je staklena harmonika ① *see: GLASS HARMONICA*

C.s. → *abbr.* **COL[LA] SINISTRA**

csárdás ˈʃa:rda:ʃ/ [n] čardaš, tradicionalna mađarska narodna igra karakteristična po varijaciji tempa: obično počinje polako (*lassú*), a završava se veoma brzo (*friss*); igrači su muško-ženski parovi, gde su devojke obučene u tradicionalne crvene haljine i čizmice ⇔ **czardas**

cuarteto /kwa:r'tetəʊ/ [n] kvarteto, muzički žanr nastao u Kordobi, Argentina sa korenima u italijanskim i španskim plesnim ansamblima, ritmički sličan dominikanskom marengu; 1970-ih godina postaje jedan od ključnih elemenata kulturnog identiteta Kordobe; dobio naziv po striktnom četvoročlanom sastavu ansambala koji su izvodili kvarteto muziku (violina-klavir-harmonika-bas)

cuatro /kwa:trəʊ/ [n, *pl.* **-ros**] kvatro, latinoamerički instrument iz porodice gitara, obično sa četiri ili pet parova žica, posebno prisutan u muzičkoj tradiciji Portorika, Venecuele, Jamajke, Meksika, Kolumbije, Surinama itd.

Cuban rattles ⇔ **maracas**

Cuban sticks ⇔ **claves**

Cuban tom-toms ⇔ **bongos**

cube /kju:b/ [n] kocka

cue /kju:/ [n]

[1] dirigentski znak za »ulazak«, nastup određenog instrumenta ili sekcije ⇔ **SIGN**¹ [1] ▶ **conductor's sign; entry: to ~ in/to give the ~** – dati znak za »ulazak«, nastup;

[2] ⇔ **NOTES** ▶ **cue notes**

cue-to-cue /ˈkju: tʊ 'kju:/ [n] tehnička proba (pre

svoga za tehničare zvuka i svetla) sa izvođačima ⇔ **Q-2-Q**; ① *see: REHEARSAL* ▶ **TECHNICAL REHEARSAL; DRY TECH REHEARSAL**

culminate /ˈkʌlmɪneɪt/ [v] kulminirati: *His career culminated in 2004 (Njegova karijera je kulminirala 2004. godine)*

culmination /ˌkʌlmɪˈneɪʃən/ [n] kulminacija, vrhunac: **bring to ~** - do dovesti do kulminacije/vrhunca; **reach ~** - doći do klimaksa/vrhunca ⇔ **climax**; **POINT** ▶ **culminating point**

(the) cult with no name ① *see: NEW ROMANTICISM*

culture /ˈkʌltʃə/ [n] kultura:

- **ancient Greek/Roman ~** - drevna grčka/rimska kultura;
- **Balkan art and ~** - balkanska umetnost i kultura;
- **material ~** - materijalna kultura, sva materijalna dobra koja je čovek stvorio da bi sebi poboljšao i olakšao život;
- **Nordic ~** - nordijska kultura, kolektivni izraz za kulturnu baštinu Danske, Islanda, Norveške, Švedske i Finske ⇔ **Scandinavian culture**;
- **Scandinavian ~** ⇔ **Nordic culture**;
- **spiritual ~** - duhovna kultura, proizvod ljudskog duha: filozofija, pravo, religija, nauka, umetnost;
- **Western ~** - zapadna kultura

cumbia /ˈkʌmbiə/ [n] kumbija, vrsta latino-američke plesne muzike kolumbijskog porekla, slične salsi

cup /kʌp/ [n] šupljina nausnika, »kotlič«

curriculum /kəˈrɪkjʊləm/ [n, *pl.* **curricula** /kəˈrɪkjʊlə/] nastavni plan

curriculum vitae /kəˈrɪkjʊləm 'vi:taɪ, 'vaɪti:/ [n, *pl.* **curricula vitae** /kəˈrɪkjʊlə -, **curriculum vitae**] biografija, kratak pregled obrazovnog profila i profesionalnog iskustva kandidata za neki posao i sl. ⇔ **résumé** → *abbr.* **CV, C.V., c.v.**

curtain /ˈkɜ:tɪn/ [n] zavesa:

- **~ call** ⇔ **walkdown**;
- **drop ~** ⇔ **ACT** ▶ **act curtain**;
- **safety ~** - zaštitna zavesa, posebna zavesa načinjena od metala ili nekog drugog vatrootalnog materijala koja ima funkciju zaštite publike u slučaju požara na sceni; instalira se ispred "glavne" zavesa i spušta automatski u slučaju požara

curtal ⇔ **dulcian**

curve¹ /kɜ:v/ [n] kriva, krivulja:

- **melodic** ~ - melodijska krivulja;
- **harmonic** ~ - most, deo harfe na kome se nalaze obrtni diskovi mehanizma ① *see illus.: HARP*

curve² /kɜ:v/ [v] kriviti (se)

curved /kɜ:vd/ [adj] savijen, iskrivljen: ~ **finger** – savijen prst

cushion ⇔ **KEY [2]** ▶ **key cushion**

custos /'kʌstɔs/ [n, pl. **custodes** /kʌ'stəʊdi:z/ kustos (u staroj notaciji, pomoćni znak koji najavljuje prvu notu sledećeg reda) ⇔ **direct**

cut /kʌt/ [n] izostavljanje (preskakanje) odseka kompozicije pri izvođenju

cutaway /'kʌtəweɪ/ [n] usek, ulegnuće na telu gitare neposredno pored vrata koje omogućava dobijanje visokih tonova

cut-up ⇔ **mouth [2]**

cutups ⇔ **bastard pop**

CV, C.V., c.v. → *abbr.* **curriculum vitae**

cycle /'saɪkəl/ [n] ciklus: ~ **of songs/song** ~ - ciklus pesama

cyclic[al] /'saɪklɪk[əl]/ [adj] cikličan: ~ **forms** - ciklične forme, ciklički, višestavačni oblici ① *see: FORM ▶ MULTIMOVEMENT FORMS*

cyclop's eye (kolokvijalno) ⇔ **fermata**

cyclorama /,saɪklə'ræmə, -'rɑ:mə/ [n] ciklorama, krivi ili ravni zid ili pozadinsko platno na sceni koje ima ulogu da stvori iluziju neograničenog prostora ili daljine u pozadini scena u eksterijeru ili služi za svetlosne efekte

cylinder /'sɪlɪndə/ [n] valjak, cilindar ① *see: ROLL [2]* ▶ **PLAYER ROLL**; **crescendo** ~ - mehanizam kod orgulja kojim se postiže krešendo i dekrešendo

cylindric(al) /'sɪlɪndrɪk(əl)/ [adj] valjkast, cilindričan

Cym. → *abbr.* **cymbals**

cymbal /'sɪmbəl/ [n] činela, metalni idiofon neodređene visine tona (kada se termin koristi u jednini, često podrazumeva samo *viseću* činelu, a kada je u množini najčešće se odnosi na *ručne* činele); izrađuju se od kovane bronzne ili mesinga u obliku tanjiraste ploče; u središtu se nalazi ispupčenje s prorezom, kroz koji je provučena uzica ili remen koji služi za držanje instrumenta; najčešće se upotrebljavaju u paru okrenuti jedan prema drugom svojim izdubljenim stranama; zvuk se ostvaruje njihovim međusobnim udarom; pri vodoravnom

kretanju zvuk je oštiji nego pri vertikalnom; moguće je koristiti i samo jedan činel koji se obesi ili drži rukom u vodoravnom položaju (kao u sastavu «baterije»); tada se zvuk dobija udarom palice (metalne - od trianglera, drvene - od malog bubnja, meke, filcane od velikog bubnja ili timpana), zavisno o željenoj oštirini i snazi; osim pojedinačnih udara, palicama (osobito s dve) se izvodi i tremolo; zvuk je i veoma trajan, tako da se, ukoliko se želi da slobodno odzvuče, nakon udara razdvajaju i podignu uvis, kako bi se zvuk što slobodnije širio; kao koloristički dodatak prozračnoj piano i pianissimo instrumentaciji koriste se na 3 načina: lakim «trljanjem» ivica jedne o drugu (čime se dobija tihi šum u tremolu) udarom mekom palicom (što takođe izaziva tihi šum u tremolu) ili pojedinačnim, kratkim dodirima dvaju činela; u plesnim ansablama u sastavu «baterije» koristi se i tzv. kontračinele (→ **hi[gh]-hat**); činele se notiraju samo ritmički, na jednoj crti; ako se ipak koristi linijski sistem, on nosi bas-ključ ① *see:*

DRUM SET

- ~ **stand** – stalak za činele;
- **antique ~s** – antičke činele, „krotali“;
- **attached** ~ - činela na velikom bubnju;
- **Charleston** ~ ⇔ **hi[gh]-hat cymbal** ① *see illus.: DRUM SET*;
- **crash** ~ - kreš činela; činela u setu bubnjeva koja služi za akcentovanje u ritmu ① *see illus.: DRUM SET*;
- **China** ~ - čajna, činela specifična po dubokom, oštrom i eksplozivnom zvuku;
- **finger~s** – naprstne činele ⇔ **croatales**;
- **flat ride** ~ - rajd činela bez zvona;
- **hand ~s** – ručne činele;
- **hi[gh]-hat** ~ - fus činela; par činela postavljenih vodoravno na zajedničku osovinu, s tim što je donja fiksna (→ **inferior cymbal**), dok se gornja (→ **superior cymbal**) pokreće vertikalno mehanizmom na čijem dnu je pričvršćena pedala; osnovna uloga fus činele je da bude osnovni “brojač” ritma i da daje visoke frekvencije ritmu (*see illus.*)

⇒ ~ **clutch** - pokretna šipka povezana sa pedalom fus činele;

⇒ ~ **stand** – stalak za fus činelu

HI-HAT / FUS ČINELA

- **inferior** ~ - donja, nepokretna činela kod

fus činele ① *see illus.:* **HI[GH]-HAT CYMBAL;**

- **orchestra ~s** – orkestarske činele;
- **ride ~** - rajd činela, standardna činela u setu bubnjeva; koristi se za držanje ritma u desnoj ruci ① *see illus.:* **DRUM SET;**
- **splash ~** - spleš činela, najmanja činela u setu bubnjeva, namenjena je za dobijanje kratkih akcenata i ulepšavanje ritma;
- **superior ~** - gornja, pokretna činela kod fus činele ① *see illus.:* **HI[GH]-HAT CYMBAL;**
- **suspended ~** - viseća činela ① *see illus.:* **DRUM SET**

cymbalo ⇔ **harpsichord**

cymbalon ⇔ **cimbalom**

cymbal star /ˈsɪmbəl stɑː/ [n] mehanička sprava na starim orguljama: zvezda koja se vrti uz zvonjavu praporaca prikačenih na njoj (primitivniji oblik: **bell wheel**)

cymbalum ⇔ **cimbalom**

cytirole ⇔ **citole**

czimbal ⇔ **cimbalom**

czimbalom ⇔ **cimbalom**

czimbalon ⇔ **cimbalom**

D, d /di:/ [n]

[1] »de« druga nota C-dur lestvice; nota "re" u solfeđu ⇔ re

- **D^b major** → **SCALE [1] ▶ MAJOR SCALE ▶▶ D flat major scale;**
- **D^b minor** → **SCALE [1] ▶ MINOR SCALE ▶▶ D flat minor scale;**
- **D[#] major** → **SCALE [1] ▶ MAJOR SCALE ▶▶ D sharp major scale;**
- **D[#] minor** → **SCALE [1] ▶ MINOR SCALE ▶▶ D sharp minor scale;**
- **D double flat (D^{bb})** – (nota) deses, dvostruko sniženo D;
- **D double sharp (D^{##})** – (nota) disis, dvostruko povišeno D;
- **D flat (D^b)** – (nota) des, sniženo D;
- **D major** → **SCALE [1] ▶ MAJOR SCALE ▶▶ D major scale;**
- **D minor** → **SCALE [1] ▶ MINOR SCALE ▶▶ D minor scale;**
- **D [natural]** – (nota) „d“, d₁;
- **D sharp (D[#])** – (nota) dis, povišeno D;

[2] (u antičkoj Grčkoj) prvi ton frigijskog tetrakorda

D /di:/ (u harmoniji) oznaka za D-dur i odgovarajući trozvuk

D. *abbr.* [1] → **da** (kao u *da capo*); [2] → **dal** (kao u *dal segno*); [3] → **Destra** (*It.*: desni, desno); [4] → **Deus** (*Lat.*: Bog); [5] → **Dominus** (*Lat.*: Bog, Hrist)

d /di:/ (u muzičkoj teoriji) oznaka za D-mol i odgovarajući trozvuk

d *abbr.* → **diminished**

d2 *abbr.* → **SECOND ▶ diminished second**

d3 *abbr.* → **THIRD ▶ diminished third**

d4 *abbr.* → **FOURTH ▶ diminished fourth**

d5 *abbr.* → **FIFTH ▶ diminished fifth**

d6 *abbr.* → **SIXTH ▶ diminished sixth**

d7 *abbr.* → **SEVENTH ▶ diminished seventh**

d8 *abbr.* → **OCTAVE ▶ diminished octave**

DAB *acro.* → **BROADCASTING [1] ▶ digital audio broadcasting**

dabble /'dæbəl/ [v] (~ **in**) baviti se nečim površno, amaterski: ~ **in music** – amaterski se baviti muzikom ⓘ *see*: **SUNDAY PAINTER**

dabbler ⇔ **amateur**

DAC *acro.* → **CONVERTER ▶ digital to analog converter**

da capo /da: 'ka:pəʊ *It.* da 'kapo/ [adj, adv] "da capo", instrukcija za izvođača sa značenjem: ponoviti od početka naznačeni deo → *acro.*

D.C.:

- ~ ~ **al fine** – instrukcija za izvođača sa značenjem: od početka do mesta označenog sa "fine" ⓘ *see*: **AL FINE**;
- ~ ~ **aria** – lirski pesma trodelne forme: **A** - tema, **B** - mirniji i harmonijski veoma bogat deo, **A** - ponavljanje, tj. *da capo* (ponavljanje) prvobog dela, obično u ornamentalnijoj formi; često deo opere, kantate ili oratorijuma;
- ~ ~ **al segno** – instrukcija za izvođača sa značenjem: od početka do *al segno*;
- ~ ~ **al segno, poi la coda** – instrukcija sa značenjem: vrati se na početak do mesta označenog sa *al segno*, a zatim odmah idi na kodu

dactyl /'dæktl/ [n] daktil, trosložna metrička stopa u kojoj je prvi slog dug (naglašen), a ostala su dva kratka (nenaglašena)

dahu /da:'hu:/ [n] dahu, veliki kineski gudački instrument sa dve žice i rezonatorom koji je prekriven kožom pitona; drži se i svira uspravno

daisy chain /'dezi 'tʃeɪn/ [n] "deži čejn", termin koji se koristi u elektronskoj muzici da označi niz sintisajzera, semplera, sekvencera ili nekih drugih MIDI uređaja koji su povezani u "lanac" preko MIDI kablova; kod predugih lanaca može doći do kašnjenja (→ **delay ▶ midi delay**)

dal segno /'dæl 'senjəʊ *It.* dal 'senjo/ [adj, adv] "od znaka", instrukcija kojom se izvođaču signalizira da ponovi pasaż od znaka "segno" → *abbr.*

D.S.:

- ~ ~ **aria** – lirski pesma trodelne forme veoma slična ariji *al segno*, s tom razlikom što se u trećem delu, umesto vraćanja na početak, počinje od mesta označenog sa *segno*;
- ~ ~ **al segno** – od znaka do znaka

damenisation | damenization /,da:mənɪ'zeɪʃən/ [n] damenizacija, imenovanje tonova pri pevanju slogovima da-me-ni-po-tu-la-be, po C.H. Graumu

damp /dæmp/ [v] prigušiti, sordinirati (kod klavira): „do not ~“ – „ne prigušuj“, „pusti da zvuči“ (ton na klaviru, harfi, udaraljka i sl.) ⇔ **dampen**, **deaden** ⓘ *see*: **MUTE; MUFFLE, CHOKE**

damped /dæmpt/ [adj] prigušen

dampen /'dæmpən/ [v] prigušiti (ton) ⇔ **damp**

dampner /'dæmpə/ [n]

[1] prigušivač, "demfer" ⓘ *see*: **MUTE, SORDINO**;

[2] (~s) - demferi (kod klavira), pokretni mehanizam presvučen filcom koji naleže na žice kako bi se sprečila neželjena vibracija žica; pritiskom na desni pedal, demferi se podižu sa žica, čime se postiže rezonantniji, vibrirajući zvuk ① *see: PEDAL [1]* ▶ **DAMPER**

PEDAL

damping /'dæmpɪŋ/ [n] prigušivanje, tehnika kojom se sprečava vibriranje žica ili membrane instrumenta kako bi se dobio puni zvuk bez neželjenih šumova

dance¹ /dɑːns, dæns/ [n]

[1] ples, igra;

- ~ **costumes** – plesački kostimi;
- ~ **improvisation** – plesačka improvizacija;
- ~ **move** – plesni pokret;
- ~ **notation** ① *see: NOTATION* ▶ **DANCE NOTATION**;
- ~ **pavilion** – plesni paviljon (objekat sa krovom, bez zidova);
- ~ **therapy** – terapija plesom;
- **abstract** ~ - apstraktni ples koji se ne zasniva na određenoj radnji, već se razvija sa ciljem zadovoljenja specifičnih koreografskih ciljeva;
- **acrobatic** ~ - akrobatski ples;
- **American rhythm (~s)** - američki ritam, kategorija plesova tipična za plesna takmičenja američkog dvoranskog stila koja obuhvata ča-ča-ča, rumbu, bolero, mambo, swing, a ponekad i sambu (kategorija koja manje-više odgovara »latino-američkoj« kategoriji u internacionalnom dvoranskom stilu) ① *see: AMERICAN SMOOTH; STYLE* ▶ **AMERICAN STYLE**;
- **American smooth (~s)** - kategorija plesova tipična za plesna takmičenja američkog dvoranskog stila koja obuhvata valcer, tango, fokstrot i bečki valcer (kategorija koja manje-više odgovara standardnoj kategoriji u internacionalnom dvoranskom stilu) ① *see: AMERICAN RHYTHM; STYLE* ▶ **AMERICAN STYLE**
- **audience-participation** ~ ⇔ **participation dance**;
- **ballroom** ~ – dvoranski ples;
- **basse** ~ - bas-dans, uvodni dvorski ples iz 15. i 16. veka koji se plesao u mirnom ritmu sa brzim poskocima;
- **belly** ~ - trbušni ples;

- **carpet**~ - kućna igranka (bez velikih priprema);
- **ceremonial** ~ – ceremonijalni ples;
- **chicken** ~ – »pileći ples«, kolektivni ples veoma popularan u SAD i drugim zapadnim zemljama;
- **circle** ~ – kolo, oro ⇔ **circular chain dance**;
- **circular chain** ~ ⇔ **circle dance**;
- **clog** ~ - »klog«, vrsta stepa; severnoamerički narodni, rustični solo ples koji se razvio na jugu Apalačkih planina u 18. veku kao kombinacija tradicionalnih evropskih i Čiroki plesova, sa efektom perkusivnog ritma koji se stvara ritmičnim udaranjem cipelama (originalno sa drvenim đonom) o pod; u periodu industrijske revolucije širi se i na britansko ostrvo; smatra se prvim oblikom uličnog plesa ⇔ **buck and wing; clogging; flat-footing; foot-stomping; jiggling**; ① *see: TAP DANCE*
- **competitive** ~ – takmičarski ples;
- **Cossack** ~ ⇔ **hopak**;
- **country** ~ - plesni stil popularan u Engleskoj u 17. veku; igra se u parovima organizovanim linijski ili u krugovima uz čestu razmenu po složenim plesnim obrascima;
- **couple** ~ - ples u paru;
- **English** ~ ⇔ **anglaise**;
- **ethnic** ⇔ **folk dance**;
- **expressionist** ~ - ekspresionistički ples, ples koji se oslobađa tehničkog kanona kroz usmerenje na originalni i autentični telesni izraz, kako suočavanjem gestova popularnih plesova (kabarea, narodnih igara, cirkuskih igara) i egzotičnih plesova, tako i traganjem za univerzalnom nadistorijskom i nadkulturalnom telesnom simbolikom;
- **folk** ~ - narodna igra ⇔ **ethnic dance**;
- **formation** ~ - formacijski ples, ples koji podrazumeva tim od šest ili osam parova koji izvode koreografiju na određenu temu; najteža sportsko-plesna disciplina;
- **freestyle** ~ - slobodni ples, ples zasnovan na spontanoj improvizaciji pokreta;
- **German** ~ - nemačka igra u tempu valcera s kraja 18. veka nastala iz renesansne alemande ⇔ **tedesca**;

- **group** ~ - grupni ples;
 - **group-participation** ~ ⇔ **participation dance**;
 - **idealized** ~ - stilizovana, idealizovana igra (u umetničkoj muzici);
 - **Latin** ~ - latinoamerički ples, generalni termin za različite oblike dvoranskih i narodnih plesova poreklom iz Južne Amerike (uključujući Portoriko i Kubu);
 - **line** ~ - linijski ples, ples kod koga plesači stoje u jednom ili nekoliko redova i istovremeno plešu određenu koreografiju;
 - **lion** ~ - lavovski ples, tradicionalna igra u kineskoj kulturi u kojoj se podražava kretanje lavova u lavovskim kostimima;
 - **manipuri** ~ - manipuri, jedna od glavnih indijskih klasičnih plesnih formi;
 - **minimal** ~ - minimalni ples; nastaje iz nekoliko različitih disciplinarnih eksperimenata u neoavangardama kasnih 1950-ih i ranih 1960-ih godina i radikalizovanja istraživanja "doslovne tehnike plesa" obrtom u anti-tehniku ili anti-ples;
 - **modern** ~ - moderni ples, ples modernog doba koji odbacuje ograničenja klasičnog baleta i stavlja u prvi plan pokret koji predstavlja izraz unutrašnjih osećaja;
 - **morris** ~ - stari narodni ples iz severne Engleske karakterističan po specifičnim kostimima inspirisanim legendom o Robinu Hudu;
 - **open-air** ~ **platform** – plesna platforma na otvorenom;
 - **optional** ~s - intermeci, neobavezni stavovi barokne svite ⇔ **intermezzi**;
 - **participation** ~ - kolektivna društvena igra (na svadbama, većim zabavama i sl.) tipična po jednostavnim plesnim koracima koja ima za cilj uključivanje što većeg broja igrača; najčešće se igra na propratnu melodiju koja sadrži tekst sa plesnim instrukcijama ⇔ **audience-participation dance, group-participation dance, social dance** ① *see: HOKEY-POKEY*;
 - **partner** ~ - ples sa partnerom;
 - **peasant** ~ - seljački ples;
 - **promenade** ~ - promenadni ples; **Western** ~ ~ – zapadni promenadni ples, forma tradicionalnog plesa uz kantri-vestern muziku;
 - **ritual** ~ - ritualni ples;
 - **social** ~ ⇔ **participation dance**;
 - **solo** ~ - solo ples, individualni ples;
 - **spot** ~ - ples u mestu;
 - **standard** ~s - standardni plesovi ① *see: DANCESPORT*;
 - **step** ~ - step, generički naziv za plesne stilove kod kojih je rad nogu (kojima se proizvode različiti zvukovi) najvažniji element plesa;
 - **street** ~ - ulične igre, termin koji služi da opiše igračke stilove koji su se razvijali van igračkih studija, često improvizacionog karaktera; takođe, opšti naziv koji se koristi za mnoge hip hop i fank igračke stilove koji su počeli da se pojavljuju u Americi 1970-tih godina i još žive i razvijaju se unutar hip hop kulture, uključujući brejkdens (→ **breakdance**), popping (→ **popping**), loking (→ **locking**), itd.; ① *see: CLOG DANCE*;
 - **sward** ~ - igra sabljama;
 - **tap** ~ - vrsta stepa, ples u kojem se ritam naglašava brzim udaranjem o pod nožnim prstima i petama (u cipelama koje imaju metalne pločice pod špicem i petama), stvarajući perkusivni efekt, pa se često smatra i stilom u muzici;
 - **traditional** ~ - tradicionalni ples;
 - **wheel** ~ - kolo, živahna kolektivna narodna igra, različitog ritma i melodijske strukture;
- [2]** dens (kao žanr elektronske muzike), spoj tehna, trena i vokala; odlikuje se snažnim ritmom (130 do 143 bmp) što ga čini popularnom formom klupske muzike:
- **~punk** – dens-pank, muzički žanr koji se razvija krajem 1970-ih sa stilskim korenima u post-panku, fank roku, indi roku i sl.;
 - **alternative** ~ - alternativna dens muzika, muzički žanr koji predstavlja kombinaciju rok podžanrova i elektronske dens muzike ⇔ **indie dance; underground dance**;
 - **bubblegum** ~ - "bablgam" dens, podžanr evrodensa, sa kornima u Danskoj sredinom 1990-ih; karakterističan po veselom, skoro dečjem zvuku; može se posmatrati kao prelaz između "težih" stilova densa iz 1980-ih i 1990-ih i veselog "teen pop" zvuka koji stiče popularnost početkom 2000-ih;

- **electronic** ~ - elektronska dens muzika;
 - **hard** ~ - hard dens, opšti termin za čitavu grupu hard elektronik dens žanrova koji nisu dovoljno "teški" da bi se klasifikovali kao hardkor; obično se odnosi na hard haus, hard NRG, hard trens, tj. na žanrove kojima je zajednički tempo od 140-180 BMP i 4/4 takt;
 - **indie** ~ ⇔ **alternative dance**;
 - **intelligent** ~ - stil elektronske muzike koji se razvio početkom 1990-ih pod uticajem Detroit tehna i različitih brejkbit stilova nastalih u tom periodu u Britaniji; karakterističan je po tendenciji oslanjanja na individualno eksperimentisanje u okviru EDM produkcije;
 - **Italo**~ - Italo-dens, ogranak evrodensa koji stiće popularnost krajem 1990-ih i početkom 2000-ih; odlikuje se sintisajzerskim rifovima, vokalima modifikovanim vokoderima sa pamtljivim i jednostavnim refrenima; žanr nikada nije stekao mejnstrim popularnost u Evropi ⇔ **Nu Italo Disco, Nu-Italo, Italo**
 - **underground** ~ ⇔ **alternative dance**;
- dance**² /dɑ:ns; dæns/ [v] plesati, igrati: **to** ~ **to the music of a rock group** – igrati na muziku rok grupe
- danceable** /'dɑ:nsəbəl, 'dæn-/ [n] (namenjen, zgodan, prikladan) za ples ⇔ **ballabile**²
- danceleader** /dɑ:ns'li:də; dæns'li:də/ [n] vođa kolektivne društvene igre, kolovođa
- dancer** /'dɑ:nsə, 'dæn-/ [n] plesač(ica):
- **ballet** ~ - balerina, baletan;
 - **go-go** ~ - go-go plesač(ica), zabavljač(ica) angažovan(a) da pleše na pozornici ili platformi u diskotekama i noćnim klubovima;
 - **first solo** ~ ⇔ **principal dancer**;
 - **jive** ~ ⇔ **jiver** [1];
 - **principal** ~ - prvak baleta/prvakinja baleta ⇔ **prima ballerina, premier dancer, first solo dancer**;
 - **premier** ~ ⇔ **principal dancer**;
 - **tango** ~ ⇔ **tangoist**;
 - **waltz** ~ ⇔ **waltzer**
- dancehall** /'dɑ:ns,hɔ:l, 'dæns-/ [n] denschol, žanr popularne muzike sa Jamajke koji je nastao krajem 1970-ih, plesno-orijentisani rege:
- digital** ~ ⇔ **ragge**
- dancesport** /'dænspɔ:t/ [n] sportski (takmičarski,

dvoranski) ples, normiran u smislu posebnih pravila o takmičenjima, kostimima, sudijama itd.; deli se na latinoameričke plesove (rumba, samba, ča-ča-ča, poso doble i džajv) i standardne (engleski valcer, tango, bečki valcer, sloufoks i kvikstep): ~ **coach** – sudija u sportskom plesu

dancewear /'dɑ:nsweə/ [n] plesni kostim(i)

dancing /'dɑ:nsɪŋ, 'dænsɪŋ/ [n] igranje, plesanje:

freestyle ~ - plesanje u slobodnom stilu

dangdut /'dæŋdʌt/ [n] dangdut, žanr indonezijske popularne muzike koji se delimično razvija pod uticajem malajske, arapske i hundustanske muzike krajem 1960-ih i 1970-ih među radničkom omladinom na Javi, da bi krajem 1990-ih dobio širu popularnost u Indoneziji, Maleziji i na jugu Filipina; moderni dangdut karakterističan je po uticaju pop muzike Srednjeg Istoka, kao i prozapadne rok, haus, hip-hop, R&B i rege muzike ⓘ see: **BAND** ▶

DANGDUT BANDS

dankio ⇔ **bagpipes**

danseuse ⇔ **ballerina**

danso /'dænsəʊ/ [n] danso, tradicionalna korejska uzdužna flauta od bambusa sa četiri rupe i jednom na zadnjoj strani za palac

danzon /'dænzən, -sən/ [n] danzon, ples koji sviraju kubanski čaranga orkestri (žičana sekcija, flauta i ritam sekcija); forma danzona (ABAC) generalno obuhvata: uvod (paseo) (A), osnovnu melodiju na flauti (B), ponovljeni uvod (A) i violinski trio (C); inovacije nekoliko kompozitora dovele su do uvođenja četvrtog D sekcije (sada ABACD) nazvane **nuevo ritmo**, a kasnije poznate kao **mambo**; ova sekcija je unela elemente sona i otvorila prostor za razvoj montuno sekcije u aranžmanima i kasnije ča-ča-ča

dar[a]buka ⇔ **DRUM** ▶ **goblet drum**

darkcore /'dɑ:k,ko:/ [n] dark-kor, podžand džangl muzike (→ **jungle**), koji je stekao popularnost na britanskoj hardkor rejev sceni 1992. godine; odlikuju ga mračne melodije i teški bas zvukovi uz oslanjanje na klavijature, ritam mašinu, sintisajzer i sampler; brzina dark-kora se kreće od 150 do 170 BPM-a ⇔ **doomcore**

darkstep /'dɑ:k,step/ [n] darkstep, podžanr dram & basa, fuzija elemenata dark-kora sa uptempo brejkbitom i ambijentalnim zvucima (→ **noise** [3] ▶ **ambient noises**)

darkwave (alt. **dark wave**) /'dɑ:k,weɪv/ [n]

„darkvevj“ (crni talas), muzički žanr koji se razvija kasnih 1970-ka kao mračna i melanholična varijanta novog talasa (→ **new wave**) i post-panka, koja, uz karakteristično mračne introspektivne tekstove, inkorporira i neke elemente drugih žanrova poput gotik roka, sintpopa, post-industriala, neofolka i dr.; predstavnici: The Sisters of Mercy, In the Nursery, Sopor Aeternus, Diary of Dreams, itd.:

- **ethereal** ~ - eterični crni talas, podžanr darkvevj muzike koji se razvija 1983/84 iz gotik roka uz uticaj ambijentalne muzike; tipične odlike stila su korišćenje gitarskih soundskejpova, uključujući i zvučne efekte poput eha i karakteristične ženske sopranske vokale itd.; predstavnici: Cocteau Twins, Dead Can Dance i dr. ⇔ **ethereal**;
- **neoclassical** ~ - neoklasični crni talas, podžanr darkvejva karakterističan po eteričnoj atmosferi i anđeoskim ženskim vokalima, uz snažan uticaj klasične muzike (Dead Can Dance, In the Nursery i dr.)

da ruan ⇔ **ruan**

dash /dæʃ/ [n] crta, crtica (kao oznaka u muzičkoj notaciji za artikulaciju) ⇔ **hyphen**

- **horizontal** ~ - horizontalna crta ⇔ **MARK** ▶ **tenuto mark**;
- **vertical** ~ - vertikalna crta ⇔ **MARK** ▶ **staccato mark**;

database /ˈdɛtəˌbeɪs/ [n] baza podataka: **lyrics** ~ - baza podataka muzičkih tekstova; **online music** ~ - onlajn muzička baza podataka

datum /ˈdɛtəm, ˈdɑːtəm/ [n, pl.: **data**] podatak

DAW → *acro.* **WORKSTATION** ▶ **digital audio workstation**

Day of Wrath ⇔ **Dies irae**

D&B → *acro.* **drum and bass**

dB → *abbr.* **decibel**

D-Bass → *abbr.* dinamički bas (opcija koja omogućava moćnu reprodukciju dinamičkog basa)

DBFB → *acro.* **dynamic bass feedback**

D.C. → *abbr.* **da capo**

dead /ded/ [adj] neakustičan, “gluv” (o prostoru, dvorani i sl.) ⇔ **RESONANT** [2] ▶ **insufficiently resonant**

deaden ⇔ **damp**

deaf /def/ [adj] gluv; **somewhat** ~ - nagluv; **go** ~ - ogluveti; **half-** ~ - nagluv; **the** ~ - gluvi ljudi (uopšte); **tone/tune** ~ - koji nema sluha;

deaf-and-dumb /ˈdefənˈdʌm/ [adj] gluvonem (obično derogativno) ⇔ **deaf-mute** ① *see:* **HEARING** ▶ **HEARING IMPAIRMENT**

deafen /ˈdefən/ [v] zaglušiti(va)ti: *We were deafened by the loud music (Zaglušila nas je glasna muzika)*

deafening /ˈdefənɪŋ/ [adj] zaglušujući: ~ **music** – zaglušujuća muzika

deaf-mute /ˈdefˈmjut/ [adj] gluvonem (obično uvredljivo) ⇔ **deaf-and-dumb**

deafness /ˈdefnəs/ [adj] gluvoća ⇔ **HEARING** ▶ **hearing impairment**, **LOSS** ▶ **hearing loss**; **tone/tune** ~ - odsustvo sluha, stanje onog ko nema sluha ⇔ **amusia**, **dysmelodia**, **dysmusia**

dealer ⇔ **vendor**

dearness /ˈdɪərnɪs/ [n] nežnost, ljubav ⇔ **tenderness**; **with** ~ - sa nežnošću, ljubavlju ⇔ **CON** ▶ **con carità**

deathcore /ˈdeθˌkɔː/ [n] detkor, fuzija metalkora i det metala kod koje se brzina, agresivnost, grol (→ **growl**), blast bit (→ **blast** ▶ **blast beat**) i složene strukture pesama sa čestim promenama ritma (kao osnovne karakteristike det metala) stapaju sa vrištećim vokalima i melodičnim rifovima metalkora; predstavnici: Suicide Silence, Salt the Wound, Job for a Cowboy i dr.

death/doom /deθˈduːm/ [n] det/dum, stil koji kombinuje spori tempo i melanholičnu atmosferu dum metala (→ **metal** ▶ **doom metal**) sa bazičnim karakteristikama det metala (→ **metal** ▶ **death metal**); javlja se krajem 1980-ih i stiže izvesnu popularnost tokom 1990-ih; karakteristični predstavnici: Autopsy, Winter, Asphyx, Disembowelment, Paradise Lost, My Dying Bride i dr.

death 'n' roll /ˈdeθnˈroul/ [n] det'n'rol, stil koji predstavlja kombinaciju det metala sa elementima klasičnog rokenrola, hard roka i hevi metala; predstavnici: Entombed, Gorefest i dr.

début /ˈdɛzbjuː, dɪˈbjuː/ [n] debi, debitovanje, prvi javni nastup scenskog umetnika na sceni, tj. pristupna uloga u predstavi (dramska, operaska, baletska...); **to make one's** ~ - debitovati: *The album made its debut in the USA charts at number 15. (Album je debitovao na američkim top listama...)* ⇔ **APPEARANCE** ▶ **first appearance**

débutant /ˈdɛzbjuːtɑːnt/ [n] debitant, scenski

umetnik koji prvi put javno nastupa

decani /dɪˈkeɪnəz/ [adj] termin kojim se u muzičkoj tradiciji anglikanske crkve označava polovina hora smeštena na dekanovoj, južnoj strani, desno od pastve ① *see: CANTORIS*

decadence /ˈdekədəns, dɪˈkeɪdɪns/ [n] dekadencija:
[1] propadanje utvrđenih vrednosti;
[2] zajednički naziv za više smerova u književnosti i umetnosti postromantičkog razdoblja (19. v.) (l'art pour l'art, simbolizam, krepuskularizam i sl.)

decadent /ˈdekədənt, dɪˈkeɪdnt/ [adj] dekadentan

decelerando /deˌtʃeleˈrɑːndɔː /f. deˌtʃeleˈrɑndɔ/ [adv] oznaka za postepeno usporavanje tempa
 ⇨ **ritardando, rallentando** ① *opposite: ACCELERANDO*

decelerate /diːˈseləˌreɪt/ [v] usporiti

deceptive /dɪˈseptɪv/ [adj] varljiv (u harmoniji):

- ~ **recapitulation** ⇨ **RECAPITULATION** ▶ **deceptive recapitulation;**
- ~ **resolution** ⇨ **RESOLUTION** ▶ **deceptive resolution**

decet /deˌket/ [n] ⇨ **decimette**
[1] sastav od deset izvođača;
[2] delo za sastav od deset izvođača

dechant ⇨ **discant**

decibel /ˈdesɪˌbel/ [n] decibel, deseti deo jednog bela; budući da je bel dobio ime po Aleksandru Graham-u Bel-u, 'B' u dB se piše velikim slovom; decibel se uobičajeno koristi prilikom izražavanja nivoa audio-signalna → *abbr. dB*

decima ⇨ **tenth**

decimette ⇨ **decet**

decision /dɪˈsɪʒən/ [n] odluka;
precompositional ~s – odluke koje kompozitor donosi pre samog procesa komponovanja

decisive /dɪˈsaɪsɪv/ [adj] **[1]** odlučujući, presudan;
[2] odlučan: **in a ~ manner** ⇨ **decisively;**
deciso, decisivo

decisively /dɪˈsaɪsɪvli/ [adv] odlučno ⇨ **DECISIVE**
 ▶ **in a decisive manner; deciso, decisivo**

decisivo ⇨ **decisive [2]; decisively**

deciso ⇨ **decisive [2]; decisively**

deck ⇨ **stage [1]**

declamation /ˌdekləˈmeɪʃən/ [n] deklamacija

decode /diːˈkəʊd/ [v] dekodirati

decoder /diːˈkəʊdər/ [n] dekodir, uređaj ili softver koji prebacuje/dekodira jedan format u drugi (u

slučaju audio zapisa, npr. iz MP3 u AIFF)

décor /ˈdeɪkɔː, deɪˈkɔː/ [n] dekor, dekoracija, estetski uređen prostor na sceni po stručnim nalozima i skicama scenografa, sa ciljem likovnog i primenjenog oblikovanja scene za određenu manifestaciju ili predstavu pomoću odgovarajućih kulisa, nameštaja, zavesa, svetla i dr; odomaćen je i izraz scenografija ① *see: STAGE [1] ▶ STAGE DESIGN*

decorate [ˈdekəˌreɪt] [v] ukrašavati, ornamentirati
 ⇨ **embellish**

decoration /ˌdekəˈreɪʃən/ [n] **[1]** dekoracija; ukras, ukrašavanje: **stage** ~ - scenska dekoracija; **[2]** odlikovanje

decorative /ˈdekərətɪv, ˈdekrətɪv/ [adj] ukrasni

decr. → *abbr. decrescendo*

decrease /diːˈkriːs/ [v] smanji(va)ti: ~ **volume of sound** – smanjiti jačinu (zvuka) ① *opposite: INCREASE*

decresc *abbr.* → **decrescendo**

decrescendo /diːkriˈʃendəʊ/ [n, pl. **decrescendos, decrescendi** /-di/] dekrešendo, postepeno smanjivanje jačine tona (obično posle maksimalnog krešenda) → *abbr. decr.* ⇨ **diminuendo** ① *opposite: CRESCENDO; ① see: HAIRPIN*

decuplet /deˈkjuːplɪt/ [n] decimola, notna figura koja naznačuje da jednu grupu od deset tonova treba odsvirati u vremenu za koje bi se inače odsviralo osam normalnih tonova

dedicate /ˈdedɪˌkeɪt/ [v]
[1] ~ **sth to sb** – posvetiti (nešto nekome): *He dedicated the symphony to his wife* (Simfoniju je posvetio svojoj supruzi);
[2] ~ **oneself to (doing) sth** – posvetiti se (nečemu): *He dedicated himself to composing.* (Posvetio se komponovanju.)

dedicated /ˈdedɪˌkeɪtɪd/ [adj] posvećen, predan nečemu: *She was very hard-working and dedicated to her music* (Naporno je radila i bila predana svojoj muzici)

dedication /ˌdedɪˈkeɪʃən/ [n]
[1] posveta (na knjizi i sl.);
[2] posvećenost, predanost: *The concert was a success thanks to the dedication of all the musicians* (Koncert je bio uspešan zahvaljujući prednosti svih muzičara)

deejaying ⇨ **DJing**

deep /diːp/ [adj] dubok: **to take a ~ breath** – udahnuti duboko; ~ **voice/instrument** – dubok glas/instrument

de-esser /dɪˈesə/ [n] de-eser, poseban tip kompresora koji radi samo na visokim frekvencijama, a koristi se posebno u radijskom i TV-emitovanju da smanji ili ukine efekat vokalnih sibilanata

deest (od *Lat. deesse* u značenju "otsutan") kada se nađe posle kataloške skraćenice označava da se to delo ne javlja u katalogu (množina **desunt** se koristi kada se odnosi na više dela)

defect /ˈdiːfekt, dɪˈfekt/ [n] mana, nedostatak

defective /dɪˈfektɪv/ [adj] manjkav; neispravan

deficiendo ⇔ **smorzando**

definite /ˈdefɪnɪt/ [adj] određen: ~ **pitch** – određena visina tona ① *opposite*: **INDEFINITE**

degree /dɪˈɡriː/ [n]

[1] stupanj, stepen, ton ⇔ **step, tone**;

- **adjacent ~s** - susedni stupnjevi ⇔ **neighbo[u]ring degrees, conjunct degrees**;
- **conjunct ~s** ⇔ **adjacent degrees**;
- **neighbor[u]ring ~s** ⇔ **adjacent degrees**;
- **secondary ~s** - sporedni stupnjevi;
- **tonal ~s** - glavni stupnjevi

[2] (**staff~s**) – stupanj, svaka linija i praznina notnog sistema;

[3] obrazovni stepen:

- **associate ~** - stepen koji se stiče završavanjem dvogodišnjih studija; u SAD se dodeljuje po završetku dvogodišnjih programa u centrima za više obrazovanje (community colleges, junior colleges i sl.) ① *see*: **ASSOCIATE OF ARTS; ASSOCIATE OF MUSIC**
- **Bachelor's ~** - stepen koji se stiče završavanjem osnovnih akademskih studija, odnosno studija prvog stepena u trajanju od tri ili četiri godine ① *see*: **BACHELOR**;
- **Doctor of Philosophy ~** ⇔ **Ph.D. degree**;
- **Doctor's ~** ⇔ **Ph.D. degree**;
- **Master's ~** - stepen koji se stiče završavanjem diplomskih akademskih, tj. »master« studija, odnosno studija drugog stepena u trajanju od jedne ili dve godine ① *see*: **MASTER**
- **Ph.D. ~** - (doktor filozofije) najviši stepen u sistemu visokog obrazovanja koji se stiče završavanjem doktorskih studija (studije trećeg stepena), odnosno odbranom

doktorata u određenoj oblasti; termin »filozofija« se ne odnosi samo na modernu oblast filozofije, već se koristi u širem smislu u skladu sa originalnim značenjem reči »filozofija«: *Ljubav prema mudrosti*; u skoro svim državama Evrope, sve naučne oblasti osim teologije, prava i medicine, tradicionalno potpadaju pod termin »filozofija« ⇔ **Doctor of Philosophy degree; Doctor's degree**

delay¹ /dɪˈleɪ/ [n] kašnjenje, zakašnjenje, odlaganje;

- **digital ~** - digitalno kašnjenje ① *see*: **TIME DELAY**;
- **MIDI ~** - MIDI kašnjenje koje se javlja u dugim "dejzi" lancima (→ **daisy chain**) kao rezultat vremena koje je potrebno da informaciju iz master uređaja prime uređaji koji su najudaljeniji od mastera;
- **time ~** - vremensko kašnjenje (kod vesačkih reverberacijskih sistema za posebne efekte prilikom snimanja muzike, kao i za efekat kašnjenja zvuka pojedinih zvučnika kod specijalnih razglasnih sistema)

delay² /dɪˈleɪ/ [v]

[1] kasniti: *The concert was delayed for several hours, but nobody told us why. (Koncert je kasnio nekoliko sati, ali nam niko nije rekao zašto);*

[2] odložiti (nešto): *They were forced to delay the concert until the following week. (Bili su prinuđeni da odlože koncert za narednu nedelju.)*

delicacy /ˈdelɪkəsi/ [n, pl. **delicacies**] delikatnost, nežnost, prefinjenost, osećajnost ⇔ **delicatezza**: : **with ~** ⇔ **delicately**

delicatamente ⇔ **delicato, delicately**

delicate /ˈdelɪkət/ [adj] nežan, delikatan: **in a ~ manner** ⇔ **delicately**

delicately /ˈdelɪkətli/ [adv] nežno, delikatno (kao instrukcija za izvođače) ⇔ **DELICATE** ▶ **in a delicate manner**; **DELICACY** ▶ **with delicacy; delicatamente, delicato, CON** ▶ **con delicatezza: as ~ as possible** – što je moguće delikatnije ⇔ **delicatissimo**

delicatezza ⇔ **delicacy**

delicatissimo ⇔ **DELICATELY** ▶ **as delicately as possible**

delicato ⇔ **delicately**

demand /dɪˈmɑːnd, dɪˈmænd/ [n] zahtev ⇔

- requirement: technical ~s** – tehnički zahtevi
- demanding** /dɪ'mændɪŋ/ [adj] naporan, zahtevan
- exacting: a ~ tour** – naporna turneja; **a ~ score** – zahtevna partitura
- demi-** /demi/ *Fr.* prefiks sa značenjem "polu-"
- demiflat** /'demi,flæt/ [n] snizilica kojom se nota uz koju stoji snižava za četvrtinu stepena ① *see illus.*
- demisharp** /'demi,ʃɑ:p/ [n] povišilica kojim se nota uz koji stoji povišava za četvrtinu stepena ① *see illus.*
- demisemiquaver** /'demi,semi,kweɪvəl/ [n] *Br.:* tridesetdvojka [nota] ⇔ **NOTE** ▶ **thirty-second note**; **QUAVER** ▶ **quadruple quaver** ① *see illus.:* **NOTE**
- demo (version)** /'deməʊ/ [n, pl. **demos**] demo (verzija), snimak nove kompozicije ili kompozicije nepoznatog pevača ili grupe koji se distribuirao disk-džokejima ili izdavačkim kućama sa ciljem da se skrene pažnja na kvalitet pesme ili izvođača, potpiše ugovor o snimanju i sl.
- demonstrate** /'demən,streɪt/ [v] prikazati: ~ **technical virtuosity** - demonstrirati tehničku virtuoznost
- demonstration** /,demən'streɪʃən/ [n] prikaz, demonstracija: *lecture on rare instruments and musical demonstration (predavanje o retkim instrumentima i muzička demonstracija)*
- demonstrator** /'demən,streɪtəl/ [n] **[1]** demonstrator; **[2]** ⇔ **FINGER** ▶ **index finger**
- demoscene** /'deməʊ,si:n/ [n] demoscena, subkultura kompjuterske umetnosti zvanično nastala 1984. godine, a bavi se izradom demo snimaka i audio-vizuelnih prezentacija kojima se ističu umetničke i programske veštine u realnom vremenu
- dental¹** /'dentəl/ [n] dental, zubni glas
- dental²** /'dentəl/ [adj] dentalni, zubni
- department** /dɪ'pɑ:tmənt/ [n] odeljenje, departman; (u SAD) ministarstvo):
- **kitchen** ~ - "kuhinjska sekcija", pežorativan naziv za sekciju udaraljki u orkestru;
 - **licensing** ~ - sektor/odeljenje dozvola za korišćenje muzike (u organizacijama tipa Sokoja);
 - **music** ~ - muzički odsek/departman (na fakultetu)
- departure** /dɪ'pɑ:tfəə/ [n] odstupanje: ~ **from the original** - odstupanje od originala
- deploration** /,deplə'reɪʃən, ,dɪplə-/ [n]
- [1]** oplakivanje, žaljenje;
- [2]** termin koji se koristi za kompozicije srednjovekovnog i renesansnog perioda inspirisane smrću kompozitora
- depress** /dɪ'pres/ [v]
- [1]** pritisnuti (dirku, klapnu na instrumentu, pedal) ① *opposite:* **RELEASE [1]**;
- [2]** ⇔ **flat[ten]**
- depression** ⇔ **flat[te]ning**
- depth** /depθ/ [n] dubina; ~ **of touch** ⇔ **dip**
- derived** /dɪ'raɪvd/ [v] izveden: ~ **scale** – izvedena lestvica
- descant** /'deskænt, 'dis-/ [n] **[1]** ⇔ **discant**; **[2]** ⇔ **treble**; **[3]** ⇔ **canto [5]**
- descend** /dɪ'send/ [v] spuštati se, silaziti
- descending** /dɪ'sendɪŋ/ [adj] silazni: ~ **melody** - silazna melodija ① *see:* **FALLING**; ① *opposite:* **ASCENDING**
- descent** /dɪ'sent/ [n] snižavanje (tona), silaženje, puštanje (melodije) ① *opposite:* **ASCENT**
- description** /dɪ'skrɪpʃən/ [n] opis: **audio** ~ - zvučni opis
- design** /dɪ'zain/ [n] dizajn; nacrt, crtež; plan, projekat:
- **melodic** ~ - melodijski crtež;
 - **production** ~ ⇔ **scenography**;
 - **rhythmical** ~ - ritmički crtež;
 - **scenic** ~ ⇔ **scenography**;
 - **set** ~ ⇔ **scenography**;
 - **stage** ~ ⇔ **scenography**
- designer** /dɪ'zainə/ [n] dizajner:
- **costume** ~ - dizajner kostima;
 - **lighting** ~ - dizajner svetla, stručnjak koji realizuje dizajn svetla za određenu predstavu; razlikuje se od majstora svetla jer unosi svoj autorski kreativni doprinos u proces pripreme i realizacije predstave; član je autorskog tima predstave ① *see:* **GAFFER**;
 - **scenic** ~ ⇔ **scenographer**;
 - **set** ~ ⇔ **scenographer**;
 - **sound** ~ - dizajner zvuka;
 - **sound** ~ **and recordist** – snimatelj i dizajner zvuka;
 - **stage** ~ ⇔ **scenographer**
- desk** /desk/ [n] desk, pult ⇔ **stand**:
- **lighting** ~ ⇔ **CONSOLE** ▶ **lighting control console**;
 - **mixing** ~ ⇔ **mixer**
- dessus** /de'su:/ [n] *Fr.*

[1] najviši glas u ansamblu;
 [2] u 17. i 18. v., termin koji se koristio za violinu

detach /dɪ'tætʃ/ [v] odvojiti (nešto od nečega):
detach the lower joint (of the clarinet) from the bell - odvojiti donje telo (klarineta) od zvona

detachable /dɪ'tætʃəbl/ [adj] odvojiv, rasklopiv: ~ **mouthpiece** – odvojivi usnik

détaché /deta:'ʃei/ [adv] *Fr.* "detaše": razdvojeno, potez, tj. tehnika desne ruke koja podrazumijeva da se svaki ton proizvodi zasebnim potezom, tako da se i čuju kao odvojeni, ali se između njih zvuk ne prekida, jer gudalo ne napušta žicu, niti zastaje na njoj; za *détaché* ne postoji nikakva oznaka nad notama; dakle nedostatak oznake podrazumijeva ovaj potez gudalom ① *see: ARTICULATION* [2] ▶ **ARTICULATION ON BOWED INSTRUMENTS:**

- **grand** ~ - veliki detaše, u širokom potezu, celom dužinom gudala, pogodan za duže tonove i snažnu zvučnost;
- **petit** ~ - mali detaše, u kratkim potezima, gornjom polovinom ili pri samom vrhu gudala, podesan za vrlo brzo nizanje tonova (najčešće jednakog trajanja)

detail /dɪ'teɪl, 'diteɪl/ [n] detalj, pojedinost **IDM go into details** – ulaziti u detalje; **in detail** – detaljno, u detalje

detailed /dɪ'teɪld/ [adj] detaljan: ~ **analysis of the score** - detaljna analiza partiture

detect /dɪ'tekt/ [n] otkriti, uočiti, identifikovati, prepoznati ⇔ **PERCEIVE**: ~ **mistakes** – uočiti greške/errors

detectable ⇔ **PERCEIVABLE**

Deus ex machine /'deɪs eks 'mæʃɪnəl/ [n] *Lat.* (u bukvalnom prevodu sa latinskog: *Bog iz mašine*) izreka koja vodi poreklo iz grčke (kasnije rimske) antičke tragedije u kojoj je korišćen da označi lik u predstavi, tj. boga (koga je na scenu unosio kran, tj. *mašina*) donoseći rešenje zapleta, često protivno principima logike i zdravog razuma, čime se okončavala radnja i sam komad

deuteragonist /dju:tə'ræɡənɪst/ [n] deuteragonista, u antičkoj grčkoj drami, nosilac druge uloge po značaju posle protagoniste ① *see: ANTAGONIST, TRITAGONIST*

development /dɪ'veləpmənt/ [n]

[1] razvijanje (melodijsko, tematsko i sl.), razvoj, razrada;

[2] ~ **[section]** razvojni deo, sprovodni deo ⇔ **working-out, elaboration, FANTASY ▶ free fantasy**

device /dɪ'vaɪs/ [n]

[1] uređaj: **sound reproduction ~s** - uređaji za reprodukciju zvuka;

[2] **sredstvo: expressive ~** - izražajno sredstvo ⇔ **EXPRESSION ▶ means of expression**

devotee ⇔ **fan**¹ [1]

devotion /dɪ'vəʊʃən/ [n]

[1] ljubav, privrženost, naklonost: **with ~** ⇔ **LOVE ▶ with love; CON ▶ con amore;**

[2] pobožnost

devoto ⇔ **religiously**

dexterity /dek'sterətɪ/ [n] spretnost, veština, okretnost, sposobnost: *some instruments require exquisite dexterity* – neki instrumenti zahtevaju izuzetnu spretnost

dextral /'dekstrəl/ [adj] [1] desni; [2] desnoruki

dhol ⇔ **dohol**

diabolus in musica /di'æbələs/ [n] "đavo u muzici", srednjovekovni termin za tritonus (prekomerna kvarta, tj. umanjena kvinta) izuzetne disonantnosti

diacoustic [adj] /daɪə'ku:stɪk/ [n] dijakustičan

diacoustics [n] /daɪə'ku:stɪks/ [n] dijakustika, grana akustike koja se bavi prelamanjem zvukova

diacritic /,daɪə'krɪtɪk/ [n] dijakritik, dijakritički znak, mala beleška dodata slovu koja služi da promeni izgovor ili razlikuje slične reči; može se pojaviti iznad ili ispod slova ili na nekom drugom položaju; glavna upotreba je da promeni fonetsku vrednost slova kome je dodat, ali može se koristiti i za izmenu izgovora cele reči ili sloga ⇔ **MARK ▶ diacritic mark**

diacritic /,daɪə'krɪtɪk/ [adj] dijakritičan, raspoznajni

diagram /'daɪə,græm/ [n] dijagram: **chord ~s** – dijagrami akorda, graficki prikaz hvatova za gitaru gde vertikalne linije predstavljaju žice na gitari, horizontalne linije pragove, kružići žice koje treba svirati, a "x" žice koje ne treba svirati, itd.

dialect /'daɪə,lekt/ [n] dijalekt, narečje, govor nekoga mesta, kraja, pokrajine za razliku od književnog, službenog i standardnog jezika; poseban tip živog (govornog) jezika raširen na nekom užem ili širem geografskom području, sa izrazitim vlastitim fonetskim, morfološkim, rečničkim i dr. obeležjima kojima se odjava od

drugih tipova istog jezika ⇔ **vernacular**:
regional ~ - regionalni dijalekt; **social** ~ -
 socijalni dijalekt, dijalekt određene društvene
 grupe
dialogue /'daɪə,lɒg/ [n] dijalog: **Socratic** ~ -
 sokratov dijalog, rasprava o određenom
 filozofskom pitanju uvođenjem brojnih subjekata
 koji razmatraju dati problem uz međusobno
 postavljanje pitanja
diametre | **diameter** /daɪ'æmɪtə/ [n] prečnik,
 dijametar
diamond¹ /'daɪmənd, 'daɪə-/ [n] dijamant
diamond² /'daɪmənd, 'daɪə-/ [adj] dijamantski: ~
record – dijamantska ploča
diapason /,daɪə'peɪzən, -'peɪsən/ [n]
[1] ⇔ **compass**;
[2] **[open]** ~ - principal 8'; **double** ~ **open** -
 principal 16';
diaphonia /,daɪə'fəʊniə/ ə/ [n] dijafonija ⇔
diaphony:
[1] (u grčkoj teoriji) naziv za disonancu ① *see*:
SYMPHONIA;
[2] (u muzičkoj teoriji 9-12. veka) sinonim za
 organum (sa paralelnim ili suprotnim
 kretanjem dva glasa)
diaphony ⇔ **diaphonia**
diaphragm /'daɪə'fræm/ [n] dijafragma
diaphragmatic /,daɪə'fræg'mætɪk/ [adj]
 dijafragmalni
diatonic /,daɪə'tɒnɪk/ [adj] dijatonski
diatonicism /,daɪə'tɒnɪk'sɪzəm/ [n] dijatonika
diaulos /dɪ'ɔ:lɒs/ [n, pl. **diauloi** /dɪ'ɔ:lɔɪ/]
 dvostruki aulos, aulos sa dve odvojene cevi iste
 ili različite dužine; tokom klasičnog perioda, cevi
 su bile iste dužine, svaka sa tri do četiri rupice;
 obično su tonovi desne cevi bili dublji, tako da
 se na njoj izvodila melodija, dok je leva cev
 proizvodila visoke tonove, koji su bili pratnja
 nekada i na istom tonu (bordun)
diaxeuxis ⇔ **tone** ▶ **disjunctive tone**
dictation /dɪk'teɪʃən/ [n] diktat: **musical** ~ -
 muzički diktat
diction ⇔ **elocution**
didascalia /'daɪ,dæ'skæliə/ [n, pl. **didascalie**]
 didaskalije, uputstvo, objašnjenje, tekst (obično
 u zagradi) kojim pisac scenskog dela daje svoje
 sugestije reditelju i akterima (opis ambijenta,
 način izgovora, ponašanje u određenim
 situacijama i sl.)
didge ⇔ **didgeridoo**
didgeridoo /,dɪdʒərɪ'du:/ [n, pl. **-doos**] diđeridu,

duvački instrument australijskih domorodaca,
 napravljen od izdubljenog drveta, dužine od 1
 do 3 metra ⇔ **didge**, **didjeridu**, **magu**
didjeridu ⇔ **didgeridoo**
didle [rudiments] /'dɪdl/ [n] "didl" rudimenti ①
see: **RUDIMENTS** [1]
Dies irae /'di:ɛɪz 'ɪərəɪ/ [n] Sudnji dan, deo
 rekvijema ⇔ **Day of Wrath**
diesis /'daɪəsɪs/ [n, pl. **dieses** /'daɪəsɪz/] diezis,
 interval manji od celog stepena, najčešće oko ¼
 stepena; **chromatic** ~ ⇔ **comma** ▶ **syntonic**
comma
diffident /'dɪfɪdənt/ [adj] bez samopouzdanja: *we*
are diffident of our own abilities (ne verujemo u
naše sposobnosti)
diffidence /'dɪfɪdəns/ [n] nedostatak
 samopouzdanja
diffuse /dɪ'fju:z/ [v] rasprostirati se, širiti se
diffusion /dɪ'fju:zən/ [n] difuzija, širenje,
 rasprostiranje (zvuka i sl.): **sound** ~ - difuzija
 zvuka
digit /'dɪdʒɪt/ [n] **[1]** ⇔ **finger**; **[2]** cifra, broj
digitus /'dɪdʒɪtəs/ [n] prst ⇔ **finger**:

- ~ II → **FINGER** ▶ **index finger**;
- ~ III → **FINGER** ▶ **middle finger**;
- ~ IV → **FINGER** ▶ **ring finger**;
- ~ **annularis** ⇔ **FINGER** ▶ **ring finger**;
- ~ **medicinalis** ⇔ **FINGER** ▶ **ring finger**;
- ~ **medius** ⇔ **FINGER** ▶ **middle finger**;
- ~ **quartus** ⇔ **FINGER** ▶ **ring finger**;
- ~ **secundus** ⇔ **FINGER** ▶ **index finger**;
- ~ **tertius** ⇔ **FINGER** ▶ **middle finger**;

digital¹ ⇔ **key** [1]
digital² /'dɪdʒɪtl/ [adj] digitalni:

- ~ **audio** – digitalni audio, izraz kojim se
ponekad, pomalo paušalno naziva primena
digitalne, računarski orijentisane tehnologije
prilikom snimanja i reprodukcije muzike;
- ~ **audio broadcasting** - emitovanje radio
signala u digitalnom formatu → *acro.* **DAB**
- ~ **format** – digitalni format;
- ~ **noise reduction** – digitalno smanjenje
šuma → *acro.* **DNR**;
- ~ **signal processing** – obrada i
modifikacija signala u digitalnom obliku
nakon prolaska kroz AD-konverziju → *acro.*
DSP

digitalise | **digitalize** /'dɪdʒɪtə,laɪz/ [v]
digitalizovati
digitalisation | **digitalization** /,dɪdʒɪtə'leɪzɪʃən/
[n] digitalizacija: **sound** ~ - digitalizacija zvuka

dignified /ˈdɪɡnɪfaɪd/ [adj] dostojanstven

digression ⇔ **MODULATION [1]** ▶ **passing modulation**

dilettante /ˌdɪlɪˈtɑːntɪ/ [n pl. **diletantes, diletanti** /ˌdɪlɪˈtɑːntɪ/ – diletant, čovek koji je u nekoj veštini ili struci nedoučen, površan, nestručan ① *see.*: **AMATEUR**

DIM → *acro.* **dynamic intermodulation distortion**

dim. → *abbr.* **diminuendo**

dim⁷ → *abbr.* **CHORD** ▶ **SEVENTH CHORD** ▶ **diminished seventh chord**

dim /dɪm/ [adj] mračan, taman, zamagljen

dimin. *abbr.* → **diminuendo**

diminished /dɪˈmɪnɪʃt/ (za intervale) [adj] umanjen, smanjen (interval); **doubly** ~ - dvostruko umanjeni; **half** ~ - poluumanjeni

diminuendo /dɪˌmɪnɪjʊˈendəʊ/ [n] “diminuendo”, postepeno smanjivanje jačine → *abbr.* **dim.**, **dimin.** ⇔ **decrescendo**

diminution /ˌdɪmɪˈnjuːʃən/ [n] diminucija, nasuprot augmentaciji, citiranje teme sa dvostruko manjim notnim vrednostima čime odnosi trajanja između pojedinih tonova teme nisu poremećeni, već se dobija utisak njenog dvostrukog ubrzanja; jedan od načina tematske obrade u kontrapunktskim oblicima (fuga, kanon) ① *opposite*: **AUGMENTATION**

diminutive /dɪˈmɪnɪjʊtɪv/ [n] deminutiv; ~ **suffix** – sufix za građenje deminutiva

dimmer /ˈdɪmə/ [n] dimer, električni uređaj preko koga se može regulisati jačina napona i snage električne energije; koristi se na sceni za potrebe rasvete, tona i drugih tehničkih zahteva

din /dɪn/ [n] buka

ding-dong /ˈdɪŋˌdɔːŋ, -dɒŋ/ ding-dong, onomatopeja za zvuk zvona

Dionysian /ˌdaɪəˈnɪzɪən/ [adj] Dionisov, dionizijski:

- ~ **cult** – Dionisov kult;
- ~ **mysteries** – Dionizijske misterije, ritual kojim se u antičkoj Grčkoj slavio bog Dionis, a vernici kroz korišćenje psihoaktivnih droga, plesa i muzike ulazili u stanje transa kojim bi, oslobođeni društvenih inhibicija, vraćali u “primordijalno” stanje

Dionysius /ˌdaɪəˈnɪstəs/ [n] Dionis, bog plodnosti, vegetacije, vina i vinogradarstva kod starih Grka; mitološki prijatelj muza i bog mističnih religijskih rituala; iz njegovog kulta, tj. dionizijskih svečanosti, razvila se grčka

tragedija ① *see.*: **BACCHUS**

dip /dɪp/ [n] hod dirke, pad dirke, dubina do koje se može pritisnuti dirka ⇔ **key-fall**, **DEPTH** ▶ **depth of touch**

diple /ˈdɪple/ [n] diple, narodni duvački instrument iz južnoslovenske muzičke tradicije sastavljen od dve cevi napravljene iz jednog komada drveta sa posebnim piskom ⇔ **double-reed shepard's flute**, **twin-reed shepard's flute**

direct ⇔ **custos**

direct /dɪˈrekt, daɪ-/ [v]

[1] upućivati (na nekoga/nešto) usmeravati (na nekoga/nešto): *this sign directs the performer to ... - ovaj znak upućuje izvođača da ...;*

[2] dirigovati: ~ **an orchestra/ensemble** – dirigovati orkestrom/ansamblom; ~ **a choir** – dirigovati horom ⇔ **conduct**;

[3] režirati

direction /dɪˈrekʃən, ˈdaɪ-/ [n] **[1]** uprava, vođenje, dirigovanje: **under the** ~ - pod upravom/dirigentskom palicom ...; **[2]** uputstvo, usmerenje;

director /dɪˈrektə, daɪ-/ [n]

[1] direktor:

- ~ **of development** – direktor razvoja;
- ~ **of photography** – direktor fotografije;
- **acting** ~ – vršilac dužnosti direktora;
- **art(istic)** ~ - umetnički direktor, umetnički rukovodilac (pozorišta, simfonijskog orkestra i sl.) odgovoran za organizaciona pitanja u domenu umetničkog delovanja institucije;
- **assistant** ~ - pomoćnik direktora → *abbr.* **asst.**;
- **deputy** ~ - zamenik direktora;
- **general** ~ - generalni direktor;
- **marketing** ~ - marketinški direktor;
- **stage** ~ ⇔ **MANAGER** ▶ **stage manager**;
- **music(al)** ~ - muzički direktor;
- **technical** ~ - tehnički direktor;

[2] reditelj, režiser: **assistant** ~ - asistent režije

dirge /dɜːdʒ/ [n] pogrebna pesma, tužbalica (dolazi od antifona “Dirge, Dominus Deus meus) ⇔ **lament**, **plaint**

dirty ⇔ **overdriven**, **clipped**

disc /dɪsk/ [n] disk:

- **blu-ray** ~ - disk zasnovan na tehnologiji plavog lasera sa petostruko većim

kapacitetom od standardnih DVD diskova
→ *acro.* **BD**;

- **compact** ~ - kompakt disk, optički medijum za pohranjivanje digitalnih podataka → *acro.* **CD**;
- **compact** ~ **reader** – CD čitač;
- **compact** ~ **recordable** - kompakt disk za jednokratno snimanje → *acro.* **CD-R**;
- **compact** ~ **read only memory** – kompakt disk sa koga se mogu samo čitati originalno nasnimljeni podaci → *acro.* **CD-ROM**;
- **compact** ~ **rewritable** - „piši-briši“ kompakt disk, ponovno ispisivi kompakt disk → *acro.* **CD-RW**;
- **digital video** [originalno: **versatile**] ~ - DVD disk, optički prenosni disk koji koristi tehnologiju optičkog zapisa i može se koristiti za pohranjivanje podataka, uključujući filmove sa visokim video i audio kvalitetom → *acro.* **DVD**;
- **digital video** ~ **read only memory** – DVD disk sa koga se mogu samo čitati originalno nasnimljeni podaci → *acro.* **DVD-ROM**;
- **digital video** ~ **recordable** – DVD za jednokratno snimanje → *acro.* **DVD-R**
- **digital video** ~ **rewritable** – DVD za višekratno snimanje → *acro.* **DVD-RW**;
- **high-definition digital video** ~ ⇔ **high density digital video disc**;
- **high density digital video** ~ - optički disk vrlo gustog formata namenjen za visoko-kvalitetne video zapise i podatke. ⇔ **high-definition digital video disc** → *acro.* **HD DVD**;
- **super audio compact** ~ - super audio kompakt disk, read-only optički disk visoke rezolucije za pohranjivanje audio fajlova → *acro.* **SACD**

disc-jockey /disk 'dʒɔki/ [n, pl. **jockeys**] disk-džokej ⓘ *see:* **DJ**

discant /'diskænt/ [n] diskant:

[1] rani oblik višeglasja (9. i 10. vek) zasnovan na suprotnom kretanju glasova sa naizmeničnim sazvučjima kvinte i oktave; sreće se i pod nazivom slobodni organum (→ **organum**) ⇔ **descant** **[1]**, **discantus**;

[2] stari naziv za najviši glas u višeglasnoj muzici ili za najviše instrumente pojedine

porodice/npr. diskant-violina ⇔ **superius**, **treble**

discantus /dis'kæntəs/ **[1]** ⇔ **discant** **[1]**; **[2]**

ⓘ *see:* **MOTETUS**

disclose /dis'kləuz/ [v] otkrivati

disco /'diskəʊ/ [n]

[1] disko, žanr plesne muzike, direktni naslednik filadelfijskog i njujorškog soula i fanki grupa s početka 1970-ih; u prvom planu su ples, miks i ritam (bit sa frekvencijom od 120-130 u minuti), sa specifičnim ritmičkim promenama, dok su tekstovi i melodija potisnuti u pozadinu; sve je praćeno nadahnutom ikonografijom bleštavila i kiča; svoj vrhunac doživljava u periodu 1976-1979. kada ima veliki uticaj na modu, duh vremena i stil života:

- **Euro**~ - evro-disko, miks stilova i žanrova elektronske dens muzike koji se pojavio u Evropi početkom 1980-ih, inkorporirajući elemente elektrotopa i disko muzike u nove hibride poput Hi-NRG, evrohausa, britanskog popa i sl.;
- **Italo**~ - Italo-disko, podžanr disko muzike sa korenima u Italiji s kraja 1970-ih; iako je bio baziran na elementima tradicionalne disko muzike, ključna odlika mu je korišćenje elektronike (sintisajzeri, ritam mašine i sl.) u znatno većoj meri; tekstovi su karakteristično na engleskom jeziku;
- **nu**~ - nu-disko, žanr dens muzike s početka 21. veka baziran na obnovljenom interesovanju za disko muziku 1970-ih i italo-disko iz sredine 1980-ih u sintisajzerskoj evrodisko estetici; najeminentniji predstavnici: Drop Out Orchestra, Classixx, Moullinex, Faze Action, Martin Brodin, Todd Terje, Aeroplane i dr.;
- **space** ~ - spejs-disko, podžanr evrodiska, fuzija disko muzike sa futurističkim zvukom, temama i vizuelnom estetikom; vrhunac popularnosti dostiže u periodu 1977-79; ključni predstavnici: Meco, Cerrone, Sarah Brightman, Didier Marouani & Space i dr.

[2] ⇔ **discotheque**

disco fox /'diskəʊ 'fɒks/ [n] disko foks, ples koji ima korene u svingu, sambu, mambu, merengueu fokstrotu i tangu; isti ples se u ranijim razdobljima (u skladu s tadašnjom muzikom) nazivao i **swing-step** ili **disco-**

hustle; pojavio se sedamdesetih godina u Njujorku i prošao kroz mnoge varijacije, kao što su formacije, samostalni ples i ples u paru
discography /dɪs'kɒgrəfi/ [n] diskografija, celovit i detaljan popis svih muzičkih izdanja (uglavnom zvučnih snimaka i studijskih, odnosno koncertnih izdanja) nekog izvođača

disco-hustle ① *see*: **disco fox**

discord[ance] /dɪs'kɔ:d[ns]/ [n] ⇔ **dissonance**

[1] diskord, akord koji nije kompletan sam po sebi, već traži razrešenje u drugi akord;

[2] nesklad, disharmonija

discord /dɪs'kɔ:d/ [v] ne slagati se

discordant /dɪs'kɔ:dnt/ [adj] neskladan, nesaglasan ⇔ **absonant**

discotheque /ˈdɪskəˌteɪk, ˈdɪskəˌtek/ [n] diskoteka

disharmony /dɪs'hɑ:məni/ [v] disharmonija, neprijatno sazvučanje grupe tonova, neskladan odnos između pojedinih deonica u nekom ansamblu (vokalnom ili instrumentalnom)

disjointed /dɪs'dʒɔɪntɪd/ [adj] nepovezan

disjunct /dɪs'dʒʌŋkt/ [adj] skokovit (o melodiji koja se razvija u intervalima većim od sekunde) ① *see*: **CONJUNCT**

dismissal /dɪs'mɪsl/ [n] otpust (na kraju liturgije); raspuštanje, otpuštanje

displace /dɪs'pleɪs/ [v] pomaci, pomeriti, izmestiti

display /dɪ'spleɪ/ [n]

[1] displej, elektronski uređaj u vidu table-ploče koji se postavlja na pročelju scene preko kojeg se emituje titlovan prevod teksta opere i drame stranih autora; u savremenije opremljenim pozorištima za iste potrebe se koriste kvalitetniji ekrani - plazme, ili mali displeji/ekrani na sedištima: **liquid crystal** ~ - displej na bazi tečnih kristala → *acro*. **LCD**;

[2] aranžman (ekspozicija); **floral** ~ - svečani cvetni aranžman ① *see*: **ARRANGEMENT**

dissonance /dɪsənəns/ [n] disonanca, zvučni nesklad između tonova u dvozvuku ili akordu pretežno sastavljenom od disonantnih intervala ili u kome jedan ili više tonova teže da se "razreše" u neki susjedni ton naviše ili naniže formiranjem konsonantnog dvozvuka/akorda; **to be in** ~, **to create** ~ - disonirati ⇔ **discord[ance]**:

- **acoustic** ~ - efektivna disonanca;
- **conceptual** ~ - disonanca "po shvatanju", "prividna disonanca" (sazvučje koje je akustički konsonantno, ali u harmonskom

kontekstu igra ulogu disonance – zadržnice, skretnice i sl.);

- **unprepared and unresolved** ~ - samostalna, nerazrešena disonanca kolorističkog efekta (npr. u impresionizmu)

dissonant /ˈdɪsənənt/ [adj] disonantan

distinct /dɪ'stɪŋkt/ [adj] poseban; jasan, razgovetan; čitak ⇔ **clear**: ~ **musical trend** – jasan muzički trend

distinctly /dɪ'stɪŋkt/ [adv] jasno, razgovetno ⇔ **clearly**

distortion /dɪ'stɔɪʃən/ [n]

[1] izobličenje, distorzija, bilo kakav dodatak ili modifikacija signala izazvana bilo kojom vrstom uređaja (pri mehaničkoj ili elektroakustičkoj reprodukciji):

- **Doppler** ~ - Doppler-izobličenje; posledica kretanja zvučnice membrane;
- **dynamic intermodulation** ~ - dinamičko intermodulaciono izobličenje → *acro*. **DIM** ① *see*: **TRANSIENT INTERMODULATION DISTORTION**;
- **frequency** ~ - frekventno izobličenje, tj. nejednako pojačanje različitih frekvencija;
- **frequency-modulation** ~ - frekventno modulirano izobličenje; primeri zavijanje i podrhtavanje (→ **wow-and-flutter**) kao i doppler-izobličenje (→ **Doppler distortion**);
- **harmonic** ~ - harmoničko izobličenje (izobličenje koje nastaje kada sam uređaj proizvodi/dodaje alikvode originalnom signalu);
- **intermodulation** ~ - intermodulaciono izobličenje koje je proizvod zbrova i razlika između različitih frekventnih komponenti koje čine audio signal → *acro*. **IMD**
- **nonlinear** ~ - nelinearno izobličenje (koje se manifestuje kao harmoničko i intermodulaciono);
- **phase** ~ - fazno izobličenje (kada fazni pomeraj audio uređaja nije linearna funkcija frekvencije);
- **transient** ~ - tranzijentno izobličenje koje uključuje tranzijentno intermodulaciono izobličenje;
- **transient intermodulation** ~ - tranzijentno intermodulaciono izobličenje → *acro*. **TIM** ① *see*: **DYNAMIC INTERMODULATION DISTORTION**;
- **total harmonic** ~ - totalna harmonična

distorzija → *acro.* **THD**;

- **volume** ~ - jačinsko ili volumensko (skalno) izobličenje;

[2] **distorzija**, jedan od tri tipa distorzivnih elektro-akustičkih efekata u muzici, tipičan za električnu gitaru, pored "overdrajva" (→ **overdrive**) i "faza" (→ **fuzz**); ponekad se naziva i "**gain**" efekat; jedno od osnovnih obeležja rokenrol muzike, ali i drugih žanrova poput elektro-bluzna ili džeza; može se proizvesti pedalom (→ **pedal** ▶ **distortion pedal**), preko reka (→ **rackmount**), predpojačala (→ **pre-amplifier**), pojačala snage (→ **power amplifier**), zvučnika, itd. ① *see:* **CLIPPING**

distort /dɪ'stɔ:t/ [v] izobličiti

distorted /dɪ'stɔ:tɪd/ [adj] izobličen: ~ **sound** - izobličen zvuk

distract /dɪ'strækt/ [v] ometati, dekoncentrisati ⇔ **ATTENTION** ▶ **divert/draw off sb's attention**

distracted /dɪ'stræktɪd/ [adj] dekoncentrisan ⇔ **ATTENTION** ▶ **with one's attention wandering**; **become** ~ - izgubiti koncentraciju, dekoncentrisati se ⇔ **CONCENTRATION** ▶ **lose concentration**

distraction /dɪ'strækjən/ [n] dekoncentracija, ometanje: **avoid** ~ - izbeći ometanja

distribute /dɪ'strɪbjʊ:t/ [v] distribuirati

distribution /dɪ'strɪbjʊ:ʃən/ [n] distribucija:

- ~ **house** - distributerska kuća;
- **digital music** ~ - digitalna distribucija muzike, distribucija muzike u MP3 i drugim digitalnim formatima

distributor /dɪ'strɪbjʊtə/ [n] distributer

dital /'di:təl/ [n] dirka na nekim vrstama laute i harfe (dital harp) ⇔ **key** [1]

dithyramb /'dɪθɪ,ræm, -,ræmb/ [n] ditiramb, vrsta horskih pesama posvećenih bogu Dionisu u staroj Grčkoj; smatra se da je iz ditiramba nastala tragedija, jer je dijalogom horovođe i hora u ditirambu nastao dramski odnos, a tako i sama antička drama

diva /'di:və, 'di:va/ [n, pl. **divas, dive** /-ve/] diva, istaknuta, proslavljena scenska umetnica (uglavnom se odnosi na operne umetnice) (filmska diva: **star**)

diversions /daɪ'vɜ:ʃənz/ [n, pl.] stari naziv za varijacije ⇔ **divisions**

divertimento /dɪ'vɜ:tɪ'mentəʊ/ [n] divertimento, laka zabavna višestavačna svita za kamerni

ansambl ili orkestar ⇔ **divertissement** [3]

divertissement /dɪ'vɜ:tɪsmənt/ [n] *Fr.* divertisman:

[1] zabava, razonoda, posebno koncertni program sastavljen od igara različitih po žanru i karakteru;

[2] međuigra na pozornici sa plesom (baletom) i pevanjem između činova;

[3] ⇔ **divertimento**

divide /dɪ'vaɪd/ [v] podeliti ⇔ **polarise**: *Her performance divided critics and audiences at the festival for several reasons. (Njen nastup je podelio kritičare i publiku iz više razloga.)*

divided /dɪ'vaɪdɪd/ [adj] podeljen ⇔ **polarised**: ~ **reviews** - podeljene kritike

divine /dɪ'vaɪn/ [adj] božanski: **D~ Service**:

[1] služba, bogoslužje (muzika za celokupni obred) ① *see:* **RELIGIOUS** [1] ▶ **RELIGIOUS SERVICE**;

[2] višeglasni delovi anglikanske liturgije ① *see:* **SERVICE** [1] ▶ **SHORT SERVICE**; **GREAT SERVICE**

divisi /dɪ'vi:zi/ [adj] divisi, oznaka u muzici za orkestarske ansamble da se jedna grupa instrumenata podeli na dve ili više posebnih sekcija, tako da svaka svira posebnu deonicu → *abbr.* **div.**

division /dɪ'vɪʒn/ [n] (ritmičko) razdeljenje, razdeoba: podela; **harmonic** ~ - harmonska podela, deljenje žice monokorda na 2, 3 ...6 jednakih delova čiji je rezultat niz alikvotnih tonova

divisions /dɪ'vɪʒnz/ [n] stari naziv za varijacije ⇔ **diversions**

dixie ⇔ **dixieland**

dixieland /'dɪksɪ,lænd/ [n] diksilend, stil u džezu koga su stvorili crni i kreolski muzičari ujedinjujući elemente bluzna i ragtajma sa tradicijom duvačkih orkestara; izvodila ga je mala grupa, kombo (→ **combo**), od 5 do 8 svirača, a osnovna karakteristika stila je grupna improvizacija; glavni melodijski instrumenti bili su truba, klarinet, trombon, koji su istovremeno improvizovali različite melodije uz podršku ritam sekcije (gitaru ili bendžo, kontrabas ili tuba, klavir i bubnjevi); teme improvizacija često su bile poznate melodije marševa, crkvenih pesama, ragtajma ili bluzna ⇔ **dixie, JAZZ** ▶ **New Orleans jazz**

DIY/D.I.Y./d.i.y. → *acro.* **"Do It Yourself"**

dizi /'dɪzi/ [n] dicit, kineski narodni duvački

instrument koji se često opisuje kao flauta od bambusa; na njemu se nalaze rupica za duvanje, rupica za zaustavljanje protoka vazduha i šest rupica za prste; muzički opseg dicitija dostiže dve oktave; u vreme cvetanja opere dicit se koristio kao prateći instrument različitih vrsta pozorišnih drama; poznate su dve osnovne vrste instrumenta dicit: **“bangdi”** koji je nešto kraći, ima prodoran, jak ton pogodan za iskazivanje snažnih i živih emocija i **“čudi”** duži i za pet oktava niži od bangdia; njegovi tonovi su bistri i meki što je pogodno za izražavanje delikatnih i melanholičnih osećanja ⇔ **FLUTE** ▶

Chinese bamboo flute

DJ /'di:dʒej/ [n] disk-džokej ⇔ **disc-jockey**

- **club** ~ - klupski DJ, DJ koji radi u barovima, noćnim klubovima, diskotekama, stadionima ili na reju žurkama;
- **hip-hop** ~ - hip-hop DJ koji bira i pušta muziku koristeći više obrtnih diskova, obično kao podrška jednog ili više repera;
- **mobile** ~ - mobilni DJ koji putuje sa svojim portabl sistemom i radi;
- **radio** ~ - radijski DJ;
- **reggae** ~ - DJ u rege muzici, vokalni izvođač (reper) koji repuje (dok izbor muzike radi tzv. selektor (**selector**))

DJing /'di:dʒeɪŋ/ [n] “didžejing” jedan od četiri ključna elementa hip-hop potkulture ⇔ **deejaying** ① *see:* **BREAKDANCE, GRAFFITI, MCING**

DJ mixer /'di:dʒej 'mɪksər/ [n] didžej mikser, elektronski (obično 2- ili 4-kanalni) audio mikser sa krosfejderom (→ **crossfader**)

djembe /'dʒembeɪ/ [n] đembe, afrički membranofoni instrument sa drvenom školjkom u obliku pehara visine oko 60 cm i okruglom kožom prečnika oko 30 cm; svira se rukama ⇔ **jembe, jenbe, jimbay, jymbe, yembe, sanbanyi:**

djembe drummer /'dʒembeɪ 'drʌmə/ [n] – svirač dembea

djouba ⇔ **juba**

do /dəʊ/ [n, pl. **dos**] do - solmizacioni slog ⇔ **DOH, C [1]**

doctor /'dɒktər/ [n] doktor nauka, osoba koja je završila doktorske studije ① *see:* **DEGREE** ▶ **DOCTOR'S DEGREE:**

- ~ **of Philisophy (in Music)** → *abbr.* **PhD, Ph.D.:** doktor nauka (u oblasti muzike), stepen koji se stiče završavanjem

doktorskih studija (studije trećeg stepena) i odbranom doktorske teze (3+3 godine); termin »filozofija« se ne odnosi samo na modernu oblast filozofije, već se koristi u širem smislu u skladu sa originalnim značenjem reči »filozofija«: *ljubav prema mudrosti*; u skoro svim državama Evrope, sve naučne oblasti osim teologije, prava i medicine, tradicionalno potpadaju pod termin »filozofija«;

- ~ **of Music** → *abbr.* **Mus.D.:** doktor u oblasti muzike, nekada samo počasna titula u SAD, sada stepen koji se stiče na nekim visokoškolskim institucijama; specifičan po tome što se može steći u tzv. primenjenim oblastima (npr. dirigovanje, kompozicija, klavir, itd.); zahtevi su, generalno slični kao zahtevi za Ph.D., s tim da se klasična disertacija može, u potpunosti ili delimično, zameniti odgovarajućim nastupima;
- ~ **of Musical Arts** → *abbr.* **D.M.A.; A.Mus.D.:** doktor muzičkih umetnosti, stepen koji je po zahtevima i nivou veoma sličan stepenu Mus.D., posebno u tome što se doktorska disertacija može, delom ili u potpunosti nadomestiti odgovarajuim nastupima

D.M.A. → *abbr.* **DOCTOR** ▶ **Doctor of Musical Arts**

DNR → *acro.* **DIGITAL** ▶ **digital noise reduction**

doctrine /'dɒktrɪn/ [n] doktrina:

- ~ **of the affections** – teorija o afektima, koncept koji su uveli nemački muzikolozi ⇔ **doctrine of emotional expression;**
- **first sale** ~ - doktrina prve prodaje (kao granica do koje stvaralac ima pravo distribucije)

dodecaphonic /,dəʊdekə'fɒnɪk/ [adj] dodekafonski, dvanaestotonski

dodecaphonist /,dəʊ'dekəfənɪst/ [n] dodekafoničar ⇔ **COMPOSER** ▶ **twelve-note/tone composer**

dodecaphony /,dəʊ'dekəfəni/ [n] dodekafonija, sistem komponovanja na temelju dvanaest polutonova oktave koji se ravnopravno odnose jedan prema drugom, bez zavisnosti od tonalnog centra; razvio ga je Šenberg (Arnold Schönberg) ⇔ **MUSIC¹** ▶

docecaphonic music

dodecuplet /dəʊ'dekjə,plət, -,plet/ [n]

duodecimola ⇔ **duodecimole, GROUP ▶ group of 12 [notes]**

dogfight /'dɒg,faɪt, 'dɔːg,faɪt/ [n] "dogfajt", sredstvo koje se obično koristi u marševima sa ciljem da se prekine tok kompozicije jakom i intenzivnom muzičkom frazom i unese stilski kontrast; specifičnost "dogfajta" je muzička interakcija između instrumenata ili grupe instrumenata, tako što, najčešće, instrumenti visokog registra (flaute, klarineti ili trube) sviraju određenu frazu, nakon koje sledi fraza koju izvode instrumenti niskog registra (tromboni, tube i sl.), čime se uvodi neka vrsta "borbe" između visokih i niskih registara i pojačava marševski duh kompozicije

doghouse (bass) ⇔ **double bass**

doh /dəʊ/ do - solmizacioni slog ⇔ **do; movable** ~ - pomični do, pokretni do (u nastavi solfeđa relativnom solmizacijom)

dohol /dɔː'hoːl/ [n] dohol, cilindrični bubanj sa dve kože iz muzičke tradicije indijskog potkontinenta ⇔ **dhol**

Do It Yourself /duː ɪt jɔː'self, juə-/ - "uradi sam", svesno odbacivanje velikih izdavačkih kuća, te produciranje i promovisanje muzike vlastitim snagama; popularan anarho pank slogan je 'DIY not EMI' → *acro.* **DIY, D.I.Y., d.i.y.**

dolce /'dɒltʃɪ, ɪt. 'dɒltʃe/ [adj, adv] dolče, (oznaka za interpretaciju) sa značenjem da naznačeni pasaż treba izvesti sa nežnom emocijom ⇔ **sweetly**

dolcissimo /dɒl'tʃɪsɪməʊ, ɪt. 'dɒl'tʃɪsɪmɔ/ [adj, adv] smernica za izvođača da naznačeni pasaż izvede još nežnije nego „dolce“

dolente /dɒ'lenti, ɪt. dɒ'lente/ [adj, adv] (kao oznaka za interpretaciju) tužno, setno, sa emocijom žala ⇔ **plaintively, sorrowfully**
① *see:* **DOLOROSO**

doloroso /,dɒlə'rəʊsəʊ/ [adj, adv] instrukcija za izvođača da naznačeni pasaż izvede na način koji izaziva emociju žalosti i tuge ① *see:* **DOLENTE**

dome /dəʊm/ [n] [1] ⇔ **boss [2]; [2]** kupola

dominant¹ /'dɒmɪnənt/ [n]

[1] dominantna, peti stupanj uzlazne dijatonske lestvice; u starocrkvenim lestvicama ima isključivo melodijsko značenje; u durskoj i molskoj lestvici, uz toniku, harmonski najvažniji stupanj:

- ~ **of the** ~ ⇔ **secondary dominant;**

- **secondary** ~ - dominantina dominantna, dvojna dominantna, druga dominantna, skretnična dominantna, zamenična dominantna ⇔ **dominant of the dominant;**

[2] ⇔ **NOTE ▶ reciting note**

dominant² /'dɒmɪnənt/ [adj] dominantan

domra /'dɒmɹə/ [n, pl. **domras**] domra, dugovrati ruski žičani instrument sa okruglim telom i tri do četiri žice

DnB *abbr.* → **drum and bass**

donate /dəʊ'neɪt/ [v] donirati

donation /dəʊ'neɪʃən/ [n] donacija

donor /'dɒnə/ [n] donator, darodavac, lice ili institucija koje pomaže kulturu, nauku i druge neprofitabilne delatnosti i institucije

doomcore ⇔ **darkcore**

doormen /'dɔːr,mæn, -mən/ [n, pl. **doormen**] radnik obezbeđenja u klubovima i sl. objektima ⇔ **bouncer, cooler**

doo wop /'duː,wɒp/ [n] du-vap, harmonični afroamerički vokalni stil baziran na elementima ritam i bluza koji vrh popularnosti dostiže 1950-ih i u prvoj polovini 1960-ih; razvijao se u muzičkim sastavima koji su pevali gospel po afroameričkim urbanim crkvama uz presudni uticaj bluza, koji mu je dao specifični identitet

dopo /'dɒu,pəʊ/ [prep] *lt.* posle

doppio¹ /'dɒpiəʊ/ [n] *lt.* dopio, živahni italijanski renesansni ples

doppio² /'dɒpiəʊ/ [adj, adv] *lt.* dvostruk(o) ⇔ **twice:** ~ **movimento** - (kao oznaka za tempo) dvostruko brže ⇔ **TWICE ▶ twice as fast**

Dorian /'dɔːriən/ [adj] dorski

dormitory ⇔ **HALL ▶ residence hall**

dot¹ /dɒt/ [n] tačka:

[1] (u muzici):

- ~ **[of prolongation]** ⇔ **augmentation dot;**
- **augmentation** ~ - tačka (punkta) za produženje note ili pauze;
- **double** ~ - dvostruka tačka (za produženje note ili pauze);

[2] (dijakritički znak): (·), (·) ① *see:* **TITLE**

dot² /dɒt/ [v, p.s. & p.p. **dotted, pres. part. dotting**] punktirati notu, obeležiti/produžiti notu tačkom

doter ⇔ **fan¹ [1]**

dotted /'dɒtɪd/ [adj] (za note) punktiran, obeležen/produžen dodavanjem tačke: ~

quaver/eighth note – punktirana osmina note: **double/triple** ~ - dvostruko/trostruko punktirana nota

dotting /'dotɪŋ/ [n] puktiranje note: **double/triple** ~ - dvostruko/trostruko punktiranje

double¹ /'dʌbəl/ [n] dubl (varijacija na prethodnu igru u baroknoj sviti)

double² /'dʌbəl/ [adj] dvostruki, dupli

double³ /'dʌbəl/ [v]

- [1] nastupati kao alternacija, tj. kao zamena u slučaju bolesti i druge sprečenosti izvođača; istovremeno pripremati dva ili više aktera da istu ulogu/deonicu u nastupu izvode naizmenično; *One of the flute players usually doubles on piccolo (Jedan od flautista je obično alternacija za pikolo);* ⇔ **understudy**; ~ **a part** – igrati ulogu u alternaciji; ~ **the parts of** – igrati dve uloge u istom komadu;

- [2] udvostručiti, udvojiti, podvostručiti ⇔ **duplicate**

double bass /'dʌbəl 'beɪs/ [n] kontrabas, najveći, i po registru najdublji gudački instrument sa četiri žice ⇔ **bass** [4], **bass fiddle**, **bassviol**, **bass violin**, **bull fiddle**, **bunkhouse bass**, **contrabass**, **doghouse (bass)**, **string bass**, **upright bass**, **standup bass**

double bassist /'dʌbəl 'beɪsɪst/ [n] kontrabasista ⇔ **double bass player**, **bassist**, **bass player**, **contrabass player**, **contrabassist**

double bass mando ⇔ **mandobass**

double bass player ⇔ **double bassist**

double-string /'dʌbəl'strɪŋ/ [adj] (kod trzalačkih instrumenata) dvohorski, sa po dve žice na isti ton ⇔ **bichord**

double-handed /'dʌbəl 'hændɪd/ [n] izvođač koji svira dva bitno različita instrumenta

double-headed /'dʌbəl 'hedɪd/ [adj] sa dve opne: ~ **drum** - bubanj sa dve opne

double-reed shepard's flute ⇔ **diple**

double-stop /'dʌbəl ,stɒp/ [v] (na violini i sl.) svirati na dve žice u isti mah

doublet ⇔ **duplet**

doublette ⇔ **fifteenth** [2]

doubling /'dʌblɪŋ/ [n]

- [1] udvajanje, udvostručavanje, podvostručavanje ⇔ **duplication**;

- [2] termin koji se odnosi na izvođača koji naizmenično svira dva instrumenta

downbeat (down-beat) /'daʊnbɪ:t/ [n]

- [1] teza, teška/naglašena doba, težak/

naglašen taktov deo ⇔ **ACCENT** ▶ **primary accent**; **thesis** [1];

- [2] potez rukom nadole pri taktiranju ① *see: UPBEAT, SIDE-BEAT*;

- [3] ⇔ **downtempo** [3]

downpicking /,daʊn'pɪkɪŋ/ [n] „trzanje nadole“, tehnika sviranja trzalačkih instrumenata koja se izvodi trzalicom i to trzanjem žica nadole

downstage /,daʊn'steɪdʒ/ [n] „bliži“ deo pozornice u odnosu na publiku ① *see illus.: STAGE*

down-striking /'daʊn ,straɪkɪŋ/ [adj] koji udara nadole (npr. za čekiče u klavirskoj mehanici)

downstroke /'daʊn,straʊk/ [n] potez pri sviranju trzalačkih instrumenata (posebno gitare) koji se izvodi trzalicom kao trzaj nadole; snažniji od trzaja nagore, jer se bolje kontroliše snaga okidanja; obeležava se kvadratićem bez donje ivice ① *see: UPSTROKE*

downtempo /'daʊn ,tempəʊ/ [n]:

- [1] (generalno) spori tempo ili muzika u sporom tempu;

- [2] dauntempo, opušteni žanr elektronske muzike nastao u Beču; vrhunac popularnosti doživeo 1990-ih; objedinjuje elemente čil-aut muzike, daba, trip hopa, laundža, fanka, džeza i sl. ⇔ **downbeat** [3]

downward /'daʊnwəd/ [adv] nadole, naniže: **draw the bow in a ~ direction** – povlačiti gudalo naniže ① *see: UPWARD*

doxology /,dɒk'sɒlədʒi/ [n, pl. **doxologies**] doksologija, slavoslovlje, pesma kojom se u hrišćanskoj liturgiji slavi Presveto Trojstvo:

- **ecumenical** ~ - ekumenska doksologija;
- **great** ~ - velika doksologija (Slava Bogu na visini ...)
- **small** ~ - mala doksologija (Slava Ocu i Sinu ...);

doyen /'dɔɪən/ [n] *Fr.* doajen, po godinama i iskustvu najstariji član umetničkog ansabla

doyenne /dɔɪ'en/ [n, pl. **doyennes**] /dɔɪ'enz/ *Fr.* doajenka (po godinama i iskustvu najstarija članica umetničkog ansabla)

dozen /'dɒzn/ [n] tucе (12 komada nečega)

draft¹ /dra:ft/ [n] (kompoziciona) skica ⇔ **sketch**

draft² /dra:ft/ [v] napraviti (kompozicionu) skicu

drag [rudiments] /dræg/ [n] “drag” rudimenti ① *see: RUDIMENTS* [1]

dragon's mouth /'dræɡenz 'maʊθ/ [n] alternativni naziv za templblok (→ **temple block**) u zapadnoj muzičkoj tradiciji

drama /'drɑ:mə/ [n] drama:

- **madrigal** ~ ⇔ **OPERA** ▶ **madrigal opera**;
- **music[al]** ~ - muzička drama, poseban muzičko-dramski oblik koji se odlikuje većim stepenom povezanosti između dramske radnje i muzike, tj. stavljanjem muzičkih sredstava u službu što vernijeg dočaravanja dramske radnje; koncept muzičke drame se javlja u 19. veku (Wagner)

drama per musica /'drɑ:mə per 'muzɪkɑ:/ [n]
"drama kroz muziku", rani naziv za operu

dramatic /drə'mætɪk/ [adj] dramatičan

dramatis personae /'drɑ:mætɪs pə'səʊnɑ:/ [n, pl]
karakter, lica u pozorišnom komadu, operi i sl.;

dramatist ⇔ **playwright**

dramatization /,dræmətaɪ'zeɪʃən/ [n]
dramatizacija

dramaturge /'dræmətʃ:dz/ [n] dramaturg, lice koje vrši dramatizaciju nekog literarnog dela za scensko izvođenje, ili odgovarajuću adaptaciju drame drugog autora, najčešće po sugestijama reditelja ⇔ **literary manager**

dramaturgy /'dræmətʃ:dʒɪ/ [n] dramaturgija, nauka o dramskoj umetnosti: teorija drame, režije, glume, odnos umetničkih izražavanja i ustrojstva na sceni i u pozorištu, odnos umetnika i publike i sl.

dramma giocoso /'drɑ:mə dʒə'kəʊsəʊ/ [n, pl.
drammi giocosi] drama đokozza, operski žanr iz sredine 18. veka tipičan za napolitansku opersku tradiciju; razvija se iz opere bufete, pa se i smatra njenim podžanrom, a karakteriše ga to što se komičnim rolama i situacijama dodaju i neke ozbiljne uloge, odnosno situacije

drape /dreɪp/ [n] zavesa: **stage/main** ~ - zavesa koja odvaja pozornicu od publike

draw /drɔ:/ [n] otvaranje meha na harmonici ①
see: PRESSURE

drawing /'drɔ:ɪŋ/ [n] crtež: **technical** ~ - tehnički crtež (instrumenata i sl.)

drawl /drɔ:l/ [v] otežati, razvlačiti u govoru: **to ~ a prayer** – otežati molitvu

drawling /'drɔ:lɪŋ/ [adj] razvučen, spor, otegnut

drawlingly /'drɔ:lɪŋli/ [adv] otegnuto, razvučeno

dress ⇔ **gown** [1]

dresser /'dresə/ [n] garderober(ka) u glumčevoj, pevačevoj sobi

drive /draɪv/ [n] posebna osobina i način sviranja nekog muzičara

drone /drəʊn/ [n]

[1] trubanj, prdalo, bas, bordun, drndalo, bucalo, brčalo (basova svirala na gajdama)
① *see illus.: BAGPIPES;*

[2] ⇔ **pedal** [point]

drone and strings ⇔ **bumbass**

drone bass ⇔ **bourdon**

drone doom ⇔ **METAL** ▶ **drone metal**

drool /dru:l/ [v] [**over sth/sb**] ložiti se [na nešto/nekoga], oduševljivati se [nečim/nekim]:
Teenagers drool over photographs of their favorite pop stars (Tinejdžeri se lože na fotografije njihovih omiljenih pop zvezda)

drum /drʌm/ [n] bubanj:

- ~ **call** – (vojni) signal dobošem;
- ~ **corps** ⇔ **BAND** ▶ **fife and drum band**;
- ~ **gong** ⇔ **kettle gong**;
- [~]-**head** [n] opna, koža (na bubnju, timpanu) ⇔ **head** [5];
- ~ **major** – *Fr.* tamburmažor, starešina bubnjara, tj. kapelnik vojne muzike,
- ~ **major baton** ⇔ **mace**;
- ~ **big** ~ ⇔ **bass drum**;
- ~ **rudiment** ① *see: RUDIMENTS;*
- ~ **set** ⇔ **drum kit**;
- ~ **of Provence** ⇔ **taboret**;
- **African** ~ - tumba, vrsta afro-kubanskog bubnja;
- **bara** ~ - bara bubanj, poreklom iz Burkine Faso, Obale Slonovače i Malija ① *see illus.;*
- **bass** ~ - veliki bubanj, najveći i najdublji instrument iz grupe udaraljki sa neodređenom visinom tona; sastoji se iz cilindra (oboda) i opni sa obe strane; ton se dobija udaranjem palice o membranu bubnja; palice imaju kuglu na jednom kraju koja je obložena valjanom dlakom ili plutom → *abbr. B.D.; B.Dr.* ⇔ **big drum, kick drum**; ① *see illus.;*
- **bata ~s** – (nigerijski) bata bubnjevi, set od tri bubnja sa dve opne u obliku peščanika: najmanji je **okonkolo**, srednji **itolele**, a najmanji **lya** (napravljeni od istog stabla) ① *see illus.;*
- **bongo ~s** ⇔ **bongos**;
- **buk** ~ - (korejski) buk-bubanj ① *see illus.;*
- **chalice** ~ ⇔ **goblet drum**;
- **chromatic** ~ - hromatski bubanj;
- **conga** ~ ⇔ **conga** [1];

- **dadaiko** ~s – (japanski) dadaiko bubnjevi, prečnika oko 2 m svaki, sviraju se u paru, postavljeni u posebne, bogato ukrašene rezbarene okvire ① *see illus.*;
- **damaru** ~ – damaru, mali tibetanski bubanj nalik na peščanik sa dve kože i dvema trakama sa strane na čijim krajevima su male kuglice ① *see illus.*;
- **davul** ~ – (turski) davul bubanj ⇔ **tupan** ① *see illus.*;
- **double-headed** ~ – bubanj sa dve opne;
- **electric** ~ – električni bubanj, elektronski sintisajzer koji izgledom, zvukom i funkcijom podražava akustični komplet bubnjeva; sastoji se od seta diskova sa sensorima koji generišu električni signal posle udarca palicom; električni signal se kablovima prenosi na elektronski modul koji stvara odgovarajući zvuk ① *see: DRUM KIT*
- **field** ~ ⇔ **military drum**;
- **frame** ~ - okvirni bubanj (sa jednom opnom na pljosnatom okviru, kao daire bez praporaca) ⇔ **tambourine without jingles**; ① *see illus.*;
- **friction** ~ – lončani bas, begeš, ćupa, muga, bruda (narodni membranofoni instrument u obliku lonca, sa membranom koja se tare pomoću protnutog štapa ili strune) ⇔ **string drum, lion's roar**; ① *see illus.*;
- **gadzo** ~ – gadzo bubanj, cilindrični bubanj iz Gane sa napetom antilopinom kožom; svira se sa jednom rukom ili rukom i batićem ① *see illus.*;
- **goblet** ~ - tarabuka, istočnjački bubanj u obliku glinenog vrča sa otvorom presvučenim kožom ⇔ **chalice drum, darbuka**; ① *see illus.*;
- **gome** ~ - gome bubanj, četvrtasti bubanj koji se svira i rukama i nogama: svirač sedi na bubnju i dok svira rukama, petama menja visinu tona;
- **gong** ~ ⇔ **single-headed drum**;
- **hand** ~ ⇔ **tambourine**;
- **hand held two-headed drum** ⇔ **monkey drum**;
- **hand-tuned** ~ – bubanj sa čivijama za ručno zatezanje;
- **jungle wood** ~ ⇔ **wooden drum**;
- **kendang** ~ - kendang, vodeći instrument u gamelan orkestru (→ **gamelan**) ① *see illus.*;
- **kick** ~ ⇔ **bass drum** (*da bi se izbegla dvosmislenost bas gitara/bubanj*);
- **log** ~ ⇔ **wooden drum**;
- **long** ~ - bubanj sa visokim drvenim valjkom;
- **one-head** ~ ⇔ **single-headed drum**;
- **military** ~ – vojni doboš ⇔ **field drum**;
- **monkey** ~ – ručni bubanj sa dve kože ⇔ **hand-held two-headed drum**;
- **ocean** ~ - "okeanski" bubanj; rituelni instrument; ispunjen metalnim kuglicama koje, kada se udari po koži, stvaraju zvuk veoma sličan zvuku talasa ⇔ **geophone**; ① *see illus.*;
- **paigu** ~s – paigu bubnjevi, kineski set od pet do šest bubnjeva različitog prečnika i veličine ① *see illus.*;
- **rhythmical** ~s – ritmički bubnjevi, bubnjevi koji ne menjaju visinu toma, već samo daju ritam;
- **roll[ing]** ⇔ **roll [1]**;
- **single-headed** ~ – bubanj sa jednom kožom ⇔ **gong drum; one-head drum; single-skin drum**;
- **single-skin** ~ ⇔ **single-headed drum**;
- **snare** ~ - doboš, mali bubanj, po konstrukciji isti kao veliki bubanj, samo skoro upola manjih dimenzija; karakterističan po tome što je preko donje opne razapeta žica (tzv. sner) koja daje dobošu specifičan svetao, oštar i rezak zvuk; ton se dobija udaranjem dveju drvenih palica ili metalnih metlica po gornjoj opni doboša; karakterističan je po višestrukim predudarima i efektu tremola (tkz. virbl) ① *see illus.*:
 - ▶▶ **American** ~ ~ – američki doboš (35*16,5cm);
 - ▶▶ **English** ~ ~ – engleski doboš, (35*14cm);
 - ▶▶ **French** ~ ~ – francuski doboš, (35*10cm);
 - ▶▶ **firecracker** ~ ~ – "firecracker" doboš;
 - ▶▶ **marching** ~ ~ – marševski doboš ① *see illus.*;
 - ▶▶ **piccolo** ~ ~ – pikolo doboš;
 - ▶▶ **popcorn** ~ ~ – "popkorn" doboš;
 - ▶▶ **soprano** ~ ~ – sopran doboš;
 - ▶▶ **sopranino** ~ ~ – sopranino doboš;
- **slit** ~ ⇔ **wooden drum**;
- **string** ~ ⇔ **friction drum**;

- **surdo** ~ - surdo (bubanj), veliki bas bubanj prisutan u brazilskoj muzici ① *see illus.*;
- **tabla** [~s] – tabla (bubnjevi), par malih ručnih bubnjeva; veći bubanj je **dagga**, a manji **tabla** ① *see illus.*;
- **taiko** ~ - (japanski) taiko bubanj ① *see illus.*;
- **tar** ~ - tar (bubanj), tradicionalni perkusioni instrument koji potiče iz Severne Afrike i Srednjeg Istoka; sastoji se od drvenog rama preko koga je prevučena kozja koža (ili u novije vreme, neki drugi materijal ili plastika); svira se prstima i pravi u različitim dimenzijama;
- **tama talking** ~ - tama bubanj sa severa Afrike (poreklom iz Gane), poznat i pod imenima **dondos**, **adondo**, **atumpan** ili **gan gan**, dobio je i nadimak “pričajući bubanj”, jer simulira infleksije ljudskog glasa; koristi se za slanje poruka u najrazličitijim životnim situacijama (venčanja, rođenje dece, pogrebi i sl.); javlja se u više različitih oblika;
- **tenor** ~ - tenor bubanj, veliki bubanj sa visokim drvenim valjkom ① *see illus. (mini tenor drum)*;
- **Trinidad steel**~ – kalipso-bubanj, udaraljka južnoameričkog porekla ⇔ **steelpan** ① *see illus.*;
- **udu clay pot** ~ – udu glineni bubanj iz Nigerije ① *see illus.*;
- **water** ~ – vodeni bubanj iz Malija; predstavlja set “činija” od tikve od kojih je donja veća i donekle ispunjena vodom, a druga (manja) naopako uronjena u veću tako da praktično pluta po vodi; svira se udaranjem prstima, dlanom ili lakim palicama, čime se proizvodi jedinstveni zvuk, posebno u grupi ① *see illus.*;
- **wooden** ~ – drveni bubanj, primitivna udaraljka od šupljeg stabla sa procepom; verovatno najstariji oblik udaraljke ⇔ **slit drum**, **log drum**, **jungle wood drum**; ① *see illus.*;
- **zarb** ~ – zarb (bubanj), iranski bubanj u obliku pehara koji se koristi u iranskoj klasičnoj muzici; tradicionalno se pravi od izdubljenog dudovog, a često i ružinog drveta prekrivenog jagnećom ili kozjom kožom; često se sreće i pod nazivom tombak ① *see illus.*

drum and bass (*alt. drum'n'bass, drum&bass*) /'drʌm ən 'beɪs/ [n] “dram en(d) bejs” (bubanj i bas), muzički pravac elektronske muzike nastao početkom 1990-ih u Velikoj Britaniji; prvobitno osmišljen kao kontra-pravac engleskoj hepi hardkore i rejev sceni, danas je jedan od glavnih elektronskih muzičkih pravaca u Evropi, Australiji i većem delu Amerike; poliritmička i najkompleksnija muzika elektronske forme koja, u suštini predstavlja ubrzani brejkbit sa semplovima rege i hip-hop muzike; ⇔ **jungle**; → *abbr. D&B, DnB* ① *see: NEUROFUNK, TECHSTEP*

- **liquid** ~ “likvidni” dram en(d) bejs, podžanr karakterističan po kompleksnijim instrumentalnim nivoima (kako sintetizovanim, tako i prirodnim) i harmonijama što mu daje mirniju notu ⇔ **liquid, FUNK** ▶ **liquid funk**

drumhead /'drʌm,hed/ [n]

[1] ušna membrana;

[2] opna, membrana na bubnju

drum kit /'drʌm ,kɪt/ [n] bubnjevi, bubnjarski komplet, “baterija” udaraljki - membranofona i idiofona – u većini slučajeva doboš, činele, bas bubanj, tomovi - postavljenih tako da ih svira samo jedan izvođač; u sastav bubnjeva mogu spadati i razne druge udaraljke kao npr. bongosi (→ **bongos**), rototomovi (→ **rototoms**), oktobani (→ **octoban**), tam tamovi, itd., kao i razne vrste palica, metlica, pedala, stalaka i još mnogih dodataka ⇔ **drum set** ① *see: BATTERY, DRUMS, SET-UP, TRAPS (see illus.)*

drum machine /'drʌm mə'ʃɪn/ [n] ritam mašina

drummer /'drʌmər/ [n] bubnjar, dobošar; perkusionista (u džezu) ⇔ **drum player**

drumming /'drʌmɪŋ/ [n] sviranje bubnjeva: **water** ~ ⇔ **liquindi**

drum pad /'drʌm ,pæd/ [n] bubanj za vežbanje koji se sastoji od ploče presvučene elastičnim materijalom i stalka

drum player ⇔ **drummer**

drums /drʌms/ [n, pl.] sekcija udaraljki u zabavnom ili džez orkestru

drum set ⇔ **drum kit**

[drum]stick /'drʌm,stɪk/ [n] bubnjarska palica ① *see: BEATER, MALLET, WAND:*

- ~ **butt** – donji kraj palice;
- ~ **tip** – vrh palice;
- ~ **shaft** – drška/telo palice;
- ~ **shoulder** – vrat palice

dualism /'dju:ə,lɪzəm/ [n] dualizam, *fl.* učenje o dvojstvu, deljenje na dvoje, učenje o postojanju dvaju različitih, potpuno suprotnih stanja, principa, načina mišljenja, pogleda na svet, pravaca, volje, itd.: **thematic** ~ - tematski dualizam, bitematičnost

D.S. → *abbr.* **dal segno**

dualistic /'dju:ə,lɪstrɪk/ [adj] dualistički; ~ **theory** – harmonski dualizam (shvatanje dura i mola kao suprotnih fenomena)

dub /dʌb/ [n] dab

[1] muzička forma nastala krajem 1960-ih iz rege muzike; smatra se njegovim podžanrom, iako se vremenom razvio do granica koje prevazilaze domete regea; odlikuje ga upotreba originalnih efekata (reverb, delay, flanger) koji modificiraju postojeću verziju pesme ogoljavajući je do samog bas-i-bubanj kostura ① *see:*

RAGGAE:

- **Afro~** - afro dab, podžanr daba karakterističan po značajnom uticaju afričke muzike;

[2] remiksovanje i rearanžiranje uglavnom rok ili dens snimaka

dubstep /'dʌb,step/ [n] dabstep, žanr elektronske dens muzike nastao u Londonu početkom 2000 godine; stilski ga odlikuju mračno raspoloženje, kao i retki proređeni ritmovi sa naglaskom na basu koji pruža harmoničnu i ritmičku podršku; dabstep ritmovi su obično sinkopirani, a tempo je u opsegu od 138-142 BPM

dubtech /'dʌbtek/ [n] dabtek, žanr elektronske dens muzike koji se 2009. razvio iz tehna i dabstepa

duct /dʌkt/ [n] kanal, dovod: **acoustic** ~ - ušni kanal ⇔ **CANAL** ▶ **auditory canal**

duda ⇔ **bagpipes**

duduk /du'duk/ [n] duduk:

[1] tradicionalni drveni duvački instrument sa dvostrukim jezičkom armenijskog porekla ⇔ **shepard's reed flute, elderwood flute**;

[2] generički naziv za porodicu etničkih instrumenata iste ili slične forme koji imaju istoriju dugu 1500 do 3000 godina, uglavnom u muzičkim tradicijama Armenije, Srbije, Turske, Azerbejdžana, Jermenije, Gruzije itd.

due corde ⇔ **STRING [1]** ▶ **upon two strings**

duet /dju'et, du:'et/ [n] duet:

- ~ **cantata** – kamerni duet;
- **vocal** ~ - vokalni duet, dovep;
- **piano** ~ - klavirski duet (kamerni ansambl koga čine dvoje klavirista koji sviraju u "četiri ruke") ⇔ **PIANO** ▶ **piano, four hands**

dulcian /'dɒlsɪən, 'dœʊ-, 'dɔ:l-/ [n] dulcijan, dolcijan, kortholt, renesansni drveni duvački instrument sa dva jezička i konusnom cevi, preteča fagota ⇔ **bajón, curtal, dulzian**

dulcimer /'dʌlsɪmə/ [n]

[1] dulcimer, žičani instrument iz porodice citri sa tri do četiri žice i pragovima na hvatniku; javlja se u više oblika, od kojih je posebno poznat onaj iz oblasti Apalači planina (**Appalachian dulcimer**) u SAD koji oblikom i načinom sviranja podseća na psalterijum ili ležeću gitaru; javlja se početkom 19. veka u škotsko-irskim doseljničkim zajednicama i sreće se pod različitim imenima (**fretted dulcimer, lap dulcimer, mountain dulcimer, hog fiddle**); javlja se i u tzv. »bendžo« varijanti (**banjo dulcimer**) kod koje je instrument sa prednje strane presvučen kožom ili pergamentom, kao i u varijanti koja se svira gudalom (**bowed dulcimer**);

[2] (**hammered**) ~ - čimbala, cimbal ⇔ **cimbalom**

dull /dʌl/ [adj] tmuran, dosadan

dulzian[a] ⇔ **dulcian**

DSP → *acro.* **digital signal processing**

dumb /dʌm/ [adj] nem: ~ **from birth** – nem od rođenja; ~ **key** – dirka koja ne daje zvuk; ~ **show** – predstava bez zvuka; **deaf and** ~ - gluvonem ① *see:* **DEAF-MUTE**;

dumbly /'dʌmli/ [adv] nemo, mutavo; čuteći

dumbness /'dʌmnɪs/ [n] nemost, mutavost; zanemelost

dumka /'dʌmkə/ [n, *pl.* **dumky** /'dʌmki/] dumka:

[1] vrsta ukrajinske balade;

[2] (u klasičnoj muzici) instrumentalni komad karakterističan po naglim promenama raspoloženja

dump /dʌmp/ [n] stari lagani, melanholični engleski ples u 4/4 taktu

duo /'dju:əʊ/ [n] duo, kompozicija za dva jednaka ili raznovrsna instrumenta; ujedno sastav koji izvodi takvu kompoziciju:

- **instrumental** ~ - instrumentalni duo, kamerni ansambl koga čine bilo koji

instrument i klavir;

- **piano** ~ - klavirski duo, kamerni ansambel koga čine dva klavira

duodecimole ⇔ **dodecuplet**

duodrama /'dju:əu'drɑ:mə/ [n] duodrama, pozorišna forma (bliska operi) za dva glumca ili pevača, gde glas ide uz muzičku pratnju koja podiže dramski efekat; popularna forma krajem 18. i početkom 19. veka.

duple /'dju:pəl; 'du:pəl/ [adj] dvodelni, dupli (takt);

- **simple** ~ - dvodelni takt;
- **compound** ~ - šestodelni takt

duplet /'dju:plet/ [n] duola ⇔ **doublet, couplet** [2]

duplicate ⇔ **double** [2]

duplication /,duplɪ'keɪʃən, ,dju-/ ⇔ **doubling** [1]

duplum ① see: **MOTET**

durango /də'ræŋgeu/ [n] durango, meksički ples

duration /dju'reɪfn, du'reɪfn/ [n] trajanje (tona, izvođenja muzičkog dela i sl.)

dux /dʌks, dʌks/ [n, pl. **duces** /'dju:sɪz/ or **duxes** /'dʌksɪz, 'dʌk-/] duks, melodijska tema u osnovnom tonalitetu u kontrapunskim kompozicijama ⇔ **leader, subject** ① see: **COMES**

DVD *acro.* → **DISC** ▶ **digital versatile/video disc**

DVD-R *acro.* → **DISC** ▶ **digital video disk recordable**

DVD-ROM *acro.* → **DISC** ▶ **digital video disk read only memory**

DVD-RW *acro.* → **DISC** ▶ **digital video disk rewritable**

dwarf /dwo:f/ [v] zaseniti, nadvisiti

dyad /'daɪæd/ [n] dvozvuk

dynamic /daɪ'næmɪk/ [adj] dinamički; dinamičan:

- ~ **bass feedback** - povratni dinamički bas, funkcija koja omogućava kontrolu pojačavanja dubokih tonova, npr. za mini komponente;
- ~ **nuances** - dinamičke nijanse;
- ~ **mark(ing)s** - dinamičke oznake

Dynamic markings/Dinamičke oznake		
Symbol	Term	Meaning
ppp	<i>pianississimo</i>	extremely soft
pp	<i>pianissimo</i>	very soft
p	<i>piano</i>	soft
mp	<i>mezzo piano</i>	medium soft
mf	<i>mezzo forte</i>	medium loud

f	<i>forte</i>	loud
ff	<i>fortissimo</i>	very loud
fff	<i>fortississimo</i>	extremely loud
cresc.	<i>crescendo</i>	gradually becoming louder
decresc.	<i>decrescendo</i>	gradually becoming softer
dim.	<i>diminuendo</i>	gradually becoming softer
fp	<i>fortepiano</i>	loud then immediately soft
fz	<i>forzato</i>	forced
sf, sfz	<i>sforzato</i>	forced

dynamically /daɪ'næmɪkli/ [adv] na dinamičan način, dinamično

dynamics /daɪ'næmɪks/ [n]

[1] dinamika: **gradual/sudden changes in**

~ - postepene/nagle promene u dinamici;

terraced ~ - **1)** dinamika koja se karakteriše naglim prelazima jako-tiho, tipična za neke instrumente tipa čembala; **2)** termin kojim se označava ekspresivni stil u nekim ranim formama muzike sa naglim prelazima iz jakog u tiho, bez postepenih krešenda i dekrešenda, koji se obično postizao promenom broja instrumenata koji izvode određene deonice;

[2] u audio tehnici, odnos intenziteta zvuka (odnos glasnog i tihog)

dynamophone ⇔ **teleharmonium**

dysmelodia ⇔ **DEAFNESS** ▶ **tone deafness**

dysmusia ⇔ **DEAFNESS** ▶ **tone deafness**

dysphonia /dɪs'fəʊniə/ [n] disfonija, teškoće u govoru, poremećaj u stvaranju glasa, npr. promuklost ① see: **HOARSENESS**

dystonia /dɪs'təʊniə/ [n] distonija, neurološko stanje tipično po gubitku tonusa mišića:

- **focal** ~ - fokalna distonija, neurološko stanje koje se odlikuje nesposobnošću kontrole određene mišićne grupe – prsta i sl.; jedan od najozbiljnijih medicinskih problema koji može značajno umanjiti karijeru izvođača;
- **focal hand** ~ - fokalna distonija ruke (nevoljne kontrakcije mišića) ① see: **VIOLINIST** ▶ **VIOLINIST'S CRAMPS**

E, e /i:/

[1] »E« treća nota C-dur lestvice; nota »mi« u solfeđu ⇔ mi:

- E♭ major → SCALE [1] ▶ MAJOR SCALE ▶▶ E flat major scale;
- E double sharp (E[×]) – (nota) eisis, dvostruko povišeno E;
- E flat (E♭) – (nota) es, sniženo E;
- E double flat (E^{bb}) – (nota) eses, dvostruko sniženo E;
- E major → SCALE [1] ▶ MAJOR SCALE ▶▶ E major scale;
- E natural – (nota) »E«, »E₁«;
- E sharp (E[#]) – eis (ime tona), povišeno E

[2] (u antičkoj Grčkoj) prvi ton dorskog tetrakorda;

[3] (u srednjem veku) naziv za 5. ton tadašnjeg tonskog sistema

E /i:/ [1] (u muzičkoj teoriji) oznaka za E-dur i odgovarajući trozvuk; [2] ime žice, u standardnom štimu najviše na violini i gitari

e /i:/ (u muzičkoj teoriji) oznaka za E-mol i odgovarajući trozvuk

e. *abbr.* → edition

e- /i:/ [pref.] (komputerski) elektronskim putem: e-mail – elektronska pošta; e-zine – elektronski časopis

ear /ɪə/ [n]

[1] uvo:

- ~ canal – (spoljašnji) slušni kanal;
- ~ lobe – resica;
- inner ~ - unutrašnje uvo; deo uveta u kome se vrši analiza zvuka i njegovo pretvaranje u niz nervnih impulsa; čine ga polukružni kanali, puž, slušni živac i Eustahijeva truba ① *see: ear* [2] ▶ inner ear;
- middle ~ - srednje uvo, deo uveta koga čine bubna opna, bubna duplja, slušne koščiće (čekić, nakovanj, uzengija), mišići srednjeg uva i mastoidna šupljina; bubna opna pod uticajem zvuka vibrira, a slušne koščiće predstavljaju polugu nejednakih krakova, čime se zvučni pritisak povećava 10 – 20 puta ⇔ tympanum;
- outer ~ - spoljašnje uvo, deo uveta koga čine ušna školjka i spoljašnji slušni kanal; uloga im je dvostruka: služe za prilagođavanje impedanse bubne opne sa impedansom vazduha i lokalizaciju smeru dolaska zvuka;

[2] sluh ① *see: HEARING:*

by ~ - po sluhu; develop good ~s – razvi(ja)ti sluh; have an ~ (for sth) – imati sluh (za nešto); have a fine/good ~ for music – imati sluh za muziku; have a musical ~ – imati sluh za muziku; have a tin ~ for music - nemati sluh za muziku; play/sing (sth) by ~ – svirati/pevati po sluhu*; player/singer by ~ – svirač/pevač po sluhu;

- a person with a tin ~ – antisluhista ⇔ TUNE [1] ▶ a person who can't carry a tune in a bucket;
- inner ~ – unutrašnji sluh: *In ear training we are developing our inner ear (... razvijamo unutrašnji sluh);*
- musical ~ – muzički sluh, sluh za muziku
Pazi: play it by ear – odlučiti na licu mesta

earache /'ɪə,eɪk/ [n] uvobolja, otalgija: *Am.* to have an ~; *Br.* to have ~ – patiti od uvobolje, imati uvobolju

earbuds ⇔ HEADPHONES ▶ in-ear headphones

eardrum /'ɪə,drʌm/ [n] bubna opna ⇔ MEMBRANE ▶ tympanic membrane ① *see illus.: EAR*

earmark /'ɪə,mɑ:k/ [v] [sb/sth for sth/sb] odrediti [nekoga/nešto za nešto/nekoga]: *He has been earmarked as the first performer (Određen je da prvi nastupa)*

earphones ⇔ HEADPHONES ▶ in-ear headphones

earreach ⇔ earshot

ears /ɪəz/ [n] pločice sa obe strane usnog otvora kod labijalnih svirala

earshot /'ɪəʃɒt/ [n] čujnost, domet (glasa, zvuka i sl.): out of/within earshot – van dometa/u dometu glasa/zvuka ⇔ earreach

ear training ⇔ aural training

earwitness /'ɪə,wɪtnɪs/ [n] svedok "po čuvenju", osoba koja prenosi ili zapisuje muziku oslanjajući se isključivo na sećanje na muziku koju je to lice čulo: ~ account – muzički zapis po sećanju na ono što se čulo

earworm /'ɪə,wɜ:m/ [n] melodija koja odzvanja u glavi, koja ne izlazi iz glave ⇔ cognitive itch; TUNE ▶ sticky tune

ease /i:z/ [n] lakoća: to play/sing with ~ - svirati/pevati sa lakoćom; with ~ (*kao instrukcija za izvođače*) - lagano, okretno ⇔ CON ▶ con agevolezza

easily /'i:zɪli/ [adv] lagano, sa lakoćom ⇔

- effortlessly
- easy listening /'izi 'lɪsənɪŋ/ [n] stil u popularnoj muzici koji se pojavio sredinom 20. veka, a 1980-ih postao najslušaniji radio format u Americi; odlikuje se jednostavnim, pevljivim melodijama srodnim sa MOR muzikom ① *see: MUSIC*¹ ▶ MOR MUSIC
- ebb /eb/ [n] oseka, smanjivanje, stišavanje: the ebb and flow (of sth) – naizmenično smanjivanje i povećanje (nečega): the ebb and flow of music/sound/noise – naizmenično stišavanje i pojačavanje muzike/zvuka/buke
- ebonite /'ebənaɪt/ [n] ebonit, smesa tvrde gume, olova i sumpora; jedna od prvih veštačkih plastičnih masa; pri običnoj temperaturi tvrd, srazmjerno žilav i neelastičan material koji se koristi u izradi delova za muzičke instrumente
- ebony /'ebəni/ [n] abonos, abonosovina
- EBM *acro.* → *MUSIC*¹ ▶ electronic body music
- ecclesiastical /ɪˌkliːzi'æstɪk/ [adj] crkveni, sveštenečki ⇔ church
- echo¹ /'ekəʊ/ [n, pl. echoes] odjek, jeka, akustična pojava, odnosno prirodna zvučna refleksija koja nastaje kao posledica odbijanja zvučnih talasa od prepreke koja te talase ne upija, već odbija i koja stiže najmanje 50 milisekundi posle direktnog zvuka: to produce an ~ - proizvesti odjek ① *see: reverberation*
- ~ organ – eho manual (po pravilu V, najviši manual na velikim orguljama);
 - ~ tone – eho-ton (kod klarineta)
- echo² /'ekəʊ/ [v] odzvanjati; ~ with (sth) – odzvanjati (nečim): *the room echoed with her laughter (soba je odzvanjala njenim smehom)*
- echoic /e'kəʊɪk/ [adj] onomatopejski, emulativan: ~ words ⇔ onomatopoeia
- echo sounder /'ekəʊ 'saʊndə/ [n] sonar
- echo sounding /'ekəʊ 'saʊndɪŋ/ [n] ehosondiranje
- echolocation /ˌekəʊləʊ'keɪʃən/ [n] eholokacija, metoda kojom se određuje položaj okolnih predmeta odašiljanjem zvukova visoke frekvencije
- echometer /e'kəʊmɪtə/ [n] ehometar, instrument za merenje trajanja zvukova i utvrđivanje njihovih intervala i odnosa
- eclectic /ɪ'klektɪk, e'klek-/ [adj] eklektički, neoriginalan, koji je rezultat odabira i (re)kombinovanja onoga što se čini tačnim i
- zgodnim
- eclecticism /ɪ'klektɪsɪzəm, e'klek-/ [n] eklektičizam, nekreativni, neoriginalni način mišljenja u filozofiji, nauci i umetnosti kada se iz različitih sistema, teorija, stilova i sl. izabiru pojedine teze i spajaju u određenu celinu
- eclecticist /ɪ'klektɪsɪst, e'klek-/ [n] eklektičar, neoriginalan stvaralac koji prisvaja za sebe elemente tuđih ideja i sistema da bi ih prekomponovao u celinu; umetnik bez lične stvaralačke fizionomije
- eco /'i:kəʊ, /t. 'ekə/ (/t. - eho) efekat kod koga se grupa nota ponavlja, obično tiše, nežnije, a ne retko i u drugoj oktavi, kreirajući eho efekat
- eclogue /'ekləʊ/ [n] ekloga, pastoralna pesma, obično u formi dijaloga između pastira ⇔ eglogue
- ecossaise /'ɪkəʊseɪz, -kə-/ [n] ekoseza, plesna melodija u škotskom stilu
- ecrasé ⇔ *NOTE* ▶ scratch note
- ectrodactyly /ˌektroʊ'dæktəli/ [n] ektrodaktilija, urođeni nedostatak prstiju ili njihovih delova
- ecumenical /i:kju'menɪkəl, ,ek-/ ekumenski
- edge /edʒ/ [n] (kod gudačkih instrumenata) ivica glasnjače (ili dna) koja viri preko dužica;
- edit /'edɪt/ [v] uređivati, biti urednik
- edition /ɪ'dɪʃən/ [n] izdanje, edicija → *abbr. e.;* to bring out/publish an ~ - objaviti izdanje:
- abridged ~ – skraćeno izdanje;
 - critical ~ - kritičko izdanje;
 - expanded ~ – prošireno izdanje;
 - first ~ – prvo izdanje;
 - hardback ~ - izdanje sa tvrdim povezom;
 - historical music ~s – izdanja starih muzičkih dela;
 - limited ~ - izdanje sa ograničenim tiražom;
 - paperback ~ - izdanje sa mekim povezom;
 - performance ~ ⇔ practical edition;
 - practical ~ - praktično izdanje, jeftinija alternativa skupljih naučnih ili bibliotečkih izdanja ⇔ performance edition;
 - revised ~ – revidirano izdanje;
 - simplified ~ - uprošćeno izdanje;
 - special ~ – specijalno izdanje
- editing /'edɪtɪŋ/ [n] montaža: sound ~ - montaža zvuka
- editor /'edɪtə/ [n]
- [1] urednik: ~-in-chief – glavni i odgovorni urednik;

[2] montažer: sound ~ - montažer zvuka;
 [3] editor, (komputerski) program
 editorial¹ /,edi'to:riəl/ [n] uvodni članak, uvodnik
 editorial² /,edi'to:riəl/ [adj] uređivački, urednički
 editorship /'editər,ʃɪp/ [n] uredništvo: under the
 ~ of – pod uredništvom...
 education /,edju'keɪʃən/ [n] obrazovanje,
 edukacija ⇔ training; get/receive an ~ -
 steći obrazovanje:
 • adult ~ - obrazovanje odraslih;
 • collegiate ~ ⇔ university education;
 • elementary ~ - osnovno obrazovanje ⇔
 primary education;
 • general ~ - opšte obrazovanje;
 • higher ~ - više i visoko obrazovanje,
 obrazovanje posle srednje škole;
 • job-oriented ~ - usmereno obrazovanje;
 • music ~ - muzičko
 obrazovanje/vaspitanje;
 • on-the-job ~ - obrazovanje uz rad;
 • preschool ~ - predškolsko obrazovanje;
 • primary ~ ⇔ elementary education;
 • secondary ~ - srednje obrazovanje;
 • streamed ~ ⇔ job-oriented
 education;
 • two-year postsecondary/college-
 level ~ - više obrazovanje;
 • university ~ - visoko, univerzitetsko
 obrazovanje ⇔ collegiate education;
 • vocational ~ - stručno obrazovanje
 educator /'edju,keɪtər/ [n] educator, učitelj ⇔
 teacher
 eefing (*alt.* eeping, eeefing) /'i:fiŋ/ [n] [1]
 apalačka vokalna tehnika slična bitboksingu, ali
 skoro ceo vek starija; [2] žargonski izraz za
 "kaubojsko jodlovanje" karakteristično za
 rokabili stil
 EFA *acro.* → ASSOCIATION → European
 Festival Association
 effect /ɪ'fekt/ [n] efekat, dejstvo; u umetničkom
 smislu: atraktivno izvedena scena, dijalog, gest;
 u tehničkom smislu: odgovarajući svetlosni,
 tonski, vizuelni ili neki drugi scenski akcenti koji
 se obično postižu uz pomoć mašina i aparata:
 • desired ~ - željeni efekat;
 • Doppler ~ - Doplerov efekat, povišenje,
 odnosno sniženje frekvencije tona pri
 približavanju ili udaljavanju zvučnog izvora;
 • expected ~ - očekivani efekat;
 • Haas ~ - Hasov efekat, psihoakustički
 efekat kod koga osoba koja sluša dva

identična zvuka iz dva izvora od kojih je
 jedan bliži, ima utisak da je bliži izvor
 jedini izvor zvuka ⇔ precedence
 effect, *LAW* ▶ law of the first
 wavefront;
 • intended ~ - nameravani efekat;
 • lighting ~s - svetlosni efekti;
 • microphone ~ - mikrofonski efekat;
 • precedence ~ ⇔ Haas effect;
 • scenic ~s - scenski efekti;
 • sound ~s - zvučni, tonski efekti;
 • unexpected ~ - neočekivani efekat;
 • visual ~s - vizuelni efekti;
 effects ⓘ *see:* FX
 effective /ɪ'fektɪv/ [adj] delotvoran; upečatljiv
 effortless /'efətlɪs/ [adj] lak
 effortlessly /'efətɪlɪsli/ [adj] lako, sa lakoćom ⇔
EASE ▶ with ease
 eglogue ⇔ eclogue
 E.H. *abbr.* → English horn
 eject /ɪ'dʒekt/ [v] izbaciti: *to eject the CD, press
 this button (pritisnite ovo dugme da biste izbacili
 CD)*
 ejective ⇔ CONSONANT ▶ ejective
 [consonant]
 elaborate /ɪ'læbə'reɪt/ [v] razrađivati
 elaboration /ɪ,læbə'reɪʃən/ [n] [1] ⇔
 development [section]; [2] razrada
 elastic /ɪ'læstɪk/ [adj] elastičan
 elasticity /ɪ'læ'stɪsɪti/ [n] elastičnost: ~ of the
 strings – elastičnost žica
 elbow /'elbəʊ/ [n] lakat ⓘ *see illus.:* ARM
 elbow pipes ⇔ uilleann pipes
 electric /ɪ'lektrɪk/ [adj] električni
 electric bass ⇔ bass guitar
 electric guitar /ɪ'lektrɪk ɡɪ'tɑ:/ [n] električna
 gitara kod koje se zvuk dobija trzanjem žice
 koja se nalazi u elektromagnetnom polju;
 vibracije žice se, pomoću jednog ili više
 elektromagnetnih konvertora (→ pick-up)
 pretvaraju u električne signale koje je moguće
 pojačavati i procesirati (*illus.*): seven-string ~
 ~ - električna gitara sa jednom dodatnom (bas,
 obično A) žicom
 electric upright bass /ɪ'lektrɪk 'ʌp,raɪt beɪs/ [n]
 električni kontrabas
 electro ⇔ FUNK ▶ electro-funk
 electro-boogie ⇔ FUNK ▶ electro-funk
 electro-acoustic /ɪ,lɛktrəʊ'ku:stɪk/ [n]
 elektroakustičan
 electro-acoustics /ɪ,lɛktrəʊ'ku:stɪks/ [n]

elektroakustika
 electroclash /ɪˌlektɹəʊəˈklæʃ/ [n] elektrokleš, stil koji predstavlja fuziju »nju vejva« i elektronske dens muzike, nastao u Njujorku i Detroitu kasnih 1990-ih kao reakcija na krute formulacije tehno muzike; naziv je skovao njujorški DJ i promoter Larry Tee, u nastojanju da opiše muziku koja kombinuje sint-pop, tehno, pank i izvođačku umetnost; tipični predstavnici: Peaches, Adult, Fischerspooner, itd.
 electrocochleography /ɪˌlektɹəʊəˈkɒkɪləʒrəfi/ [n] elektrokohleografija
 electrofunk ⇔ boogie
 electro-hop /ɪˌlektɹəʊˈhɒp/ [n] elektro-hop, fuzija elktro-fanka, elektro-kleša, elektro-popa, elektronike ili elektronske dens muzike sa hip-hopom; nastao u Južnoj Kaliforniji ranih 1980-ih ⇔ *HIP HOP* ▶ electro[nic] hip hop, robot hip hop; *RAP* ▶ electro[nic] rap
 electronic /ɪˌlekˈtrɒnɪk, ɪˌlek-/ [adj] elektronski
 electronica /ɪˌlekˈtrɒnɪkə, ɪˌlek-/ [n] elektronika, nedovoljno izdiferenciran termin iz 1990-ih; često se sreće kao oznaka za modernu elektronsku muziku koja nije nužno napravljena za ples, već se više oslanja na sporiji, suptilniji tempo i "atmosferske" kvalitete, sa stilovima "ambient", "dauntempo", "ilbient" i "trip-hop" (pored mnogih drugih):
 • minimal ~ - minimalna elektronika, muzički žanr koji sadrži elemente ostalih elektronskih žanrova poput ambijenta (→ ambient) i glinča (→ *MUSIC* [1] ▶ glitch music)
 electronium /ɪˌlekˈtrɒnɪəm, ɪˌlek-/ [n] elektronijum, automatska mašina bez klavijature za komponovanje i izvođenje iz 1950-ih konstruktora Raymond-a Scott-a
 electrophones ⇔ *INSTRUMENT* ▶ electro[pho]nic instruments
 electropop /ɪˌlektɹəʊˈpɒp/ [n] elektro pop (muzički žanr baziran na elektronskoj muzici koja svoj prvi procvat doživljava u periodu 1978-1981 u Engleskoj i Nemačkoj i utire put sintopu od koga se razlikuje utoliko što ima hladniji, robotički elektronski zvuk, čemu su razlog rani analogni sintisajzeri i njihova ograničenja ⇔ technopop
 electropunk ⇔ synthpunk
 electrorock ⇔ *ROCK* ▶ electronic rock
 elegy /ˈelədʒi/ [n] elegija, u staroj Grčkoj, pesma različite sadržine – patriotske, filozofske,

mitološke, itd. - ispevana u distihu, u početku uz pratnju frule; najveći procvat doživljava u doba romantizma kao pesma nežnih i setnih raspoloženja, bez određene metričke forme, često bliska idili: pastoral ~ - pastoralna elegija
 elementary /ˌelɪˈmentəri, -tri/ [adj] osnovni, početni: ~ acoustic guitar course – početni kurs akustične gitare ① *see*: *ADVANCED*, *INTERMEDIATE*
 elevation /ˌeləˈveɪʃən/ [n] stari naziv za "šlajfer" ① *see*: *SLIDE* [4]
 eleventh /ɪˈlevnθ/ [n] undecima, interval kod koga je viši ton jedanaesti od nižeg
 elision /ɪˈlɪzən/ [n] elizija (izostavljanje takta iz simetrične celine)
 eligibility /ˌelɪdʒəˈbɪlɪti/ [n] podobnost: ~ for competition – podobnost za učešće na takmičenju: *Check your eligibility for the competition/scholarship (Proveri da li ispunjavaš uslove za učešće na takmičenju/stipendiju)*
 eligible /ˈelɪdʒəbəl/ [adj] ~ (for sth/to do sth) podoban (u smislu ispunjavanja uslova): *Who is eligible to compete here? (Ko može da učestvuje na ovom takmičenju)*
 eliminate /ɪˈlɪmɪˌneɪt/ [v]
 [1] eliminisati: ~ from the competition – eliminisati sa takmičenja: *He was eliminated in the first round of the competition (Bio je eliminisan u prvom krugu takmičenja);*
 [2] odstraniti, ukloniti ⇔ remove: ~ a problem - ukloniti problem
 elimination /ɪˌlɪmɪˈneɪʃən/ [n] eliminacija: early ~ - rana eliminacija; unexpected ~ - neočekivana eliminacija
 elite /ɪˈliːt, eɪ-/ [n] elita: an ~ group of artists – elitna grupa umetnika
 elision /ɪˈlɪzən/ [n] elizija
 [1] (u muzici) skraćivanje teme ili fraze izostavljanjem određenih nota ① *see*: *INTERPOLATION*;
 [2] (u lingvistici) izostavljanje samoglasnika na kraju reči, obično ispred samoglasnika kojim počinje iduća reč; označava se apostrofom
 elocution /ˌeləˈkjuːʃən/ [n] dikcija, tehnika jasnog oblikovanja vokala i konsonata pri govoru ili pevanju ⇔ diction, enunciation [2]; ~ coach – tutor dikcije
 elongation /ˌiːlɒŋˈgeɪʃən/ [n] produživanje ⇔ lengthening: ~ of vowel sounds – produžavanje samoglasnika

elongate /'i:lɒŋgeɪt/ [v] produžiti ⇔ lengthen: ~ a note – produžiti notu

elongated /'i:lɒŋgeɪtəd/ [v] produžen

embellish /ɪm'belɪʃ/ [v] ukrašavati, ornamentirati ⇔ decorate, ornament

embellishments ⇔ graces

embouchure /,pmbʊ'ʃʊə/ [n]

[1] ~ (hole) rupica za duvanje na poprečnoj flauti ⇔ blowhole [1]; mouth-hole;

[2] „ambažura“: postavka usana, tj. tehnika okolousnih mišića kod duvača ⇔ lipping

emcee¹ [em'si:] *inf.* [n]

[1] (neformalno) voditelj(ka) emisije, programa, manifestacije i sl.; ceremonijal majstor ⇔ master/mistress of ceremonies → *abbr.* MC [1];

[2] reper ⇔ rapper, MC [2];

[3] ceremonijar, katolički sveštenik koji upravlja svečanim obredima

emcee² /,em'si:/ [v, *ps & pp* emceed, *pres. simple*, 3rd person *sg.* emcees, *pres. part.* emceeing]:

[1] voditi emisiju, program, manifestaciju, konferansu i sl. ⇔ MC [1];

[2] repovati (→ *abbr.* MC [2]) ⇔ rap²

emceeing /,em'si:ɪŋ/ [n]

[1] vođenje emisije, programa, manifestacijue, konferanse i sl. ⇔ MCing [1];

[2] repovanje, jedno od četiri ključna obeležja hip hop potkulture ⇔ MCing [2] ① *see:* BREAKDANCE, DJING, GRAFFITI

emerge /ɪ'mɜ:dʒ/ [v] pojaviti se, izaći

eminent /'emɪnənt/ [adj] eminentan: an ~ artist – eminentni umetnik

emission /ɪ'mɪʃən/ [n]

[1] ⇔ phonation;

[2] odašiljanje;

[3] emisija, puštanje u optičaj

emo /'i:məʊ/ [n] emo, muzički stil koji se razvio sredinom 1980-ih iz hardkor panku u Vašingtonu gde je postao popularan pod imenom “emocore” (od “emotional hardcore”), a originalno se vezuje za bendove Rites of Spring i Embrace; ističe se melodičnim muziciranjem i ekspesivnošću; emo je vremenom prerastao u specifičnu subkulturu i stil života čiji su sledbenici prepoznatljivi po svojim frizurama (stepenasto ošišana kosa sa šiškama preko jednog oka) i načinu odevanja (uski džins i crna majca); smatra se da je emo subkultura danas veća i od gotičke, tako da je u

nekim zemljama i zabranjen

emocore ⇔ emo

emphasis ⇔ accent

emphasise | emphasize /'emfə,saɪz/ [v] naglasiti, naglašavati, staviti akcenat (na nešto) ⇔ accent

emphasised ⇔ accented

emphatic /ɪm'fætɪk/ [adj] emfatičan, naglašen, jak u tonu i izrazima

emphatically /ɪm'fætɪkli/ [adv] emfatično ⇔ enfatico

enka /'enkə/ [n] enka, popularni japanski muzički žanr, stilski sličan japanskoj tradicionalnoj muzici; razvija se 1950-ih, a zvukom je najbliži sentimentalnoj baladnoj muzici; najpoznatiji predstavnici: Hachiro Kasuga, Michiya Mihashi, Hideo Murata, i dr.

encore /'ɒŋkə:/ [n]

[1] bis; call for an ~ - tražiti bis: *The audience cried 'Encore!' (Publika je vikala: “Bis!”); The singer gave two encores (Pevač je dva puta pevao na bis”); She chose a Chopin nocturne for her encore (Izabrala je Šopenov nokturno za bis) ⇔ bis;*

[2] instrukcija da treba ponoviti označeni pasaž ili celu pesmu

end /end/ [n] kraj: to the ~ - do kraja ⇔ al fine

ending /'endɪŋ/ [n] kraj, završetak;

- feminine ~ - ženski završetak ⇔ *CADENCE* ▶ feminine cadence;

- first ~ - prvi kraj (kod repeticije kraj ne mora uvek biti na istom mestu, pa je teorijski moguće imati onoliko krajeva koliko ima repeticija, mada se u praksi obično javljaju prvi i drugi);

- masculine ~ - muški završetak ⇔ *CADENCE* ▶ masculine cadence;

- second ~ - drugi završetak

end-pin /'end pɪn/ [n]

[1] čepić, dugme na donjem kraju violine/viole za koje je zakačen kordar ⇔ button, tail-pin; ① *see illus.:* VIOLIN

[2] ⇔ spike

energetic /,enə'dʒetɪk/ [adj] energičan, pun snage

energetically /,enə'dʒetɪkli/ [adv] energično, odlučno, s puno snage ⇔ energico

energico (oznaka za interpretaciju) ⇔ energetically

enfatico ⇔ emphatically

engage /ɪn'geɪdʒ/ [v] angažovati

engagement /ɪn'geɪdʒmənt/ [n] angažman, angažovanje, uspostavljanje poslovnog odnosa između poslodavca i izvođača ⇔ hire¹:

- ~ per project/concert/performance – angažovanje po projektu/koncertu/nastupu;
- seasonal ~ - sezonski angažman (za jednu ili više sezina);
- permanent ~ - stalni angažman;
- temporary ~ - privremeno angažovanje (sklapanje ugovora po potrebi)

engineer /ˌendʒɪ'nɪə/ [n] inženjer:

- audio ~ ⇔ sound engineer;
- audio-video system ~ - inženjer za audio-video sisteme;
- live event sound ~ - inženjer zvuka na događajima uživo;
- sound ~ - inženjer zvuka, "tonac" ⇔ audio engineer;
- studio recording ~ - inženjer studijskog snimanja

engineering /ˌendʒɪ'nɪəriŋ/ [n] inženjerstvo:
audio ~ - audio inženjerstvo

English discant ① *see*: FABURDEN

English flageolet ⇔ tin whistle

enhance /ɪn'hɑːns; ɪn'hæns/ [v] poboljšati ⇔ improve

enhancement /ɪn'hɑːnsmənt; ɪn'hæns-/ [v] poboljšanje ⇔ improvement

enharmonic /ˌenɦɑː'mɒnɪk/ [adj] enharmonski

en masse /ɑːn 'mɑːs; ɑːn 'mæs, ɛn/ [adv] *Fr.* grupno, zajednički: to sing ~ - pevati grupno

ensemble /ɒn'sɒmbəl/ [n]

[1] ansambl, veća ili manja grupa svirača ili pevača, koji zajedno muziciraju:

- ballet ensemble – baletski ansambl;
- chamber ~ - kamerni ansambl, ansambl koji izvodi kamernu muziku, obično sa 2 -10 izvođača ① *see*: ORCHESTRA ▶ CHAMBER ORCHESTRA;
- folklore ~ - folklorni ansambl;
- hayashi ~ - hajaši ansambl koji prati no(h), japansku pevanu muzičku dramu ① *see*: NOGAKU, NOH;
- jazz/string/wind ~ - džez/gudački/duvački ansambl;
- symphonic wind ~ ⇔ ORCHESTRA ▶ wind orchestra;
- wind ~ ⇔ ORCHESTRA ▶ wind orchestra;

[2] odlomak scenskih ili većih vokalno-instrumentalnih dela u kome nastupa

određeni manji sastav izvođača

entertainer /ˌentə'teɪnə/ [n] zabavljač, estradni umetnik

entertainment /ˌentə'teɪnmənt/ [n] zabava

enthusiasm /ɪn'θjuːzɪ,æzəm/ [n] entuzijizam:
with ~ - (kao instrukcija za izvođače) sa entuzijazmom ⇔ *CON* ▶ con slancio

entr'acte /ɒn'trækt/ [n, pl. entr'actes /-'træktɪs/]:

[1] međučin, muzika u međučinu u pozorišnoj produkciji (stariji naziv) ⇔ *MUSIC*¹ ▶ act music, curtain music, interval music; *TUNE* ▶ act tune, curtain tune, playhouse tune

[2] ⇔ intermission

entrance /'entrəns/ [n]

[1] ulaz: V.I.P. ~ - ulaz za važne goste

[2] nastup izvođača na scenu ⇔ entry [2];

[3] ⇔ entry [1];

[4] ⇔ entry [3];

[5] ⇔ entry [4]

entry /'entri/ [n, pl. entries]

[1] nastup glasa ili instrumenta: to give the ~ - dati znak za nastup ⇔ *CUE* [1] ▶ to cue in; to give the cue; entrance [3] ① *see*: REENTRY;

[2] ⇔ entrance [2];

[3] nastup teme (npr. u fugi) ⇔ entrance [2];

[4] intrada ⇔ entrance [5]

enunciation /ɪ,ɪn'nsi'eɪʃən/ [n]

[1] izlaganje, postavljanje (teme);

[2] ⇔ elocution

e.p. *abbr.* → editio princeps (*Lat.*: *first edition* – prvo izdanje)

epeisodion /ˌepaɪ'səʊdi,ɒn/ [n, pl. epeisodia

/ˌepaɪ'səʊdiə/] epizodija, u starogrčkoj drami, a posebno tragediji, glumački deo drame koji se smenjuje sa stazimom (odgovaraju našim činovima); glumčevi pristupi horu, razgovor glumaca i ostali dijalozi između pojedinih horskih pesama ① *see*: STASIMON

epenthesis /e'penθɪsɪs/ [n, pl. epentheses]

epenteza, umetanje jednog ili više glasova u sredini reči, ponajviše u stihovima zbog metričkih potreba, a katkad i zbog eufonije ili pojačanja fonetske izražajnosti

epic /'epɪk/ [n] epska pesma

epiclesis /ˌepɪ'kliːsɪs/ [n, pl. epicleses/

epikleza, hrišćanska molitva za priziv Svetog Duha

epiglottis /ˌepɪ'glɒtɪs/ [n, pl. -glottises, -

glottides /-'glɒtɪ,dɪz/] epiglottis, struktura

od elastičnog hrskavičastog tkiva prekriven mukoznom membranom smešten na korenu jezika ① *see illus.*: THROAT

epigone /'epɪ,gəʊn, 'epɪ,gɒn/ [n] epigon, oponašatelj svojih prethodnika, imitator, "loša kopija": an ~ of Bach – loša kopija Baha

epilogue /'epɪ,lɒg/ [n] epilog:
 [1] pogovor, završna reč;
 [2] završni govor (obično u stihu) kojim se jedan od glumaca direktno obraća gledaocima po završetku predstave, sumirajući je (suprotno od prologa)

epiphora /'ɪpɪfərə/ [n] epifora, glasovna figura ponavljanja reči na kraju stihova ⇔ epistrophe ① *see*: ANAPHORA, SYMPLOCE

episode /'epɪ,səʊd/ [n]
 [1] epizoda, zaokruženi deo neke celine;
 [2] međustav[ak] u fugi;
 [3] ⇔ couplet [1]
 [4] dijaloški deo između horskih pesama u starogrčkoj tragediji

epistemology /ɪ,pɪstə'mɒlədʒi/ [n]
 epistemologija, filozofska disciplina koja se bavi izučavanjem porekla, prirode, metoda i granica ljudskog znanja:
 • ~ of art – epistemologija umetnosti, teoretizacija znanja o umetnosti i o načinima na koji se znanje o umetnosti izvodi u konkretnim materijalnim uslovima sveta umetnosti tj. od umetničke škole, preko javnih kanala komunikacije i prostora izvođenja/izlaganja umetnosti, do arhiviranja sakupljanja umetnosti kao takve;
 • acoustic ~ akustička epistemologija, naučna disciplina koja se bavi zvukom kao sredstvom spoznaje odnosa prostor-vreme

epistle /'ɪpɪstl̩/ [n] epistola:
 [1] pismo, poslanica, pismena poruka;
 [2] u Novom zavetu: apostolsko pismo, poslanica;
 [3] poetska epistola, pismo u obliku pesme, poslanica u stihovima

epistrophe ⇔ epiphora

epithalamium ⇔ *SONG* [1] ▶ bridal song

epithesis /'epɪ,θesɪs/ [n, pl. epitheses] epiteza, dodavanje jednog slova ili sloga na kraju reči radi jačeg artikulisanja te reči

epoch /'i:pɒk/ [n] doba, epoha ⇔ age [2]

epoch-making ⇔ epochal

epochal /'epəkəl or, esp. British, 'ɪpɒ-l/ [adj]
 epohalan ⇔ epoch-making, ERA ▶ era

opening

epode /'epəʊd/ [n] epoda, pripev, refren, umetnut stih, završni deo koji dolazi posle strofe i antistrofe u starogrčkim horskim pesmama

epos /'epɒs/ [n] ep, epopeja, epos, junački spev, jedinstveno pesničko prikazivanje izvesnog niza događaja okupljenih oko jednog središta, tj. oko glavnog junaka

equale ⇔ *PIECE* [1] ▶ piece for equal voices

equalist /'i:kwə'ɪst/ [n] ekvalist, pristalica ravnomerne ritmizacije gregorijanskog korala

equalise | equalize /'i:kwə,ləɪz/ [v] ujednačiti, izjednačiti

equaliser | equalizer /'i:kwə,ləɪzə/ [n] ekvalajzer:
 • graphic ~ – grafički ekvilajzer;
 • parametric ~ – parametarski ekvilajzer

equation /ɪ'kwɛɪʒən, -jən/ [n] jednačina:
 acoustic wave ~ akustička talasna jednačina, parcijalna diferencijalna jednačina drugog reda koja opisuje prostiranje zvučnih talasa

equilibrium /ɪ:'kwɪ'lɪbrɪəm/ [n] ravnoteža, uravnoteženost ⇔ ballance

equip /ɪ'kwɪp/ [v, ps & pp equipped, pres. part. equipping] ~ (sb/sth) with sth – opremiti (nekog/nešto)

equipped /ɪ'kwɪpt/ [adj] opremljen:
 • fully~ - potpuno opremljen;
 • half~ - polu opremljen;
 • modestly ~ - skromno opremljen;
 • poorly ~ - slabo opremljen

equipment /ɪ'kwɪpmənt/ [n] oprema:
 • ~ rentals – oprema za iznajmljivanje;
 • audio ~ - audio oprema;
 • broadcast ~ - oprema za emitovanje;
 • computer ~ - kompjuterska oprema;
 • professional ~ - profesionalna oprema;
 • recording ~ - oprema za snimanje;
 • recording studio ~ - oprema snimateljskog studija;
 • second-hand ~ - polovna oprema

Reč equipment je nebrojiva, tako da je, ukoliko govorimo o jednom elementu opreme, potrebno reći: a piece of equipment: *a useless piece of audio equipment.*

equisonant /ɪ'kwɪ'səʊnənt/ [n] istozvučan

equivalence /ɪ'kwɪvələns/ [n] ekvivalencija, ekvivalentnost: transpositional ~ - transpoziciona ekvivalencija (dva muzička

- objekta su u odnosu transpozicione ekvivalencije kada se jedan može dobiti transponovanjem drugog)
- equivocal /i'kwivəkəl/ [n] višeznačan, sumnjiv, nejasan (akord)
- equivocation /i,kwivək'eɪʃən/ [n] višeznačnost, višestranost (akorda) ① *see*: AMBIGUITY
- era /'ɪərə/ [n] era: (321 godine) naše ere/pre naše ere – (in 321) A.D/(in 321) B.C. ⇔ epochal, epoch-making ① *see*: EPOCH, AGE [2]
- erhu /'ɜ:hʊ:/ [n, pl. erhu, erhus] erhu, kineski gudački instrument (za vreme dinastije Sung poznat kao *hučín*) sa dve žice od konjske dlake i gudačkom od bambusa; muzička kutija može biti okrugla, heksagonalna ili oktagonalna sa jednom stranom pokrivenom zmijskom kožom (ponekad je to koža pitona) dok su na drugoj strani postavljeni muzički ventili. javlja se u različitim oblicima: panhu (pikolo), gaohu (za kvartu viši), zhonghu (tenor) i dr.
- eroico (oznaka za interpretaciju) ⇔ heroically
- error /'erə/ [n] greška
- erotica /'rɒtɪkə/ [n] erotika, erotska umetnost (reč erotika se tipično primenjuje na dela kod kojih se seksualni element sagledava u jednom širem estetskom aspektu)
- ersatz /'eəzəts, 'ɜ:-/ [n] surogat, inferiorna zamena
- escapement /'ɪskeɪpmənt/ [n] oslobađač, uređaj u klavirskoj mehanici koji obezbeđuje vraćanje čekića posle udara o žicu ⇔ LEVER ▶ set-off lever
- escapism /'ɪskeɪpɪzəm/ [n] eskapizam, beg od života, traženje smirenja; spašavanje od odgovornosti, beg od stvarnosti: ~ in music – eskapizam kroz muziku
- eschallot ⇔ shallot
- ESCO ① *see*: UNESCO
- esophagus /'ɪsɒfəgəs, 'ɪsɒf-/ [n, pl. esophagi/ - ,dʒaɪ, -gaɪ/] ezofagus, jednjak ① *see illus.*: THROAT
- esoteric /,esə'terɪk/ [adj] ezoteričan, nerazumljiv za svakoga, razumljiv samo za one koji su veliki znalci ili veoma posvećeni
- espirando ⇔ expiring
- espr. *abbr.* → espressivo
- espress. *abbr.* → espressivo
- espressivo /,espre'si:vəʊ, /t. ,espres'sivə/ [adj, adv] espresso (oznaka za interpretaciju) izrazito, ekspresivno ⇔ expressively; →
- abbr.* espr., espress.
- establish /'ɪstæblɪʃ/ [v] ustanoviti, utvrditi: ~ a key - potvrditi tonalitet posle modulacije
- estampie /'estɑ:m'pi/ [n] estampida, jedna od najstarijih preživelih instrumentalnih (i plesnih) formi iz 13. i 14. veka; obično se sastojala iz četiri do sedam odseka koji su se ponavljali: aa bb cc itd.
- esthetics ⇔ (a)esthetics
- esthetic[al] ⇔ (a)esthetic[al]
- estrade /'ɪs'trɑ:d/ [n] estrada, uzdignuto mesto za pozornicu ili govornicu u dvorani; pozornica, bina, podijum za prikazivanje predstava; pozorišne, zabavne i koncertne priredbe (fr.); prvobitno: put, drum; uzvišenje, podijum, (kod prozora, prestola, amvona u crkvi, katafalka itd.)
- ethereal ⇔ DARKWAVE ▶ ethereal (dark) wave
- ethics /'eθɪks/ [n] etika: code of ~ etički kodeks
- ethnic /'eθnɪk/ [adj] etnički: ~ music ⇔ MUSIC ▶ ethnic music
- ethnochoreology /,eθnəkɔ:'ri:blədʒi/ [n] etnokoreologija, nauka koja se bavi proučavanjem tradicionalnog plesnog nasleđa i plesnih običaja
- ethnochoreologist /,eθnəkɔ:'ri:blədʒɪst/ [n] etnokoreolog, stručnjak koji se bavi izučavanjem tradicionalnog plesnog nasleđa i plesnih običaja
- ethnography /eθ'nɒgrəfi/ [n] etnografija, opisni, terenski dio etnologije, zahteva rad na terenu, često u teško pristupačnim predelima urođeničkih kultura
- ethnologist /eθ'nɒlədʒɪst/ [n] etnolog
- ethnology /eθ'nɒlədʒi/ [n] etnologija, nauka koja se bavi proučavanjem kulture pojedinih naroda: musical ~ ⇔ ethnomusicology;
- ethnomusicology /,eθnəmju:zɪ'kɒlədʒi/ [n] etnomuzikologija, muzička folkloristika, naučna disciplina koja se bavi proučavanjem muzičkog folkloru ⇔ ETHNOLOGY ▶ musical ethnology
- ethos /'i:θɒs/ [n] etos, suštinski karakter ili duh jedne kulture, određeni sentiment koji prožima verovanja, običaje i opšti karakter određene grupe ili društva
- etude /e'tju:d/ [n] etida, kompozicija, vežba, studija namenjena razvijanju tehnike izvođača, mada postoje i etide koje osim tehničke imaju i umetničku vrednost ⇔ study [2]; ① *see*: LESSON [3]:
- concert ~ – koncertna etida;
 - melodic ~ – melodijska etida;

- rhythmic ~ – ritmička etida
- EUB *acro.* → electronic upright bass
- euphonic ⇔ euphonious
- euphonious /ju:'fəʊniəs/ [adj] milozvučan, blagozvučan ⇔ euphonic
- euphonium /ju'fəʊniəm/ [n] eufonijum, limeni duvački instrument tenorskog registra, vrsta tenor tube sa tri do pet ventila i dubokim, bogatim kvalitetom tona ⇔ bass saxhorn
- euphony /'ju:fəni/ [n]
 - [1] (u širem smislu) eufonija, zvučni sastav pesničkog jezika, posebno izražajan u stihu; obuhvata rimu, asonancu, aliteraciju i onomatopeju;
 - [2] (u užem smislu) blagozvučje
- eurhythmics /ju:'riðmiks/ [n] euritmika, ritmička gimnastika: obrazovni ili terapijski sistem plesa; pristup u muzičkom obrazovanju koji je ustanovio Emile Jaques-Dalcroze ⇔ rhythmic gymnastics
- eurhythmy /ju'riðmi, jə-/ [n] euritmija, ravnomernost, skladnost (u plesanju, muzici, pesništvu itd.); pravilna i lepa srazmernost među delovima jedne celine uopšte
- Eurodance /'jʊrə,dæns/ [n] evrodens, žanr elektronske dens muzike nastao krajem 1980-ih u Evropi iz elemenata hausa, tehna, Hi-NRG i evrodiska ⇔ Eurohouse, Eurotechno, Euro-NRG
- Eurohouse ⇔ Eurodance
- Europop /'jʊrə,pɒp/ [n] [n] evropop, stil u pop muzici koji se razvija u Evropi krajem 1970-ih (ABBA, Roxette, Ace of Base, Spice Girls, Aqua, Alcazar); za razliku od američkog (→ *pop* ▶ American pop), evropop je, generalno, više orijentisan na dens i trends
- Euro-NRG ⇔ Eurodance
- Eurotechno ⇔ Eurodance
- Euro-trance /'jʊrə'træns, 'jʊrə'træns/ [n] evro-trens, termin kojim se ozačavaju svi evropski trends stilovi koji su „uvezeni“ na američko tržište dens muzike, poput progresivnog, vokalnog ili aplifting transa
- Eustachian tube /ju'steɪfən tju:b, ju'steɪkiən -/ [n] Eustahijeva truba, cev koja spaja srednje uho sa ždrelom ⓘ *see illus.*: EAR
- Euterpe /ju:'terpi:/ [n] Euterpa, Zevsova i Mnemozinina ćerka, jedna od devet muza; zaštitnica muzike i lirske poezije; obično se prikazuje sa aulustom
- Evangel /'i:vændʒəl/ [n] (Bogoslužbeno)
 - Jevanđelje; sadrži blagovest sve četvorice jevanđelista Mateja, Marka, Luke i Jovana i podeljeno je na glave i crkvena začala ⇔ Gospel Book:
 - The ~ of St. John - Jevanđelje po Jovanu;
 - The ~ of St. Luke - Jevanđelje po Luki;
 - The ~ of St. Mark - Jevanđelje po Marku;
 - The ~ of St. Matthew - Jevanđelje po Mateju
- evangelical /,i:væn'dʒelɪkəl, ,evən-/ [adj] evangelistički
- evangelist /'i:vændʒəlɪst/ [n] evanđelista, evangelist
- eve /i:v/ [n] dan ili večer uoči nečega: on the ~ of the concert/performance – dan/večer uoči koncerta/nastupa; Christmas ~ - Badnje večer
- even /'i:vən/ [adj] [1] ustaljen, ravnomeran; [2] paran ⓘ *opposite*: ODD [2]
- evening prayer ⇔ vespers
- evening-service ⇔ vespers
- evenly /'i:vənli/ [adv] ustaljeno, ravnomerno
- event /'i:vent/ [n]
 - [1] priredba: a fund-raising ~ - dobrotvorna priredba;
 - [2] (generalno) događaj
- evergreen /'evə,ɡri:n/ [n] evergrin, „večna melodija/pesma“, pesma nastala pre određenog vremena koju svi znaju ili su je čuli, a koja je svojim bezvremenim kvalitetom nepodložna trendovskim promenama i kolebljivom ukusu masovne publike
- evocative /i'vɒkətɪv/ [adj] ~ of sth – koji budi sećanja na nešto
- exact /ɪg'zækt/ [adj] tačan, precizan ⇔ precise
- exacting /ɪg'zæktɪŋ/ [adj] zahtevan ⇔ demanding: an ~ piece/refrain/passage – zahtevno delo/refren/pasaž
- exaggerate /ɪg'zædʒə,reit/ [v] preuveličati, preterati ⇔ overdo
- exaggerated ⇔ pretentious
- exaggeration /ɪg,zædʒə'reɪʃən/ [n] preterivanje, preuveličavanje
- exaltation /,egzə:'teɪʃən/ [n] egzaltacija, zanos, zanesenost
- exemplary /ɪg'zempləri/ [adj] ogledan, za primer: ~ performance – ogledno izvođenje
- example /ɪg'zɑ:mpəl/ [n] primer
- excerpt /'ekserpt/ [n] izvod, izvadak: ~ from the (music) score – izvod iz partiture

exclusive /ɪk'sklu:sv/ [adj]

[1] ekskluzivan: ~ interview – ekskluzivan intervju; ~ performance – ekskluzivno izvođenje; ekskluzivan nastup;

[2] isključiv

execute /,eksɪ'kju:t/ [v] izvoditi ① *see*: PERFORM

exequies /'eksɪkwɪz/ [n, pl.] opelo ⇔ obsequies, *MUSIC* [1] ▶ music for the funeral service

exercise /'eksə,səz/ [n] instruktivna, čisto tehnička vežba/etida ⇔ practice: rhythm ~ – ritmička vežba

exercise /'eksə,səz/ [v] vežbati ⇔ practice

exhalation /,ekshə'leɪʃən/ [n] izdisanje, ekspiracija ⇔ breathing-out

exhale /eks'heɪl/ [v] izdisati ⇔ breathe out

exodos /'eksə,dɒs/ [n, pl. exodoi /'eksə,dɔɪ/] eksod, u starogrčkoj drami, završna scena, posebno u tragediji; sledi posle poslednjeg stazima ① *see*: STASIMON

exotica /ɪg'zɒtɪkəl/ [n] egzotika, muzički žanr čiji naziv je prerastao u muzički kolokvijalizam sa značenjem “tropski surogat” (*tropical ersatz*); javlja se u sklopu tzv. *Tiki* kulture u SAD 50-ih, a delom i 60-ih godina 20. veka; njegovi rodonačelnici su Lex Baxter, Arthur Lyman i Martin Denny, a suštinski predstavlja kombinaciju polinezijskih, azijskih i latinoameričkih instrumenata sa tropskim temama i džezom; deli se u dva podžanra:

- jungle ~ - holivudski produkt baziran na filmovima o Tarzanu i
- tiki ~ - rodonačelnik podžanra Martin Denny opisuje stil kao “čistu fantaziju” onoga kako ljudi zamišljaju muzičku tradiciju ostrva Južnog Pacifika i Orijenta

expand /ɪk'spænd/ [v] razvući, razvlačiti (harmoniku): *The accordion is played by compressing or expanding the bellows while pressing buttons or keys (... se svira sklapanjem i razvlačenjem meha ...)* ① *opposite*: COMPRESS

expert /'ekspɜ:t/ [n] ekspert, stručnjak u određenoj oblasti:

- music ~ - muzički ekspert;
- music theory ~ - stručnjak u oblasti muzičke teorije;
- piano/violin/organ ~ - stručnjak za klavir/violinu/orgulje

expertise | expertize /,ekspɜ:'ti:z/ [n] ekspertiza, strukovni pregled i donošenje

stručnog mišljenja; field of ~ - fah, uža struka; uža specijalnost u nekoj oblasti znanja i veština, profesionalno usmerenje

expertness /'ekspɜ:tnəs/ [n] iskusnost; veština, vičnost

expertly /'ekspɜ:tli/ [adv] iskusno, vešto, vično

expiration ⇔ expiry

expire /ɪk'spaɪə/ [v] izdisati: ~ *air from the lungs* (*izdisati vazduh iz pluća*);

expiring /ɪk'spaɪəɪŋ/ [adj] koji se dinamički stišava do krajnjih granica ⇔ *espirando*

expiry /ɪk'spaɪəɪ/ [n, pl. expiries] istek, isticanje: ~ of the contract – istek ugovora

exponent /ɪk'spəʊnənt/ [n] eksponent, predstavnik, reprezent: ~ of Renaissance/Baroque music – represent renesansne/barokne muzike

exposition /,ekspə'zɪʃn/ [n]

[1] ekspozicija, deo pojedinih složenih muzičkih oblika u kojima se “eksponiraju” (izlažu) glavne teme (u sonati, fugi i sl.); ako je reč o obliku sa jednom temom, onda se u ekspoziciji ona javlja onoliko puta koliko glasova ima polifoni stav;

- double ~ - dvostruka ekspozicija;
- main ~ - početna ekspozicija (u fugi);
- relative ~ - u fugi, izlaganje teme kroz više glasova u paralelnom tonalitetu na početku razvojnog dela;
- subdominant ~ - u fugi, izlaganje teme na S;

[2] uvodni deo scenskog dela u kome se gledaoci upoznaju sa osnovnim motivima

exposure /ɪk'spəʊzə/ [n] izlaganje, izloženost: ~ to quality music and art – izloženost kvalitetnoj muzici i umetnosti

expression /ɪk'spreʃən/ [n]

[1] izraz, stepen estetskog dejstva nekog muzičkog dela ili izvođenja:

- ~ marks – oznake za izvođenje, oznake za interpretaciju ⇔ *SIGN* ▶ interpretation signs;

• means of ~ - izražajno sredstvo ⇔ *DEVICE* [2] ▶ expressive device;

[2] ~ [stop] uređaj na harmonijumu koji omogućuje dinamičko senčenje

expressionism /ɪk'spreʃə,nɪzəm/ [n] ekspresionizam, umetnički smer s početka 20. veka koji se javlja kao opozicija naturalizmu i institucionalizovanom impresionizmu, s težom da umetničkom delu nije svrha ni objektivno

- prikazivanje spoljašnjeg sveta, ni puko odražavanje čulnih utisaka, već direktni izraz (ekspresija) autorovih emocionalnih reakcija na njegov doživljaj stvarnosti; u muzici se stilski nadovezuje na romantizam, a suprotan je impresionizmu; glavna obeležja: odstupanje od ustaljenih pravila u melodijskoj, harmonijskoj, ritmičkoj i formalnoj građi muzike; napuštanje tonalne harmonije i prelazak na atonalnost, uz prevagu atematičnosti, dok se melodika kreće isprekidano u velikim skokovima; glavni predstavnici su pripadnici tzv. Bečke atonalne škole (Arnold Schönberg, Alban Berg, Anton Webern)
- expressionist /ɪk'spreʃə,nɪst/ [n] ekspresionist[a]
- expressive /ɪk'spresɪv/ [adj] ekspresivan, izražajan; ~ device – izražajno sredstvo: *Articulation is an important expressive device in music performance (Artikulacija je važno izražajno sredstvo u muzici)*
- expressively /ɪk'spresɪvli/ [adv] ekspresivno, izražajno (u interpretaciji) ⇔ *espressivo*; *CON* ▶ *con espressione*
- extemporaneous /ɪk'stempə'reɪniəs/ [adj] improvizovan
- extemporisation | extemporization /,ɪk'stempərɪ'zeɪʃn/ [n] ektemporiranje, improvizacija ① *see*: improvisation
- extemporise | extemporize /ɪk'stempə'reɪz/ [v] ektemporirati, improvizovati
- extended play ⇔ *ALBUM* ▶ EP album
- extension /ɪk'stɛnʃən/ [n]
- [1] ekstenzija, raspon (prstiju, ruke) ⇔ stretch;
- [2] istežanje: finger ~ - istežanje prstiju;
- [3] proširenje; produžetak (rečenice, fraze, perioda):
- external ~ - spoljašnje proširenje;
 - internal ~ - unutrašnje proširenje;
 - upper ~s - gornje ekstenzije (u džezu, za akord se standardno smatra da ga čine četiri note, tako da se sve ekstenzije preko toga zovu "gornjim ekstenzijama")
- extensive /ɪk'stɛnsɪv/ [adj] obiman, ekstenzivan; bogat: ~ collection of classical music – bogata kolekcija klasične muzike; ~ musical training – obimno (bogato) muzičko obrazovanje
- extralinguistic /'ɛkstrə,lɪŋ'gwɪstɪk/ [adj] ekstralingvistički: ~ information – ekstralingvističke informacije, informacije koje čine kinezički simboli (pokreti tela), proksemički simboli (korišćenje vremena i prostora), jezičke zamene (pantomime, skautski jezik i sl.) i neverbalni simboli
- extra-musical /'ɛkstrə'mju:zɪkl/ [adj] vanmuzički (npr. programski, dramski element i sl.)
- extraordinary /ɪk'strɔ:dənri, -dənəri/ [adj] izvanredan, poseban, naročit; neobičan
- extraordinarily /ɪk'strɔ:dənri, -dənəri/ [adv] izvanredno, posebno, naročito; neobično
- extratone /'ɛkstrə'təʊn/ [n] ekstraton, podvrsta hardkor tehna koju karakterišu vanredno brzi tempo (preko 1000 BPM) i agresivne teme ① *see*: *HARDCORE*
- extreme /ɪk'stri:m/ [adj] [1] krajnji, ekstremni; [2] ⇔ augmented
- extremity /ɪk'stremɪti/ [n, pl. extremities] ekstremitet ⇔ limb
- exuberance /ɪg'zjuberəns/ [n] razdraganost

F, f /ef/

[1] »F« (ime tona), četvrta nota C-dur lestvice; nota "fa" u solfeđu ⇔ f̣, fah

- F double flat (**F $\flat\flat$**) – fesese, dvostruko sniženo F;
- F double sharp (**F $\sharp\sharp$**) – fisis, dvostruko povišeno E;
- F flat (**F \flat**) – fes, sniženo F;
- F major → *SCALE* [1] ▶ *MAJOR SCALE* ▶▶ F major scale;
- F minor → *SCALE* [1] ▶ *MINOR SCALE* ▶▶ F minor scale;
- F \sharp Major → *SCALE* [1] ▶ *MAJOR SCALE* ▶▶ F sharp major scale;
- f \sharp minor → *SCALE* [1] ▶ *MINOR SCALE* ▶▶ F sharp minor scale;
- F [natural] – »F« (ime tona);
- F sharp (**F \sharp**) – fis, povišeno F;

[2] (u srednjem veku) naziv 6. tona ondašnjeg tonskog sistema i oznaka za crtu na kojoj se beležio ton F;

[3] *abbr.* [1] → forte; [2] → fine (*lt.* kraj)

F /ef/ – (u harmoniji) oznaka za F-dur i odgovarajući trozvuk

f /ef/ – (u harmoniji) oznaka za F-mol i odgovarajući trozvuk

F3 – F ključ na trećoj liniji notnog sistema ⇔ *CLEF* ▶ baritone clef

F4 – F ključ na četvrtoj liniji notnog sistema ⇔ *CLEF* ▶ bass clef

F5 – F ključ na petoj liniji notnog sistema ⇔ *CLEF* ▶ sub-bass clef

fa /fa:/ nota fa, solmizacijski slog ⇔ F [1], fah

fable ⇔ plot

faburden ⇔ faux-bourdon

face /feɪs/ [n] [1] lice; [2] ⇔ *PLATE* ▶ top plate; [3] strana: ~ up/down – licem nagore/nadole

facile /'fæsəl, 'fæsɪl/ [adj] instrukcija za izvođača da označeni pasaž izvodi laganim stilom

facilitate /fə'sɪlɪ'teɪt/ [v] olakša(va)ti, omogućavati

facilitation /fə'sɪlɪ'teɪʃn/ [n] olakšanje (lakša verzija težeg odlomka u instrumentalnoj kompoziciji)

facsimile /fæk'sɪmɪlɪ/ [n] faksimil, reprodukcija (muzičkog zapisa, partiture) istovetna s izvornikom u svim pojedinostima: *the ~ of Dvorák's cello concerto (faksimil Dvoržakovog koncerta za čelo)*

faculty /'fækəlti/ [n]

[1] (telesna) sposobnost;

[2] fakultet:

- ~ of applied arts – fakultet primenjenih umetnosti;
- ~ of dramatic arts – fakultet dramskih umetnosti;
- ~ of fine arts – fakultet likovnih umetnosti;
- ~ of music – fakultet muzičke umetnosti

[3] nastavno osoblje

fad /fæd/ [n] modni krik: *Like any musical fad (Kao svaki modni krik u muzici), it will probably die out soon.*

fade /feɪd/ [n] "fejd", u audio inženjerstvu, postepeno pojačavanje (fade in) ili smanjivanje (fade out) nivoa audio signala; termin se koristi i za rasvetu u pozorištu

fader /'feɪdər/ [n] fejder, uređaj koji ima ulogu da postepeno smanjuje audio signal na izlazu

fading /'feɪdɪŋ/ [n] irska igra iz 16. i 17. veka

fado /'fɑ:ðəʊ, Port. 'fɑ:du/ [n] fado (u prevodu: "sudbina"), muzički žanr sa korenima u Portugaliji s početka 19. veka, karakterističan po nostalgičnim melodijama i tekstovima; smatra se da predstavlja mešavinu muzike afričkih robova i tradicionalne portugalske muzike uz izvesne arapske uticaje; tipični predstavnici: Carlos Ramos, Amalia Rodrigues, Mariza i dr.:

- Coimbra ~ – koimbranski fado;
- Lisbon ~ – lisabonski fado

fah /fa:/ fa, solmizacioni slog ⇔ fa

failure /'feɪljə/ [n] neuspeh, propust, greška: *failure to maintain the tempo set by the conductor (problem držanja tempa koji daje dirigent)*

fair /feə/ [n] sajam, vašar: musical instruments ~ - sajam muzičkih instrumenata

fake /feɪk/ [adj] lažan

fakelore /'feɪk,lɔ:/ [n] lažni folklor, neautentični folklor koji se prezentuje kao autentičan i tradicionalan; termin se može odnositi i na folklor koji je prerađen i modifikovan tako da odgovara modernom ukusu

faking /'feɪkɪŋ/ [n]

[1] aranžiranje muzičkog dela za grupu instrumenata za koje to delo nije pisano ili aranžirano u originalu;

[2] uproščavanje određenog odlomka muzičkog dela sa ciljem da se ublaže ili eliminišu tehničke teškoće;

[3] improvizacija određene muzičke linije

fall /fɔ:l/ [n]

[1] *Br.* poklopac na klavijaturi ⇔ fall-board;

[2] (ređe) kadenca ⇔ cadence [1];
 [3] (u džezu) termin kojim se označava nota određene visine koja proklizava nadole do neke druge note određene visine
 fall-board /'fɔ:lbo:d/ *Am.* poklopac na klavijaturi ⇔ fall
 falling /'fɔ:lɪŋ/ [adj] silazni ① *see:* DESCENDING
 false /'fɔ:ls/ [adj]
 [1] nečist: ~ tone – nečist, falš ton;
 [2] netačan: *false information*;
 [3] veštački: *false teeth*
 falsettist /'fɔ:'setɪst/ [n] falsetista ⇔ falsetto singer, countertenor, male alto
 falsetto /'fɔ:'setəʊ/ [n] falset (u bukvalnom prevodu: lažni glas), tehnika pevanja gornjih tonova pevačkog registra bez rezonance iz grudnog koša; to sing ~ - falsetirati, pevati falsetom:
 • ~ singer ⇔ falsettist;
 • ~ voice – falset (glas)
 fame /'feɪm/ [n] slava: to achieve/attain/win ~ - steći slavu; 15 minutes of ~ - 15 minuta slave (kratkotrajna, efemerna slava; izraz koji je skovao Andy Warhall 1968. godine); hall of ~ - kuća slave/slavnih; international ~ - međunarodna slava; undying ~ - večna slava; walk of ~ - staza slave
 famed ⇔ famous
 family /'fæməli/ [n] porodica; ~ of instruments - porodica instrumenata; clarinet/violin ~ - porodica klarineta/violina
 famous /'feɪməs/ [adj] slavan, poznat ⇔ celebrated, famed, far-famed, illustrious, notable; ~ for - poznat po...: *Novi Sad is famous for its annual EXIT music festival (Novi Sad je poznat po EXIT-u, svom muzičkom festivalu)*; ~ as - poznat kao: *She is famous as a pianist (Ona je poznata kao pijanista)*
 fan¹ /'fæn/ [n]
 [1] obožavalac, obožavateljka ⇔ admirer, devotee, doter, idolater, worshipper
 • ~ club – fan klub, klub obožavatelja;
 • ardent/ fervent ~ - vatreni obožavalac;
 • devoted ~ - odani obožavalac,
 • secret ~ - tajni obožavalac;
 • sincere ~ - iskreni obožavalac
 [2] ventilator (električna turbina koja usisava vazduh kod modernih orgulja)
 fan² /'fæn/ [v] hladiti se; **PHR V** ~ out – rasporediti se, raspršiti se: *The members of the chorus*

fanned out across the ballroom (rasporedili su se svuda po baskoj dvorani)
 fancy¹ /'fænsi/ [n] stari polifoni tip fantazije u 17.veku
 fancy² /'fænsi/ [adj] naročit: *a fancy outfit*
 fandango /'fændæŋgəʊ/ [n, pl. fandangos]
 fandango:
 [1] živahan španski narodni ples u 3/4 ili 3/8 taktu koji se pleše u parovima uz pratnju gitare i kastanjeta ili pljeskanjem rukama;
 [2] muzika za istoimeni ples
 fandom /'fændəm/ [n] „carstvo strasnih obožavalaca“, “fanstvo” (fan+dom), fanovi (kolektivno)
 fanfare /'fænfeə/ [n]
 [1] fanfara, signal ili kraći svečani komad za trube i druge limene instrumente, obično uz pratnju udaraljki, koji se uglavnom izvodi u ceremonijalne svrhe ⇔ *TRUMPET* ▶ trumpet call; flourish [of trumpets];
 • ~ trumpet – fanfara, dugačka prava truba obično ukrašena zastavom:
 ▶ B♭ ~ ~ – fanfara *in B*;
 ▶ bass ~ ~ – bas fanfara;
 ▶ E♭ ~ ~ – fanfara *in Es*;
 ▶ tenor ~ ~ – tenor fanfara;
 [2] vojni trubni signal ⇔ call, signal
 fantasia /'fæn'teɪzə, -'teɪzi:ə/ [n] fantazija, instrumentalna kompozicija, oblikovana slobodno, kao improvizacija, obično za gudače ili instrumente s klavijaturom ⇔ fantasy, phantasy, phantasie; free ~ ⇔ development [section]
 fantasy ⇔ fantasia
 farandole /'færəndəʊl, 'fæ'rendəʊl/ [n] farandola:
 [1] provansalski narodni ples u 2/4 ili 6/8 taktu: igra se u krug, nalik na kolo, uz pratnju frule, bubnja, a ponekad i pevanja;
 [2] muzika za istoimeni ples
 farce /'fɑ:s/ [n] farsa, prvobitno komična međuigra u srednjovekovnim misterijama; potom, posebna manja dramska forma popularnog grubo humorističkog sadržaja, ponekad sa primesama satiričnog; bila je inspiracija italijanskoj komediji del arte, Molijeru, pa i Šekspiru
 farcing ⇔ troping
 farsing ⇔ troping
 far-famed ⇔ famous
 farruca /'fæ'ru:kə, Sp. far'uka/ [n, pl. farrucas /-kəz; -ka:s/] faruka, španska ciganska igra sa

iznenadnim promenama tempa, vrsta flamenka
fashion /'fæʃən/ [n]

[1] moda: in ~ - u modi: *Classic music is always in fashion (Klasična muzika je uvek u modi)*; out of ~ - (koji) nije više u modi: *Acid jazz eventually fell out of fashion (je vremenom izašao iz mode)*; come back into ~ - vratiti se u modu: *the early '50s style of rock 'n' roll came back into fashion in the '80s (se vratio u modu osamdesetih)*;

[2] način: *He plays this part in a very strange fashion (svira ovaj deo veoma čudno)*

fashionable /'fæʃənəbəl/ [adj] [1] moderan, koji je u modi ⇔ modern, neoteric, trendy; [2] pomodan, mondenski

fasola /'fɑ:sɔ:lɑ:/ [n] fasola (američka) solmizacija koja se razvila iz staroengleske sol-fa solmizacije sa samo četiri sloga

fast¹ /fɑ:st, fæst/ [adj: faster, fastest] – brz ⇔ rapid; ~ *dance music – brza muzika za ples*

fast² /fɑ:st, fæst/ [adv: faster, fastest] brzo, živo, (za tempo) ⇔ quick[ly], allegro:

- ~ forward – brzo premotavanje unapred;
- as ~ as possible – što je moguće brže ⇔ prestissimamente, *TEMPO* ▶ tempo aussi rapide que possible;
- very ~ – vrlo brzo ① *see*: PRESTO

fastidious /fæ'stɪdiəs, fə-/ [adj] izbirljiv, zahtevan; ~ audience – izbirljiva publika

fastoso ⇔ pompous

faultless /'fɔ:ltlɪs/ [adj] besprekoran, bez mane, bez greške: ~ performance – besprekorno izvođenje

faux-bourdon /'fəʊbər,dɒn/ [n] fo(-)burdon, tehnika muzičke harmonizacije tipična za period kasnog srednjeg veka i rane renesanse, posebno prisutna u radovima kompozitora Burgundske škole; tipična po troglasju kod koga se kretanje glasova odvija u paralelnim sekstakordima ⇔ faburden

favo[u]rite¹ /'feɪvərɪt, 'feɪvrɪt/ [n] favorit: *She is the hot favorite for the prize (Ona je glavni favorit za nagradu)*; audience's ~ - miljenik/miljenica publike: *Tyrion is evolving into audience's favorite! (postaje miljenik publike)* ① *opposite*:
OUTSIDER

favo[u]rite² /'feɪvərɪt, 'feɪvrɪt/ [adj] omiljen: *What's your favorite song? (Koja je tvoja omiljena pesma?)*

favo[u]ritism /'feɪvərɪ,tɪzəm, 'feɪvrɪ-/ [n] pristrasnost, protekcija: to show ~ - pokazati

pristrasnost: *The jury was accused of showing favouritism (Žiri je bio optužen za pristrasnost)*

feast¹ /fi:st/ [n] gozba, veselje, svetkovina, blagdan

feast² /fi:st/ [v] svetkovati, praznovati

feather /'feðər/ [n] pero

feathering /'feðərɪŋ/ [n] termin koji se ponekad koristi za izuzetno delikatan, blag način kojim se gudalom prevlači preko žica (kao perom)

feature¹ /'fi:tʃə/ [n]

[1] osobina, svojstvo, karakteristika ⇔ characteristic, property:

- main ~ – glavna odlika;
- notable ~ – bitna, značajna odlika;
- striking ~ – upadljiva odlika;

[2] crta lica;

[3] ~ [on] feljton, članak: *There is a ~ on the last night concert in the magazine (U magazinu je izašao članak o sinočnjem koncertu)*;

[4] igrani film; ~ film: glavni igrani film u filmskom programu: *When is the feature?*

feature² /'fi:tʃə/ [v]

[1] dati nekome (nečemu) važnu ulogu:

[2] ocrtati u glavnim crtama

[3] obeležiti (nešto), biti glavno obeležje (nečega)

federation /,fedə'reɪʃən/ [n] federacija:

- International ~ of Musicians – Međunarodna federacija muzičara → *acro*. FIM
- International ~ of Reproduction Rights Organizations – Međunarodna federacija organizacija prava na reprodukciju → *acro*. IFRRO
- International ~ of the Phonographic Industry – Međunarodna federacija fonografske industrije → *acro*. IFPI

fee /fi:/ [n] honorar: flat ~ - paušalni honorar, jednokratni honorar (u muzičkoj industriji: za korišćenje muzike na TV ili u filmu, za usluge menadžera ili članova umetničkog tima, naknada za komponovanje jedne ili više pesama i sl.)

feed ⇔ power supply

feedback /'fi:d,bæk/ [n] mikrofonija ⇔ *ACOUSTIC* ▶ acoustic feedback; *AUDIO* ▶ audio feedback

feeder ⇔ *BELLOWS* ▶ feeder bellows

feeling /'fi:lɪŋ/ [n]

[1] osećaj, osećanje: with musical ~ -

muzikalno;

[2] "filing", termin u džezu kojim se označava emotivni kvalitet muzike

fellow /'felou/ [n]

[1] član/članica akademske ustanove: a ~ of the Royal College of Music - član Kraljevskog muzičkog koledža;

[2] naučni saradnik/istraživač: a research ~ in the ethnomusicology department - naučni saradnik u odeljenju za etnomuzikologiju

felt¹ /felt/ [n] filc: ~-coated - obložen filcom

felt² /felt/ [v] oblagati filcom (delove klavirske mehanike i sl.)

fermata /fə'mɑ:tə/ [n, pl. fermatas, fermate /-te/] korona, fermata, znak da označenu notu ili pauzu izvođač može izdržati koliko dugo želi ⇔ bird's eye, cyclop's eye, hold, pause [2]

feroce ⇔ ferociously

ferociously /fə'rəʊfəsli/ [adv] ljutito ⇔ feroce

ferocity /fə'rɒsɪti/ [n] ljutitost, razjarenost; with ~ - ljutito (kao instrukcija za tempo)

fescue /'feskju:/ [n] terzijan za harfu ili liru

festival /'festɪvəl/ [n] festival, sabor, smotra, povremena ili stalna manifestacija koja okuplja najbolja ostvarenja iz oblasti jedne ili više umetnosti:

- ~ venue - mesto održavanja festivala;
- music ~ - muzički festival;
- trumpet ~ - sabor trubača

festivamente ⇔ celebratory

festive /'festɪv/ [adj] svečan, gozben ⇔ festivo; in a festive manner ⇔ celebratory

festively /'festɪvli/ [adv] svečano, svečarski ⇔ celebratory

festivity /fe'stɪvɪti/ [n, pl. festivities] svečanost, svetkovina ⇔ celebration

festivo ⇔ festive

festoon¹ /fe'stu:n/ [n] dekorativni venac od cveća, traka, draperije, sijalica itd. okačen tako da visi između dve tačke oslonca:

- ~ lights - venac od svetala;
- drapery ~ - »venac« od draperije;
- flower ~ - venac od cveća

festoon² /fe'stu:n/ [v] dekorisati vencima od cveća, draperija i sl. ili u formi venca

festschrift /'festʃrɪft/ [n] komemorativna publikacija, zbirka eseja ili članaka povodom određenog događaja ili u čast uglednog naučnika ili umetnika

fête /fɛt, fet/ [n] zabava (često dobrovoljnog

karaktera)

ff *abbr.* → FORTE ▶ fortissimo

fff *abbr.* → FORTE ▶ fortississimo

ffff *abbr.* → FORTE ▶ fortissississimo

ffp *abbr.* → fortissimo piano

ffz *abbr.* → forzando

f-holes /'ef,həʊlz/ [n, pl.] f-otvori, odušci (otvori na glasnjači žičanih instrumenata)

fiasco /fɪ'æskəʊ/ [n] fijasko, neuspeh: *Our last rehearsal was a complete fiasco.* (Naša poslednja proba je bila kompletni fijasko.) ⇔ failure

fiber /'faɪbə/ [n] vlakno: carbon ~s - ugljenikova vlakna

fiberglass /'faɪbə,glɑ:s/ [n] fiberglas, materijal od staklenih vlakana

fiddle /'fɪdl/ [n]

[1] termin koji se na engleskom govornom području generalno može odnositi na bilo koji gudački žičani instrument sa jednom ili više žica koje su rastegnute celom dužinom hvatnika, a završavaju se na rezonantnoj kutiji, ali najviše na violinu;

- bladder ~ ⇔ bumbass;
- ghost ~ ⇔ musical glasses;
- hardanger ~ - violina hardanger, norveški tradicionalni žičani instrument sa četiri standardne i 4-5 simpatetičkih žica;
- nail ~ ⇔ VIOLIN ▶ nail violin;
- nun's ~ ⇔ tromba marina;
- one-stringed Balkan folk ~ ⇔ gusle;
- pocket--~ ⇔ VIOLIN ▶ pocket violin;
- straw--~ ① *see:* xylophone;

[2] violina (žargonski); u blugras, kantri i narodnoj muzici, termin se najčešće odnosi na instrument koji je suštinski isti kao koncertna violina, ali se koristi na specifičan način, utoliko što se štim prilagođava vrsti muzike koja se svira, a položaj instrumenta, pored uobičajenog na ramenu, može biti i nadole i nagore pod raznim uglovima;

[3] ⇔ vielle

fiddler /'fɪdlə/ [n] osoba koja svira instrument sa žicama ① *see:* VIOLINIST, VIOLIN PLAYER

fiddle-stick /'fɪdl,stɪk/ [n] gudalo ⇔ bow

fideliy /fɪ'delɪti/ [n] kvalitet, vernost reprodukcije muzike) ① *see:* LO-FI

field /fi:ld/ [n]

[1] polje, hvataljka (prostor između dva praga na vratu gitare i sličnih instrumenata);

[2] polje: minimum audible ~ minimalno

- čujno polje → *acro.* MAF;
- [3] oblast rada; ~ of expertise – fah, uža specijalnost u nekoj struci
- fiend /fi:nd/ [n] zaljubljenik, vatreni obožavalac: jazz/hip-hop ~ - vatreni obožavalac džez/hip-hopa
- fieramente ⇔ proudly
- fiery /'faɪəri/ [adj: fierier, fieriest] vatren
- fife /faɪf/ [n]
- [1] poprečna frula, mala poprečna flauta bez poklopaca (obično prati doboše u vojnoj muzici);
- [2] ⇔ pipe [1]
- fifer /'faɪfə/ [n] frulaš, svirač na fruli
- fifteenth /'fɪfti:nθ/ [n]
- [1] kvintdecima (interval) ⇔ double octave, quindicesima: at the ~ - oznaka kojom se izvođačima daje instrukcija da označenu notu ili pasaż izvode za dve oktave više ili niže, zavisno od toga da li znak stoji ispod ili iznad note/pasaža; obično se obeležava sa 15ma sa tačkastom linijom iznad/ispod note/pasaža na koji se odnosi i uspravnom crticom koja znači da note u nastavku treba izvoditi kako su napisane:
- [2] superoktava (orguljski registar) ⇔ doublette, superoctave
- fifth /fɪθ/ [n] kvinta, interval kod koga je viši ton peti od nižeg; sadrži sedam polutonova i smatra se najsavršenijim intervalom ⇔ quint:
- ~ relationship – kvintna srodnost, kvintno srodstvo;
 - ~s between unaccented notes – naknadne kvinte (na obližnjim arzama razdvojenim tezom);
 - accented ~s - akcentne kvinte (pojava sazvučja kvinte na dva uzastopna teška taktova dela);
 - antiparallel ~s - antiparalelne kvinte;
 - audible ~s – slušne kvinte, unakrsne kvinte (ukrštanje glasova koje daje utisak paralelnih kvinti) ⇔ sound fifths;
 - augmented ~ – prekomerna/povećana kvinta, kvinta kod koje je razmak između tonova osam polustepena, npr. ce-gis → *abbr.* A5;
 - bare ~ ⇔ open fifth;
 - blown ~ - niska kvinta dobijena preduvanjem;
 - circle of ~s – kvintni krug;
 - concealed ~s ⇔ hidden fifths;

- consecutive ~s – uporedne kvinte, otvorene kvinte ⇔ parallel fifths;
- covered ~ ⇔ hidden fifths;
- diminished ~ - umanjena kvinta, kvinta kod koje je razmak između tonova šest polustepena → *abbr.* d5 (ređe: false fifth, flat fifth);
- false ~ ⇔ diminished fifth;
- flat ~ ⇔ diminished fifth;
- hidden ~s – skrivene kvinte ⇔ concealed fifths, covered fifths;
- horn ~s – „horn-kvinte“, kvinte rogova, rožne kvinte;
- Mozart[ian] ~s – Mocartove kvinte;
- naked ~ ⇔ open fifth;
- open ~ - „prazna kvinta“, trozvuk bez terce ⇔ bare fifth, naked fifth, open triad;
- parallel ~s ⇔ consecutive fifths;
- perfect ~ - čista kvinta, kvinta kod koje je razmak između tonova sedam polustepena, npr. ce-ge → *abbr.* P5;
- sound ~s ⇔ audible fifths;
- wolf ~ - vučja kvinta, nečista kvinta u neravnomernoj temperaturi ① *see: TONE* ▶ wolf tone

figuration /'fɪgju:'reɪʃn; -jə-/ [n]

- [1] figuracija, ukrašavanje melodije ili akorda rastavljanjem na veći broj ukrasnih tonova, tzv. figura; harmonic ~ - harmonska figuracija, akordska figuracija;
- [2] *Am.* obeležavanje, „šifrovanje“ (akorada u generalbasu) ⇔ figuring

figure¹ /'fɪgə, 'fɪgjəl/ [n]

- [1] figura, (u muzici) tonski ukras;
- [2] motiv;
- [3] (poetski) slikovit izraz, slika predstavljena rečima;
- [4] (koreografski) slike, oblici prikazani pokretima i stavom plesača;
- [5] brojka, cifra: *He always has at least four-figure audience (publiku koja se meri na hiljade), wherever he plays;*
- [6] ličnost, lik: public ~ - javna ličnost;
- [7] stas, građa: *People usually like better the stars with a beautiful slim figure (sa lepom vitkom figurom);*
- [8] slika, dijagram: *Figure 2 (Slika/dijagram br. 2) shows the major trends in politics;*

figure² /'fɪgə, 'fɪgjəl/ [v]

- [1] figurirati;
- [2] obeležiti, obeležavati (akorde brojkama);

figured bass /'fɪgjəd beɪs/ [n] generalbas, kontinuo, obeleženi bas, šifrovani bas, vrsta notacije basove deonice koja je dominirala u periodu baroka; specifičnost ove notacije se ogledala u dodavanju šifrovanih brojčanih oznaka melodijskoj liniji; deonicu su izvodili instrumenti odgovarajućeg basovog registra (fagot, viola da gamba, violončelo, kontrabas, čembalo ili orgulje); sviranje generalbasa na harminskim instrumentima podrazumevalo je veštinu njegove „realizacije“, tj. dodavanja gornjih deonica, najčešće u vidu akordske pratnje; postepeno iščezao iz upotrebe do kraja 18-og veka ⇔ thorough-bass; *BASSO* ▶ basso continuo, basso cifrato

figuring /'fɪgəɪŋ/ [n] *Br.* obeležavanje, „šifrovanje“ (akorada u generalbasu): ~ of the thorough-bass with figures exceeding 9 – visoko obeležavanje brojkama preko 9 u generalbasu ⇔ figuration [2]

filk /fɪlk/ [n] filk, muzički termin oko čijeg značenja nema potpunog konsenzusa, ali se pod njim najčešće podrazumeva vrsta folk ili alternativne muzike, često sa narativnim tekstovima naučnofantastične tematike; teme obično nisu originalne, već pozajmljene iz literature, filmova ili pop kulture

filker /'fɪlkə/ [n] filker, pobornik filk muzike

fill /fɪl/ [n] kratak (improvizovani) solo u džezu ili srodnim žanrovima; obično ga izvodi neki od instrumenata iz ritam sekcije (bas, bubnjevi, klavir)

film /fɪlm/ [n]

[1] film (u kinematografskom smislu) ⇔ MOVIE, PICTURE ▶ MOTION PICTURE, CINEMA PICTURE; to ban a ~ - zabraniti film; to censor a ~ - cenzurisati film; to direct a ~ - režirati film; to release a ~ - premijerno prikazati film; to review a ~ - dati kritiku (nekog) filma; to shoot a ~ - snimiti film:

- ~ scores → *MUSIC* ▶ FILM MUSIC;
- ~ sets - filmske kulise ① *see: STAGE* ▶ STAGE SETTINGS, STAGE SCENERY;
- action ~ - akcioni film ⇔ ACTION [6];
- animated ~ - animirani film;
- biographical ~ - biografski film ① → biopic;
- children's ~ - dečji film;
- composite ~ - omnibus;
- costume ~ ⇔ history movie;

- documentary ~ - dokumentarni film;
- educational ~ - obrazovni film;
- English-titled ~ - film sa engleskim prevodom;
- entertainment ~ - zabavni film;
- feature ~ - igrani film;
- feature-length ~ - dugometražni, celovečernji film;
- first-run ~ - premijerni film;
- historical ~ ⇔ history movie;
- history ~ - istorijski film ⇔ historical movie, costume movie;
- horror ~ - film strave;
- general-release ~ - film za opšte prikazivanje (bez uzrasnih ograničenja);
- instructional ~ - nastavni film ⇔ teaching film;
- propaganda ~ - propagandni film;
- re-run ~ - reprizni film;
- S(cience) F(iction) ~ - naučnofantastični film;
- short ~ - kratki, kratkometražni film;
- silent ~ - nemi film;
- slapstick ~ - filmska burleska (vidi: burlesque);
- sound ~ - zvučni film, tonski film, tonfilm ⇔ talk[ing] film) (vidi: talky);
- swashbuckling ~ - pustolovni film;
- talk[ing] ~ ⇔ sound film;
- teaching ~ ⇔ instructional film;
- travel ~ - putopisni film ⇔ travelogue;
- X-rated ~ - film samo za odrasle;

[2] film (u fotografskom smislu): to load/remove a film (into/from a camera) - ubaciti/izvući film (iz fotoaparata); to develop ~ - razviti film;

- black and white ~ - crno-beli film;
- colo[u]r ~ - film u boji, kolor film;

filmi /'fɪlmi/ [n] filmi, stil u indijskoj popularnoj filmskoj muzici, u pratnji tradicionalnih i modernih instrumenata, sa melodijama i vokalnim stilom koji proističe iz indijske narodne i klasične muzike

filter /'fɪltə/ [n] (u elektroakustici) filter, uređaj za obradu zvuka koji propušta samo neke frekvencije, tako da može učiniti zvuk svijetlijim ili tamnijim:

- bandpass ~ - filter sa raspon-frekventnim opsegom; može biti „širok“, i tada ima širi raspon ili „uzan“, koncentrisan na precizirane frekvencije; oba mogu biti sa

fiksnom frekvencijom i rasponom, ili sa promenljivojvom frekvencijom i/ili rasponom → *abbr.* bp;

- dynamic ~ – dinamički filter, vrsta jednoprolaznog sistema (→ single-pass system) za redukciju šuma koji koristi jedan ili dva filtera čije su frekvencije rezanja kontrolisane jačinom signala;
- lowpass ~ - niskopropusni filter, filter koji jednako propušta signale ispod rezne, tj. *cutoff* frekvencije → *abbr.* lp;
- highpass ~ - visokopropusni filter, filter koji jednako propušta signale iznad rezne, tj. *cutoff* frekvencije → *abbr.* hp;

FIM *acro.* → International Federation of Musicians

final /'faɪnəl/ [n] finalis, nota/tonus finalis, završni ton

finale /fɪ'na:l/ [n] finale, kraj, završetak; završni deo muzičkog dela, pozorišne predstave ili čina

finesse /fɪ'nes/ [n] finesa, istančano, prefinjeno, precizno tumačenje i interpretiranje umetničkog dela

finger¹ /'fɪŋgə/ [n] prst; pass one ~ over another – premetati jedan prst preko drugog (u klavirskoj tehnici); **ldm** snap your ~s – pucnuti prstima: *The song is so rhythmical that everybody started snapping their fingers (... da su svi počeli da pucketaju prstima):*

- ~ action ⇔ finger technique;
- ~ extension ⇔ EXTENSION [2] ▶ finger extension;
- ~ key ⇔ key¹ [1];
- ~ lever ⇔ key¹ [1];
- ~ technique – tehnika prstiju ⇔ finger action;
- ear ~ ⇔ little finger;
- annular ~ - domali prst (prema španskoj kodifikaciji prstiju za sviranje gitare) → *abbr.* a;
- arrow~ ⇔ index finger;
- fourth ~ ⇔ ring finger;
- hammer ~ - maljičast, čekićast prst (deformitet);
- index ~ - kažiprst ⇔ arrow-finger, pointer (finger), trigger finger; demon-strator, forefinger; DIGITUS ▶ digitus secundus, digitus II;
- little ~ - mali prst ⇔ ear finger, mercurial finger; auricular, pinkie;
- mercurial ~ ⇔ little finger;

- middle ~ - srednji prst ⇔ third finger; DIGITUS ▶ digitus III, digitus medius, digitus tertius;
- pointer ~ ⇔ index finger;
- ring ~ - domali prst ⇔ fourth finger, ring finger; DIGITUS ▶ digitus medicinalis, digitus annularis, digitus quartus, digitus IV;
- third ~ ⇔ middle finger;
- trigger ~ ⇔ index finger

finger² /'fɪŋgə/ [v] označiti prstored u notnom tekstu

fingerboard /'fɪŋgə,bɔ:d/ [n] grif, hvatnik, hvataljka na vratu žičanih gudačkih instrumenata, ili hvataljka sa metalnim prečkama kod trzalačkih instrumenata gde se pritiskaju žice prilikom sviranja; on/at the ~ – tehnika sviranja gudačkih instrumenata kod koje se gudalo prevlači preko žica bliže hvatniku čime boja postaje mekša, prigušena ⇔ sul tasto ① *see:* ARTICULATION [2] ▶ ARTICULATION ON BOWED INSTRUMENTS

fingerboard theremin ⇔ theremin cello

finger-holes /'fɪŋgə,həʊlz/ [n] (bočne) rupice na drvenim duvačkim instrumentima (ako se ne zatvaraju poklopcima) ⇔ side holes, vent-holes ① *see:* KEY-HOLES

fingering /'fɪŋgə'ɪŋ/ [n] prstored, grif, hvat, aplikatura:

- alternative ~ - alternativni prstored ⇔ substitute fingering;
- continental ~ - prstored (na klaviru) kod koga su prsti numerisani od 1-5 ⇔ German fingering;
- cross ~ - viljuškasti hvat, "gabelgrif", hvat na drvenim duvačkim instrumentima: istovremena upotreba oba poklopca ⇔ fork fingering;
- English ~ – prstored (na klaviru) kod koga je palac označen sa »x«, a ostali prsti od 1 do 4;
- fork ~ ⇔ cross fingering;
- German ~ ⇔ continental fingering;
- guitar ~ numbers – brojevi kojima su označeni prsti za prstored na gitari;
- keyboard ~ numbers – brojevi kojima su označeni prsti za prstored na instrumentima sa klavijaturom:
- substitute ~ ⇔ alternative fingering;

finger nail /'fɪŋgə,neɪl/ [n] nokat

fingerpicking /'fɪŋgə,pɪkɪŋ/ [n] "fingerpiking",

prebiranje, tehnika sviranja koja se najčešće koristi za sviranje klasične i akustične gitare, a izvodi se tako da gitarist prstima prebire po žicama ⇔ fingerstyle

fingerstyle ⇔ fingerpicking

fingertip /'fɪŋgə,tɪp/ [n] vrh prsta

finish /'fɪnɪʃ/ [n] završni premaz

fioritura /fjɔːrɪ'tʃərə, fɪ:əri-, /t. fjɔːrɪ'tura/ [n, pl. fioriture /-'tʃərəɪ/ fjoritura, poreklom od italijanske reči "fior" što znači "cveće", označava "cvetnu", ukrašenu vokalnu liniju u ariji

fipple ⇔ block [1]

fipple flute ⇔ recorder

fire /'faɪə/ [n] vatra: with ~ - (u izvođenju) vatreno, brzo, energično; ⇔ *CON* ▶ con fuoco; set (the audience) on fire - »zapaliti« (publiku) ⇔ *ALIGHT* ▶ set the audience alight

firebird /'faɪə,bɜːd/ [n] vrsta trube sa standardna tri ventila i trombonskim cugom; veoma redak instrument; može se svirati samo kao ventilna truba ili u kombinaciji sa cugom

first night [performance] ⇔ première

fist /fɪst/ [n] pesnica: with the ~ - pesnicom (npr. kao instrukcija za izvođača: »udari klavir pesnicom«) ⇔ col pugno

»Five, The« »Velika petorka«, »Petorica«, »Ruska petorka«, grupa ruskih kompozitora iz 19. veka oformljena u Sankt Peterburgu pod snažnim uticajem muzike Mihaila Glinke; činili su je: Milij Balakirev, Aleksandar Porfirjevič Borodin, Nikolaj Rimski-Korsakov, Modest Petrovič Musorgski i Cezar Antonovič Kjuj ⇔ »Mighty Handful, The«, Kutchka

five-part /'faɪv,pɑːt/ [adj] petoglasan

fixed /fɪkst/ [adj] utvrđen, stalan, nepromenljiv

fl *abbr.* → flute

flag /flæg/ [n] notni barjačić ① *see illus:* NOTE ⇔ hook [3], pennant, tail [2]

flag *abbr.* → flageolet

flageolet /'flædʒəlet, flædʒə'let/ [n]

[1] flažolet, vrsta male uzdužne flaute sa cilindričnim usnikom → *abbr.* flag:

- double ~ - dvojni flažolet; dvojnica;
- English ~ - engleski flažolet, koji se od francuskog razlikuje po tome što uobičajeno ima šest rupa na prednjoj i najčešće jednu (za palac) na zadnjoj strani; svira se sa dve ruke;
- French ~ - francuski flažolet koji za razliku od engleskog ima četiri rupe na prednjoj i dve (za palac) na zadnjoj strani;

svira se sa dve ruke ⇔ quadrille flageolet;

- folk ~ - narodni flažolet sa maksimalno pet rupa; svira se jednom rukom;
 - one-handed ~ - jednoručni flažolet, flažolet čiji je mehanizam dizajniran za jednoručno korišćenje;
 - quadrille ~ ⇔ French flageolet;
 - triple ~ - trojni flažolet;
- [2] ~s - flažoleti, visoki tonovi (iz alikvotnog niza) koji se proizvode na žičanim (posebno gudačkim) instrumentima, kada se žica na određenom mestu samo dotakne umesto da se čvrsto pritisne o hvatnik, pri čemu nastaje jasan, zviždav, nosiv ton bojom nalik na ton male uzdužne flaute (→ flageolet [1]).

flair /fleə/ [n]

- [1] prirodni talenat, dar: *His sister has a flair for music (... ima prirodni dar za muziku);*
- [2] smisao za stil, prepoznatljiva elegancija: *She played the piece with her usual flair (... svojom prepoznatljivom elegancijom)*

flam /flæm/ [n] flam, jedan od osnovnih rudimenata u bubnjarskoj muzičkoj teoriji; ① *see:* RUDIMENTS [1]

flamadiddle /'flæmə,dɪdl/ [n] flamdidl, jedan od osnovnih rudimenata u bubnjarskoj muzičkoj teoriji (kombinacija paradidl-flam)

flamboyant /'flæm'boɪənt/ [adj] nakićen, blistav, bombast

flame-hole /'fleɪm,həʊl/ [n] dekorativni f-otvori na violi d'amore i srodnim instrumentima

flamenco /flə'menkəʊ/ [n] flamenko:

- [1] stil instrumentalne i vokalne muzike poreklom sa juga Španije, karakterističan po intenzivnom ritmu i improvizatorskom karakteru; izvodi se nezavisno ili kao pratnja flamenko plesu:
- ~ fusion - flamenko fuzija, flamenko stil koji je uticao na mnoge moderne muzičke žanrove, posebno na rumbu, sambu, salsu, pop, rok i džez;
 - ~ puro - originalni, tradicionalni flamenko;
 - ~ rumba - flamenko rumba, stil flamenko muzike iz Španije;
 - ~ shoes - flamenko cipele, tradicionalno crne ili crvene kožne cipele sa štiklom visine 4-6 cm;
 - new ~ - novi flamenko, sinonim za savremeni flamenko
- [2] andaluzijski ples živog, često

- improvizovanog ritma praćen odsečnim stepovanjem i pljeskanjem rukama
- flanging /'flændʒɪŋ/ [n] flendžing, specijalni efekat koji vodi poreklo iz 1960-ih kada se koristio za oživljavanje i animaciju standardnih instrumenata i glasova
- flared /flæəd/ [adj] zvonast, u obliku zvona
- flat¹ /flæt/ [n]
 [1] snizilica, znak za snižavanje visine tona za polustepen;
 • double ~ - dvostruka snizilica; ① *see illus. ACCIDENTALS*;
 • natural ~ - razrešilica-snizilica, predznak koji se koristi posle dvostruke snizilice da bi se razrešila jedna snizilica;
 [2] kulisa (deo pozorišne dekoracije) ① *see: SCENERY [2], SETTINGS*;
- flat² /flæt/ [adj: flatter, flattest] [1] snižen (ton): ~ note - snižena nota; [2] ravan; [3] dosadan
- flat³ /flæt/ [adv] nisko, van intonacije: *This flute plays flat (Ova flauta distonira/svira niže od zadate intonacije)*
- flat⁴ /flæt/ [v, ps & pp flatted, pres. part. flatting]
 [1] *Am.* sniziti (notu) ⇔ flatten;
 [2] distonirati, pevati/svirati niže od zadate intonacije
- flat-and-a-half /flæt ənd ə ha:f/ [n] snizilica kojom se nota uz koju stoji snižava za stepen ipo ⇔ sesquiflat
- flatly /'flætlɪ/ [adv] monotono
- flatten /flætn/ [v ps & pp flattened, pres. part. flattening]:
 [1] (u muzici) sniziti (ton): to ~ a note - sniziti notu ⇔ flat⁴ [1];
 [2] zaravniti, spljoštiti
- flat-footing ⇔ *DANCE* ▶ clog dance
- flatpick /'flæt,pɪk/ [n] trzalica/terzijan u obliku jednakokrakog trougla sa zaobljenim uglovima; termin "flatpick" se koristi da bi se napravila distinkcija sa trzalicom-naprstkom ① *see: PICK [1]* ▶ thumb and finger pick
- flat[ten] /'flæt[n]/ [v] sniziti (ton pomoću snizilice) ⇔ lower, depress
- flattened /'flætnɪd/ [adj] snižen (za polustepen) ⇔ lowered
- flattening /'flætnɪŋ/ [n] snižavanje (tona snizilicom)
- flatulent ⇔ pretentious
- flautando /fla:u'ta:ndəʊ, /t. flau'tandə/ [adv] flautando, (kod gudačkih instrumenata) sviranje gudalom brzim i lakim potezom bez pritiska blizu hvatnika čime se proizvodi zvuk nalik na zvuk flaute ⇔ flautato, flautendo, flutelike ① *see: ARTICULATION [2]* ▶ ARTICULATION ON BOWED INSTRUMENTS
- flautato ⇔ flautando
- flautendo ⇔ flautando
- flautist ⇔ flutist
- fleBILE ⇔ mournfully
- fleeting /'fli:tɪŋ/ [adj] prolazan ⇔ passing
- flexatone (*alt.* flex-a-tone) /'fleksə,təʊn/ [n] fleksaton, moderni idiofoni instrument koji se sastoji od savitljive metalne pločice o koju udaraju dve kuglice
- flexible /'fleksɪbəl/ [adj] fleksibilan: ~ tempo - fleksibilan tempo
- flies ⇔ soffit
- fling /flɪŋ/ [n] fling, živahan škotski ples ⇔ Highland fling
- float /fləʊt/ [v] plutati, lebdeti
- floating /'fləʊtɪŋ/ [adj] plutajući: ~ tremolo - plutajući tremolo
- floor /flɔ:/ [n] pod, podijum: dance ~ - plesni podijum
- floor tom /'flo: tɒm/ [n] indijaner, podni tom u setu bubnjeva, najčešće oslonjen na noge (uobičajno tri) koje su raspoređene po obimu; može biti vezan i za stalak za činelu; indijaner nije deo svakog seta, ali kada se koristi, to je uvek najveći timpan i uvek daje najdublji ton od svih timpana ① *see illus: DRUM KIT*
- flop /flɒp/ [n] promašaj/neuspeh; "bula"; complete ~ - potpuni promašaj: *Whether the concert is a success or a complete flop, you still have to pay the artists (Bilo da je koncert pun pogodak ili totalni promašaj....)* ⇔ washout
- Florentine /'flɒrən,tʃaɪn/ [adj] firentinski; ~ Camerata firentinska kamerata (grupa muzičara, kompozitora i pesnika iz 16. veka iz Firence koja je nastojala da oživi grčku tragediju)
- florid /'flɒrɪd, 'flɔ:r-/ [adj] ukrašen, dekorisan, bogat ukrasima, ornamentan
- flourishes /'flaʊrɪʃz/ [n] ukrasi, ornamenta (u širem smislu) u muzici 17. i 18. veka (melizmi, kolorature, improvizovani ukrasi)
- flourish [of trumpets] [n] fanfare:
 [1] komad koji izvode samo trube;
 [2] vesela lovačka kompozicija;
 [3] kratka i treštava svirka trubama (u konjici)

(stari naziv: tucket)

flow /fləʊ/ [n] tok

flue /flu:/ [n] procep kroz koji vazduh struji pored bloka (kod labijalnih svirala) ⇔ windway

- ~ work - skup labijalnih registara

flue pipe ⇔ HORN ▶ cow horn

fluff /flʌf/ [n] »kiks« (obično glumački, zbog zaboravljenog teksta)

flugelhorn /,flu:gəl'hɔ:n/ [n] krilnica, "fligorna", krilni rog, signalni rog sa ventilima poreklom iz Nemačke: bass ~ - basova krilnica; rotary flugelhorn - rotaciona krilnica

flugelhorns [n] porodica krilnica (opšti naziv) ⇔ bugles

flute /flu:t/ [n]

[1] (~s) generički naziv za grupu labijalnih duvačkih instrumenata kod kojih se vazдушna struja iz sviračevih usta u tankom mlazu upravljuje na ivicu okruglog otvora - labiuma;

[2] flauta, drveni duvački instrument; danas se izrađuje od metala (najčešće od legure bakra, nikla i cinka nazvane «novo srebro»); svira se tako što usnice pod oštrim uglom šalju u instrument mlaz vazduha koji se lomi na labialu, tako da jedan deo ulazi u instrument, a drugi se gubi (pa je flauta instrument koji kod drvenih duvača troši najviše vazduha); cev od oko 67 cm se rasklapa u 3 (ređe 4) dela, koji se spojevima uvlače jedan u drugi; delovi su: glava (sa bočno postavljenim ulaznim otvorom za vazduh koji je okružen pljosnatim obodom – tzv. usnom, čiji je oblik podešen tako da na njega naleže donja usna svirača), srednji dio cevi (najduži i u tehničkom smislu najvažniji, jer se na njemu nalazi i mehanizam sa 16-18 poklopaca i veliki broj poluga kojima se one pokreću) i završni deo cevi (sa samo dve ili tri rupice); pri sviranju svirač drži instrument nadesno od sebe, u poprečnom, vodoravnom položaju; desnom rukom se manipuliše donjim delom mehanizma, a levom gornjim delom, pri čemu se upotrebljava devet prstiju (sve osim desnog palca, koji služi samo kao oslonac instrumenta); opseg instrumenta je c1 - d4; kao i većina drvenih duvača flauta preduvava u oktavu; na flauti su izvodljive sve vrste lestvica, arpedia i brzih skokova u stakatu → *abbr. fl.*:

- ~ d'amour – flauta d'amour, mecosopranski član porodice flauta; ponekad se sreće i pod nazivom tenor flauta ⇔ tenor flute;
- ~ player ⇔ flautist, flutist;
- alto ~ - alt-flauta (javlja se u dva registarska oblika: *in G* i *in F*);
- Baroque ~ - barokna transversalna flauta ⇔ one-key(ed) flute;
- bass ~ – bas flauta (za oktavu niža od koncertne, duge cevi obično savijene u obliku slova „J“); ***termin bass flute se do sredine 20-og veka ponekad koristio kao naziv za alt-flautu (posebno u Velikoj Britaniji);
- beaked ~ ⇔ recorder;
- block~ ⇔ recorder;
- cane ~ – čakan, flauta u obliku štapa za šetnju ⇔ walking-stick flute;
- Chinese bamboo ~ ⇔ dizi;
- chord ~ – dvostruka flauta podešena za realno dvoglasno sviranje;
- concert ~ – koncertna flauta;
- contra-alto ~ - kontraalt flauta;
- contrabass ~ - kontrabas flauta sa glavom u obliku slova “T” ⇔ pinschophone;
- cross ~ ⇔ transverse flute;
- direct ~ ⇔ end-blown flute;
- double ~ - dvostruka flauta, prava flauta sa dve paralelne cevi, kao narodni instrument: *dvojnica* ⇔ PIPE ▶ double pipe;
- double contrabass ~ ⇔ subcontra-bass flute;
- duct ~ ⇔ fipple flute;
- E FLAT ~ - flauta *in Es*;
- elderwood ~ - duduk: tradicionalni drveni duvački instrument sa dvostrukim jezičkom ⇔ duduk, shepard's reed flute
- end-blown ~ - uzdužna flauta, prava flauta ⇔ direct flute; vertical flute;
- English ~ ⇔ recorder;
- eunuch ~ ⇔ mirliton;
- German ~ ⇔ transverse flute;
- fipple ~ ⇔ recorder;
- flageolet ~ ⇔ flageolet;
- hyperbass ~ - hiperbas flauta, najveći instrument iz porodice flauta sa najdubljim registrom;
- octave ~ ⇔ piccolo [flute];
- one-handed ~ - jednoručna flauta,

koncertna flauta dizajnirana za sviranje jednom rukom;

- one-key(ed) ~ ⇔ Baroque flute;
- onion ~ ⇔ mirliton;
- nose ~ - nosna flauta, popularni muzički instrument u Polineziji i zemljama pacifičkog pojasa; sličan instrument prisutan je i u muzičkim tradicijama Afrike, Kine i Indije;
- piccolo ~ - pikolo, mala flauta, duplo kraća od velike, po zvuku najviši duvački instrument sa rasponom od d1 do c4; spada u transponujuće instrumente i zapisuje oktavu niže od zvučanja; u periodu klasicizma (druga polovina 18. veka) u orkestru je imala zadatak da imitira zvuke iz prirode (pesma ptica, oluja, specijalni efekti i sl.); postaje standardni član duvačke orkestarske sekcije u periodu romantizma ⇔ piccolo; octave flute;
- ring ~ - prstenasta flauta, delo James-a Johanson-a;
- sallow ~ ⇔ willow flute;
- sea ~ ⇔ haidi;
- soprano ~ - sopran-flauta;
- standard C ~ - standardna C flauta;
- subcontrabass ~ - subkontrabas flauta ⇔ double contrabass flute;
- tenor ~ ⇔ flute d'amour;
- transverse ~ - poprečna flauta ⇔ cross flute, German flute (stari izraz);
- upright bass ~ - uspravna bas flauta;
- vertical ~ ⇔ end-blown flute;
- walking-stick ~ ⇔ cane flute;
- whistle-headed ~ ⇔ recorder;
- willow ~ - skandinavska narodna pištaljka bez rupa ⇔ salow flute;

[3] orguljski registar:

- chimney ~ - flauta sa cevčicom, vrsta poluzatvorenog orguljskog registra ⇔ rohr flute, reed flute;
- harmonic ~ - harmonična (oktavna) flauta, orguljski registar sa sviralama koje preduvavaju u oktavu;
- reed ~ ⇔ chimney flute;
- rohr ~ ⇔ chimney flute;
- spindle ~ - šiljasta flauta, vrsta orguljskog registra ⇔ spire flute;
- spire ~ ⇔ spindle flute;

flutelike /'flu:t,lak/ [adj] nalik na zvuk flaute ⇔ flautando

flutist /'flu:tɪst, 'flob:tɪst/ [n] *Am.* flautist(a) ⇔ *Br.* flautist, *FLUTE* ▶ flute player

flutophone /'flutəʊfəʊn/ [n] flautofon, plastični instrument ograničenog raspona, sličan blok-flauti ⇔ tonette

fluxus /'flʌksəs/ [n] fluksus, međunarodni neoavangardni pokret osnovan 1962. sa ciljem povezivanja pripadnika ekstremne umetničke avangarde u Evropi i SAD; osnovne ideje i stavovi fluksusovaca, zasnovane na antiugetnosti i antiestetici, su raznorodne, a često i kontradiktorne, ali ih spaja težnja ka sintezi raznorodnih umetničkih disciplina kroz raznovrsne akcije i improvizovana intermedijalna događanja; imena iz sveta muzike povezana sa ovim pokretom: John Cage, John Cale, Philip Corner, Richard, Maxfield i dr.

fly /flaɪ/ [v] leteti; ~ off - slučajno preduvati u neželjeni alikvotni ton

flyer ⇔ leaflet

flying-V [guitar] /'flaɪŋ vɪ/ [n] tip Gibson električne gitare tipične po telu u obliku slova "V"

FMP *acro.* → *MEMORY* [2] ▶ flesh memory player

focus ⇔ concentrate

fog /fɒg/ [n] magla: ~ machine - mašina za pravljenje efekta magle za scenske potrebe

foghorn /'fɒg,hɔ:n/ [n] (žargonski) jaki, duboki zvuk FOH *acro.* → Front of House

foil /fɔɪl/ [n] karakter (u drami, operi i sl.) koji treba da kontrastom naglasi ili ukaže na suprotne osobine nekog drugog lika

fold¹ /fəʊld/ [n] nabor, pregib ① *see:* VOCAL FOLDS

fold² /fəʊld/ [v] savi(ja)ti, presavi(ja)ti, umota(va)ti

folded /'fəʊldɪd/ [adj] savijen, uvijen: ~ tube - savijena cev (npr. duvačkog instrumenta)

folia /'fəʊlɪə/ [n] folija, živa i bučna portugalska karnevalska igra iz 16. i 17. veka koju izvode muškarci obučeni u žensku odeću, često noseći maskirane dečake na ramenima

folk¹ /fəʊk/ [n]

[1] (folk music) folk muzika (kao muzički žanr) ① *see:* *MUSIC*¹ ▶ *FOLK MUSIC* [1], [2]:

▶ anti-~ - anti-folk, podžanr folka nastao u Njujorku 1980-ih, karakterističan po sirovom i eksperimentalnom zvuku, kao i po ismevanju pretenciozne mainstream muzičke scene; prepoznatljiviji predstavnici: Cindy Lee Berryhill, Brenda Kahn, Paleface, JJ

- Crash, Milk Kan, Lucy Joplin, Extradition Order i dr.;
- ▶ apocalyptic ~ - apokaliptični folk, termin koji je David Tibet koristio kao referentni za muziku svog benda Current 93 u periodu s kraja 1980-ih i početka 1990-ih;
 - ▶ country ~ - kantri folk, hibridni podžanr progresivnog folka i kantri muzike koji se javlja 1966. godine; razvija se kao "mekša verzija kantri muzike, uz nastavljanje tradicija političke angažovanosti tipične za progresivni folk; predstavnici: John Denver, Emmylou Harris i dr.;
 - ▶ freak ~ - "frik" folk, podžanr folka karakterističan po tome što iz tradicionalne narodne muzike preuzima akustičnu instrumentaciju, a uvodi elemente avangardne muzike, baroknog popa i psihodeličnog folka; tipični predstavnici: Faun Fables, Animal Collective, Joanna Newsom, Bowerbirds, Woods, Greg Weeks, Rio en Medio, Ariel Pink i dr.;
 - ▶ indie ~ - indi folk, muzički žanr nastao 1990-ih iz indi roka; najznačajniji predstavnici: Lou Barlow, Jeff Buckley, Elliott Smith, Neutral Milk Hotel, Bright Eyes, i dr.;
 - ▶ neo~ - neofolk, eksperimentalni stil inspirisan folk muzikom koji se razvio iz post-industrijske muzike; javlja se u striktno akustičnoj formi ili kao kombinacija akustičnog folk zvuka uz pratnju klavira, gudačkih instrumenata i elemenata industrijske i eksperimentalne muzike; najpoznatiji predstavnici: Angels of Light, Faun, Naevus, Omnia, Nest, the Winding Stair i dr.;
 - ▶ progressive ~ - progresivni folk, u SAD, stil folka karakterističan po politički angažovanoj orijentaciji, dok se u Britaniji ovaj termin vezuje uz podžanr folka koji odbacuje konvencije vezane za tradicionalnu folk muziku i podstiče stilske i tematske inovacije, utirući put psihodeličnom folku i utičući na razvoj progresivnog roka;
 - ▶ psychedelic ~ - psihodelični folk, muzički žanr koji je počeo stapanjem folka i psihodelične muzike tokom 1960-ih; bazično akustični žanr; predstavnici: Kaleidoscope, It's a Beautiful Day, Peanut Butter Conspiracy, Grateful Dead, Comus i dr.
- [2] narodna muzika: *She is crazy about Irish folk (Luda je za irskom narodnom muzikom)*
- folk² /'fəʊk/ [adj] narodni: ~ culture – folk kultura; ~ elements – folk elementi (uvođenje folk melodija, ritmova ili karakterističnih harmonskih progresija u orkestarsku ili kamernu muziku) turbo~ - turbo-folk
- folkcore /'fəʊk,ko:/ [n] folklor, termin kojim se označavaju muzičke grupe koje izvode muziku pod uticajem kako folka, tako i hardkor muzičkih žanrova, ili (preciznije) grupe koje sviraju pank rok i hardcore akustičnim instrumentima u lo-fi senzibilitetu (→ lo-fi)
- folklore /'fəʊklo:/ [n] folklor, anonimne umetničke tvorevine naroda (pesme, pripovetke, napevi, igre, vez, oružje i oruđe, nošnja, sviranje na narodnim instrumentima): musical ~ - muzički folklor
- folkloric /'fəʊk,lɔ:ɾɪk, -lɔ:ɾ-/ [adj] folklorni: ~ music – folklorna muzika
- folklorism /'fəʊklo:rɪzəm/ [n] folklorizam
- folktronica /,fəʊk'trɒnɪkə/ [n] folktronika, muzički žanr koji objedinjuje različite elemente folk muzike i elektronike, karakterističan po semplovima akustičkih instrumenata (posebno žičanih) i inkorporiranim hip-hop ritmovima
- follow /'fəʊləʊ/ [v]
- [1] pratiti, slediti (u plesu) ① see: LEAD [1];
- [2] držati se (nečega): ~ the advice/ instructions – držati se saveta/instrukcija;
- [3] ~ on (from sth) - proizilaziti, nastavljati se: *This course follows on from the elementary level course (... se nastavlja na početni tečaj)*
- follower /'fəʊləʊə/ [n]
- [1] sledbenik: trend ~s (in commercial music) – sledbenici trenda (u komercijalnoj muzici);
- [2] ⇔ answer
- follow-up /'fəʊləʊ,ʌp/ [n] nastavak: *As a follow-up to the project, they organized a series of concerts (Nastavljajući aktivnosti [u duhu završenog] projekta...)*
- fondly /'fɒndli/ [adv] ⇔ LOVE ▶ with love
- fonocromia /,fəʊnə'krəʊmiə/ [n] fonokromija, sistem muzičke notacije koju je 1951. godine uveo kompozitor kubanskog porekla Enrique Ubieta; sistem se zasniva na korišćenju različitih boja u zamenu za dinamičke termine, npr. zelena nota umesto *pp*; plava umesto *p*, narandžasta umesto *f* itd.

foot /fʊt/ [n, pl. feet /fi:t/]:

- [1] stopa (mera za dužinu orguljskih svirala);
- [2] stopa (u poeziji): imperfect ~ - nesavršena stopa, metrička stopa koja se sastoji od jednog sloga; metrical ~ - metrička stopa;
- [3] stopalo: ~-operated bellows - meh kojim se upravlja stopalima;
- [4] stopa, mera za dužinu (0,3048 m)

foothole ⇔ windhole

footing /'fʊtɪŋ/ [n] pedalizacija na orguljama (aplikatura prstima i petom)

foot-stomping ⇔ DANCE ▶ clog dance

footwork /'fʊt,wɜ:rk/ [n]

- [1] stil uličnog plesa koji se razvio u Čikagu; odlikuje ga brzi rad nogu praćen energičnim uvrtnjima tela i okretima;
- [2] rad nogu, aspekt plesnih tehnika koji se odnosi na položaj i pokret nogu u plesu

force¹ /'fɔ:s/ [n] snaga: with ~ - snažno ⇔ CON ▶ con forza

force² /'fɔ:s/ [v] forsirati (glas)

forefall /'fɔ:fo:l/ uzlazni predudar[ac] (u 17. veku) ⇔ beat [5]) ⓘ see: BACKFALL

forefinger ⇔ FINGER ▶ index finger

foreign /'fɔ:ɪn/ [adj] stran, nepripadajući: foreign to the scale/key - vanlestvični

fore(-)pillar /'fɔ:,pɪlə/ [n] stub, uspravni deo harfe ⇔ column; pillar; ⓘ see illus.: harp

forerunner /'fɔ:,rʌnə/ [n] preteča ⓘ see: AVANT-GARDIST

forestage ⇔ apron stage

form /fɔ:m/ [n] oblik, forma, oblik, model, obrazac, lik, izgled, spoljašnja strana; oblik koji ima neko umetničko delo (za razliku od sadržaja):

- arch ~ - lučki/simetrični (muzički) oblik (forma tipa A B C B A, A B C D C B A i sl.) ⇔ bow form;
- bar ~ - bar (oblik a a' b, tipičan za pesme majstora pevača);
- (simple) binary ~ - dvodelna forma; tematski, harmonski i strukturalno zaokružen muzički oblik koji se sastoji iz dva perioda ili dva dela koja po veličini odgovaraju periodu ⇔ two-section form; two-part form;
- bow ~ ⇔ arch form;
- chain ~ - oblik građen nizanjem odseka (A, B, C...) ⇔ sectional form, serial form;
- compound ternary ~ - složena

[trodelna] pesma ⇔ complex ternary form;

- complex ternary ~ ⇔ compound ternary form;
- continuation ~ - oblik građen razvijanjem;
- cyclic[al] ~s - ciklični oblici (karakteristični po tematskoj povezanosti stavova) ⓘ see: MULTIMOVEMENT FORMS;
- first movement ~ ⇔ sonata form;
- five-part ~ - razvijena forma (pesme) (oblik tipa ronda) → ABABA, ABACA;
- homophonic ~ - homofoni oblici (menuet, skerco, rondo);
- free ~ - slobodna forma;
- long ~ - u džezu, kompozicija sa većim brojem tema isprepletanih solo deonicama, interludijumima i drugim pasažima;
- multmovement ~s - višestavačni oblici;
- musical ~s (also: study of musical forms) - nauka o muzičkim oblicima (kao naučna disciplina);
- open ~ - otvoreni oblici, termin kojim se ponekad označavaju "mobilni" ili "polivalentni" muzički oblici kod kojih redosled stavova ili delova nije fiksiran ili je prepušten izvođaču;
- original ~ ⇔ SERIES ▶ basic series;
- polyphonic ~ - polifoni oblici (kanon, fugato, fuga, invencija);
- rondo-sonata [~] - sonatni rondo, rondo višeg tipa;
- root ~ ⇔ POSITION [3] ▶ fundamental position;
- rounded binary ~ - prelazni tip između dvodelne i trodelne forme (a a b a);
- Scarlattian binary ~ - Skarlatijev sonatni oblik;
- sectional ~ ⇔ chain form;
- serial ~ ⇔ chain form;
- set ~s - zaokruženi oblici (u vokalno-instrumentalnim delima);
- sonata allegro [~] ⇔ sonata form;
- sonata ~ - sonatni oblik, sonatni stav, sonatna forma ⇔ first movement form, sonata allegro [form];
- song ~ - oblik pesme;
- strophic ~ - strofična forma;
- ternary ~ - trodelna forma [pesme], muzički oblik koji se sastoji iz tri dela, s tim što je prvi deo ponovljen: A-B-A; srednji

- deo predstavlja kontrast prvom i poslednjem delu ⇔ three-part form; three-section form;
- three-part ~ ⇔ ternary form;
 - three-section ~ ⇔ ternary form;
 - two-part ~ ⇔ (simple) binary form;
 - two-section ~ ⇔ (simple) binary form
- formal /'fɔ:məl/ [adj] formalan: ~ design/structure – formalna struktura (muzičkog oblika i sl.)
- formalism /'fɔ:mə,lɪzəm/ [n] formalizam, svi naglašeni oblici konvencionalizacije ili stilizacije u umetničkom izvođenju
- formants /'fɔ:mənts/ [n] formanti, karakteristične frekvencije svojstvene pojedinim govorenim ili pevanim vokalima; konstelacije alikvotnih tonova karakteristične za određenu zvučnu boju
- format /'fɔ:mæt/ [n] format (oblik, dimenzije, kalibar, klasa, kvalitet, veličina i sl.):
- audio file ~ - audio fajl format;
 - Audio Interchange File ~ - standardni format na Macintosh i Silicon Graphics računarima; ne podržava kompresiju pa su mu datoteke vrlo velike; karakterističan po ekstenziji .aiff ili .aif → *acro.* AIFF;
 - compressed ~ - kompresovani format;
 - MP3 ~ - MP3 format, kraći naziv za algoritam kodiranja zvuka MPEG-1 AUDIO LAYER 3 (Moving Picture Experts Group, Audio Layer III); nudi dobar kvalitet zvuka, a zauzima malo prostora; zasnovan na principu da iz audio zapisa eliminiše komponente koje ljudsko uho ne može čuti, čime se dobija deset puta manji zapis nego što bi bio u .wav formatu ⇔ MPEG-1 Audio Layer 3;
 - lossless audio ~ - audio format bez gubitka prilikom kompresovanja (npr. WAV);
 - lossy audio ~ - audio format sa gubitkom prilikom kompresovanja (npr. MP3);
 - music file ~ - format muzičkog fajla;
 - Musical Instrument Digital Interface ~ - MIDI format, popularni format zapisa koji nije standard za digitalno čuvanje zvuka, već standard pomoću kog se prenose muzički (primarno notni) zapisi → *acro.* MIDI;
 - Notation Interchange File ~ - digitalni format za zapise standardne muzičke notacije koji je omogućavao prenos/razmenu muzičkih zapisa; projekat je okončan i web sajt zatvoren 2006. godine → *acro.* NIFF;
 - uncompressed ~ - nekompresovani format;
 - Waveform Audio File ~ - WAV format, matični format zvuka u operativnom sistemu Windows; loša strana WAV formata je to što zahteva veliki memorijski prostor → *acro.* WAV;
 - Windows Media Audio ~ - WMA format, format primarno namenjen korišćenju za Windows Media Player; karakterističan po velikoj memorijskoj uštedi u odnosu na WAV, ali i na MP3 formate → *acro.* WMA
- formation /fɔ:'meɪʃən/ [n] formacija (u plesu i sl.)
- forró /'fɔ:rɔ:/ [n] foro muzika, muzika koja obuhvata brojne plesove severoistočnog Brazila, kao i različite muzičke žanrove koji prate pomenute plesove; karakteristična po instrumentalnoj podršci harmonike, zabumba bubnjeva i trianglera kao standardne postavke
- forte /'fɔ:teɪ; 'fɔ:ti/ [adv] forte, jako, snažno, glasno (dinamička oznaka) [→ f [3]] sa gradacijama:
- ▶ fortissimo – veoma jako, fortissimo (komparativ od forte) → *abbr.* ff;
 - ▶ fortississimo – (superlativ od forte) izuzetno jako, jače nego fortissimo ⇔ fortissimo possibile → *abbr.* fff
 - ▶ fortissississimo – najjače, jače nego *fortissimo possibile* (oznaka koja se u muzičkoj literaturi retko javlja) ⇔ fortissimo → *abbr.* ffff
- fortepiano¹ /,fɔ:tpɪ'æneɪ/ [adj, adv] fortepiano, (dinamička oznaka) jako, a onda iznenada tiho izvođenje → *abbr.* fp ⓘ *see:* PIANOFORTE¹
- fortepiano² /,fɔ:tpɪ'æneɪ/ [n, pl. fortepianos] fortepiano, naziv za prvi klavir sa čekićima koji je prvi put opisan 1709. godine kao tvorevina Bartolomeo Christoforia iz Firence; na stvaranju klavira sa čekićima radili su i Schroter u Drezdenu i Marius u Parizu; odmah je pokazao svoje osnovne prednosti nad instrumentima koji su mu prethodili: jačina tona zavisi od jačine udara, svaka nijansa u snazi udara prenosi se na zvuk klavira → PIANOFORTE²
- forthcoming /,fɔ:θ'kʌmɪŋ/ [adj] predstojeći ⇔ upcoming: ~ concert – predstojeći koncert ⓘ *see:* IMPENDING

fortissimo piano /fɔ:'tʃsə,məʊ pi'ænəʊ/ [adv]
dinamička oznaka: iz fortisima u piano → *abbr.*
ffp

fortissimo possibile ⓘ *see:* FORTE ▶
FORTISSISSIMO

fortondoando ⓘ *see:* FORTE ▶
FORTISSISSISSIMO

forza /'fɔ:tsəl/ [n] muz. snaga

forzando /fɔ:'tʃɑ:ndəʊ, lt. for'tsɑndɔ/ [adj, adv]
forcando, jako sa vrlo snažnim akcentom →
abbr. fz, ffz ⇔ forzato

forzato ⇔ forzando

fourteenth /,fɔ:'ti:nθ/ [n] kvartdecima (interval)

four /fɔ:/ [number] četiri: ~-hand(ed) -
četvororučno; ~-hand(ed) playing -
četvororučno sviranje

fourth /fɔ:θ/ [n] kvarta, interval kod koga je viši ton
četvrti od nižeg; sadrži pet polutonova i smatra
se jednim od najsavršenijih intervala u
tradicionalnoj harmoniji, a koristi se i kao
gradivni element u avantgardnoj kvartnoj
harmoniji:

- augmented ~ - prekomerna/povećana kvarta, kvarta kod koje je razmak između tonova šest polustepena, npr. ce-fis) → *abbr.* A4;
- diminished ~ - umanjena kvarta, kvarta kod koje je razmak između tonova četiri polustepena → *abbr.* d4;
- Lydian ~ - lidijaska kvarta;
- perfect ~ - čista kvarta, kvarta kod koje je razmak između tonova pet polustepena, npr. ce-ef → *abbr.* P4;
- circle of ~s - kvartni krug

four-to-the-flour /fɔ: tu ðə flɔ:/ udarac bas
bubnja na svaku četvrtinku: ritmički obrazac sa
karakterističnom primenom u disko muzici 1970-
ih i 1980-ih koga karakteriše ravnomerno
akcentovan bit na bas bubnju

foxtrot¹ /'fɒks,tɹɒt/ [n] fokstrot, ples u 2/4 taktu,
brzog tempa; po pravilu se deli na spori fokstrot,
tj. slowfox i na brzi fokstrot, tj. quickstep

foxtrot² /'fɒks,tɹɒt/ [v, ps. & pp. foxtrotted, pres.
part. foxtrotting, 3rd per. pres. simp.
foxtrots] plesati fokstrot

foyer ⇔ lobby

fp *abbr.* → fortepiano

fraction /'frækʃn/ [n] razlomak

fragment /'frægmənt/ [n] fragment, odlomak

fragmentation /,frægmən'teɪʃən/ [n]
fragmentacija; ~ of themes - "šupljikavi rad"

(faktura u kojoj je melodijska linija raspoređena
na nekoliko instrumenata)

frame /freɪm/ [n] okvir:

- (cast-)iron ~ - okvir od livenog gvožđa;
- piano ~ - okvir klavira (na kome su zategnute žice čijim vibriranjem se proizvode tonovi) ⓘ *see illus.* → PIANO

framework /'freɪm,wɜ:k/ [n]

[1] kostur: project ~ - kostur projekta;

[2] okvir: two-voice ~ - "okvirni dvoglas" (po
Hindemith-u: dve najvažnije melodijske linije
višeglasnog stava)

freddo /'fredəʊ, lt. 'fredɔ/ [adv] hladno, depresivno,
bez emocija ⇔ coldly

free /fri:/ [adj]:

[1] slobodan: ~ combinations - slobodne
kombinacije (registra na orguljama);

[2] besplatan: ~ entrance - besplatan ulaz

freedom /'fri:dəm/ [n] sloboda: with some ~ - sa
izvesnom slobodom (u izvođenju) ⇔ *CON* ▶
con alcuna licenza

freelance¹ /'fri:lɑ:ns, -læns/ [adj] honorarni (koji
nije zaposlen u određenoj firmi, već na
slobodnom tržištu nudi svoje profesionalne
usluge): ~ musician/journalist - honorarni
muzičar, novinar i sl.; ~ job - honorarni posao

freelance² /'fri:lɑ:ns, -læns/ [adv] honorarno: *He
works freelance (On radi honorarno)*

freelancer /'fri:lɑ:nsə, -lænsə/ [n] honorarac

freely /fri:li/ [adv] slobodno ⇔ liberamente, a
piacere

freestyle ⇔ *HOUSE* ▶ freestyle house

Freetekno ⇔ hardtek

French¹ /frentʃ/ [n] [1] Francuz; [2] francuski
(jezik)

French² /frentʃ/ [adj] francuski: in the ~ manner
- u francuskom maniru ⇔ *ALLA* ▶ alla
francese

French horn ⇔ horn

frequency /'fri:kwənsɪ/ [n] frekvencija, brzina
vibracija, tj. broj oscilacija u jedinici vremena koji
određuje visinu tona ⓘ *see:* A440

- cutoff ~ - rezna frekvencija, granična frekvencija;
- fundamental ~ - fundamentalna frekvencija, najistaknutija i prevladavajuća frekvencija tona;
- fundamental ~ of speech - fundamentalna frekvencija govora (može varirati od 40 Hz za duboke muške glasove do 600 Hz za decu ili visoke ženske

glasove);

- very high ~ - vrlo visoka frekvencija → *acro.* VHF

FREQUENCIES OF CHROMATIC SCALE PITCHES/ FREKVENCije TONOVA HROMATSKE SKALE	
A	440,00 Hz
A#/Bb	466,16 Hz
B	493,88 Hz
C	523,25 Hz
C#/Db	554,37 Hz
D	587,33 Hz
D#/Eb	622,25 Hz
E	659,25 Hz
F	698,46 Hz
F#/Gb	739,99 Hz
G	783,99 Hz
G#/Ab	830,61 Hz
A	880,00 Hz

fret /fret/ [n] prag, krsnica, tanka, specijalno profilisana metalna prečka (najčešće od mesinga ili čelika) duž hvatnika nekih žičanih instrumenata: gitare, viole da gamba, itd (stariji izraz: stop)

fretboard /'fretbɔ:d/ [n] hvatnik sa pragovima (na kordofonim instrumentima)

fretless /'fretlɪs/ [adj] bez pragova (na hvatniku): ~ bass guitar - bas gitara bez pragova na hvatniku

fretted /'fretɪd/ [adj] sa pragovima (na hvatniku): ~ string instrument - žičani instrument sa pragovima

frevo /'frevəʊ/ [n] frevo, široki spektar muzičkih stilova iz Brazila koji su povezani sa karnevalskom tradicijom

fricative /'frɪkətɪv/ [n] frikativ, vrsta suglasnika koji se stvaraju teranjem vazduha kroz uski kanal, npr. između jezika i zuba ili nepca ⇔ spirant

friction /'frɪkʃn/ [n] trenje

fright /fraɪt/ [n] strah; stage ~ - trema ⇔ jitters; to have stage fright - imati tremu ⇔ *JITTERS* ▶ to get/have the jitters; *BUTTERFLY* ▶ have butterflies (in your stomach)

frog /frog/ [n] žabica, deo gudala koji se hvata prstima desne ruke ⇔ heel; at the ~ - (svirati)

kod žabice ① *see: ARTICULATION [2]* ▶

ARTICULATION ON BOWED INSTRUMENTS

front¹ /frʌnt/ [n]

[1] ⇔ prospect [1];

[2] ⇔ *PLATE* ▶ top plate

front² /frʌnt/ [adj] prednji; čeon: ~ row - prednji red; ~ seat - prednje sedište

frontman /'frʌntmæn/ [n, pl.: frontmen] frontmen, vodeći pevač benda

Front of House - žargonski izraz za sistem ozvučenja okrenut prema publici → *acro.* FOH

frontwoman /'frʌntwʊmən/ [n, pl.: frontwomen] vodeća pevačica benda

frottola /'frɒ'tɔ:lə/ [n, pl.: frottole] *It.* frotola, italijanska renesansna vokalna forma u kojoj domira gornji glas, dok ostali glasovi čine pratnju homofone strukture; ova dominacija vodećeg glasa dovela je do toga da se kasnija frotola razvije u formu za solo glas uz instrumentalnu pratnju

frumpet /'frʌmpɪt/ [n] hibridni Es/F instrument koji predstavlja kombinaciju tenor horne (Es alt-horne u SAD) i francuske horne; opstao je samo u periodu od 1964. do 1985. godine kada je i otišao sa muzičke scene zbog problema sa intonacijom

frying pan /'fraɪŋpen/ [n] »tiganj« gitara, nadimak prve električne havajske gitare koju je 1931. godine konstruisao George Beauchamp od aluminijuma; dobila nadimak po okruglom telu i dugačkom vratu

fs *abbr.* → *SCORE* ▶ full score

fugal /'fju:gəl/ [adj] koji se odnosi na fugu

fugato /'fju:ɡɔ:təʊ/ [n] fugato, odlomak ili stav neke veće vokalne ili instrumentalne forme koji je oblikovan na način fuge, ali nema potpuno zaokruženi oblik (često se sastoji samo od ekspozicije sa nekoliko nastupa teme)

fughetta /'fju:'getə/ [n] fugeta

fugue /'fju:g/ [n] fuga, trodelna kompozicija kontrapuntskog stila rađena na osnovu jedne ili više tema, po utvrđenim pravilima; ima tri dela: ekspoziciju, razvojni i završni deo:

- ~ by contrary motion ⇔ counter-fugue;
- ~ by inversion ⇔ counter-fugue;
- choral ~ ⇔ vocal fugue;
- chorale ~ - koralna fuga;
- close ~ ⇔ stretto fugue;
- counter-~ - inverzna fuga kod koje je komes inverzija duksa ⇔ fugue by

inversion, fugue by contrary motion

① *see*: MIRROR FUGUE;

- double ~ - dvostruka fuga, fuga građena na dve teme koje se javljaju istovremeno;
- "examination" ~ - "školska" fuga;
- five-part ~ - petoglasna fuga;
- four-part ~ - četvoroglasna fuga;
- free ~ - slobodna fuga;
- manifold ~ - višestruka fuga, fuga sa više tema;
- mirror ~ - inverzna fuga kod koje su svi glasovi u inverziji ① *see*: FUGUE BY INVERSION;
- permutation ~ - permutaciona fuga (Bahova horska fuga sa zadržavanjem svih kontrastsubjekata) ⇔ round fugue;
- quadruple ~ - četvorostruka fuga;
- real ~ - fuga sa realnim odgovorom, »realna fuga«;
- round ~ ⇔ permutation fugue;
- single ~ - jednostruka fuga, prosta fuga, fuga sa jednom temom;
- stretto fugue - streto fuga ⇔ close fugue;
- strict ~ - stroga fuga;
- three-part ~ - troglasna fuga;
- tonal ~ - fuga sa tonalnim odgovorom, »tonalna fuga«;
- triple ~ - trostruka fuga;
- two-part ~ - dvoglasna fuga;
- vocal ~ - vokalna fuga, horska fuga ⇔ choral fugue

fugued /fju:gd/ [adj] fugiran

fuguist /'fju:gɪst/ [n] kompozitor fuga

fuji /'fju:dʒɪ/ [n] fudži, popularni nigerijski muzički žanr

fulcrum /'fʊlkɹəm/ [n] *Br.* poprečna letva ispod dirki (na instrumentima sa klavijaturom) u koju su utaknuti klinovi - nosači dirki ① *see*:

[KEYFRAME] BALANCE RAIL

full /fʊl/ [adj, adv]

- [1] potpun, kompletan: ~ band - bend sa svim standardnim instrumentima; ~ house - (za pozorište, operu i sl.) ispunjeno do poslednjeg mesta; ~ orchestra - orkestar sa sve četiri standardne sekcije (gudači, drveni duvači, limeni duvači, perkusije); (at) ~ power - punom snagom; (at/with) ~ voice - punim glasom;

- [2] pun: ~ of sth/sb: *The performers seem to be full of energy* (Čini se da su izvođači puni

energije; at ~ speed - punom brzinom; ~ of oneself - pun sebe: *She is full of herself since she passed that exam* (Puna je sebe odkad je položila taj ispit);

[3] za sve glasove/instrumente;

IDM in ~ swing - u punom zamahu; to the ~ - do maksimuma

full on ⇔ TRANCE ▶ PSYCHEDELIC TRANCE ▶▶

full on psychedelic trance

full-scale /'fʊl'skeɪl/ [adj] potpun, iscrpan: ~ analysis - iscrpna analiza

fully /fʊli/ [adv] kompletno, potpuno: ~-fledged - potpuno osposobljen/razvijen: *In his third album, he proved that he is not only an artist but a fully-fledged musician* (Svojim trećim albumom je dokazao da nije samo umetnik, već i vrsni muzičar)

function /'fʌŋkʃən/ [n]

[1] funkcija:

- harmonic ~ - harmonska funkcija, osnovni element autentične kadence;
- tonic ~ - tonična funkcija;

[2] zvanična prilika, svečanost: to perform at ~s - nastupati na svečanostima

functionalism /'fʌŋkʃəneɪzəm/ [n]

[1] funkcionalnost (harmonska);

[2] funkcionalizam, filozofski i psihološki doktrina po kojoj je osnovni zadatak nauke utvrđivanje funkcija pojava, ustanova i, generalno, ljudske delatnosti u odnosu na društvo u celini ili neki njegov deo

fund /fʌnd/ [n] fond, skup svih sredstava za određenu svrhu, npr. skup svih sredstava potrebnih za realizaciju predstave

fundamental /'fʌndə'mentəl/ [adj]

[1] suštinski, osnovni, temeljni: ~ bass - (po Rameau-u: redosled osnovnih tonova akordskog niza);

[2] ⇔ root

fundus /'fʌndəs/ [n, pl. fundi /-daɪ/] fundus:

[1] celokupan posed opreme za predstave nekog pozorišta: fundus kostima, fundus rekvizite, itd.;

[2] uređen prostor u kojem se po posebnim propisima i pravilima skladište i čuvaju (odvojeno) kostimi, delovi dekora, rekvizita i sl., magacin

funk /fʌnk/ [n] fank, muzički žanr nastao u Americi 1960-tih stapanjem soula, soul džez, i ritma-i-bluz u novu muzičku formu tipičnu po naglašenom sinkopiranom ritmu i ulozi bas

gitare; preteča disko muzike; izvođači kao James Brown i Funkadelic poznati su kao pioniri fanki žanra:

- ~ carioca – fank karioka [① *see: CARIOCA; CARIOCA*], vrsta dens muzike ponikle sredinom 1980-ih u favelama Rio de Žaneira; direktni stilski izdanak Majami bejsa (→ Miami bass) ⇔ favela funk;
- ~ fingers – „fank prsti“, vrsta palica prikačenih na prste basgitariste kojima se proizvodi tipičan, vrlo perkusivan, fanki zvuk; kreirao ih je Toni Levin (Peter Gabriel, King Crimson, Liquid Tension Experiment);
- ~ jam – fank-džem, fuzioni žanr koji se javlja početkom 21. veka; objedinjava elemente fanka i kros-žanrovskih improvizacija, posebno džez, ambijenta, elektronske i hip hop muzike;
- ~ metal – fank-metal, fuzija fanka i hevi metala, nastala 1980-ih; tipični predstavnici: Living Colour, Bang Tango, Extreme, itd.;
- Brit ~ - brit-fank, muzički stil sa korenima u britanskoj muzičkoj sceni s kraja 1970-ih; predstavlja mešavinu elemenata fanka i soula sa originalnim fank-džezom i karipskim uplivima; jedna od značajnih odlika stila je dominantna uloga bas i ritam gitare; vrhunac popularnosti dostiže sredinom 1980-ih (Hi Tension, James Brown Brown and Earth, Wind & Fire);
- deep ~ - dip fank, stil koji, za razliku od mejnstrim fanka, ima siroviji, odlučniji i teži zvuk;
- electro~ elektro fank, muzički stil koji spada u domen u elektronske muzike, a direktno je inspirisan upotrebom Rolandove ritam mašine TR-808; jedna od najbitnijih komponenti elektro fanka je robotski vokal koji nastaje korišćenjem vokodera te je, uz mehanički zvuk 808-ice, postao zaštitni znak stila ⇔ electro, electro-boogie;
- favela ~ ⇔ funk carioca;
- free ~ - „slobodni fank“, termin koji Allmusic i pisac Scott Yanow koriste za kombinaciju avangardnog džez sa fank muzikom koja se razvila 1970-ih (Ornette Coleman/ Prime Time, Ronald Shannon Jackson/ Decoding Society, itd.);
- gangsta ~ ⇔ g-funk;

- G~ dž-fank, podžanr hip hopa koji se razvio iz West Coast gangsta repa; odlikuju ga duboki basovi, pojava razvijenije melodije i ženskih pratećih vokala, dok je glavni akcenat na glasu repera; jedan od najpoznatijih, ali i najpopularnijih pravaca ⇔ gangsta funk;
- liquid ~ ⇔ *DRUM AND BASS* ▶ liquid drum and bass; liquid;
- nu ~ - nu fank, lagani, rif-orijentisani i plesni stil nastao 1980-ih u Bruklinu, SAD kao novi talas oživljavanja fank zvuka 1970-ih; za razliku od originalnog fanka koji je primarno američki fenomen, nu-fank je fenomen svetskih razmera (The Quantic Soul Orchestra, The New Mastersounds, The Bamboos, itd.);
- P ~ - P-fank, podžanr fanka koji nastaje 1970. god. i pripisuje se Džordžu Klintonu (George Clinton) i njegovom bendu The Parliament, kasnije Funkadelic; predstavlja sintezu fanka, psihodeličnog roka i džez; ostali predstavnici: Earth, Wind And Fire, Kool And The Gang, The Commodores, Tower of Power;
- ~ rock – fank-rok, muzički stil nastao kao fuzija fanka i roka na prelazu iz 60-tih u 70-te godine 20-og veka; fank-rok se u instrumentalnom smislu bazično oslanja na bas gitaru, bubanj i električnu gitaru; bas i bubanj nosi tipičan fanki ritam, ali sa više intenziteta, dok je gitara obično pod rok uticajem, sa distorzijama; jedan od prvih slavom ovenčanih predstavnika je Jimi Hendrix;

① *see: GO-GO*

funkcore /'fʌŋ,kɔ:/ [n] fank-kor, muzički žanr koji predstavlja fuziju američkog hardkor pank a i fanka

funky ⇔ UK funky

funnel /'fʌnl/ [n] levak: ~-like mouthpiece - usnik u obliku levka

f(u)ocoso ⇔ passionately

furiant /'fjuəriənt/ [n] furijant, živahna češka narodna igra u 3/4 taktu, karakteristična po naizmeničnom pomeranju poluakcenata u pojedinim taktovima sa treće i pete osmine na četvrtu ⇔ furie

furie ⇔ furiant

furioso ⇔ furiously

furios /'fjuəriəs/ [adj] besan: in a ~ manner ⇔ furiously, furioso

furiously /'fjuəriəsli/ [adv] besno, žestoko (kao instrukcija za izvođače) ⇔ *FURIOUS* ▶ in a furious manner, *FURY* ▶ with fury; furioso

furniture ⇔ *STOP* ▶ compound stop

fury /'fjuəri/ [n] bes, srdža: with ~ ⇔ furiously

fusa /'fju:zə/ [n] osmin[k]a note (notna vrednost u menzuralnoj notaciji)

fuse ⇔ blend

fusion /'fju:zən/ [n] fuzija:

[1] muzički stil nastao kombinovanjem dvaju ili više žanrova;

[2] ⇔ *JAZZ* ▶ jazz fusion

futurepop /'fju:tʃə,pɒp/ [n] „fjučr-pop“, žanr elektronske plesne muzike nastao sredinom 1990-ih u Zapadnoj Evropi i SAD, posebno popularan na alternativnoj sceni i tipičan po objedinjavanju uticaja sintpopa, apliting trena i EBM-a

futurism /'fju:tʃə,rɪzəm/ [n] futurizam, umetnički, intelektualni i politički pokret s početka 20. veka kao prvi avangardni pokret koji se zalagao za potpun raskid s tradicijom i usvajanje nove etičke i estetske platforme industrijalizovanog vremena i tehnološkog prosperiteta

futurists, the ❶ *see*: NEW ROMANTICISM

fuzz /fʌz/ [n] „faz“, jedan od tri tipa distorzivnih elektro-akustičkih efekata u muzici, tipičan za električnu gitaru, pored distorzije (→ distortion [2]) i „overdrajva“ (→ overdrive)

fuzzy /'fʌzi/ [adj] nejasan, pomućen

FX *abbr.* → efekti (npr. „multiFX pedal“ znači „multieffects pedal“)

fz *abbr.* → forzando

G

G, g /dʒi:/

[1] »g« (ime tona) peta nota C-dur lestvice; nota "sol" u solfeđu ⇔ *so*:

- G double flat (*gb*) – geses, dvostruko sniženo G;
- G double sharp (*G**) – gisis, dvostruko povišeno G;
- G flat (*Gb*) - ges, sniženo G;
- G major → *SCALE [1] ▶ MAJOR SCALE ▶▶ G major scale*;
- *Gb* major → *SCALE [1] ▶ MAJOR SCALE ▶▶ G flat major scale*;
- *G#* major → *SCALE [1] ▶ MAJOR SCALE ▶▶ G sharp major scale*;
- *G#* minor → *SCALE [1] ▶ MINOR SCALE ▶▶ G sharp minor scale*;
- G [natural] – »g« (ime tona);
- G sharp (*G#*) - gis, povišeno G

[2] najniža žica na violini i treća na violi i violončelu;

[3] (u srednjem veku) naziv 7. stupnja tadašnjeg tonskog sistema

G /dʒi:/ (u muzičkoj teoriji) oznaka za G-dur i odgovarajući trozvuk

G1 – G ključ na prvoj liniji notnog sistema ⇔ *CLEF* ▶ french violin clef

G2 – G ključ na drugoj liniji notnog sistema ⇔ *CLEF* ▶ treble clef

g /dʒi:/ (u muzičkoj teoriji) oznaka za G-mol i odgovarajući trozvuk

gabba ⇔ gabber

gabbang /gɑ:'bɑ:n/ [n] gambang, indonežanski ksilofon sa bambusovim pločicama na rezonantnoj kutiji u obliku čamca

gabber /'gæbəl/ [n] gaber, stil elektronske muzike koji se razvio početkom 1990-ih u Holandiji (Rotterdam) kao podžanr hardkor tehno pravca; esencija gaber zvuka je distorzivni kik zvuk; gaber singlovi obično sadrže uzorke i sintentizovane melodije sa uobičajenim rasponom tempa od 150 do 220 bita u minuti; nasilje, droga i vulgarnost su česte teme u gaber tehnu ⇔ gabba:

- old school ~ - "stara gaber škola" karakteristična po tempu koji se retko spušta ispod 180 BPM;
- nu style ~ - "novi stil" sporijeg tempa (do 160 BPM) ⇔ mainstream hardcore

gaffer /'gæfəl/ [n] majstor svetla, stručno lice koje, po ideji reditelja, dizajnera svetla, scenografa i kostimografa, rukovodi scenskom rasvetom,

stvarajući određenu atmosferu, efekte i vodi knjigu svetla u kojoj su zabeležene sve posebne svetlosne naznake - štimunzi; često preuzima i funkciju dizajnera svetla

gagaku /gɑ:'gɑ:ku:/ [n] gagaku:

[1] vrsta japanske klasične muzike koja se vekovima izvodila na carskom dvoru u Kjotu uz koju se plesao bugaku ① *see*: BUGAKU;

[2] izabrana grupa japanskih plesača i muzičara koji izvode bugaku

gagok /gɑ:'gɒk/ [n] gagok, žanr koreanske vokalne muzike za mešovite muške i ženske glasove u pratnji malih ansambala koji čine tradicionalni koreanski instrumenti

gagri tuiduk ⇔ ney

gaily /'geɪli/ [adv] veselo ⇔ cheerfully

gain ① *see*: distortion [2]

gaita /'gɑ:tə/ [n] gaita:

[1] stil narodne muzike u Venecueli, baziran na instrumentima poput marakasa (→ maracas), kvatra (→ cuatro) i tambore (→ tambora); stekao popularnost širom Venecuele 1960-ih, da bi se 1970-ih stopio sa ostalim stilovima poput *salse* (→ salsa) i *merengea* (→ merengue);

[2] naziv za različite vrste gajdi prisutnih u muzičkoj tradiciji severa Španije i Portugala (Galician gaita, gaita asturiana, gaita de boto itd.), mada se na jugu javlja i kao naziv različitih instrumenata nalik na rog, flautu ili obou (npr. gaita gastoreña – andaluzijski rog)

gajde ⇔ bagpipes

gala /'gɑ:lə, 'getlə/ [adj] gala, svečani: ~ performance/concert – svečana/gala predstava/koncert

galimatias /'gæli'meɪʃɪəs, -'mæʃɪəs/ [n] galimatijas, zbrka reči, nerazumljiv, besmislen govor; na sceni se često koristi u komedijama da bi se neko predstavio smetenim i smešnim i pruža izuzetne mogućnosti za razigravanje glumcu, ali i traži izuzetnu veštinu i koncentraciju

gallery /'gæləri/ [n]

[1] galerija; art ~ - umetnička galerija;

[2] galerija (u pozorištu, bioskopu, itd. – najviši deo gledališta gde su sedišta najjeftinija);

- first ~ ⇔ *CIRCLE* ▶ dress circle;
- second ~ ⇔ *CIRCLE* ▶ upper circle;
- press ~ - galerija za predstavnike medija, "pres" galerija (u parlamentu, sudnici, itd.);

IDM play to the ~ – reći/govoriti ono što ljudi žele da čuju (u cilju sticanja popularnosti)

galliard /'gæljəd/ [n] galjarda, energična igra popularna u Francuskoj u 16. i 17. veku

Gallican /'gælikən/ [n] – galikanski ① *see*: CHANT

galop /'gæləp/ [n] galop:

[1] živi linijski ili kružni ples popularan u 19. veku, obično u dvočetvrtinskom taktu, prethodnica polke;

[2] muzika za istoimeni ples ili u ritmu galopa

gamak /'gæmək/ [n] gamak, melodijski ornament u Hindu muzici (→ raga) koji kombinuje određenu notu sa prethodnom/narednom uz vrlo specifičan vibrirajući efekat

gamba ⇔ viola da gamba

gamba player ⇔ gambist

gambas ⇔ *STOP* [1] ▶ string-toned stops

gambist /'gɑ:mɪst, 'gæmbɪst/ [n] (viola da) gambista, izvodjač na violi da gamba ⇔ gamba player

game /geɪm/ [n] igra: musical dice ~ - igra pomoću muzičke kocke, komponovanje zasnovano na kombinaciji unaprijed zapisanih (komponovanih) delova na kontrolisan slučajan način, bacanjem kockice; standardno se bacaju dve kockice ukoliko se “komponuje” menuet, odnosno jedna ukoliko se “komponuje” “trio”; u slučaju bacanja dve kockice uzima se zbir dobijenih rezultata bacanja; na osnovu dobijenog rezultata iz definisane tablice se bira odgovarajući deo koji se ubacuje u melodiju; najpoznatija muzička kocka vezuje se za W.A.Mozart-a

gamelan /'gæmɪ,læn/ [n] gamelan:

[1] narodni orkestar na Javi i Baliju; sastoji se pretežno od udaraljki: niza gongova (*bonang*, *kenog*), ksilofona (*gambang*), bronzanih ploča i bubnjeva i ponekog žičanog instrumenta;

[2] raznorodna indonežanska klasična muzika bazirana na brojnim i raznovrsnim melodičnim perkusijama koje su okosnica istoimenih orkestara

gamut /'gæmət/ [n] gama:

[1] ⇔ *SYSTEM* ▶ tonal system;

[2] celokupni srednjovekovni sistem heksakorada;

[3] stari naziv za lestvicu/skalu;

[4] stari izraz za opseg (svih nota u jednom muzičkom delu, od najniže do najviše)

garage (dance music) /'gærɪdʒ; gə'ra:ʒ/ [n] termin

koji se odnosi na različite varijante moderne elektronske dens muzike, generalno povezan sa hausom i diskom

garland /'gɑ:lənd/ [n]

[1] zbirka pesama ili balada;

[2] ukrasni venac (obično od lišća i cveća)

garment(s) ⇔ apparel

garmon ⇔ garmonika

garmonika /'gɑ:'mɒnɪkə/ [n] garmon[ika], ruski narodni instrument, harmonika dugmetara, standardno, sa po 25 dugmeta raspoređenih u primu i basu zbog čega je često nazivaju i 25x25 ⇔ garmon, garmoshka

garmoshka ⇔ garmonika

gasbah /'gæzbə, -bɑː, 'gɑ:z-/ [n] gazbah, alžirski i marokanski duvački instrument sa jezičkom

gasp /'gɑ:sp/ [n] dahtanje, zadihanost ⇔ panting

gasp /'gɑ:sp/ [v] dahtati ⇔ pant; *BREATHE* ▶ breathe hard; *BREATH* ▶ be out of breath; ~ for breath – boriti se za vazduh

gategcrash /'geɪt,kræʃ/ [v] doći nepozvan (kao “padobranac”) na žurku, u pozorište i sl.

gategcrasher /'geɪt,kræʃə/ [n] “padobranac” (na žurki, zabavi..)

gato /'gɑ:təʊ/ [n] gato, popularni argentinski folklorni ples koji se igra u parovima

gatorra /'geɪ'tɔ:rə/ [n] gatora, muzički instrument koga je izumeo brazilski muzičar Tony da Gatorra, hibrid električne gitare, ritam mašine i sintisajzera

gaudioso ⇔ *JOY* ▶ with joy

gauge /'geɪdʒ/ [n] debljina žice (za gitaru i sl.)

gaval /'geɪvəl, 'gəvəl/ [n] gaval, jedan od najstarijih avganistanskih instrumenata sličan dairama; sastoji se od okruglog drvenog rama prečnika 35-45 cm preko koga je razapeta riblja koža i niza od 60-70 malih bakarnih ili metalnih prstenova po unutrašnjoj strani rama

gavot[te] /'gə'vɒt/ [n] gavota:

[1] stara francuska igra umerenog tempa, ali živahna i graciozna u izrazu, sa karakterističnim predtaktom od dve četvrtine ① *see*: CEBELL;

[2] muzika za gavotu ili u ritmu gavote, često stav u klasičnoj sviti, obično posle sarabande

gay /geɪ/ [adj] veseo, živahan

gear head ⇔ machine head

gehu /'gi:h(j)u:/ [n] tradicionalni kineski gudački instrument sa četiri žice i rezonatorom

presvučenim zmijskom kožom; uporediv sa violončelom

geisha /'geɪʃə/ [n, pl. geisha, geishas] gejša (od *gej* – umetnost i *ša* – osoba), japanska pevačica i igračica prefinjenih manira i posebno školovana veštinama društvenog ophođenja, koja zabavlja goste na skupovima i čajankama uglednih i bogatih klijenata; pored izuzetne lepote, gejša mora biti i veoma obrazovana: mora znati da peva, svira šamisen, ručni bubanj, flautu i sl, da pleše, mora poznavati slikarstvo, kaligrafiju, književnost, itd.

gekkin ⇔ *GUITAR* ▶ moon guitar

gemell ⇔ gymel

gemshorn /'gɛms,hɔ:n/ [n] gemshorn, srednjovekovni instrument iz porodice okarina; sreće se u srednjovekovnoj ili ranorenesansnoj plesnoj muzici i sekularnoj polifoniji

gemendo ⇔ groaningly

generate /'dʒenə'reɪt/ [v] proizvesti, stvoriti, generisati: computer~d music – kompjuterski generisana muzika

Generated Realtime Operations On Voltage-controlled Equipment - program za kontrolu analognih sintisajzera

generation /dʒenə'reɪʃən/ [n]

[1] generacija: (The) Beat ~ – Bit generacija, globalni termin za anti-konformističku, andergraund omladinu koja se 1940-ih okupljala u Njujorku; temelj svih formi alternativnih kultura do danas; rock ~ – rokerska generacija;

[2] generisanje, stvaranje ⇔ production [3]: sound ~ – generisanje zvuka/tona (u opštem akustičkom smislu)

generator /'dʒenə'reɪt/ [n]

[1] generator:

- electronic ~ - elektronski generator;
- unit ~s - generatorske jedinice, DSP moduli kao što su oscilatori, filtri, pojačala koji se mogu povezati u sintetičke instrumente, ili se povezuju unutar samog procesa podešavanja instrumenta, koji generišu zvučne signale → *acro.* UG;

[2] ⇔ *NOTE* ▶ fundamental note

genggong /'gɛŋ,gɒŋ/ [n] geng-gong, drombulje od bambusa prisutne u muzičkoj tradiciji Balijske i Indonezije

genius /'dʒi:niəs, -njəs/ [n, pl. geniuses, genii /'dʒini,ɑɪ/ [1] genije: musical ~ - muzički genije ① *see:* PRODIGY; [2] genijalnost: signs

of ~ - znaci genijalnosti

genre /'ʒɒnrə/ [n] žanr: music ~ – muzički žanr

genus /'dʒi:nəs/ [n, pl. genera /'dʒenərə/] rod (tip konstrukcije lestvice u grčkoj muzici):

- diatonic ~ - dijatonski rod;
- chromatic ~ - hromatski rod;
- enharmonic ~ - enharmonski rod

gentile ⇔ gently

gentle /'dʒentl/ [adj: gentler, gentlest] nežan, blag; ljubazan

gently /'dʒentli/ [adv: gentlier, gentliest] nežno, blago ⇔ gentile

gentleness /'dʒentlɪnɪs/ [n] nežnost: with ~ - (kao instrukcija za izvođače) nežno ⇔ *CON* ▶ con soavità

genuine /'dʒenjʊn/ [adj] pravi, izvorni: ~ sheet music – izvorni notni materijal

genuinely /'dʒenjʊnli/ [adj] iskreno: to sing ~ from the heart – pevati iskreno iz srca

geophone ⇔ *DRUM* ▶ ocean drum

geophony /dʒɪ'fəni/ [n] geofonija, zvuci fizičke sredine

German /'dʒɜ:mən/ [adj] nemački, germanski

gesture /'dʒestʃə/ [n] gest: body ~ - telesna gestikulacija

G-funk /'dʒi:fʌŋk/ [n] džifank, jedan od najpoznatijih i najpopularnijih hip-hop stilova koji se razvio 1980-ih na zapadnoj obali SAD kao fuzija gangsta repa i fanka; tipičan po dubokim basovima, razvijenijoj melodiji, ženskim pratećim vokalima i akcentom na glasu repera; smatra se da ga je na svetsku muzičku mapu postavio Dr. Dre

ghatam /'gə:təm/ [n] drevna udaraljka iz istočne Indije

ghazal /ge'zɑ:l/ [n] gazel, drevna pesnička forma ponikla u 6. veku iz arapske pesničke tradicije; vrsta kratka lirske pesme od 10 do 30 stihova koji čine kratke strofe, distihe

ghettotech /'getəutek/ [n] getotek, vrsta elektronske dens muzike nastale u Detroitu, SAD kao kombinacija elemenata čikaškog geto hausa sa elektrom, hip hopom i tehnom; obično je brži od mnogih žanrova dens muzike (145 – 170 BPM), a neretko ga odlikuju i pornografski tekstovi ⇔ *MUSIC* ▶ Detroit club music

ghille /'gɪli/ [n] mekana cipela za plesanje irske žige (→ jig)

ghost /gəʊst/ [n] duh: ~ singer – pevač koji pozajmljuje glas npr. glumcu/glumici u nekom filmu; ~ writer – osoba plaćena da anonimno

piše za drugoga
 ghungroos ⇔ ANKLE ▶ ankle rattles
 giant /'dʒaɪənt/ [adj] ogroman, džinovski; ~ steps
 – termin koji je skovao džez muzičar John Coltrane (1926-1967) za prekomerne sekunde
 gibber /'dʒɪbər/ [n] dreka, cika, frfljanje: monkey's ~ - majmunska dreka
 gibber /'dʒɪbər/ [v] drečati, cičati, frfljati
 gift /gɪft/ [n] (for sth) dar (za nešto) ⇔ talent
 gifted /'gɪftɪd/ [adj] darovit, nadaren, talentovan: *the debut of a gifted artist.* - *debi talentovanog umetnika*; musically ~ - nadaren za muziku
 gig¹ /gɪg/ [n] (*žargonski*) svirka, nastup, koncert (obično rok, pop i sl.): *the 50th anniversary of the Rolling Stones' first gig (pedesetogodišnjica prvog koncerta/svirke Rolingstonsa)*
 gig² /gɪg/ [v, pt & pp gigged, pres. part. gigging, pres. simple, 3rd pers. sg. gigs] (*žargonski*) odraditi svirku, nastupiti na koncertu: *He gigged with various bands for years. (Godinama je nastupao na svirkama sa različitim bendovima.)*
 gigaku /gi:'gɑ:kʊ/ [n] gigaku, kineska pevačka i plesačka tradicija, vrsta muzičke drame pod maskama sa pantomimom
 gig bag (*alt.* gigbag) /'gɪgbæg/ [n] torba (obično za gitaru ili kontrabas): (electric) guitar ~ - torba za (električnu) gitaru
 gigolo /'ʒɪgəloʊ, 'dʒɪ-/ [n] žigolo, profesionalni plesač plaćen da pleše sa ženskim gostima u lokalima
 gigue /ʒi:g/ [n] žiga
 [1] živahan barokni ples u trodelnom taktu, česti deo svite; vodi poreklo od britanskog jig-a ❶ *see:* JIG:
 • ~ lente ⇔ loure [3];
 • slow ~ ⇔ loure [3]
 [2] srednjevekovni instrument sličan violini
 gimbri ⇔ sintir
 gimel ⇔ gymel
 giocoso /dʒə'kɔ:səʊ, /t. dʒə'kɔ:sə/ [adj, adv] (oznaka za interpretaciju) veselo, živo, šaljivo
 giojoso ⇔ joyous
 giong /'dʒi:əŋ/ [n] vijetnamska udaraljka; sastoji se iz dugačke bambusove cevi otvorene na jednom kraju; svira se obično u paru, udaranjem u zemlju ili kamenje čime se dobija dubok perkusivni zvuk čija visina zavisi od dužine bambusa
 gittarone /gɪtə'rəʊnɪ/ [n] akustična bas gitara
 gittern /'gɪtə'n/ [n] gitern, (srednjovekovna i) renesansna gitara nastala u 13. veku, tipična po

nepostojanju jasne podele između glave i vrata
 giusto¹ /'dʒu:stəʊ, /t. 'dʒu:stə/ [adj] striktan ⇔ strict
 giusto² /'dʒu:stəʊ, /t. 'dʒu:stə / [adv] striktno (za tempo) ⇔ strictly
 giwong /dʒɪ'wɒŋ, 'dʒɪwɒŋ/ [n] filipinske drombulje
 glamkor /'glæm,kɔ:/ [n] glemkor, fuzija treš metala (→ *metal* ▶ thrash metal), glam roka (→ *rock* ▶ glam rock) i rajot grla (→ riot grrr!)
 glamour /'glæmə/ [n] glamur
 glamorous /'glæməərəs/ [adj] glamurozan: ~ concert/concert hall - glamurozan koncert/koncertna sala
 glamorously /'glæməərəsli/ [adv] glamurozno: work hard, play ~ - radi naporno, sviraj glamurozno
 glass¹ /glɑ:s; glæs/ [n] [1] staklo; [2] čaša ❶ *see:* MUSICAL GLASSES
 glass² /glɑ:s; glæs/ [adj] stakleni: ~ cello/flute/violin - stakleno violončelo/flauta/violina
 glass armonica ⇔ glass harmonica
 glass harmonica /glɑ:s/glæs hɑ:'mɒnɪkə/ [n] staklena harmonika, idiofoni instrument koji je izumeo Bendžamin Frenklin; sastoji se od niza staklenih elemenata, uglavnom činjastog oblika, koji proizvode zvuk trenjem ⇔ glass armonica, bowl organ, hydrocrystalophone ❶ *see:* MUSICAL² [3] ▶ MUSICAL GLASSES
 glassy /'glɑ:si, glæsi/ [adj] staklast: *How to get a glassy guitar sound? (Kako dobiti staklasti zvuk gitare?)*
 glaze /gleɪz/ [n] glazura (na keramici i sl.)
 glazed /gleɪzd/ [v] glaziran: ~ ocarina - glazirana okarina
 glee /gli:/ [n] tip engleske višeglasne pesme bez pratnje iz 18. i s početka 19. veka, pisane za najmanje tri solo glasa
 glide /glɑɪd/ [v] kliziti, prelaziti postupno, povlačiti (niz/uz nešto): ~ the bow slowly upward/downward - lagano povlačiti gudalo nagore/nadole
 glissando /glɪ'sændəʊ/ [n, pl. glissandi /-di/, glissandos] glisando, tehnika sviranja kojom se brzo i sliveno nižu tonovi; glisando je izvodljiv na mnogim instrumentima, ali na različite načine i sa različitim rezultatom: na gudačkim i žičanim instrumentima glisando se postiže klizanjem prsta niz ili uz žicu uz istovremeno prevlačenje gudalom ili trzanje žice; na harfi se izvodi prevlačenjem prstiju preko žica, čime se

omogućava izvođenje hromatskih glisanda, za razliku od klavira kod koga se glisando najčešće izvodi prevlačenjem prsta preko belih dirki; na trombonu se izvodi postepenim pomeranjem povlačka, a na timpanu ili promenom štimovanja tokom virbla (na pedalom timpanu) ili tokom odzvuka udarenog tona; obeležava se talasastom linijom koja spaja tonove na početku i kraju efekta sa naznakom *glissando* ili samo *gliss* iznad linije ① *see: ARTICULATION [2]* ▶ ARTICULATION ON BOWED INSTRUMENTS

- pedal ~ - glisando pomoću pedala na timpanima;
- harmonic ~ - harmonijski glisando;
- simulated ~ - simulirani glisando, brzo sviranje po uzlaznoj ili silaznoj liniji na instrumentima na kojima je glisando nemoguće izvesti

glitch ⇔ *MUSIC [1]* ▶ glitch music

glitter /'glɪtə/ [n] [1] svetlucanje; [2] sjaj, blistavost; [3] šljokice

glockenspiel /'glɒkən,spi:l, -'ʃpi:l/ [n] glokenšpil, orkestarski udarački instrument iz grupe metalofona, po obliku i načinu sviranja sličan ksilofonu; svira se ili pomoću klavijature ili palica; ranije je glokenšpil bio sistem pravih zvona (nem. Glocke - zvono), različito štimovanih koja su se pokretala različitim mehanizmima; keyboard/keyed ~ - glokenšpil sa klavijaturom

glo-fi ⇔ chillwave

gloss /glɒs/ [n]

[1] komentar, a ponekad i prevod rada u rukopisu koji se ispisuje između redova ili na marginama teksta;

[2] sjaj (površinski): high ~ finish - površinska obrada visokog sjaja; polish to a high ~ - uglancati do visokog sjaja ① *see: MATTE*

glossa /'glɒsə/ [n, pl. glossae /'glɒsi/, glossas] (u anatomiji) jezik

glossal /'glɒsəl/ [adj] koji se odnosi na jezik: ~ muscles - jezični mišić

glossary /'glɒsəri/ [n] glosar, mali rečnik, popis pojmova iz određene oblasti s objašnjenjima: ~ of musical terms - glosar muzičkih termina

glossolalia /'glɒsə'leɪliə/ [n] glosolalija, psihološki osobena pojava religioznog ushićenja, koja se sastoji u govorenju nerazumljivim glasovima bez učešća svesti

glossophobia /'glɒsə'fəubiə/ [n] glosofobija,

strah od obraćanja javnosti

glossy /'glɒsi/ [adj: glossier, glossiest] sjajan

glottal /'glɒtəl/ [adj] glotalni

glottal stop /~ stop/ [n]

[1] glotalni ploziv;

[2] "tvrda ataka" ⇔ glottal attack

glottis /'glɒtɪs/ [n] glasnica, deo larinksa u kome su smeštene glasne žice; stroke/shock of the ~ ⇔ ATTACK ▶ glottal attack

Gloria /'glɔ:riə/ Gr. "Slava" (deo mise)

glowstick /'gləʊ,stɪk/ [n] svetleća palica

goat /'gəʊt/ [n] koza: ~ gut string - struna od kozjih creva

goathorn /'gəʊt,hɔ:n/ [n] gemshorn (orguljski registar)

goatskin /'gəʊt,skɪn/ [n] kozja koža

goblet /'gɒblɪt/ [n] vrč, pehar

go-go /'gəʊ,geʊ/ [n] go-go, podžanr fanka sa korenima u Vašingtonu (SAD) inspirisan pevačima poput Chuck Brown-a, koga često nazivaju i "kumom" go-go pravca; predstavlja fuziju fanka, R&B-a i ranog hip-hopa sa naglaskom na lo-fi (→ lo-fi) perkusijama; prvenstveno plesni žanr ① *see: FUNK*

gold /'gəʊld/ [n] zlato: ~ medal - zlatna medalja

goliard /'gəʊljəd/ [n] golijard, putujući muzičar u srednjem veku

gong /'gɒŋ/ [n] gong, vrsta muzičkog instrumenta iz grupe idiofonih udaraljki za koji se smatra da potiče još iz bronzanog doba; prvobitno se koristio kao oruđe prosvetljenja, eteričke projekcije i proterivanja negativnih duhova, a vekovima unazad pomaže tibetanskim redovnicima i Kinezima u meditaciji; ima oblik tanjira u koji se udara po sredini: neke vrste gongova se koriste za muzičke efekte u simfonijkim i džez orkestrima:

- ~ ageng - termin koji se koristi na Javi i Baliju za viseći gong u gamelan orkestru (→ gamelan);
- ~ therapy - terapija gongom, tzv. gong-kupka, za koju se veruje da dovodi di kultivacije unutrašnje energije tela;
- bossed ~ - vrsta gonga sa ispučenjem na sredini koje je obično izrađeno od drugog materijala od onog od koga je gong ⇔ nipple gong;
- bullseye ~ ⇔ chau gong;
- bowl ~s - gongovi u obliku zdele, činije; po karakteristikama više pripadaju grupi zvona;

- chau ~ – najpoznatiji gong u zapadnom svetu (gde se uglavnom sreće pod imenom tam-tam); gong neodređene tonske visine sa ivicom blago savijenom nagore i diskretno konkavnom udarnom površinom; udara se specijalnim maljem sa velikom, loptastom glavom od mekog materijala, većinom filca ⇔ bullseye gong, tam-tam;
 - feng ~ ⇔ wind gongs;
 - lion ~ ⇔ wind gongs;
 - opera ~ – operski gong;
 - nipple ~ ⇔ bossed gong;
 - planetary ~s – planetarni gongovi, gongovi za koje se veruje da imaju terapeutsku moć, jer probijaju telesne i duševne blokade, smiruju, pročišćuju i harmonizuju osećaje, oslobađaju stresa i strahova i ublažuju bolesti;
 - rin gongs ⇔ BOWL ▶ singing bowls;
 - sculptural ~s – gongovi skulpture koji imaju dvostruku funkciju – kao muzički instrumenti, ali i kao dela vizuelne umetnosti; obično se izrađuju u različitim, nekad i apstraktnim oblicima; prvi gongovi skulpture javili su se 1990-ih, zaslugom velškog perkusioniste S. Hibback-a;
 - Sheng Kwong ~s – šeng kvong gongovi, srednjih i većih dimenzija tipični po snažnom stakato zvuku;
 - signal ~s - signalni gongovi;
 - suspended ~ - viseći gong, jedan od tri najčešća oblika gongova;
 - suzu gongs ⇔ BOWL ▶ singing bowls;
 - symphony ~ - simfonijski gong;
 - water ~ - vodeni gong, termin kojim se označava efekat potapanja vibrirajućeg gonga ili malog tam-tama u vodu; kako se utapa u vodu, stvara se zvučni efekat opadajućeg glisanda, i obrnuto, kada se izvlači iz vode, efekat rastućeg glisanda;
 - wind ~s - "wind" gongovi, gongovi sa ravnim diskom najčešće od bronce, ali i od lima ili legure nikla i srebra; tradicionalno se sviraju velikim mekanim maljem koji im daje specifičan zvuk po kome su i dobili ime; manji "wind" gongovi se koriste u rok muzici ⇔ feng gongs; lion gongs
- gong carillon ⇔ gong chime
gong chime /'gɒŋ 'tʃaɪm/ [n] karilon gongova različite visine tona ⇔ gong carillon
- gongo /'gɒŋɡo(u)/ [n] gongo, zvona iz muzičke tradicije Gane
Good Friday /ɡʊd 'fraɪdeɪ, -di/ [n] Veliki petak, hrišćanski praznik u pomen Isusovih muka i smrti koji se slavi u petak pre Uskrsa ⇔ Black Friday, Great Friday, Holy Friday
goombey /'ɡʊmbeɪ, 'ɡu:m-/ [n]
[1] rustični bubanj od debla šupljeg drveta prisutan u muzičkoj tradiciji Jamajke;
[2] stil u kalipso muzici ili ritam popularan na Bahamima
goose /ɡu:s/ [n]
[1] guska; ~ bumps/ pimples – naježena koža: music that gives you ~ bumps/pimples – muzika od koje ti se ježi koža; sl. to get the ~ - biti izviždan, ismejan
[2] ⇔ BLOW ▶ missed blow
gopak ⇔ hopak
goregrind /ɡo:'graɪnd/ [n] gorgrajnd, muzički podžanr grajndkora (→ grindcore) i det metala (→ metal ▶ death metal)
gorong /'ɡo:rɒŋ/ [n] gorong, senegalski bubanj koji obično prati sabar (→ sabar)
gospel /'ɡɒspl/ [n]
[1] gospel, crnačka duhovna muzika nastala u crnačkim crkvama SAD 1930-ih improvizovanim pevanjem tokom čitanja *Evandjelja*, uz instrumentalnu pratnju, pljeskanje, njihanje; u širem smislu se primjenjuje i na religioznu muziku koju su komponovali i izvodili i belci s američkog Juga (crni i beli gospel); s vremenom su se pojavili gospel umetnici koji ga koriste u svetovnom kontekstu, tako da je gospel vremenom imao značajan uticaj na američku zabavnu muziku i doprineo stvaranju novih muzičkih stilova kao što je npr. soul;
[2] Jevandjelje
gospel go-go /'ɡɒspl 'ɡəʊɡəʊ/ [n] gospel go-go, muzički žanr koji se razvio iz go-go muzike sredinom 1990-ih; religioznog je karaktera, te otuda *gospel* u nazivu; najpopularniji u metropolitenskoj oblasti Vašingtona → *abbr.* 3G
gospel song ⇔ gospel [2]
gothcore /'ɡoθ,kɔ:/ [n] fuzija hardkor pankaa i gotik muzike
gothic /'ɡoθɪk/ [adj]
[1] gotski, koji se odnosi na stilsko razdoblje u evropskoj srednjovekovnoj umetnosti od sredine 12. do 15. veka; nastaje je i razvija

se u Francuskoj kao nov arhitektonski izraz i stil građenja, za koji su karakteristični šiljasti lukovi i svodovi, te visoke i smelo konstruisane građevine;

[2] muzika, posebno severne Evrope, iz perioda od 1200 – 1450. godine, uključujući muziku Ars antike;

[3] ① *see:* SUBCULTURE ▶ GOTHIC SUBCULTURE

gourd /go:d; guəd/ [n] [1] tikva; [2] ⇔ SCRAPER

gown /gaun/ [n]

[1] haljina ⇔ DRESS:

- ball ~ – balska haljina;
- evening ~ – večernja haljina;
- glittering ~ – svetlucava haljina;
- choir ~ – horska haljina;
- performance ~ – haljina za nastup;
- red carpet ~ – haljina za crveni tepih;
- satin/silk/valvet ~ – satenska/svilena/somotska haljina;

[2] odora, odelo ⇔ ROBE: graduation ~ – maturska odora;

[3] plašt, ogrtač

G.P. *abbr.* → PAUSE ▶ general (great) pause

graceful /'greɪsfʊl/ [adj] graciozan

gracefully /'greɪsfʊli/ [adv] graciozno ⇔ grazioso, *CON* ▶ con bellezza

graces /'greɪsɪz/ [n] ukrasi/ornamenti u muzici, posebno prisutni u Hendlovo vreme i italijanskom bel kantu 19-og veka, kada je ukrašavanje ponovljenje vokalne linije bilo standardna praksa ⇔ ornaments, embellishments, *NOTE [1]* ▶ grace notes

gradation /'grædeɪʃn/ [n] gradacija, pojačavanje zvučne jačine u pojedinim odsecima kompozicije; razvijanje ritmičkog izraza od jednostavnih ka složenim ritmovima; razvijanje harmonskog izraza od jednostavnih harmonskih konstrukcija ka složenim; razvijanje dramske napetosti u razradi jedne ili više tema

Gradual¹ /'grædʒuəl/ [n] Gradual (deo mise)

gradual² /'grædʒuəl/ [adj] postepen: ~ increase/decrease in volume/tempo – postepeno povećanje/smanjenje jačine/tempa

gradually /'grædʒuəli/ [adv] postepeno: ~ speed up/slow down – postepeno ubrzavati/usporevati ① *see:* LITTLE ▶ LITTLE BY LITTLE, POCO A POCO:

- gradually getting faster – postepeno ubrzavajući ⇔ POCO A POCO ▶ poco a poco accelerando;

- gradually getting more lively – postepeno sve življe ⇔ POCO A POCO ▶ poco a poco animando;

- ~ con sordino – orkestarska instrukcija za gudače da jedan po jedan stavljaju sordinu, dok drugi nastavljaju da sviraju; ovim se dobija jedinstveni zvuk gudačke sekcije koja se postepeno prigušuje;

- gradually getting louder and louder – postepeno sve glasnije/jače ⇔ POCO A POCO ▶ poco a poco crescendo;

- gradually getting softer and softer – postepeno sve tiše ⇔ POCO A POCO ▶ poco a poco diminuendo

graduate¹ /'grædʒuət/ [n]

[1] diplomac, osoba koja je diplomirala na nekoj visokoškolskoj ustanovi: ~ – a ~ in music – onaj ko je diplomirao u oblasti muzičke umetnosti;

[2] [high school ~] maturant(kinja)

graduate² /'grædʒu,eɪt/ [v] diplomirati: ~ from – diplomirati na ...: *She graduated from the Music Academy/Faculty of Arts (Diplomirala je na muzičkoj akademiji/ fakultetu umetnosti)*

graduation /,grædʒu'eɪʃn/ [n] [1] diplomiranje; maturiranje; [2] podela na stupnjeve, stepene

graffiti /græ'fi:ti:/ [n, pl; *sg.* graffito] grafiti, jedno od četiri ključna obeležja hip hop potkulture ① *see:* BREAKDANCE, DJING, MCING

grager /'gra:ɡər/ [n] (jevrejska obredna) čegrtaljka ⇔ greg(g)er, grog(g)er ① *see:* COG RATTLE

gralla /'gra:lə/ [n] grala, tradicionalni drveni duvački instrument sa dva jezička nalik oboi prisutan u katalonskoj, ali i španskoj muzičkoj tradiciji ⇔ dulzaina

grama /'gra:məl/ [n] drevna indijska standardna lestvica

grammar /'græmə/ [n] gramatika: music ~ – muzička gramatika

Grammy [award] /'græmi/ [n] Gremi, godišnja nagrada koja se dodeljuje za izuzetne doprinose u muzici i diskografiji (skraćeni naziv nagrade koja se izvorno zove Gramophone Awards) ① *see:* ACADEMY ▶ NATIONAL ACADEMY OF RECORDING ARTS & SCIENCES

gramophone /'græmə,fəʊn/ [n] *Br.* gramofon ⇔ phonograph, record player:

- ~ horn – “truba” starinskog gramofona ⇔

- phonograph horn;
- ~ record – *Br.* gramofonska ploča ⇔ phonograph record;
 - ~ record library – *Br.* zbirka gramofonskih ploča ⇔ phonograph record library
- granadina /,grænə'dɪnə/ [n] granadina, vrsta fandanga iz južne Španije
- grand /grænd/ [adj]
- [1] uobičajeni skraćeni naziv za *grand piano* u značenju koncertni klavir;
- [2] veliki;
- [3] veličanstven ⇔ great
- grand bass /'grænd 'beɪs/ [n] grand bas, gigantska verzija kontrabasa (4,5 m) koju je 1899. godine izgradio John Geyer sa ciljem da se napravi instrument koji zvuči nekoliko oktava niže od kontrabasa ① *see:* OCTOBASS
- grand harmonicon ⇔ musical glasses
- grandiloquent ⇔ pretentious
- grandiose /'grændiəʊs/ [adj] grandiozan
- grandiously /'grændiəʊsli/ [adv] grandiozno, veličanstveno ⇔ grandly; grandioso
- grandioso /,grændi'əʊsəʊ, /t. ,grændi'ɔsəʊ/ [adv] (oznaka za interpretaciju) otmeno, grandiozno ⇔ grandiously, grandly
- grandly /'grændli/ [adv] otmeno, veličanstveno, impresivno, grandiozno ⇔ grandiously; grandioso
- grand prix /Fr. grã 'pri:/ [n, pl.: grand prix, grands prix, grand prixes] grand prix, najveća nagrada koja se dodeljuje (na međunarodnim takmičenjima)
- grandstand /'græn,stænd, 'grænd-/ [n] tribina (za gledaoce): ~ seat – sedište na tribini
- grant /grɑ:nt, grænt/ [n] dotacija, grant, sredstva koja se dodeljuju da bi se realizovao određeni, precizno definisani, i često kratkoročni projekat ili set aktivnosti dizajniranih da bi se zadovoljila određena potreba ili postigao određeni cilj; apply for a ~ – konkurisati za dotaciju; be awarded a ~ - dobiti dotaciju;
- project ~ - projektna dotacija;
 - research ~ - dotacija za istraživanje
- graph /grɑ:f, græf/ [n] grafikon ⇔ chart
- grate /greɪt/ [v] škripati, strugati
- grating /'greɪtɪŋ/ [adj] škripav: ~ violin sound – škripavi zvuk violine
- grave /greɪv/ [adj] [1] (oznaka za interpretaciju) teško, ozbiljno i lagano; [2] ozbiljan, težak
- gravely /'greɪvli/ [adv] ozbiljno, teško
- graz. *abbr.* → grazioso
- grazioso /,grɛɪ'tsɪəʊsəʊ, /t. grɑ'tsɪjɔzə/ [adj, adv] graziozno → *abbr.* graz. ⇔ gracefully; *CON* ▶ con bellezza
- great /gret/ [adj] [1] veliki, istaknut ⇔ grand; [2] sjajan; [3] silan
- Great & Holy Thursday ⇔ Maundy Thursday
- great cornett ⇔ tenor cornett, lizard
- Great Friday ⇔ Good Friday
- great mean /'gret 'mi:n/ treća žica na lauti ① *see:* TREBLE [6]; SMALL MEAN; COUNTERTENOR [2]; TENOR [2]; BASS [6]
- green-room /'gri:nru:m, -rum/ [n] “umetnička” soba (prostorija za izvođače uz koncertnu salu) ⇔ artist's room
- greg(g)er ⇔ grager
- Gregorian /grɪ'gɔ:riən/ [adj] gregorijanski
- Gregory Walker ⇔ *PASSAMEZZO* ▶ passamezzo moderno
- grenadilla /,grenə'dɪlə/ [n] grenadil ① *see:* WOOD ▶ GRENADILLA WOOD
- grid /grɪd/ [n] rešetka, skup pregrada između kancela
- grief /gri:f/ [n] tuga, žal, žalost
- grill /grɪl/ [n] poklopac (dekla) na harmonici;
- grimace /grɪ'meɪs/ [n] grimasa, jedno od značajnijih scenskih izražajnih sredstava na nastupima; make a ~ - napraviti grimasu
- grime /graɪm/ [n] grajm, žanr urbane muzike koji se pojavio u Istočnom Londonu početkom novog milenijuma kao nova stilska kombinacija zvuka sa korenima u britanskoj garažnoj, denschol muzici i hip-hopu
- grindcore /'graɪnd,kɔ:/ [n] grajnd kor, ekstremni muzički pravac nastao početkom i sredinom 1980-ih pod uticajem niza najabrazivnijih muzičkih pravaca: det metala, treš metala, hardkor pank, industrijala i nojz muzike; karakterišu ga visoko distorzivne gitare u sniženom štimu, bubnjevi u visokom tempu i vokali koji koriste tehnike grovljanja, hukova i mumlanja; tipični predstavnici: Napalm Death, Brutal Truth, Nasum, itd.
- grindie /'grɪndi/ [n] grindie, muzički žanr koji se razvio 2006. godine; fuzija indi i grajm muzike
- griot /'gri:əʊ, gri:'ɒt/ [n] griot, zapadnoafrički bard
- grip¹ /grɪp/ [n]
- [1] hvat, stisak, karakterističan položaj ruke i prstiju pri sviranju nekih instrumenata (poput žičanih (violina, gitara, mandolina, tamburica

- i sl.), ali i bubnjeva (gde se hvat odnosi na način držanja palica):
- American [stick] ~ – američki hvat, varijanta marševskog hvata bubnjarskih palica, suštinski mešavina francuskog i nemačkog, utoliko što se palice pokreću i zglobovom i prstima;
 - barre chord ~ – bare hvat (na gitari), hvat kojim se određeno sazvučje tonova postiže tako što se prvim prstom (kažiprstom) pritisnu sve (ili većina) žica, a ostali prsti se koriste za dobijanje potrebnog akorda;
 - bow ~ ⇔ bowhold;
 - French [stick] ~ – francuski hvat, varijanta marševskog hvata bubnjarskih palica kod koga se palice primarno pokreću prstima;
 - German [stick] ~ – nemački hvat, varijanta marševskog hvata bubnjarskih palica kod koga se palice primarno pokreću ručnim zglobovom;
 - guitar ~ – hvat na gitari, karakterističan položaj ruke i prstiju na gitari;
 - marched [stick] ~ – marševski hvat, tehnika držanja bubnjarskih palica tipična po tome što se, za razliku od tradicionalnog hvata, obe palice drže na isti način obema rukama (odozgo):
 - Orthodox [stick] ~ ⇔ traditional grip;
 - overhand ~ – držanje (gudala, bubnjarske palice i sl.) odozgo;
 - stick ~ - hvat (bubnjarske) palice;
 - traditional [stick] ~ - tradicionalni hvat, tehnika držanja bubnjarskih palica tipična po tome što se palice drže različito u levoj i desnoj ruci: desnom rukom odozgo, a levom odozdo ⇔ Orthodox grip;
 - underhand ~ – držanje (gudala, bubnjarske palice i sl.) odozdo;
- [2] asistent snimatelja
- grip² /grɪp/ [v] držati ⇔ hold² [1]: ~ a bow correctly – pravilno držati gudalo
- gripping /'grɪpɪŋ/ [adj] uzbudljiv, koji drži pažnju: *a gripping performance*
- grizzly bear /'grɪzli 'beər/ [n] "medved grizli", ples koji je nastao u San Francisku
- groan /grəʊn/ [v] stenjati, jecati
- groaning /'grəʊnɪŋ/ [adj] koji stenje, jeca: ~ violins – violine koje "stenju"
- groaningly /'grəʊnɪŋli/ [adv] jecajući, stenjući ⇔
- gemendo
- groove /gru:v/ [n]
- [1] brazda, žljeb, rez (npr. spiralni rez na gramofonskoj ploči po kome klizi igla);
- fine ~ ⇔ microgroove
- [2] kancela ⇔ channel
- [3] "gruv" (posebno u američkom engleskom) termin koji se u muzičkom kontekstu koristi kada se želi opisati muzika koja pokreće ili koja nagoni na ples (doživljaj totalnog spajanja sa ritmom); ovo se posebno odnosi na muzičku ritam sekciju tj. odnos između basa i gitare;
- [4] (u američkom slengu) "jako ugodno iskustvo", "uživanje", "doživljavanje snažnog zadovoljstva"
- groovebox /'gru:v,bɒks/ [n] gruvboks, instrument koji se sastoji iz jednog ili više izvora zvuka (ritam mašina, sitinsajzer ili sempler), muzičkog sekvensera i kontrolne table
- grotesque /grəʊ'tesk/ groteska, karikaturna i iskrivljena slika stvarnosti; scenski prikaz koji preuveličava i karikira odnose i likove u dramskom zapletu do fantastike; koristi se u svim oblicima scenskog izražavanja (drama, opera, balet)
- ground [bass] – ostanatni bas ⇔ basso ostanato
- group /gru:p/ [n] grupa: in a ~ - grupno ⇔ en masse, *TOGETHER* ▶ all together
- [1] grupa nota:
- ~ of 11 ⇔ undecuplet;
 - ~ of 12 [notes] ⇔ dodecuplet;
 - irregular rhythmic/note ~ - nepravilne ritmičke grupe (duola, triola, itd.);
- [2] kratki niz nota koje se pevaju na jedan slog;
- [3] sekcija u orkestru koja uključuje instrumente iz iste klase;
- [4] ansambl (obično pop muzike, ali i drugih muzičkih profila):
- choral ~ ⇔ *SOCIETY* ▶ singing society;
 - pop ~ – pop grupa
- groupie /'grupi/ [n] (u žargonu) vatreni obožavalac neke rok grupe ili pevača (obično mlada devojkica) koja ga/ih često i prati na turnejama (pežorativan termin)
- group sounds /'gru:p 'saʊndz/ [n] žanr japanske rok muzike koji je bio popularan sredinom i krajem 1960-ih, tipičan po fuziji zapadnog roka i kabuki muzike; smatra se začetkom moderne

japanske popularne muzike
 grow /grəʊ/ [v] rasti, razvijati se: ~ faster – ubrza(va)ti (u tempu); gradually/abruptly ~ faster – postepeno/naglo ubrza(va)ti
 growl /graʊl/ [n]
 [1] (u džezu) oštar zvuk duvačkog instrumenta;
 [2] “grol” grub, dubok, neartikulisani vokal u ekstremnim stilovima metala;
 [3] režanje, groktanje, gundanje, mrmljanje
 growling /'graʊlɪŋ/ [n] grovlanje, stil pevanja u ekstremnim stilovima metala (grajndkor i sl.) koji zvuči brutalno i nerazumljivo
 grumble¹ /'grʌmbəl/ [n] mumlanje ⇔ hum¹ [2], mumble, murmur¹
 grumble² /'grʌmbəl/ [v] mumlti, gundati ⇔ hum², mumble, murmur²
 grunge /grʌndʒ/ [n] grandž, podžanr alternativnog roka nastao u Sijetlu, SAD mešanjem hardkor pank, hevi metala i indi roka; najvažnija obeležja grandža su gitare podešene na jaku distorziju i tekstovi pesama na granici idealizma i pesimizma; dostiže vrhunac popularnosti 1990-ih, najviše zahvaljujući popularnosti grupe Nirvana ⇔ SOUND ▶ Seattle sound
 grunt(ing) /'grʌnt(ɪŋ)/ [n] groktanje
 grunt /grʌnt/ [v] grokati
 gruppetto /grʊ'petəʊ/ [n, pl. gruppetti /-ti/] vrsta ukrasa ⇔ turn [1]
 gtr. *abbr.* → guitar
 guajira /gwa:'hɪərə; gwa:'hɪrɑ:/ [n] *Sp.* gvahira, forma pesme u arpežo tj. “cvetnom” stilu, proistekla iz kubanskog sona (→ son) sa elementima španskog canción, donekle analogna američkom bluzu
 guaracha /gwa'ra:tʃə/ [n, pl. guarachas] gvarača, stari živahni kubanski ples
 guembri ⇔ sintir
 guerrero /ger'rero:/ [n] gerero, čileanski plesni stil koji je dobio ime po gradu Gereru sa korenima iz južnoameričke zambe
 guest /gest/ [n] gost/gošća; ~ appearance – gostovanje (umetnika)
 guide /gaɪd/ [n] vodič (knjiga sa komentarima o muzičkim delima):
 • concert ~ - koncertni vodič;
 • opera ~ - operski vodič
 Guidonian hand /'gwɪdɔ:nɪən/ [n] gvidonska ruka, gvidonska ruka, mnemotehničko sredstvo u srednjovekovnoj muzici koje su koristili pevači za učenje pevanja s' lista na osnovu

pretpostavke da svaki deo ruke predstavlja posebnu notu u okviru heksakordnog sistema; naziv potiče od imena srednjovekovnog muzičkog teoretičara Gvida iz Areca (Guido d'Arezzo) koji ga je prvi koristio
 guild /gɪld/ [n] ceh, staleška organizacija pripadnika određene profesije: musicians' ~ - ceh muzičara
 guimbard[e] ⇔ Jew's harp
 guira /'gwɪərə/ [n] gvira, perkusioni instrument iz Dominikanske Republike koji se koristi u merenge (→ merenge) i bačata (→ bachata) muzici i njihovim podžanrovima, a sastoji se iz metalnog lista “perforiranog” ekserom i saviljenog u valjak; svira se oštrom metlicom
 guiro /'gwɪərəʊ/ [n] gviro, latinoamerički idiofoni instrument koji se u različitim zemljama javlja u nekoliko sličnih varijacija posebno u pogledu materijala od koga se pravi; ono što je svima zajedničko je cilindrični oblik i niz paralelnih brazdi o koje se tare palicom; igra ključnu ulogu u ritam sekciji tipičnoj za žanrove poput salse ili kumbije (→ cumbia)
 guitar /gɪ'tɑ:/ [n] gitara, žičani instrument sa tipično 6 žica; zvuk proizvodi okidanjem žica (obično) desnom rukom, dok se pritiskanjem žica uz vrat gitare levom rukom menja visina tona; vuče antičke korene i koristi se u gotovo svim muzičkim stilovima; jedan od primarnih instrumenata u bluzu, kantri muzici, flamenku, roku i mnogim oblicima pop muzike; takođe se koristi i kao klasični solo instrument → *abbr.* gtr.; pluck/strum the ~ - svirati gitaru (prstima ili trzalicom)/prebirati po gitari:
 • ~ amp ⇔ guitar amplifier;
 • ~ battente – gitara batente, prisutna u muzičkoj tradiciji južne Italije (Kalabrija, Kampanja, Basilikata, Puglia) kao ritamska pratnja u vokalnoj muzici i plesovima (tarantela, “picika” i sl.); javlja se u varijantama ravne i zaobljene zadnje daske;
 • ~ hard case – kofer za gitaru;
 • ~ harmonics – alikvoti na gitari (koji se mogu izvoditi različitim tehnikama: klasičnom tehnikom (classic harmonics); “pinč tehnikom” (pinch harmonics), “tejping” tehnikom (tapped harmonics), “skriming” tehnikom (screaming technique) itd.
 • ~ solo – gitarski solo;

- ~ techniques – gitarske tehnike;
- ~ zither ⇔ ZITHER ▶ gitar-zither;
- acoustic ~ - akustična gitara;
- acoustic bass ~ - akustična bas gitara;
- air ~ - sviranje zamišljene gitare, scenski efekat tipičan za rok i hevi metal scenu;
- alto ~ - alt-gitara (za kvintu viša od standardne klasične);
- banjo ~ - bendžo-gitara, hibridni instrument između bendža i gitare, tj. bendžo sa šest žica i vratom gitare koji se štimuje kao gitara ⇔ banjar, banjitar;
- baritone ~ - bariton gitara, varijacija standardne gitare koja se prvo javlja u klasičnoj muzici; elektronska bariton gitara se javlja 1950-ih, najpre u surf muzici (→ *music*¹ [1] ▶ surf music), a kasnije i u rok i metal muzici); većih je dimenzija od standardne (posebno u akustičnoj verziji) i naštimovana za čistu kvartu, čistu kvintu ili veliku tercu niže od standardne;
- Baroque ~ - barokna gitara (1600-1750) (gitara sa pet parova žica); preteča moderne klasične gitare;
- (electical) bass ~ ⇔ bass guitar;
- bottleneck ~ ⇔ slide guitar;
- Brahms ~ - bramsova gitara, gitara koju su 1994. godine napravili klasični gitarista Paul Galbraith i David Rubio za izvođenje Bramsovog dela "Theme and Variations Opus 21A"; instrument je imao osam žica, po jednu ekstra žicu u visokom i bas registru i svirao se u poziciji čela ⇔ cello-guitar;
- carved-top ~ - gitara sa izrezbarenom gornjom daskom;
- cello~ ⇔ Brahms guitar;
- classical ~ - klasična (ili španska) gitara, preteča svih ostalih gitara; koristi se prvenstveno kao solistički instrument ⇔ Spanish guitar;
- contrabass ~ - kontrabas-gitara (za oktavu niža od standardne klasične);
- D-hole ~ - "D-hole"gitara, gitara sa otvorom u obliku slova D, varijanta Selmer-Maccaferri gitare;
- Dobro ~ ⇔ resonator guitar;
- double-course ~ - gitara sa dvanaest žica ⇔ twelve-string guitar;
- double-neck ~ - gitara sa duplim vratom;
- downtuned ~ - gitara ili bas sa štimom koji je niži od standardnog: EADGBE za gitaru i EADG za bas;
- eight-string ~ - gitara sa osam žica; poreklom, veruje se, iz Rusije, kao i varijanta sa sedam žica iz 19. veka; u poslednje vreme dobija na popularnosti, posebno među izvođačima džez i metal muzike;
- electric ~ - električna gitara;
- electric banjo~ - električna bendžo-gitara;
- electro acoustic ~ - elektroakustična gitara (akustična gitara sa dodatim magnetima);
- eleven-string alto ~ - gitara sa jedanaest žica, klasična gitara proširenog opsega nastala 1960-ih; napravio ju je švedski graditelj Georg Bolin ⇔ altgitarr;
- flamenco ~ - flamenko gitara, vrsta klasične gitare koja se prvenstveno koristi za izvođenje flamenko muzike;
- flat-top ~ ⇔ steel-string guitar;
- four-string ~ ⇔ tenor guitar;
- fretless ~ - gitara bez pragova, gitara na kojoj se ne mogu svirati akordi, već efekti poput glisanda ili mikrotonalnosti, usled čega zvuči kao violončelo ili viola; ključnu upotrebu ima u alternativnoj i eksperimentalnoj muzici;
- G ~ ⇔ six-string alto guitar;
- harp ~ - gitara-harfa, gitara sa izvesnim brojem dodatnih žica koje se mogu individualno okidati; javlja se u najrazličitim oblicima, pa i u električnoj formi;
- Hawaiian ~ - havajska gitara, »havajka«, vrsta lap slide gitare; svira se klizanjem metalne klizaljke čijim se specijalnim vibratom dobijaju tonovi karakteristične boje; karakteristična po glisandu između pojedinih tonova, pošto se u toku sviranja metalna klizaljka ne diže sa žica ⓘ see: lap steel guitar;
- headless ~ - gitara bez glave;
- hollow-body ~ - gitara sa šupljim telom;
- hollow-body acoustic ~ ⇔ semi-acoustic guitar;
- jazz archtop ~ - džez/bluz gitara, čelično-žičana gitara sa prepoznatljivim zaobljenim "stomakom" i zvukom posebno podesnim za džez i bluz ⇔ plectrum guitar;
- lap slide ~ - gitara koja se svira slajdom

- (→ slide) položena na krilu ① *see*: lap steel guitar;
- lap steel ~ - gitara koja se svira položena u krilu; tri osnovna tipa → lap slide guitar, resonator guitar, electric lap steel guitar;
 - lead ~ - vodeća gitara;
 - lyre-~ - gitara-lira, gitara u obliku lire;
 - mandolin-~ - mandolin-gitara ⇔ mandolinetto;
 - microtonal ~ - mikrotonalna gitara;
 - moon ~ - ⇔ ruan;
 - neck-through body ~ - gitara sa vratom i telom iz jednog komada;
 - neck-thru-body ~ ⇔ neck-through body guitar;
 - nylon-stringed ~ - "najlonka", gitara sa najlonskim žicama;
 - pedal steel ~ - pedalna stil gitara;
 - Pikasso ~ - Pikaso gitara, gitara-harfa sa 42 žice i 3 vrata koja je dobila ime po velikoj sličnosti sa Pikasovim delima;
 - plectrum ~ [n] ⇔ jazz guitar;
 - Portuguese ~ - portugalska gitara, sročliki kordofoni instrument sličan lauti sa 12 žica koji se prvenstveno koristi za izvođenje fado muzike;
 - prepared ~ - preparirana gitara, gitara koja je "modifikovana", npr. ubacivanjem predmeta između žica; omiljena taktika avangardnih muzičara koji time teraju sebe kao izvođača da instrument koji im je do tada bio poznat tretiraju kao nešto novo i nepredvidivo;
 - Renaissance ~ - renesansna gitara;
 - resonator ~ - rezonatorska gitara, gitara sa metalnim rezonatorima koji joj daju karakteristični zvuk ⇔ resophonic guitar, Dobro guitar; ① *see*: lap steel guitar;
 - resophonic ~ ⇔ resonator guitar;
 - rhythm ~ - ritam gitara, gitara koja svira ritam i pratnju; podelu između solo i ritam gitare su razvili Quintette du Hot Club de France 1930.-ih godina;
 - rosewood/machagony body ~ - gitara sa telom od ružinog drveta/mahoagonija;
 - Russian ~ - ruska gitara, akustična gitara sa sedam žica koja je bila norma za ruske gitariste u 19. i 20. veku; štima se u G-duru;
 - Selmer-Maccaferri ~ - »Selmer-Maccaferri« gitara, zaštitni znak ciganskog džezza/svinga koju sviraju sledbenici legendarnog francuskog džez/sving gitariste Đanga Rajnharta;
 - semi-acoustic ~ - poluakustična gitara, (obično sa 6 žica), hibrid između akustične i električne gitare; telo je šuplje i poseduje elektromagnete; proizvodi karakterističan topli, meki zvuk; popularna za džez i rok muziku ⇔ hollow-body electric guitar;
 - seven-string ~ - gitara sa sedam žica, tipična za neka muzička podneblja (Rusija, Brazil i sl.) i određene muzičke stilove (metal, rok, džez); sedma žica se dodaje da bi se proširio basovski opseg standardne gitare sa šest žica i to ili proširivanjem hvatnika ili prostim dodavanjem ekstra žice kao slobodne (poput teorbe);
 - silent ~ - gitara za vežbanje bez uznemiravanja okoline; vrsta gitare sa punim ili šupljim telom i piezoelektričnim pikapom koji omogućava da se zvuk čuje samo preko slušalice; .
 - six-string alto ~ - alt gitara sa šest žica, manja verzija klasične gitare ⇔ G guitar;
 - slide ~ - slajd gitara, akustična gitara koja se svira komadom metala u obliku grlića boce ⇔ bottleneck guitar ① *see*: BOTTLE-NECK;
 - solid-body ~ - gitara sa punim (ne šupljim) telom;
 - solo ~ - solo gitara;
 - soprano ~ - sopran-gitara (za oktavu viša od standardne klasične);
 - Spanish ~ ⇔ classical guitar;
 - steel-string ~ - gitara sa čeličnim žicama ⇔ flat-top guitar;
 - tenor ~ - tenor gitara (verzija akustične ili električne gitare sa četiri čelične žice); sreće se u obliku standardne gitare, ali i u karakterističnom kruškastom, pa čak i okruglom obliku ⇔ four-string guitar
 - ten-string ~ - gitara sa deset žica; najstarije gitare sa deset žica su gitare-harfe (→ harp guitar); javljaju se i u mnogim drugim varijantama (džez gitare, havajke, pedalne stil gitare itd.);
 - twelve-string ~ ⇔ double-course guitar;
 - viola ~ - gitara-violina, gitara sa deset

čeličnih žica koja se svira prstima; tipična za brazilsku narodnu muzičku tradiciju, gde se sreće pod nazivom »viola caipira«;

- warr ~ - gitara koja izgledom liči na standardnu električnu gitaru, ali ima više žica (7 – 15) i namenjena je za dvoručnu tapping tehniku (→ *tapping* ▶ two-handed tapping) kao Chapman-ov stik (→ Chapman stick)

guitarrillo ⇔ timple

guitarist /gɪ'tɑ:rist/ [n] gitarist[a] ⇔ guitar player

guitarrón /gɪtɑ:'rɒn/ [n] *Sp.* gitaron, veliki meksički akustični bas instrument sa šest žica veoma sličan gitari, prisutan u marjači bendovima

guitar player ⇔ guitarist

guitar-violoncello ⇔ arpeggione

gum /gʌm/ [n] guma: spirit ~ - mastiks, lepak za lažnu bradu, brkove i sl.

guquin ⇔ qin

gurgle¹ /'gɜ:gəl/ [n] žubor, grgorenje, kлокotanje

gurgle² /'gɜ:gəl/ [v] žuboriti, grgoriti, kлокotati

gurgling /'gɜ:glɪŋ/ [adj] grgurav, kлокotav: ~ sound from the trumpet – grguravi zvuk trube: *Playing the trumpet stimulates the salivary glands and some saliva inevitably builds up inside the instrument and starts to make a gurgling sound. (Sviranje trube stimuliše pljuvačne žlezde, pa se pljuvačka neminovno skuplja unutar instrumenta i proizvodi grguravi zvuk)*

gusle [n] /'gʊslə/ gusle, jednožičani muzički instrument tipičan za balkansku muzičku tradiciju na kome se svira prevlačenjem gudala preko žice, pri čemu se proizvodi oštar, ali izuzetno ekspresivan zvuk kao osnova za narativno epsko pojanje; u tekstovima na engleskom jeziku ponekad se sreće i pod opisnim nazivom one-stringed Balkan folk fiddle

gusli ('gusli) (n, *pl.* guslis) [n] gusli, ruski narodni trzalački instrument tipa psalterijuma sa 11-36 žica i registrom od 2-3 oktave

gut /gʌt/ [n] crevo

gutbucket ⇔ *WASHTUB* ▶ washtub bass

guttural /'gʌtərəl/ [adj] grleni

guzheng /dʒen/ [n] guženg, kineski nacionalni žičani instrument, vrsta citre sa 18-24 žice (najčešće 21) i isto toliko pokretnih kobilica čijim se pomeranjem instrument štimuje; smatra se pretkom niza dalekoistočnih citri, poput kotoa

(→ koto); ⇔ zheng, qinzheng

gviro ⇔ scraper

gymel /'dʒɪməl/ (*alt.* gemell, gimel) [n] gimel, višeglasni oblik u srednjovekovnoj i ranoj renesansnoj polifonoj muzici; javio se u Engleskoj, a odlikuje karakterističnim kretanjem glasova u tercama, ređe u paralelnim sekstama
 ⓘ *see:* CONDUCTUS, DISCANT, MOTET, ORGANUM

gymnastics /dʒɪm'næstɪks/ [n] gimnastika: finger ~ - gimnastika za prste, vežbanje prstiju u funkciji razvoja njihove fleksibilnosti za izvođenje različitih zahtevnih tehnika na instrumentima koji se sviraju prstima

Gypsy¹ /'dʒɪpsɪ/ [n] pripadnik romske nacije, ciganin

Gypsy² /'dʒɪpsɪ/ [adj] romski, ciganski; in the ~ style – u ciganskom stilu ⇔ *ALLA* ▶ alla zingara

gytolle ⇔ citole

H

H. *abbr.* [1] → horn; [2] (u muzici za instrumente sa klavijaturom) → hand; [3] → *Hauptstimme*, glavni polifoni glas u kompoziciji, termin koji je skovao Arnold Schönberg (1874-1951)

habanera /ˈhæbəˈneərə/ [n] habanera, avanera, špansko-kubanski ples iz 19. veka sa karakterističnim punktiranim ritmom nastao u Havani na Kubi, poznat i pod nazivom „andaluzijski tango“; zajedno sa milongom (→ milonga), smatra se prethodnikom tanga

hagiography /ˈhægrɪˈɒɡrəfi/ [n, pl. -ographies] hagiografija, literarni žanr koji opisuje život svetaca ① *see:* HAGIOLOGY

hagiology /ˈhægrɪˈblədʒɪ/ [n, pl. -gies] hagiologija, nauka o svetcima uopšte, koja se ne bavi individualnim životom svetaca ① *see:* HAGIOGRAPHY

haidi /ˈhaɪdi/ [n] kineski duvački instrument sa dva jezička iz porodice suona; ima drveno konusno telo sa zvonom od bakra; stalni član kineskih operskih ansambala; manje varijante se uobičajeno koriste u svadbarskim procesijama ⇔ aizai; *FLUTE* ▶ sea flute (*illus.*)

haiku /ˈhaɪkuː/ [n] haiku, pesnička forma, poreklom iz srednjovekovnog Japana, koju mnogi nazivaju i "najkraćom pesmom na svetu", s obzirom da se tradicionalni haiku sastoji do tri stiha sa 5 slogova u prvom, 7 u drugom i 5 u trećem stihu; za razliku od tradicionalnog haikua, slobodni ili moderni haiku može imati i više ili manje od 17 slogova; obično se u prvom stihu daje slika, u drugom radnja, a u trećem zaključak

hail /heɪl/ [v] pozdravljati klicanjem:

- ~ Columbia – američka patriotska pesma koja je u 19. veku imala status američke himne sve do I svetskog rata; danas se svira kao počasni marš u čast američkog potpredsednika; komponovana 1789. godine u čast proglašenja G. Washingtona za prvog američkog predsednika;
- ~ to the Chief – američki marš kojim se propraćuju javni nastupi američkog predsednika

hair /ˈheə/ [n]

[1] dlaka ① *see:* HORSEHAIR;

[2] (~s) strune (na gudalu) napravljene od preradjenih konjskih dlaka (oko 150) ① *see:* HORSEHAIR ① *see illus.:* BOW

hairpin /ˈheə,pɪn/ [n] (*kolokvijalno*) dinamička

oznaka za krešendo/dekrešendo ① *see:* CRESCENDO, DECRESCENDO, WEDGE

hairs /heəz/ [n, pl.] strune: ~ of the bow – strune na gudalu

hairstylist /ˈheəˌstaɪlɪst/ [n] frizer(ka) (u pozorištu, na estradi)

haka /ˈhɑ:kə/ [n, pl. haka] haka, ceremonijalni ratnički ples Maora sa Novog Zelanda sa pevanjem i specifičnom gestikulacijom; širom sveta poznatiji kao ples novozelandskog ragbi tima pred utakmice: ~ laufola – u polinežanskim tradicionalnim plesovima, pokreti rukom koji se ne izvode uz telo; ~ nounou – pokreti koji se u polinežanskim plesovima izvode uz telo

halam /ˈhæləm/ [n] halam, senegalska lauta

halay /ˈheɪleɪ/ [n] jedan od najpoznatijih turskih plesova poreklom iz severoistočne Turske; igra se kao kolo najpre u sporijem, a zatim sve bržem tempu

half /ha:f; hæf/ [n] polovina

half-phrase /ˈha:f ˈfrez; ˈhæf -/ [n] dvotakt, fraza

half-tone ⇔ semitone

hall /hɔ:l/ [n] sala, dvorana ⇔ hallway:

- banqueting ~ - dvorana za bankete;
- concert ~ - koncertna dvorana;
- dance ~ - plesna dvorana ① *see:* DANCE ▶ DANCE PAVILION, OPEN-AIR DANCE PLATFORM;

hallelujah ⇔ Alleluia

halling /ˈhɑ:lɪŋ, ˈhæɪlɪŋ/ [n] živahan norveški narodni ples najčešće u dvočetvrtinskom taktu; izvodi se kao solistička igra

hallway ⇔ hall

ham /hæm/ [v] afektirati, prenemagati se ⇔ AFFECTATION ▶ behave with affectation

① *see:* ACTOR ▶ HAM ACTOR

hambo /ˈhɑ:m,bu:/ [n, pl. hambos] tradicionalni švedski narodni ples u ¾ taktu koji se pleše u parovima

hambone ⇔ juba

hammer¹ /ˈhæmə/ [n]

[1] čekić, batić kod klavira ① *see illus.:* ACTION;

[2] ⇔ malleus

hammer² /ˈhæmə/ [v] udarati (kao) čekićem

hammered ⇔ martellato

hammer-on /ˈhæməŋ ɒn/ [n, pl. hammer-ons]

“hamer-on”, tehnika sviranja gitare kojom se po okidanju žice prstom pritisne sledeći ton bez okidanja, čime se vibracija inicijalnog okidanja nastavlja, uz odzvanjanje sledećeg tona →

abbr. H.O./ho ① *see:* PULL-OFF; GUITAR TECHNIQUES

hand /hænd/ [n] ruka, šaka → *abbr.* H.; ⇔ mano: to lower/raise a ~ - spustiti/podići ruku; for two ~ - dvoručni; with the right ~ - (u klavirskoj muzici) desnom rukom ⇔ *COL* ▶ col(la) destra; **IDM** at ~ - pri ruci; give sb a big ~ - burno aplaudirati nekome ① *see:* OVATION; be an old ~ (at sth) - biti iskusan (u nekom poslu); have your ~s full - imati pune ruke posla; have a ~ in sth - imati udela u nečemu; offer a guiding/helping ~ - dati instrukcije/pružiti pomoć; second-~ -

do'

ti

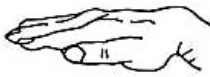
la

so

fa

mi

re

do

polovan:

- left ~ - leva ruka → *abbr.* L.;
- left ~ position - pozicija leve ruke;
- left ~ techniques - tehnike leve ruke;
- right ~ - desna ruka → *abbr.* R.;
- right ~ position - pozicija desne ruke;
- right ~ techniques - tehnike desne ruke;
- two-~ - dvoručan;
- uplifted ~s - podignute ruke

handbells /'hænd,belz/ [n] ručna zvana

handbill ① *see:* LEAFLET

handbook /'hænd,buk/ [n] priručnik ⇔ manual¹ [2]: guitar/ piano etc. ~ - priručnik za gitaru/klavir itd.

handle¹ /'hændl/ [n]

[1] drška, ručka (na organistru, orguljicama, kastanjetama i sl.);

[2] ⇔ neck [1]

handle² /'hændl/ [v] rukovati, baratati (nečim)

handmade /,hænd'meɪd/ [adj] ručno pravljen: ~ violin - ručno pravljeni violina

hand-note /'hænd,nəʊt/ [n] (kod roga) ton prigušen rukom ① *see:* TONE [1] ▶ STOPPED TONE

handout /'hænd,aʊt/ [n] umnožen radni/reklamni materijal

handsigns /'hænd,sainz/ [n] znakovi koji se daju rukama (za gluvoneme i sl.): Curwen ~ - Curwen-ovi znakovi, muzička notacija za gluvoneme koju je ustanovio John Curwen (1816-1880), iako sličnih znakova ima i kod starih Egipćana i Jevreja; razvio je znakove uz notne slogove (do, re, mi, fa...) čija se visina vizuelno dočarava pomeranjem ruke na gore ili dole (donje »do« je u visini struka, a gornje oko nivoa očiju)

hands-on /'hændz'ɒn/ [adj] praktičan: *All musicians need some hands-on computer experience (Svim muzičarima treba izvesno praktično iskustvo u radu sa računarom)*

handwriting /'hænd,rɑɪtɪŋ/ [n] rukopis

handwritten /'hænd,rɪtɪn/ [n] pisan rukom

handy /'hændi/ [adj: handier, handiest]

[1] koristan, jednostavan: a ~ tip - koristan savet; a ~ gadget - korisna sprava;

[2] pri ruci: *Always keep the score handy. (Neka ti partitura uvek bude pri ruci.)*

happening /'hæpənɪŋ 'hæpɪnɪŋ/ [n] (u novije vreme) "hepening", oblik umetničkog izražavanja (likovnog, muzičkog, pozorišnog)

koji se obično odvija na javnom mestu i zasniva na improvizaciji; javlja se 1960-ih godina u SAD i u Evropi

happycore ⇔ *HARDCORE* ▶ happy hardcore

Harare beat ⇔ jit

hard /'hɑ:d/ [adj: harder, hardest] težak, naporan

hardcore /'hɑ:d,kɔ:/ [n] hardkor (tehno), podžanr tehna koji se razvio početkom 1990-ih da bi sredinom 90-ih doživeo svoj vrhunac u velikim industrijskim i postindustrijskim gradovima; smatra se stilskim potomkom industrialia i rane elektronske muzike, više usmerene ka ritmu nego ka melodiji; zaštitni znak hardkor tehna je brzi i izrazito agresivan ritam koji se kreće u rasponu od 160 do 200-220 BPM-a, a jedna od karakteristika je i korišćenje semplova iz horor filmova, drama, ratnih ili akcijskih filmova, kao i iz hip hop gangsta ili hevi metal radova ① *see:* SPEEDCORE, SPLITTERCORE, EXTRATONE:

- breakbeat ~ ⇔ rave;
- digital ~ - digitalni hardkor, podžanr hardkor pank koji predstavlja fuziju sa elementima tehno i industrijske muzike; razvio se u Nemačkoj početkom 1990-ih;
- emotional ~ ⇔ emo;
- freeform ~ - hardkor tehno slobodne forme, podžanr koji se odlikuje snažnim uticajem psitransa (→ psytrance); uglavnom instrumentalni stil;
- happy ~ - hepi hardkor, stil tipičan po tome što brzina ne prelazi 200 bpm; komercijalniji u odnosu na ostale podžanrove hardkor tehna; uz muziku se često dodaju vokali sa sentimentalnim tekstovima ⇔ happycore;
- industrial ~ - industrijski hardkor, blizak mainstream hardkoru;
- mainstream ~ ⇔ *GABBAR* ▶ nu style gabbar

PAZI: Termin "hardcore" se koristi kao sinonim i za hardkor tehno i za hardkor pank!

hard energy /'hɑ:d 'enədʒɪ/ [n] "hard enerđži", žanr elektronske muzike po strukturi sličan UK hard hausu, s tom razlikom što je u domenima gde UK hard haus ima raspevane, vesele, uplifting elemente, hard NRG mračan, zlokoban, agresivan i nešto brži (155-165 BPM) ⇔ hard NRG

hard NRG ⇔ hard energy

hard-of-hearing¹ /'hɑ:dəv'hɪərɪŋ/ [n] nagluv

čovек; populacija nagluvih: ~ association – udruženje nagluvih

hard-of-hearing² /'hɑ:dəv'hɪərɪŋ/ [adj] nagluv, sa slušnim smetnjama, "težak na ušima"

hardstep /'hɑ:d,step/ [n] hardstep, podžanr darkkora, nastao 1994. godine

hardstyle /'hɑ:d,staɪl/ [n] "hardstajl", žanr elektronske dens muzike, podžanr trena koji objedinjuje uticaje hardtehna, hard hausa, hard trena i hardkora; muzička obeležja žanra su "teški" zvučni udarac (kick), intenzivne preokrenute bas linije i "adrenalno jureće" melodije; instrumentalnu podršku čine softwer sintisajzeri, sekvencer, sampler, audio filter, distorzija i VST dodaci

hard tail /'hɑ:d,teɪl/ [n] izraz koji se koristi za električnu gitaru sa "hardtail" (fiksnom kobilicom

hardtechno /'hɑ:d'teknəʊ/ [n] hardtehno, generički termin za muziku između hardkora i tehna; brzina se kreće od 150 BPM naviše; generalna manja kompleksnost ritma, nadopunjuje se naglašenijim uzorcima 'srednje' frekvencije (cca. 400 - 12 000 Hz) sa ciljem postizanja generalno tvrđeg zvuka

hardtek /'hɑ:dtek/ [n] hardtek, muzički stil koji objedinjuje elemente tehno i hardkor žanrova

hardware /'hɑ:d,weə/ [n] hardver, svi uređaji i drugi opipljivi delovi nekog sistema (kompjuterskog i sl.): guitar/drum ~ - gitarski/bubnjarski hardver

hardwood /'hɑ:d,wʊd/ [n] tvrdo drvo

harmolodics /,hɑ:mə'lədɪks/ [n, sg.] (u džezu) harmolodika, koncept koji je utemeljio saksofonista Ornette Coleman da melodija, harmonija i ritam treba da imaju isti značaj u kolektivnoj improvizaciji

harmonic /hɑ:'mɒnɪk/ [adj] harmonski, harmonijski;

- ~ curve ⇔ *CURVE* ▶ harmonic curve;
- ~ language – harmonski jezik;
- [NATURAL] ~ series – alikvotni niz, prirodni tonski niz, niz prostih sinusoidnih tonova iz kojih se sastoji svaki složeni ton; sastoji se od tona osnovne (fundamentalne) frekvencije i alivotnih tonova koji se formiraju nad njim; struktura alikvotnog niza definiše tembr (tj. boju) instrumenta ⇔ harmonic row, harmonic scale, *ROW* ▶ overtone row, *SCALE* ▶ overtone scale

harmonica /ha:'mɒnɪkə/ [n] usna harmonika, muzički instrument napravljen od metala i drveta, sa piskovima poređanim jedan do drugog u horizontalnom položaju; piskovi imaju metalni jezičak; tonovi različitih visina se dobijaju izdisajem (za dobijanje toničnog trozvuka) i udisajem (za dobijanje septakorda na VII stupnju) vazduha kroz unutrašnjost instrumenta, a preklapanjem šake preko instrumenta se dobija efekat vibriranja i neke vrste eha ⇔ mouth organ; harmonicon; *HARP* ▶ French harp, blues harp; *SAXOPHONE* ▶ mississippi saxophone; tin sandwich;

PAZI! HARMONIKA = ACCORDION

- chromatic ~ - hromatska usna harmonika;
- diatonic ~ - dijatonska usna harmonika;
- nail ~ ⇔ *VIOLIN* ▶ nail violin;
- orchestral ~ - orkestarska usna harmonika;
- Pipeolion ~ - vrsta usne harmonike koju je izumeo Christian Weiss 1907. godine sa deset limenih "trubica";
- tremolo ~ - tremolo usna harmonika;
- wood ~ ⇔ xylophone

harmonichord /ha:'mɒnɪkɔ:d/ [n] harmonikord, „gudački klavir“, instrument sličan klaviru sa klavijaturom i žicama; proizvodi zvuk trenjem malih rotirajućih drvenih cilindara obloženih kožom o žice (kao kod organistruma) pri čemu dobijeni zvuk liči na violinski. ⇔ piano-violin, violin-piano, tetrachordon, xanorphica

harmonicon /ha:'mɒnɪkən/ [n]

- [1] ⇔ orchestrion;
[2] ⇔ harmonica

harmonics /ha:'mɒnɪks/ [n]

- [1] alikvotni tonovi, parcijalni tonovi, harmon[ij]ski tonovi, niz tiših tonova čija je frekvencija u pravilnom matematičkom odnosu prema osnovnoj (fundamentalnoj) frekvenciji tona; prate osnovni ton (s najvećom amplitudom) istog izvora i daju mu boju i punoću ⇔ partials; *TONE* [1] ▶ aliquot-tones, partial tones, harmonic tones;

[2] flažoletni tonovi, flažoleti:

- artificial ~s - veštački flažoletni tonovi;
- even ~s - parni flažoletni tonovi;
- natural ~s:

1) prirodni flažoleti, visoki alikvoti koji

podsećaju na zvuk flaute, odnosno flažolet (→ flageolet [1]), a koji se primenom određene tehnike na žičanim instrumentima izvlače iz sastava alikvotnih tonova i zvuče izdvojeno → nh;

2) tehnika izvođenja prirodnih flažoleti koja se na različitim instrumentima izvodi različito:

- ▶ na violini tako što violinista lako dodirne (a ne i pritisne do hvatnika) žicu na odgovarajućem mestu (na polovini, trećini, dve trećine, četvrtini, tri četvrtine, petini... žice), a istovremeno se, lakšim pritiskom nego pri normalnom sviranju, prevuče gudalom; ukoliko je žica dodiruta na polovini, čuje se ton za oktavu viši, ukoliko je žica dodiruta na trećini ili na dve trećine žice, čuje se ton koji je viši za oktavu + kvintu, itd.;

- ▶ na gitari tako što se (najčešće) domalim prstom ovlaš dodirne žica (pre svega kod 12., 5., 7. i 19. praga, jer je 12. tačno na polovini žice, 5. na četvrtini, 7. na trećini, a 19. na trećini žice) a onda odtrza ① *see: GUITAR* ▶ GUITAR HARMONICS

harmonious /ha:'məʊniəs/ [adj] harmoničan, skladan, prijatan za slušanje, gledanje i sl. ⇔ concordant, consonant², accordant

harmoniphon /'hɑ:mɒnɪfəʊn/ [adj] harmonifon, zastareli duvački instrument sa klavijaturom kod koga se zvuk (sličan zvuku oboe) dobija vibracijom tankih metalnih jezičaka koje se aktiviraju duvanjem kroz cev

harmonist /'hɑ:mənɪst/ [n] harmoničar

harmonium /ha:'məʊnɪəm/ [n] harmonijum, instrument sa klavijaturom sličan orguljama; ima meh koji se puni vazduhom pomoću nožnih pedala, a umesto svirala ima metalne jezičke čijim se treperenjem proizvodi zvuk; ima jedan ili više manuala, kao i više registra ⇔ *ORGAN* ▶ reed organ; ~ with suction bellows ⇔ American organ

harmonisation | harmonization /,hɑ:mənə'zeɪʃən/ [n] harmonizacija, dodavanje akordske pratnje nekoj melodiji u skladu sa zakonima harmonske logike

harmonise | harmonize /'hɑ:mə'naɪz/ [v] harmonizovati

harmony /'hɑ:məni/ [n]

- [1] harmonija kao jedna od muzičkih komponenata i jedan od najustaljenijih

kompozicionih elemenata; jednovremeno i skladno sazvučje tri ili više tonova:

- ~ built up in thirds ⇔ *TEXTURE* ▶ tertian texture;
- analytical ~ ⇔ *ANALYSIS* ▶ harmonic analysis;
- barbershop ~ – kolokvijalni izraz za estradno pevanje u ansamblu uz obilatu primenu paralelnih akorada;
- block ~ - kompaktni akordi bez figuracija i razlaganja;
- close ~ - ⇔ *POSITION* [3] ▶ close position;
- dispersed ~ ⇔ *POSITION* [3] ▶ open position;
- essential ~ 1) harmonski kostur ⇔ reduced harmony; 2) *TRIAD* ▶ primary triads;
- extended ~ ⇔ *POSITION* [3] ▶ open position;
- functional ~ – funkcionalna harmonija;
- incidental ~s – slučajne harmonije, slučajni akordi, slučajna sazvučja ⇔ *CHORD* [2] ▶ incidental chords;
- latent ~ - latentna harmonija;
- modal ~ - modalna harmonija, sazvučja (uglavnom trozvuci) koja pripadaju određenom modusu i smenjuju se sasvim slobodno, bez utvrđenih funkcionalnih odnosa;
- non-functional ~ – nefunkcionalna harmonija;
- open ~ ⇔ *POSITION* [3] ▶ open position;
- parallel ~ - paralelizmi;
- practical ~ - harmonska analiza kao praktična disciplina ⇔ synthetic harmony;
- reduced ~ ⇔ essential harmony;
- quartal ~ - kvartna harmonija;
- quintal ~ - kvintna harmonija;
- spread ~ ⇔ *POSITION* [3] ▶ open position;
- synthetic ~ ⇔ practical harmony;
- spread ~ ⇔ *POSITION* [3] ▶ open position;
- tension ~ - „harmonika napetosti“ (hromatikom i modulacijama prezasićeni harmonski jezik pozne romantike);
- tertian ~ ⇔ *TEXTURE* ▶ tertian texture;

[2] nauka o harmoniji (kao teorijska ili nastavna disciplina);

[3] akordika ⇔ chords

[4] sklad ⇔ accord

harp /hɑ:p/ [n]

[1] harfa, najveći i najsloženiji savremeni trzalački instrument; ubraja se među najstarije i najraširenije trzalačke instrumente, često prikazivan kao simbol muzike (atribut kralja Davida i Orfeja); žice su razapete vertikalno u velikom trostranom okviru, koji čine uspravan stub na postolju, ukoso postavljen široki rezonator i na gornjoj strani karakteristično izvijen "vrat" instrumenta; u postolju se nalazi sedam pedala, koji preko poluga u stubu deluju na mehanizam pokretnih točkica na vratu i preštimažuju žice, skraćujući ili produžavajući njihovu dužinu; sa svojih 46 do 48 žica, harfa ima najveći tonski raspon (od šest ipo oktava) posle orgulja i klavira; žice se trzaju prstima obe ruke (bez malih prstiju), dok se rezonator naslanja na desno rame svirača, a obe noge upravljaju pedalama; zarad lakšeg snalaženja među velikim brojem žica, svaka C-žica je crvene, a svaka F-žica je plave ili crne boje; najčešće tehnike sviranja harfe su glisando (prevlačenjem prsta preko niza žica i to naniže, od svirača – palcem, a naviše, ka sviraču – kažiprstom; ili sa obe ruke istovremeno i to u istom pravcu i u suprotnim pravcima); arpežo (brzo razlaganje, s tim da se, ukoliko se to ne želi, stavlja oznaka: non arpeggiato ili strappato (*It.* otkinuto, iščupano) ili plaqué (*Fr.* slepljeno) ili srednja uglasta zagrada (|) duž napisanog akorda); od posebnih efekata se često koriste flažeoleti; ukoliko se žele izvesti stakato tonovi, treperenje žice se nakon trzaja zaustavlja dlanom (ovi prigušeni tonovi označavaju se francuskim izrazom: *sons étouffés* ili grafičkom oznakom koja izgleda kao krst na nuli); trileri su prilično nespretni za izvođenje; izvodljiva je samo jedna vrsta nazvana *bisbigliando* (*It.* šapčuci, šumoreći) - tiha repeticija tona koja se ostvaruje naizmjeničnim trzanjem obema rukama; oštrij zvuk se postiže sviranjem neposredno uz rezonantni korpus (okvir) (*It.* «alla cassa», *Fr.* *pres de la table* koji se

grafički označava kao talasi; sličan, oštri i metalni zvuk može se dobiti i na normalnoj visini sviranja, tj. sviranjem na oko polovine žica, ali trzanjem noktima umesto jagodicama prstiju (označava se horizontalnim polumesecom ili slovom V); harfa je tipičan akordski instrument; upotrebljava se kao pratnja ili kao izvor kolorističkih efekata; njen zvuk je poetičan, a njena priroda liriska:

- ~ guitar ⇔ *GUITAR* ▶ harp-guitar;
- ~ lute - harfa-lauta, trzalački instrument konstruisan početkom 19. veka, sa pragovima, dvanaest žica i prijatnim, mada ne i snažnim zvukom;
- ~ madolin - harfa-mandolina; za razliku od harfa-gitare sa (obično) 4 bas žice koje se okidaju kao kod harfe, harfa-mandolina nema bas žice, iako se telo na bas strani izvija celom dužinom do glave instrumenta;
- ~ player ⇔ harpist;
- Aeolian ~ - Eolova harfa, vrsta harfe sa dve kobilice preko kojih su razapete žice; ton se proizvodi strujanjem vazduha preko žica (otuda ime po grčkom bogu vetra) Eolu; neki je smatraju prvim mehaničkim instrumentom ⇔ Aeolian lyre, wind harp;
- angular ~ - uglasta harfa;
- arched ~ - lučna harfa ⇔ bow harp;
- blues ~ ⇔ harmonica;
- bow ~ ⇔ arched harp;
- Celtic lever ~ - keltska harfa, manja od koncertne, sa 23-38 žica; umesto pedala ima tzv. preštimače, odnosno, polugice na svakoj žici kojima se visina tona menja ručno; sreće se i pod imenom mala harfa ⇔ Welsh harp;
- chromatic ~ - hromatska harfa;
- (king) David's ~ - Davidova harfa, drevna izraelska lira koja se pominje u Bibliji i uobičajeno naziva harfom; smatra se izraelskim nacionalnim instrumentom (na hebrejskom: kinnor, iako se ovaj izraz u modernom hebrejskom koristi za violinu);
- dital ~ - vrsta harfa-laute, nešto usavršeniji vid ⇔ harp lute;
- double ~ - dvostruka harfa (u periodu od 16. do 18. veka: hromatska harfa sa dva

sistema žica);

- double action ~ - pedalna harfa sa dvostrukim pokretom pedala ⇔ double pedal harp;
- double pedal ~ ⇔ double action harp;
- double-strung ~ - harfa sa dvostrukim žicama;
- electric ~ - električna harfa;
- finger ~ ⇔ kalimba;
- French ~ ⇔ harmonica;
- glass ~ ⇔ musical glasses;
- hooked ~ - harfa sa kukicama, "hank-harpa";
- ice ~ - ledena harfa;
- Jaw harp ⇔ Jew's harp;
- juice harp ⇔ Jew's harp;
- mouth harp ⇔ Jew's harp;
- Ozark harp ⇔ Jew's harp;
- Paraguayan ~ - paragvajska harfa;
- Peruvian ~ - peruanska harfa;
- Renaissance ~ - renesansna harfa;
- pedal ~ - pedalna harfa:
 - ▶▶ concert ~ ~ - koncertna pedalna harfa, obično sa 47 žica i visoka 183 cm, sa rasponom od šest ipo oktava;
- pointed ~ - šiljasta harfa, trouglasta harfa, vrsta psalterijuma ⇔ peaked harp;
- triple [strung] ~ - harfa sa trostrukim žicama;
- Tyrolean ~ - tirolska harfa;
- Welsh triple ~ - velška harfa sa trostrukim žicama, velški nacionalni instrument;
- wind ~ ⇔ Aeolian harp;

[2] (u bluzu i srodnim žanrovima) žanrovski izraz za usnu harmoniku

harper ⇔ harpist

harpist /'hɑ:pɪst/ [n] harfist(kinja) ⇔ *HARP* ▶ harp player, harper

harpolyre /,hɑ:pəʊ'laɪər/ [n] okidački instrument patentiran 1892. godine koji izgledom veoma asocira na gitaru sa tri međusobno povezana vrata (sa pragovima)

harpsichord /'hɑ:psɪ,kɔ:d/ [n]

[1] (u širem smislu) porodica instrumenata sa klavijaturom koji proizvode zvuk okidanjem žica na način koji je tipičan za čembalo (spinet, virdžinal i sl.);

[2] (u užem smislu) čembalo, klavičembalo,

klavsen, muzički instrumenat sa dve klavijature, tj. "manuala" kod koga se žice – organizovane u više redova – okidaju tzv. plektrumom, uz mogućnost istovremenog okidanja više redova žica; zvuk je svetliji i zvonkiji nego kod klavikorda; značajan instrument baroka i kao solo instrument i kao instrument u kamernim sastavima i orkestru ⇔ cembalo, clavicembalo;

- ~ player ⇔ harpsichordist;
- enharmonic ~ ⇔ archicembalo;
- LEGO ~ - čembalo napravljeno isključivo od LEGO blokova (osim žica); eksperimentalni, potpuno funkcionalni instrument koga je napravio Henry Lim u punoj veličini;
- lute-~ - čembalo sa crevnim (umesto metalnim) žicama;
- pedal ~ - čembalo sa pedalnom klavijaturom

harpouditar /ˌhɑ:pʊ:di'tɑ:/ [n] harpuditar, svojevrsni hibridni instrument koga je konstruisao Fred Carlson, a predstavlja kombinaciju harfe, arapske laute – uda i gitare

harpsichordist /'hɑ:psɪ:kɔ:dist/ [n] čembalist, čembalistkinja ⇔ HARPSICHORD ▶ harpsichord player

harsh /hɑ:ʃ/ [adj] oštar, jak, grub: ~ bow stroke – oštar potez gudalom; ~ words – oštre reči: *The conductor had some harsh words for the tympanist (Dirigent je "naribao" timpanistu)*

has-been /'hæz,bɪn/ [adj] bivši, bivši "neko i nešto": *What can rehab has-been stars? (Šta može da rehabilituje bivše zvezde?)*

has[s]apiko /Gr. hɑ'sɑpɪkɔ/ [n] hasapiko, tradicioalni grčki ples

Hathor /'hæθɔ:/ [n] Hator, egipatska boginja muzike i umetnosti

haunt /hɑ:nt/ [n] često posećivano mesto: *This café used to be a haunt for musicians. (Ovaj kafić je nekada bio stecište muzičara)*

haunting /'hɑ:ntɪŋ/ [adj] koji ne izlazi iz glave: a ~ song – pesma koja ne izbija iz glave

haut ⇔ haute

hautboy /'əʊbɔɪ/ [n] stari naziv za obou

haute /ʊt, ɔ:t/ [adj] Fr. glasan, sa jakim volumenom zvuka ⇔ haut: ~ instruments – instrumenti sa jakim volumenom zvuka ① see: BAS;

h.c. *abbr.* → honoris causa

HD DVD *acro.* → DISC ▶ High Density Digital

Video Disc

head /hed/ [n]

[1] glava, gornji deo gudačkih i trzalačkih instrumenata;

[2] glava na maljicama za udaraljke ① see: BALL;

[3] (magnetic ~) magnetofonska glava:

- recording ~ - glava za snimanje;
- reproducing/sound/tape ~ - glava za reprodukciju

[4] gramofonska glava;

[5] koža, opna (na bubnju, timpanu) ⇔ DRUM ▶ drum-head, skin [2], vellum [2];

- batter ~ - gornja koža (na malom bubnju);
- snare ~ - donja koža (na malom bubnju);

[6] notna glava ⇔ notehead, note head;

[7] ⇔ JOINT ▶ head joint

headbanging /'hed,bæŋɪŋ/ [n] mahanje glavom, scenski manir koji se smatra jednom od "tekovina" hevi metala

headhunter /'hed,hʌntə/ [n] lice ili agencija koja se bavi nalaženjem i "vrbovanjem" novih kadrova

head-motif /'hed,məʊ'tɪf/ [n] početna tema, muzička ideja na početku niza stavova koja ih međusobno povezuje (u cikličnim muzičkim strukturama); glava teme (početni deo teme za fugu) ⇔ motto

headphones /'hed,fəʊnz/ [n] pl. slušalice ⇔ earspeakers, (kolokvijalno) cans;

- in-ear ~ - slušalice »bubice« (koje ulaze u uvo) ⇔ earphones, earbuds;
- infrared ~ - infracrvene slušalice;
- mono/stereo ~ - mono/stereo slušalice;
- noise-canceling ~ - slušalice za eliminisanje buke;
- wireless ~ - bežične slušalice

headset /'hed,set/ [n] slušalice sa mikrofonom

headstock /'hed,stɒk/ [n] glava (gitare), deo kojim se završava vrat gitare; nosi mehanizme za štimovanje ① see: PEGHEAD

hear /'hɪə/ [v, ps & pp heard /hɜ:d/] čuti (u fiziološkom smislu)

hear ili listen: hear često znači čuti bez namere da se to čini, dok listen podrazumeva svesnu nameru da se nešto čuje: *I heard it although I was half asleep, ali I love listening to music in the evening.* U nekim slučajevima hear and listen to mogu imati slično značenje: *You'd better hear what I have to say.*

hearing /'hiəriŋ/ [n]

[1] sluh ⇔ audition [1]

- ~ aid – slušni aparat;
- ~impaired – nagluv;
- ~ impairment – oštećenje sluha;
- ~ testing – ispitivanje sluha;
- hard of ~ – nagluv, tvrd na ušima;
- limit of ~ – granica čujnosti, granica sluha ⇔ *AUDIBILITY* ▶ audibility limit;
- organ of ~ – slušni organ;
- out of the ~ range – van domašaja sluha;
- quick of ~ – oštrog sluha;
- sense of ~ – čulo sluha;
- within the ~ range – u domašaju sluha;

[2] slušanje, preslušavanje

hearing specialist ⇔ audiologist

heart /hɑ:t/ [n] srce, by ~ - napamet

heartbreaking /'hɑ:t,breɪkɪŋ/ [adj] srceparajući: a ~ song – srceparajuća pesma

heartwood /'hɑ:t,wu:d/ [n] unutrašnji deo drvene mase ① *see*: SAPWOOD

heckel-clarina /,hekəl klæ'ri:nə/ [n] (hekl) klarina, veoma redak drveni duvački instrument sa metalnim konusnim telom nalik na sopran saksofon, sa usnikom klarineta (i jednostrukim jezičkom) i prstoredom oboe

heckelphone /,hekəl'fəʊn/ [n] heklfon, drveni duvački instrument sa dvostrukim jezičkom i prstoredom oboe, za oktavu niži od standardne oboe; sličan bas oboi (zbog čega ga često nazivaju „bariton oboom“), ali ima širi prečnik cevi, zvuči za oktavu niže, a piše se za oktavu više nego što zvuči; umesto levka, na kraju se završava loptom - kao oboa d'amore i engleski rog ① *see*: OBOE ▶ BARITONE-OBOE:

- piccolo ~ - pikolo heklfon (*in* F), mali heklfon, za oktavu viši od engleske horne i za kvartu viši od oboe;
- terz ~ - terc heklfon

heckelphone-clarinet /,hekəl'fəʊn ,klærɪ'net/ [n] heklfon-klarinet, izuzetno redak drveni duvački instrument sa jednostrukim jezičkom konstruisan 1907.; bez obzira na svoje ime, instrument izgledom, ali i zvukom više podseća na saksofon

heckler /'heklə/ [n] osoba koja prekida nečiji nastup omalovažavajućim, potcenjivačkim dobacivanjem

heel /hi:l/ [n] [1] koren vrata gitare ⇔ neckjoint;

① *see illus.*: GUITAR; [2] ⇔ frog

height /haɪt/ [n] visina

helicon /'helikən/ [n]

[1] helikon: limeni duvački instrument iz porodice tuba koga svirač, zbog velikih dimenzija, “nosi” preko glave i ramena; najviše se koristi, kao basovski instrument u vojnim orkestrima; ima opseg za dve oktave niži od korneta; razvio se iz sakshorne (→ saxhorn) i sakstube (→ saxtuba):

- alto ~ *in* B♭ - altovski helikon *in* B;
- baritone ~ *in* B♭ - baritonski helikon *in* B;
- bass ~ *in* F (or E♭) – basovski helikon *in* F;
- contrabass ~ – kontrabasovski helikon;
- soprano ~ *in* E♭ - sopranski helikon *in* E♯;
- tenor ~ *in* E♭ - tenorski helikon *in* E♯

[2] četvrtasti instrumenat starih Grka sa devet žica koji je služio za određivanje tona;

[3] breg muza, čuveni breg u Beotiji, sedište Apolona i muza

hejhoul ⇔ sintir

helium /'hi:lɪəm/ [n] helijum, drugi hemijski element po lakoći posle vodonika ① *see*: VOICE ▶ HELIUM VOICE

hellektro ⇔ aggrotech

Hellenic /he'lenɪk, -'li:-/ [adj] helenski, koji se odnosi na drevnu grčku civilizaciju

hembra /'embra/ [n, pl. hembra] hembra, veći od dva perkusivna instrumenta koji se sviraju u paru (bongosi, timbales bubnjevi, klave, itd.); generalno se smatraju “ženskim” elementom ① *see*: MACHO

hemi- /'hemɪ/ [pref.] polu-

hemidemisemi-quaver

/,hemɪ,demɪ'semɪ,kweɪvəl/ [n] šezdesetčetvrtina [note], šezdesetčetvorka ⇔ NOTE ▶ sixty-fourth note; semidemi-semiquaver ① *see illus.*: NOTE

hemiola /,hemɪ'əʊlə/ [n] hemiola, metrički odnos 3:2, sinkopiranje koje sugerije promenu vrste takta ⇔ sesquialtera

hemitone ⇔ semitone

hemitonic ⇔ semitonal

heptachord ⇔ CHORD ▶ five-tone chord

heptameter /'heptæmɪtə/ [n] sedmerac, metrički stih sa sedam stopa ⇔ septenary

heptatonia seconda ⇔ SCALE ▶ ascending melodic minor scale; jazz minor scale

heptatonic /,heptə'tonɪk/ [n] heptatonski,

- sedmotonski
- herald /'herəld/ [n] [1] glasnik, vesnik; [2] preteča
- heritage /'herɪtɪdʒ/ [n] baština: cultural ~ - kulturna baština, kulturno nasleđe
- hermeneutics /,hɜ:mɪ'nju:tɪks/ [n] hermeneutika, veština tumačenja ili izlaganja nekog govora ili spisa, naročito biblijskog; veština simboličnog predstavljanja nekog umetničkog dela
- hero /'hɪərəʊ/ [n] glavni junak: anti~ - antiheroj
- heroic(al) /hɪ'rəʊɪk(əl)/ [adj] herojski, junački
- heroically /hɪ'rəʊɪkli/ [adv] herojski, junački ⇔ eroico
- heroine /'herəʊɪn/ [n] glavna junjakinja
- hertz /hɜ:ts/ [n] herc, jedinica mere za frekvenciju
 ① see: KILOHERTZ, MEGSHERTZ, GIGAHERTZ
- heterogeneous /,hetərəʊ'dʒi:nɪəs/ [adj] heterogen, raznorodan ① see: HOMOGENOUS
- heterophony /,hetə'rɒfəni/ [n] heterofonija, najjednostavniji oblik višeglasja kod koga dva ili više pevača izvode isti napev slobodno ga varirajući
- hexachord ⇔ CHORD ▶ six-tone chord
- hexalogy /,hek'sɒlədʒi/ [n, pl. hexalogies] heksalogija, šest književnih, muzičkih ili likovnih dela stilski ili tematski vezanih u umetničku celinu
- hexameter /hek'sæmɪtə/ [n] heksametar, književni stih od šest metričkih jedinica karakterističan za epove; sastoji se od sledećih stopa: spondeja, četiri daktila i troheja
- hexatonic /,heksə'tɒnɪk/ [adj] heksatonski, šestotonski
- hichiriki /,hɪkɪ'rɪki/ [n] japanski drveni duvački instrument sa dvostrukim jezičkom sličan oboi
- hick hop ⇔ RAP ▶ country rap
- hierarchical /,haɪə'rɑ:kɪkl/ [adj] hijerarhijski
- hierarchy /'haɪə,rɑ:ki/ [n] hijerarhija: ~ of musical skills – hijerarhija muzičkih veština
- Hieratikon ⇔ BOOK [1] ▶ Book of Offices
- hierophon /'haɪrə'fəʊn, haɪ'erə-/ [n] hierofon, pevač duhovne muzike
- Hi-Fi ⇔ high fidelity
- high /haɪ/ [adj] visok
- high-class /haɪ 'kla:s, 'klæs/ [adj] prvoklasan
- high energy /haɪ 'enədʒɪ/ [n] stil disko muzike visokog tempa ili elektronske dens muzike sa korenima u SAD i UK s kraja 1970-ih; zajedno sa elektro-fankom uticao na razvoj haus muzike; Hi-NRG scenu obeležili su, pored ostalih, Claudia Barry, Miquel Brown, Amanda Lear, France Joli, Sylvester, Divine, The Weather Girls i dr. → *abbr.* Hi-NRG
- high fidelity /haɪ frɪ'delɪtɪ/ [n] visokokvalitetna reprodukcija (zvuka), elektronska reprodukcija zvuka sa vrlo malo ili bez ikakvih izobličenja ⇔ Hi-Fi
- hi[gh]-hat /'haɪhæt/ ⇔ CYMBAL ▶ hi[gh]-hat cymbal
- highland /'haɪlənd/ [adj] planinski; the Highlands – Škotska visija
- Highland fling ⇔ fling
- Highland pipes /'haɪlənd 'paɪps/ [n] škotske gajde koje se sviraju stojeći, obično u gajdaškim bendovima ① see: BAGPIPES
- highlight /'haɪlaɪt/ [n] najuzbudljiviji trenutak, kulminacija: *The highlights of the concert will be shown on TV (Najupečatljiviji delovi koncerta će biti prikazani na TV-u)*
- highlife /'haɪlaɪf/ [n] "hajlajf", muzički žanr koji se javio u Gani početkom 20-og veka i do 1920. proširio na Siera Leone, Nigeriju i druge zapadnoafričke zemlje; instrumentalno se oslanja na višestruke gitare i horne u kombinaciji sa vokalima; predstavlja kombinaciju plemenskih ritmova sa zvukom evropskih i američkih big bendova uz karipske uticaje
- high-pitched /'haɪpɪtʃt/ [adj] (za zvuk) visok: ~ (male/female) voice – visoki (muški/ženski) glas ① see: LOW-PITCHED
- high-sounding ⇔ pretentious
- high tech ⇔ TECHNOLOGY ▶ high technology
- hillbilly /'hɪl,bɪlɪ/ [n] hillbili
 [1] seljak (derogativni termin)
 [2] ⇔ MUSIC ▶ hillbilly music
- Hi-NRG → *abbr.* high energy
- hip /hɪp/ [interjection] (uzvik koji se ponavlja kada grupa navijača želi da izrazi svoje zadovoljstvo) Hip, hip, hurrah! – ura
- hip hop /'hɪp,hɒp/ [n] hip hop, muzička forma i kulturni pokret nastao pretežno unutar afro-američke i hispano američke urbane zajednice; generalno, hip hop je podžanr R & B tradicije; otkako se pojavio u Njujorku 1970-ih, hip hop se razvijao i obuhvatio ne samo rep muziku, već i ceo životni stil koji se konstantno sjedinjavao sa različitim elementima urbanog života; pored repovanja (→ MCing) i „didžejinga“ (→, DJing), kao osnovnih komponenti, prepoznatljive elemente hip hop pokreta čine brejkdens (→ breakdance) i urbana

umetnost, tj. grafiti (→ graffiti); neki smatraju bitboks (→ beatbox) petim elementom hip-hopa, mada ima i onih koji bi dodali politički aktivizam, hip-hop modu, hip-hop žargon, itd. ① *see:* G-FUNK; RAP; *MUSIC* ▶ BOUNCE MUSIC

- ~ soul - hip hop soul, mešavina soula, R&B pevanja i sirove hip hop produkcije; vrhunac popularnosti dostiže sredinom 1990-ih (Mary J. Blige, Jodeci, R. Kelly i Aaliyah);
- abstract ~ - apstraktni hip hop, podžanr alternativnog hip hopa koji se razlikuje od drugih žanrovskih opcija po sadržaju tekstova (bavi se temama koje obično ne predstavljaju bilo kakvu asocijaciju na hip hop kulturu);
- alternative ~ - alternativni hip hop, podžanr hip hopa koji se ne priklanja ni jednom od tradicionalnih stereotipa repa, već teži žanrovskoj fuziji, koristeći se elementima fanka, roka, džezza, soula, rege, pa čak i folk muzike;
- Christian ~ - hrišćanski hip hop, stil hip hop muzike koji koristi hršćanske teme, poznat i pod nazivima gospel rap, Christian rap, gospel hip-hop, holy hip-hop;
- comedy ~ - komični hip hop, podvrsta hip hopa koja je u svojoj prirodi šaljiva i često sadrži satirične stihove, ponekada i sa elementima parodije (Das EFX, Fu-Schnickens i sl) ⇔ *RAP* ▶ *Comedy rap*;
- East-coast ~ - hip hop istočne obale, najuspešniji regionalni podžanr hiphop muzike koji se razvio u Njujorku tokom 1970-ih, karakterističan po multisilabičkim rimama, kompleksnoj igri reči, složenim metaforama i raznorodnom zvuku;
- electro[nic] ~ ⇔ elektro hop;
- golden age ~ - zlatno doba hip hopa, period s kraja 1980-ih koji se odlikuje raznolikošću i inovativnošću u hip hop produkciji i povezuje sa Public Enemy, Eric B. & Rakim, De La Soul, A Tribe Called Quest, Jungle Brothers itd.; ovaj period se nekada naziva i "mid-school" ili "middle school" hip hopa;
- gospel ~ ⇔ Christian hip hop;
- hardcore ~ - hardkor hip hop, stil u hiphopu koji se odlikuje agresivnim

zvukom, tekstovima i produkcijom uopšte (Run-D.M.C., Schoolly D, Spoonie Gee, Boogie Down Productions, itd.);

- holy ~ ⇔ Christian hip hop;
- industrial ~ - industrijski hip hop, fuzija disonantnih tema industrijala sa ritmovima i vokalima hip hopa, ali i elementima daba;
- instrumental ~ - instrumentalni hip hop, hip hop muzika bez vokala;
- J~ - japanski hip hop;
- Latin ~ ⇔ *HOUSE* ▶ freestyle house;
- mid-school ~ ① *see:* GOLDEN AGE HIP HOP;
- middle school ~ ① *see:* GOLDEN AGE HIP HOP;
- new school ~ - nova škola hip hopa, moderne stilske forme hip hopa;
- old-school ~ - stara škola hip hopa, period najstarijih komercijalnih snimaka hip hopa i muzika koja je neposredno prethodila njegovoj pojavi (1970-1984);
- political ~ - politički hip hop, podžanr hip hopa koji se razvija 1980-ih i odlikuje fokusom na teme iz socijalno-političkog domena (Public Enemy, Grandmaster Flash and the Furious Five, itd.) ⇔ *RAP* ▶ *political rap*;
- robot ~ ⇔ elektro hop;
- southern ~ - južnjački hip hop, koji se javlja krajem 1980-ih u gradovima na jugu SAD (Hjuston, Atlanta, Memfis, itd.) u nastojanju da se hip hop scena kojom su dominirali Njujork i Los Anđeles (East & West Coast hip hop) proširi (The Geto Boys, Outkast, Goodie Mob, itd.) ⇔ *RAP* ▶ *Southern rap*;
- underground ~ - andergraund hip hop, generički termin kojim se označavaju svi hip hop stilovi koji izlaze iz opšteg komercijalnog kanona; karakterišu ga socijalno angažovani, pozitivni i anti-komercijalni tekstovi;
- West-coast ~ - hip hop zapadne obale, stil hip hop muzike ponikao u Kaliforniji (Los Anđeles) početkom 1980-ih, kao jedan od ključnih stilskih pravaca, zajedno sa hip hopom istočne obale

hip hopper /'hɪp,hɒpə/ [n] hip hoper

hip-hopera /'hɪp'hɒpərə, 'hɒpərə/ [n] hip-hopera, niz rep pesama u formi opera, inspirisan konceptom rok opere

hiplife /'hɪplaɪf/ [n] "hiplajf", muzički stil na modernoj muzičkoj sceni Gane koji predstavlja fuziju "hajlajfa" i hip hopa, uz uticaj denschola i regea

hippie /'hɪpɪ/ [n, pl. hippies] hipik, "dete cveća", pripadnik hipi pokreta:

- ~ movement – hipi pokret nastao u SAD 1960-ih godina kao pobuna protiv američkog potrošačkog društva u cilju stvaranja novog društvenog miljea zasnovanog na miru i ljubavi; pokret je nastao u zalivskoj oblasti San Franciska (Kalifornija), odakle se proširio na ostatak sveta; našao je svoj muzički izraz u psihodeličnom roku, bluzu, tradicionalnoj istočnjačkoj muzici, rok muzici sa istočnjačkim uticajima, džem bendovima i folk muzici;
- ~ counterculture – hipi kontrakultura;
- cyber ⇔ neo-hippie;
- neo~ - neo-hipik, savremeni pobornik hipi filozofije ⇔ cyber hippie;
- neo~ movement – neo-hipi pokret, nastao krajem 20. veka na temeljima nekih aspekata psihodelične kontrakture; nalazi svoj muzički izraz u novim pravcima elektronske muzike poput goa trena i psihodeličnog trena

hipster /'hɪpstə/ [n] hipster:

[1] (u izvornom smislu) žargonski izraz koji se javlja 1940-ih označavajući ljubitelje (mahom belce srednje klase) džez muzike, naročito bebop zvuka koji su usvojili način života džez muzičara (garderoba, način govora i ponašanja, boemski opušten stav prema životu, seksu i opojnim drogama, sarkastični humor, siromaštvo po sopstvenom izboru); tokom 1940-ih i 1950-ih termin prihvata američka bit generacija (→ *GENERATION* [1] ▶ Beat Generation), pa vremenom postaje atribut za boemsku kontrakulturu koja se formira u kontekstu umetnosti tog vremena; kasnije, taj stil odevanja i ponašanja usvojaju i hipici, pankeri, delimično underground rokeri, zbog čega je hipsterizam postao subkultura pomešanih stilova i epoha;

[2] (danas) sinonim za ljude koji su 'underground trendy', u smislu da se oblače, slušaju muziku i koriste proizvode koji su relativno nepoznati ili alternativni, čime žele

da naglase svoju različitost u odnosu na uobičajenu i uniformisanu masu

hipsterism /'hɪpstə,rɪzəm/ [n] hipsterizam ① see: HIPSTER

hire¹ /'haɪə/ [n]

[1] iznajmljivanje ⇔ rent: for ~ - za iznajmljivanje;

[2] ⇔ engagement

hire² /'haɪə/ [v]

[1] iznajmiti ⇔ rent: ~ a rehearsal place/space - iznajmiti prostor za probe; ~ DJ equipment – iznajmljivati opremu za disk džokeja;

[2] angažovati, zaposliti: *We need to hire a trombonist for the concert (Trebalo da angažujemo trombonistu za koncert)*

hiss¹ /hɪs/ [n] siktanje, šištanje, zviždanje

hiss² /hɪs/ [v] izviždati: ~ sb off the stage – zvižducima oterati sa pozornice: *The spectators hissed him off the stage. (Gledaoci su ga zvižducima oterali sa pozornice)*

historian /hɪ'stɔ:riən/ [n] istoričar: art ~ - istoričar umetnosti; music ~ - istoričar muzike

historic /hɪ'stɔ:ri:k/ [adj] istorijski: ~ archives – istorijski arhiv; ~ concert event – istorijski koncertni događaj

historically /hɪ'stɔ:ri:kəli/ [adv] istorijski: ~ significant event/song/composer - događaj/pesma/kompozitor od istorijskog značaja

historicism /hɪ'stɔ:ri:sɪzəm/ [n] istoricizam: naglašavanje istorijskog aspekta, pozivanje na istoriju (npr. u ocenjivanju društvenih, kulturoloških i dr. pojava);

historiography /,hɪstɔ:'rɪɒgrəfi/ [n] historiografija

history /'hɪstəri, 'hɪstri/ [n] istorija:

- music ~ - istorija muzike ⇔ history of music;
- ~ of music ⇔ music history;
- ancient ~ - antička, drevna istorija;
- case ~ - istorija slučaja;
- cultural ~ - kulturna istorija;
- medieval ~ - srednjovekovna istorija

historion /'hɪstri,ɒn/ [n] glumac, igrač u pantomimi iz perioda starog Rima

hit¹ /hɪt/ [n] hit, komercijalno uspešna pesma, knjiga i sl.: *Her last song was a big hit (Njena poslednja pesma je bila veliki hit!)*;

hit² /hɪt/ [v] udariti ⇔ strike [1]

hitch /hɪtʃ/ [n] problem, nezgoda: minor/major technical ~ - mali/veliki tehnički problem

hitch pins /hɪtʃ pɪn/ [n] (kod klavira) klinovi na kraju žica (suprotnom od kraja gde su čivije uvrnute u prag) ① see: TUNING/WREST PINS

hitting ⇔ strobing

HMSL *acro.* → LANGUAGE ▶ Hierarchical Music Specification Language

H.O./ho *abbr.* → hammer-on

hoarse /hɔːs/ [adj: hoarser, hoarsest] promukao, hrapav: ~ voice – promukao glas: *How to heal hoarse voice? (Kako izlečiti promuklost?)*

hoarseness /'hɔːsnɪs/ [n] promuklost ① see: DYSPHONIA

hoboy ① see: OBOE

hocket /'hɒkɪt/ [n] hoketus, u srednjovekovnom (XIII–XV v.) višeglasju tehnika kontrapunkta u kojoj melodiju izvode dva glasa, tako da dok jedan peva drugi ćuti (“dum unus cantat alter tacet”) i prihvata kad prvi prekine (čak i usred reči), što stvara utisak štucanja, pa su ga srednjovekovni teoretičari označavali kao *truncatio vocis* ili *cantus truncatus*, tj. isprekidano, odsečeno pevanje

hodge-podge /'hɒdʒ,pɒdʒ/ [n] papazjanija, miš-maš, mešavina

hog fiddle ① see: DULCIMER ▶ APPALACHIAN DULCIMER

hokey-cokey ⇔ hokey-pokey

hokey-pokey /'həʊki'pəʊki/ [n] *Am.* zabavna kolektivna igra (→ *dance* ▶ participation dance) popularna u SAD i Britaniji; igra se uz melodiju koja sadrži plesne instrukcije

hokku /'hɔːkuː, 'hɒku/ [n] hoku, tradicionalni japanski “otvarajući” stih od 17 slogova organizovanih po šemi 5/7/5 u tri reda; smatra se direktnim ishodištem haiku poezije, tj. ranim oblikom haiku žanra

hokum /'həʊkəm/ [n] hokum, stil američkog urbanog bluza tipičan po humorističkim tekstovima sa seksualnim aluzijama, posebno popularan na prelazu iz 1920-ih u 1930-e

hold¹ /həʊld/ [n] *Am.* korona, fermata ① see: FERMATA

hold² /həʊld/ [v] [1] držati ⇔ grip²; [2] izdržati: *hold the note for as long as you can (držite notu što možete duže)*

holder /'həʊldə/ [n] držač; frontal string ~ ⇔ STRING ▶ string fastener; card ~ – držač nota na limenim duvačkim instrumentima (u vojnom orkestru) ⇔ MUSIC² ▶ music lyre

holding back ⇔ ritardando

hole /həʊl/ [n] rupa

- key-~s – rupice na drvenim duvačkim instrumentima koje se zatvaraju klapnama;
- sound ~s ⇔ odušci, otvori na glasnjači žičanih instrumenata;
- thumb ~ - rupica za palac (na duvačkim instrumentima kod kojih se koristi palac)

hollow /'hɒləʊ/ [adj] šupalj, prazan: ~ body guitar/instrument – gitara/instrument sa šupljim telom

holy /'həʊli/ [adj, holier, holiest] sveti

Holy Friday ⇔ Good Friday

Holy Thursday ⇔ Maundy Thursday

Homeric /həʊ'merɪk/ [adj] Homerov, homerski

homocore ⇔ queercore

homogenous /hə'mɒdʒɪnəs/ [adj] homogen ① see: HETEROGENOUS

homologous /həʊ'mɒləgəs/ [adj] podudaran, sličan

homophone ⇔ homophonic

homophonic /,hɒmə'fɒnɪk/ [adj] homofon, istozvučan ⇔ homophone: ~ style – homofoni stil

homophony /hə'mɒfəni/ [n] homofonija, muzički “slog” u kome je jednoj deonici poverena melodijska linija, a ostalim deonicama akordska pratnja ① see: POLYPHONY

homorhythmic /,həʊmɒ'rɪðmɪk/ [adj] homoritmički

honk /hɒŋk/ [v] trubiti (aktiviranjem sirene)

honky-tonk /'hɒŋki,tɒŋk, 'hɔːŋki,tɔːŋk/ [n] honki-tonk:

- [1] jeftina kafana ili noćni klub sa živom muzikom tipičan za jug SAD;
- [2] stil kantri muzike potekao sa juga SAD 1930-ih i 1940-ih karakterističan po svedenom, sirovom, sinkopiranom zvuku sa šarenilom raspoloženja i osnovnom postavkom koju čine gitara, bas, dobro ili stil gitara, a kasnije i bubnjevi; dobila naziv po honki-tonk noćnim barovima

honorary /'ɒnərəri, 'ɒnrəri/ [adj] počasni:

- ~ doctorate – počasni doktorat;
- ~ guest – počasni gost;
- ~ member – počasni član;

honoris causa ⇔ HONORARY ▶ honorary doctorate

hono[u]r /'ɒnəl/ [n] čast, počast: in ~ of sb/sth – u nečiju čast: *He composed an ode to love in honor of Valentines Day. (... je odu ljubavi u čast Valentinovog dana.)*

hooper /'hu:fə/ [n] termin uveden 1920-ih, u početku sa opštim značenjem "plesać(ica)", ali se sada koristi u značenju "steper"

hook¹ /hʊk/ [n]

[1] kukica (na harfi starog tipa koja služi za skraćivanje žica) ⇔ crotchet;

[2] ⇔ flag

hooks /huks/ [n] (u pop i sličnoj muzici) "udice", delovi pesme koji lako ulaze, a teško izlaze iz glave i tako doprinose popularnosti pesme, melodije i sl.

hook² /hʊk/ [v] prikačiti, kačiti; **PHR V** hook (sth) up (to sth) – priključivati (nešto) (na nešto): *Can you hook up my guitar, please? (Hoćeš, molim te, da mi priključiš gitaru?)*

hoop /hu:p/ [n] obruč (deo bubnja/doboša): reinforcement ~s – zaštitni obruč (doboša), nalazi se unutar korpusa i služi da zadrži savršeno okrugao oblik korpusa

hoop-linings ⇔ linings

hopak /'həʊpæk/ [n] hopak, živa ukrajinska narodna igra ⇔ gopak, *DANCE [1]* ▶ Cossac dance

hopcore /'hɒp,kɔ:/ [n] fuzija hardkor pank a i hip hopa

hooray ⇔ hurrah

hora /'hɔ:rə/ [n] hora, tradicionalna rumunska i izraelska igra koja se igra kao kolo

horn /hɔ:n/ [n] → *abbr.* H

[1] horna, limeni duvački instrument srednjeg i dubokog registra, poznat i kao rog i francuski rog (što je tehnički netačno, jer je instrument zapravo nemačkog porekla); cev dužine 3,7 do 4 m savijena je u kružnu osnovu unutar koje je splet dopunskih cevi sa tri do četiri ventila koji omogućavaju izvođenje svih hromatskih tonova unutar raspona instrumenta, dok se iz njih na jednom kraju izdvaja početni deo cevi sa levkastim usnikom, a na drugom završni u vidu vrlo širokog levka prečnika 30 cm; horne se uvek zapisuju po dve u jednom linijskom sistemu; zbog velikog opsega instrumenta (tri ipo oktave), izvođači nisu u stanju da podjednako dobro izvode i visoke i niske alikvode, pa se opredeljuju ili za izvođenje visokih tonova (visoke horne) ili za niske tonove (duboke horne); . budući da se u simfonijskim i drugim orkestrima javljaju najčešće četiri horne, one se zapisuju u dva linijska sistema (I horna – visoka i III –

duboka u gornjem i II – visoka i IV – duboka u donjem):

- ~ blower ⇔ hornist;
- ~ player ⇔ hornist;
- ~ stick – oslonac/držač za rogu kojim se instrument oslanja na butinu izvođača, radi lakšeg sviranja;
- ~ techniques – tehnike sviranja horne ① *see:* MULTIPHONICS; HANDHORN TECHNIQUE; STOPPED HORN (BOUCHÉ); TONGUING (DOUBLE, TRIPLE);
- alpine ~ ⇔ alphorn;
- alto ~ - *Am.* alt-horna u Eb. sa tri ventila i mekim, zaobljenim tonom ⇔ tenor horn;
- ballad ~ – balad-horna; ventilna horna iz 1870. godine;
- baritone ~ – *Am.* tenorski rog ① *see:* TENOR HORN;
- Baroque ~ – barokna horna;
- B♭ ~ – horna *in B*, zvuči stepen niže od pisanog obima u violinskom ključu;
- chromatic ~ ⇔ valve horn;
- coach ~ ⇔ posthorn;
- conch ~ ⇔ *TRUMPET* ▶ shell trumpet;
- cow ~ – pastirski rog, kravliji rog ⇔ flue pipe;
- double ~ – dvostruka horna, kombinacija F i B horne koja se piše kao *in F*; sigurnija u izvođenju najviših tonova;
- echo ~ – "eho" efekat i tehnika sviranja horne (posebno prisutna u francuskoj muzici) slična *bouché* (stopped) tehnici;
- English ~ ⇔ cor anglais;
- F ~ – horna *in F*, zapisuje se dvojako: u bas ključu za kvartu niže od realnog zvuka, i u violinskom ključu za kvintu više;
- hand-~ ⇔ natural horn;
- hand-~ with slide crooks – invencionisti rog, instrument iz druge polovine 18. veka čija se cev mogla produžavati umetanjem lukova;
- "high" ~ - visoka horna (u orkestarskim parovima);
- hunter's ~ ⇔ hunting horn;
- hunting ~ – lovački rog ⇔ hunter's horn;
- ice ~ – ledeni rog;
- natural ~ – prirodni rog, rog bez ventila i piston kod koga svirač stavlja ruku u levak da bi proizveo određeni ton ⇔ hand-horn;
- "low" ~ - duboka horna (u orkestarskim

- parovima);
- omnitonic ~ - omnitonska horna;
 - orchestral ~s - orkestarske horne;
 - parforce ~ - preteča moderne francuske horne koja liči na kružni signalni rog ① *see*: BUGLE [1];
 - post ~ ① *see*: POSTHORN;
 - Russian ~s/Russian ~ band - ruski rogovi (u 18. veku, ansambl rogova od kojih je svaki izvodio samo po jedan ton);
 - shell ~ ⇔ TRUMPET ▶ shell trumpet;
 - stopped ~ - tehnika sviranja kod koje svirač "prigušuje" instrument zatvaranjem izlaznog levka rukom; obično se označava krstićem iznad note, a za ponovno otvoreno sviranje koriste se izrazi: *It.* aperto; *Ger.* offen, *Eng.* open, *Fr.* ouvert ⇔ bouché;
 - tenor ~ (*Br.*) ⇔ alto horn ① *see*: BARITONE HORN;
 - valve ~ - ventilni rog, rog sa ventilima ⇔ chromatic horn;
 - Vienna ~ - bečka horna, horna koja se prvenstveno koristi u Beču, Austrija kako u orkestarskoj, tako i u klasičnoj muzici;
- [2] ~s - (u džezu, bluzu i R&B kontekstu) saksofoni, trube i tromboni;
- [3] "truba", zvučnik kod starih, mehaničkih gramofona;
- [4] sirena: to sound a ~ - aktivirati sirenu, trubiti; ~ honking - trubljenje
- hornepype ① *see*: HORNPIPE
- hornist /hɔ:nɪst/ [n] hornist(a) ⇔ horn player, horn lower
- hornpipe /'hɔ:n,paɪp/ (stara ortografija: hornepype) [n] hornpajp:
- [1] duvački instrument sa jednostrukim jezičkom, poznat i kao engleski "narodni klarinet" sačinjen od dva roga;
- [2] živahni tradicionalni britanski mornarski solo ples u pratnji hornpajpa
- horn-violin ⇔ VIOLIN ▶ Stroh violin
- Horologion ⇔ BOOK [1] ▶ Book of Hours
- horrorcore /'hɒrə,kɔ:/ [n] "hororkor", stil u hip hop muzici koji je usredsređen na teme iz domena horora: kanibalizam, suicidi, ubistva i sl.
- horsehair /'hɔ:s,heə/ [n] konjska dlaka (iz grive i repa) koja se koristi za izradu gudala
- host¹ /həʊst/ [n] [1] domaćin; [2] ⇔ master of ceremony
- host² /həʊst/ [v]
- [1] ugostiti, ugošćavati;
- [2] voditi konferansu: the show will be ~ed by ... - konferansu će voditi ...
- hostess /'həʊstɪs/ [n] [1] domaćica; [2] ⇔ mistress of ceremonies
- hota /'həʊtə/ [n] hota (aragoneza), španska narodna igra živog tempa u 3/8 taktu
- house /haus/ [n]
- [1] haus, stil elektronske muzike nastao sredinom 1980-ih u Čikagu umiksavanjem disko muzike 1970-ih; odlikuje ga 4/4 takt, udarac bas bubnja na svaku četvrtinku (*four to the floor*) i udarac dobosa na svaku drugu četvrtinku, kao i duboka bas linija kao osnova na koju su dodati elektronski zvuci i semplovi džeza, bluza i sint pop-a; tempo se obično kreće oko 130 BPM; iz haus muzike nastaju mnogi drugi stilovi elektronske muzike: tehno, tehno-haus, garaž-haus i dr.; poznatiji predstavnici: Ron Hardy, Robert Owens, Marshal Jefferson, Adonis, itd.:
- acid ~ - e(j)sid haus, podžanr hausa tesno povezan sa Čikago stilom; tipičan po korišćenju Roland TB-303 sitinsajzera; tipični predstavnici: Adonis, L.A. Williams;
 - ambient ~ - ambijent haus, podžanr hausa koji se javlja krajem 1980-ih kao kombinacija elemenata e(j)sid hausa i ambijentalne muzike;
 - Balearic ~ - balearski haus, stil u elektronskoj dens muzici sa stilskim korenima u hausu, elektronicima i eksperimentalnoj muzici ⇔ Balearic beat;
 - booty ~ ⇔ ghetto house;
 - Chicago ~ - čikaški haus, najstariji podžanr hausa ponikao u čikaškom klubu *The Warehouse* koji je na prelasku iz 1970-ih u 1980-e popularizovao DJ Frankie Knuckles; pioniri ovog muzičkog pravca su, između ostalih, Marshall Jefferson, Larry Hurd, DJ Pierre, Moodymann, itd.;
 - deep ~ - "dip" haus, sporija varijanta hausa (oko 120 BPM) tipična po toplim, ponekad hipnotičkim melodijama; predstavnici: Gemini, Glenn Underground, Kevin Yost, itd.;
 - disco ~ - disko haus, verzija hausa koja se oslanja na disko lupove i semplove (Dimitri from Paris, DJ Sneak, Freemasons,

- Paul Johnson, Modjo, Shapeshifters, Stardust);
- diva ~ – diva haus, podžanr hausa sa elementima soula, disko i gospel muzike, koji je u drugoj polovini 1980-ih stekao popularnost u gej klubovima; tipičan po dominantnim uniseks vokalima koji su neretko semplovani sa drugih snimaka ⇔ handbag house;
 - dream ~ ⇔ *TRANCE* ▶ dream trance;
 - Dutch ~ – holandski haus, podžanr haus muzike koji se razvio u Holandiji oko 2006. godine pod snažnim uticajem britanskih didžejeva (Afrojack, Chuckie, Hardwell, Switch);
 - electro ~ – elektro haus, podžanr hausa koji brzo dobija na popularnosti od 2000.; objedinjuje elemente elektrokleša, sintropa i nekih pravaca disko muzike; tipični predstavnici: Steve Angello, D. Ramirez, Wolfgang Gartner, DJ Bumel, DJ Krati;
 - filter ~ ⇔ French house;
 - freestyle ~ – “fristajl” haus, forma elektronske muzike pod velikim uticajem hispanske (kubanske, dominikanske, portorikanske) i afro-američke kulture; razvio se 1982., a dostigao vrhunac 1987. godine; i danas uživa izvesnu popularnost, posebno u latinoameričkim urbanim sredinama ⇔ freestyle, *HIP-HOP* ▶ Latin hip-hop;
 - funky ~ – fanki haus, podžanr hausa koji se razvija krajem 1990-ih i stilski obihvata brojne haus stilove (francuski haus, italijanski haus, disko haus, latino haus itd.); prepoznatljiv po pamtljivoj bas liniji, živahnom tempu, crnačkim ženskim vokalima ili disko semplovima (Axwell, Kid Creme, Martin Solveig, Basement Jaxx, Bob Sinclar, ATFC itd.);
 - French ~ – francuski (“frenč”) haus, termin koji se odnosi na haus muziku brojnih francuskih autora evropske dens scene s kraja 1990-ih i tokom 2000-ih za koje je karakterističan veliki uticaj američke dens muzike od pojave disko muzike nadalje, uz prepoznatljivu vezu sa evro- i spejs diskom (Stardust, Bob Sinclar, Etienne de Crécy, Benjamin Diamond, Modjo i dr.); prepoznatljiv po “filter efektu” ⇔ filter house, tekfunk;
 - garage ~ – garažni haus, podžanr EDM koji se razvio u Njujorku i Njudžersiju početkom i sredinom 1980-ih; prepoznatljiv po klavirskim rifovima pod uticajem gospela i karakterističnim ženskim vokalima; žanr je bio popularan 1980-ih u SAD i 1990-ih u Britaniji gde je inicirao pojavu britanske varijante garažnog hausa (→ UK garage);
 - ghetto ~ – geto haus, stil čikaškog hausa koji je stekao stilsku prepoznatljivost 1992. godine; tipičan po seksualno eksplicitnim tekstovima ⇔ booty house;
 - handbag house ⇔ diva house;
 - hard ~ – hard haus, stil haus muzike koji potiče iz perioda s početka 1990-ih; odlikuje se agresivnim zvukom i distorzivnim bitom;
 - hardbag ~ – hardbeg haus, žanr elektronske dens muzike koji je stekao kratku, ali vrlo široku popularnost u periodu 1993-1994; 1997. godine nestaje sa scene utirući put UK hard hausu;
 - hip ~ – hip haus, žanr koji predstavlja fuziju hausa i hip hopa, a javlja se tokom 1990-ih u Njujorku i Čikagu ⇔ *RAP* ▶ house rap;
 - Latin ~ – latino haus, podžanr hausa koji se značajno oslanja na latino dens i džez muziku; najveću popularnost doživljava na istočnoj obali SAD, posebno u Majamiju i njujorškoj metropolitenskoj oblasti;
 - Italo~ – italo-haus, italijanski ogranak hausa popularan u Italiji, Britaniji i SAD počev od kasnih 1980-ih; fuzija hausa sa Italo-diskom (49ers, Black Box, Clubhouse, La Bionda, sueno Latino i dr.);
 - minimal ~ – minimalni haus, futuristička forma hausa sa elementima minimalnog tehna (Egotronic, Todd Sines, Alton Miller, itd.);
 - pop ~ – pop haus, stil poznat i kao “komercijalni dens” budući da nije striktno ni haus, ni dens-pop; tipičan po pamtljivim melodijama (Krush, Bomb The Bass, Coldcut., Yazze, Danni Minoque, Inna, Penthouse 4 itd.);
 - progressive ~ – progresivni haus, podžanr hausa sa korenima u reju i klupskoj muzici u Engleskoj, Škotskoj, Kanadi, Americi, Ibici i kontinentalnoj Evropi početkom 1990-ih kada dolazi do

- prožimanja američkog, britanskog i italijanskog hausa sa evropskom tehno i trends muzikom;
- swing ~ - sving haus, žanr elektronske dens muzike koji objedinjava džez stilove iz perioda 1920-1940 sa svingom i stilovima s početka 21. veka uključujući haus, elektro muziku, hip hop itd.;
 - tech ~ - "tek" haus, podžanr hausa koji objedinjava elemente tehno i haus muzike; razvija se u više podžanrova (elektrotek, diptek, pamptek);
 - trance ~ - "trens" haus, podžanr hausa sa elementima tehna koji je stekao posebnu popularnost na ranoj reyv sceni (Bizarre Inc., Tricky Disco, Neux 21, Orbital The Hypnotist, Space Opera, itd.);
 - tribal ~ - "plemenski" haus, podžanr haus muzike s početka 1990-ih, po svojim odlikama sličan dip hausu, ali sa elementima zvuka etničkih ili urođeničkih perkusija tipa konga bubnjeva i sl.;
 - vocal ~ - vokalni haus, muzički žanr koji se afirmiše krajem 1980-ih i početkom 1990-ih, karakterističan po dubokim, zrelim vokalima (obično neke proslavljene džez dive), kao i džez lupovima i fank bas linijama;
- [2] kuća (institucija):
- distribution ~ - distributerska kuća;
 - music publishing ~ - muzička izdavačka kuća;
 - publishing ~ - izdavačka kuća
- howl¹ /hɔʊl/ [n] urlik, urlanje, zavijanje
howl² /hɔʊl/ [v] urlati, zavijati
hubbub /'hʌbʌb/ [n] žamor, vrev
hula-hula /'hu:lə 'hu:lə/ [n] hula-hula, vijugava havajska starosedelačka igra sa složenim pokretima ruku i elementima pantomime koja se obično igra uz ritam bubnjeva i pesmu
hullabal(l)oo /,hʌləbə'lu:/ [n] buka, dreka, gungula, metež: *a tremendous hullabaloo in the agitated crowd (jeziva gungula u uznemirenoj masi ljudi)*
hum¹ /hʌm/ [n]
[1] šum koji se tipično javlja na gitarama sa magnetom sa jednostrukom zavojnicom ① *see: PICKUP* ▶ SINGLE-COIL PICKUP;
[2] mrmljanje, pevanje kroz nos ili zatvorenim ustima, mumlanje ⇔ grumble¹, mumble, murmur¹
- hum² /hʌm/ [v] pevati kroz nos ili zatvorenim ustima, mumlati, mrmljati; ~ and haw - zapinjati u govoru (hm, hm) ⇔ grumble², mumble, murmur²
humanism /'hju:mənɪzəm/ [n] humanizam:
[1] intelektualni i kulturni pokret nastao krajem 14. i početkom 15. veka kao rezultat proučavanja i novog tumačenja grčke i latinske književnosti, te pripremio kulturnu i ideološku osnovicu za pojavu renesanse; nasuprot srednjovekovnoj skolastici i verskim dogmama, naglašava univerzalne ljudske vrednosti i nastoji razviti objektivni naučni pristup stvarima, oslobođen biblijsko-teoloških okvira;
[2] bilo koji sistem mišljenja i delovanja koji u prvi plan stavlja čoveka i njegove potrebe;
humoresque /,hju:mə'resk/ [n] humoreska: instrumentalna kompozicija sa elementima muzičkog humora
hunting call /'hʌntɪŋ 'kɔ:l/ [n] lovački trubni signal
hurdy-gurdy ⇔ organistrum
hurrah /hʊ'rɑ:, hu:'reɪ, hu'reɪ/ [interjection] Ura! uzvik podrške, navijanja i sl. ① *see: OVATION*
hush¹ /hʌʃ/ [n] tišina: *As the conductor raised his arms, a hush fell over the audience. (Čim je dirigent podigao ruke, u publici je zavladała tišina)* ⇔ silence
hush² /hʌʃ/ [interjection] Pst!
hush³ /hʌʃ/ [v] utišati, učutati: *She raised her hands to hush the crowd (Podigla je ruke da utiša publiku)*
hushing /'hʌʃɪŋ/ [n] učutkivanje
husky /'hʌski/ [adj: huskier, huskiest] hrapav: ~ voice - hrapav glas
hustle /'hʌsəl/ [n] hasl, sinonim za više disko plesnih stilova (*Rope Hustle, Sling Hustle, Street Hustle, Latin Hustle, Disco Duck, Rodeo Swing, Swing Hustle, Fox Hustle, Tango Hustle...*); jedan od prvih linijskih plesova, popularan 1970-ih godina
hybrid¹ /'haɪbrɪd/ [n] hibrid: *A banjolele is a hybrid of a banjo and ukulele (Bendžolele je hibrid bendža i ukulele gitare)* ⇔ cross-breed¹
hybrid² /'haɪbrɪd/ [adj] hibridan ⇔ cross-bred
hydraulics /haɪ'droʊlɪs, -'drɔʊlɪs/ [n] hidraulos (rani tip „vodenih“, tj. hidrauličnih orgulja) ⇔ ORGAN ▶ water organ
hydroacoustics /,haɪdrəʊ'ku:stɪks/ [n] hidroakustika

hydrocrystalophone ⇔ glass harmonica
hydrophone /'haɪdrəˌfəʊn/ [n] hidrofon, mikrofon
za podvodno snimanje zvuka

hymn /hɪm/ [n] himna, religiozni hvalospev:

[1] (kod starih Grka) pesma pohvalnica, pohvalna pesma u čast bogova ili heroja, prvobitno epska, kasnije više lirska:

- ~-book - himnarijum, liturgijska knjiga sa himnama ⇔ hymnal;
- ~-like - himnički ⇔ hymnodic;
- akathist ~ - akatist, u pravoslavnoj crkvi: pohvalna pesma Bogorodici, Hristu i osvetiteljima, koja se peva stojeći, naročito na Veliku subotu;
- Christian - ~s - hrišćanske himne;
- dismissal ~ - otpusna himna, tropar;
- Hussite - ~s - husitski koral;
- Old/New Testament - ~s - starozavetne/novozavetne himne;

[2] (danas) svečana lirska pesma, slavopojka;

[3] (kod katolika) crkvena pesma u duhu i po obliku psalama Davidovih;

[4] [national] ~ ⇔ ANTHEM [2] ▶ national anthem

hymnal /'hɪmnəl/ [n] ⇔ BOOK [1] ▶ Book of Psalms, HYMN ▶ hymn book

hymnist /'hɪmnɪst/ [n] pisac himni, pesnik himni, himnovevac ⇔ hymnodist, hymnographer

hymnodist ⇔ hymnist

hymnodic ⇔ HYMN ▶ hymn-like

hymnody /'hɪmnədi/ [n] himnodija

hymnographer ⇔ hymnist

hymnology /'hɪm'nɒlədʒi/ [n] himnologija, učenje o crkvenim pesmama i pesnicima

hyper- /'haɪpə/ - hiper- (prefiks za izvedene lestvice)

hyperaesthesia /,haɪpəri:'θi:ziə/ [n] hipersenzitivnost čulnih organa

hypersensitive /,haɪpə'sensɪtɪv/ [adj] hipersentitivan

hypersensitivity /,haɪpəsensɪ'tɪvɪti/ [n] hipersenzitivnost: auditory ~ - hipersenzitivnost sluha

hyperventilation /,haɪpə'ventɪ'leɪʃən/ [n] hiperventilacija, prekomerno disanje ⇔ overbreathing; ① see: HYPOVENTILATION

hypo- /'haɪpə/ - hipo- (prefiks za izvedene lestvice)

hypothesis /'haɪ'pəθɪsɪs/ [n, pl. hypotheses] hipoteza:

- ~ testing - testiranje hipoteze;

- scientific ~ - naučna hipoteza;

- working ~ - radna hipoteza

hypothetic[al] /,haɪpə'θetɪkəl/ [adv] hipotetički

hyphen ⇔ dash

hyphy /'haɪfi:/ [n] "hajfi", stil u muzici i plesu vezan za hip hop kulturu zaliva San Franciska kasnih 1990-ih sa stilskim korenima u hip hopu zapadne obale, elektromuzici i tehnu

hypoventilation /,haɪpə'ventɪ'leɪʃən/ [n] hipoventilacija, smanjena ventilacija pluća ⇔ underbreathing ① see: HYPERVENTILATION

hysteria /hɪ'stɪəriə/ [n] histerija: mass ~ - masovna histerija

Hz *abbr.* → herz

I *abbr.* → indico (finger) - kažiprst (prema španskoj kodifikaciji prstiju za sviranje gitare)

iamb(us) /aɪˈæmb(əs)/ [n] jamb, dvosložna stopa u metrici u kojoj je prvi slog kratak, a drugi dug; u akcenatskoj metrici, prvi slog u jambu je nenaglašen, a drugi naglašen, suprotno od troheja ⓘ *see:* TROCHEE

iambic /aɪˈæmbɪk/ [adj] jampski:

- ~ pentameter – jampski pentametar;
- non-rhyming ~ pentameter – nerimovani jampski pentametar ⇔ *VERSE* ▶ blank verse

iastan ⇔ *MODE* ▶ Ionian mode

icon /ˈaɪkɒn/ [n] *fig.* ikona, osoba koja se smatra simbolom u određenoj zajednici, kulturnom pokretu i sl.: legendary rock ~ - legendarna rok ikona

iconoclasm /aɪˈkɒnəˌklæzəm/ [n] ikonoborstvo, pokret protiv freski, ikona, kipova, relikvija i drugih vizuelnih predstava i verskih objekata, uključujući i primere kada su predmet ikonoborstva bili i muzički instrumenti (uništavanje velikog broja crkvenih orgulja u Švajcarskoj, itd.)

iconography /ˌaɪkɒˈnɒɡrəfi/ [n] ikonografija, grana istorije umetnosti koja je bavi opisom, identifikacijom i interpretacijom sadržaja prikazanih u likovnim umetničkim delima; u muzici, ikonografska proučavanja imaju, između ostalog, za cilj da daju odgovore na to kako su se i u koje svrhe svirali instrumenti koji nisu sačuvani, ali su bili predmet zapisa njihovih savremenika

ICSAC *acro.* → International Confederation of Societies of Authors and Composers
ictus /ˈɪktəs/ [n, pl. ictuses; ictus] ritmički ili metrički naglasak ili akcent

idiom /ˈɪdiəm/ [n] idiom:

[1] (u muzičkoj terminologiji) obrt, obrat (melodijski, harmonijski i sl.) ⇔ turn;

[2] narečje, svaki osoben govor uopšte

idée fixe /ide fiks/ [n, pl. idées fixes /idet 'fiks/] *Fr.* mužička fraza koja predstavlja osobu ili ideju koja se provlači kroz neko programsko delo

idiophone /ˈɪdɪəˌfəʊn/ pl. [n] idiofon, samozvučni instrument kod koga se zvuk dobija od samog materijala od koga je napravljen i to posrednim ili neposrednim udaranjem, trzanjem, prevlačenjem, struganjem, trljanjem ili trešenjem ⇔ *INSTRUMENT* ▶ idiophonic instruments ⓘ *see:* AUTOPHONES:

- ~s with membrane - idiofoni instrumenti sa membranom;

- blown ~s ⇔ wind idiophones;

- clashed ~s ⇔ concussion idiophones;

- concussion ~s - idiofoni instrumenti koji se udaraju jedan o drugi ⇔ clashed idiophones;

- friction ~s - idiofoni koji se sviraju prevlačenjem koje izaziva trenje;

- percussion ~s - udarački idiofoni, idiofoni u koje se udara ⇔ struck idiophones;

- plucked ~s - idiofoni instrumenti na okidanje (trzanje);

▶▶ ~ ~ in the form of a frame - okidački idiofoni u obliku okvira;

▶▶ ~ ~ in the form of a comb - okidački idiofoni u obliku češlja;

- scraped ~s - idiofoni instrumenti koji se sviraju struganjem ⇔ scrapers;

- shaken ~s - idiofoni koji zvuk proizvode trešenjem ⇔ shakers;

- stamped ~s - idiofoni instrumenti koji se sviraju udaranjem o zemlju ⇔ stamping idiophones;

- stamping ~s ⇔ stamped idiophones;

- struck ~ ⇔ percussion idiophones;
- ▶▶ directly ~ ~ - udarački idiofoni koji se sviraju direktnim udaranjem;

▶▶ indirectly ~ ~ - udarački idiofoni koji se sviraju indirektnim udaranjem;

- wind ~s - idiofoni na duvanje ⇔ blown idiophones

idiosyncrasy /ˌɪdɪəʊˈsɪŋkrəsi/ [n, pl. idiosyncrasies] osobenost, specifičnost, kapricioznost: *Each instrument has its own idiosyncrasies (Svaki instrument ima svoje specifičnosti)*

idiot savant /ˈɪdiət səˈvɑːnt, 'sævənt/ [n] *Fr.* "učeni idiot", mentalno zaostala osoba koja pokazuje genijalnost u nekoj visoko specijalizovanoj oblasti (muzika, slikarstvo, itd.)

IDM *acro.* → *MUSIC* ▶ intelligent dance music

idol /ˈaɪdəl/ [n] idol: teen ~ - tinejdžerski idol

idolise | idolize /ˈaɪdəˌlaɪz/ [v] obožavati

idolater ⇔ fan¹ [1]

idyl [1] /ˈɪdɪl/ [n] idila:

[1] instrumentalna kompozicija pastoralnog karaktera;

- [2] pesma ili slika u kojoj se prikazuje idealizovani život u prirodi;
- [3] *fig.* stanje sklada
- IFPI *acro.* → International Federation of the Phonographic Industry
- IFRRO *acro.* → International Federation of Reproduction Rights Organizations
- IIMP *acro.* → International Index of Music Periodicals
- illegible /ɪˈlɛdʒɪbəl/ [adj] nečitak: near-~ - teško čitljiv; ~ part/bit of manuscript - nečitak deo rukopisa
- illiteracy /ɪˈlɪtərəsi/ [n] nepismenost, neukost: music(al) ~ - muzička nepismenost ① *see:* LITERACY
- illiterate /ɪˈlɪtərɪt/ [adj] nepismen:
 - musically ~ - muzički nepismen;
 - notation ~ - neobučen za čitanje muzičkih zapisa
- illusion /ɪˈluːʒən/ [n] iluzija: octave ~ - oktavna iluzija, slušna iluzija (koju je otkrila Diana Deutsch 1973. godine) do koje dolazi kada se dve sekvence od dve note u rasponu od jedne oktave sviraju naviše i naniže u odvojenim stereo kanalima audio slušalica; dešnjaci su imali tendenciju da čuju viši ton u desnom uvu, dok su rezultati kod populacije levaka bili mešoviti
- illustrious /ɪˈlʌstriəs/ [adj] slavan, čuven ⇔ celebrated, famed, famous, far-famed, notable
- imagism /ɪˈmɪ,dʒɪzəm/ [n] imažizam, pesnički pokret u Engleskoj i SAD (1909-1917) i SSSR (1917-1925) koji je negovao slobodni stih i novi ritam uz potpunu slobodu u izboru tema
- image /ɪˈmɪdʒ/ [n] "imidž" - skup svih elemenata kojima se osoba predstavlja pred drugima i koji utiču na stvaranje željene percepcije u javnosti: public ~ - predstava u javnosti: to build a good/positive public ~ - (iz)graditi dobar/pozitivan imidž u javnosti; to enhance/improve one's public ~ - poboljšati/popraviti (nečiji) imidž u javnosti
- imaginative /ɪˈmædʒɪnətɪv/ [adj] maštovit: ~ interpretation/stage design/song - maštovita interpretacija/postavka bine/pesma
- imbroglio /ɪmˈbrəʊlɪ,əʊ/ [n] zbrka, metež (scena u kojoj šarenilo ritma i melodije izaziva kaos i konfuziju u bufo-operi 18. veka)
- IMD *acro.* → DISTORTION ▶ intermodulation distortion
- imitate /ɪˈmɪteɪt/ [v] oponašati, imitirati genuinely ~ - verno imitirati: *They genuinely imitate a variety of pop, rock, country, and R&B groups. (Oni verno imitiraju najrazličitije pop, rok, kantri i R&B grupe.)*
- imitation /ɪˌmɪˈteɪʃn/ [n] imitacija:
 - [1] kontrapunski postupak pri kojem se melodijska tema, tj. proposta, izložena u jednom glasu, ponavlja u drugom glasu, tj. riposti; tehnika koja obezbeđuje sadržajno jedinstvo polifonog stava i ravnopravnost glasova; ključni strukturalni princip vokalne polifonije kasne renesanse (Josquin, Palestrina); fundamentalna tehnika kanona i fuge:
 - ~ at the fifth above/below - imitacija na gornjoj/donjoj kvinti;
 - ~ by augmentation - imitacija u augmentaciji;
 - ~ by contrary motion - imitacija u inverziji/ obrtaju;
 - ~ by diminution - imitacija u diminuciji;
 - ~ by direct motion - imitacija u pravom kretanju;
 - canonic ~ - kanonska imitacija;
 - exact ~ ⇔ strict imitation;
 - free ~ - slobodna imitacija, imitacija koja sadrži manje melodijske i ritmičke izmene u odnosu na temu;
 - retrograde ~ - retrogradna, račja imitacija;
 - stretto ~ - streto imitacija, imitacija kod koje se glasovi koji izlažu temu sustižu;
 - strict ~ - stroga imitacija, imitacija koja podrazumeva doslovno prenošenje teme u drugi glas ⇔ exact imitation;
 - tonal ~ - tonalna imitacija;
 - [2] ponavljanje muzičke fraze ili melodije najčešće sa promenama tonaliteta, ritma ili glasa;
 - [3] imitiranje prirodnih (cvrkut ptica i sl.) ili nemuzičkih zvukova (zvižduk voza i sl.) u muzičkom delu;
 - [4] imitacija ① *see:* REPLICA:
 - exquisite ~ - izuzetna imitacija;
 - fairly good ~ - prilično dobra imitacija;
 - genuine ~ - verna imitacija
 - poor ~ - loša imitacija: *Critics called them a poor imitation of U2. (Kritičari su ih nazvali lošom kopijom U2.);*
 - [5] oponašanje: learn by ~ - učiti

oponašanjem

imitative /'ɪmɪtətɪv/ [adj] imitacioni:

- ~ behavior – imitaciono ponašanje;
- ~ exercises – imitacione vežbe

immaculate /ɪ'mækjʊlət/ [adj] besprekoran ⇔

impeccable: *His last performance was immaculate. (Njegov poslednji nastup je bio besprekoran.)*

imminent /'ɪmɪnənt/ [adj] neminovan, koji sledi: *After this her YouTube fame is imminent. (Posle ovoga, njena YouTube slava je neminovna.)*

immortal /ɪ'mɔ:təl/ [adj] besmrtni: ~ fame – večita (besmrtna) slava

impair /ɪm'peə/ [v] oštetiti (sluh, glasnice, itd.)

impaired /ɪm'peəd/ [v] oštećen: ~ hearing /vocal cords – oštećen sluh/glasne žice

impairment /ɪm'peəmənt/ [n] oštećenje: ~ in vocal chords motion – oštećenje u kretanju glasnica; hearing ~ - delimično ili potpuno oštećenje sluha ① *see*: DEAFNESS

impartial /ɪm'pɑ:ʃəl/ [adj] nepristrasan: ~ jury – nepristrasan žiri

impassioned /ɪm'pæʃənd/ [adj] strastven ⇔ passionate

impeccable ⇔ immaculate

impedance /ɪm'pi:dəns/ [n] impedansa, mera otpora sinusoidalnoj električnoj struji:

- loudspeaker ~ – impedansa zvučnika;
- microphone ~ – impedansa mikrofona

impede /ɪm'pi:d/ [v] otežavati

impediment /ɪm'pedɪmənt/ [n]

[1] ~ (to sth) smetnja (u nečemu): ~ to further progress/success – smetnja u daljem napretku/uspehu;

[2] smetnja, mana: speech ~ - govorna mana

impending /ɪm'pendɪŋ/ [adj] predstojeći (obično u negativnom kontekstu) ① *see*: FORTHCOMING

imper. *abbr.* → imperative

imperative /ɪm'perətɪv/ → *abbr.* imper. [adj] imperativan, neophodan ① *see*: MANDATORY, OBLIGATORY: ~ exercises – imperativne vežbe

imperfect /ɪm'pɜ:fɪkt/ [adj] nesavršen (konsonanca, kadenca, itd.)

imperial /ɪm'pɪəriəl/ [adj] carski, imperatorski:

- ~ bass – “carski bas” – vrsta kontrabas trube sa vrlo širokom menzuro;
- ~ euphonium – “carski bariton”;
- ~ tenor – „carski tenor“

imperioso ⇔ imperiously

imperious /ɪm'pɪəriəs/ [adj] zapovednički,

kategoričan

imperiously /ɪm'pɪəriəsli/ [adv] zapovednički, napeto, kategorično ⇔ imperioso

imperturbably /ɪmpɜ:'tɜ:bəbli/ [adv] mirno, smireno

impetuoso ⇔ impetuously

impetus /'ɪmpɪtəs/ [n, pl. impetuses] podstrek, podsticaj ⇔ incentive, stimulation

impetuous /ɪm'petjuəs/ [adj] energičan, nagao, žestok

impetuously /ɪm'petjuəsli/ [adv] energično, žestoko, naglo ⇔ impetuoso

implement¹ /'ɪmpləmənt/ [n] alatka, oruđe ⇔ tool: musical ~s – muzičke alatke

implement² /'ɪmpləmənt/ [v] primeniti, primenjivati ⇔ apply: ~ musical theory into practice – primenjivati muzičku teoriju u praksi

implementation /ɪmpləməntetʃən, -men-/ [n] primena ⇔ application

imprecise /ɪm'prɪ'saɪs/ [adj] neprecizan ⇔ inaccurate: ~ chord/rhythm/singing/ tempo – neprecizan akord/ritam/pevanje/ tempo

imprecisely /ɪm'prɪ'saɪsli/ [adv] neprecizno

impresario /ɪm'pre'sɑ:riəʊ/ [n] impresario:

[1] lice koje pronalazi i preporučuje talentovane, kvalitetne umetnike potencijalnim poslodavcima;

[2] lice koje se bavi plasmanom i organizovanjem koncerata i pozorišnih predstava ⇔ *AGENT* ▶ concert agent, *PROMOTER* ▶ concert promoter

impressionism /ɪm'preʃə'nɪzəm/ [n] impresionizam:

[1] pravac u umetnosti nastao u drugoj polovini 19. veka u Francuskoj; zasniva se na slobodnom izražavanju ličnog utiska svega viđenog, nasuprot ustaljenim šablonama akademizma; u MUZICI: neguju se mali oblici, boja tona postaje važnija je od melodijske linije i jasnoga ritma, poetičnost i lirsko raspoloženje potiskuju svaku dramatsku napetost; posebno značenje pridaje se harmoniji (primjena pentatonike i egzotičnih lestvica, paralelizama i povećanih intervala); glavni predstavnici: C. Debussy, M. Ravel., itd.;

[2] (u džezu) forma džeza bazirana na kolektivnoj improvizaciji i konceptu “harmolodike” (→ harmolodics) koju je

- utemeljio saksofonista Ornette Coleman, tvorac koncepta slobodnog džez
- impressionist /ɪm'preɪnɪst/ [n] impresionista
- impressionist(ic) /ɪm'preɪnɪst(ɪk)/ [adj] impresionistički
- impressive /ɪm'presɪv/ [adj] impresivan
- improper /ɪm'prɒpə/ [adj] nepravilan, neprikladan: ~ positioning – nepravilno postavljanje (ruke, prstiju, itd.)
- impromptu¹ /ɪm'prɒmptjuː, -tuː/ [n] [1] emprompti, muzička kompozicija slobodne forme i improvizatorskog karaktera, obično za solo instrument:
 - ~ for solo violin – emprompti za solo violinu;
 - piano ~ - klavirski emprompti;
 [2] improvizacija: ~ arrangement of a song – improvizovani aranžman pesme ① *see: BOOK ▶ FAKE BOOK*
- impromptu² /ɪm'prɒmptjuː, -tuː/ [adj] improvizovan ⇔ offhand: ~ group/ensemble – improvizovana grupa/ansambl
- improperia /ɪm'prɒ'piəriə/ [n, *used with a plural verb*] improperia, antifone i rezponzorijali koji se pevaju u katoličkoj crkvi za vreme liturgije Velikog petka; datiraju iz 1200. god. ⇔ Reproaches
- improv. *abbr.* → improvisation (u džezu kao oznaka za odeljak u kompoziciji koji se bazira na improvizaciji)
- improve /ɪm'pruːv/ [v] poboljšati, unaprediti: ~ one's technique/memory/skills – unaprediti tehniku/memoriju/veštine ⇔ enhance
- improvement /ɪm'pruːvmənt/ [n] poboljšanje, unapređenje: to show signs of ~ – pokazivati znake poboljšanja ⇔ enhancement
- improvisando ⇔ *IMPROVISATION* ▶ with improvisation
- improvisation | improvisation /,ɪm'prɒvə'zeɪʃn/ [n] improvizacija: [1] (u muzici) kreativno “prekompo-novanje” muzičke kompozicije na licu mesta koje objedinjuje izvođenje sa komunikacijom emocija i instrumentalnom tehnikom, kao i spontani “odgovor” drugim izvođačima; slobodno izvođenje na sceni bez posebne pripreme i čvrstog koncepta; jedan od elemenata koji razlikuje džez od svih ostalih vrsta muzike ⇔ extemporisation ① *see: BREAK* [1]:
 - free ~ – slobodna improvizacija;
 - group ~ – grupna improvizacija;
 - jazz ~ – džez improvizacija;
 - non-idiomatic ~ – neidiomska improvizacija (u džezu), improvizacija koja ne nosi obeležja bilo kog određenog stila;
 - solo ~ – solo improvizacija;
 - virtuoso ~ – virtuoza improvizacija;
 - with ~ – improvizatorski (instrukcija za izvođača) ⇔ improvisando
 [2] nešto što se čini spontano, bez prethodne pripreme: ~-based training – obuka bazirana na improvizaciji
- improvisato ⇔ improvised
- improvise /'ɪmprəvaɪz/ [v] improvizovati, ekstemporirati ⇔ ad lib
- improvised /'ɪmprəvaɪzd/ [adj] improvizovan ⇔ improvisato: ~ accompaniment – improvizovana pratnja
- inability /,ɪnə'biɪlɪti/ [n] (to do sth) nesposobnost (da se nešto učini)
- inaccurate /ɪn'ækjʊrɪt/ [adj] netačan, neprecizan ⇔ imprecise: ~ singing/rhythm/tune/tempo – neprecizno pevanje/ritam/melodija/tempo
- inadequate /ɪn'ædɪkwɪt/ [adj] neadekvatan, neodgovarajući: ~ intonation/phrasing/rhythm – neodgovarajuća intonacija/fraziranje/ritam
- inadvertent ⇔ unintentional
- inarticulate /,ɪnɑː'tɪkjʊlɪt/ [adj] neartikulisano, nejasno, nerazumljivo: ~ singing – neartikulisano pevanje
- inborn /ɪn'boːn/ [adj] urođen ⇔ innate: ~ talent (for sth) – urođeni talenat (za nešto); ~ sense (of rhythm) – urođeni osećaj (za ritam) ① *opposite: ACQUIRED*
- incalzando ⇔ stringendo
- incentive /ɪn'sentɪv/ [n] podstrek, podsticaj ⇔ impetus, stimulation: an ~ for sth: *an incentive for young pianists (podsticaj za mlade pijaniste)*; an ~ to do sth: *an incentive to innovate (podstrek za inovacije)*
- inch /ɪntʃ/ [n] inč (mera za dužinu: 2,54 cm)
- incidental /,ɪnsɪ'dentl/ [adj] sporedan, slučajno, uzgredan: *This passage, although incidental to the main theme, should be given a lot of attention (Na ovaj pasaž, iako je sporedan u odnosu na glavnu temu, treba dobro obratiti*

- pažnju*)
- incisive /ɪn'saɪsɪv/ [adj]
 [1] oštroman: ~ musical thinkers - oštromni mislioci u oblasti muzike;
 [2] odlučan: ~ performance - odlučna izvedba
- incl. *abbr.* → including
- include /ɪn'klu:d/ [v, *ps & pp.*: included, *pres. part.*: including] uključivati, sadržati: *The symphony includes a flute part (Simfonija sadrži i deonicu za flautu)* ① *opposite:* EXCLUDE
- including /ɪn'klu:dɪŋ/ [prep] uključujući ① *opposite:* EXCLUDING → *abbr.* incl.
- incognito /ɪn'kɒɡ'nɪ:təʊ, ɪn'kɒɡnɪtəʊ/ [adj, adv] inkognito: *She decided to perform incognito, under an assumed name (Odlučila je da nastupa inkognito, pod lažnim imenom)*
- incoherent /ɪn'kəʊ'hɪərənt/ [adj] nepovezan, nekoherentan: ~ singing - nepovezano pevanje
- incoming /ɪn'kʌmɪŋ/ [adj] ulazeći, ulazni: ~ air - ulazeći vazduh: *the incoming air normalizes the pressure within the bore (ulazeći vazduh normalizuje pritisak u cevi)* ① *opposite:* OUTGOING [1]
- incompetent /ɪn'kɒmpɪtənt/ [adj] nekompetentan, nesposoban: ~ conductor/manager/musician - nekompetentan dirigent/menadžer/muzičar
- incomplete /ɪn'kəm'pli:t/ [adj] nepotpun, nedovršen: ~ musical piece - nezavršeno muzičko delo; ~ symphony - nedovršena simfonija
- incorporate /ɪn'kɒ:pə'reɪt/ [v] uključiti
- increase¹ /ɪn'kri:s/ [n] porast, povećanje: gradual ~ (in tempo) - postepeno ubrzanje (tempa) ① *opposite:* DECREASE
- increase² /ɪn'kri:s/ [v] povećati ① *opposite:* DECREASE
- incus /ɪn'kʌs/ [n, *pl.* includes /ɪn'kju:dɪz/] nakovanj, srednja od tri slušne koščiце u srednjem uhu ⇔ anvil ① *see:* MALLEUS, STAPES ① *see illus:* EAR, OSSICLES
- indefinite /ɪn'defɪnɪt/ [adj] neodređen: ~ pitch - neodređena visina tona ① *opposite:* DEFINITE
- indeterminacy ⇔ *MUSIC*¹ ▶ aleatory music
- index¹ /ɪn'deks/ [n, *pl.* indexes, indices] indeks, popis, registar imena, naslova ili pojmova (npr. na kraju knjige):
- ~ of music articles/songs - indeks radova iz oblasti muzike/pesama;
 - International Index of Music Periodicals - Međunarodni indeks muzičkih časopisa, koji svoj aktuelni sadržaj bazira na 375 međunarodnih muzičkih časopisa iz preko 20 zemalja;
 - music database ~ - indeks muzičke baze podataka
- index² /ɪn'deks/ [v] indeksirati, dodeljivati termine (ključne riječi, kodove) dokumentu, koji ga opisuju i omogućuju njegovo pronalaženje u arhivu, dokumentaciji:
- ~ by subject/title - indeksirati po temi/naslovu;
 - Roud Folk Song ~ - baza podataka sa 300.000 referenci vezanih za 21.600 pesama koje su sakupljene iz usmene tradicije na engleskom jeziku iz celog sveta
- indication ⇔ mark [2]
- indie /ɪn'di/ [adj] "indi" (od: *independent* - nezavistan, samostalan) generalno atribut uz žanrove, potkulture, stilske ili kulturne pravce koji se odlikuju nezavisnošću od dominantnih komercijalnih trendova
- indietronica /ɪn'di'eɪtrɒnɪkə/ [n] indietronika, muzički žanr koji objedinjuje elemente indi roka i šugejza sa stilovima elektronske muzike poput IDM-a ili gliča
- indisposed /ɪn'dɪ'spəʊzd/ [adj] indisponiran: ~ performer/singer - indisponirani izvođač/pevač
- indisposition /ɪn'dɪspə'zɪʃən/ [n] indisponiranost (izvođača/pevača)
- individual /ɪn'dɪ'vɪdʒuəl/ [adj] individualni, pojedinačni: *Who got the award for individual performance? (Ko je dobio nagradu u individualnoj konkurenciji?)* ~ music lessons/grants - individualni časovi muzike/grantovi
- indoor /ɪn'dɔ:/ [adj] unutrašnji, zatvoren, u zatvorenom prostoru: ~ concert - koncert u zatvorenom prostoru ① *opposite:* OUTDOOR
- industry /ɪn'dʌstri/ [n, *pl.* industries] industrija:
- broadcasting ~ - radiodifuzna industrija;
 - entertainment ~ - estradna industrija, šou biznis ⇔ show business
- infallible /ɪn'fæləbəl/ [adj] nepogrešiv, savršeno pouzdan: ~ technique/routine - savršeno pouzdana tehnika/rutina
- infatuated /ɪn'fætju,eɪtɪd/ [adj] zaluđen: ~ with

music – zaluđen muzikom
 infinite /'ɪnfɪnɪt/ [adj] beskrajn (kanon, melodija itd.)
 inflammation /,ɪnflə'meɪʃən/ [n] zapaljenje: ~ of the throat – zapaljenje grla
 inflamed /ɪn'fleɪmd/ [adj] uhvaćen zapaljenjem
 inflate /ɪn'fleɪt/ [v] uduvavati, naduvati: ~ the bag of the pipes – naduvati meh na gajdama
 inflections (*ort. variorion:* inflexions) /ɪn'fleksjənz/ [n, pl] fleksije, modulacije glasa, tona itd. ⇔ speech melody
 inflexibility /ɪn'fleksəbɪlɪti/ [adj] krutost, nefleksibilnost
 inflexible /ɪn'fleksəbəl/ [adj] krut, nefleksibilan: ~ fingers/vocal cords – nefleksibilni prsti/glasnice
 inflexion ⇔ inflection
 influence /'ɪnfluəns/ [n] uticaj: ~ on – uticaj na ...; (to come) under sb's ~ - (potpasti) pod nečiji uticaj; under the ~ of – pod uticajem ...; exert ~ - izvršiti/imati uticaj; far-reaching ~ - dalekosežan uticaj; negative ~ - negativan uticaj; powerful/ profound ~ - snažan uticaj; sphere of ~ - sfera uticaja
 influential /,ɪnflu'entʃəl/ [adj] uticajan: highly ~ - veoma uticajan
 infrasound /'ɪnfra'saʊnd/ [n] infrazvuk, zvuk, tj. zvučni talasi čija je frekvencija manja od 16Hz
 infringe /ɪn'frɪndʒ/ [v] kršiti, prekršiti
 infringement /ɪn'frɪndʒmənt/ [n] povreda, kršenje:
 • ~ of (musical) laws – kršenje (muzičkih) zakona;
 • copyright ~ - povreda autorskog prava;
 • patent ~ - povreda patenta
 inhalation /,ɪnhə'leɪʃən/ [n] udisanje, inspiracija ⇔ breathing-in
 inhale /ɪn'heɪl/ [v] udisati ⇔ *BREATHE* ▶ breathe in
 inhaler /ɪn'heɪlə/ [n] inhalator
 inharmonic /,ɪnhɑ:'rɒnɪk/ [adj] neharmoničan, disonantan ⇔ dissonant
 inherent /ɪn'hɪərənt/ [n] (in sth) inherentan, svojstven: *She was inspired by the expressive power and virtuosity inherent in Baroque music. (Bila je inspirisana ekspresivnošću i virtuozičnošću koja je svojstvena baroknoj muzici.)*
 inherit /ɪn'herɪt/ [v] naslediti, baštiniti
 inheritance /ɪn'herɪtəns/ [n] nasleđe, baština: cultural ~ - kulturna baština

inheritor /ɪn'herɪtə/ [n] baštinar, naslednik
 initial /ɪ'nɪʃəl/ [adj] polazni, početni (tonalitet, itd.)
 initiative /ɪ'nɪʃjətɪv, ɪ'nɪʃə-/ [n] inicijativa: to have the ~ - imati inicijativu; to take the ~ - preuzeti inicijativu
 injury /'ɪndʒəri/ [n, pl. injuries] povreda: to avoid (an) ~ - izbeći povredu; to inflict (an) ~ - naneti povredu; to receive (an) ~ - zadobiti povredu;
 • bodily ~ - telesna povreda;
 • common musician ~s - uobičajene povrede kod muzičara;
 • fatal ~ - fatalna povreda;
 • (in)operable ~ - (ne)operativna povreda;
 • internal ~ - unutrašnja povreda;
 • irrecoverable ~ - nepopravljiva povreda;
 • major ~ - vitalna povreda;
 • minor ~ - manja povreda ⇔ slight injury;
 • severe ~ - ozbiljna povreda;
 • slight ~ ⇔ minor injury;
 • professional ~ - profesionalna povreda;
 • wrist/finger/eye ~ - povreda ručnog zgloba/prsta/oka
 inlaid /'ɪnleɪd/ [adj] ukrašen intarzijom
 inlay¹ /'ɪnleɪ/ [n]
 [1] intarzija, ukrašavanje drvenih predmeta ulaganjem ornamenata i figura od komadića raznobojnog drveta, metala, slonove kosti, sedefa i sl.;
 [2] ukrasna intarzija na instrumentima, npr. na hvatniku (vratu) gitare, rezonatoru, itd.: mother-of-pearl ~ - sedefna intarzija
 inlay² /'ɪnleɪ/ [v] obložiti, umetnuti
 in modo di ... ⇔ *STYLE* ▶ in the style of ...
 innate ⇔ inborn
 inner /'ɪnə/ [adj] unutrašnji: ~ ear – unutrašnje uvo
 ⓘ *see illus:* EAR
 in nomine /ɪn 'nɒmɪ,neɪ, -ni:/ in nomine, muzički žanr nastao u 16. veku; obuhvata instrumentalna polifona dela engleskih kompozitora pisana za gudačke ansamble i virdžinal
 In nomine Dominum ⇔ *NAME* ▶ in the name of the Lord
 In nomine Patris et Filii et Spiritus Santi ⇔ *NAME* ▶ in the name of the Father and the Son and the Holy Spirit
 innovate /'ɪnə'veɪt/ [v] inovirati
 innovated /'ɪnə'veɪtɪd/ [v] inoviran: ~ model – inovirani model

innovation /,ɪnə'veɪʃən/ [n] inovacija:
technological ~ - tehnološka inovacija

innovative /'ɪnə'veɪtɪv/ [adj] inovativan: ~
approach – inovativni pristup

innovator /'ɪnə'veɪtə/ [n] inovator

inscription /ɪn'skrɪpʃən/ [n]

[1] natpis;

[2] "moto", "deviza", naznačeno uputstvo za
rešenje zagonetnog kanona ① *see: CANON*

▶ ENIGMATIC CANON

insertion /ɪn'sɜːʃən/ [n] umetak (naknadno
dodatog zaokruženog odlomka u veće muzičko
delo, npr. arije u operu) ⇔ interpolation

insistendo ⇔ insistently

insistent /ɪn'sɪstənt/ [adj] uporan, istrajan; prek,
zapovedan

insistently /ɪn'sɪstəntli/ [adv] uporno, istrajno;
zapovedno ⇔ insistendo

inspiration /,ɪnspɪ'reɪʃən/ [n] inspiracija: to give/
provide ~ - dati inspiraciju; to draw ~ (from)
- izvlačiti inspiraciju (iz); source of ~ - izvor
inspiracije; flash/spark of ~ - iskra inspiracije

inspire /ɪn'spaɪə/ [v] inspirisati: ~ sb (to do sth)
– inspirisati nekoga (da učini nešto)

inspiring /ɪn'spaɪərɪŋ/ [adj] nadahnut, inspirativan:
*He gave a very inspiring performance. (Nastup
mu je bio veoma inspirativan.)*

inspiring /ɪn'spaɪərɪŋ/ [adj] nadahnjujući

instruction /ɪn'strʌkʃən/ [n] [1] instrukcija; [2]
obuka, nastava; individual ~ ⇔ *TEACHING* ▶
individual teaching

instrument /'ɪnstɹəmənt/ [n]

[1] (muzički) instrument:

Uz nazive muzičkih instrumenata, u principu se koristi određeni član *the* (play the piano/the guitar/the violin), ali se on obično izostavlja kada se govori o savremenim muzičkim pravcima poput roka, džeza i sl. (Don't you play guitar in this band?)

- ~ maker – graditelj instrumenata;
- ~s with two courses - dvohorski instrumenti (tržalački instrumenti sa po dve žice za isti ton) ⇔ bichord instruments, double-string instruments;
- ~s with three courses - trohorski instrumenti (tržalački instrumenti sa po tri žice za isti ton);
- accompanying ~ - prateći instrument;
- acoustical ~ - akustični instrument;

- aerophonic ~ ⇔ aerophone;
- alto ~s - altovski instrumenti;
- ancient ~s - antički instrumenti, drevni instrumenti;
- autophonic ~ ⇔ autophone;
- Baroque ~s - barokni instrumenti;
- baritone ~s - baritonski instrumenti;
- bas ~s - instrumenti niskog volumena zvuka, tihi instrumenti (u klasifikaciji srednjovekovnih muzičkih instrumenata); koristili su se u kamernoj muzici za razliku od onih sa jakim volumenom zvuka koji su se koristili na otvorenom ① *see: HAUT INSTRUMENTS*;
- bass ~s - basovski instrumenti, zbirni naziv za različite instrumente čiji je opseg najčešće za oktavu dublji od opsega altovih instrumenata iste vrste;
- bichord ~s ⇔ instruments with two courses;
- bowed ~s – gudački instrumenti;
- brass [wind] ~s – limeni duvački instrumenti, aerofoni instrumenti kod kojih ulogu jezička (kod drvenih duvača) preuzimaju usne izvođača, naslonjene na čašičaste ili kupaste usnike; vazдушna struja, regulisana usnama, se preko usnika grupiše u vibracije i prenosi u vazdušni stub cevi, koji vibrira i proizvodi određeni ton (pri najmanjem broju vibracija, dobija se najniži ton koji odgovara dužini cevi instrumenta); regulisanjem vazdušnog strujanja i vibracija pomoću usana, izvođač dobija niz alikvotnih tonova (često počevši od drugog alikvotnog tona) ⇔ brass;
- bulky ~ – glomazan, kabast instrument;
- chordal ~s – akordski instrumenti;
- chordophonic ~ ⇔ string[ed] instrument;
- classical ~s – klasični instrumenti;
- contemporary ~s – savremeni instrumenti;
- continuo ~ – generalbas-instrumenti;
- double-reed ~s - duvački instrumenti sa dvostrukim jezičkom;
- double-string ~s ⇔ instruments with two courses;
- duplex ~s – dvostruki instrumenti (limeni duvački instrumenti sa dve cevi, a jednim usnikom – kombinacija dva instrumenta istog tipa, a različitog štima);

- effect ~s - instrumenti za efekte (instrumenti koji nisu redovni članovi orkestra, već se koriste za posebne efekte);
- electro[pho]nic ~s - elektrofoni instrumenti, eterofoni instrumenti ⇔ electrophones;
- experimental ~s - eksperimentalni instrumenti;
- family of ~s - porodica instrumenata;
- folk ~s - narodni instrumenti;
- fretted ~s - kordofoni instrumenti sa pragovima/prečnicama (duž hvatnika);
- fretless ~s - instrumenti bez pragova (duž hvatnika) ⇔ unfretted instruments;
- futuristic ~s - futuristički instrumenti;
- half-tube ~s - "polucevni" instrumenti, "polovični" instrumenti (limeni duvački instrumenti na kojima se ne može proizvesti osnovni ton cevi, već tek počev od drugog alikvota);
- haut ~s - instrumenti jakog zvuka, glasni instrumenti (u srednjovekovnoj klasifikaciji muzičkih instrumenata) koji su se koristili na otvorenom, za razliku od tihih koji su se koristili u kamernoj muzici ① *see*: BAS INSTRUMENTS;
- high—pitched ~ - instrument visokog registra;
- hybrid ~s - hibridni instrumenti;
- ice ~s - ledeni instrumenti;
- idiophonic ~s ⇔ idiophones;
- jazz ~s - džez instrumenti;
- keyboard ~s - instrumenti sa klavijaturom;
- keyed ~s - instrumenti sa klapnama;
- labial ~s - labijalni instrumenti, duvački instrumenti bez usnika kod kojih ton nastaje tako što ulazeći vazduh udara u oštru ivicu;
- lip-vibrated ~s - duvački instrumenti koji se sviraju vibriranjem usana;
- low—pitched ~s - instrumenti niskog registra;
- mallet (percussion) ~s - perkusioni instrumenti koji se sviraju palicama;
- mechanical ~s - mehanički instrumenti ⇔ automatophones;
- medieval - srednjovekovni instrumenti;
- membranophonic ~s - membra[no]foni instrumenti, opnozvučni instrumenti ⇔ membranophones;
- mouthpiece ~s - duvački instrumenti sa [na]usnikom;
- multi-string ~s - instrumenti sa više žica;
- natural ~s - prirodni instrumenti;
- noise-producing ~ - instrument za proizvođenje šumova (L. Russolo, 1913);
- non-pitched ~s - udaraljke bez određene visine zvuka;
- non-transposing ~s - netransponirajući instrumenti, instrumenti koji se pišu isto kao što zvuče;
- omnitonic ~s ⇔ valve instruments;
- out-of-tune ~ - raštimovan instrument;
- pedalni instrument ~ - pedal instrument;
- percussion ~s ⇔ percussions;
- percussive ~s ⇔ percussions;
- plucked ~s - trzalački, okidački instrumenti;
- pneumatic ~s ① *see*: WIND INSTRUMENTS;
- pulsatile ~s ⇔ percussions;
- reed ~s - duvački instrumenti sa jezičkom ⇔ tongued instruments, reeds;
- Renaissance ~s - renesansni instrumenti;
- second-hand ~ - polovan instrument;
- single-reed ~s - duvački instrumenti sa jednostrukim jezičkom;
- slide ~ - »cugni« instrument, (duvački) instrument sa cugom;
- solo ~ - solo instrument, solistički instrument;
- soprano ~s - sopranski instrumenti;
- stencil ~ - »stencil« instrumenti (termin kojim se označavaju instrumenti koje je napravila jedna firma, a nose oznaku druge firme);
- string[ed] ~s - žičani instrumenti, kordofoni instrumenti ⇔ chordophonic instruments, chordophones, strings;
- tenor ~s - tenorski instrument(i);
- tongued ~s ⇔ reed instruments;
- traditional ~s - tradicionalni instrumenti;
- transposing ~s - transponirajući instrumenti, instrumenti koji se pišu drugačije nego što zvuče;
- trichord ~s ⇔ instruments with three courses;
- unfretted ~s - kordofoni instrumenti bez

pragova/prečnica/praižica (duž hvatnika) ⇔ fretless instruments;

- valve ~s – ventilni instrumenti, hromatski instrumenti ⇔ omnitonic instruments;
- whole-tube ~s – „celocevni“ instrumenti, „celi“ instrumenti (limeni duvački instrumenti na kojima se može proizvesti osnovni ton cevi);
- wind ~s – duvački instrumenti (ređe: pneumatic instruments);
- wooden ~s – drveni instrumenti;
- woodwind ~s – drveni duvački instrumenti, aerofoni instrumenti kod kojih se vazdušni stub produžava ili skraćuje pomoću otvora duž cevi instrumenta, čime se postiže manji ili veći broj vibracija, odnosno viši ili niži ton; otvori su raspoređeni tako da se određenim prstoredom dobijaju postepeno viši polutonovi u osnovnoj lestvici u okviru jedne oktave, a zatim se preduvavanjem dobija oktava (ili duodecima kod klarineta) u kojoj se ponavlja postupak sa upotrebom otvora i dobijaju se polustepeni u novoj oktavi;

[2] instrument (alatka, merni)

instrumental¹ /,ɪnstrə'məntl/ [n] instrumental, instrumentalna kompozicija

instrumental² /,ɪnstrə'mentəl/ [adj]

[1] instrumentalni: ~ interlude – instrumentalni interludijum, odeljak pesme koji sadrži samo instrumentalnu podlogu, bez vokalnih deonica;

[2] važan (za nešto), koji pomaže (u nečemu): *He was truly instrumental in preparing him for the concert (Bio mu je zaista od pomoći za pripremu koncerta)*

instrumentalist /,ɪnstrə'mentəlɪst/ [n] instrumentalist(a)

instrumentation /,ɪnstrə'men'teɪʃən/ [n] instrumentacija:

[1] veština komponovanja za orkestar na način koji odgovara karakteru pojedinih instrumenata ⇔ orchestration, scoring;

[2] lista muzičkih instrumenata za koji je delo komponovano;

[3] nauka o razvoju, proizvodnji i upotrebi instrumenata

insufficient /,ɪnsə'fɪʃənt/ [adj] nedovoljan

insufficiently /,ɪnsə'fɪʃəntli/ [adv] nedovoljno: ~ resonant – nedovoljno akustičan (prostor,

dvorana)

insulate /'ɪnsjʊ,leɪt/ [v] izolovati: insulate sth against/from sth - izolovati nešto (od nečega): *Is this room insulated against noise? (Da li ova prostorija ima zvučnu izolaciju?)*

insulation /,ɪnsjʊ'leɪʃən/ [n] izolacija: ~ against noise – zvučna izolacija

intabulate /ɪn'tæbjuleɪt/ [v] intabulirati, transkribovati tabulaturom (→ tablature)

intensity /ɪn'tensɪti/ [n] intenzitet: sound ~ – intenzitet zvuka, jačina zvuka: energija koja se pomoću zvučnog talasa prenosi u jediničnom vremenskom intervalu kroz jedinicu površine (objektivna jačina)

interaction /,ɪntər'ækjən/ [n] sadejstvo, interakcija: ~ between – interakcija između: *interaction between the strings and the body of the instrument (sadejstvo između žica i tela instrumenta)*

interactive /,ɪntər'æktɪv/ [adj] interaktivan: an ~ music software – interaktivni muzički softver

interchange /'ɪntər,tʃeɪndʒ/ [n] izmena, promena: modal ~ – promena tonskog roda iz dura u mol i obrnuto uz zadržavanje istog tonalnog centra (prelaz u istoimeni tonalitet)

interest /'ɪntrɪst, -tərɪst/ [n] interesovanje, zanimanje: an ~ in sb/sth – interesovanje za nekoga/nešto; to show/manifest/display a great ~ (in sth) – pokazati veliko interesovanje (za nešto); to take more ~ in ... – više se interesovati za ...; to be of ~ (to sb) – biti zanimljiv (za nekoga); to hold no ~ for ... – nemati ni malo interesovanja za ...; to arouse/stir up ~ in ... – probuditi interesovanje za ...; to develop ~ in – razviti interesovanje za ...; to lose ~ in ... – izgubiti interesovanje za ...; conflict of ~s – konflikt interesa:

- academic ~ - akademsko interesovanje;
- deep/profound ~ - duboko interesovanje;
- keen/lively ~ - živo interesovanje;
- narrow ~ - usko interesovanje;
- passing ~ - prolazno interesovanje;
- public ~ - interesovanje javnosti

interested /'ɪntrɪstɪd, -tərɪs-/ [adj] zainteresovan: ~ in sth/sb – zainteresovan za (nešto/nekoga): *They were very much interested in early Christian music (Veoma ih je interesovala ranohrišćanska muzika); ~ in doing sth/ ~ to do sth: Are you interested in practicing with me? Are you interested to practice with me (Jesi*

- li zainteresovan da vežbaš sa mnom?)*
- interesting /'ɪntrɪstɪŋ, -tərɪs-/ [adj] zanimljiv, interesantan
- interface /'ɪntərfeɪs/ [n] interfejs, međusklop: Musical Instrument Digital ~ - digitalni međusklop za muzičke instrumente; internacionalni standard koji omogućava komunikaciju, odnosno upravljanje i razmenu informacija između elektronskih muzičkih instrumenata, računara i ostalih elektroakustičkih uređaja, odnosno njihovo povezivanje u jedinstven komunikacioni sistem pomoću digitalnih signala → *acro.* MIDI
- interference /,ɪntə'fɪərəns/ [n] interferencija:
- [1] pojava uzajamnog uticaja talasa čiji rezultat može biti njihovo slabljenje, pojačavanje ili poništavanje; *sound wave* ~ - interferencija zvučnih signala;
- [2] upotreba elemenata jednog jezika u drugom, posebno u govoru dvojezičnih govornika
- interior¹ /ɪn'tɪəriə/ [n] unutrašnjost
- interior² /ɪn'tɪəriə/ [adj] unutrašnji: ~ design - unutrašnji dizajn
- interlude /'ɪntə,lʊ:d/ [n]
- [1] interludijum, međuigra, samostalna kompozicija ili deo kompozicije, koji razdvaja stavove ciklusne forme ili delove neke kompozicije;
- [2] (Tudor interlude) kratka tragedija, komedija ili istorijska predstava koju su izvodile profesionalne glumačke trupe ili studenti početkom 16. veka;
- [3] prekid, predah
- intermediate /,ɪntə'mɪdiət/ [adj] srednji: *She attends an intermediate-level solfège ear training (Ona pohađa srednji kurs solfeđa)*
- ① *see:* ADVANCED, BASIC
- intermedium /ɪntə'mɪdiəm/ [n, *pl.* intermediums, intermedia] intermedijum, muzički umetak u međučinovima renesansnih pozorišnih dela
- intermezzo /,ɪntə'metsəʊ/ [n, *pl.* intermezzos
- intermezzi /-'metsi; -'medzi/ intermezzo:
- [1] kratka dramska, muzička ili generalno zabavna tačka laganog karaktera u međučinovima drame ili opere;
- [2] kratka muzička kompozicija koja se izvodi između glavnih delova složenog muzičkog dela;
- [3] kratki instrumentalni komad često lakog karaktera
- intermezzi ⇔ *DANCE* ▶ optional dances
- intermission /ɪntə'mɪʃn/ [n] *Am.* međučin, (kratka) pauza između delova koncerta, tj. između činova ⇔ interval [2], *entr'acte*
- interplay /'ɪntə,pleɪ/ [n] uzajamno dejstvo
- interpolation /ɪn,tɜ:pə'leɪʃən/ ⇔ insertion
- interpret /ɪn'tɜ:pɪt/ [v] interpretirati; tumačiti
- interpretation /ɪn,tɜ:pɪ'teɪʃn/ [n] interpretacija:
- [1] (u muzici) ona strana muzičkog izvođenja čiji je cilj oživljavanje kompozitorove muzičke misli;
- [2] (generalno) interpretacija, tumačenje: *data* ~ - interpretacija podataka; ⇔ *rendering*; *new* ~ ⇔ *re-interpretation*
- interrelate /,ɪntərɪ'leɪt/ [v] biti u međusobnom odnosu
- interrelated /,ɪntərɪ'leɪtɪd/ [adj] međusobno povezani
- interrupt /,ɪntə'rʌpt/ [v] prekinuti
- interval /'ɪntəv/ [n]
- [1] interval, rastojanje po intonativnoj visini između dva susedna tona u melodiji ili akordu; *lower/upper tone of the* ~ - donji/gornji ton intervala: ~ *quality/value* - vrsta intervala (mali, veliki...); ~ *size* - veličina intervala (*prima, sekunda*...):
- *ascending* ~ - uzlazni interval, interval kod koga je prvi ton niži, a drugi viši;
 - *augmented* ~ - prekomerni interval;
 - *chromatic* ~s - hromatski intervali;
 - *complementary* ~s - komplementarni intervali; dva intervala koji zajedno čine punu oktavu (npr. čista kvinta - C-G - i čista kvarta - G-C);
 - *compound* ~s - složeni intervali (veći od oktave) ⇔ *redoubled intervals*;
 - *consonant* ~s - konsonantni intervali (svi čisti intervali, velika i mala terca i seksta);
 - *descending* ~ - silazni interval, interval kod koga je prvi ton viši, a drugi niži;
 - *diatonic* ~s - dijatonski intervali ⇔ *natural intervals*;
 - "dead" ~ - "mrtvi interval";
 - *diminished* ~ - umanjeni interval (svi intervali osim prime);
 - *dissonant* ~s - disonantni intervali, intervali koji izazivaju napetost kod slušalaca i traže razrešenje (svi smanjeni i povećani intervali, velika i mala sekunda i septima);

- doubly-augmented ~ - dvostruko prekomerni interval;
 - doubly-diminished ~ - dvostruko umanjeni interval;
 - enharmonic ~s - enharmonski intervali, intervali koji sadrže enharmonske tonove koji isto zvuče, ali se različito pišu;
 - generic ~s - generički intervali, intervali čija se veličina određuje prema poziciji nota na linijskom sistemu, ne uzimajući u obzir predznake: npr. C—C#, D—D♭ i A#—A♭ su prime;
 - harmonic ~ - dvozvuk; harmonski interval, interval kod koga dva tona koja ga čine zvuče istovremeno ⇔ vertical interval;
 - imperfect ~s - svi intervali osim prime, kvarte, kvinte i oktave;
 - inverted ~ - obrnuti interval;
 - linear ~ ⇔ melodic interval;
 - major ~ - veliki interval (sekunda, terca, seksta i septima);
 - melodic ~ - melodijski interval, interval kod koga se dva tona koja ga čine čuju jedan za drugim ⇔ linear interval;
 - microtonal ~s - intervali manji od polustepena, četvrtinski i manji intervali,
 - minor ~ - mali interval, interval velike sekunde, terce, sekste ili septime smanjen za poluton;
 - natural ~s ⇔ diatonic intervals;
 - perfect ~ - čisti interval (prima, kvarta, kvinta i oktava) → *abbr.* P;
 - Pythagorean ~s - pitagorejski intervali; Pitagorejci su uspeli da odnose među tonovima (intervale) svedu na odnose među brojevima: dvostruko kraća žica daje za oktavu viši ton, pa se oktavni ton mogao numerički protumačiti kao odnos 2:1; slično tome, odnos delova u kvinti može se odrediti kao brojni odnos 3:2, a u kvarti kao odnos 4:3, itd.;
 - redoubled ~s ⇔ compound intervals;
 - simple ~s - jednostavni intervali, osam intervala od kojih se mogu formirati sve ostale intervalske veličine: prima, sekunda, terca, kvarta, kvinta, seksta, septima i oktava;
 - specific ~s - specifični intervali;
 - superparticular ~ - superpartikularni interval, interval kod koga se odnos između frekvencija može izraziti u formi $((n+1)/n)$ gde je n ceo broj;
 - tempered ~s - temperovani intervali;
 - vertical ~ ⇔ harmonic interval;
 - "wolf" ~ - interval koji je isuviše veštački da bi bio koristan u muzičkom smislu;
- [2] *Br.* međučin, (kratka) pauza između delova koncerta, tj. između činova ⇔ intermission;
- [3] (vremenski) interval: at (regular/irregular) ~s - u (pravilnim/nepravilnim) razmacima/intervalima
- intervallic /,ɪntər'vælɪk/ [adj] intervalski
- interview¹ /'ɪntə,vju:/ [n] (with sb) intervju (sa nekim); to conduct an ~ - obaviti intervju; to give an ~ - dati intervju: exclusive ~ - ekskluzivni intervju
- interview² /'ɪntə,vju:/ [v] intervjuisati
- interviewee /'ɪntərvju:,i:, ,ɪntərvju:'i:/ [n] intervjuisana osoba
- interviewer /,ɪntər'vjuər/ [n] osoba koja intervjuiše
- intimate /'ɪntɪmɪt/ [adj] prislan, blizak
- intimately /'ɪntɪmɪtli/ [adv] prisno, blisko
- intimo ⇔ intimately
- intone /ɪn'təʊn/ [n] intonirati: ~ the national anthem - intonirati državnu himnu
- intonation /,ɪntə'neɪʃn/ [n] intonacija
- [1] stupanj tačnosti kod pevanja ili sviranja ⇔ pitch [2];
- falling ~ - opadajuća intonacija;
 - false ~ - nečista intonacija; ⓘ *see: TUNE* ▶ OUT OF TUNE, OFF THE PITCH;
 - fixed ~ - fiksirana intonacija (kod instrumenata) ⇔ PITCH ▶ fixed pitch;
 - free ~ - slobodna intonacija (kod instrumenata) ⇔ PITCH ▶ free pitch;
 - just ~ - prirodna intonacija, prirodna lestvica, prirodni sistem (bez temperacije, sa prirodno čistim kvintama i tercama) ⇔ pure intonation;
 - pure ~ ⇔ just intonation;
 - rising ~ - rastuća intonacija
- [2] varijacije u govoru, kao individualno obeležje govora svakog pojedinca koje se manifestuje kroz melodiju rečenice, segmentaciju, tempo, intenzitet i logički akcent:
- dipping ~ - silazno-uzlazna intonacija [↘↗];
 - falling ~ - silazna intonacija [↘];

- peaking ~ - uzlazno-silazna intonacija [ʔʌ];
 - rising ~ - uzlazna intonacija [ʔ];
 - [3] početak gregorijanskog liturgijskog napeva;
 - [4] kratak uvodni komad u orguljskoj muzici 15-og veka
- intoning /ɪn'təʊnɪŋ/ [n] rečitativno pevanje delova anglikanske crkve
- intro ⇔ introduction
- introduction /ɪntrə'dʌkʃən/ [n] uvod, introdukcija, pasaż ili odeljak kojim se otvara stav ili posebno muzičko delo i kojim se ustanovljava melodijski, harmonski i/ili ritmički "duh" stava/dela ⇔ intro
- introit /'ɪntrɔɪt/ [n] introitus, pristupna, uvodna pesma (stav, odlomak) u misi
- intrusive /ɪn'tru:sɪv/ [adj] nametljiv
- intricate /'ɪntrɪkət/ [adj] komplikovan
- invention /ɪn'venʃən/ [n] invencija:
- [1] kratki polifoni oblik utemeljen na jednoj muzičkoj ideji; razvio se u Italiji iz kontrapuntskih improvizacija; kompoziciono-tehnički sličan fugi (ali mnogo jednostavniji): two/three-voice ~ - dvoglasna/ troglasna invencija;
 - [2] stvaralačka moć iznalaženja novih svojstava stvari, pojava, pojmova i novih odnosa među njima;
 - [3] izum, pronalazak
- inverse /ɪn'vɜ:s, 'ɪnvɜ:s/ [adj] obrnuti (interval, akord...) ⇔ inverted
- inversion /ɪn'vɜ:zən -fən/ [n] inverzija, obrtanje
- [1] obrtaj, obrat (intervala, akorda):
 - first ~ - prvi obrtaj/obrat (akorda) ⇔ POSITION [3] ▶ b-position;
 - first ~ of the minor triad on the leading note – lidijski sekstakord;
 - second ~ - drugi obrtaj/obrat (akorda) ⇔ POSITION [3] ▶ c-position;
 - third ~ - treći obrtaj/obrat (akorda) ⇔ POSITION [3] ▶ d-position;
 - [2] obrt, razmena mesta glasova u obrtajnom kontrapunktu: retrograde ~ - retrogradna inverzija, muzički termin koji doslovce znači „unazad i obrnuto“, kao tehnika posebno korišćena u serijalizmu
- invert /ɪn'vɜ:rt/ [v] obrtati
- inverted ⇔ inverse
- inward /ɪn'wɜd/ [adv] prema unutra
- Ionian /aɪ'əʊniən/ [adj] jonski
- IPA *abbr.* → ALPHABET [1] ▶ International Phonetic Alphabet
- irato ⇔ angrily
- irregular /ɪ'regjʊlə/ [adj] nepravilan (ritam, metrika...)
- irregularity /ɪ'regjʊ'lærɪti/ [n] nepravilnost, neregularnost
- iron /'aɪən/ [n] gvožđe; cast ~ - liveno gvožđe
- ISDN *acro.* → Integrated Services Digital Network
- isolationism ⇔ AMBIENT ▶ isolationist
- ambient
- isorhythmic /,aɪsə'ɪðmɪk/ [adj] izoritmički
- isorhythm /'aɪsə,ɪðəm/ [n] izoritam (nasuprot komplementarnom ritmu koji je veoma karakterističan za kontrapuntski stil) kretanje u istim notnim vrednostima u oba glasa; strukturalna karakteristika moteta ars nove
- issimo [suffix] sa značenjem „ekstremno“ kao u: prestissimo, fortissimo
- issimamente [suffix] sa značenjem “koliko god je moguće” kao u leggerissimamente
- Italianism /ɪ'tæljə,nɪzəm/ [n] italijanizam: *Music language abounds with ~s (muzički jezik obiluje italijanizmima)*
- itinerant /ɪ'tɪnərənt, aɪ-/ [n] putnik, lualica
- itinerant /ɪ'tɪnərənt, aɪ-/ [adj] putujući ① *see: MUSICIAN* ▶ ITINERANT MUSICIAN
- ivory /'aɪvəri/ [n] slonovača

j *abbr.* → major (u nazivima akorada, npr. Cj7 je sinonim za Cmaj7)

jaba /'dʒʌbə/ [n] jaba, trouglasta trzalica kojom se svira sarod (→ sarod)

jack /dʒæk/ [n]

[1] skakač, stubić (pokretni deo u mehanici čembala koji nosi jezičak s perom);

[2] konektor, utikač: output ~ - utičnica;

[3] ⇔ plectrum

jacking /'dʒækɪŋ/ [n] "džeking", plesna tehnika koja je stekla popularnost krajem 1980-ih i najčešće se povezuje sa ranom haus muzikom, posebno sa Čikago hausom; igra se stajanjem u jednom mestu i pokretanjem ruku iznad glave, uz povremeno savijanje kolena, odnosno naizmenično podizanje kolena

jackplate /'dʒæk,pleɪt/ [n] "džekplejt", uložak na koji se montira utičnica na električnoj ili elektroakustičnoj gitari

jal tarang /'dʒɑ:l 'tɑ:ræŋ/ (*alt.* jaltarang) [n] jal tarang, indijski instrument koji se sastoji od niza porcelanskih (nekada i metalnih) činija ispunjenih vodom i poređanih u polukrug, po kojima se svira udaranjem palicama; visina tona se može podesiti količinom vode u činiji

jam /dʒæm/ [n] improvizovana svirka

jam session /'dʒæm 'seʃən/ [n] "džem sešn":

[1] neobavezna i improvizovana (najčešće džez) svirka muzičara za njihovo lično zadovoljstvo ⇔ after hours;

[2] neformalna improvizovana svirka ili specijalni nastup džez muzičara koji inače ne sviraju zajedno

*jangle*¹ /'dʒæŋɡl/ [n] zveckanje; buka

*jangle*² /'dʒæŋɡl/ [v] zveckati

janissary /'dʒæni'səri, 'dʒæni'zəri/ [adj] janičarski
⇔ janizary ⓘ *see:* MUSIC¹ ▶ JANISSARY
MUSIC

janizary ⇔ janissary

Japcore /'dʒep,kɔ:/ [n] japanski hardkor

jarana /hɑ:'rɑ:nə/ [n] *Sp.*

[1] meksička tradicionalna gitara sa 5-8 žica;

[2] narodna igra na Jukatenu (Meksiko) na stihove koji su često na jeziku Maja

jargon /'dʒɑ:gən/ [n] žargon, govor svojstven uskoj profesionalnoj ili društvenoj grupi, koji se, u manjoj ili većoj meri razlikuje od književnog (standardnog) govora; bilo koji svojstven, slabo razumljiv, ili nepravilan govor: music ~ - muzički žargon

jass ⓘ *see:* JAZZ

java ⇔ *VALSE* ▶ Java-valse

jaunty /'dʒɔ:nti/ [adj] živahan, veseo

jaw harp ⇔ Jew's harp

*jazz*¹ /dʒæz/ [n] (do 1917. godine: jass) džez, muzički pravac nastao krajem 19-og i početkom 20. veka u Nju Orleansu (SAD), sa korenima u afričkoj tradicionalnoj muzici; tipičan po sinkopama, vibratu, svingu, poliritmovima i improvizaciji kao najvažnijim karakteristikama; instrumentalnu osnovu džeza, bez obzira na različitost izvođačkih sastava, čine tri grupe instrumenata: ritam sekcija koja stvara ritmički puls, instrumenti harmonske podloge (klavir, kontrabas, udaraljke, bas gitara) i solistički instrumenti (najčešće limeni duvači); veličina ansambla varira od trija do punog sinfonijskog džez orkestra u kome svaki instrument može imati ulogu soliste; dok u malim ansamblima svi instrumenti improvizuju na zadatu temu, džez orkestar se služi pisanim aranžmanima, a improvizuju samo pojedini solisti; osnova bluz i rokenrol muzike; velikoj popularnosti i univerzalnosti džez muzike doprineli su ne samo heterogeni elementi njegovog umetničkog izraza nego i sami njeni propagatori, izvođači koji su mahom veliki virtuozni na svojim instrumentima:

- ~ Age – "Doba džeza", period 20-ih godina dvadesetog veka (od kraja I Sv. rata do kraha berze 1929.), obeleženo naglim prosperitetom, hedonističkim društvenim ponašanjem, prohibicijom i usponom džeza u SAD;
- ~ band – džez bend, bend koji (i pored brojnih varijeteta) u svom sastavu tipično ima trubu, trombon, klarinet, saksofon, klavir, kontrabas i perkusije ⇔ jazz group;
- ~ festival – džez festival;
- ~ group ⇔ jazz band;
- ~ musician – džez muzičar, muzičar koji se bavi džezom, bilo kao izvođač, pevač ili kompozitor;
- ~ oxford shoes – muške jednostavne, svedene džez-plesne cipele sa malom potpeticom od mekane kože i fleksibilnim đonom ⇔ jazz shoon;
- ~ funk – džez fank, žanr širokog spektra nastao integracijom fanka, soula i R&B zvuka; prevashodno američki žanr koji postiže visoku popularnost tokom 1970-ih i

- početkom 1980-ih, a karakteriše se, između ostalog, napuštanjem swing ritma i orijentacijom na binarni ritam koji stilu daje plesni karakter (The Crusaders, Stanley Clarke, George Duke, itd.);
- ~ fusion – džez fuzija, stil nastao 1960-ih, koji objedinjava džez improvizaciju sa zvukom električne gitare i čvrstim ritmom roka; generalno, više elektronski nego akustični zvuk, uz upotrebu sintisajzera, električnog basa, električne gitare, elektronski obrađenih duvačkih instrumenata, ali i korišćenje velikog broja udaraljki; ritam sekcija obično svira u serijama sinkopiranih ponovljenih nota kreirajući tzv. "groove" zvuk kome vokali i drugi instrumentalisti zadaju melodiju; najpoznatiji fusion muzičari: Miles Davis, Chick Corea, Herbie Hancock, Tony Williams, Terry Bozzio, Vinnie Colaiuta, John McLaughlin, Al Di Meola, Jaco Pastoriu, ali i Chicago, Frank Zappa, Billy Cobham, Carlos Santana, itd.; ⇔ fusion, *ROCK* ▶ jazz rock;
 - ~ house ⇔ nu jazz;
 - ~ rap – džez rep, podžanr hip hopa koji inkorporira džez uticaje, nastao krajem 1980-ih i početkom 1990-ih; tekstovi su najčešće na temu političke svesti, afrocentrizma i opšteg pozitivizma;
 - ~ rock – džez rok, stil nastao krajem 1960-ih kombinacijom džez i rok muzike; ujedinjuje džez improvizaciju sa zvukom električne gitare i čvrstim ritmom roka; najpoznatiji predstavnik Miles Davis;
 - ~ shoon ⇔ jazz oxford;
 - ~ singing ⇔ vocal jazz;
 - ~ standard – džez standard, popularna kompozicija iz džez repertoara ⇔ standard;
 - ~ vibes ⇔ acid jazz;
 - acid ~ - »e(j)sid« džez [naziv(i) pod kojim(a) se sreće u žanrovskoj literaturi], stil nastao 1980-ih, a svoj vrhunac dostigao 1990-ih; smatra se britanskim pravcem i predstavlja mešavinu džez, fank, soul i disko muzike; predstavnici: Jamiroquai, James Taylor Quartet, Brand New Heavies, Incognito, Massive Attack, Moloko, Pat Metheny, itd. ⇔ jazz vibes;
 - Afro-Cuban ~ – afro-kubanski džez, stil u džezu koji se uobličava kao nezavisan žanr krajem 1940-ih, uplivom afro-kubanskih ritmova i muzičkog tembra tipičnog za bibop i Latino džez; njegova pojava se najčešće vezuje uz ime trubača Dizzy Gillespie-a ⇔ cubop;
 - avant ~ – avant-džez, avangardni džez, stil improvizacije koja kombinuje zvuk klasične, tradicionalne muzike sa džezom; često zvuči veoma slično fri (free) džezu, s tom razlikom što umesto naglasaka na tradicionalnoj harmoniji, on unapred određuje strukturu oko koje improvizacije mogu da se odvijaju; predstavnici: George Adams, Mike Garson, Sam Rivers, i dr.;
 - barrelhouse ~ - "barehaus" džez, energični, improvizatorski i nerafinirani stil u klavirskom džezu nastao u istoimenim kafanama u Nju Orleansu početkom 20. veka;
 - be-bop ~ - bibop, stil u džezu nastao 1940-tih u Njujorku kojim se raskida veza između džez i muzike za ples čime džez postaje izvođački zahtevniji; tipičan po brzom tempu, kompleksnim harmonijama, zamršenim melodijama i velikoj slobodi improvizacije; bibop instrumentarijum čine saksofon, truba, kontrabas, bubnjevi i klavir; uticao na nastanak stilova kao što su kul, vest koust, slobodni i avangardni džez; predstavnici: Miles Davis, Dizzy Gillespie, Charles Mingus, Charlie Parker, Chat Baker, itd. ⇔ bop; ⓘ see: REBOP
 - Brazilian ~ - brazilski džez, mešavina bosa nove, sambe i američkog džez;
 - Cansas City ~ - Kansas siti džez, stil džez koji se razvio u Kansas Sitiju, Mizuri tokom 1930-ih kao tranzicija od struktuiranog "big bend" stila ka improvizatorskom bibop stilu; odlikuju ga priklonjenost 4/4 taktu, produženi solo pasaži, veliki uticaj bluz, rifovanje itd., uz tipično oslanjanje na klavijature, saksofon, klarinet, trubu, kontrabas i bubnjeve (Count Basie, Charlie Parker, Pete Johnson, lidr.);
 - cape ~ - "kejp" džez (Cape u nazivu od Cape Town u Južnoafričkoj Republici jer se izvodio na jugu Afrike), stil u džezu sličan marabi stilu (→ marabi) improvizatorskog karaktera ponikao iz bluz i folk tradicije uz oslanjanje (barem u početku) na

- instrumente koji se mogu nositi na uličnim paradama (duvački instrumenti, bendžo, gitare i perkusije);
- chamber ~ – kamerni džez, podžanr džeza koji se bazira na manjim, akustičnim ansablama (npr. oboa, mandolina, cimbalo, tabla) uz ključan estetski uticaj muzičkog neoklasicizma, uz uplive tradicionalne keltske, centralno-evropske folk i latinoameričke muzike;
 - continental ~ – kontinentalni džez, termin koji se koristi za rane džez dens bendove u Evropi u swing medijumu; prisutan do kraja II sv. rata;
 - cool ~ – kul-džez, stil u džezu nastao nakon II svetskog rata kada veliki broj kalifornijskih (uglavnom belih) muzičara odlazi u Njujork gde su svirali sa afroameričkim bibop muzičarima; novi stil je izbegavao agresivan tempo i harmonsku apstrakciju bibopa; karakteriše ga izuzetna emotivnost, kao i uvođenje nekih do tada džezu stranih instrumenata, kao što su horna, ili tuba; imao je veliki uticaj na razvijanje vest kost džeza, slobodnog i modalnog džeza; predstavnici: Miles Davis, Gil Evans, Bill Evans, Geri Mulligan, Chat Baker, Paul Desmond, Lennie Tristano, itd.;
 - crossover ~ – krossover džez, stil koji se javlja u periodu pada popularnosti fuzije sredinom 1970-ih, kada džez muzičari, tražeći način da zadrže ili pridobiju publiku počinju da inkorporiraju elemente raznih popularnih stilova, npr. fanka i R&B (Grover Washington, Jr), popa i soula (Al Jareau), itd.;
 - cubop ⇔ Afro-Cuban jazz;
 - Dixieland ~ ⇔ New Orleans jazz;
 - e~ ⇔ nu jazz;
 - early ~ ⇔ New Orleans jazz;
 - electro~ ⇔ nu jazz;
 - electronic ~ ⇔ nu jazz;
 - ethno ~ – etno džez, termin koji se javlja 1990-ih sa pojavom globalizacije, Interneta i komercijalnim uspesima etno grupa i muzičara; grubo se može definisati kao džez po evropskim i američkim standardima sa snažnim elementima nezapadnih muzičkih etno uticaja, posebno iz narastajućih centara u jugoistočnoj Aziji i Kini;
 - freebop ~ – »fribop« džez, jedna od najranijih formi avangardnog džeza kod koje je opšti pristup sličan bibapu, ali akordska progresija ne predstavlja organizacioni princip, te se odlikuje harmonskom slobodom;
 - free ~ – slobodni džez, stil koji se javlja 1950-ih kao reakcija na ograničenja bebopa, hardbopa i modalnog džeza u nastojanju da se razbiju konvencije i džez vrati svojim korenima, što rezultira unošenjem mnogo lične izvođačke slobode i često agresivnim, glasnim i disonantnim zvukom; najznačajniji predstavnici: Ornette Coleman, John Coltrane, Charles Mingus, Jackie McLean, Cecil Taylor i drugi;
 - future ~ ⇔ nu jazz;
 - Gipsy ~ – ciganski džez, stil u džez muzici za koji se često kaže da ga je utemeljio gitarista Jean "Đango" Reinhardt 1930-ih; tipičan po akustičnom zvuku koji dolazi od akustične gitare i violine kao najčešćih solo instrumenata (mada se u tom svojstvu često sreću i klarinet i harmonika) i tamnom, hromatskom "štihu" u swing duhu ⇔ *SWING* ▶ gypsy swing, hot club jazz;
 - hard-bop ~ – hardbop, stil koji se javlja kao odgovor istovremenom kul džezu; vraća uticaj gospela i crkvene muzike u džez; u ovom stilu bas i kontrabas su imali značajniju ulogu nego u ranijim stilovima; svoj stvarni život kao poseban žanr, hardbop počinje serijom snimaka objavljenih 1954. godine, a svoju najveću popularnost doživljava tokom 1950-ih i 1960-ih; razvoju ovog stila najviše su doprinijeli Art Blekey, Horace Silver, Miles Davis i dr.;
 - hot ~ ⇔ New Orleans jazz;
 - hot club ~ ⇔ Gipsy jazz;
 - Latin ~ - latino džez, opšti naziv za stilove u džezu sa latino-američkim ritmovima i širokim oslanjanjem na perkusije, uključujući konga, bongo i druge bubnjeve; ima dve varijacije: afrokubanski i brazilski latino džez; afrokubanski se posle ere bebopa svirao na teritoriji SAD kao sinteza portorikanske muzike (Tito Puente) i bebopa; brazilski latino džez često je sinonim za bossa novu i predstavlja sintezu

- džeza i sambe; pioniri ovog pravca: Joao Gilberto, Antônio Carlos Jobim, itd.;
- loft ~ – loft džez, kulturološki fenomen koji se javio u Sohou, Njujork sredinom 1970-ih; predstavlja nastavak tradicija slobodnog i avangardnog džeza;
 - middle ~ – »midl džez« (naziv za džez koji se svirao u Francuskoj od 1930. do 1940. god);
 - modal ~ - modalni džez, stil u džezu nastao krajem 1950-ih uz karakteristično „oslobađanje“ od akordske pratnje, tj. od zacrtanih akordskih progresija, utirući put džez fuziji; tipični predstavnici: Miles Davis, John Coltrane, Bill Evans, Herbie Hancock, itd.;
 - mug(h)am ~ - mugam džez, žanr koji predstavlja kombinaciju tradicionalne azeri muzike i američkog džeza (→ mug(h)am);
 - neo-bop ~ - neo-bop džez, stil u džezu koji se utemeljuje 1980-ih kao reakcija na fri džez i džez fuziju: Wynton Marsalis, Nicholas Payton, Joshua Redman, Kenny Washington;
 - neo~ ⇔ nu jazz;
 - New Orleans ~ - njuorleanski džez, stil u džezu nastao početkom 20. veka u Nju Orleansu kao kombinacija regtajma, bluza i polifonih improvizacija; deli se na tri stila: Čikago, Vest Koust i Nju Orleans; imao veliki uticaj na razvoj swinga, R&B-a i rokenrola; predstavnici: King Oliver, Jelly Roll Morton, Louis Armstrong, Steve Lacey, George Gershwin, Fats Domino, itd. ⇔ Dixiland, early jazz, hot jazz;
 - nu ~ - nu džez, široki termin s kraja 1990-ih, sinonim za sintezu džez elemenata sa ostalim muzičkim stilovima, poput fanka, soula, elektronske dens muzike i slobodnih improvizacija; tipični predstavnici: Bjork, Portishead, Jazzanova, itd. ⇔ electronic jazz, electro-jazz, e-jazz, jazz house, jazztronica, neo-jazz, future jazz, physion;
 - orchestral ~ - orkestarski džez, stil u džezu koji se razvio 1920-ih u SAD pre svega zaslugom Flečera Hendersona (Fletcher Henderson) i Djuka Ellingtona (Duke Ellington);
 - progressive ~ - progresivni džez, termin koji se primenjuje na: 1) kul džez (→ cool jazz); 2) džez fuziju (→ jazz fusion); 3) stil u orkestarskoj džez muzici koja se vezuje za Stena Kentona (Stan Kenton);
 - punk ~ - pank džez, stil koji predstavlja sintezu elemenata džez tradicije (najčešće slobodnog džeza i džez fuzije iz 1960-ih i 1970-ih) sa konceptualnim nasleđem pank roka; predstavnici: John Zorn, James Chance and the Contortions, Lounge Lizards and Zymosis;
 - ska ~ - ska džez, muzički žanr nastao stapanjem melodijskih sadržaja džeza sa ritmičkim i harmonijskim sadržajima ska muzike (→ ska); smatra se podžanrom trećeg talasa ska muzike;
 - smooth ~ - smut džez, stil nastao sredinom 1970-ih pod uticajem fanka, popa i R&B muzike; tipičan po vrlo stilizovanim solo deonicama i stavljanju akcenta na melodiju, dok se relativno malo pažnje posvećuje improvizaciji; uticao na razvoj urbanog džeza, a delimično i na nastanak hip-hop muzike; predstavnici: Lee Ritenour, Larry Carlton, Grover Washington, George Benson, Chuck Mangione, itd. ⇔ light fusion (jazz);
 - soul ~ - soul džez, stil u džezu koji se javlja 1950-ih i odlikuje snažnim uticajem bluza, soula, gospela i R&B-a; predstavnici: George Benson, Charles Earland, Big John Patton, itd.;
 - stride ~ - strajd džez, izuzetno ritmičan i donekle perkusivan klavirski stil u džezu koji se razvija u većim gradovima istočne obale SAD tokom 1920-ih i 1930-ih; među reprezentima strajd džeza nalaze se Art Tatum, Donald Lambert, Cliff Jackson, Dick Wellstood, Pat Flowers, Joe Turner, Claude Hopkins, Dick Hyman i dr.;
 - swing ~ - swing džez, stil koji se rađa krajem 1920-ih, tipičan po jakoj ritam sekciji (sa kontrabasom i bubnjevima); novina je i češća upotreba rifova ili kratkih melodičnih ideja koje se upotrebljavaju u ponavljajućem, odnosno call-and-response maniru između instrumentalnih sekcija benda; vrlo značajna novina koju uvodi swing jeste da je pojedinim muzičarima data mogućnost da izvode solo deonice; tipični predstavnici swinga su: Duke Ellington, Count Bessie, Benny Goodman, Gene

Krupa, Glenn Miller, Chick Webb, Artie Shaw, Louis Armstrong, itd.;

- symphonic ~ – simfonijski džez, stil u džezu nastao spajanjem džeza i simfonijske muzike; osnivač i ključni reprezent: George Gershwin;
- trad ~ – trad (od »traditional«) džez, termin koji se odnosi na Diksilend i regtajm džez nasuprot modernim džez stilovima;
- urban ~ – urbani džez, fuzija smut (smooth) džeza i R&B/hip hop muzike oličen u predstavnicima kao što su Boney James, Ronny Jordan, Nick Colionne, Wayman Tisdale, i dr.;
- vocal ~ – vokalni džez, stil koji se može definisati kao instrumentalni pristup glasu, gde pevač svojim pevanjem podražava instrumente (→ scat) ⇔ jazz singing

jazz² /dʒæz/ [v] ~ sth up – unositi živost u nešto; ~ing it up - džezirati

jazzman /'dʒæz,mæn/ [n, pl. jazzmen /-,men, -mæn/] džezler

jazztronica ⇔ JAZZ ▶ nu jazz

jazzy /'dʒæzi/ [adj, jazzier, jazziest] [1] džezerski; [2] naročit

(al) jeel /'dʒi:l/ [n] egipatska pop muzika

jembe ⇔ djembe

jenbe ⇔ djembe

jerk /dʒɜ:k/ [n] trzaj, nagao pokret

jest /dʒest/ [n] šala, lakrdija; potsmeh

jesting /'dʒestɪŋ/ [adj] šaljiv ⇔ jocose

jestingly /'dʒestɪŋli/ [adj] šaljivo, na šaljiv način ⇔ burlando, burlesco

jeté /ʒə'teɪ/ [n, pl. jetés /-'teɪz/] Fr. "žete", skok s jedne na drugu nogu u baletu

jeté-ricochet /ʒə'teɪ ʀɪkə'ʃeɪ/ [n] "žete rikoše", bačeno-odskok, potez gudalom kod koga gudalo, bačeno na žicu (uz kontakt na gornjoj polovini gudala) odskače obično 2-6 puta ostvarujući živahne, ritmički izrazite grupe tonova; obeležava se tačkicama ispod luka ① see: ARTICULATION [2] ▶ ARTICULATION ON BOWED INSTRUMENTS

jet set /'dʒet 'set/ [n] mondenski krugovi, džet set

Jew's harp /'dʒu:z 'hɑ:p/ [n] drombulje, jedan od najstarijih instrumenata na svetu koji se javlja u mnogim kulturama, tako da ima preko 40 naziva; sastoje se od savitljivog jezička koji je pričvršćen na okvir; svirač stavlja jezičak u usta i okida prstom, čime se dobija zvuk uvek iste visine, međutim, pomeranjem usta ili menjanjem

količine vazduha u ustima mogu se dobiti različiti viši alikvoti, te je na taj način moguće proizvesti jednostavnije melodije ⇔ HARP ▶

Jaw harp, juice harp, mouth harp, Ozark harp; guimbard[e]; jew's trump; tromp; trump

jew's trump ⇔ Jew's harp

jianban /'dʒjænbæn/ [n] kineska čegrtaljka od bambusa

jianpu /'dʒjænpu:/ [n] bročana muzička notacija u širokoj upotrebi kod Kineza i nekih drugih azijskih naroda; brojevi od 1 do 7 predstavljaju sedam nota dijatonske durske skale, a broj 0 pauzu; tačke iznad note predstavljaju znak za oktavu više, a tačke ispod note, oktavu niže; sistem koristi i mnoge simbole iz standardne notacije, poput taktica, predznaka i sl.

jiao /'dʒjau/ [n] điao, kineski rog;

jibaro /'dʒɪba:rɔ:, 'hɪvɑ:ɾɔ:/ [n] Sp. tradicionalna muzika seoskih područja Portorika

jig¹ /dʒi:g/ [n] žiga:

- [1] živahan narodni ples poreklom iz Engleske gde se razvio u 16. veku; danas se uglavnom povezuje sa irskom ili škotskom narodnom plesnom muzikom; irska žiga se javlja u brojnim plesnim formama ① see: GIGUE:
- ~ shoes – žiga step cipele sa posebnim ojačanjima na vrhu i peti ① see: GHILLIES;
- heavy ~ - teška žiga, generalni naziv za žigu kaja se pleše u step cipelama sa ojačanjima;
- light ~ - laka žiga, najbrža žiga, obično u 6/8 taktu; pleše se u mekim žiga cipelama;
- slip ~ - slip žiga, graciozni ples, obično u 9/8 taktu koji tradicionalno plešu samo devojke i žene u mekanim žiga cipelama;
- soft ~ - meka žiga, generalni naziv za žigu koja se pleše u mekanim žiga cipelama (→ ghillies), npr. laka žiga, slip žiga i sl.

[2] muzika za istoimeni ples ili u ritmu žige

jig² /dʒi:g/ [v] poskakivati

jigging ⇔ DANCE ▶ clog dance

jimbay ⇔ djembe

jing /dʒɪŋ/ [n] džing, veliki korejski bronzani gong

jingle¹ /'dʒɪŋgəl/ [n]

- [1] zveket (udaranje metala o metal) ⇔ clank¹, clang¹
- [2] džingl, popularan, pevljiv muzički „slogan“ koji se koristi u reklamama

jingle² /'dʒɪŋgəl/ [v] zveckati ⇔ clank², clang²

jingle bells /'dʒɪŋgəl 'belz/ [n] praporci ⇔ SLEIGH
 ▶ sleigh bells; Turkish ~ ⇔ CRESCENT ▶
 Turkish crescent

jingling /'dʒɪŋɡlɪŋ/ [adj] zveckav; ~ Johnny ⇔
 CRESCENT ▶ Turkish crescent

jingo /'dʒɪŋɡeɪ/ [n] džingo, veliki korejski bubanj

jing ping /'dʒɪŋ 'pɪŋ/ [n] džing ping:

[1] vrsta dominikanske plesne muzike;

[2] ansambl koji izvode ovu vrstu muzike
 (tipično bendžo, harmonika, kontrabas i
 perkusije)

jit /dʒɪt/ [n] džit, perkusivna plesna muzika iz
 Zimbabvea ⇔ Harare beat, jiti, jit-jive

jiti ⇔ jit

jit-jive ⇔ jit

jitterbug /'dʒɪtə,bʌɡ/ [n] džiterbag, živ,
 improvizatorski, akrobatski ples u sinkopiranom
 (bugi vugi) ritmu nastao 1940-ih u Njujorku ①
see: JIVE: ~ stroll - linijski swing ples iz 1992.
 godine koreografa Ryan-a Francois-a

jitters /'dʒɪtəz/ [n, pl.] velika nervoza, trema,
 panika: *Just thinking about the concert gives me
 the jitters (I od same pomisli na koncert me
 hvata trema)* ⇔ FRIGHT ▶ stage fright: pre-
 stage ~ - trema pred nastup; to get/have
 the jitters - imati tremu ⇔ BUTTERFLY ▶ to
 have butterflies (in your stomach);
 FRIGHT ▶ to have stage fright

jive¹ /dʒaɪv/ [n] džajv:

[1] ples koji objedinjuje elemente velikog broja
 stilova, počev od lindihopa (→ lindy hop)
 iz 1930-ih, džiterbaga (→ jitterbug) iz ere
 swinga, preko bugi-vugija (→ boogie-
 woogie) i bibopa (→ bibop) iz 1940-ih,
 do perioda kada se, došavši u Evropu tokom
 II sv. rata u Velikoj Britaniji adaptirao na
 rokenrol muziku; danas takmičarski
 latinoamerički ples, veoma brz i dinamičan,
 sa dosta akrobatskih elemenata, naglašenim
 rotacijama u telu i kukovima, velikim brojem
 okreta, kao i karakterističnim pokretima u
 kolenima;

- French ~ ⇔ modern jive;
- modern ~ - moderni džajv, forma džajva
 nastala 1980-ih pojednostavljanjem i
 mešanjem stila koji se razvio u Francuskoj
 (nakon II sv. rata) sa tradicionalnim
 latinoameričkim plesovima (otuda
 alternativni naziv "francuski" džajv);

[2] muzika za istoimeni ples;

[3] generički južnoafrički termin za popularnu

muziku

jive² /dʒaɪv/ [v] plesati/svirati džajv

jiver /'dʒaɪvəl/ [n]

[1] plesač džajva ⇔ DANCER ▶ jive dancer;

[2] (*žargonski*) džez muzičar (posebno iz
 perioda ranog džeza i swinga)

jocose /dʒəʊ'keʊs, dʒə-/ [adj] šaljiv ⇔ jesting

jod /dʒɒd/ [n] u indijskoj klasičnoj muzici, drugi stav
 rage (→ raga)

joint /dʒɔɪnt/ [n]

[1] deo cevi/korpusa (duvačkih instrumenata);
 spojište;

- bass ~ ⇔ long joint;
- bell ~ 1) korpus kod trombona (deo cevi
 na kome se nalazi levak); 2) ⇔ bell [3];
- bottom ~ ⇔ right-hand joint;
- double ~ ⇔ butt;
- foot ~ - deo cevi/korpusa flaute na kome je
 izlazni otvor (popularno »noga«) ⇔ lower
 joint; ① *see illus: FLUTE;*
- head ~ - "glava" flaute, deo korpusa flaute
 na kome se nalazi usnik ① *see: HEAD* [2];
 ① *see illus: FLUTE;*
- left-hand ~ - gornje telo kod klarineta,
 oboe i sl. ⇔ top joint, upper joint; ①
see illus: CLARINET;
- long ~ - najduži deo cevi fagota ⇔ bass
 joint; middle joint [2]; ① *see illus:*
 BASSOON;
- lower ~ ⇔ 1) ⇔ right-hand joint; 2) ⇔
 foot joint;
- middle ~ - 1) korpus, telo - srednji
 (najduži) deo blok-flaute; ① *see illus:*
 FLUTE; 2) ⇔ long joint;
- right-hand ~ - donje telo kod klarineta,
 oboe i sl. ⇔ lower joint, bottom joint;
 ① *see illus: CLARINET;*
- tenor ~ ⇔ wing [1];
- top ~ ⇔ left-hand joint;
- upper ~ ⇔ left-hand joint;
- wing ~ ⇔ wing [1]

[2] zglob (na ljudskom telu): a ~ with limited
 mobility - zglob ograničenog kretanja

jolly /'dʒɒli/ [adj] veseo

jongleur ⇔ juggler [2]

joropo /hə'roʊpəʊ, Sp. hɔ'ropɔ/ [n, pl. joropos /-
 pəʊz; -pɔ:s/] horopo, venecuelanski ples

jot /dʒɒt/ [n] 1/30103 deo oktave

jota /'həʊtə, Sp. 'hɔtɔ/ [n, pl. jotás /-təz; -tɑ:s/]
 hota (aragoneza), španska narodna igra sa
 poskakivanjem iz Aragonije živog tempa u 3/8

- taktu; izvodi se u paru uz pratnju pevača koji svira gitaru
- journal /'dʒɜːnəl/ [n] časopis ① *see*: MAGAZINE: to publish a ~ - izda(va)ti časopis; to subscribe to a ~ - pretplatiti se na časopis;
- ~ for performing arts theory – časopis za teoriju izvođačkih umetnosti;
 - ~ of music theory – časopis za muzičku teoriju;
 - ~ of music research – časopis za istraživanja u oblasti muzike;
 - Musical
 - peer reviewed ~ - recenzirani časopis;
 - professional ~ - stručni časopis;
 - scholarly ~ - naučni časopis
- journalism /'dʒɜːnəlɪzəm/ [n] novinarstvo:
- music ~ - muzičko novinarstvo;
 - research ~ - istraživačko novinarstvo;
 - sensationalistic ~ - senzacionalističko novinarstvo;
 - yellow ~ - "žuto" novinarstvo
- journalist /'dʒɜːnəlɪst/ [n] novinar: music ~ - muzički novinar
- joy /dʒɔɪ/ [n] radost, sreća, zadovoljstvo; with ~ - radosno, veselo ⇔ gaudioso
- joyful /'dʒɔɪfʊl/ [n] radostan, veseo, srećan ⇔ joyous, merry
- joyfully /'dʒɔɪfəli/ [adv] veselo ⇔ cheerfully
- joyous ⇔ joyful
- juba /'dʒubə/ [n] juba, živahni ples praćen ritmičkim pljeskanjem rukama koji se izvodio na jugu SAD, u Surinamu (nekadašnjoj Holandskoj Gvineji) i na Karibima kao "plantažni" ples; potekao iz zapadne Afrike odakle su ga doneli robovi; smatra se da je njegova popularizacija indirektno uticala na pojavu modernog stepa ⇔ hambone, djouba
- jubilation /,dʒuːbrɪ'eɪʃən/ [n] ushićenje, trijumfovanje, razdragano klicanje
- jubilee /'dʒuːbrɪːliː, ,dʒuːbrɪːliː/ [n] jubilej: ~ festivities – svečanosti povodom jubileja:
- diamond ~ - dijamantski jubilej, 60 ili 75 godina (postojanja, rada i sl.);
 - golden ~ - zlatni jubilej, 50 godina (postojanja, rada i sl.);
 - silver ~ - srebrni jubilej, 25 godina (postojanja, rada i sl.)
- jubilus /'dʒuːbrɪləs/ [n, pl. jubili /-,ləɪ/ (u katoličkoj duhovnoj muzici) jubilus, jubilacije, složeni melizam (→ melisma [1]) kojim se izražavala verska radost; struktura Aleluje je takva da
- kantor najpre peva reč "aleluja" bez jubilusa, a zatim hor ponavlja reč sa dodatim melizmima
- jublag /'dʒuːblæg/ [n] metalofon sa šest pločica u gamelan (→ gamelan) orkestru; svira se maljicama sa gumenim oblogama
- jug /dʒʌg/ [n] krčag (sa uskim grlićem) koji se koristi i kao muzički instrument (vrhunac popularnosti se beleži 1920-ih) na kome se svira duvanjem u grlić; različiti tonovi se postižu kontrolisanjem tenzije usana
- juggler /'dʒʌglə/ [n]
- [1] (nekada) zabavljač (u opštem smislu), bilo da se radi o glumcu, mađioničaru, akrobati ili muzičaru;
- [2] (u modernom jeziku) mađioničar, žongler ⇔ jongleur
- jùjú /'dʒuːdʒuː/ [n] juju, stil u nigerijskoj popularnoj muzici
- jukebox /'dʒuːk,bɒks/ [n] muzički automat, "džuboks"
- jump ⇔ skip
- jumpstyle /'dʒʌmp,staɪl/ [n] "džampstajl", žanr reyv plesa i elektronske muzike nastao 1996. u Belgiji odakle se proširio na Holandiju, Irsku, Nemačku, severnu Francusku i neke delove SAD; ples se izvodi nizovima zamahivanja nogama unapred i unazad u više varijanti na ritam dve vrste plesne muzike: džampstajla (140-145 BMP) i hardstajla (150 BMP) ⇔ jumpen
- jungle /'dʒʌŋgəl/ [n]:
- [1] "džangl", stil sviranja u džezu sa karakterističnom tehnikom limenih duvača koji stvaraju divlju muzičku atmosferu;
- [2] (oldschool ~) "džangl", stil elektronske muzike koji se razvio početkom 1990-ih pod uticajem žanrova kao što su brejkbit, hip-hop, fank, rege, dab i denshol; sagledava se kao stariji i sinonimski termin za "drum & bass", ali ima i mišljenja da je džangl zapravo "stara škola" stila koji se u poznijim fazama i danas označava kao "drum & bass" (otuda i odrednica "oldschool" uz naziv):
- ▶ hardcore ~ - hardkor džangl, podžanr na koji je veliki uticaj imala reyv scena devedesetih godina 20-og veka (1991-1995);
 - ▶ intelligent ~ - inteligentni džangl, tipičan po ambijentalnom zvuku, fokusiran na raspoloženje, sintezu i metode produkcije (1993 - danas);

▶▶ raga ~ - raga džangl, podžanr džangl muzike nastao oko 1993. godine pod snažnim uticajem ragamafin stila (→ raggamuffin) i denschola

jury /'dʒʊəri/ [n] žiri; audience ~ - žiri publike

just /dʒʌst/ [adj] čist (o intonaciji, tonu)

juxtaposition /,dʒʌkstəpə'zɪʃən/ [n]

jukstapozicija:

[1] (u muzici) postavljanje dva muzička elementa pored ili blizu sa ciljem upoređivanja, kontrasta, isticanja sličnosti/razlika i sl.;

[2] postavljanje dve ideje, fraze, lika i sl. blizu ili odmah pored onog drugog radi upoređenja, kontrasta, razvoja lika, retoričkog ili nekog drugog efekta

kA *abbr.* → kiloampere

kabosy ⇔ mandoliny

kafir harp /'kæfə ha:p; 'keɪfə ha:p; 'ka:fə ha:p/ [n] kafir harfa, jednostavna harfa sa četiri do šest žica, tradicionalni instrument u Avganistanu

kagan /'kæɡən/ [n] kagan, mali, uzani bubanj prisutan u muzičkoj tradiciji Gane, Togo i susednih zemalja; sastoji se iz drvenog tela (obično rezbarenog) preko koga je razapeta koža antilope

kağura /ka:'gʊərə/ [n] kagura, japanska narodna muzika i plesovi posvećeni šinto i budističkim božanstvima; ~ suzu - japanska ručna udaraljka; sastoji se od tri nivoa praporaca postavljenih na ručku

kakaki /'ka:ka:ki/ [n] kakaki, zapadnoafrička metalna truba velike dužine (3-4 m) poznata pod ovim nazivom u Čadu, Burkini Faso, Nigeru i Nigeriji, dok se u Sudanu sreće pod nazivom waza, a u Etiopiji pod imenom malakat

kakko /'kako/ [n] kako, japanski bubanj sa dve kože i izrazito dekorativnim telom

Kalevala /,ka:lə'va:lə; 'ka:lə,va:lə:/ [n] kalevala, nacionalni finski ep

kalavalic /,ka:lə'va:lɪk/ [adj] kalevalski, koji se odnosi na kalevalu (→ kalevala)

kalimba /kə'lɪmbə/ [n] kalimba, stari afrički instrument, sastavljen od više metalnih jezičaka kao na drombulji, koji se okidaju palčevima; poznat i kao "afrički klavir" i mbira; drži se obema rukama, a svira palcima, pa se otuda u engleskom često naziva i "klavir koji se svira palcima" ⇔ mbira, *harp* ▶ finger harp, *PIANO*² ▶ thumb piano

kalinga /kə'lɪŋə/ [n] kalinga, filipinska flauta od bambusa

kaman /keɪ'mən, kə'mən/ [n] kaman (*arapski*: violina), termin koji se koristi za violinu iz zapadne muzičke tradicije sa adaptiranim štimom, tako da joj zvuk i same tehnike sviranja, odgovaraju izvođenju arapske muzike

kamanche(h) /'kɑ:mɑ:ntʃe/ [n] kemendže, tradicionalni klasični gudački instrument (violina) perzijske klasične muzike; tradicionalno je imao tri svilene žice, ali moderni instrumenti imaju četiri metalne; zvučna kutija je napravljena od izdubljenog drveta, a presvučena je ovčjom ili ribljom kožom; na dnu ima šiljak kojim se instrument podržava; svira se tako što se drži u krilu, sedeći na podu prekrštenih nogu

kamarinskaya /kɑ:mə'rɪnskəjə/ [n] kamarinskaja,

ruska tradicionalna narodna igra, poznata po istoimenoj kompoziciji Mahaila Glinke (Mikhail Glinka) iz 1848. godine

kaneka /kə'nekə/ [n] kaneka, muzika Nove Kaledonije i pacifičkih ostrva koja se razvila 1980-ih kao fuzija tradicionalne i pop muzike; stilski predstavlja oblik rege muzike; tipična po politički obojenim tekstovima

kanga(nu) /'ka:ŋɡɑ:(nu:)/ [n] kanganu, visok i uzan bubanj u muzičkoj tradiciji Gane

kanun /kæ'nʌn/ [n] kanun, kanon, kordofoni instrument tipa citre na uzanoj rezonantnoj kutiji trapezoidnog oblika, prisutan u muzičkoj tradiciji Bliskog i Srednjeg istoka; standardni član tradicionalnog arapskog ansambla ⇔ qanun

kapellmeister ⇔ chapel-master

kapuka /'ka:pu:kə/ [n] kapuka, stil hip-hop muzike popularan u Keniji; nastao 1990-ih pod uticajem američkog hip-hopa, rege muzike i afričkih tradicionalnih muzičkih stilova, sa tekstom na svahili jeziku i lokalnim dijalektima ⇔ *MUSIC*¹ ▶ boomba music

karaoke /,kɑ:rə'əʊki/ [n] karaoke, vrsta interaktivne zabave japanskog porekla kod koje pevači amateri pevaju uz muzičku podlogu koju sinhronizovano prati tekst pesme na ekranu:

- ~ equipment – oprema za karaoke;
- ~ machine – karaoke mašina;
- ~ party – karaoke žurka;
- ~ software – karaoke softver

karghy tuiduk ⇔ ney

kaval /'kɑ:vɑ:l/ [n] kaval (svirala), narodni duvački instrument sa sedam ravnomerno raspoređenih rupa s prednje, jednom (za palac) sa zadnje strane i još četiri pri dnu instrumenta (tzv. "đavolje rupe") koje služe za rezonanciju; nekada pastirski instrument, danas se koristi u narodnim pesmama i igrama, u ansamblima ili kao solo instrument; veoma rasprostranjen na Balkanu, posebno u kosovsko-makedonskoj muzičkoj tradiciji ① *see*: NEY

kawala /kə'wælə/ [n] kavala, egipatska flauta od bambusa; pravi se u devet veličina

kazoo ⇔ mirliton

kazachok /,kɑ:zə'tʃɒk/ [n, *pl.* kazachki /,kɑ:zɑ:tʃki] kazačok, živa i brza igra u veselom ritmu, originalno iz ukrajinske narodne tradicije i folkloristike, mada se izvodi i u Rusiji; igra se u parovima, uz ubrzavanje tempa i puno improvizacije ⇔ kazatske, kazatsky:

- Kuban-~ - kubanski kazačok;

- Ter ~ - terski kazačok

kazatske ⇔ kazachok
 kazatsky ⇔ kazachok
 kbd *abbr.* → keyboard
 kecak /kə'tʃeɪk/ [n] vrsta balineškog plesa i muzičke drame nastao 1930-ih na ostrvu Bali; ima korene u ritualu koji je izvodio muški hor
 keen /ki:n/ [n] (irska) tužbalica
 kempli /'kempli/ [n] kempli, mali horizontalni gong u gamelan orkestru ① *see:* GAMELAN
 Kent bugle ⇔ BUGLE ▶ keyed bugle
 kerana /kə'ronə/ [n] kerana, vrsta dugačke trube iz persijske muzičke tradicije
 keras /'kerəs/ [n] keras, drevni grčki rog
 kettledrum ⇔ timpani
 kettledrumer ⇔ timpanist
 kettle gong /'ketl.gɒŋ/ [n] bronzani bubanj-gong iz Indokine ⇔ DRUM ▶ drum gong
 key¹ /ki:/ [n]

[1] dirka, tipka na instrumentima sa klavijaturom ⇔ digital; FINGER ▶ finger key, finger lever; to depress/strike a ~ pritisnuti/udariti dirku:

- black ~s - crne dirke, gornji red dirki na instrumentima sa klavijaturom ⇔ semitone keys, sharp keys, short keys, sharps;
- long ~s ⇔ white keys;
- natural ~s ⇔ white keys;
- semitone ~s ⇔ black keys;
- sharp ~s ⇔ black keys;
- short ~s ⇔ black keys;
- split ~s - lomljene dirke (na starim instrumentima pojedine crne dirke su popreko predvojene, tako da daju dva različita tona, bilo radi razlikovanja Dis/Es i Gis/As u sistemu neravnomerne temperacije, bilo radi uštede prostora u najdubljoj oktavi);
- white ~s - bele dirke, donji red dirki ⇔ natural keys, long keys, naturals;

[2] "klapna", poklopac (na duvačkim instrumentima);

- ~ cap - sama klapna (okrugli metalni deo);
- ~ cushion - postava na klapni ⇔ key pad;
- ~ lever - poluga klapne;
- ~ mechanism ⇔ keywork;
- ~ pad ⇔ key cushion;
- ~ releases - naglo otpuštanje klapne pri

čemu se javlja izvestan mehanički zvuk koji se nekad namerno proizvodi u toku sviranja;

- ~ slapping - udar po klapnama
- octave ~ - "oktav-klapna" ⇔ speaker key;
- register ~ - duodecimklapna na klarinetu koja omogućava preduvanje u duodecimu; zbog toga što klarinet preduvava tek u duodecimu, na njemu je veći broj osnovnih tonova, te je veći i broj otvora i klapni - u odnosu na instrumente koji preduvavaju već u oktavu (flauta, oboa, fagot);
- ring ~s - prstenovi koji pomažu zatvaranje rupica na drvenim duvačkim instrumentima, povezani zajedničkom polugom u grupama od 2-3;
- speaker ~ ⇔ octave key;
- spit ~ - "klapna" za pražnjenje vode iz duvačkog instrumenta ⇔ water key;
- water ~ ⇔ spit key;

[3] tonalitet, tonski rod na određenoj apsolutnoj visini ⇔ tonality, keyship: go back to the original ~ - vratiti se u početni tonalitet; *modulirati u drugi tonalitet* → MODULATE; establish [a key] - potvrditi tonalitet (posle modulacije); ~ of C/A/D... - C/A/D... dur; ~ of c/a/d... - C/A/D... mol:

Kada se navodi bez odrednice major/minor, »karakter« tonaliteta (dur/mol) određuje veličina slova: in the key of C (u C-duru), in the key of c (u c-molu)

- ~ scheme - tonalni plan, modulacioni plan;
- adjunct ~s - bliski tonaliteti, srodni tonaliteti, paralelni tonaliteti i tonaliteti koji se razlikuju za jedan predznak ⇔ attendant keys, relate keys;
- attendant ~s ⇔ adjunct keys;
- change of ~ - promena tonaliteta ① *see:* MODULATION;
- closing ~ ⇔ final key;
- final ~ - ciljni tonalitet (u modulaciji) ⇔ closing key;
- flat ~s - tonaliteti sa snizilicama;
- foreign ~s ⇔ remote keys;
- initial ~ - polazni tonalitet (u modulaciji) ⇔ opening key;

- main ~ ⇔ principal key;
- major ~ - durski tonalitet;
- minor ~ - molski tonalitet;
- natural ~ - osnovna lestvica (C-dur) ⇔ SCALE ▶ normal scale;
- off ~ ⇔ TUNE ▶ out of tune;
- opening ~ ⇔ initial key;
- parallel ~s - istoimeni tonaliteti ① see: RELATIVE KEYS;
- principal ~ - osnovni tonalitet, glavni tonalitet ⇔ main key;
- relate ~s ⇔ adjunct keys;
- relative ~s - paralelni tonaliteti, paralelne lestvice (ređe: parallel keys);
- remote ~s - udaljeni/daleki tonaliteti ⇔ foreign keys;
- sharp ~s - tonaliteti sa povicilicama;
- side ~s - sporedni tonaliteti (u okviru muzičkog oblika: ostali tonaliteti sem osnovnog);
- transitory ~ - posredni tonalitet;

[4] pločica na udaraljka tipa ksilofona, vibrafona, marimba i sl.;

[5] stari naziv za "clef";

[6] taster: function ~ - funkcijski taster;

[7] dugme (na pritiskanje) na elektroakustičnim aparatima ① see: KNOB:

key² /ki:/ [adj] ključni, osnovni: *What are the key features of dance music? Koje su osnovne karakteristike plesne muzike?*

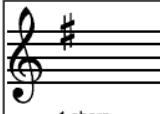

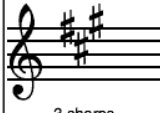

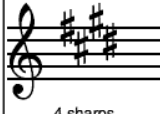
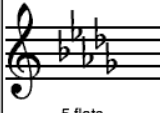

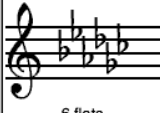
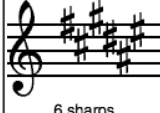
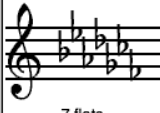
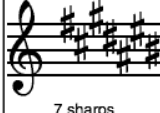
key action mechanism ⇔ action [1]

keybed /ki:bed/ [n] ležište dirki (na klaviru i sl.)

keyboard /'ki:bo:d/ [n]

[1] klavijatura (na klaviru, čemalu, orguljama,

key sig.	major key	minor key
 no sharps or flats	C major	A minor

key sig.	added ♭	major key	minor key	key sig.	added ♯	major key	minor key
 1 flat	B♭	F major	D minor	 1 sharp	F♯	G major	E minor
 2 flats	E♭	B♭ major	G minor	 2 sharps	C♯	D major	B minor
 3 flats	A♭	E♭ major	C minor	 3 sharps	G♯	A major	F♯ minor
 4 flats	D♭	A♭ major	F minor	 4 sharps	D♯	E major	C♯ minor
 5 flats	G♭	D♭ major	B♭ minor	 5 sharps	A♯	B major	G♯ minor
 6 flats	C♭	G♭ major	E♭ minor	 6 sharps	E♯	F♯ major	D♯ minor
 7 flats	F♭	C♭ major	A♭ minor	 7 sharps	B♯	C♯ major	A♯ minor

harmonici itd.) ⇔ clavier:

- ~ height - standardna visina klavijature od poda do vrha dirke (73 kod modernog klavira);
- ~ tablature - klavirska tabulatura, muzička notacija koja koristi slova i brojeve koji određuju tajming i dirku koju treba pritisuti ⇔ PIANO ▶ piano tablature;
- 88 key ~ - klavijatura sa 88 dirki;
- bass ~ - bas manual na harmonici (sa dugmetima);
- Clutsam ~ ⇔ concave keyboard;
- concave ~ - lučna klavijatura (u luku čija je konkavna strana okrenuta sviraču) ⇔ Clutsam keyboard;
- pedal ~ - pedalna klavijatura (na

- orguljama) ⇔ pedalboard;
- radiating ~ - zrakasta klavijatura, radijalna klavijatura;
 - reverse ~ - obrnuta klavijatura (na kojoj su uobičajene bele dirke crne i obrnuto);
 - treble ~ - prim klavijatura, klavijatura desnog korpusa (kod harmonike);
- [2] ~s - klavijature, (generalno) svi instrumenti koji se sviraju preko klavijature (klavir, orgulje i ostali mehanički, elektromehanički i elektronski instrumenti); u uobičajenom govoru ovaj termin se odnosi na sitinsajzer ⇔ synthesizer;
- ~ of light - "svetlosni klavir" (u Skrjabinovom "Prometeju");
 - dumb ~ ⇔ PIANO² ▶ dumb piano;
 - practice ~ ⇔ PIANO² ▶ dumb piano;
- [3] tastatura
- keyboardist /'ki:bo:dɪst/ [n]
- [1] klavijaturista, osoba koja svira instrument sa klavijaturom, posebno elektronski;
- [2] (u klasičnoj muzici) instrumenti poput klavira, orgulja, čembala i sl.;
- [2] (u džezu i popularnoj muzici) instrumenti poput klavira, sintisajzera, Hamond orgulja i sl.
- key-bugle ⇔ BUGLE ▶ keyed bugle
- key-fall ⇔ DEPTH ▶ depth of touch; dip
- [keyframe] balance rail /'bæləns'reɪl/ [n] *Am.* poprečna letva ispod dirki (na instrumentima sa klavijaturom) u koju su utaknuti klinovi-nosači dirki ① *see:* FULCRUM; ① *see:* *illus.* KEYBED
- key harp ⇔ nyckelharpa
- key-holes /'ki:həʊlz/ rupice, otvori (bočne rupice na drvenim duvačkim instrumentima koje se zatvaraju poklopcima) ① *see:* finger-holes
- keynote /'ki:nəʊt/ [n] tonika (prvi stupanj dijatonske lestvice po kome ona dobija i ime) ⇔ key-tone; tonic, TONAL ▶ tonal center; KEY¹ [1] ▶ key center
- keyship ⇔ key¹ [3]
- key signature /'ki:'sɪɡnɪtʃə/ [n] predznak za tonalitet, predznak uz ključ; to place the ~ - napisati predznak uz ključ; partial ~ - predznak za tonalitet kod koga je izostavljen makar jedan predznak; uobičajen u renesansnoj muzici
- key-tone ⇔ keynote
- keywork /'ki:wɜ:k/ [n] mehanizam poklopaca/klapni na duvačkim instrumentima ⇔ KEY¹ [1] ▶ key mechanism
- khaz /ka:z/ [n] jermenska muzička notacija koja se uglavnom koristi za religiozne muzičke zapise
- khol ⇔ mrdanga
- kHZ *abbr.* → kilohertz
- kick /kɪk/ [n] kik, (u plesu) pokret stopalom i potkolenicom kojim se imitira šut
- kiloampere /,ki:ləʊ'æmpɪə, ,ki:ləʊ'æmpɪər/ [n] kiloamper, mera za jačinu električne struje od 1000 ampera → *abbr.* kA
- kilohertz /'kɪlə,hɜ:rts/ [n] kiloherc (1000 herca) → *abbr.* kHz
- kilt /kɪlt/ [n] kilt, kratka nabrana muška suknja od tartana; narodna nošnja škotskih brđana
- kin(a)esthesia /,kɪnɪs'ti:ziə/ [n] kinestezija, urođeno svojstvo spoznavanja svog pokreta i svog postojanja kroz pokret
- kin(a)esthetic /,kɪnɪs'tetɪk/ [adj] kinestetički:
- ~ feedback - kinestetički fidbek, kinestetička povratna informacija;
 - ~ intelligence - kinestetička inteligencija;
 - ~ memory - kinestetička memorija
- kinesics /kɪ'ni:sɪks/ [n] kinezika, disciplina koja se bavi proučavanjem uloge pokreta u komunikaciji
- kinetic /kɪ'netɪk, kaɪ-/ [adj] kinetički, dinamičan, motoričan, pokretački ① *see:* MOTOR
- kinetography /kɪ'nɪtə,grə:fi, -,græf, kaɪ-/ [n] kinetografija, naučna disciplina koja se bavi zapisivanjem i proučavanjem pokreta u (narodnim) igrama
- kinnor ⇔ HARP ▶ David's harp
- kiosk ⇔ bandstand
- kit /kɪt/ [n] [1] komplet (alata), garnitura: horn/violin repair ~ - garnitura za reparaciju horne/violine; [2] ⇔ VIOLIN ▶ pocket-violine
- kithara ⇔ cithara
- kitharode /'kɪθə,rəʊd/ [n] kitarod, pevač uz kitaru
- kitsch /'kɪtʃ/ [n] kič, dela koja poseduju male ili nikakve umetničke vrednosti, a stvaraju se sa idejom zadovoljenja ukusa i potreba najširih slojeva populacije ⇔ trash
- kitty-katty /'kɪtɪ,kæti/ [n] kiti-keti, prosta udaraljka koju čini daska po kojoj se udara štapovima: prisutna u muzičkoj tradiciji Jamajke i nekih drugih zemalja
- kizomba /kɪ'zɒmbə/ [n] kizomba, jedan od najpopularnijih muzičkih i plesnih žanrova u Angoli, kombinacija evrocentričnog romantičnog zvuka i afričkog ritma
- klezmer /'klezmər/ [n, pl. klezmerim /,klezmərɪm/] klezmer, jevrejski folk muzičar koji

- tradicionalno svira u malom bendu ① *see: MUSIC*¹ ▶ klezmer music
- knack /næk/ [n] (informal) (of/for doing sth) spretnost: *Getting used to the instrument took me a while, but once you've got the knack of it, it's easy. (Trebalo mi je neko vreme da se naviknem na instrument, ali kad se izveštiš, lako je.)*
- knee /ni:/ [n] [1] savijeni deo svirale; [2] koleno
- knell /nel/ [n]
[1] zvonjenje, zvonjava, pogrebna zvona: to sound a ~ - zvoniti pogrebno zvono; *fig.* to sound the ~ of - oglasiti/nagovestiti nečiju propast;
[2] (bilo koji) tužan zvuk
- knell /nel/ [v]
[1] zvoniti (pogrebnu zvonjavu);
[2] oglašavati, slutiti, naslućivati: to ~ the downfall of (classic rock) - slutiti propast (klasičnog roka)
- knife /naɪf/ [n, pl. knives] nož:
• ~ edge - oštrice, važan deo tremolo mehanizma (→ tremolo [2]) na kome se dodiruju osnovna ploča i pivoti (→ stud [1]), omogućavajući da mehanizam pivotira
- knob /nɒb/ [n] (obrotno) dugme na elektroakustičkim aparatima ① *see: KEY* [7]:
• ~ stop → *STOP* ▶ draw-stop;
• draw--~ → *STOP* ▶ draw-stop
- knock /nɒk/ [v] (po)kucati, udariti (nešto): ~ sb out (of sth) - eliminisati nekoga ⇔ eliminate : *She was knocked out of the competition by a total outsider (Iz takmičenja ju je eliminisao potpuni autsajder)*
- knuckle /'nʌkəl/ [n] zglob prsta ① *see: WRIST*
- knot ⇔ rose
- kobza /'kɒbzə/ [n] kobza, tradicionalni ukrajinski žičani instrument iz porodice lauta, srodnik srednjoevropske mandore (→ mandora); nekada je bio poznat i pod imenom *bandura* (termini su koegzistirali sve do početka 19. veka kada se javlja instrument danas poznat pod imenom *bandura*):
• accompaniment ~ - prateća kobza, obično sa šest (sa standardnim gitarskim štimom) ili sedam žica (sa štimom ruske gitare) i vrat sa pragovima;
• four-string ~ - kobza sa četiri žice, orkestarski instrument koji se izrađuje u različitim veličinama i koristi violinski štim;
• orchestral ~ - orkestarska kobza sa četiri žice; izrađuje se u prima (sopranskoj), alt i tenor i kontrabas varijanti;
• six/seven-string ~ - kobza sa šest/sedam žica, varijanta koja koristi gitarski štim;
• twelve-string ~ - tradicionalna kobza sa dvanaest žica
- kobzar /kɒb'zɑ:/ [n] kobzar, lutajući ukrajinski bard iz kozačkih vremena, koji je tradicionalno svirao na kobzi; stereotip kobzara bi bio slepi ratni veteran iz kozačkih ratova
- komuz /'kəʊmʊz/ [n] komuz, dugovrata lauta bez pragova, sa tri žice; jedan od glavnih instrumenata iz kirgistske narodne muzičke tradicije
- konnakol /'kɒnəkɒl/ [n] konakol, sistem vežbanja i usavršavanja ritma potekao iz indijske klasične muzike; specifični "jezik" ritmike
- kontakion /kɒ:'nʌ:kiɔ:n; kən'teɪki,ɒn/ [n, pl. kontakia /-kiɔ; kiə/] kondak, poetsko-muzički oblik u vizantijskoj crkvi sa 18 – 24 strofe iste metrike
- kora /'kɔ:rə/ [n] kora, dugovrata zapadnoafrička harfa-lauta sa 21-om žicom i rezonatorom preko koga je razapeta kravlja koža; žice su za vrat prikačene kožnim prstenovima; svira se vertikalno oslonjena na zemlju, tako što svirač koji sedi okida žice samo palcem i kažiprstom obe ruke
- koto /'kəʊtəʊ; 'kɔ'tɔ/ [n, pl. kotos, koto] koto, japanski nacionalni žičani instrument, dug oko 180 cm sa 13 žica razvučenih preko 13 pokretnih kobilica raspoređenih po širini rezonantne kutije; žice se štimuju pomeranjem kobilica; svira se sa tri prsta: palcem, kažiprstom i srednjim prstom
- krakowiak /krə'kəʊvi,æk/ [n] krakovjak, živa poljska igra u 2/4 taktu sa karakterističnom ritmičkom figurom ⇔ *cracoviennne*
- krar /kra:/ [n] krar, lira sa 5 – 6 žica prisutna u muzičkoj tradiciji Etiopije i Eritreje
- krautrock /'krɔ:trɒk/ [n] krautrok, generički naziv za eksperimentalnu muzičku scenu koja se pojavila u Nemačkoj krajem 1960-ih kao odgovor na psihodelični rok i stekla popularnost tokom 1970-ih, posebno u Britaniji; odričući se uticaja tradicionalnog američkog i engleskog bluz a i rokenrola toga doba, krautrok okreće muzičku scenu naglavačke, utirući put elektronskoj, ambijentalnoj, alternativnoj i "nju

ejdž” muzici; krautrok su obeležili: Can, Amon Düül II, Ash Ra Tempel, Faust, Popol Vuh, Cluster, Tangerine Dream, Klaus Schulze, Neu!, i Kraftwerk

krumping /'krʌmpɪŋ/ [n] kramping, ulični ples koji je stekao popularnost u SAD; karakterističan po slobodnim, eksplozivnim i veoma energičnim pokretima ruku, glave, noge, grudi i stopala

kuchin ⇔ qin

kudu /'ku:du:/ [n] kudu, tradicionalni afrički instrument od roga kudu antilope

kuduro /ku:'du:rəʊ/ [n] kuduro, energičan angolski muzički i plesni stil nastao 1980-ih kao svojevrsna mešavina muzike i plesova sa zapada i tradicionalnih plemenskih ritmova

kumu hula /,ku:mu: 'hu:lə/ [n] kumu hula, učitelj hula-hule, havajskog plesa (→ hula-hula)

kundi /'kʊndi/ [n] kundi, centralnoafrička lučna harfa

kutchka ⇔ »Five, The«

Kyrie /'kɪri:ei/ Gr. "Gospodi pomiluj" (prvi deo – stav mise)

kwaito /'kwɑɪ,təʊ/ [n] "kwaita", urbani južnoafrički muzički žanr koji se razvio 1990-ih kao fuzija različitih muzičkih stilova, uključujući južnoafričku dens muziku, hip-hop, haus, R&B i uticaje muzike sa Jamajke

kwela /'kwelə/ [n] "kvela", vrsta južnoafričke džez muzike čiji se glavni delovi uglavnom izvode na jednostavnoj flauti (→ tin whistle)

L *abbr.* → (left) leva ruka, naglašen udarac (kao element izvođenja osnovnih ritmičkih obrazaca - rudimenata na bubnjevima, dobošu i sl.)

I *abbr.* → (left) leva ruka, nenaglašen udarac (kao element izvođenja osnovnih ritmičkih obrazaca - rudimenata na bubnjevima, dobošu i sl.)

la /lɑ:/ nota la - solmizacioni slog ⇔ lah, A [1]

laba /'lɑ:bə/ [n] laba, kineski drveni duvački instrument sa dvostrukim jezičkom, poreklom iz Arabije (u Kini je u širokoj upotrebi od 16. veka); sastoji se iz drvenog cilindričnog tela dužine 40-ak cm sa 7 rupa na prednjem i jednom na zadnjem delu, usnika dugog oko 7 cm i širokog bronзаног izlaznog levka; ima raspon od dve oktave i izrađuje se u različitim veličinama ⇔ suona

labanotation /,lɑ:bənəu'teɪʃən, leɪ-/ [n] labanotacija, standardizovani sistem zapisivanja pokreta preciziranjem dela igračevog tela koji se kreće, pravca kretanja u prostoru, dinamike i tempa svih pokreta; koristi se za zapisivanje i rekonstrukciju igara; uveo ga je Rudolf von Laban 1920-ih ⇔ NOTATION ▶ Laban dance notation system

label¹ /'leɪbəl/ [n]

[1] muzička kuća, kompanija koja proizvodi i prodaje ploče i druge nosače zvuka (kasete, CD...): *She records under a new label.* (Ona snima za drugu muzičku kuću.);

[2] nalepnica, etiketa: CD ~ - nalepnica za CD

label² /'leɪbəl/ [v] označiti, etiketirati

labial¹ /'leɪbiəl/ [n] labijal, usneni glas

labial² /'leɪbiəl/ [adj] labijalan, usneni

labiodental /,leɪbiəu'dentəl/ [n] labiodental, usnenozubni glas

labium /'leɪbiəm/ [n, pl. labia /'leɪbiə/]:

[1] usna;

[2] labijum, deo u glavi blok flaute (na slici označen sa C) gde se stvara ton prelamanjem vazdušne struje koja dolazi iz ulaznog kanala (B);

[3] jezičak na orguljskim cevima

labyrinth /'læbərɪnθ/ [n] lavirint (ušni)

lacklustre | lackluster /'læk,lʌstə/ [adj] beživotan, dosadan, bez sjaja, entuzijazma, energije: ~ performance - beživotan nastup, nezanimljivo izvođenje

lacquer /'lækə/ [n] lak, završni sloj pri izradi instrumenata ⇔ varnish

lacrimando ⇔ lacrimoso

lachrymose /'lækri,məʊs, -,məʊz/ [adj] koji izaziva plač, suze

Lacrimosa /,lækri'məʊzə, /t. ,lɑkrɪ'mɔzə/ [n] Lakrimoza, sekvenca iz → Dies Irae

lacrimoso (*alt.* lagrimoso) /,lækri'məʊzəʊ, /t. ,lɑkrɪ'mɔzəʊ/ [adv] (kao instrukcija za izvođače) plačno, tužno ⇔ lacrimando, tearfully, sadly

ladder /'lædə/ [n] lestve, merdevine: ~ of thirds - terčne stepenice

lag¹ /læɡ/ [n] razmak, kašnjenje, zaostajanje

lag² /læɡ/ [v, ps & pp lagged, pres. part. lagging] zaostajati: ~ behind sb/sth - zaostajati za nekim/nečim: *The violas were lagging behind and pulling the entire ensemble with them* (Viole su zaostajale i vukle ceo ansambl za sobom)

lage /lɑ:ge/ [n] Ger. tesitura, registar: *hohe Lage* - visoka laga; *tiefe Lage* - niska laga ⇔ tessitura

lah /lɑ:/ la - solmizacioni slog ⇔ la, A [1]

lai /leɪ/ [n] lajh:

[1] jednostavna srednjovekovna lirska, (trubadurska) pesma koja je kasnije služila kao uvod drugim pesmama ⇔ lay;

[2] novozelandski drveni bubanj

laikó /'laɪkə/ [n] laiko, žanr u grčkoj muzici koji se javio početkom 1990-ih, veoma sličan srpskom turbo-folku; predstavlja mešavinu buzukija, tehno ritmova i jeftinih tekstova

lakalaka /'lɑ:kə'lɑ:kə/ [n] lakalaka, nacionalna igra Kraljevine Tonga koja se igra samo rukama

lali /'lɑ:lɪ/ [n] lali, veliki ritualni bubanj od izdubljenog debela prisutan na ostrvima u Pacifiku (Fidži itd.)

lambada /læm'bo:də/ [n] lambada:

[1] živi brazilski ples sa elementima erotike; pleše se u parovima, a tipičan je po sinhronom kretanju kukova;

[2] muzika koja prati lambada ples, kombinacija salsa, kalipso i rege muzike

lamellaphones /lə'melə'fəʊnz/ [n] lamelofoni, porodica instrumenata (udaraljki) kod kojih se zvuk dobija vibriranjem jezičaka koji su fiksirani na jednom i slobodni na drugom kraju

lament¹ /lə'ment/ [n] tužbalica, naricaljka, lamento ⇔ lamentation, dirge, plaint

lament² /lə'ment/ [v] lamentirati, tugovati

lamentando /,læmen'tændəʊ, /t. ,lɑmen'tandəʊ/ [adv] (kao oznaka za izvođače) u

- lamentirajućem stilu ⇔ lamentoso, mournfully
- lamentation ⇔ lament
- Lamentations /,læmən'teɪʃəns/ [n, uz glagol u jednini] Lamentacije (ili Plač Jeremijin), jedna od knjiga Biblije, deo Starog zaveta; prema tradiciji autorstvo se pripisuje proroku Jeremiji
- lamentoso ⇔ lamentando
- laminated /'læmɪ,neɪtɪd/ [adj]
- [1] lameliran, iz više tankih "šnita" materijala: ~ resonator – lameliran rezonator;
- [2] plastificiran ⇔ plasticised
- lancers /'lɑːnsəz/ [n, uz glagol u jednini] lansje, igra srodna kadrilu
- ländler /'lentlə/ [n] *Ger.* landler:
- [1] prilično spor narodni ples u trodelnom taktu; smatra se prethodnikom valcera; popularan u Austriji, južnoj Nemačkoj i nemačkom delu Švajcarske krajem 18. i početkom 19. veka
- ① *see:* WALTZ ▶ VIENNESE WALTZ:
- Styrian ~ - štajerski landler;
 - Tyrolienne ~ - tirolski landler;
- [2] muzika za istoimeni ples
- landó /'lɑːndəʊ/ [n] lando, peruanski ples koji predstavlja mešavinu španskih i afričkih ritmova i povezan je sa američkim bluzom
- langspil /'lauŋspɪl/ [n] langšpil, gudački instrument iz islandske muzičke tradicije
- language /'læŋgwɪdʒ/ [n] jezik, govor:
- body ~ - govor tela;
 - foreign ~ - strani jezik;
 - Hierarchical Music Specification ~ - jezik zasnovan na strukturama podataka koje se zovu "morfovi" (morphs), dok u nadstrukтури morfova postoje podstrukture: *shapes, collections, structures, productions, jobs, plazers* i *actions* → *acro:* HMSL;
 - Music Macro ~ - muzički makro jezik, opisni jezik muzike koji se koristi u sekvenciranju muzike na brojnim kompjuterskim platformama i platformama sistema video igrice;
 - universal ~ - univerzalni jezik
- languid /'læŋgwɪd/ [adj] spor, mlitav, malaksao
- languidamente ⇔ languidly
- languidly /'læŋgwɪdli/ [adv] sporo, mlitavo, malaksalo (kao instrukcija za izvođače) ⇔ languidamente
- lap /læp/ [n] krilo: ~ guitar – gitara koja se svira položena u krilu
- lapse¹ /læps/ [n] gubitak; propust, omaška:
- momentary/temporary ~ (of memory/ concentration) – trenutni/privremeni gubitak memorije/koncentracije
- lapse² /læps/ [v] popustiti, popuštati: *Don't let your concentration lapse!* (*Ne dozvolite da vam koncentracija popusti*)
- laptronica /,læp'trɒnɪkəl/ [n] laptronika, forma žive elektronske muzike kod koje se kao muzički instrumenti koriste laptopovi koji omogućavaju brojne sofisticirane oblike zvučne produkcije (nekada moguće samo u studiju); visoko eksperimentalna forma popularne muzike
- laqin ⇔ GUITAR ▶ moon guitar
- larch /lɑːtʃ/ [n] ariš, ariševina
- largamente ⇔ largo
- large /lɑːdʒ/ [adj] veliki: **IDM** at large – u celini, uopšteno: *He is well known to the critics, but not to the public at large* (*Kritičari ga dobro poznaju, ali ne i šira publika*)
- largely /'lɑːdʒli/ [adv] uglavnom: *Their success was largely due to hard work* (*.. je uglavnom plod napornog rada*)
- large-scale /'lɑːdʒ'skeɪl/ [adj] veliki, obiman, velikih razmera: ~ work – obimno delo: *Symphony is a large-scale orchestral work* (*... obimno orkestrasko delo*)
- larghetto /lɑː'getəʊ, *It.* lar'geto/ [adv] *It.* (oznaka za tempo) dosta sporo, široko, ali brže nego *largo*
- larghissimo /lɑː'gɪsɪməʊ, *It.* lar'gɪsɪmɔ/ [adv] *It.* (oznaka za tempo) vrlo sporo (obično sporije nego *largo*)
- largo /'lɑːgəʊ/ [adj, adv] (kao oznaka za tempo) vrlo sporo, široko ⇔ largamente:
- ~ assai – veoma sporo;
 - ~ di molto – vrlo sporo;
 - ~ ma non troppo – sporo, ali bez otezanja;
 - ~ un poco – prilično sporo
- l'art pour l'art ⇔ art for art's sake
- laryngeal /,læɪn'dʒiːəl, lə'ɪndʒiəl/ [adj] laringijalni, koji se odnosi na larings
- laryngitis /,læɪn'dʒaɪtɪs/ [n] laringitis, upala laringsa, upala grla ⇔ THROAT [1] ▶ inflammation of the throat
- larynx /'læɪŋks/ [n] larings, grkljan ⇔ voice box, glottis, vocal apparatus
- lateral /'lætərəl/ [adj] bočni
- lasso d'amore /'læsəʊ dɑː'mɔːreɪ, - dɑː'məʊreɪ, *It.* laso d'amore/ [n] *laso d'amore*, eksperimentalni instrument u obliku naborane plastične cevi

last /lɑːst, læst/ [n] poslednji: ~ bar – poslednji takt

last post ⇔ tattoo

latent /ˈleɪtənt/ [adj] latentni, prikriveni: ~ talent – prikriveni talenat

laud¹ /lɔːd/ [n] [1] slavopojka, pesma u nečiju slavu; [2] hvala, pohvala

laud² /lɔːd/ [v] hvaliti, slaviti, uznositi: to ~ a person to the skies – kovati koga u zvezde, uzdizati nekoga do nebesa

Lauds /lɔːdz/ [n] druga u nizu obaveznih molitava u rimskoj katoličkoj crkvi; održava se pre svitanja ① *see*: OFFICE [2]

launch¹ /lɔːntʃ/ [n] lansiranje: new album ~ - lansiranje novog albuma

launch² /lɔːntʃ/ [v] lansirati: to ~ a new album (onto the market) – lansirati novi album (na tržište)

laureate /ˈlɔːrɪət/ [n] laureat, prvobitno pesnik ovenčan lovorovim vencem; sada, dobitnik, nosilac nekog priznanja, nagrade ⇔ AWARD ▶ award winner

lavorata /ləˈvɒltə/ [n] volta, brzi italijanski ples u trodelnom taktu sa poskocima i okretima, popularan u 16. veku ⇔ volta [2]

lavta /ˈlævte/ [n] lavta, turska lauta

law /lɔː/ [adv] zakon; pravo: ~ of the first wavefront ⇔ EFFECT ▶ Haas effect

lazy /ˈleɪzi/ [n] "lejzi", stil u džezu kada muzičar svira opušteno, nonšarlanтно

lay ⇔ lai

layman /ˈleɪmən/ [n] laik: ~'s guide – vodič za laike: *The laymen's guide to singing jazz (... za džez pevanje)*

layout /ˈleɪaʊt/ (on stage) [n]

[1] raspored, razmeštaj, postavka (na bini):

- live band stage ~ - postavka benda na bini za nastup uživo;
- score ~ - (standardni) redosled deonica u orkestrskoj partituri (odozgo nadole):
 - ▶ drveni duvački instrumenti, i to redom: pikolo flaute, flaute, oboe, horne, klarineti, bas klarineti, fagoti i kontra-fagoti; ako u orkestru učestvuje i saksofon, on se piše između bas klarineta i fagota;
 - ▶ limeni duvački instrumenti, odnosno, horne, trube, tromboni i tube;
 - ▶ udaraljke, i to najpre timpani, a zatim i ostali udarački instrumenti;
 - ▶ ostali instrumenti među kojima je uvek

prva harfa, a zatim i drugi koji nemaju određen redosled, ali ako je klavir (tj. pijanino) deo orkestra, on ide nakon harfe, a pre ostalih, koji mogu biti, npr. zvana, ksilofon, gitara i dr.;

▶ pevačke deonice i to najpre solističke (ako ih ima), a zatim horske;

▶ solo instrumenti (ako ih je više, ređaju se kao u celokupnoj partituri);

▶ gudački instrumenti, kojih je i najviše, nalaze se redosledom I violine, zatim II violine, viole, violončela i kontrabasi.

- symphony orchestra ~ - postavka, razmeštaj simfonijskog orkestra (*see illus.*)

[2] plan, nacrt, crtež

lay out ⇔ tacit (u džez žargonu)

LCD *acro.* → Liquid Crystal Display

lead¹ /ˈliːd/ [n]

[1] instrument ili glas koji prvi uvodi muzičku temu;

[2] zvuk koji svira glavnu melodiju, najčešće malo viši zvuk koji se dobro čuje;

[3] *Br.* kabl koji povezuje električnu gitaru i pojačalo;

[4] ⇔ NOTE ▶ cue notes;

[5] glavna uloga ⇔ ROLE ▶ leading role;

[6] vođstvo: *Who is in the ~ ? (Ko vodi?)*

lead² /ˈliːd/ [v] [1] voditi (u plesu) ① *see*: FOLLOW;

[2] rukovoditi, (pred)voditi

lead bass /ˈliːd beɪs/ [n] stil sviranja električne bas gitare kod koje basista preuzima solistički ili melodijski "glas" umesto prateće uloge koja se uobičajeno vezuje za bas gitaru (npr. Steve Harris, Iron Maiden)

leader /ˈliːdər/ [n]

[1] *Br.* vodeći muzičar gudačkog korpusa simfonijskog orkestra; prva violina ⇔ concertmaster; VIOLIN ▶ first violin;

[2] prvi klarinet u vojnom orkestru;

[3] prvi kornet u orkestru limenih duvača;

[4] prvi sopran u mešovitom horu;

[5] ⇔ dux;

[6] proposta, u kontrapunktskoj kompoziciji, posebno u kanonu i fugi, naziv za osnovnu temu za razliku od risposte, imitacije teme, odn. odgovora) ⇔ antecedent [1] ① *see*: FOLLOWER;

[7] vođa, rukovodilac: project ~ - vođa projekta

leading /ˈliːdɪŋ/ [adj] vodeći: ~ man – prvak (opere)

leaflet /'li:flɪt/ [n] letak (ređe: flyer, handbill);
pass out/hand out/distribute/circulate
~s – deliti letke; scatter ~s – rasturati letke;
drop ~s – bacati letke (iz aviona)

leap¹ /li:p/ [n] [1] (u harmoniji) ⇔ skip; [2] skok,
poskok (u plesu i sl.)

leap² /li:p/ [v] skočiti, poskočiti

learn /lɜ:n/ [v] učiti: ~ to play/sing by ear – učiti
sviranje/pevanje po sluhu

learning /lɜ:nɪŋ/ [n] učenje: imitative ~ učenje
imitiranjem

lease /li:s/ [n] zakup:

- ~ agreement/contract – ugovor o zakupu;
- musical equipment ~ - zakup muzičke opreme;
- long-term ~ - dugoročni zakup;
- short-term ~ - kratkoročni zakup;
- two/three-year ~ - dvogodišnji/trogodišnji zakup

leasehold /'li:s,həʊld/ [adj] uzet u zakup: ~
equipment – oprema uzeta u zakup

leather /'leðə/ [n, adj] koža, kožni:

- ~ bound – obložen kožom;
- ~ bound/covered beater – palica obložena kožom;
- ~ membrane – kožna opna (na bubnjevima)

leatherette /,leðə'ret/ [n] imitacija kože

lectern /'lektən/ [n] pult za pojca u crkvi ① *see:*
CARD HOLDER, STAND

lectionary /'lekfənəri/ [n] lekcionarijum, zbirka
tekstova iz Svetog pisma koji se čitaju svakog
dana na bogoslužju

lecture /'lektʃə/ [n] predavanje

lecturer /'lektʃərə/ [n] predavač

LED /,eli:di:/ [n] LED-dioda

le(d)ger /'ledʒə/ [n] pomoćnica, pomoćna linija,
pomoćni linijski sistem ⇔ *L/NE* ▶ le(d)ger line;
added line; ~ space – praznina između
pomoćnih linija u kojoj se pišu note ispod ili
iznad notnog, tj. linijskog sistema

left /left/ [adj] levi/leva:

- house ~ – levo iz perspektive publike ①
see illus.: STAGE TERMINOLOGY;
- stage ~ – levo iz perspektive aktera na
pozornici ① *see illus.:* STAGE TERMINOLOGY

left-hand /'left'hænd/ [adj] levi, na levoj strani

left-handed /'left'hændɪd/ [adj] levoruk: ~
guitarist – levoruki gitarista; ~ piano – klavir
za levoruke (sa obrnutom klavijaturom)

leg /leg/ [n]

[1] noga: supporting ~ - termin koji koriste
plesaći i učitelji plesa za nogu koja daje
podršku telu dok druga izvodi određeni
pokret; working ~ - (u plesu) noga koja
izvodi određeni pokret/figuru;

[2] nogara: piano ~ - nogara klavira

legatissimo /lɛɡɑ: 'tɪsɪ,məʊ, /t. le'ɡɑtɪsɪ,məʊ/ [adj,
adv] /t. (oznaka za tempo) legatissimo, izuzetno
vezano i sliveno

legato /lɪ'ɡɑ:təʊ, /t. le'ɡɑtəʊ/ [adj, adv] legato:

[1] oznaka za artikulaciju koja označava
vezano, sliveno pevanje ili sviranje niza
tonova ① *see:* STACCATO:

- ~ duro – *legato duro* (kombinovani akcent:
legato & martellato), vrlo perkusivno bez
skraćivanja trajanja note ① *see illus.:*
ACCENT;

- ~ forzato – *legato forzato* (kombinovani
akcent: *legato & marcato*) ① *see illus.:*
ACCENT;

- ~ staccatissimo – *legato staccatissimo*
(kombinovani akcent: *legato &*
staccatissimo) ⇔ STACCATISSIMO ▶
mezzo staccatissimo ① *see illus.:*
ACCENT

[2] (kod gudačkih instrumenata) potez gudalom
kojim se neprekidnim kretanjem gudala u
jednom smeru izvodi veći broj tonova ①
see: ARTICULATION [2] ▶ ARTICULATION ON
BOWED INSTRUMENTS

legend /'ledʒənd/ [n] legenda:

[1] epsko-lirska kompozicija različitog oblika
pisana narativnim, romantičnim stilom;

[2] književna vrsta u prozi ili stihovima u kojoj
je osnova koju čine istorijsko-biografski
podaci isprepletana sa fantastičnim (često
natprirodnim, pustolovnim) pojedinostima;

[3] osoba čija su slava i izuzetnost toliki da ga
čine dostojnim da bude ovekovečen
legendom: music ~ - muzička legenda

legendary¹ /'ledʒən,deri/ [n] knjiga legendi

legendary² /'ledʒən,deri/ [adj] legendaran: ~
concert – legendarni koncert

leggiadro ⇔ caressingly

leggiermente ⇔ lightly

leggiero /le'dʒerəʊ, /t. 'ledʒerəʊ/ [adj, adv] sa
lakoćom, lepršavo, ležerno (smanjenim
pritiskom gudala na žice, laganim i kratkim
klavirskim udarima) ⇔ lightly

leggierissimo ⇔ LIGHTLY ▶ very lightly

legible /'ledʒəbəl/ [adj] čitak, čitljiv: barely ~ (score, etc.) - jedva čitljiva (partitura i sl.); clearly ~ - jasno čitljiv

legit¹ /lɪ'dʒɪt/ [n] (od *legitimate*) (*informal*)

[1] »sve što nije džez«, ironični termin koji džez muzičari koriste za muziku koja nije džez;

[2] ⇔ *LEGITIMATE* ▶ legitimate stage/theater

legit² /lɪ'dʒɪt/ [adj] (*informal*) (za pevački glas) školovan u klasičnoj ili operskoj tradiciji

legitimate /lɪ'dʒɪtɪmət/ [adj] valjan, legitiman: ~ stage/theater - "legitimna predstava" (termin koji se odnosi na ozbiljne pozorišne predstave za razliku od vodvilja, burleski i sl.) ⇔ legit [2]

legno /'legnəʊ, 'leɪnʒəʊ, /t. lenjo/ [n] drvo ① *see*: COL LEGNO

leitmotiv /'laɪtməʊ,ti:f/ [n] lajtmotiv, karakteristična, kratka muzička misao koja u muzičkoj drami simboliše neko lice, radnju, stvar, pojam i sl.; u muzičku dramaturgiju uveo ga je R. Wagner, ali se, kao izražajni postupak javlja i ranije, ne samo u operi (Weber) već i u simfonijskoj i kamernoj muzici (Beethoven, Berlioz) ⇔ *MOTIF* ▶ leading motif; leitmotiv(e) ① *see*: FIGURE

FIGURE

leitmotiv(e) ⇔ leitmotif

length /leŋθ/ [n] dužina, trajanje:

- ~ of a note - dužina/trajanje note;
- vibrating ~ - zvučeća dužina (žice, vazdušnog stuba);
- speaking ~ - zvučeća dužina svirala;
- total ~ - ukupna dužina

lengthen /'leŋkθən, 'leŋθən/ [v] produžiti ⇔ elongate

lengthening ⇔ elongation

lento /len'tɑ:ndəʊ; /t. len'tandə/ [adv] (kao oznaka za tempo) *lento*, postepeno sporije i nežnije

lentissimo ⇔ *SLOW* ▶ very slow

lento /'lentəʊ, /t. 'lentə/ [adv] (kao oznaka za tempo) sporo, lagano, sporije nego *andante* ⇔ slow

leotard /'li:ə,tɑ:d/ [n] (baletni, plesni) triko

lera /'lerə/ [n] lera, persijska flauta

Les Six /le sɪks/ [n] "Šestorka", grupa francuskih kompozitora formirana 1920-ih; činili su je Georges Auric, Louis Durey, Arthur Honegger, Darius Milhaud, Francis Poulenc i Germaine Tailleferre, a povezivala ih je težnja za pronalaženje novoga stilskeg izraza kao odraza novih, svakodnevnih životnih manifestacija,

čime su započeli antiromantično razdoblje u francuskoj muzici; delovali su kao neformalno oblikovana grupa, jer je svaki od njih stvarao individualno, ali su zajednički težili (pod uticajem E. Satiea) novoj jednostavnosti i jasnoći muzičkog izraza, te uključivanju džez i savremene plesne muzike

lesser /'lesə/ [adj] nekadašnji izraz za minor

lesson /'lesən/ [n]

[1] čas: singing/guitar/piano ~ - čas pevanja/gitare/klavira;

[2] opšti naziv za instrumentalna dela u 17-om i 18-om veku, posebno za svitu za instrumente sa dirkama ili samostali komad;

[3] etida (naziv koji se koristio u 18. veku) ① *see*: ETUDE

lesto /'lestəʊ, /t. 'lestə/ [adv] (kao instrukcija za izvođače) veselo, živahno, bodro

letter /'letə/ [n] slovo; pitch ~s - abecedna imena tonova; to use pitch ~s (instead of solmization syllables) - abecedirati, imenovati tonove abecedom (umesto solminizacionih slogova)

level /'levəl/ [n] nivo:

- ~ of difficulty - nivo složenosti/težine;
- advanced ~ - napredni nivo: an advanced~ student - učenik na višem nivou znanja;
- elementary ~ - početni nivo ⇔ primary level;
- intermediate ~ - srednji nivo;
- pre-intermediate ~ - niži srednji nivo;
- primary ~ ⇔ elementary level;
- professional ~ - profesionalni nivo;
- sound pressure ~ - nivo zvučnog pritiska → *acro. SPL*;
- upper-intermediate ~ - viši srednji nivo

lever /'levə, 'li:və/ [n] poluga (u mehanizmu instrumenata, posebno onih sa klavijaturom):

- Barker/pneumatic ~ - Barkerova/pneumatska poluga (na orguljama);
- knee ~ - poluga za uključivanje registra koja se pokreće kolenom (kod harmonijuma) ⇔ *STOP* [1] ▶ knee stop;
- piano tuning ~ - ključ za štimovanje klavira ⇔ *KEY* [4] ▶ piano tuning key;
- set-off ~ ⇔ escapement

l.h. *abbr.* → (left hand) levom rukom ① *see*: r.h.

libel /'laɪbəl/ [n] kleveta u štampi: *The singer sued the newspaper for libel* (Pevač je tužio novinu za klevetu)

- liberamente ⇔ freely
- libero /'li:berə/ [adv] *lt.* libero, instrukcija izvođaču da označeni pasaž svira slobodnim stilom
- librarian /laɪ'breəriən/ [n] bibliotekar: music ~ - muzički bibliotekar
- librarianship /laɪ'breəriənʃɪp, laɪ-/ [n] bibliotekarstvo: music ~ - muzičko bibliotekarstvo, oblast bibliotekarstva koja se bavi katalogizacijom muzičkih zbirki, njihovim čuvanjem i razvojem
- library /'laɪbrəri/ [n, pl. libraries] biblioteka:
 - gramophone/phonograph record ~ - fonoteka, zbirka gramofonskih ploča, diskoteka;
 - music ~ - muzička biblioteka (baza podataka ili kolekcija muzičkih materijala i profesionalne literature);
 - video ~ - videoteka
- librettist /laɪ'bretɪst/ [n] libretist(a), pisac libreta
- libretto /laɪ'bretəʊ, lt. laɪ'bretə/ [n, pl. librettos, libretti /laɪ'breti/] (*lt.* demin. od "libro" – knjiga):
 - [1] libreto, tekst za operu, operetu ili veću vokalno-instrumentalnu kompoziciju (oratorijum, kantatu i sl.) ⇔ text [2];
 - [2] knjiga koja sadrži tekst libreta ⇔ book [2]
- licence | license /'laɪsəns/ [n]
 - [1] licencija, sloboda u kompozicionoj tehnici, izvođenju i sl.;
 - [2] licenca: performance ~ - dozvola za korišćenje muzike (u klubovima, kafićima itd.)
- licenced | licensed /'laɪsənst/ [adj] licencirani: ~ agent – licencirani agent
- licenza /li'tʃentsə/ [n]
 - [1] termin koji se u 17. i 18. veku koristio za improvizovani pasaž ili kadencu;
 - [2] horska oda posvećena vladaru pod čijim se patronatom izvodila predstava; izvodila se na kraju opera (uobičajeno u Beču krajem 17-og veka)
- licorice stick /'lɪkərɪs 'stɪk/ [n] (*kolok.*) klarinet (obično u džez okruženju)
- lid /laɪd/ [n] poklopac (npr. na korpusu klavira) ① *see:* TOP; ~ stay ⇔ propstick
- lied /li:d/ [n, pl. lieder] *Ger.*
 - [1] (od nemačke reči u značenju "pesma") solo pesma, muzički oblik za solo glas i klavir; razvija se u Nemačkoj, a vrhunac i konačan oblik dobija kod Šuberta:
 - strophic ~ - strofična solo pesma, karakteristična po tome što je instrumentalna deonica podređena vokalnoj;
- through-composed ~ - prokomponovana solo pesma, karakteristična po značajnijoj ulozi pratnje;
- [2] (na engleskom govornom području) umetnička pesma, delo inspirisano tradicijom na drugim jezicima (obično sa pastoralnom i romantičnom tematikom)
- Leitourgikon ⇔ *BOOK [1]* ▶ Book of Offices
- ligament /'lɪgəmənt/ [n] ligament
- ligature /'lɪgətʃə/ [n]
 - [1] "mašinica", poveznica, prsten sa zavrtnjima za pričvršćivanje jezička (trske) uz usnik (piflu) na instrumentima iz porodice klarineta i saksofona ⇔ brace [2], *REED* ▶ reed-holder;
- ① *see illus:* CLARINET
- [2] ligatura (spojeni notni znaci u srednjovekovnoj notaciji)
- light /laɪt/ [adj] lagan; komičan
- lightboard ⇔ *CONSOLE* ▶ lighting control console
- lighting /'laɪtɪŋ/ [n] osvetljenje: stage ~ system – svetlosni park, skup svih svetlosnih tela na pozornici; ~ technician - majstor svetla
- lightly /'laɪtli/ [adv] sa lakoćom, lako, ležerno (kao instrukcija za izvodjače) ⇔ leggiero, leggiermente; very ~ - sa velikom lakoćom ⇔ leggierissimo
- lilt /lɪlt/ [n]
 - [1] kratka, vesela arija, vesela pesma;
 - [2] ritmičan zamah, tok;
 - [3] skakutanje, igranje
- lilt /lɪlt/ [v]
 - [1] pevušiti, pevuckati;
 - [2] skakutati, igrati
- lilting /'lɪltɪŋ/ [n] sinonim za swing, tj. swing ritam
- limb /lɪm/ [n] ekstremitet, ud ⇔ extremity: upper/lower ~ - gornji/donji ekstremitet
- limbe /'lɪmbe/ [n] limbe, vrsta flaute u tradicionalnoj mongolskoj muzici
- limbo /'lɪmbəʊ/ [n] limbo, ples poreklom iz Trinidada, karakterističan po provlačenju ispod prečke telom zabačenim unazad, laganim hodom ili poskakivanjem unapred
- lime ⇔ linden
- limelight /'laɪm,laɪt/ [n]
 - [1] Dramondova svetlost, vrsta snažnog belog scenskog svetla koje se nekada koristilo u pozorištima i na koncertnim podijumima;

- dobijalo se usijanjem komada kreča u plamenu kiseonik-vodonika;
- [2] (preneseno značenje) to be in the ~ - biti u centru pažnje; to be out of the ~ - ne biti (više) u centru pažnje
- limma /'lɪmə, 'lɪmə/ [n] lima:
- [1] u drevnoj grčkoj muzičkoj teoriji, interval manji od polustepena (256:243);
- [2] u arapskoj muzici, interval od 1/3 celog stepena
- linden /'lɪndən/ [n] lipa, drvo koje zbog svojih karakteristika, a posebno rezonantnosti i postojanosti na savijanje, nalazi primenu u izradi muzičkih instrumenata (školjke za bubnjeve, i sl.) ⇔ basswood, lime
- lindy /'lɪndi/ [v, ps & pp: lindied, pres. part.: lindyng, 3rd per. pres. simple: lindies] igrati lindiop
- lindy hop /'lɪndi ,hɒp/ [n] lindi hop, američki ples koji se razvio 1920-ih i 1930-ih kao fuzija brojnih plesova koji su mu prethodili ili bili popularni u vreme njegovog razvoja; najčešće se kvalifikuje kao "džez dens" i smatra članom porodice swing plesova ① see: JIVE
- line /laɪn/ [n]
- [1] linija:
- fundamental ~ - „pra-linija“ (po Schenkeru: osnovni kostur melodijske linije);
 - (melodic) ~ - melodijska linija, tema ① see: THEME, SUBJECT;
- [2] linija u linijskom sistemu:
- added ~ ⇔ le(d)ger;
 - ledger ~ ⇔ le(d)ger;
- [3] stih u poeziji ⇔ verse
- lineage /'laɪnɪdʒ/ [n] poreklo, loza
- linear /'lɪnɪə/ [adj] linearan, linijski
- lineup /'laɪn,ʌp/ [n] „lajnap“, postava benda (sa imenima i „pozicijama“)
- lingala /lɪŋ'gɑ:lə/ [n] lingala, žargonski naziv za sukus (→ soukous) Kongo muziku u Keniji, Ugandi i Tanzaniji (po lingala jeziku koji se govori u regionu iz koga muzika potiče)
- linguistic /lɪŋ'gwɪstɪk/ [adj] lingvistički:
- ~ abilities – lingvističke sposobnosti;
 - ~ analysis – lingvistička analiza;
 - ~ precision – lingvistička preciznost;
 - ~ skills – lingvističke veštine
- linguistics /lɪŋ'gwɪstɪks/ [n, glagol u jednin] lingvistika, nauka o jeziku
- linings /'laɪnɪŋz/ [n, pl.] rebra, rebarca, letvice
- kojima su na gudačkim instrumentima spojene dužice sa glasnjačom i dnom ⇔ hoop-linings
- link¹ /lɪŋk/ [n] veza, karika: materijal koji se javlja na granici između jedne fraze i početka sledeće, a ne pripada ni jednoj ni drugoj
- link² /lɪŋk/ [v] povezivati
- linking /'lɪŋkɪŋ/ [n] spajanje, vezivanje, povezivanje ① see: CHORDS ▶ LINKING OF CHORDS
- lion's roar ⇔ DRUM ▶ friction drum
- lip /lɪp/ [n]
- [1] (ljudska) usna;
- [2] labijum, brid, usna (na svirali);
- lower ~ - donji labijum, donja usna ⇔ under-lip;
 - under-~ ⇔ lower lip;
 - upper ~ - gornji labijum, gornja usna
- lipping /'lɪpɪŋ/ [n] „ambažura“, postavka usana, tj. tehnika okolousnih mišića kod duvača ⇔ embouchure [2]
- lip plate /'lɪp,pleɪt/ [n] usnik na flauti ① see illus.: FLUTE
- lip-read /'lɪp,ri:d/ [v] čitati sa usana
- lip-reading /'lɪp,ri:diŋ/ [n] čitanje sa usana
- liquid ⇔ DRUM AND BASS ▶ liquid drum & bass
- liquid and digits /'lɪkwɪd ən 'dɪdʒɪts/ [n] vrsta urbanog uličnog plesa vezanog za reju kulturu koji ponekad uključuje i neke elemente pantomime; tipičan po fluidnim pokretima tela i iluzijama koje plesač stvara pokretima prstiju
- liquidation /,lɪk wɪ'deɪʃən/ [n] raspad (motiva)
- liquindi /'lɪkwɪndi/ [n] bubnjanje (rukama) po vodi, tipično za pigmejsku muzičku tradiciju u kojoj žene i deca, stojeći u vodi, udaraju po površini skupljenim prstima i blago povijenom šakom, tako da se pri udaru stvara vrlo perkusivan zvuk ⇔ DRUMMING ▶ water drumming
- lira /'lɪərə/ [n] lira, renesansni žičani instrument ① see: LYRE:
- ~ da braccio – lira da bračo, instrument popularan u periodu renesanse, sličnog oblika kao violina ali sa sedam žica, širim vratom i nižom kobilicom;
 - ~ da gamba – lira da gamba, basovski član porodice lira iz 16. i 17. veka sa 9 – 16 žica i vratom sa pragovima; svirao se kao violončelo, vertikalno postavljen između kolena ⇔ lirone
- lirico-spinto ⇔ SOPRANO [1] ▶ spinto soprano

- lirone ⇔ LIRA ▶ lira da gamba
- listen /'lɪsən/ [v] slušati ① see: HEAR
- listener /'lɪsənə/ [n] slušalac, slušateljka:
absolute/perfect ~ - apsolutni sluhista;
„normal“ ~ - „normalni“ sluhista (za razliku od
apsolutnog sluhiste)
- listening /'lɪsənɪŋ/ [n] slušanje
- listera /'lɪstərə/ [n] moderni stil kubanske muzike,
romantičan i lagan
- litany /'lɪtəni/ [n] litanije, molitva-tužbalica
- literacy /'lɪtərəsi/ [n] pismenost: music ~ -
muzička pismenost: *Music literacy is the ability
to read music. (Muzička pismenost
podrazumeva sposobnost čitanja muzike);*
basic/rudimentary music ~ - osnovna
muzička pismenost; to enhance music ~ -
podizati nivo muzičke pismenosti ① see:
ILLITERACY
- literal /'lɪtərəl/ [adj] doslovan, bukvalan
- literary manager ⇔ dramaturge
- literate /'lɪtəɪt/ [adj] pismen, opismenjen: music
~ - muzički opismenjen; PC ~ - kompjuterski
opismenjen
- literature /'lɪtətʃə, 'lɪtrɪ-/ [n]
[1] literature: music ~ - muzička literatura;
professional ~ - stručna literatura;
[2] književnost
- lithophone /'lɪθə,fəʊn/ [n] litofon, idiofoni muzički
instrument koji se satoji od stene ili komada
stena koje se udaraju da bi se proizveo zvuk
- little /'lɪtl/ [adj, adv, less, least] malo ⇔ poco,
rather, somewhat; a bit:
• ~ by ~ ⇔ gradually; poco a poco;
• a ~ faster – malo brže ⇔ POCO ▶ poco
più mosso;
• a ~ less fast – ne tako brzo ⇔ POCO ▶
poco meno mosso;
• a ~ louder – malo jače ⇔ POCO ▶ poco
più forte;
• a ~ more animated – malo življe ⇔
POCO ▶ poco animato;
• a ~ more moderate, but not too
much so – malo umerenije, ali ne previše
⇔ POCO ▶ poco piu moderate ma
non troppo;
• a ~ more slowly – malo sporije ⇔ POCO
▶ poco più largo;
• a ~ slower than the first time – malo
sporije nego prvi put ⇔ POCO ▶ poco
lento della prima volta;
• a ~ softer – malo tiše, nešto tiše ⇔ POCO
▶ poco più piano;
- liturgical /lɪ'tʃ:dʒɪkəl/ [adj] liturgijski
- liturgy /'lɪtədʒɪ/ [n] liturgija:
[1] bogoslužjenje, služba božja, glavni obred
pravoslavne crkve koji sadrži najveći broj
fiksiranih napeva; u Srpskoj pravoslavnoj
crkvi se služe liturgije sv. Jakova, sv. Jovana
Zlatoustog, sv. Vasilija Velikog i Liturgija
preosvećenih darova;
[2] niz horskih *a capella* pesama prisutnih u
liturgijskoj praksi
- lituus /'li:tʊ:s, 'lɪtjuəs/ [n, pl. litui /'lɪtju,aɪ/ *Lat.*
drevni rimski limeni duvački instrument u obliku
slova “J”; prevashodno ratni instrument
LITUUS →
- liuqin /'li:u:tʃɪn/ [n] liučin, mala kineska mandolina
kruškastog tela sa četiri žice, minijaturna verzija
pipe; pravi se od vrbe (otuda i naziv - „liu“ na
kineskom znači vrba); zvuk liučina je veoma
zvonak i ima jaki seoski kolorit ⇔ liuyeqin
- liuyeqin ⇔ liuqin
- live¹ /laɪv/ [n] direktan prenos, prenos uživo ⇔
LIVE² ▶ live coverage
- live² /laɪv/ [adj: liver, livest]
[1] direktan, uživo: ~ coverage – direktan
prenos, prenos uživo ⇔ live¹ ① see:
PLAYBACK: *The concert is coming live from
... (Koncert se prenosi uživo iz...);*
[2] živ: *That pub has live music on Sundays (...
ima živu muziku nedeljom)*
- lively /'laɪvli/ [adv] živo, živahno ⇔ vivo; very ~ -
vrlo živo ⇔ vivacissimo
- livetronica /,laɪv'trɒnɪkəl/ [n] „lajvtronika“,
podžanr elektronike koji objedinjuje elemente
roka, džeza, fanka i elektronike; prvenstveno
instrumentalni žanr koji se često naziva i “trans
fuzijom”; osnivačima stila se smatraju Disco
Biscuits, Lake Trout, i The New Deal
- lizard(en) ⇔ CORNETTO ▶ S-shaped tenor
cornett(o)
- lo /lɔ:/ [n] lo, mali kineski ravni gong, širok 20 cm
- load hailer ⇔ megaphone
- lobby /'lɒbi/ [n] predvorje, foaje, kuloar (u
pozorištu) ⇔ foyer: ~corridor talk –
kuloarske priče, kuloarski razgovori ① see:
CLOAKROOM ▶ CLOAKROOM TALK; the story
in the ~s/corridors is that... - priča se po
kuloarima da ...
- locking (*orig.* Campbelllocking) /'lɒkɪŋ/ [n]
“loking”, stil fank densa koji se povezuje i sa hip

- hopom; tipičan je po konceptu tzv. "zaključanih" pokreta (pokret koji se u trenutku "zamrzava", a zatim nastavlja istom brzinom kao pre)
- loco /'ləʊkəʊ, /t. 'ləʊkə/ [adv] instrukcija izvođačima da određeni pasaż kompozicije izvode u normalnoj poziciji, nakon instrukcije da prethodni izvode u neobičnoj poziciji; takođe, ukida prethodne instrukcije poput 8va
- Locrian /'ləʊkriən, 'lək-/ [adj] lokrijski ① *see:* MODUS [1]
- Lo-Fi *abbr.* → low-fidelity
- loftily /'lɒftli/ [adv] uzvišeno; otmeno; gordo, ponosito
- lofty /'lɒfti/ [adj, loftier, loftiest] uzvišen; otmen; ponosit
- log (guitar) /lɒg/ [n] "panj", čuveni prototip tzv. "solidbody" gitare iz 1941. godine; kreirao ju je Les Pol koji je isekao akustičnu gitaru po sredini i tu ubacio elektromagnetni konvertor čime su znatno redukovane reakcije vibracija električnih gitara
- logobi /'ləʊgəʊbi/ [n] logobi, urbani muzički žanr praćen plesnim pokretima koji se javlja 1986. god. u Obali Slonovače, da bi ubrzo stekao međunarodnu popularnost
- loma /'ləʊmə/ [n] harfa iz Liberije
- long /lɒŋ/ [adj] dugačak
- longa /'lɒŋgə, 'lə:ŋ-/ [n] *Br.* longa: druga najduža notna vrednost u menzuralnoj notaciji duplo ili troduplo duža od note *brevis* ⇔ *NOTE* ▶ quadruple whole note
- long-song /'lɒŋ,sɒŋ/ [n] »duga pesma«, centralni element tradicionalne mongolske muzike; naziv žanra ne dolazi otuda što su pesme duge, već zato što se svaki slog teksta produžava do te mere da tekst četvorominutne pesme može imati samo desetak reči
- loop /lu:p/ [n]
- [1] (u elektroakustičnoj muzici) »lup«, kraća muzička sekvenca (melodija, ritam, FX) koja je već programirana i producirana/poluproducirana i koja, ako se pušta repetitivno omogućava zvučni kontinuitet;
- [2] omča; savijutak
- looping /'lu:pɪŋ/ [n] »luping«, ponavljanje, tj. »kruženje« određene muzičke sekvence, tj. »lupa«; ovo ponavljanje može biti ograničeno na jednostavne repetitivne fraze, ili se mogu koristiti u kombinaciji sa složenim zvučnim teksturama kao ritmička pozadina za solo i sl.
- loose /lu:s/ [adj, looser, loosest] labav, opušten, nezategnut ⇔ slack ① *opposite:* TIGHT:
- ~ strings – labave, nezategnute žice;
 - ~ vocal cords – nezategnute glasne žice: *the looser the vocal cords, the deeper the sound (što su glasnice opuštenije, to je glas dublji)*
- loosen /'lu:sən/ [v] olabaviti, razlabaviti
- lorgnette /lə:'njet/ [n] lornjet, naočari koje se drže rukom, obično na dršci, pozorišni durbin ⇔ lorgnon
- lorgnon ⇔ lorgnette
- lose /lu:z/ [v] (iz)gubiti
- loss /lɒs/ [n] gubitak:
- ~ of voice ⇔ aphony;
 - hearing ~ - gubitak sluha ⇔ deafness;
 - sensorineural hearing ~ - senzorneuralni gubitak sluha
- lotar /'lɒtə/ [n] lotar, marokanska lauta sa četiri žice ⇔ lutar
- loud /laʊd/ [adj, adv] glasan, glasno ① *opposite:* QUIET, SOFT
- ~ hailer ⇔ megaphone;
 - half ~ - poluglasan, poluglasno ① *see:* MEZZO-FORTE
- loudness /'laʊdnɪs/ [n] jačina zvuka ⇔ *TONE* ▶ tone force/intensity/strength; volume
- loudspeaker /,laʊd'spi:kə/ [n] zvučnik ⇔ speaker;
- high-range ~ - visokotonac, zvučnik dizajniran da proizvodi opseg frekvenci u gornjem delu zvučnog spektra;
 - low-range ~ - niskotonac, zvučnik dizajniran da proizvodi opseg frekvenci u donjem delu zvučnog spektra;
 - mid-range ~ - srednjetonac, zvučnik dizajniran da proizvodi opseg frekvenci u srednjem delu zvučnog spektra ① *see:* WOOFER, TWEETER
- lounge¹ /laʊndʒ/ [n] hol; soba za odmor; divan ① *see:* MUSIC¹ ▶ LOUNGE MUSIC
- lounge² /laʊndʒ/ [v] leškariti
- loure /lu:r/ [n] lur:
- [1] instrument poreklom iz Normandije iz porodice gajdi, popularan u 17. i 18. veku;
- [2] francuski barokni ples poreklom, verovatno, iz Normandije, laganog tempa nazvan po istoimenom instrumentu ⇔ gigue lente, slow gigue
- louré /lu:re/ [n] *Fr.* louré, tehnika sviranja na gudačkim instrumentima: niz nota koje se

- sviraju jednim potezom gudala, s tim da se individualna izražajnost tonova ostvaruje izvesnim podvlačenjem svake pojedine note; svojevrsni «otežani legato»; označava se kao *détaché*, ali pod zajedničkim lukom ① *see: ARTICULATION [2]* ▶ ARTICULATION ON BOWED INSTRUMENTS
- love /lʌv/ [n] – ljubav: with ~ - s(a) ljubavlju ⇔ lovingly, *DEVOTION [1]* ▶ with devotion, fondly; *CON* ▶ con amore, amoroso, amorosamente, amorevole
- lovers rock /'lʌvəz rɒk/ [n] stil rege muzike nastao u južnom Londonu sredinom 1970-ih; karakterističan po svom romantičnom zvuku i sadržaju; predstavlja kombinaciju elemenata Čikago i Filadelfija soula sa rege bas linijama i ritmovima; predstavnici: Gregory Isaacs, Freddy McGregor, Dennis Brown, Maxi Priest, Beres Hammond i dr. ① *see: RAGGAE*
- lovingly /'lʌvɪŋli/ ⇔ *LOVE* ▶ with love
- low /ləʊ/ [adj: lower, lowest] nizak, dubok
- lower /'ləʊə/ [v] sniziti, spuštati (ton pomoću snizilice) ⇔ flat⁴, flatten
- lowercase /'ləʊə'keɪs/ [n] ekstremna forma ambijentalnog minimalizma
- lowered /'ləʊəd/ [adj] snižen ⇔ flattened
- low-fidelity /ləʊ frɪ'delɪtɪ/ [adj] (za snimak, tj. muzički zapis) niskokvalitetna reprodukcija (zvuka), reprodukcija nižeg kvaliteta u odnosu na standarde, najčešće zbog korišćenja manje kvalitetne opreme → *abbr. Lo-Fi*
- low-pitched /'ləʊ,pɪtʃt/ [adj] (za zvuk) dubok: ~ (male/female) voice – dubok (muški/ženski) glas ① *see: HIGH-PITCHED*
- LP *abbr.* → long-play(ing) record
- lu /'lu:/ [n] lu, stil u tibetanskoj narodnoj muzici karakterističan po *a cappella* pesmama koje se pevaju u vrlo visokoj intonaciji uz glotalne vibracije
- lugubre ⇔ lugubriously
- lugubrious /lʊ'gu:brɪəs/ [adj] tužan žalostan
- lugubriously /lʊ'gu:brɪəsli/ [adv] tužno, žalosno ⇔ lugubre
- lullaby /'lʌlə,bai/ [n] uspavanka ⇔ *SONG* ▶ cradle song
- luminoso ⇔ luminous
- luminous /'lu:mɪnəs/ [adj] jasan, sjajan, svetao ⇔ luminoso
- luminously /'lu:mɪnəsli/ [adv] jasno, sjajno, svetlo
- lung /lʌŋ/ [n] plućno krilo:
 - ~ capacity for singing – kapacitet pluća za pevanje;
- lobes of the ~ – plućni režnjevi
- lungs /lʌŋz/ [n, pl.] – pluća: at the top of one's ~ - iz sveg glasa; to fill the ~ quickly – brzo ispuniti pluća vazduhom
- lunga /'lu:ŋə/ [n] lunga, oznaka iznad note ili pauze koja označava da je treba izdržati duže nego što je označeno
- lusingando ⇔ coaxingly
- lutar ⇔ lotar
- lur /lʊə, lu:r/ [n] lur ⇔ lure:
 - [1] drveni duvački instrument koji se koristio u Skandinaviji tokom srednjeg veka;
 - [2] evropski duvački instrument od bronce koji datira iz bronzanog doba
- lure ⇔ lur
- lute /lu:t/ [n] lauta, žičani instrument istočnjačkog porekla sa trzalicom, trbušastim, kruškastim korpusom i karakterističnim “prelomljenim” vratom, koji su u Evropu preneli Mavari u 13. veku; ima šest žica; povećavanjem broja žica stvaraju se srodni instrumenti - teorba (→ theorbo), kitarone (→ chitarrone) i sl.:
 - alto ~ - alt lauta;
 - bass ~ - bas lauta;
 - long-necked ~ - dugovrata lauta;
 - short-necked ~ - kratkovrata lauta;
 - soprano ~ - sopran-lauta;
 - tenor ~ - tenor-lauta
- lutenist ⇔ lutist
- lute player ⇔ lutist
- luthier /'lu:ti:ə/ [n] graditelj žičanih instrumenata, originalno lauta
- lutist /'lu:tɪst/ [n] lautist(a) ⇔ lutenist, lute player
- l.v. abbr.* → *VIBRATE* ▶ let vibrate
- Lydian /'lɪdiən/ [adj] lidijski
- lyra ⇔ lyre
- lyra viol /'laɪərə 'vaɪəl, 'lɪrə 'vaɪəl / [n] instrument koji je u Engleskoj poznat pod imenom “lira viol”, a na kontinentu kao “viola bastarda”; manji bas viol s kraja 16-og i početka 17-og veka, izgrađen tako da maksimizira visoko virtuoзни stil izvođenja ⇔ viola bastarda
- lyre /'laɪə/ [n] lira, antički žičani instrument koji je, prema grčkoj mitologiji, nastao tako što je bog Hermes veliki kornjačin oklop pokrio životinjskom kožom i rogovima antilope; broj žica se vremenom stalno povećavao – u početku ih je bilo 5, zatim 8, u 5. veku p.n.e. 11, a kasnije čak i 15 – 18; svirala se prstima ili

trzalicom (tzv. plektron);

- Apollo's ~ - Apolonova lira;
- Byzantine ~ - vizantijska lira, srednjovekovni gudački instrument kruškastog oblika sa tri do pet žica, preteča većine evropskih gudačkih instrumenata;
- Dalmatian ~ - lijerica, lirica, žičani instrument iz Hercegovine i Dalmacije sa tri žice preko kojih se prevlači gudačkom

lyre assembly /'laɪə ə'sembli/ [n] lira, deo klavira na kome se nalaze pedali

lyricist /'lɪrɪsɪst/ [n] pisac/autor teksta (obično kompozicije iz žanra zabavne muzike) ⇔ *AUTHOR* ▶ author of the lyrics; *WRITER* ▶ lyrics writer

lyric(al) /'lɪrɪk(əl)/ [adj] lirski

lyrics /'lɪrɪks/ [n] tekst pesme

lyzard(en) ⇔ tenor cornett(o)

M

M (M.) /em/ (pl. **M's, Ms**) *abbr.* [1] → **major**²; [2] → **manual**¹; [3] → **medio** - srednji prst (prema španskoj kodifikaciji prstiju za sviranje gitare); [4] → **mezzo**; [5] → **metronome**

m *abbr.* [1] → **MINOR**² [2] → **mano**

M2 *abbr.* → **SECOND** ▶ **major second**

m2 *abbr.* → **SECOND** ▶ **minor second**

M3 *abbr.* → **THIRD** ▶ **major third**

m3 *abbr.* → **THIRD** ▶ **minor third**

M6 *abbr.* → **SIXTH** ▶ **major sixth**

m6 *abbr.* → **SIXTH** ▶ **minor sixth**

M7 *abbr.* → **SEVENTH** ▶ **major seventh**

m7 *abbr.* → **SEVENTH** ▶ **minor seventh**

m7^b5 *abbr.* → **CHORD** ▶ **SEVENTH CHORD** ▶▶ **half diminished seventh chord**

mA *abbr.* → **milliampere**

MA, M.A. *abbr.* → **MASTER** ▶ **Master of Arts**

ma /ma/ *It.* ali (kao u: *allegro ma non troppo* – brzo, *al* ne previše)

mace /meɪs/ [n] ukrasna palica vođe paradnog benda ⇔ **DRUM** ▶ **drum major baton**

MACES →

machimbo ⇔ **cavaquinho**

machete ⇔ **cavaquinho**

machine /məʃɪn/ [n] mašina:

- **thunder** ~ - »mašina za grmljavinu«;
- **wind** ~ - »mašina za vetar« ⇔ **aeoliphone**

machine-head /məʃɪn hed/ [n] mašinica za štimovanje na glavi žičanih instrumenata (gitare, mandoline itd.); omogućava povećavanje ili smanjivanje zategnutosti svake žice pojedinačno ⇔ **gear head**; **TUNING** ▶ **tuning machines** ① *see:* **TUNING** ▶ **tuning pegs** (kod violine, viole, violončela, laute i flamenko gitare)

macho /ˈmæʃəʊ/ [n, pl. **machos**] mačo, muški ili manji od dva perkusivna instrumenta koji se sviraju u paru (bongo bubnjevi, klave, itd.) ① *see:* **HEMBRA**

macron /ˈmækrɒn/ [n] makron, diakritički znak (˘) iznad slova, znak za dugi samoglasnik u nekim jezicima

macumbo /məˈkʊmbəʊ/ [n] makumbo, afro-brazilski ritualni ples (od »macumba« - religijski kult u Brazilu koji kombinuje hrišćanske i vudu elemente)

madal /mɑːˈdɑːl/ [n] madal, nepalski bubanj sa dve opne koji se nosi »okačen« o vrat i svira sa dve ruke

madison /ˈmædɪsən/ [n] medison, popularni ples s

kraja 1950-ih i početka 1960-ih; igrao se grupno uz korake koji su često bili iscrtani na omotu ploče

madrigal /ˈmædrɪgəl/ [n] madrigal:

[1] italijanska kratka lirska strofična forma ljubavno-pastoralnog, a katkad i satiričnog i refleksivnog sadržaja; nema određenu formu što se tiče broja stihova i strofa, a rima je konsonantska; najpre se sastojao od dve tercine i jednoga distiha, a kasnije od više jampskih stihova;

[2] višeglasna vokalna svetovna kompozicija nastala u doba *ars nove*; puni procvat doživljava u renesansi; u početku je bio isključivo vokalna kompozicija, da bi kasnije bila dodata i instrumentalna pratnja; u ranijim oblicima imao je izrazito svetovnu tematiku (lirska raspoloženja, opis prirode), da bi se kasnije javio i dramski madrigal sa dijalozima i dramatisovanim delovima, kao prethodnik opere i oratorijuma; najznačajniji madrigalisti su bili Luca Marenzio, Carlo Gesualdo da Venosa i Claudio Monteverdi:

- ~ **group** – madrigalska grupa;
- **Trecento**–~ - Trecento-madrigal, italijanski muzički oblik iz 14. veka (c 1300-1370), kompozicija za dva (ređe i tri glasa), tipično na pastoralne teme;

madrigalism /ˈmædrɪgəlɪzəm/ [n] madrigalizam

madrigalist /ˈmædrɪgəlɪst/ [n] madrigalist(a)

maecenas /miːˈsiːnæs, maɪ-, meˈtsenəs/ [n] mecena, pokrovitelj i zaštitnik umetnosti i nauke; termin se najčešće vezuje za lično, individualno donatorstvo, uglavnom usmereno ka umetniku pojedincu ili neprofitnoj instituciji ⇔ **ART** [3] ▶ **the arts** ▶▶ **patron of the arts**

maenads /ˈmiːnædz/ [n] (u rimskoj mitologiji) menade, sledbenice i obožavateljke boga Bahusa

maestoso /maɪˈstəʊsəʊ, *It.* ˌmaesˈtozo/ [adj, adv] (oznaka za interpretaciju) svečano, uzvišeno, veličanstveno ⇔ **majestically**

maestro /ˈmaɪstrəʊ/ [n] maestro, počasni naziv za istaknutog umetnika; najčešće se odnosi na muzičke umetnike: dirigente, kompozitore, koncertmajstore i dr. ⇔ **master** [3]

MAF *abbr.* → **minimum audible field**

magadis /ˈmæɡədəs/ [n] antička grčka harfa sa 20 žica

magazine /ˌmæɡəˈziːn/ [n] magazin, periodično izdanje najčešće namenjeno široj čitalačkoj

publici nego časopis (→ **journal**)

magnificat /mæg'nɪfɪkæt/ [n] magnifikat, bogorodičina pesma /prema jevanđelju po Luki/ koja se peva kod večernje službe ⇔ **Song of Mary, the**

magnificent /mæg'nɪfɪsənt/ [adj] veličanstven

magnificently /mæg'nɪfɪsəntli/ [adv] veličanstveno

magnifico /mæg'nɪfɪkəʊ, /t. mæg'nɪfɪkɔ/ [adv] veličanstveno ⇔ **magnificently**

magu ⇔ **didgeridoo**

MA (Hons)/M.A.(Hons) → **MASTER** ▶ **Master of Arts with Honnors**

mainstream¹ /'meɪnstri:m/ [n] glavni ili dominantni trend: *Their music is not in the mainstream (nije u glavnom trendu) of British music.*

mainstream² /'meɪnstri:m/ [adj] dominantni, većinski, sa najvećim brojem pobornika

main theme ⇔ **first subject**

malaguena /,mælə'geɪnjə, -'gweɪn-/ [n] malagenja, španski ples sličan fandangu poreklom iz Malage

maj⁷ → **CHORD** ▶ **SEVENTH CHORD** ▶▶ **major seventh chord**

majestic /mə'dʒestɪk/ [adj] uzvišen, veličanstven

majestically /mə'dʒestɪkli/ [adv] uzvišeno, veličanstveno ⇔ **maestoso**

major¹ /'meɪdʒə/ [n] dur, tonski rod suprotnog karaktera od mola (① *see: MINOR*):

- ~ **mode** – durski tonski rod;
- ~ **with flat/minor sixth** – moldur, harmonski dur;
- **relative** ~ - paralelni dur

major² /'meɪdʒə/ [adj] veliki (za intervale i sl.)

makam ⇔ **maqam**

maker /'meɪkə/ [n] graditelj (muzičkih instrumenata): **violin/piano** ~ - graditelj violina/klavira ⇔ **builder**

make-up /'meɪkʌp/ [n]

[1] šminka;

[2] sastav: ~ **of a modern orchestra** – sastav modernog orkestra

makina /'mɑkɪnə/ [n] žanr elektronske muzike nastao početkom 1990-ih u Valensiji (Španija); ponikao iz *bakalao* stila – spoja elektronske dens muzike i popa/roka - koji se u drugoj polovini 1980-ih slušao u klubovima u Valensiji; sličan UK hardkoru, ali sa nekim elementima baunsi tehno i trendske muzike

making /'meɪkɪŋ/ [n] graditeljstvo (muzičkih

instrumenata) ⇔ **building**

makuta /mɑ:'ku:tə:/ [n] (afro-kubanski) makuta bubnjevi, preteča kongo bubnjeva; mogu biti u obliku cilindra ili bureta sa opnom na jednoj i šupljinom na drugoj strani; obično su visoki 1 m, a obim varira od 30-40 cm

malakat ⇔ **kakaki**

male /meɪl/ [adj] muški: ~ **alto [1]** ⇔ **falsettist; [2]** ⇔ **tenorino**

malincolico ⇔ **MELANCHOLIC** ▶ **in a melancholy style; melancolico**

mallet /'mælit/ [n] palica, maljica (sa cilindričnom ili sferičnom glavom): **with** ~ – oznaka u partituri kojom se označava upotreba viseće činele (za razliku od ručnih) ① *see: BEATER, [DRUM]STICK, WAND:*

- **cartwheel** ~ ⇔ **felt mallet;**
- **felt** ~ - filcana palica ⇔ **cartwheel mallet;**
- **wrapped** ~ - palica sa obloženom glavom; tipično se koristi kod udaraljki sa mekšim pločicama (marimba, vibrafon i sl.);
- **unwrapped** ~ - palica sa neobloženom glavom, tj. sa glavom od metala, drveta i drugih tvrdih materijala; obično se koristi za udaraljke sa pločicama od trajnih materijala, tipa ksilofona

malleus /'mæliəs/ [n, pl. **mallei** /'mæli,ai/] čekić, prva slušna košćica u srednjem uhu ⇔ **hammer** ① *see: INCUS, STAPES* ① *see illus: EAR, OSSICLES*

mambo¹ /'mæmbəʊ/ [n, pl. **mambos**] mambo:

[1] popularni ples poreklom sa Kube gde dolazi sa Haitija i zapadne Afrike kao ritualni ples koji se pod uticajem rumbe i džezza, a posebno svinga 1940-ih razvija u savremeni mambo; **triple** ~ - stari naziv za ča-ča-ča;

[2] muzika uz istoimeni ples ili muzika u ritmu mamba

mambo² /'mæmbəʊ/ [v] igrati/plesati mambo

M.A.Mus. *abbr.* → **MASTER** ▶ **Master of Arts in Music**

MA(Mus) *abbr.* → **MASTER** ▶ **Master of Arts in Music**

manager /'mænɪdʒə/ [n] menadžer:

- **concert** ~ - koncertni menadžer;
- **concert tour** ~ - menadžer koncertne turneje;
- **floor manager** – inspicijent (u filmskoj industriji) ① *see: STAGE MANAGER;*
- **marketing** ~ - marketing menadžer;

- **music** ~ - muzički menadžer;
 - **production** ~ - menadžer produkcije;
 - **stage** ~ - (pozorišni) inspicijent, osoba koja se brine da proba ili predstava teku bez zastoja, nadzire i upravlja svim poslovima iza kulisa: daje glumcima znak kad treba da izađu na pozornicu, tehničkom osoblju daje znakove za promenu scene, svetla, muzike i ostalih scenskih elemenata služeći se inspicijentskom knjigom u koju su uneseni znakovi i brojevi svih promena unutar jedne predstave ⇔ **DIRECTOR** ▶ **stage director** ① *see*: **FLOOR MANAGER**
- mancando** ⇔ **smorzando**
- mandatory** /'mændətəri, -tri/ [adj] obavezan ⇔ **obligatory**; ① *opposite*: **OPTIONAL**
- ~ **composition** – obavezna kompozicija;
 - ~ **literature** – obavezna literatura
- mandobass** /'mændəʊ'beɪs/ [n] mandobas, najdublji instrument iz porodice mandolina sa standardnim štimom kao kontrabas ili bas gitara: EADG ⇔ **bass mando**, **double bass mando**
- mandocello** ⇔ **mandolincello**
- mandola** /'mændələ/ (SAD, Kanada) **tenor mandola** (UK, Irska) [n] mandola, instrument iz porodice mandolina nešto veći i za kvintu niži od mandoline; razvio se iz laute i smatra se pretkom mandoline (»mala mandola«); svira se trzalicom: **octave** ~ - oktavna mandola, mandolinčelo sa štimom koji je za oktavu niži od mandole
- mandolin[e]** /,mændə'li:n/ [n] mandolina, kordofoni trzalački instrument po štimovima i registrima identičan violini; rezonator mandoline je kruškastog oblika sa tipičnim ispupčenjem sa zadnje strane; na vratu ima metalne pragove koji su međusobno udaljeni za interval male sekunde; žice su poređane u četiri para; svira se trzalicom:
- ~ **player** ⇔ **mandolinist**;
 - **alto** ~ - alt-mandolina;
 - **archtop** ~ - mandolina sa prepoznatljivom lučnom prednjom daskom poput violine;
 - **Celtic** ~ - keltska mandolina, slična francuskoj, ali još jednostavnijeg dizajna i tipična po svojevrsnom laganom i dinamičnom zvuku;
 - **Cremonese** ~ - kremonska mandolina, datira iz 1700.;
 - **electric** ~ - električna mandolina;
- **Embergher** ~ ⇔ **Roman mandolin**;
 - **French** ~ - francuska mandolina;
 - **Genovese** ~ - đenovska mandolina, sa šest parova metalnih žica; javlja se krajem 17. veka;
 - **Lombardic** ~ - lombardijska mandolina sa pet, ili češće šest parova žica, za oktavu viša od moderne gitare; instrument za koji je Vivaldi napisao svoja dela za mandolinu;
 - **lyre** ~ - lira-mandolina sa telom koje se sa strane pruža na gore prema glavi instrumenta što mu daje izgled lire i obezbeđuje veliki rezonator;
 - **Milanese** ~ - milanska mandolina, razvila se u 19. veku iz lombardijske mandoline ⇔ **round-back mandolin**;
 - **Neapolitan** ~ - napuljska, napolitanska mandolina sa četiri dvostruke žice; javlja se sredinom 18. veka;
 - **octave** ~ - oktavna mandolina;
 - **piccolo** ~ - pikolo mandolina ⇔ **brilliantone**;
 - **Portuguese** ~ - portugalska mandolina;
 - **Roman** ~ - rimska mandolina, rafinirana verzija napolitanske mandoline sa malo užim telom i savijenim hvatnikom ⇔ **Embergher mandolin**;
 - **pocket** ~ - džepna mandolina;
 - **round-back** ~ ⇔ **Milanese mandolin**;
 - **ten-string** ~ - mandolina sa deset žica (u pet parova);
- mandolincello** /,mændəlɪn'tʃeləʊ/ [n] mandolinčelo, velika mandolina, veća od mandole ⇔ **mandocello** ① *see*: **MANDOLA** ▶ **OCTAVE MANDOLA**; **MANDOLIN** ▶ **OCTAVE MANDOLIN**
- mandolinetto** /,mændəlɪ'netəʊ/ [n] mandolin-gitara, mali hibridni instrument u obliku gitare sa četiri para žica; štimuje se i svira kao mandolina, ali ima mnogo mekši zvuk koji ga pre svrstava u gitare ⇔ **GUITAR** ▶ **mandolin-guitar**
- mandolinist** /,mændə'li:nɪst/ [n] mandolinista, svirač na mandolini ⇔ **MANDOLIN** ▶ **mandolin player**
- mandoliny** /,mændə'li:ni/ [n] mandolini, kratka lauta/gitara sa Madagaskara sa četvrtastim rezonatorom i četiri do šest žica; u svojoj originalnoj formi pravila se od kornjačinog oklopa prekrivenog zebrinom kožom; ima zvuk sličan mandolini ili bendžu ⇔ **kabosy**

mandopop /'mændəʊ,pɒp/ [n] mandopop, skraćeni kolokvijalni naziv za „mandarinsku pop muziku“; termin se odnosi na C-pop (→ **pop** ▶ **C-pop**) sa tekstovima na mandarinskom kineskom

mandora /'mændərə/ [n] mandora, škotski žičani instrument sličan mandolini

mandriola /,mændrɪ'əʊlə/ [n] mandolina sa dvanaest žica organizovanih u grupama po tri
⇔ **tricordia**, **tricordio**, **trichordia**

manifold /'mæni,fəʊld/ [adj] višestruk, mnogostruk

manjo ⇔ **BANJO** ▶ **mandolin-banjo**

mannequin /'mæni:kɪn/ [n] ⇔ **robot**

manner /'mæne/ [n] manir

mannerism /'mæne,rɪzəm/ [n]

[1] manerizam, u muzici *ars subtilior* (u bukvalnom prevodu 'suptilnija umetnost'), stil karakterističan po ritmičkoj i notacionoj složenosti koji se razvio u Parizu, Avinjonu u južnoj Francuskoj i severnoj Španiji; termin se koristi nasuprot pojmu *ars nova* koji se odnosi na muzički stil prethodnog perioda (1310-1370), iako ima i mišljenja da je *ars subtilior* zapravo podkategorija *ars nove*; ključni principi stila sadržani su u Chantilly i Modena kodeksima;

[2] muzička ornamentacija u periodu baroka koja je uključivala brojna sredstva „ukrašavanja“ (*accento*, *passaggio*, *cercare della nota*, *tremolo*, *trillo*, *bombo*, *gropo*, *circolo mezzo*, *tirata mezza*, *figura corta*, *messanza*); kompozitor je obično pisao samo bazični notni okvir na koji je izvođač dodavao ornamente

mannerist¹ /'mæne,rɪst/ [n] manerist(a)

mannerist² /'mæne,rɪst/ [adj] maneristički, koji se odnosi na manerizam

Mannheim school /'mænhaim, Ger. 'manhaim sku:l/ [n] Manhajmska škola, prepoznatljiv muzički stil grupe kompozitora koja je radila na dvoru kneza-izbornika Karla Teodora u Manhajmu; tokom druge polovine 18. veka stil se proširio Evropom zahvaljujući odličnom orkestru koji je proneo slavu ovih autora; tako se danas pod terminom "Manhajmska škola" sa jedne strane označava kompaktna grupa autora, ali i način orekstracije, te izvođački manir koji je promovisao dvorski ansambl; kompoziciono-interpretativni stil Manhajmske škole postao je osnova standarnog vokabulara visoke klasike; najznačajniji predstavnik bio je

dirigent i kompozitor Jan Václav Stamic:

- ~ **birds** - manhajmske ptice, karakteristika muzike Manhajmske škole – imitacija ptičjeg cvrkuta u solo pasažima;

- ~ **crescendo** - manhajmski krešendo, krešendo u čijem izvođenju učestvuje ceo orkestar;

- ~ **rocket** – manhajmska »raketa«, brzi uzlazni arpežo u kombinaciji sa krešendom;

- ~ **sighs** - manhajmski »uzdasi«, akcentovanje prve note u silaznom pokretu

mano /'ma:nəʊ/ [n, pl. **mani**] *It.* ruka → *abbr.* **m**;

⇔ **hand**:

- ~ **destra** - desna ruka → *abbr.* **m.d.**

- ~ **sinistra** - leva ruka → *abbr.* **m.s.**

- ~ **sinistra sopra** – leva ruka iznad (desne);

- ~ **sinistra sotto** - leva ruka ispod (desne)

ma non /'ma:nɒn/ [adv] ali ne (obično u oznakama za interpretaciju): ~ ~ **tropo** ali ne previše

manual¹ /'mænjʊəl/ [n]

[1] manual, klavijatura na orguljama kojih obično ima 2, 3, 4 ili više; prvi manual je najbogatiji registrima, dok su ostali siromašniji po zvuku, ali specifičniji po nameni (prateći glasovi, zvučni i tonski kontrasti) → *abbr.* **M**

Uobičajeni, ali ne i obavezni raspored orguljskih manuala i njihovih pripadajućih grupa registara: **I - GREAT/FULL ORGAN, II - CHOIR ORGAN, III - SWELL ORGAN, IV - SOLO ORGAN, V - ECHO/CELESTIAL ORGAN.**

[2] priručnik ⇔ **handbook: piano/guitar...** ~ - priručnik za učenje klavira/viole...

manual² /'mænjʊəl/ [adj] ručni, manualni

manualism /'mænjʊe,lɪzəm/ [n] manualizam, umetnost sviranja sabijanjem vazduha rukama, tj. vazdušnim »džepom« između dlanova

manualist /'mænjʊe,lɪst/ [n] manualista, čovek koji »svira« dlanovima ① *see*: **MANUALISM**

manuscript /'mænjʊ,skɪpt/ [n] rukopis; partitura pisana rukom

manyanga /'ma:nja:ŋge/ [n] popularni kenijski perkisioni instrument

many-voiced ⇔ **multivoiced**

MAP *acro.* → **minimum audible pressure**

maple /meɪpl/ [n] javor

maqam /'ma:kəm/ [n, pl. **makamlar**] makam, sistem melodijskih tipova u arapskoj muzici

kojima se utvrđuju pravila komponovanja i izvođenja, tj. kodifikuju pojmovi lestvične i intervalske strukture, kao i melodijske karakteristike kompozicije i improvizacije (njegov pandan u arapskoj muzici je *maqam*, u vizantijskoj *echos*, u indijskoj *raga* itd.) ⇔

makam

marabi /,ma'ra:bi/ [n] marabi, tradicionalna južnoafrička narodna muzika sa stilskim korenima u džezu, bluzu i regtajmu koja je prerasla u afrički džez

maracas /mə'rækəz/ [n] marakasi, perkusioni idiofoni instrument koji se svira u paru; u svom originalnom obliku sastoji se od drvenih čaura ili velikih tvrdih i šupljih voćnih plodova u obliku malih polulopti ispunjenih zrnima i učvršćenih na kratkoj drvenoj dršci (→ **handle**), mada se izrađuju i od drveta, metala ili plastike; pokreću se na različite načine i proizvode različite ritmove, tipične za narodnu i popularnu muziku Brazila, Venecuele, Kolumbije i drugih latino-američkih zemalja, ali se lako prilagođavaju i džezu i drugim muzičkim stilovima ⇔ **Cuban rattles, rumba shakers**

marc. *abbr.* → **marcato**

marcatissimo /,mɑ:'kɑ:t'ɪsɪ,məʊ, // ,mɑr'kɑnt'ɪsɪ,məʊ/ [adv] (kao instrukcija za izvođače) snažno naglašeno, snažno akcentovano

marcato /mɑ:'kɑ:təʊ/ [adv] markato → *abbr.* **marc.:**

[1] artikulaciona oznaka za način izvođenja sa značenjem umereno naglašeno, istaknuto; normalni akcent ⇔ **markedly**; ① *see: ACCENT* ▶ **NORMAL ACCENT**; *see illus.: ACCENT*

- ~ **legato** – markato legato, kombinovani artikulacioni znak: umereno perkusivno bez skraćivanja trajanja note ① *see illus.: ACCENT*;

- ~ **staccato** – markato stakato, kombinovani artikulacioni znak: umereno perkusivno i kratko ⇔ **STACCATO** ▶ **staccato-forzato** ① *see illus.: ACCENT*;

- ~ **staccatissimo** – markato stakatisimo, kombinovani artikulacioni znak: umereno perkusivno i veoma kratko ① *see illus.: ACCENT*;

[2] težak, odvojeni potez gudalom sa naglaskom koji se postiže jačim pritiskom gudala blizu žabice ① *see: ARTICULATION*

[2] ▶ **ARTICULATION ON BOWED INSTRUMENTS**

march¹ /mɑ:tʃ/ [n] marš, koračnica, trodelna instrumentalna forma u 2/4 ili 4/4 taktu, svečanog karaka: **in the style of a ~** - u marševskom stilu ⇔ **ALLA** ▶ **alla marcia**:

- **bridal** ~ ⇔ **wedding march**;
- **dead** ~ ⇔ **funeral march**;
- **funeral** ~ - pogrebni marš ⇔ **dead march**;
- **military** ~ - vojnički marš;
- **parade** ~ - paradni marš;
- **quick** ~ - ubrzani marš;
- **triumphal** ~ - svečani, pobjednički marš;
- **wedding** ~ - svadbeni marš ⇔ **bridal march**

march² /mɑ:tʃ/ [v] marširati

marginalia /,mɑ:dʒɪ'neɪlɪə/ [n, p/.] beleške na marginama

mariachi /,mɑ:ri'a:tʃɪ/ [n]

[1] marijači, tipični meksički muzički ansambl koji se obično sastoji od 7 do 12 mizičara koji sviraju vijuele (petožične gitare visokog registra), gitarone (velike bas gitare), violine, trube, a ponekad marake i harfe; njihov repertoar je mešavina tradicionalnih stilova muzike za igru;

[2] muzičari u marijači ansamblu

marimba /mə'ɪɪmbə/ [n] marimba(fon), nacionalni instrument Gvatemale, ali se tradicionalno svira i u Brazilu, Nikaragvi, Ekvadoru, Kubi i Peruu; sastoji se od niza drvenih pločica (u modernoj formi najčešće od palisandrovog drveta) ispod kojih su rezonatori ⇔ **marimbaphone**:

- **concert grand** ~ - koncertna marimba;
- **glass** ~ - staklena marimba

marimbula /mɑɪɪm'bulə, Sp. ma'rimbula/ [n] marimbula, narodni instrument sa Kariba koji se često klasifikuje kao lamelofon (→ **lamellaphone**), a svira se okidanjem slobodnog kraja metalnih jezičaka različite veličine koji su pričvršćeni za rezonantnu kutiju; važan instrment za razvoj afro-kubanske muzike

marinera /mərə'nerə/ [n] marinera, narodna igra prisutna u tradiciji Čilea, severne Argentine i Perua još iz perioda španske kolonizacije; pleše se u parovima uz brzu, ritmičnu muziku gitare

mark /mɑ:k/ znak, oznaka [n]

[1] (u muzičkoj notaciji) ⇔ **marking** [5], **sign** [2], **indication**:

- **accent** ~ - akcentni znak;
- **breath[ing]** ~ - znak za »luftpauzu«, obeležava se velikim zarezom iznad notnog sistema, na kraju muzičke fraze;
- **division** ~ - uglasta ili lučna zagrada sa ubeleženim brojem za oznaku nepravilne ritmičke grupe ① *see*: **TRIPLET**;
- **dynamic** ~ - dinamička oznaka ① *see*: **DYNAMICS**;
- **expression** ~s - oznake za interpretaciju, izvođenje;
- **marcato** ~ - oznaka za markato ① *see*: **MARCATO**;
- **phrase** ~ - luk kao oznaka za fraziranje ⇔ **SLUR** ▶ **phrasing slur**;
- **staccatissimo** ~ - oznaka za stakatisimo ① *see*: **STACCATISSIMO**;
- **staccato** ~ - oznaka za stakato ① *see*: **STACCATO**;
- **tenuto** ~ - oznaka za tenuto ① *see*: **DASH** ▶ **HORIZONTAL DASH**; **TENUTO**;

[2] **diacritic** ~ ⇔ **DIACRITIC**;

marked /ma:kt/ [adv] izrazit, markantan

markedly /ma:kɔdli/ [adv] izrazito, markantno ⇔ **marcato**

marker /ma:kə/ [n] marker: **position** ~s - pozicioni markeri (na hvatniku gitare)

marketing /ma:kɪtɪŋ/ [n] marketing, savremeni poslovni princip koji obuhvata: istraživanje, planiranje, produkciju, plasman i evaluaciju a sve sa ciljem što boljeg plasmana proizvoda/usluge na tržištu

marking /ma:kɪŋ/ [n]

[1] markiranje, pevanje u pola glasa (npr. naoperskim probama, kako bi se glas zaštitio od preteranih naprezanja);

[2] mehaničko ponavljanje teksta i mizanscena za vreme proba bez posebnog zalaganja, bez glume; koristi se pri „lakšim“ pozorišnim probama, kada ne treba opterećivati izvođače, recimo pre nastupa;

[3] markiranje dekora;

[4] ~ **out the stage** - markiranje scene (za poziciju dekora), obeležavanje scene radi pozicioniranja scenografije, ili lakše promene dekora prilikom realizacije predstave;

[5] oznaka: **performance** ~s - oznake na partituri sa kompozitorovim indikacijama vezanim za tempo i dinamiku, artikulaciju i fraziranje i sl. ⇔ **mark** [2]

Mark tree ⇔ **bar chimes**

martelé ⇔ **martellato**

martellato¹ /,ma:tə'la:təʊ, /t. ,marte'latə/ [n] martelato:

[1] jaki akcent u forte ili jačoj dinamici ① *see* *illus.* **ACCENT**;

[2] potez gudalom (vrsta detašea sa izrazito jakim akcentima) kojim se dobijaju kratki i odsečno razdvojeni tonovi u jačoj dinamici; označava se nizom uspravnih crtica (') ili klinova iznad ili ispod note; izvodi se jednim potezom, ali se pri izvođenju zvuk prekida jer se gudalo za trenutak zaustavlja između dva tona ostajući na žici ⇔ **martelé** ① *see*: **ARTICULATION** [2] ▶ **ARTICULATION ON BOWED INSTRUMENTS**

martellato² /,ma:tə'la:təʊ, /t. ,marte'latə/ [adj, adv] martelato, jako naglašen(o) i odvojen(o) ⇔ **hammered**

martial /'ma:ʃəl/ [adj] ratni, ratnički: **in a** ~ **style** - u ratničkom stilu ⇔ **marziale**

martillo /ma:r'tɪljəʊ, Sp. mar'tiljo/ [n] martiljo, repetitivna ritmička deonica bongosa; osim što služi za održavanje tempa, u njoj se često i improvizuje (varijacije zvane **repiques**)

martyr /'ma:tə/ [n] mučenik

martyrdom /'ma:tədəm/ [n] mučeništvo; duboka patnja

martyriae /ma:r'tɪriə/ [n] martirije, znaci za glas i početni ton melodije u vizantijskoj notaciji

martyrium /ma:'tɪriəm/ [n, pl. **martyria** /-'tɪriə/] marturijum, hrišćanska bazilika u kojoj se nalazi grobnica sveca

marziale ⇔ **martial**

masculine /'mæskjəlɪn/ [adj] [1] muški; [2] muževan

mashups ⇔ **bastard pop**

mask¹ /ma:sk/ [n] maska

[1] stalni karakterni lik u nekim vrstama pozorišta (del' arte, istočnjačka pozorišta; npr. Pjero, Arlekino itd.);

[2] posebno izrađena maska koja se stavlja na lice, ili islikana na samom licu koja ima za cilj da likovno definiše karakter lika epohu, žanr, i sl.; u grčkim tragedijama je bila neizostavni element u predstavama, pogotovu u tragedijama; često se koristi u istočnjačkom pozorištu (Indija, Kina, Japan, Bali)

mask² /ma:sk/ [v]

[1] nadjačavati zvukom (npr. orkestar solistu);

[2] maskirati

maskanda /,mæs'kændə/ [n] maskanda, narodna muzika Zulu naroda

masque /mɑːsk/ [n] maskerata, muzičko scenski igrokaz iz doba renesanse najčešće alegorijskog i mitološkog sadržaja; uključuje poeziju, muziku i ples; izvodio se u vreme maškarada, karnevala i sličnih svetkovina

masquerade /,mæs'kə'reɪd/ [n] maskarada

mass /mæs/ [n]

[1] **misa** (muzički oblik) ⇔ **missa**:

- ~ **with orchestra** – misa sa pratnjom orkestra;
- **cantus firmus** ~ kantus firmus misa ⇔ **missa cantus firmus**;
- **choral** ~ – koralna misa ⇔ **missa choralis**;
- **common of the** ~ ⇔ **Ordinary of the mass**;
- **Ordinary (of the ~)** – ordinarijum mise, stalni deo mise koji obuhvata stavove: Kyrie eleison (Gospode pomiluj), Gloria (Slava), Credo (Veruj), Sanctus (Sveti) sa Benediktusom (Blagosloven) i Agnus Dei (Jagnje božje) ⇔ **common of the mass**;
- **organ** ~ – orguljska misa, ciklus orguljskih kompozicija na koralne misne melodije;
- **parody** ~ – misa-parodija, misa pisana na osnovu neke već postojeće kompozicije ⇔ **missa parodia**;
- **tenor** ~ – tenorska misa, polifona misa sa kantus firmusom u tenoru;
- **transcription** ~ – transkripciona misa;

[2] **misa**, obred slavljenja euharistije u rimokatoličkoj i anglokatoličkoj crkvi, kao i u nekim luteranskim religijama; glavno bogosluženje u pomenutim crkvama ⇔ **missa**:

- ~ **for the dead** ⇔ **requiem mass**;
- ~ **without the people** – misa bez naroda, koju služi sveštenik bez prisustva vernika ⇔ **missa sine populo**;
- **coronation** ~ – krunidbena misa;
- **high** ~ ⇔ **solemn mass**;
- **Lady** ~ – misa posvećena Devici Mariji;
- **low** ~ – tiha misa, u celini bez pevanja ⇔ **missa lecta**;
- **papal** ~ – papalna misa, misa koju služi Papa;
- **pontifical high** ~ – pontifikalna misa, svečana euharistijska liturgija koju slavi

biskup ili opat; uz ostale liturgijske poslužitelje u pontifikalnoj misi sudeluju dva đakona i sveštenik;

- **requiem** ~ – rekvijemska misa, misa za mrtve u katoličkom bogosluženju; jednaka je značenju opela kod pravoslavaca ⇔ **mass for the dead, missa pro defunctis**;
- **short** ~ – mala misa ⇔ **missa brevis**;
- **solemn** ~ – svečana misa ⇔ **high mass, missa solemnis**;
- **sung** ~ – pevana misa, može biti misa brevis (mala) i misa solemnis (svečana) ⇔ **missa cantata**;
- **Tridentine** ~ – Tridentiska misa, tradicionalna latinska misa koja se služi po tridentskom obredniku;
- **votive** ~ – votivna misa, misa koja se služi za posebne namere ⇔ **missa votiva**

mass media /mæs 'mi:diə/ [n] masovni mediji

master /'mɑːstə/ [n]

[1] **master**, lice koje je završilo master studije, odnosno steklo tzv. drugi univerzitetski stepen ⓘ *see: DEGREE* ▶ **MASTER'S DEGREE**:

- ~ **of Arts** – generalno, lice koje je završilo master studije u nekoj od akademskih disciplina koje imaju za cilj sticanje opštih znanja (umetnost, humanističke i društvene nauke) (vidi razliku u odnosu na **Master of Science**) → *abbr. MA, M.A.*;
 - ~ **of Arts with major/track in Music** – master društveno-humanističkih nauka sa usmerenjem na muziku; generalno, u nastavnom planu studija koje vode sticanju ovog stepena dominiraju nemuzički sadržaji;
 - ~ **of Arts in Music** – master društveno-humanističkih nauka sa usmerenjem na muziku; ove studije su često ograničene na oblast muzikologije ili muzičke teorije → *abbr. M.A.Mus., MA (Mus)*;
 - ~ **of Creative Arts** – master kreativnih umetnosti (*see: ART [3]*) ▶ **CREATIVE ARTS** → *abbr. MCA, M.C.A.*;
 - ~ **of Music** – master muzički umetnik; u većini slučajeva ove studije obuhvataju i izradu završnog rada ili neku ekvivalentnu aktivnost (npr. koncert – na instrumentalnim odsecima) → *abbr. M.Mus., Mus. M.*;
- ⇒ ~ ~ ~ (**MM/MMus**) **in Composition** –

- master kompozitor;
- ⇒ ~ ~ ~ **(MM/MMus) in Conducting** – master dirigent;
- ⇒ ~ ~ ~ **(MM/MMus) in Music Theory** – master – teoretičar muzičke umetnosti;
- ⇒ ~ ~ ~ **(MM/MMus) in Instrumental Performance** – master instrumentalnog izvođaštva;
- ⇒ ~ ~ ~ **(MM/MMus) in Piano/Violin... Performance** – master muzički umetnik – pijanista/violinista...;
- ⇒ ~ ~ ~ **(MM/MMus) in Vocal Performance** – master vokalnog izvođaštva;
- ~ **of Music Education** – master muzičke pedagogije → *abbr.* **M.MusEd.**;
 - ~ **of Sacred Music** – master (u oblasti) duhovne umetnosti; ovaj program je obično usmeren na horsko dirigovanje i sviranje orgulja, dok se klavir obično uči kao poddisciplina → *abbr.* **MSM**;
 - ~ **of Sciences** - lice koje je završilo master studije u oblasti prirodnih ili tehničkih disciplina, tj. u nekoj akademskoj disciplini sa usmerenjem na stručne i/ili tehničke sadržaje (vidi razliku u odnosu na **Master of Arts**) → *abbr.* **MS, M.S., MSc, M.Sc.**;
- [2]** nastavnik, učitelj:
- **dancing** ~ ⇔ **TEACHER** ▶ **dancing teacher**;
 - **music** ~ ⇔ **TEACHER** ▶ **music teacher**;
 - **singing** ~ ⇔ **TEACHER** ▶ **singing teacher**;
- [3]** majstor:
- ~ **of ceremonies** [*pl.* **masters of ceremonies**] – protokol-majstor, zvanični domaćin i voditelj (emisije, programa, manifestacije i sl.), konferansje ⇔ **host, compère, emcee¹, M.C.**
 - **props** ~ - majstor rekvizita (u filmskoj/pozorišnoj produkciji);
- [4]** ⇔ **maestro**;
- [5]** ⇔ **matrix**;
- [6]** ⇔ **teacher**
- mastering** /'mɑ:stəɪŋ, 'mæstəɪŋ/ [n] finalizacija završenog miksa zvučne slike tj. njegova priprema za prebacivanje na nosače zvuka, termin koji se upotrebljava isključivo u muzičkoj produkciji (za razliku od postprodukcije)
- masterpiece** /'mɑ:stə:pi:s/ [n] remek-delo: **to**

- create a ~ -** stvoriti remek-delo ⇔ (ređe)
- masterwork**
- mastersinger** /'mɑ:stəsɪŋə/ [n] pevač-majstor
- masterwork** ⇔ **masterpiece**
- mastery** /'mɑ:stəri/ [n] majstorstvo: **to demonstrate/display** ~ - pokazati majstorstvo
- matachins** /'mætəʃɪnz/ [n] matasin, stara igra sa mačevima iz 15 | 16. veka
- matelotte** /'mætə,ləʊt/ [n] matlot, stara francuska mornarska igra
- material** /mə'tɪəriəl/ [n] material; **loan/hire** ~ - pozajmni materijal
- mathcore** /'mæθ,kɔ:/ [n] fuzija metalkora (→ **metalcore**) i mat roka (→ **rock** ▶ **math rock**); ritmički kompleksan i disonantni stil metalkora (Converge, Botch, The Dillinger Escape Plan)
- matinee** /,mætn'eɪ; 'mætn,eɪ/ [n] matine, zabava ili priredba koja se održava pre podne ili popodne
- Matins** /'mætnz/ [n]
- [1]** prva u nizu obaveznih molitava u rimskoj katoličkoj crkvi; održava se noću (u ponoć ili posle) ① *see:* **OFFICE [2]**;
- [2]** jutrenje (kod katolika)
- matins** /'mætnz/ [n] (poet.) jutarnja pesma (ptica)
- matrix** /'meɪtrɪks, 'mæ-/ [n, *pl.* **matrices**] matrica ⇔ **master**
- matte** /mæt/ [adj] mat (površina) ① *see:* **GLOSS [2]**
- Maundy Thursday** /'mɔ:ndɪ 'θɜ:zdeɪ/ [n] Veliki četvrtak, hrišćanski praznik Isusove poslednje večeri ⇔ **Holy Thursday, Covenant Thursday, Great & Holy Thursday, Thursday of Mysteries**
- maxima** /'mæksɪmə/ [n] *Br.* maksima, najduža notna vrednost, duplo duža od note *longa* ⇔ **NOTE** ▶ **octuple whole note** ① *see illus:* **NOTATION** ▶ **MENSURAL NOTATION**
- maxixe** ⇔ **TANGO** ▶ **Brazilian tango**
- maz(o)urka** /mə'zɜ:kə/ [n] mazurka, poljska narodna igra sa područja Mazurije, živog tempa, u ¾ taktu; kao igra parova, u plesne dvorane ulazi u 19. veku, dok u umetničku muziku ulazi mnogo ranije (sredinom 18. veka) i postaje poznata širom sveta po klavirskim mazurkama Frederika Šopena
- mbira** ⇔ **kalimba**
- m.c.** *abbr.* → **MASTER [3]** ▶ **master of ceremonies**
- MC** *abbr.* → **emcee**

MCA/M.C.A. → **MASTER [1]** ▶ **Master of Creative Arts**

MCing ⇔ **emceeing**

M.D./m.d. *abbr.* → **mano destra**

me /mi:/ solmizacioni slog, nota „mi“

meane /mi:n/ [n] srednji glas srednji glas u foburdonu ① *see:* **FAUX-BOURDON**

means /mi:nz/ [n, *pl.* **means**] **a means (of doing sth)** sredstvo: ~ **of expression** – izražajno sredstvo

mean-tone /'mi:n,təun/ [adj] srednjetonski: ~ **system** ⇔ **TEMPERAMENT** ▶ **mean-tone tempement**

measure /'meʒə/ [n]

[1] *Am.* takt, mera najmanja kompletirana ritmicka jedinica tj. trajanje jedne cele note kod 4/4 ritma ⇔ *Br.* **bar**;

[2] mera

mechanism /'mekə,nɪzəm/ [n]

[1] mehanizam kod duvačkih instrumenata i harfe (sistem poklopci/ventili i sl.) ⇔ **action**

[3] ① *see:* **SET [3]** ▶ **SET OF VALVES**:

- **clarinet (key)** ~ – mehanizam klarineta;
- **pedal** ~ - pedalni mehanizam (kod harfe, klavira);
- **split E** ~ - sistem kojim se olakšava sviranje visokog A na flauti;
- **valve** ~ - mehanizam ventila (kod horne, trube i sl.)

media /'mi:diə/ [n, *sg.* **medium**] mediji, sredstva javnog informisanja: radio, TV, štampa...:

- ~ **kit** ⇔ **press kit**;
- ~ **technology** – medijska tehnologija;
- ~ **tools** – medijska sredstva;
- **advertisement** ~ – reklamni mediji;
- **digital** ~ - digitalni mediji;
- **electronic** ~ - elektronski mediji;
- **mass** ~ - mas mediji;
- **mixed** ~ - miks medija, delo koje uključuje muzičke, dramske, verbalne, vizuelne, književne i dr. elemente kombinovane na neobičan način;
- **online** ~ - onlajn mediji;
- **print** ~ - štampani mediji;
- **screen** ~ - ekranski mediji

mediant /'mi:diənt/ [n] medijanta, treći stupanj uzlazne dijatonske lestvice

mediaplan /'mi:diə,plæn/ [n] medija plan, precizno napravljen raspored korišćenja usluga raznih medija (TV, radio, štampa) radi kvalitetne i odgovarajuće reklamne kampanje i prezentacije

određenog scenskog događaja

mediation /,mi:di'eɪʃən/ [n] medijacija, srednja kadenca u gregorijanskoj psalmodiji ⇔

CADENCE [1] ▶ **medial cadence**

medieval /,medi'i:v/ [adj] srednjovekovni

medium¹ /'mi:diəm/ [n, *pl.* **media** or **mediums**] - sredstvo, medij[um] ① *see:* **MEDIA**; **recording** ~ - nosač zvuka (ploča, CD, magnetofonska ili filmska traka)

medium² /'mi:diəm/ [adj] srednji, umeren ① *see:* **MODERATE**

meditation /,medɪ'teɪʃən/ [n] meditacija

meditatively /'medɪ,tetɪvli/ [adj] (kao instrukcija za izvođače) meditativno ⇔ **CON** ▶ **con raccoglimento**

medley /'medli/ [n] potpuri, splet, kompozicija sastavljena od većeg broja melodija aranžiranih kao jedinstvena celina ⇔ **potpourri** ① *see:* **MUSICAL² [3]** ▶ **MUSICAL SWITCH**

megaphone /'megə,fəʊn/ [n] megafon, Edisonov pronalazak u obliku dugačke cevi sa zvonastim otvorom i dve cevi za slušanje, služi za pojačavanje zvuka ⇔ **LOUD** ▶ **loud hailer**

megastar /'megə,stɑ:/ [n] mega zvezda

mel. *abbr.* → **melody**

mel /mel/ [n] jedinica za subjektivno određivanje visine tona

melancolico ⇔ **malinconico**

melancholy /'melənkəli/ [n, *pl.* **melancholies**] melanholija: **in a** ~ **style** – u melanholičnom stilu (u izvođenju) ⇔ **malinconico**, **CON** ▶ **con malinconia**

Melbourne shuffle ⇔ **shuffle**

melik /'melɪk/ [adj] za pevanje, pevljiv, lirski

melisma /mɪ'lɪzmə/ [n, *pl.* **melismas**, **melismata** /-mætə/] melizam:

[1] melodijski ukras u vokalnoj muzici, skup tonova koji se pevaju na jedan slog; melizmatičko pevanje rašireno je u srednjovekovnoj gregorijanskoj crkvenoj muzici (*Aleluja*), u pravoslavnoj liturgiji, kao i u trubadurskim pesmama ① *see:* **JUBILUS**

[2] dekorativni pasaž

melismatic /,melɪz'mætɪk/ [adj] melizmatičan, melizmatski

mellophone /'meləʊ,fəʊnz/ [n] melofon, hibridni limeni duvački instrument sa ventilima, po osobinama mešavina trube i horne ① *see:* **ALTHORN**

mellotron /'melə,tron/ [n] melotron, brend sintisajzera iz 1960-ih godina koji je simulirao

zvuk drugih instrumenata koristeći trake sa snimljenim zvucima

mellow /'meləʊ/ [adj] blag; pun; zreo, sočan

mellow rock ⇔ **ROCK** ▶ **soft rock**

melodeath ⇔ **METAL** ▶ **DEATH METAL** ▶ **melodic death metal**

melodeon ⇔ **ACCORDION** ▶ **diatonic button**

NAPOMENA: Postoje neka geografska neslaganja oko korišćenja termina "button accordion" i "melodeon": u Engleskoj se jednoredna, dvoredna i troredna dijatonska harmonika najčešće nazivaju "medlodeon"; u Irskoj se termin "melodeon" koristi samo za jednoredu dijatonsku harmoniku, dok se u južnom delu SAD čak i ovaj tip dijatonske harmonike naziva "accordion"

melodic /mɪ'lɒdɪk/ [adj] melodijski: ~ **segmentation** – deljenje teme ili motiva pri motivskom radu

melodica /mɪ'lɒdɪkə/ [n] melodika, jednostavan muzički instrument (kombinacija usne i ručne harmonike) koji se svira duvanjem u specijalni otvor – kratku cev; vazduh je pod pritiskom sve dok se na maloj klavijaturi ne pritisne neka dirka koja otvara kanalčić omogućavajući trperenje metalnih jezičaka ① see: **ACCORDINA**

melodious /mɪ'leʊdɪəs/ [adj] melodičan, melodiozan, raspevan, kantabilan ⇔ **tuneful**, **sweet-sounding**

melodrama /'melə,drɑ:mə/ [n] melodrama, pozorišno delo, obično sa srećnim krajem; nastala krajem 18. veka; danas se melodramom smatra delo sa laganom, sladunjavom tematikom, bez velikih umetničkih pretenzija

melodramatic /,melədrə'mæɪtɪk/ [adj] melodramatičan

melody /'melədi/ [n]

[1] melodija ⇔ **tune**; *abbr.* → **mel.**

- ~ **of instrumental colo[u]r** – "melodija zvučnih boja" (po Schönbergu: raspodela sukcesivnih tonova melodije na razne instrumente);
- **conjunct** ~ – postupna melodija;
- **descending** ~ – silazna melodija;
- **disjunct** ~ – skokovita melodija;
- **given** ~ – zadana melodija (kao harmonski zadatak);
- **infinite** ~ – beskrajna melodija;
- **leading** ~ – glavna melodija ili tema u kompoziciji;
- **melismatic** ~ – melizmatična melodija, široko razvijena melodija velikog obima,

bogato ukrašena melizmima - nizovima tonova koji se pevaju na jedan slog;

- **principal** ~ ⇔ **VOICE** ▶ **leading voice**;
- **slurred** ~ - melodija sa više tonova pevanih na jedan slog;
- **speech** ~ ⇔ **inflections**;
- **spoken** ~ ⇔ **SONG** ▶ **speech song**;
- **syllabic** ~ - silabična melodija, melodija kod koje na jedan slog teksta dolazi po jedan ton;
- **theory of** ~ - teorija melodije ⇔ **ANALYSIS** ▶ **melodic analysis**;

[2] melodika, melodijska komponenta muzike

melograph /'melə,grɑ:f, 'melə,græf/ [n] melograf:

[1] etnomuzikolog, skupljač i zapisivač narodnih melodija);

[2] aparat za zapisivanje nota koji se pričvrsti uz klavir i beleži note koje se sviraju (nedostatak mu je što ne radi dobro pri brzom sviranju, pa se danas manje koristi)

melomania /,melə'meɪniə/ [n] melomanija: preternana, bolesna strast prema muzici

melomaniac /,melə'meɪni,æk/ [n] meloman: čovek koji ima preternanu (bolesnu) strast prema muzici

meloplast /'meləʊ,plɑ:st/ [n] meloplast, muzički metod nastave osnova muzike na pojednostavljen način koji uključuje i metod nalaženja i davanja intonacije bez pomoći muzičkog instrumenta (P. Galin, 1817.)

melopoeia /'meləʊ,piə/ [n] melopeja:

[1] nauka o umetničkoj obradi melodije u starogrčkoj muzičkoj teoriji;

[2] monotona melodija slobodnog ritma

melos /'mi:lɒs/ [n] melos, skupni pojam za značajne melodijske osobine (neke epohe, nekoga naroda, neke kompozicijske vrste i sl.)

membrane /'membreɪn/ [n] membrana, opna: **basilar** ~ - bazilarna opna, bazilarna membrana (u unutrašnjem uhu); **tympanic** ~ ⇔ **eardrum**

membranophones /,membɾənə'fəʊn/ membranofoni, instrumenti kod kojih je zvučni izvor membrana ⇔ **INSTRUMENT** ▶

membranophonic instruments:

- **directly struck ~s** - udarački membrafoni koji se direktno udaraju;
- **shaken ~s** - membrafoni koji se sviraju trešenjem;
- **plucked ~s** - okidački membrafoni;
- **friction ~s** - membrafoni koji se sviraju

prevlačenjem, tj. trenjem

memory /'meməri/ [n, pl. **memories**]

[1] memorija:

- **affective** ~ - afektivno prisećanje, tehnika Konstantina Stanislavskog, kojom se na sceni ponovo stvaraju emocije putem mentalnih prizivanja ličnog iskustva iz života glumca, interpretatora i sl.;
- **associative** - asocijativna memorija;
- **infallible** ~ - nepogrešiva memorija;
- **long-term** ~ - dugotrajna memorija;
- **muscle** ~ - mišićna memorija, vrsta kretanja na koje se vremenom mišići navikavaju;
- **musical** ~ - muzička memorija: *Musical memory refers to the ability to remember music-related information (Muzička memorija se odnosi na sposobnost pamćenja muzičkih informacija);*
- **photographic** ~ - fotografska memorija;
- **powerful** ~ - snažna memorija;
- **rhythmic** ~ - ritmička memorija;
- **short-term** ~ - kratkotrajna memorija;
- **tonal** ~ - tonalna memorija;

[2] (kompjuterska) memorija:

- **flesh** ~ - fleš memorija, uređaj sa memorijskim čipom koji služi za skladištenje podataka;
- **flesh ~ player** - digitalni plejer za reprodukciju muzičkog signala koji koristi ugrađeni čip u tehnologiji fleš memorije → *acro.* **FMP**

Menaion /me'naɪən/ [n] Minej, pravoslavna bogoslužbena knjiga koja sadrži promenljive molitve za svaki dan u godini, po datumima svakog meseca, za nepokretne praznike; sastoji se od dvanaest knjiga, a na kraju svake knjige štampaju se posebne bogorodične vaskrsne pesme (tzv. Dogmatici) ⇔ **BOOK [1]** ▶ **B~ of**

The Months:

- **General Menaion** - opšti minej;
- **Monthly Menaion** - mesečni (prosti) minej

meno /'mænoʊ, /t. 'meno/ [adv] manje: ~

mosso/moto – manje okretno, sporije

mensural /'menʃərəl/ [adj] menzuralni

mensuralist /'menʃərəlɪst/ [n] menzuralista, pristalica određene ritmike gregorijanskog korala

mensuration /,menʃə'reɪʃən/ [n] menzura, odnos između notnih vrednosti u menzuralnoj notaciji

mento /'mentəʊ/ [n] mento, stil narodne muzike sa Jamajke baziran na akustičnim instrumentima poput akustične gitare, bendža, jednostavnih bubnjeva (koji se sviraju rukama) i velike mbire u obliku kutije; doživljava uspon 1950-ih; prethodio i uticao na ska i rege muziku

Mentor /'mentɔː,-tə/ [n] Mentor, Odisejev prijatelj, kome je poverio vaspitanje svog sina, a prilikom polaska u trojanski rat i celu svoju porodicu na zaštitu i čuvanje; otuda je mentor sinonim za zaštitnika, vođu, savetodavca, vaspitača, nastavnika

menuet ⇔ **minuet**

merengue /mə'reŋgeɪ/ [n] merenge, živahni ples i muzički stil Dominikanske Republike, vrlo popularan na celim Karibima i Južnoj Americi; tradicionalno se svira na tambori, guiri i harmonici, ali danas i na punoj ritam sekciji, kongama, alto saksofonima i trubama: **Haitian** ~ - haičanski marengue, jednostavan sporiji, kolorističan i uzbudljiv u bržim varijantama

mereng ⇔ **meringue**

meren(gue)house ⇔ **merenrap**

merenrap /'məreŋ,ræp/ [n] *merenrap*, stil hip hop muzike nastao fuzijom dominikanske merenge muzike i repa, denschol regea i hip hopa ⇔

meren(gue)house

merry /'merɪ/ [adj, **merrier, merriest**] veseo ⇔ **joyful, joyous**

Merseybeat /'mɜːzɪ,bi:t/ [n] jedan od pravaca bit muzike (→ **beat [3]**) koji su razvili bendovi i solisti iz Liverpula; dobio naziv po reci Mersey koja deli Liverpool na dva dela; najpopularnija grupa ovog pravca su Bitlsi

messa di voce /'mesə di 'voutʃeɪ, /t. 'mesə di 'votʃeɪ/ [n] mesa di voče, pevačka vežba (dugo držani ton sa krešendom i diminuendom)

messiah /mə'saɪə/ [n] mesija

mestizo /me'stiːzəʊ, mɪ-, Sp. me'stizo/ [n, pl. **mestizos, mestizoes**] melez, potomak mešavine dveju rasa (u Latino Americi, posebno između američkih indijanaca i evropejaca, naročito onih sa španskim ili portugalskim poreklom) ⓘ *see.* **MUSIC¹** ▶ **mestizo music**

mesto /'mestəʊ, /t. mesto/ [adj, adv] tužno

metal /'metəl/ [n] (hevi) metal, žanr rok muzike koji se odlikuje agresivnim, žestokim ritmom i pojačanim, distorzivnim zvukom gitara, često sa pretencioznim tekstovima i virtuoiznom tehnikom; nastao krajem 1960-ih i početkom 1970-ih godina, pod uticajem hard roka, bluza,

progresivnog roka i mnogih drugih stilova; tipični predstavnici Black Sabbath, Led Zeppelin, Iron Maiden, itd. ⇔ **heavy metal**

- **aggro** ~ ⇔ **nu metal**;
- **alternative** ~ - alternativni metal, podžanr hevi metala koji je stekao popularnost početkom 1920-ih, karakterističan po „teškim“ gitarskim rifovima sa naglašenom eksperimentalnom orijentacijom, nekonvencionalnim tekstovima, sinkopama i širokom spektru uticaja izvan muzičke hevi metal scene; tipični predstavnici: System of a Down, Alice in Chains, Deftones, itd.;
- **avant-garde** ~ - avangardni metal, podžanr hevi metala, blizak progresivnom metalu, koji se javlja sredinom 1980-ih u centralnoj Evropi; karakterističan po upotrebi inovativnih, avangardnih elemenata, po eksperimentisanju, kao i po korišćenju zvukova i instrumenata koji nisu uobičajeni u metal muzici; za razliku od progresivnog metala u kome se primat daje virtuoznosti i kompleksnosti uz korišćenje tradicionalnih instrumenata, u avangardnom metalu se više koriste nestandardni instrumenti i dovode se u pitanje muzičke konvencije; tipični predstavnici: Celtic Frost, Voivod, Fleurety, Ved Buens Ende, Maudlin of the Well, itd. ⇔ **experimental metal**;
- **black** ~ - blek metal, jedan od ekstremnih podžanrova hevi metala; nastao 1980-ih iz treš metala; odlikuje se brzim, mračnim i brutalnim zvukom, posebnom, brzom tehnikom sviranja bubnjeva (**blastbeat**), karakterističnim gitarskim klizećim rifovima, ekstremnim, oštrim, vrištećim vokalima i tekstovima koji odražavaju mizantropsku i antihrišćansku ideologiju mnogih muzičara ovog žanra, koji su, takođe, poznati i po svom specifičnom stilu oblačenja (crna odeća sa agresivnim nakitom – bodljama, izokrenutim krstovima i pentagramima i sl.), ali su najprepoznatljiviji po crno-beloj šminci (ponekad s pravom ili veštačkom krvlju) kojom žele da postignu izgled leševa; predstavnici: Venom, Celtic Frost, Mayhem, Burzum, Emperor, itd.;
- ▶▶ **melodic** ~ ~ - melodijski blek metal, stil koji se od tradicionalnog blek metala

razlikuje utoliko što je nešto sporiji i strukturno profilisaniji;

- ▶▶ **national socialist** ~ ~ - nacional-socijalistički blek metal, stil koji svojim tekstovima i ukupnim scenskim izrazom promovise nacističku ideologiju; javlja se 1990-ih u Evropi → *acro*. **NSBM**;
- **blackened death** ~ - fuzija blek i det metala (Belphegor, Behemoth, Akercocke, Sacramentum i dr.);
- **cello** ~ - čelo metal, podžanr hevi metala tipičan po korišćenju (električnih) violončela i drugih gudačkih instrumenata kao primarnih, pored ili umesto tradicionalnih rok instrumenata poput električne gitare, bas gitare i bubnjeva; predstavnici: Apocalyptica, Coppelius, Judgement Day, itd.;
- **Christian** ~ - hrišćanski metal, kros-žanr hevi metala tipičan po uvođenju hrišćanskih tema u tekstove; predstavnici: Stryper, P.O.D., Tourniquet, Mortification, itd.;
- **death** ~ - det metal, podžanr hevi metala koji se razvio kao svojevrsan spoj hardkor pank a i izvornog hevi metala; karakterističan po svom ekstremnom muzičkom stilu –brutalan zvuk i muzička virtuoznost, izrazito ubrzan ritam, vokali koji dočaravaju glasove demona, tekstovi, ikonografija i ideologija bazirani na okultizmu, satanizmu i morbidnoj opsesnutosti negativnim stranama života; pripada anderground kulturi; tipični predstavnici: Deicide, Morbid Angel, Death, Nihilist, Entombed, Carnage, itd.;
- ▶▶ **brutal** ~ ~ - brutalni det metal, ekstremna forma det metala;
- ▶▶ **melodic** ~ ~ - melodijski det metal, stil koji se od tradicionalnog det metala razlikuje po melodičnijim gitarskim rifovima i solo deonicama, kao i po »čistijem« pevanju ⇔ **melodeath**;
- ▶▶ **prog(ressive)** ~ ~ ① *see*: **TECHNICAL DEATH METAL**;
- ▶▶ **tech(nical)** ~ ~ - tehnički det metal, podžanr det metala karakterističan po kompleksnosti muzike koju neguje; neke od karakteristika su dinamička struktura pesama, atipični ritmovi, neobične harmonije i melodije itd.; iako je teško povući liniju razlike između tehničkog i

- progresivnog det metala, tehnički det metal je fokusiraniji na brzinu i ekstremnost; stil su proslavili bendovi poput Nile, Edge of Sanity, Opeth, Origin, Sadist i dr.;
- **doom** ~ – dum metal, podžanr hevi metala koji se javlja početkom 1980-ih; teži i sporiji od ostalih vrsta metala; tipičan po tekstovima koji su ispunjeni pesimizmom, mračnom atmosferom i očajem; razvio se pod velikim uticajem prvih albuma grupe Black Sabbath; predstavlja osnovu gotik (→ **gothic metal**) i sladž metala (→ **sludge metal**) predstavnici: Pagan Altar, Witchfinder General, Pentagram;
 - **drone** ~ – dron metal, podžanr dum metala, karakterističan po nisko štimanim distorziranim gitarama i bas gitarama, (obično s mnogo reverba u finalnom miksu) i dugim pesmama (tipična minutaža jedne trake je između 10 i 30 minuta); značajniji izvođači su Khanate, Nadja, Black Boned Angel i Torture Wheel ⇔ **drone doom, power ambient**
 - **experimental** ~ ⇔ **avant-garde metal**;
 - **extreme** – ekstremni metal, pojam kojim se široko opisuje niz hevi metal žanrova, nastalih od kraja 1980-ih; obično se odnosi na grublju, anderground i nekomercijalizovanu muziku većinom povezanu sa blek, det, dum, treš, a ponekad i spid metalom;
 - **folk** ~ – folk metal, muzički stil koji se razvio u Evropi 1990-ih kao sinteza folk roka, blek metala i pauer metala; tipični predstavnici: Skyclad, Cruachan, Finntroll, Orphaned Land, Moonsorrow, i dr.;
 - **funk** ~ – fank metal, muzički žanr nastao 1980-ih u SAD stapanjem elemenata fanka, fank roka i hevi metala; tipični predstavnici: Eric Burdon, Infectious Grooves, Living Colour, Faith No More, Extreme i dr.;
 - **glam** ~ – glam metal, jedan on najpopularnijih podžanrova metala, nastao spajanjem tradicionalnog metala sa glam rokom, tipičan po melodičnim gitarskim solo partijama; pojavio se kasnih 1970-ih u Americi, a vrhunac doživeo osamdesetih i početkom devedesetih do pojave grandža; tipični predstavnici: Kiss, Motley Crue, Twisted Sister, Bon Jovi, Guns & Roses, Whitesnake, The Europe, Ratt, Dokken, Quiet Riot ⇔ **hair metal**; ① see: **POP METAL**;
 - **goth(ic)** ~ – gotik metal, podžanr hevi metala nastao 1990-ih u severnoj Evropi kao sinteza det i dum metala; mračniji srodnik gotik roka; tipičan po vokalnom suprotstavljanju dijaboličnog basa, režećeg „pevanja“, karakterističnog za det metal, i nežnog ženskog soprana, kao i po tekstovima koji su uglavnom melodramatski i inspirisani gotik fikcijom, ali i ličnim iskustvima; predstavnici: Paradise Lost, My Dying Bride, Silentium;
 - **groove** ~ – gruv metal, podžanr hevi metala koji se razvija 1990-ih kao mešavina tradicionalnog hevi metala, hardkor pank a i treš metala; naziv dobija po posebnom načinu sviranja gitare čime se postiže poseban zvuk, tj. ugodna rifaža specifičnog teškog, *gustog* zvuka; neki ga smatraju i podžanrom treš metala zbog stilske bliskosti; začetnici stila su američka Pantera, brazilska Sepultura, američki sastavi Machine Head, White Zombie i Fear Factory;
 - **hair** ~ ⇔ (derogativno) **glam metal**;
 - **industrial** ~ – industrijski metal, podžanr hevi metala, koji se javlja 1980-ih spajanjem elemenata treš metala, hardkor pank a i industrijske, tj. elektronske dens muzike; tipičan po rifovima koji se ponavljaju, semplovanju, a često i po grubim vokalima; komercijalno najuspešniji podžanr postindustrijske muzike; važniji predstavnici: Rammstein, Ministry, KMFDM, Nine Inch Nails, Marilyn Manson;
 - **math** ~ – mat (matematički) metal, ritmički složen i disonantni stil metalkora tesno povezan sa mat rokom (→ **rock** ▶ **math rock**); javlja se početkom 1990-ih u Severnoj Americi, a vrhunac popularnosti dostiže u prvoj deceniji 21. veka; predstavnici: Rorschach, Starkweather, Car Bomb, The Locust, Daughters, Some Girls, itd.;
 - **neo** ~ ⇔ **nu metal**;
 - **neo-classical** ~ – neoklasični metal, podžanr hevi metala, kombinacija osnovnog heavy metala i klasične muzike;

- **new** ~ ⇔ **nu metal**;
- **new wave of British heavy** ~ – novi talas britanskog hevi metala, podžanr hevi metala koji se javlja 1970-ih u Velikoj Britaniji kao reakcija na slabljenje ranih hevi metal grupa (Led Zeppelin, Deep Purple, Black Sabbath); predvodnikom ovog stila smatra se britanska grupa Iron Maiden, zajedno sa grupama Motorhead i Diamond Head → *acro.* **NWOBHM**
- **nu** ~ – nu metal, podžanr hevi metala nastao sredinom 1990-ih; najveći uspeh doživljava krajem 90-ih i na samom početku 21. veka; predstavlja fuziju hevi metala sa ostalim žanrovima uključujući grandž, hip-hop i fank; karakterišu ga težak gitarski zvuk, isprekidani ritmovi, znatno razumljiviji vokali i sl.; tipični predstavnici: Limp Bizkit, Korn, Linkin Park ⇔ **aggro metal**; **neo metal**; **new metal**;
- **pop** ~ – pop metal, iako ima onih koji ga smatraju sinonimom za glam metal, mnogi kao predstavnike pop metala vide bendove poput Van Halena, Whitesnake, Def Leppard, itd.;
- **post** ~ – post metal, muzički žanr koji spaja elemente post roka i hevi metala, karakterišu ga spušteni štimovi, distorzivne gitare, teška atmosfera i minimalizam na polju pevanja; nastao je početkom 21. veka, a prvim bendom ovog žanra smatra se Isis, dok se bendovi Neurosis, Melvins i Godflesh smatraju inspiracijom za nastanak ovog žanra;
- **power** ~ – pauer metal, podžanr hevi metala koji kombinuje karakteristike klasičnog metala i treš ili spid metala, često i u simfonijskom kontekstu; obuhvata dva različita stila: pionirski koji se razvio u Severnoj Americi, i drugi baziran u Nemačkoj, Italiji i Skandinaviji; za nijansu brži i melodičniji od hevi metala sa malo težim zvukom ritam gitara; poznati predstavnici: Blind Guardian, Sonata Arctica, Masterplan, Rhapsody, Angra, itd.;
- **progressive** ~ – progresivni metal, podžanr hevi metala koji se javlja sredinom 1980-ih u SAD kao ogranak izvornog hevi metala, a pod uticajem progresivnog roka; karakterističan po neparanim ritmovima, složenim rifovima, virtuoznim solo deonicama, poliritmičnosti, kompleksnoj orkestraciji i slojevitoj strukturi muzike; mnogi izvođači i grupe u okviru ovog stila uključuju u svoju muziku i elemente džeza i klasične muzike; predstavnici: Dream Theater, Pain Of Salvation, Evergray...;
- **rap** ~ – rep metal, podžanr rep roka koji predstavlja fuziju vokalnih i instrumentalnih elemenata hip hopa sa hevi metalom;
- **sludge** ~ – sladž metal, podžanr hevi metala koji predstavlja fuziju dum metala i hardkor pank, a često povlači elemente grandža i stouner roka; predstavlja miks sporog tempa, teškog ritma i mračne, pesimistične atmosfere karakteristične za dum metal, zajedno sa agresijom, agresivnim vokalima i ponekim bržim tempom karakterističnim za hardkor pank; električna i bas gitara su jako distorzirane, te se često obilato koristi audio feedback za dobijanje "sludgy" (muljevitog, blatnjavog) zvuka; gitarske solaže su retke; predstavnici: Acid bath, Eyehategod i dr.;
- **speed** ~ – spid metal, podžanr hevi metala koji je nastao sredinom 1970-ih kao direktni predak treš metala; kada se pojavio kao muzički žanr, inovativno je povećao tempo muzike koji su postavili Black Sabbath, Led Zeppelin i Deep Purple, dok je zadržao njihove melodične ideje; predstavnici: Judas Priest, Antrax i dr.;
- **stoner** ~ – stoner metal, podžanr hevi metala koji predstavlja fuziju psihodeličnog roka, bluz roka, tradicionalnog hevi metala i dum metala; javlja se početkom 1990-ih u Kaliforniji; tipični predstavnici: Clutch, Electric Wizard, Queens of the Stone Age, Wolfmother, itd.;
- **symphonic** ~ – simfonijski metal, podžanr hevi metala nastao krajem 1990-ih; objedinjava zvuk hevi metala sa simfonijskim elementima; nastaje pod uticajem ranog gotik metala, pauer metala i klasične muzike; karakterističan po naglašenim ženskim vokalima, melodičnim i veoma ritmičnim kompozicijama i aranžmanima sa simfonijskim orkestrom; najznačajniji predstavnici: Nightwish, Within Temptation, Therion, Dark Moor, itd.;
- **thrash** ~ – treš metal (od engl. *thrash* –

mlatiti, tući) podžanr hevi metala koji svojim karakteristikama (socijalni i politički angažovani tekstovi, brzi gitarski ritmovi i solo dionice, agresivni stil pevanja) objedinjava elemente spid metala, NWOBHM i hardkor pank; kao reprezentativni predstavnici pravca često se pominju pripadnici famozne "četvorke": Metallica, Slayer, Megadeth i Anthrax, mada prema stavovima većine ljubitelja žanra, jezgro treš metala čini Bay Area scena: Exodus, Testament, Heathen;

- **Viking** ~ - viking metal, podžanr hevi metala, sa naglaskom na nordijsku mitologiju; sličan je folk metalu, a može sadržati i elemente blek ili det metala; tipični predstavnici: Ensiferum, Falkenbach, Helheim i dr.

metalcore /'metl,kɔ:/ [n] metalkor, muzički pravac koji predstavlja fuziju hardkor pank sa elementima ekstremnog metala i/ili treš metala; razlikuje se od ostalih pank metal fuzija po tome što najviše ističe brejkdaune (→ **breakdown** [2]); odlikuje se harmoničnim gitarskim rifovima i solo pasażima, kao i većim fokusom na melodiju nego na agresiju; predstavnici: Trivium, Bullet for My Valentine, Chimara, As I Lay Dying, itd.
⇔ **metallic hardcore**

metallic hardcore ⇔ **metalcore**

metallophone /me'tælə,fəʊn/ [n] metalofon:

- [1] (zbirno) bilo koji instrument sačinjen od niza metalnih šipki koji se svira udaranjem;
- [2] udaraljka srodna ksilofonu sa desetak metalnih pločica različite veličine ugrađenih na rezonantnom ormariću

metamorphosis /,metə'mɔ:fəsis/ [n] metamorfoza: ~ **of themes (thematic ~)** - tematska metamorfoza, proces tematske modifikacije

metapoetry /,metə:'pəʊɪtri/ [n] metapoezija, poezija o poeziji

metathesis /mɪ'tæθəsis/ [n] metateza, glasovna promena redosleda fonema u reči

method /'meθəd/ [n]

- [1] metod(a): **music teaching ~s** - metodika nastave muzike; **piano/violin teaching ~s** - metodika nastave klavira/viole; [2] sistematski udžbenik za određeni instrument ili specifični problem u sviranju nekog instrumenta; obično sadrži različite vežbe, a nekada i jednostavne etide (od

lakših ka težim ili sa specifičnim fokusom na neke izolovane aspekte poput ritma, dinamike i sl.): **piano/violin** ~ - klavirska/violinska "škola"

methodological /,meθə'dɒlədʒɪkl/ [adj] metodološki: ~ **approach** - metodološki pristup

methodology /,meθə'dɒlədʒɪ/ [n, pl. **methodologies**] metodologija: ~ **in music education** - metodologija muzičkog obrazovanja; **research** ~ - metodologija naučnog istraživanja

metonymy /mɪ'tɒnɪmɪ/ [n, pl. **metonymies**] metonimija, pesnička figura kod koje se neki pojam zamenjuje drugim, sa kojim je u bližoj vezi

metre | **meter** /mi:tə/ [n]

[1] taktna vrsta ⇔ **time** [1]

[2] metar

metre signature ⇔ **time signature**

metric[al] /'metrɪk[əl]/ [adj] metrički

metrics /'metrɪks/ [n, sg] metrika, nauka o odnosima naglašenih i nenaglašenih taktovih delova, kao i njihovim odnosima prema ritmičkom kretanju u određenoj fakturi

metronome /'metrənəʊm/ [n] metronom, sprava građena na načelu dvostrukoga klatna čija se dužina, odnosno brzina otkucaja, određuje pomičnim tegom; najčešće se koristi za određivanje egzaktnog ili držanje konstantnog tempa prilikom uvežbavanja izvođenja nekog muzičkog dela; izgradio ga je Johann Nepomuk Mälzel 1816. godine: ~ **speed setting** - određivanje brzine metronoma → *abbr.* **M**

- ~ **marking** - metronomska oznaka, broj otkucaja metronoma (broj metričkih jedinica) u jednom minutu → *abbr.* **M.M., m.m.**;
- **digital** ~ - digitalni metronom;
- **electronic** ~ - elektronski metronom;
- **interactive** ~ - interaktivni metronom;
- **mechanical** ~ - mehanički metronom;
- **quartz** ~ - kvarcni metronom

metropolitan /,metrə'pɒlɪtən/ [n] mitropolit, visoko zvanje u pravoslavnoj crkvi, najviši čin posle patrijarha

mew ⇔ **miaow**

mewing ⇔ **miaowing**

mezza/mezzo /'metsə/'metsəʊ, 'mezəʊ/ [adv] meco, srednje → *abbr.* **M:**

- **mezza corda** - sredinom žice

- **mezza voce** - nežno, tiho, sa pola glasa (kako bi se intenzivirala emotivna nota) → *abbr.* **m.v.**; ⇔ **sotto voce**
 - **mezzo arco** - sredinom gudala;
 - **mezzo-contralto** - meco-alt, ženski glas čiji je opseg niži od mecosoprana, ali viši od alta;
 - **mezzo forte** - dinamička oznaka »mecoforte«, srednje jako → *abbr.* **Mf**;
 - **mezzoforte piano** - dinamička oznaka: iz srednje jakog u tiho → *abbr.* **Mfp**;
 - **mezzo piano** - dinamička oznaka: »mecopiano«, srednje tiho → *abbr.* **Mp**;
- mf** *abbr.* → **mezzo forte**
- mfp** *abbr.* → **mezzoforte piano**
- mi** /mi:/ nota mi - solmizacioni slog ⇔ **E [1]**
- Miami bass** /maɪ'æmi beɪs/ [n] "Majami bejs", vrsta hip hopa sa stilskim korenima u elektro-fanku s početka 1980-ih; stiće popularnost 1980-ih i 1990-ih ⇔ **MUSIC¹** ▶ **booty music**
- miaow¹** /mi'au/, mjau/ [n] mjauk ⇔ **mew**
- miaow²** /mi'au/, mjau/ [v] mjaukati ⇔ **mew**
- miaowing** /mi'auɪŋ, 'mjauɪŋ/ [n] mjaukanje: **cat** ~ - mačije mjaukanje ⇔ **mewing** ⓘ *see:* **ONOMATOPOEIA**
- mic** /maɪk/ [n] mikrofoni (*kolok.*) ⇔ **microphone**
- microgroove** /'maɪkrəʊ,gru:v/ [n] mikrobrazda, mikrorez (na disku/gramofonskoj ploči) ⇔ **GROOVE [1]** ▶ **fine groove**
- microhouse** /'maɪkrəʊ,haus/ [n] mikrohaus, muzički stil s kraja 1990-ih sa stilskim korenima u minimalnom tehnu, haus i glič muzici
- microphone** /'maɪkrə,foʊn/ (*kolok.* **mike** ili **mic**) [n] mikrofoni; **at the** ~ - za mikrofonom:
- ~ **current feed/supply** - napajanje mikrofona;
 - ~ **disturbances** - mikrofonske smetnje;
 - ~ **hiss** - mikrofonsko zviždanje, mikrofonska smetnja;
 - **bi-directional** ~ - bidirekcionni mikrofoni;
 - **button** ~ ⇔ **carbon microphone**;
 - **capacitor** ~ ⇔ **condenser microphone**;
 - **ceramic** ~ - keramički mikrofoni;
 - **carbon** ~ - karbonski mikrofoni ⇔ **carbon button microphone**, **button microphone**;
 - **carbon button** ~ ⇔ **carbon microphone**;
 - **cardiod** ~ - kardiodni mikrofoni;
 - **condenser** ~ - kondenzatorski mikrofoni,
- kapacitivni mikrofoni, elektrostatički mikrofoni ⇔ **capacitor microphone**, **electrostatic microphone**;
 - **contact** ~ - kontaktni mikrofoni;
 - **crystal** ~ ⇔ **piezo(electric) microphone**;
 - **dynamic** ~ - dinamički mikrofoni (na bazi elektromagnetne indukcije);
 - **electrostatic** ~ ⇔ **condenser microphone**;
 - **electret condenser** ~ - elektret kondenzatorski mikrofoni;
 - **fiber optic** ~ - mikrofoni sa optičkim vlaknima;
 - **handheld** ~ - ručni mikrofoni;
 - **head-worn** ~ - mikrofoni za glavu (na podesivoj traci);
 - **hypercardiod** ~ - hiperkardiodni mikrofoni;
 - **laser** ~ - laserski mikrofoni;
 - **lavalier** ~ - lavalijer mikrofoni;
 - **MEMS** (MicroElectroMechanical System) ~ - MEMS mikrofoni;
 - **omnidirectional** ~ - omnidirekcionni mikrofoni;
 - **parabolic** ~ - parabolični mikrofoni;
 - **piezo(electric)** ~ - piezoelektrični mikrofoni, kristalni mikrofoni ⇔ **crystal microphone**;
 - **ribbon** ~ - ribonski mikrofoni;
 - **shotgun** ~ - šotgan mikrofoni;
 - **speed** ~ - brzinski mikrofoni, gradijentni mikrofoni;
 - **supercardiod** ~ - superkardiodni mikrofoni;
 - **table** ~ - stoni mikrofoni;
 - ▶ ~ ~ **stand** - stalak za stoni mikrofoni;
 - **unidirectional** ~ - unidirekcionni mikrofoni;
 - **wireless** ~ - bežični mikrofoni
- microphonia** /'maɪkrə,foʊniə/ [n] slabost glasa, slaboglasnost; poremećaj izazvan nepostojanjem koordinacije između mišića koji učestvuju u vokalizaciji
- microphonics** /'maɪkrə,foʊniks/ [n] mikrofonija, mikrofonski efekt ⇔ **microphonism**
- PAZI:* microphonia = slaboglasje
- microphonism** ⇔ **microphonics**
- micropolyphony** /,maɪkrəʊpə'li:fəni/ [n] mikropolifonija, vrsta kompozicione tehnike u kojoj se veliki broj melodijskih linija malih intervala sa neprimetno različitim melodijskim i

ritmičkim pojedinostima, stapa u celinu ostvarujući pritom posebnu zvučnu boju; njen tvorac je G. Ligeti (*Atmosphères*, 1961)

microsound /'maɪkrəʊ,saʊnd/ [n] mikrozvuk

microtonal /'maɪkrəʊ,təʊnəl/ [n] mikrotonalni

microtonality /'maɪkrəʊ,təʊnælɪti/ [n] mikrotonalnost

microtones /'maɪkrəʊ,təʊnz/ [n] mikrotonovi; mikrointervali, manji intervali od polutona u zapadnoj muzici

middle C /'mɪdl̩si:/ [n] c¹ (c prve oktave), tzv. „srednje C“ (naziv potiče odatle što je ton lociran tačno na sredini između bas notnih linija i notnih linija za više tonove)

middle-of-the-road /'mɪdl̩əvðə'reɪd/ [adj]

[1] (za stil u muzici) koji izbegava ekstremene odlike stila i ima široku podršku među slušalačkom publikom ① see: **MUSIC** 1 ▶

middle-of-the-road music;

[2] umeren

MIDI ① see: **FORMAT** ▶ **MIDI FORMAT**

»**Mighty Handful, The**« ⇔ »**Five, The**«

mike /maɪk/ [n] (*kolok*) mikrofonski ⇔ **microphone**

mike-freight – trema pred mikrofonom

Milanese /,mɪlən'ni:z/ [adj] milanski ① see: **CHANT**

milliampere /,mɪlɪ'æmpɪə, 'mɪlɪ'æmpɪə/ [n]

miliamper, mera za jačinu električne struje, hiljaditi deo ampera → *abbr.* **mA**; ① see:

AMPERE

military /'mɪlɪtəri, -tri/ [adj] vojni, vojnički: **in a ~**

style – u vojničkom stilu ⇔ **ALLA** ▶ **alla**

militare

milonga [n] /maɪ'lɒŋgə, 'lɔ:ŋ-/ milonga:

[1] argentinski ples, prethodnik tanga sa elementima kubanske habanere; izrazito erotičan ples sa karakterističnim pokretima glavom i ramenima i iznenadnim promenama dinamike izvođenja;

[2] muzika za istoimeni ples tipična po sinkopiranom ritmu; dostigla vrh popularnosti 1870-tih

mime ⇔ **pantomime** [1]

mimic /'mɪmɪk/ [v, ps & pp: **mimicked**; *pres. part.*: **mimicking**] oponašati, imitirati (korišćenjem mimike)

mimic[er] /'mɪmɪk[ə]/ [n] mimičar

mimicry /'mɪmɪkri/ [n] oponašanje, imitiranje

mina /'maɪnə/ [n]

[1] cilindrični bubanj u Venecueli;

[2] 1/2460 deo oktave (skraćeno od *schisma*)

miniature /'mɪnɪtʃəl/ [n] minijatura, kratko i

jezgovito delo izgrađeno na jednoj muzičkoj misli.: **piano** ~ - klavirska minijatura, zajedničko ime koje obuhvata epromtije (→ **impromptu**), muzičke momente, kapriča (→ **capriccio** [1]), preludijume (→ **prelude** [2]), etide (→ **etude**), lirske komade, pastore (→ **pastoral** [2]), ekloge (→ **eclogue**), minijature raznovrsnih programskih naziva

mini-jazz /'mɪnɪ,dʒæz/ [n] mini-džez, stil u džezu nastao sredinom 1960-ih tipičan po plesnom swing zvuku i melodiji sa prepoznatljivim rok uticajima

minim /'mɪnɪm/ [n] *Br.* polovin[k]a note ⇔ **half note**

minima /'mɪnɪmə/ [n] minima (notna vrednost u menzuralnoj notaciji)

minimal ⇔ **TECHNO** ▶ **minimal techno**

minimalism /'mɪnɪmə,lɪzəm/ [n] minimalizam (u muzici); minimalistička ostvarenja odlikuju repetitivnost, minimalne promene, odsustvo kontrasta: predstavnici: Le Monte Young, Terry Riley, Steve Reich, John Adams, Philip Glass;

minnesinger /'mɪnə,zi:ŋər/ [n] minezenger, nemački lirski pesnik i pevač iz 12., 13. i 14. veka

minor¹ /'maɪnər/ [n] mol, molski tonski rod; jedan od dva postojeća tonska sistema čija lestvica može imati melodijsku ili harmonijsku formu:

- **ascending** ~ ⇔ **melodic minor**;
- **Balkan** ~ - balkanski mol, molska lestvica kod koje je četvrti stupanj povišen, a melodijski sedmi stupanj »prirodni« g; dorska lestvica s povišenim četvrtim stupnjem;
- **descending** ~ ⇔ **natural minor**;
- **harmonic** ~ - harmonski mol, verzija molske lestvice koja se drži oznake tonaliteta, uz izuzetak vođice koja je povišena ⇔ **instrumental minor**;
- **instrumental** ~ ⇔ **harmonic minor**;
- **melodic** ~ - melodijski mol, verzija molske lestvice kod koje silazna forma odgovara predznacima navedenim uz ključ, dok su kod uzlazne forme šesti i sedmi stupanj povišeni;
- **natural** ~ - prirodni mol ⇔ **descending minor**;
- **relative** ~ - paralelni mol

minor² /'maɪnər/ [adj] mali (za intervale) → *abbr.* **m**

minstrel /'mɪnstrel/ [n] menestrel:

[1] pevač-pesnik u srednjem veku, sluga i

pratilac provaisalskih trubadura koji je umeo samo da peva, ali ne i da sastavlja pesme: ~ **show** – menestrel predstava, autentični američki pozorišni format, popularan u periodu od ranog 19. do ranog 20. veka, baziran na komičnom prikazu rasnih stereotipa; zenit popularnosti dostiže između 1850. i 1870.; iako kao forma postepeno nestaje iz profesionalnih pozorišta, nastavlja da živi u vodviljima, na radiju u televiziji, ali i filmu i muzičkoj industriji 20. i 21. veka;

[2] pesnik, muzikant, pevač (arhaično)

minstrelsy /'mɪnstrelsi/ [n, pl. **minstrelsies**]:

[1] sviranje i pevanje menestrela;

[2] muzika, pesme i balade koje su izvodili menestrelci

minteki ⇔ **shakuhachi**

minuet /,mɪnju'et/ [n] menuet, starofrancuski otmeni ples u trodelnom taktu; gotovo uvek sadrži kontrastni srednji deo (trio), nakon čega se ponavlja menuet; bio je uobičajeni deo svite iz 18. veka i redovni stav sonate ili simfonije sve dok ga Beethoven nije zamenio skercom ⇔ **menuet**

minuo /'mɪnju:əʊ/ [n] japanske i korejske narodne pesme

miracle /'mɪrəkəl/ [n] čudo: ~ **play** – mirakul, rani oblik engleske srednjovekovne drame, dramatisovani događaj iz života svetaca

mirliton /'mɜ:lɪtən/ [n] mirlinton: primitivni membranofoni instrument koji se javlja pod brojnim imenima ⇔ **eunuch flute, kazoo, onion flute, Tommy talker, vocophone, zarah, zobo-flute**

mise-en-scene ⇔ **staging**

Miserere /,mɪzə'reəri, -'rɪəri/ [n] 51. psalm, nazvan po početku: Miserere mei, Deus! (Bože, smiluj se na mene)

missa ⇔ **mass**

missa brevis ⇔ **MASS [2]** ▶ **short mass**

missa cantata ⇔ **MASS [2]** ▶ **sung mass**

missa cantus firmus ⇔ **MASS [1]** ▶ **cantus firmus mass**

missa choralis ⇔ **MASS [1]** ▶ **choral mass**

missa lecta ⇔ **MASS [2]** ▶ **low mass**

missa parodia ⇔ **MASS [1]** ▶ **parody mass**

missa pro defunctis ⇔ **MASS [2]** ▶ **requiem mass**

missa sine populo ⇔ **MASS [2]** ▶ **mass without the people**

missa solemnis ⇔ **MASS [2]** ▶ **solemn mass**

missa votiva ⇔ **MASS [2]** ▶ **votive mass**

missal /'mɪsəl/ [n] misal, (u rimiokatoličkoj crkvi) molitvenik, knjiga koja sadrži molitve i pesme koje se čitaju na bogoslužju

misterioso ⇔ **MYSTERIOUS** ▶ **in a mysterious style**

misteriosamente ⇔ **MYSTERIOUS** ▶ **in a mysterious style**

mistress of ceremonies /'mɪstrɪs əv 'serɪmənɪz/ [n] konferansjerka, voditeljka (emisije, programa, manifestacije i sl.) ⇔ **hostess, compère, emcee, M.C.** ① *see: MASTER [1]* ▶ **master of ceremonies**

mistune /mɪs'tju:n, mɪs'tu:n/ [v] raštimovati, razdesiti

mistuned /mɪs'tju:nd, mɪs'tu:nd/ [adj] raštimovan, razdešen ⇔ **TUNE [2]** ▶ **out of tune**

mix /mɪks/ [n] mikš:

- **acapella** ~ - akapela mikš, vokalni mikš bez instrumentalne podrške ⇔ **percapella mix**;
- **bonus track** ~ - mikš verzija bez instrumentacije osim perkusija i, ponekad, bas linije;
- **club** ~ - klupski mikš (obično u klubovima specifičnim po određenom muzičkom stilu koji neguju);
- **DJ** ~ (also: **DJ mixset**) - DJ mikš, niz izmiksovanih muzičkih numera koje čine jednu kontinuiranu muzičku numeru;
- **dub** ~ - dab mikš, najstariji oblik "miksinga", obično instrumentalna verzija originalne pesme;
- **house/hip hop** ... ~ - haus mikš/hip hop... mikš;
- **music** ~ - muzički mikš;
- **percapella** ⇔ **acapella mix**

mixer /'mɪksə/ [n] mikseta, centralni uređaj u svakom audio sistemu u kome se obavljaju osnovne funkcije podešavanja, kontrole i komutacije audio signala, ali i niz drugih operacija ⇔ **audio mixer, soundboard [3], BOARD** ▶ **sound board, mixing board; CONSOLE** ▶ **mixing console, DESK** ▶ **mixing desk**:

- ~ **for on-stage monitoring** – mikseta za monitoring na bini;
- **analogue** ~ - analogna mikseta;
- **automatic** ~ - automatska mikseta (za jednostavne primene i rad bez operatera);
- **broadcast** ~ - emisiona mikseta (za radio

i TV stanice);

- **concert** ~ - koncertna mikseta (za izvođenje muzičkih događaja koji idu uživo);
- **digital** ~ - digitalna mikseta;
- **eight/six ... channel** ~ - osmokanalna/šestokanalna ... mikseta;
- **portable** ~ - prenosna mikseta;
- **power** ~ - mikseta sa snagom;
- **production** ~ - produkciona mikseta (za primenu u produkcionim muzičkim studijima)

mixer-table /'mɪksə 'teɪbəl/ [n] miks-pult (za džejing)

mixing /'mɪksɪŋ/ [n] miksovanje

Mixolydian /,mɪksəv'ɪdɪən/ [adj] miksolidijski

mixtape /'mɪks'teɪp/ [n] „mikstejp“, nestudijska kompilacija pesama (obično na audio kaseti)

mixture /'mɪkstʃə/ [n]

- [1] mešavina: ~ **of styles** – mešavina stilova;
- [2] mikstura, mešanica, orguljski registar sa više svirala za jednu dirku, koji umesto nominalnog tona daje nekoliko njegovih alikvotnih tonova: ~ **of 2/3 ranks** – dvostruka/trostruka mikstura ⇔ **STOP** ▶ **compound stop; mixture stop**

mizmar /'mɪzmɑː/ [n] mizmar:

- [1] (generalno) bilo koji arapski duvački instrument sa jednostrukim ili dvostrukim jezičkom;
- [2] (u Egiptu) konusni šamaj koji se u Turskoj zove *zuma*;
- [3] grupa muzičara (obično duet ili trio) koji sviraju mizmar u pratnji jednog ili dva bubnja sa dve opne;
- [4] tradicionalna folklorna igra u Saudi Arabiji

mizwid /'mɪzwɪd/ [n] vrsta gajdi koje se sviraju u centralnim regionima Tunisa

M.M./m.m. abbr. → **METRONOME** ▶ **metronome marking**

M.Mus. abbr. → **MASTER** ▶ **Master of Music**

M.Mus.Ed. abbr. → **MASTER** ▶ **Master of Music Education**

mnemonic /nɪ'mɒnɪk/ [adj] mnemonički (u vezi sa veštinom pamćenja, putem pamćenja)

mnemonics /nɪ'mɒnɪks/ [n] mnemonika, mnemotehnika ⇔ **mnemotechnics**:

- [1] veština pamćenja, tj. veština da se mogućnost pamćenja potpomogne izvesnim pomoćnim sredstvima; sastoji se u tome da se stvari koje treba zapamtiti *asocijacijom* dovedu u vezu sa drugim

stvarima;

- [2] (u muzici) korišćenje slogova ili reči za memorisanje ili vokalizaciju ritmičkih obrazaca

mnemotechnics ⇔ **mnemonics**

mock¹ /mɒk/ [adj] tobožnji, lažni; probni

mock² /mɒk/ [v] rugati se, ismevati

mockumentary /,mɒkjə'mentəri, -tri/ [n] »mokumentarac«, film ili TV šou u kome se fiktivni elementi prikazuju u formi dokumentarnog filma

mod *abbr.* → **moderato**

Mod /mɒd/ [n] mod (od punog imena:

Modernism ili **Modism**), potkultura koja se prvo pojavila u Londonu kasnih 1950-ih odakle se proširila i po ostalim evropskim zemljama; ključni simboli *mods* *potkulture* bili su: modno odevanje, italijanski skuteri i pop muzika (pre svega Afro-američka soul muzika, jamajčanska ska muzika, i britanska beat i R&B muzika)

mods /mɒdz/ [n] mods, pristalice mod subkulture

modal /'mɒdəl/ [adj] modalni:

- [1] koji se odnosi na jednu od poznatih skala, posebno u džezu, gde se odnosi na deo kompozicije karakterističan po statičkoj harmoniji, odnosno po korišćenju skala određenog modusa (tipično dorskog);

[2] načinski, modalni

modal /'mɒdəl/ [adj] modalni: ~ **change** ⇔ **(INTER)CHANGE** ▶ **modal (inter)change**

modality /mɒv'dælɪtɪ/ [n] modalnost

mode /mɒd/ [n]

- [1] (u komparativnoj muzikologiji) modus (lestvica):

- **Aeolian** ~ - eolski modus, eolski način (počinje od A i ima iste tonove kao i a-mol);
- **authentic** ~s – autentični modusi;
- **church** ~s – modusi, starocrkvene lestvice, stari načini, srednjovekovne lestvice na kojima se temelje gregorijanski koral i srednjovekovna svetovna umetnička muzika do prelaza na sistem durskih i molskih lestvica u 17. veku; u novije doba su ponovno u upotrebi (*modalna muzika*): srednjovekovna muzička teorija oblikovala je 8 načina koji su u početku nazivani prema grčkim rednim brojevima, da bi kasnije dobili nazive koji su preuzeti iz muzičke teorije antičke Grčke ⇔ **ecclesiastical modes, Gregorian modes**;

- **Dorian** ~ – dorski modus, dorski način (počinje tonom D, sa karakterističnom velikom sekstom - D-H - na molskoj osnovi);
 - **ecclesiastical ~s** ⇔ **church modes**;
 - **Gregorian ~s** ⇔ **church modes**;
 - **hyperaeolian** ~ – hipereolski modus;
 - **hyperdorian** ~ – hiperdorski modus;
 - **hyperlydian** ~ – hiperlidijski modus;
 - **hyperphrygian** ~ – hiperfrigijski modus;
 - **hypoeolian** ~ – hipoeolski modus;
 - **hypodorian** ~ – hipodorski modus;
 - **hypoionian** ~ – hipojonski modus;
 - **hypolydian** ~ – hipolidijski modus;
 - **hypomixolydian** ~ – hipomiksolidijski modus;
 - **hypophrygian** ~ – hipofrigijski modus;
 - **Ionian** ~ – jonski modus, jonski način (modus koji počinje tonom C i ima iste tonove kao i C-dur) ⇔ **iaстан**;
 - **Locrian** ~ – lokrijski modus, lokrijski način (modus od tona H, sa nestabilnom tonikom H-D-F koja sadrži umanjenu kvintu);
 - **Lydian** ~ – lidijski modus, lidijski način (modus od F, sa karakterističnom prekomernom kvartom na finalisu - F-H);
 - **major** ~ – durski tonski rod;
 - **Messiaen ~s** – Mesijanovi modusi (Olivier Messiaen, francuski kompozitor);
 - **minor** ~ – molski tonski rod;
 - **Mixolydian** ~ – miksolidijski modus, miksolidijski način (modus od G sa malom septimom na durskoj osnovi - G-F);
 - **Phrygian** ~ – frigijski modus, frigijski način (modus koji počinje od E, sa karakterističnom malom sekundom na finalisu - E-F);
 - **plagal ~s** – plagalni modusi, plagalne lestvice;
- [2]** (u muzičkoj teoriji antike) naziv za melodiju, ritam i pravilo o izvođenju neke melodije;
- [3]** (u srednjem veku)
- ▶ naziv lestvičnog niza tonova bez posebnog obeležja;
 - ▶ (od 9./10. veka) termin koji se sve češće koristi u značenju način (umesto dotadašnjeg tonusa);
 - ▶ naziv za intervale, najprije njih 9, a posle još 3;
- [4]** (u razdoblju *ars antiquae*) naziv za 6 temeljnih ritmičkih obrazaca;

[5] (u vreme ars nove) naziv za menzuru, odnosno za bročane odnose između notnih vrednosti (maxima-longa-brevis-semibrevis);

[6] (u dodekafoniji) naziv za 4 glavne mogućnosti serije (izvorni oblik, inverzija, retrogradno, inverzija retrogradnog oblika);

[7] (u komparativnoj muzikologiji) naziv za lestvice nekih tradicionalnih muzika istočnih zemalja (javansko/balijski pelog i slendro, indijska raga, arapski maqam);

model /'mɒdəl/ [n] model: **cultural** ~ – kulturni model, osnovni obrazac po kojem se posebnom državnim regulativom definišu načela organizacije institucija kulture

moderate¹ /'mɒdəreɪt, 'mɒdrɪt/ [adj] umeren ①
see: **MEDIUM**

moderate² /'mɒdə'reɪt/ [v] ublažiti, ublažavati (zahteve i sl.)

moderately /'mɒdərtli, 'mɒdrɪtli/ [adv] umereno ① see: **MODERATO**; ~ **fast** – umereno brzo; ~ **slow** – umereno sporo

moderato /,mɒdə'rɑ:təʊ, /t. ,mɒdə'rɑ:tɔ/ [adj, adv] (kao oznaka za tempo) umereno → *abbr.* **mod.** ① see: **MODERATELY**

modern /'mɒdən/ [adj] moderan: **in the ~ style** – u modernom stilu ⇔ **ALLA** ▶ **alla moderna**

modernism /'mɒdərnɪzəm/ [n]

[1] modernizam, idejni trend koji se javlja početkom 20. veka, agresivno nastupa u umetnosti prve decenije, razvija u 20-im godinama, kanonizuje 30-ih i 40-ih godina, kratkotrajno oživljava u filozofiji i avangardnom teatru 50-ih i 60-ih godina, a definitivno silazi sa scene sa slomom zapadnoevropske leveice krajem 1960-ih; u muzici se manifestuje kroz niz "revolucionarnih projekata" počev od dodekafonije, integralnog serijalizma, elektronske muzike, aleatorike itd., kojima su se, makar naizgled, prekinule sve veze sa tradicionalnim jezikom muzike;

[2] ⇔ **Mod**

modernist /'mɒdə'nɪst/ [n] modernist(a)

modest /'mɒdɪst/ [adj] skroman, umeren, smeran

modestly /'mɒdɪstli/ [adv] umereno, smerno ⇔ **modesto**

modesto ⇔ **modestly**

Modism → *abbr.* **Mod**

modulate /'mɒdjʊ,leɪt/ [v] modulirati: ~ **to another key** – modulirati u drugi tonalitet

modulating /'mɒdjʊ,leɪtɪŋ/ [adj] modulirajući ⇔

modulatory

modulation /,mɒdjuˈleɪʃn/ [n]

[1] modulacija, prelaz iz tonaliteta u tonalitet:

- **close** ~ - modulacija u bliske tonalitete;
- **chromatic** ~ - hromatska modulacija;
- **complete** ~ - prava modulacija ⇔ **final modulation**;
- **deceptive** ~ - varljiva modulacija;
- **diatonic** ~ - dijatonska modulacija;
- **direct** ~ - neposredna modulacija, direktna modulacija ;
- **distant** ~ - modulacija u daleke tonalitete ⇔ **extraneous modulation, remote modulation, sudden modulation**;
- **enharmonic** ~ - enharmonska modulacija;
- **extraneous** ~ ⇔ **distant modulation**;
- **final** ~ ⇔ **complete modulation**;
- **fleeting** ~ ⇔ **passing modulation**;
- **frequency** ~ - frekvencijska modulacija;
- **indirect** ~ - posredna modulacija, indirektna modulacija;
- **metric** ~ - promena metra i tempa;
- **modal** ~ - prelazak iz jednog modusa u drugi;
- **natural** ~ - prirodna modulacija, prelazak iz jednog tonaliteta u njegov paralelni tonalitet;
- **parallel key** ~ - modulacija u paralelni tonalitet;
- **passing** ~ - istupanje, tonalno istupanje, uklon, zahvatanje ⇔ **fleeting modulation, temporary modulation, transient modulation, transitory modulation, digression**;
- **pivot chord** ~ - modulacija iz originalnog tonaliteta u ciljni preko akorda koji je zajednički za oba tonaliteta;
- **remote** ~ ⇔ **distant modulation**;
- **spatial** ~ - promena lokacije iz koje dolazi zvuk;
- **sudden modulation** ⇔ **distant modulation**;
- **temporary** ~ ⇔ **passing modulation**;
- **timbral** ~ - postepena promena boje tona;
- **transient** ~ ⇔ **passing modulation**;
- **transitory** ~ ⇔ **passing modulation**;

[2] modulacija (u elektroakustici);

- **amplitude** ~ - amplitudna modulacija → *acro.* **AM**;
- **delta** ~ - delta modulacija → *acro.* **DM**;

- **frequency** ~ - frekvencijska modulacija → *acro.* **FM**;

- **phase** ~ - fazna modulacija → *acro.* **PM**;

- **pulse-code** ~ - pulsno-kodna modulacija → *acro.* **PCM**;

- **quadrature amplitude** ~ - kvadraturna amplitudna modulacija → *acro.* **QAM**;

modulator /,mɒdjuˈleɪtə/ [n] modulator, uređaj za modifikovanje frekvencije ili amplitude elektromagnetnih talasa

modulatory ⇔ **modulating**

molto /'mɒltoʊ, /t. 'mɒlto/ [adv] vrlo ⇔ **assai**

moña /'mɒnə/ [n] duvačka linija (napisana ili improvizovana) u Latino muzici

monitor /'mɒnɪtə/ [n] monitor, kontrolni ekran

monitoring /'mɒnɪtərɪŋ/ [n] monitoring, nadgledanje: **media** ~ **agency/service** - medijska monitoring agencija, agencija koja se bavi organizovanim prikupljanjem inserata, priloga i sl. iz medija o zainteresovanom klijentu ⇔ **press clipping agency**

mono /'mɒnəʊ/ [adj] mono ① *see:* **STEREO [1]**;

mono- [prefix] jedno-, mono-

monochord /'mɒnəkɔ:d/ [n] monokord: grčki drevni jednožični instrument za matematičko određivanje odnosa tonova i istraživanje različitih akustičkih zakonitosti; zadržao se sve do 16. veka u crkvenim školama, gde se upotrebljavao za učenje pesama

monodic /mə'nɒdɪk/ [adj] monodijski

monometer /mɒ'nɒmɪtə/ [n] monometar, metrički stih koji se sastoji od istih stopa, npr. dvostopni *jampski* ili *trohejski* stih

monophonic /,mɒnə'fɒnɪk/ [adj] monofon, jednoglasan: ~ **etude** - monofona etida ⇔ **one-part**

monophony /mə'nɒfəni/ [n] monofonija: jednoglasje

monodrama /'mɒnəʊ,dra:mə/ [n] monodrama, književno delo namenjeno pozorišnom prikazivanju sa samo jednim glumcem

monody /'mɒnədi/ [n] monodija, jednoglasno pevanje uz uproščenu akordsku pratnju, nastalo u 16. veku, kao reakcija na vokalnu polifoniju; prvi muzičko-stilski zaokret ka homofoniji

monologue /'mɒnə,lɒg/ [n] monolog:

[1] u drami, operi i sl. govor što ga glumac upućuje publici razgovarajući sam sa sobom, ili direktno joj se obraćajući;

[2] razgovor osobe sa samom sobom

monothematic /,mɒnəθɪ'mætk/ [adj]

monotematski: ~ **composition** –
monotematska kompozicija

monothematicism /ˌmɒnəθɪˈmætiːzɪzəm/ [n]
monotematizam

monotone¹ /ˈmɒnəˌtəʊn/ [n]
[1] jednotonsko pevanje, pevanje istim tonom, pevanje na jednoj noti;
[2] jedan ton, jedan glas; niz nota iste visine;
[3] jednozvučnost

monotone² /ˈmɒnəˌtəʊn/ [v]
[1] pevati istim tonom;
[2] govoriti, recitovati jednolično

monotonic /ˌmɒnəˈtɒnɪk/ [adj] jednotonski

monotonous /məˈnɒtənəs/ [adj]
[1] monoton, u jednom glasu ili tonu;
[2] jednoličan, dosadan, monoton

monotonously /məˈnɒtənəsli/ [adv] jednolično, monotono

monotonousness /məˈnɒtənəsniːs/ [n]
jednoličnost, monotonost

monotony /məˈnɒtəni/ [n] jednozvučnost, nepostojanje tonskog varijeteta

moo(ing) /muː(ɪŋ)/ [n] mukanje

moo /muː/ [v] mukati

mood /muːd/ [n] »štimum«, raspoloženje koje sugerise muzički komad; **gloomy** ~ - sumorni, teški štimum; **joyful** ~ - veseli, vedar štimum

moombahton /ˌmuːmˈbæθən/ [n] mumbaton, fuzijski žanr haus muzike i regetona nastao u Vašingtonu krajem 2010. godine; u muzičkom smislu, mumbaton je suštinski holandski haus (→ **house** ▶ **Dutch house**) ili elektro haus u tempu regetona (→ **reggaeton**) (obično 108-112 BPM) sa »gustim« bas linijama itd.

moonwalk /ˈmuːnˌwɔːk/ [n] mesečev hod, čuveni plesni pokret Bila Bejlja koji je proslavio Majkl Džekson pesmom »Thriller« osamdesetih godina 20. veka

moon-zither ⇔ **GUITAR** ▶ **moon guitar**

montage /mɒnˈtɑːʒ/ [n] (filmska) montaža

MOR *acro.* → **middle-of-the-road**

morality /məˈræliːti, mɔː-/ [n, pl. **moralties**]
[1] moralnost, moralna načela;
[2] ⇔ **PLAY** ▶ **morality play**

mordent /ˈmɔːdn̩t/ [n] mordent, ukras kod koga se označena nota jednom brzo izmeni sa susednim tonom:

- **lower mordent** (stari izrazi: **beat**, **SHAKE** ▶ **open shake**);
- **inverted** ~ ⇔ **upper mordent**;
- **upper** ~ - praltriler ⇔ **inverted**

mordent; **SHAKE** ▶ **half shake**;
pralltriller

morendo ⇔ **smorzando**

moresca ⇔ **morisco**

morisco /məˈrɪskəʊ/ [n] moreška, pantomimična narodna viteška bojna igra sabljama nastala u spomen na bitku Španaca s Maurima u 15. veku; proširila se po evropskim zemljama, Meksiku i dr.; najstariji muzički zapisi potiču iz 16. veka; kao baletni prizor nalazi se u ranim operama (C. Monteverdi), a iz umetničke muzike nestaje na kraju 17. veka; u Engleskoj poznata pod nazivom »**morris dance**«

morna /ˈmɔːrnə/ [n] morna, nacionalna muzika Zelenortskih ostrva; kao muzički i plesni žanr, ima mnogo sličnosti sa bluzom, a tipična instrumentacija uključuje kavakvino, klarinet, harmoniku, violinu, klavir i gitaru; najpoznatija pevačica morna je Cesária Évora

moshing /ˈmɒʃɪŋ/ [n] »šutka«, frenetično igranje i guranje publike u prostoru ispred pozornice; termin koji se javlja početkom 1980-ih, a vezuje se za američku hardkor pank scenu u Vašingtonu D.C. ① *see*: **WALL OF DEATH**;
STAGE DIVING

mosh pit /ˈmɒʃˌpɪt/ [n] gledališni prostor ispred same pozornice

mosso /ˈmɒsəʊ, ɪt. ˈmɒsɔ/ [adv] (kao instrukcija za izvođače) pokretno, okretno

motellus ① *see*: **MOTETUS**

motet /ˈmɔːtɛt/ [n] motet, muzički oblik višeglasne vokalne kompozicije koji počinje da se formira u 12. veku tako što se nad melodijom deonice tenora komponuju nove deonice; u 14. veku u motet se uvodi izoritmija; u 15. veku se u svim deonicama počinje uvoditi jedinstveni latinski, obično biblijski tekst i načelo imitacije; u renesansi postaje, uz misu, najvažniji oblik duhovne muzike; u baroku se uz polifoni motet javlja i *koncertantni solistički motet (concerto)* za manji broj glasova i *continuo*, kao i motet za vokalnoinstrumentalni sastav; oba oblika postupno prelaze u duhovnu kantatu:

- ~ **for double choir** ⇔ **grand motet**;
- **accompanied** ~ - praćeni motet, koncertantni motet, duhovni koncert;
- **concerted** ~ - koncertantni motet;
- **grand** ~ (pl. **grands motets**) - veliki motet, žanr moteta koji se negovao u doba poznog baroka u Francuskoj ⇔ **motet for double choir**;

- **isorhythmic** ~ - izoritmčki motet, motet kod koga je deonica tenora ritmizovana po jednom ritmičkom obrascu (telea) koji se stalno ponavlja od početka do kraja kompozicije i obezbeđuje ritmičko jedinstvo; jedan od najpoznatijih autora je Philippe de Vitry;
- **medieval** ~ - višeglasna, najčešće troglasna kompozicija, sa *cantusom firmusom* u donjem glasu (tenor), obično uzetim iz gregorijanskog korala; nad njim su zvučale druge dve melodije (*duplum i triplum*), slobodnog ritmičkog i melodijskog toka, pisane na različite tekstove, čak sa kombinacijom duhovnih i svetovnih sadržaja;
- **petit** ~ - mali motet, motet kamernog tipa;
- **polyphonic** ~ - polifoni motet;
- **solo** - solistički motet

motet-chanson /,mœʊ'tet 'ʃɑ:ŋsɔn, 'ʃænsən/ [n] motet-šansona, specializovani muzički oblik iz perioda renesanse koji je predstavljao kombinaciju moteta i šansone; razvio se u Milanu 70-ih i 80-ih godina 15. veka; obično se sastojao iz tri vokalne deonice, gde je tenorska (najniža, u funkciji cantus firmus-a) pevala religijske tekstove na latinskom, dok su viši glasovi pevali sekularne tekstove na francuskom

motetus /,mœʊ'tetəs/ [n] motetus, srednjovekovni izraz za glas iznad tenora u motetu

mother-of-pearl /'mʌðəɹəv'pɜ:rl/ [n]

[1] bisernica, biserna školjka ⇔ **abalone**;

[2] sedef (često u upotrebi pri izradi određenih delova muzičkih instrumenata)

motif /mœʊ'ti:f/ [n] motiv, najmanja strukturalna jedinica, tj. ritmičko-melodijska celina koja ima tematski identitet, odnosno predstavlja najmanju smisaonu celinu muzičkog izražavanja;

condensation of the ~ - sažimanje, skraćivanje motiva ⇔ **motive**; ① see:

LEITMOTIV:

- **B-A-C-H** ~ - B-a-c-h motiv, slova koja čine prezime čuvenog kompozitora Johana Sabastjana Baha, koja u nemačkoj nomenklaturi predstavljaju tonove B flat-A-C-B natural koje je koristio Bah kao melodijsku temu u svojim fugama itd.;
- **central** ~ - centralni motiv;
- **cross** ~ - motiv krsta, motiv koji je koristio Franc List da bi prikazao hrišćanski

krst (tonični simbol krsta), a koji je uzet iz gregorijanskih korala;

- **head~** - glava teme (početni deo teme za fugu);
- **leading** ~ ⇔ **leitmotiv[e]**;
- **reduced** ~ ⇔ **cell**

motion /'mœʊʃən/ [n]

1) kretanje (melodije, glasa, i sl.) ⇔

movement [2]; ① see: **PROGRESSION** ▶

MELODIC PROGRESSION:

- ~ **by degrees** ⇔ **conjunct motion**;
- **cancrizans** ~ ⇔ **crab motion**;
- **conjunct** ~ - postupno kretanje ⇔ **stepwise motion, motion by degrees**;
- **contrary** ~ - inverzno kretanje, protupomak ⇔ **opposite motion**;
- **crab** ~ - račje kretanje, retrogradno kretanje, retrogradni pomak ⇔ **cancrizans motion; retrograde motion, reversion**;
- **direct** ~ - istosmerno, pravo kretanje;
- **disjunct** ~ - skokovito kretanje (melodije, glasa i sl.) ⇔ **skipwise motion**;
- **melodic** ~ - melodijsko kretanje, kretanje melodije;
- **oblique** ~ - bočno kretanje, jednostrani pomak, bočni pomak (kada kada se jedan glas kreće, a drugi izdražava ili ponavlja isti ton);
- **opposite** ~ ⇔ **contrary motion**;
- **parallel** ~ - paralelno kretanje, uporedni pomak ⇔ **parallel movement**;
- **retrograde** ~ ⇔ **crab motion**;
- **skipwise** ~ ⇔ **disjunct motion**;
- **stepwise** ~ ⇔ **conjunct motion**;

2) pokret: **finger motion** - pokret prstima;

wrist motion - pokret ručnog zgloba

motive /'mœʊtiv/ [n] motiv: [1] ⇔ **motif**; [2]

pobuda, povod, motiv

motivic /mœʊ'tivɪk/ [adj] motivski, koji se tiče motiva

moto perpetuo /'mœʊtəʊ pə'petjʊəʊ/ [n] moto perpetuo, virtuoza instrumentalna kompozicija u kojoj ritmički tok ima karakter stalnog neprekidnog kretanja ⇔ **perpetuum mobile**

motor /'moutər/ [adj] motoričan (o ritmu) ① see: **KINETIC**

motown /'mœʊ,təʊn/ [n] motaun, muzički stil 1960-ih i 70-ih; dobio ime po jednoj od najuticajnijih diskografskih kuća popularne muzike - „Motown

rekords" u Detroitu; osim što je svetu predstavio novi soul zvuk sa primesama popa, „Motown Records" je doneo još jednu prekretnicu u, tada, rasno podeljenoj Americi: to je bila prva diskografska kuća koju je držao jedan afroamerikanac i za koju su snimali uglavnom afroamerikanci, a koja je doživela veliki komercijalni uspeh (Temptations, Commodores, Gledis Knight, Jackson 5, itd.)

motto ⇔ **head-motif**

mount (on/onto/in sth) /maunt/ [v] pričvrstiti

mourn /mɔ:n/ [v] tugovati, žaliti

mourful /'mɔ:nfʊl/ [adj] tužan, žalostan

mournfully /'mɔ:nfʊli/ [adv] tužno, žalosno ⇔ **sorrowfully**; **flebile**, **lamentando**, **lamentoso**, **piangendo**

mouth /mauθ/ [n, pl. **mouths** /mauðz/] usta: ~ **closed** – oznaka u vokalnim deonicama za pevanje sa zatvorenim ustima, mumlanje

mouth-hole /'mauθ,həʊl/ [n]

[1] usni otvor kod labijalnih orguljskih svirala ⇔ **cut-up**;

[2] ⇔ **embouchure**

mouthpipe ⇔ **crook** [2]

mouth organ ⇔ **harmonica**

mouthpiece /'mauθ,pi:s/ [n] usnik, tzv. „pifla" ili „mundštik" kod duvačkih instrumenata ⇔ **beak**:

- ~ **cap** – poklopac usnika;
- **bowl-shaped** ~ ⇔ **cup-shaped mouthpiece**;
- **cone-shaped** ~ ⇔ **funnel-shaped mouthpiece**;
- **conical** ~ ⇔ **funnel-shaped mouthpiece**;
- **cupped** ~ - **cup-shaped mouthpiece**;
- **cup-shaped** ~ ⇔ čašičasti usnik, čašičasta pifla ⇔ **bowl-shaped mouthpiece**, **cupped mouthpiece**;
- **double-reed** ~ - usnik (pifla) sa dvostrukim jezičkom (trskom)
- **funnel-shaped** ~ - levkasti usnik/pifla ⇔ **conical mouthpiece**, **cone-shaped mouthpiece**;
- **single-reed** ~ - usnik (pifla) sa jednostrukim jezičkom (trskom)

movement /'mu:vmənt/ [n]

[1] stav (u složenom muzičkom delu);

- **fast** ~ - brzi stav;
- **inner** ~s – srednji/unutrašnji stavovi u cikličnim formama;

- **in four** ~s – u četiri stava, četvorostavačan;
- **in three** ~s – u tri stava, trostavačan;
- **in two** ~s – u dva stava, dvostavačan;
- **one**~ - jednostavačan, u jednom stavu;
- **one**~ **piece** – jednostavačno delo;
- **outer** ~s – okvirni, "spoljni" stavovi;
- **slow** ~ - lagani stav;

[2] ⇔ **motion**;

[3] pokret;

- **back to Bach** ~ ⇔ **neo-Baroque**;
- **Cecilian** ~ – cecilijanski pokret, cecilijanstvo, težnja za reformom katoličke crkvene muzike u 19-om veku;
- **Rastafari** ~ – rastafarijanstvo, duhovni pokret koji se javlja na Jamajci 1930-ih, zasnovan na verovanju da je Hajle Selasije božja inkarnacija; pokret, između ostalog, uključuje upotrebu kanabisa u duhovne svrhe i odbacivanje zapadnog društva koje se poistovećuje sa biblijskim Vavilonom; uticao na mnoge rege muzičare tokom 1970-ih i 1980-ih.

movie ⇔ **film**

mozambique /,məʊzəm'bi:k/ [n] mozambik, ritmički stil iz 1960-ih i stil kubanske karnevalske muzike koja se tradicionalno svira samo na perkusivnim instrumentima

Mozarabic /məʊ'zærəbɪk/ [adj] mozarapski ⓘ
see: **CHANT**

mp *abbr.* → **mezzo piano**

MPB *acro.* → *Música Popular Brasileira*, brazilska popularna muzika; javila se kao prepoznatljiv urbani stil 1966. godine kao druga generacija bosa nove; odlikuje je uticaj ritmova roka i sambe i kombinovanje elemenata iz različitih kultura; trend je stavio u prvi plan veliki broj renomiranih brazilskih umetnika (Gilberto Gil, Chico Buarque, Caetano Veloso, Marisa Monte)

MP3 *abbr.* → **FORMAT** ▶ **MP3 format**

MPEG-1 AUDIO LAYER 3 ⇔ **MP3**

mrdanga /'mədangə/ [n] mrdanga, popularni narodni bubanj od terakote, tipičan za severoistočne krajeve Indije; ima dve višeslojne opne u koje se udara prstima i dlanovima; zbog toga što su mu opne značajno manjeg obima u odnosu na ostale srodne instrumente, mrdanga proizvodi više tonove ⇔ **khol**

m.s. *abbr.* → **mano sinistra**

MSM/M.S.M. → **MASTER** ▶ **Master of Sacred Music**

muffle /'mʌfəl/ [v] prigušivati, sordinirati (kod udaraljki) ⇔ **choke**; ① *see*: **MUTE**; **DAMP**; **COPERTO**

muffled /'mʌfəld/ [adj] prigušen: ~ **sound** – prigušeni zvuk

mug(h)am (*alt.*: **Azerbajdžanski mugham**) [n] mugam, ajzerbedžanska tradicionalna improvizatorska modalna muzika

mula ① *see*: **NGOMA**

multicultural /,mʌlti'kʌltʃərəl/ [adj] multikulturalni

multi-layered /,mʌlti'leɪərd/ [adj] višeslojni

multimedia /,mʌlti'mi:diə/ [adj] multimedijalan: ~ **performance** – multimedijalno izvodenje; multimedijalni performans

multimeter /'mʌlti'mi:tə/ [n] stalne i česte metričke promene

multimonica /,mʌlti'mɒnɪkə/ [n] multimonika, hibridni elektronsko-akustični instrument sa dve klavijature koju je izumeo nemački graditelj Harald Bode; prisutan na evropskom tržištu od 1940

multimovement /,mʌlti'mu:vmənt/ [adj] višestavačni

multiphonics /,mʌlti'fəʊnɪks/ [n, pl] multifonici, tehnika sviranja horne kojom se proizvodi više od jedne tonske visine

multiplication /,mʌltɪplɪ'keɪʃən/ [n] multiplikacija

multisample /'mʌlti,sæmpəl, 'mʌltai,sɑ:mpəl/ [n] multisampl, pojedinačno snimljeni (semplovani) tonovi iz pojedinačnih oktava nekog instrumenta

multi-timbral /,mʌlti'tæmbərəl/ [adj] koji istovremeno proizvodi zvuk više od jednog instrumenta (npr. elektronski instrument)

multitonicity /,mʌltitəʊ'næləti/ [n] multitonalnost, pozno-romantični harmonski stil sa neprekidnim modulacijama

multitracking /,mʌlti'trækiŋ, 'mʌltai-/ [n] multitracking, metod snimanja zvuka koji omogućava snimanje više izvora zvuka sa ciljem kreiranja kohezivne celine ⇔ **RECORDING**
▶ **multitrack recording**

multivoiced /'mʌlti,vɔɪst/ [adj] višeglasan ⇔ **VOICE [2]** ▶ **in several voices, many-voiced**

mumble /'mʌmbəl/ [v] mumlati, nerazgovetno govoriti/pevati (polu)zatvorenih ustiju: *I love it when people mumble the parts of the song they don't know. (... mumljaju delove pesme koje ne znaju.)* ⇔ **grumble¹**, **hum²**, **murmur²**

murky /'mɜ:kɪ/ [adj], **murkier**, **murkiest** mračan, sumoran

murmur¹ /'mɜ:mə/ [n] mumlanje, mrmljanje, pevanje zatvorenim ustima ⇔ **hum¹ [2]**, **grumble¹**, **mumble**

murmur² /'mɜ:mə/ [v] mumlati, mrmljati, nerazgovetno pevati (polu)zatvorenim ustima ⇔ **hum²**, **mumble**

Mus.B. *abbr.* → **BACHELOR** ▶ **Bachelor of Music**

Mus. Bac. *abbr.* → **BACHELOR** ▶ **Bachelor of Music**

muscle /'mʌsəl/ [n] mišić:

- ~ **weakness** – slabost mišića;
- **abdominal ~s** – trbušni mišići;
- **intercostal ~s** – međurebarni mišići;
- **pelvic ~s** – karlični mišići;
- **sternocleidomastoid ~s** – sternokleido-mastoidni mišići

musculature /'mʌskjʊlətʃə/ [n] muskulatura:

- **abdominal ~** – trbušna muskulatura;
- **breathing ~** ⇔ **respiratory musculature**;
- **respiratory ~** – disajna muskulatura ⇔ **breathing musculature**

Mus. D. *abbr.* → **DOCTOR** ▶ **Doctor of Music**

muse /mju:z/ [n] muza, mitska boginja, zaštitnica umetnosti u starogrčkoj mitologiji; bilo ih je devet: Polihimnija (zaštitnica svečane pesme - himne), Uranija (zaštitnica astronomije), Kaliopa (zaštitnica epske poezije), Klio (zaštitnica istorije), Euterpa (zaštitnica ditiramske poezije), Talija (zaštitnica komedije), Melpomena (zaštitnica tragedije), Terpsihora (zaštitnica igre), Erato (zaštitnica ljubavne i erotske poezije)

museme /mju:'zi:m/ [n] najmanja jedinica muzičkog značenja, analogna »morfemi« u lingvistici

musette /mju:'zet/ [n] mizeta:

- [1] male francuske gajde, aerofoni instrument iz 17. i ranog 18. veka;
- [2] igra ili kratki komad sa orgelpunktom u kvazi-pastoralnom stilu, obično srednji odeljak gavote (→ **gavot[te]**)
- [3] ⇔ **OBOE** ▶ **piccolo oboe**

mushy /'mʌʃɪ/ [adj]: **mushier**, **mushiest** sentimental, male (umetničke) vrednosti ⇔ **pulpy**

music¹ /'mju:zɪk/ [n] muzika (*Gr*: *mousike*, "the art of the muses" – umetnost muza): **compose/write** ~ – komponovati/ pisati muziku; **perform/play/make** ~ – muzicirati,

izvoditi/svirati muziku; **to (sight) read** ~ - čitati muziku (s lista); **give ~ lessons** – davati časove muzike:

- ~ **for strings/keyboards...** - muzika za žičane instrumente/klavijature;
 - ~ **for the funeral service** - opelo ⇔ **obsequies, exequies**;
 - “~**minus-one**” – “muzika-minus-jedan”, instrumentalna muzika koja je snimljena bez jednog svog integralnog dela, tako da određeni instrumentalista može da vežba;
 - ~ **of the Classical period** – muzika klasičnog perioda (1750-1820) ⇔ **classical music**;
 - **Aboriginal** ~ - muzika australijskih urođenika, složenog metra i ritma, karakteristična po složenoj sinkopiranosti, polivokalnosti, itd.;
 - **absolute** ~ - apsolutna muzika (koncept nemačkog porekla koji se po prvi put pojavio u delima filozofa i kritičara iz perioda romantizma, označavajući muziku, koja estetski deluje isključivo tonovima i njihovim kombinacijama, bez pomoći literarnog, vizuelnog ili ma kog drugog vanmuzičkog sadržaja ⇔ **abstract music, pure music**; ① *see*: **NON-IDIOMATIC MUSIC**;
 - **abstract** ~ ⇔ **absolute music**;
 - **acousmatic** ~ - akuzmatična muzika;
 - **acoustic** ~ - akustična muzika, muzika koju izvode isključivo akustični instrumenti (za razliku od električnih i elektronskih);
 - **act** ~ ① *see*: **ENTR'ACTE**;
 - **adaptive** ~ ⇔ **interactive music**;
 - **adult contemporary** ~ - savremena muzika za odrasle → *acro. AC*:
- 1) stil popularne muzike koji obuhvata široki spektar muzike od vokalne muzike 1950-ih i 1960-ih do novije, dominantno baladne muzike, sa različitim stepenom uticaja roka;
 - 2) popularni radio format koji emituje mejnstrim AC muziku namenjenu slušaocima starosnog profila od 18 do 54 god.; ovaj format ne emituje hip-hop, hevi metal, tin-pop i slične žanrove atraktivne za mlađu slušalačku publiku:
- ▶ **hot AC** – “vruća” savremena muzika za odrasle, radio format koji dominantno emituje klasične, uglavnom soft rok i

dens hitove iz poslednjih 20-30 godina;

- ▶ **rhythmic AC** – “ritmična” savremena muzika za odrasle, radio format koji primarno emituje soul i R&B hitove stare škole iz perioda 1960-1990;
- ▶ **urban AC** – “urbana” savremena muzika za odrasle, radio format koji je prvenstveno usmeren prema afro-američkoj slušalačkoj publici;
- **aleatory** ~ - aleatorika, savremeni kompozitorski postupak u kome se sve zasniva na slučaju ⇔ **chance music, random music**; ① *see*: **ALEATORICS**;
 - **alien** ~ - strana, sasvim drugačija muzika;
 - **ambient** ~ ⇔ **ambient**;
 - **ancient** ~ - antička muzika, u istoriji muzike, period koji sledi posle preistorijske faze u razvoju, tj. posle pojave prvih pisama i traje do 500. g. nove ere oličena u muzičkom izrazu Mesopotamije, Egipta, Persije, Indije, Kine, Grčke i Rima ① *see*: **PREHISTORIC MUSIC; EARLY MUSIC; MODERN MUSIC; CONTEMPORARY MUSIC; PERIOD [2]** ▶ **COMMON PRACTICE PERIOD**;
 - **ancient Greek** ~ - antička grčka muzika;
 - **applied** ~ - primenjena muzika;
 - **Arabic** ~ - arapska muzika;
 - **art** ~ - umetnička muzika;
 - **avant-garde** ~ – avangardna muzika, eksperimentalna muzika;
 - **bachelor pad** ~ ⇔ **POP** ▶ **space age pop**;
 - **background** ~ – pozadinska, “bekgraund” muzika, muzika koja prati scensku ili filmsku radnju, muzička kulisa;
 - **ballet** ~ – baletska muzika;
 - **barbershop** ~ – doslovno: “muzika berbernice”) naziv za stil *a capella* pevanja koji je stekao popularnost u SAD početkom 20. veka; tipičan po konsonantnim četvorodelnim akordima za svaku notu u dominantno homofonoj strukturi; najčešće je izvode kvarteti;
 - **Baroque** ~ - barokna muzika (1600-1750) ① *see*: **BAROQUE**:
 - ▶ **early** ~ ~ - rana barokna muzika (1600-1654);
 - ▶ **middle** ~ ~ - srednje barokna muzika (1654-1707);
 - ▶ **late** ~ ~ - kasna barokna muzika (1680-1750);

- **beat** ~ ⇔ **BEAT**¹ [3] ▶ **British beat, The;**
- **beautiful** ~ - lepa muzika, uglavnom američki instrumentalni muzički radio format 60-ih, 70-ih i 80-ih godina 20-og veka stilski usmeren prema muzici raspoloženja (→ **mood music**), "izi lisning" stilu (→ **easy listening**), elevatorskoj muzici (→ **elevator music**) i muzak muzici (→ **muzac**) → *abbr.* **BM, B/EZ, BM/EZ;**
- **black** ~ - crnačka muzika;
- **boomba** ~ ⇔ **kapuka;**
- **booty** ~ ⇔ **Miami bass;**
- **bounce** ~ - energični stil hip hopa (→ **hip hop**) iz Nju Orleansa koji se razvio krajem 1980-ih;
- **brass** ~ - muzika za limene duvačke instrumente, muzika za orkestar limenih duvača;
- **Byzantine** ~ - vizantijska muzika, vokalna po karakteru, shodno verovanju da Gospoda treba slaviti najsavršenijim instrumentom - *ljudskim glasom*, i jednoglasna, bazirana na melodijskim formulama – uzorima iz oktoiha;
- **Cajun** ~ - kajunska muzika, amblematična muzika savezne države Luizijane tipična po dominantnom zvuku harmonike, violine i trianglera;
- **carnival** ~ - karnevalska muzika;
- **chamber** ~ - kamerna muzika, instrumentalna muzika za manji broj izvođača (obično do 10); prvobitno namenjena izvođenju u intimnom krugu (camera = soba);
- **celestial** ~ - muzika sfera;
- **Celtic** ~ - keltska muzika, široki termin koji posebno asocira na tradicionalnu muziku Irske, Škotske, ali i Velsa, Ostrva Men, Kornvela, Bretanje, Nortambrije i delova Španije (Galicija, Asturijas i Kantabrija);
- **chance** ~ ⇔ **aleatory music;**
- **children's** ~ - dečja muzika;
- **chip** ~ ⇔ **chiptune;**
- **choral** ~ - horska muzika;
- **Christian** ~ - hrišćanska muzika, muzika kojom se iskazuje lično ili kolektivno verovanje u hrišćanski način života; obuhvata najrazličitije muzičke forme (pohvale, duhovne madrigale i kantate, oratorijume, itd, kao i sve verske pesme i napeve), odslikavajući različitost kultura i sam socijalni kontekst;
- **church** ~ - crkvena muzika, muzika namenjena liturgijskoj praksi pojedinih crkava (mise, liturgije, opela, rekvijemi, hvalospevi itd.);
- **classical** ~ - klasična muzika ① *see:* **CLASSICISM;**
- **colo[u]r** ~ - **1)** muzika kombinovana sa vizuelnim svetlosno-kolorističkim efektima (Skrjabin); **2)** muzika boja: analogija između sedam nota muzičke oktave i sedam boja u spektru još od perioda antičke Grčke zaokuplja brojne filozofe, muzičke teoretičare, umetnike, fizičare i matematičare;
- **committed** ~ - angažovana muzika;
- **computer** ~ - kompjuterska muzika;
- **concert** ~ - koncertna muzika;
- **concerted** ~ - (generalno) muzika pisana za nekoliko glasova i/ili instrumenata;
- **concrete** ~ - konkretna muzika;
- **conjunto** ~ ⇔ **conjunto [1];**
- **contemporary** ~ - savremena muzika (obično muzika u poslednjih 25 godina);
- **country** ~ ① *see:* **COUNTRY;**
- **court** ~ - dvorska muzika;
- **crossover** ~ - »krossover« muzika, muzika koja u sebi prepliće raznovrsne muzičke žanrove, pa ju je teško žanrovski odrediti; muzika koja nosi autorski pečat;
- **curtain** ~ - ① *see:* **ENTR'ACTE;**
- **dance** ~ - **1)** (generalno) plesna muzika, muzika za ples; **2)** → **dance;**
- **delineative** ~ ⇔ **illustrative music;**
- **Detroit club** ~ ⇔ **ghettotech;**
- **dice** ~ ⇔ **GAME** ▶ **musical dice game;**
- **dodecaphonic** ~ - dodekafonska muzika, dvanaesttonska muzika ⇔ **dodecaphony, twelve-tone music, twelve-note music;**
- **domestic** ~ - kućno muziciranje;
- **dramatic** ~ - dramska muzika, scenska muzika u širem smislu, uključujući sve vrste muzičko-scenskih, filmskih i TV dela ① *see:* **THEATRE MUSIC;**
- **drawing-room** ~ ⇔ **salon music;**
- **drone** ~ - dron muzika,
- **early** ~ - rana muzika, generički termin za muziku post-antičkog perioda, tj. perioda od

- pada Rimskog carstva (476 god.) do kraja baroka (1760. god.), obuhvatajući srednjovekovnu (476 - 1400), renesansnu (1400 - 1600) i baroknu muziku (1600 - 1760); ① *see*: **PREHISTORIC MUSIC**; **ANCIENT MUSIC**; **MODERN MUSIC**; **CONTEMPORARY MUSIC**; **PERIOD [2]** ▶ **COMMON PRACTICE PERIOD**;
- **early Christian** ~ - ranohrišćanska muzika;
 - **electroacoustic** ~ - elektroakustična muzika;
 - **electronic** ~ - elektronska muzika, svaka muzika koja uključuje elektronsko procesiranje i čije izvođenje podrazumijeva intenzivno korišćenje uređaja koji pretvaraju električne impulse u zvuk;
 - **electronic body** ~ - elektronska bodi muzika, muzički žanr koji kombinuje elemente industrijske i elektronske dens muzike → *acro.* **EBM**;
 - **Elisabethan** ~ - elizabetanska muzika, muzika iz perioda vladavine engleske kraljice Elizabete I (1558-1603);
 - **elevator** ~ - elevatorska muzika, instrumentalni aranžmani popularne muzike namenjeni za emitovanje u velikim tržnim centrima, prodavnicama, robnim kućama, telefonskim centralama, na kruzerima, aerodromima, ordinacijama, liftovima i sl.; odlikuje se jednostavnim i relaksirajućim melodijama koje imaju smirujući efekat na slušaoca ⇔ **lift music**, **piped music**, **weather music**; **muzak**;
 - **emotionally evocative** ~ - muzika koja budi emocije;
 - **entertainment** ~ - zabavna, laka, popularna muzika ⇔ **light music [2]**, **pop[ular] music**;
 - **epic** ~ - epska muzika;
 - **esoteric** ~ - ezoterična muzika;
 - **ethnic** ~ - etnička muzika, tradicionalna i tipično anonimna muzika koja predstavlja izraz života ljudi u nekoj zajednici ⇔ **ethno music**;
 - **ethno** ~ ⇔ **ethnic music**;
 - **evangelistic** ~ - evangelistička muzika;
 - **exotic** ~ - egzotična muzika, muzika dalekoistočnih i primitivnih naroda Afrike i ostalih kontinenata, odnosno evropska i američka muzika koja ima neke crte izvorne muzike Kineza, Japanaca, Indusa, Iranaca ili primitivnih naroda Afrike, Azije, Amerike i Australije;
 - **experimental** ~ - eksperimentalna muzika;
 - **»eye** ~ « - muzika "za oči" (konstruktivistička muzika koja izgleda logičnije u notnoj slici nego u zvuku);
 - **figural** ~ - figuralna muzika (u 15-16. veku, opšti naziv za višeglasnu muziku, zapisivanu menzuralnom notacijom, nasuprot jednoglasnim, nemenzuriranim napevima gregorijanskog pevanja);
 - **film** ~ - filmska muzika ⇔ **film scores**, **screen music**, **moving picture music**, **sound track**;
 - **folk** ~ - folk muzika:
 - 1) tradicionalna narodna muzika;
 - 2) folk kao muzički žanr ① *see*: **FOLK**;
 - **four-hand piano** ~ - (klavirska) muzika u četiri ruke, žanr kamernе muzike za dva izvođača (na klaviru);
 - **functional** ~ - funkcionalna muzika, shvatanje prema kome muziku treba koristiti sa ciljem oplemenjivanja radne sredine čime se pozitivno utiče na ponašanje radnika i povećanje produktivnosti rada;
 - **funeral** ~ - pogrebna muzika;
 - **funky** ~ - fanki muzika;
 - **furniture** ~ - ① *see*: **ambient**;
 - **glitch** ~ - "glič" muzika, žanr elektronske muzike koji se razvio u drugoj polovini 1990-ih oslanjajući se na tzv. »glič« estetiku - namerno korišćenje estetike greške u zvuku;
 - **Gipsy** ~ ⇔ **Romani music**;
 - **Gypsy** ~ ⇔ **Romani music**;
 - **hillbilly** ~ - hilibili muzika, podžanr »old-tajm« muzike, planinska žičana i religiozna muzika sa Apalača i juga SAD koja na neki način predstavlja sponu kantri muzike i bluza ka rokabiliju;
 - **hip hop** ~ - hip hop muzika ⇔ **rap**;
 - **hunting** ~ - lovačka muzika;
 - **idiomatic** ~ - idiomatska muzika: 1) muzika određene kulturne tradicije, stila, perioda ili žanra; 2) muzika koja prepoznaje i koristi specifične karakteristike određenog instrumenta;
 - **illustrative** ~ - ilustrativna, opisna,

deskriptivna muzika, posebno u video umetnosti (za špice, slajdove, reklame, pause, itd.) ⇔ **delineative music, imitative music;**

- **imitative** ~ ⇔ **illustrative music;**
- **incidental** ~ ⇔ **theatre music;**
- **industrial** ~ - industrijska muzika, stil eksperimentalne muzike tipičan po transgresivnim i provokativnim temama; termin "industrijska" je nastao sredinom 1970-ih po nastanku slogana "industrijska muzika za industrijske ljude"; predstavlja agresivnu fuziju roka i elektronske muzike;
- **intelligent dance** ~ - inteligentna dens muzika, stil eksperimentalne elektronske muzike sa naglaskom na nekonvencionalnom sekvenciranju i obradi → *acro*. **IDM;**
- **interactive** ~ - interaktivna muzika, muzika, muzika za interaktivne medije, posebno za kompjuterske igre ⇔ **adaptive music, nonlinear music;**
- **instrumental** ~ - instrumentalna muzika;
- **interval** ~ ① *see: ENTR'ACTE;*
- **intoxicating** ~ - opojna muzika;
- **janissary** ~ *Br.* janičarska muzika, vojna muzika u Turskoj; svaka potpuna vojna muzika uopšte ⇔ **janizary music;**
- **janizary** ~ [Am-] ⇔ **janissary music;**
- **jazz** ~ - džez muzika → **jazz;**
- **kalevalic** ~ - kalevalska muzika, starija od dve ključne finske narodne muzičke tradicije; pesme, tematski inspirisane legendarnim herojima, nisu se zapisivale, već memorisale, a izvodio ih je solista ili solista sa horom u antifoniji; Elias Lönnrot ih je sakupio u finski nacionalni ep *Kalevala* (po Kalevala regionu u Finskoj);
- **keyboard** ~ - muzika za instrumente sa klavijaturom;
- **klezmer** ~ - klezmer muzika, tradicionalna narodna muzika istočnoevropskih Jevreja Aškenaza, koja velikim delom obuhvata plesne melodije i zabavne instrumentalne kompozicije za venčanja i druge proslave;
- **launge** ~ - "laundž" muzika (→ **launge**), muzički žanr posebno popularan 1950-ih i 1960-ih, muzika raspoloženja koja ima za cilj da kod slušaoca izazove utisak da se nalazi na nekom drugom mestu; danas se pod ovim terminom podrazumeva i muzika

koja se pušta u hotelskim holovima, klavirskim barovima, kazinima i sl.;

- **library** ~ ⇔ **production music;**
- **light** ~ - **1)** generički termin koji se javio u 19. veku označavajući uglavnom britanski muzički stil "lake" orkestarske muzike koja se po svojim karakteristikama nalazi između popularne i klasične muzike, s obzirom da je bila namenjena široj slušalačkoj publici; u tom cilju, ključne oblike ovog stila su kraće kompozicije (3-4 min) sa jakim akcentom na melodičnosti, odnosno sa izuzetno melodičnom glavnom temom i kontrastirajućem srednjem delom ⇔ **mood music; 2)** ⇔ **entertainment music;**
- **lift** ~ ⇔ **elevator music;**
- **liturgical** ~ - liturگیjska muzika;
- **lo-fi** ~ - lo-fi (→ **low fidelity**) muzika, muzički žanr koji se bazira na lo-fi tehnici u želji i nastojanju da se dobije autentičan zvuk;
- **lowercase** ~ - (u bukvalnom prevodu: muzika "malih slova"), ekstremna i malo poznata forma ambijentalnog minimalizma;
- **lyric** ~ - liriska muzika;
- **mainstream** ~ - opšteprihvaćena, trendovska muzika, muzika sa većinskim brojem poklonika;
- **masonic** ~ - masonska muzika, muzika pisana specijalno za masonske lože, ili sa ciljem da kod publike podstakne razvoj masonske ideje, tj. muzika stvorena u druge svrhe koja je kasnije adaptirana da se koristi u ložama; među poznatim kompozitorima koji su bili inicirani u Masoneriju su Franz Joseph Haydn, Wolfgang Amadeus Mozart, Franz Liszt i dr.;
- **measured** ~ ⇔ **mensural music;**
- **mechanical** ~ - mehanička muzika;
- **Medieval** ~ - srednjovekovna muzika (500-1450);
- **mensural** ~ - menzuralna muzika, muzika sa tačno određenim tempom i taktom ⇔ **measured music;**
- **mestizo** ~ - muzika meleza (→ **mestizo**) koja predstavlja kombinaciju evropskih i (američkih) urođeničkih muzičkih oblika i instrumenata;
- **middle-of-the-road** ~ - MOR muzika,

komercijalni radio format (pre nego muzički žanr) koji obuhvata nekoliko stilova: tradicionalnu pop muziku, orkestarske balade, soft rok melodije i slične muzičke trendove za koje je zajedničko usmerenje ka komercijalnom, populističkom zvuku bez inovativnih ili avantgardističkih ambicija zbog čega se ovaj termin često koristi sa pežorativnom konotacijom ⇔ **MOR music**;

- **military** ~ – vojna muzika;
- **minimalist** ~ – minimalistička muzika;
- **mood** ~ – **1)** muzika raspoloženja; **2)** ⇔ **light music** [1];
- **MOR** ~ ⇔ **middle-of-the-road music**;
- **moving picture** ~ ⇔ **film music**;
- **neo-Medieval** ~ – neosrednjovekovna muzika, termin kojim se označavaju razni stilovi u modernoj popularnoj muzici koje generalno karakteriše prisustvo elemenata srednjovekovne muzike, bilo da se radi o autentičnim interpretacijama ove muzike ili o krossover žanrovima koji stapaju zvuk srednjovekovnih instrumenata sa elektronskim i rok zvukom; predstavnici: Ataraxia, Turisas, Corvus Corax, Sorten Muld i dr.;
- **new** ~ ① see: **ROCK** ▶ **dance-rock**;
- **new age** ~ – muzika novog doba (“nju ejdž” muzika), opuštajuća i inspirativna muzika različitih stilova prvenstveno namenjena relaksaciji i meditaciji; harmonije su generalno modalne, skladne, melodije se često ponavljaju, da bi stvorile hipnotički osećaj uz korišćenje instrumenata poput flaute, klavira, akusticne gitare i mnostva ne-zapadnih instrumenata i obilje prirodnih zvukova (kiše, vetra, ptica i sl.); vokalni aranžmani u početku su bili retki u ovoj vrsti muzike, ali su vremenom postali uobičajeni; nastala krajem 1960-ih u Evropi;
- **new wave** ~ – novotalasna muzika, muzički žanr koji se javlja krajem 1970-ih i traje do polovine 1980-ih; nastaje iz pank roka kao reakcija na popularnu muziku 1970-ih, objedinjavajući uticaje rokenrola pre-hipi perioda, regea, pauer popa, mod potkulture, elektronske muzike, diska, fanka itd.; često se smatra komercijalnijom i popularnijom vrstom pank ① see: **NO**

WAVE MUSIC;

- **noise** ~ – “muzika buke” (često prisutna u literaturi i kao “nojz” muzika), termin koji se odnosi na veći broj žanrova zasnovanih na buci kao izvoru muzičkog zvuka; po nekim teoretičarima antimuzički i antikulturalni pokret muzičara i drugih umetnika, koji se usled neinventivnosti na umetničkoj sceni, a rukovodeći se iskuvima dadaizma, slobodnog džeza, pank, itd., zalažu za tzv. ukidanje umetnosti; ocem “nojza” smatra se postmoderni kompozitor John Cage;
- **non-idiomatic** ~ – neidiomatska muzika, termin koji je formulisao Derek Bailey za slobodno improvizovanu muziku, nezavisnu od bilo kojih postojećih “jezika” muzike; termin se nekada koristi kao sinonim za abstraktnu muziku;
- **nonlinear** ~ – ⇔ **interactive music**;
- **non-Western** ~ – muzika nezapadne tradicije, uključujući muziku i instrumente iz Azije, Srednjeg istoka, Afrike, pacifičkih ostrva, američkih i australijskih domorodaca itd.;
- **no wave** ~ – kratkotrajan, ali uticajan pokret u alternativnoj (andergraund) muzici i drugim umetničkim sferama nastao sredinom 1970-ih u Njujorku (sam naziv je satirična igra reči koja implicira odbacivanje tada popularnog novotalasnog žanra); iako ga je teško definisati, “no wave” u muzici se odlikuje abrazivnim atonalnim zvukom, tendencijom naglašavanja muzičke teksture u odnosu na melodiju i sl. ① see: **NEW WAVE MUSIC**;
- **old Christian** ~ – starohrišćanska muzika;
- **old-time (country)** ~ – old-tajm (kantri) muzika, žanr narodne muzike sa juga SAD sa korenima u folk muzici mnogih država uključujući Englesku, Škotsku, Irsku i afričke zemlje; jedno od ključnih obeležja stila je da se izvodi na akustičkim instrumentima, posebno na violini i trzalačkim instrumentima tipa gitare i bendža;
- **oom-pah** ~ – “um-pah” muzika, žargonski termin za korpus uglavnom nemačkih, austrijskih i švajcarskih pesama koje se najčešće čuju na Oktoberfestu, tradicionalnom bavarskom festivalu;

- **opera[tic]** ~ – operaska muzika;
- **operetta** ~ – operetska muzika;
- **orchestral** ~ – orkestarska muzika;
- **organ** ~ – orguljska muzika;
- **outlaw** ~ ⇔ **COUNTRY** ▶ **outlaw music**;
- **outsider** ~ – autsajder(ska) muzika (termin koji je sredinom 1990-ih uveo Irwin Chusid); muzika koja svojim karakteristikama ne pripada komercijalnoj muzičkoj industriji time što ne poštuje standardne konvencije, bilo zbog toga što oni koji je stvaraju nemaju formalno muzičko obrazovanje ili se, jednostavno, ne slažu sa važećim muzičkim kodeksima;
- **palm-wine** ~ – "palmino vino", zapadnoafrički muzički žanr, koji predstavlja kombinaciju portugalskih gitara sa lokalnim melodijama i ritmovima trinidadske kalipso i soka muzike;
- **part**~ – **1)** realno višeglasje (odnosi se prvenstveno na vokalnu muziku 16. veka); **2)** horska muzika;
- **passion** ~ – religiozna muzika koja obrađuje temu Hristovih patnji i smrti;
- **pastoral** ~ – pastoralna muzika;
- **piped** ~ ⇔ **elevator music**;
- **pop** ~ – pop muzika (skr. od "popular music"); po svom prvobitnom značenju pod pop muzikom se podrazumevalo ono što se kod nas zove "zabavna muzika" - dakle svaka muzika koja je popularna, a da pri tome nije folk i nije klasična; kasnije je došlo do podele na "popular music" (pod kojom se i dalje podrazumijeva svaka "zabavna" muzika) i na "pop music" (kao specifičan žanr zabavne muzike); karakteristike pop muzike kao žanra su umerenost, izbegavanje distorzija, preterane bučnosti, preeksplicitnih tema i rečnika, melodičnost, "hooks" (udice) - delovi pesme koji lako ulaze, a teško izlaze iz glave i tako doprinose popularnosti pesme, tematika vezana za ljubav i svakodnevni život, itd;
- **popular** ~ ⇔ **entertainment music**;
- **post-industrial** ~ – post-industrijska muzika, zbirni termin koji se odnosi na brojne muzičke trendove koji su nastali početkom 1980-ih spajanjem elemenata raznih stilova ("muzike buke", ambijentalne, narodne, elektronske dens muzike itd.) sa tada novim žanrom – industrijskom muzikom; predstavnici: Nicolas Collins, The Haters, Negativland, i dr.;
- **pre-classical** – muzika iz perioda koji prethodi klasicizmu;
- **prehistoric** ~ – praistorijska muzika, termin kojim se u istoriji muzike označava muzika praistorijskih zajednica i kultura do pojave prvih pisama (stari izraz: **primitive music**) ① *see:* **ANCIENT MUSIC; EARLY MUSIC; MODERN MUSIC; CONTEMPORARY MUSIC**;
- **primitive** ~ ① *see:* **PREHISTORIC MUSIC**;
- **processional** ~ – procesionalna muzika;
- **production** ~ – produkcijaska muzika, muzika i tonski efekti za produkcijske potrebe (spotovi, špice, džinglovi, bekgraund muzika) TV i radio stanica, ali i filmskih i TV produkcija ⇔ **stock music**;
- **program[me]** ~ – programska muzika, muzika koja podrazumeva sadržaj van muzičkih okvira – poezije, pozorišnog dela, pejzaža, itd; glavni predstavnici: Hector Berlioz, Franc List, i dr.;
- **progressive** ~ – progresivna muzika, termin koji se najčešće odnosi na podžanrove koji su se razvili iz određenog stila nekom inovacijom, bilo inkorporiranjem instrumenata iz drugih žanrova, bilo korišćenjem novih tehnika u okvirima instrumentacije žanra iz koga potiču;
- **profane** ~ ⇔ **secular music**;
- **psychedelic** ~ – psihodelična muzika;
- **pueblo** ~ – pueblo muzika, jedan od najsloženijih muzičkih stilova američkih domorodaca tipičan po korišćenju heksatonskih i heptatonskih lestvica, po različitim formama, melodijskim konturama, perkusivnoj pratnji i ritmičkoj kompleksnosti;
- **pure** ~ ⇔ **absolute music**;
- **quarter-tone** ~ – četvrtstepena muzika, četvrtttonska muzika, četvrtstepeni sistem;
- **random** ~ ⇔ **aleatory music**;
- **rap** ~ ⇔ **hip hop music**;
- **rave** ~ – reyv muzika:
 - ▶ žanr haus muzike koji se javlja 1980-ih u sklopu ejsid haus pokreta;
 - ▶ bilo koji žanr elektronske dens muzike podesan za reyv žurke (haus, trens, tehno, hepi hardkor, brejkbit hardkor i sl.);

- **red dirt** ~ – “crvena prašina”, podžanr kantri muzike koji je dobio naziv po boji zemlje u Oklahomi, SAD; iako se Stilvoter (Stillwater) u Oklahomi smatra centrom ovog “odmetničkog” žanra (Bob Childers), Teksas je, takođe, negovao zvuk pod istim imenom (Waylon Jennings i Willie Nelson); vremenom se razlike između ova dva stila brišu i potpuno nestaju 2008. godine ① *see: COUNTRY* ▶ **OUTLAW COUNTRY**;
- **religious** ~ – religiozna muzika;
- **Renaissance** ~ – renesansna muzika (1450-1600) ① *see: RENAISSANCE*;
- **retro** ~ – retro muzika;
- **ritual** ~ – obredna, ritualna muzika;
- **rock** ~ – rok muzika;
- **Rococo** ~ – muzika rokokoa (1725-1775);
- **Romani** ~ – muzika Roma ⇔ **Gipsy/Gypsy music, Tzigane music**;
- **Romantic** ~ – muzika iz perioda romantizma (1810-1910) ① *see: ROMANTICISM*;
- **sacred** ~ – duhovna muzika;
- **salon** ~ – salonska muzika, lagana muzika kamernog tipa koja se razvila krajem 19. veka iz kamernog muzike aristokratskih salona 17. i 18. veka; odlikuje je sentimentalnost, ugladenost, a delom i sladunjavost i paradni virtuoizitet ⇔ **drawing-room music**;
- **sassanid** ~ – persijska muzika iz perioda vladavine Sasanid dinastije (224 - 651 AD) zlatnog doba persijske klasične muzike;
- **schlager** ~ – šlager muzika, muzika karakterističnog sladunjavog, vrlo sentimentalnog baladnog karaktera, sa lako pamtljivim, laganim melodijama i tekstovima;
- **screen** ~ ⇔ **film music**;
- **secular** ~ – svetovna muzika ⇔ **profane music**;
- **sega** ~ – sega muzika, tradicionalna (primarno plesna) muzika Mauricijusa i ostalih Maskarenskih ostrva u Indijskom okeanu, kao i Sejšela;
- **serial** ~ – serijalna muzika, metod komponovanja u savremenoj muzici u kome se seriji (nizu), pored visina, kao u dodekafoniji, podvrgavaju i trajanje, boja, dinamika i artikulacija tona; ① *see: serialism*;
- **serious** ~ – ozbiljna muzika;
- **sertanejo** ~ – brazilska narodna muzika;
- **sheet** ~ – notni material, partitura ① *see: SCORE*;
- **solo** ~ – solistička muzika;
- **source** ~ ⇔ **production music**;
- **space/spatial** ~ – prostorna muzika (avangardna muzika zasnovana na stereo/kvadrofonskim efektima);
- **spectral** ~ – spektralna muzika;
- **stochastic** ~ – stohastička muzika, vrsta aleatoričke tehnike zasnovane na verovatnoći;
- **stock** ~ ⇔ **production music**;
- **street** ~ – ulična muzika;
- **surf** ~ – surf muzika, muzički žanr posebno popularan u periodu 1961-1965, ali i kasnije; javlja se u dva osnovna oblika: **instrumentalni surf rok** kod kog električna gitara i saksofon nose glavnu melodijsku liniju (Dick-Dale) i **vokalni surf pop** koji uključuje i surf balade i dens muziku, često sa snažnim harmonijama (The Beach Boys);
- **symphonic** ~ – simfonijska muzika;
- **synthetic** ~ – sintetička muzika, naziv za elektronsku muziku kakva je početkom 1950-ih stvarana u Kölnu pod nazivom “elektronische Musik”, tj. naziv za muziku proizvedenu elektronskim sredstvima;
- **table** ~ – “stona” muzika, muzika lakšeg žanra koja se izvodila pri svečanim obredima, uglavnom u 17. i 18. veku;
- **techno** ~ – tehno muzika;
- **techno body** ~ ⇔ **aggrotech**;
- **Tejano** ~ ⇔ **Tex-Mex music**;
- **Tex-Mex** ~ – teksaško-meksička plesna muzika, nastala sredinom 1960-ih spajanjem rock’n’rolla, kantrija, bluza, marjačija i drugih meksičkih muzičkih idioma, uz naglašenu ulogu harmonike; istaknuti izvođači Santiago Jimenet Jr., Flaco Jimenez, Steve Jordan, Narcisco Martinez i dr. ⇔ **Tejano music**;
- **theatre/theater** ~ – scenska muzika, dramska muzika (u užem smislu: → **dramatic music**) ⇔ **incidental music**;
- **tonal** ~ – tonalna muzika, muzika komponovana u tradicionalnom zapadnoevropskom harmonskom sistemu

- ustanovljenom polovinom 17. veka;
- **traditional** ~ – tradicionalna muzika, često sinonim za narodnu muziku;
- **traditional pop** ~ – tradicionalna pop muzika, neologizam za popularnu zapadnu muziku koja dolazi nakon muzike big bendova, a prethodi rokenrolu (od kraja 1940-ih do početka 1960-ih) razvijajući se u opštem trendu zaokreta u izvođaštvu od big bendova ka pevaču;
- **trailer** ~ – muzika za »trejler«;
- **twelve-note** ~ ⇔ **dodecaphonic music**;
- **twelve-tone** ~ ⇔ **dodecaphonic music**;
- **twentieth-century** ~ – muzika 20-og veka; muzika koja se odlikuje eksperimentisanjem u smeru traganja za novim izražajnim sredstvima i formama; bazične karakteristike: dominacija disonance, politonalnost/atonalnost, individualni pristup umetnika itd.;
- **underground** ~ – »andergraund« muzika, nekomercijalna muzika koja obuhvata niz različitih muzičkih žanrova izvan tzv. mejnstrim kulture;
- **unmeasured** ~ – muzika bez fiksnog ritma (koji opredeljuje sam izvođač);
- **utility** ~ – "upotrebna muzika" (kompozicije namenjene prvenstveno amaterskoj izvođačkoj praksi, naročito u Nemačkoj oko 1930) ⇔ **functional music**;
- **video games** ~ – muzika za video igrice;
- **vocal** ~ – vokalna muzika;
- **vocal-instrumental** ~ – vokalno-instrumentalna muzika;
- **voice instrumental** ~ – glasovno instrumentalna muzika, široka kategorija (stara koliko i ljudska civilizacija) koja obuhvata muziku za ljudski glas bez reči koja se nekada označava kao muzička onomatopeja;
- **weather** ~ ⇔ **elevator music**;
- **Western art** ~ – zapadna umetnička muzika, termin koji je uveden kako bi se napravila razlika između onoga što se naziva klasičnom muzikom na zapadu i klasičnih muzičkih tradicija drugih kultura; termin obuhvata muziku čitavog spektra kompozitora (Palestrina, Bah, Mocart,

Betoven i mnogi drugi) ali isključuje džez, pop, rok i folk muziku;

- **wind** ~ – muzika za duvačke instrumente;
- **woodwind** ~ – muzika za drvene duvače;
- **workout** ~ – muzika koja prati sportski trening;
- **world** ~ – muzika sveta (u punom nazivu: **worldwide music**), muzički žanr zasnovan na hibridnosti i sinkretizmu različitih muzičkih tradicija ponikao početkom 1980-ih kao rezultat novog shvatanja kulture zvuka, spontanom kompromisom između tradicionalnih muzičkih kultura i savremenih muzičkih tokova;
- **written** ~ – pisana muzika;
- **zydeco** ~ – zideko muzika, specifična forma narodne muzike koja se razvila u jugozapadnoj Luizijani u 19. veku iz kreolske muzike; predstavlja sintezu kajunske (→ **cajun**) muzike i dve novije forme američke muzike: bluza i ritam&bluza;

music² /'mju:zɪk/ [adj] muzički, koji ima veze sa muzikom:

- ~ **educator** ⇔ **teacher**;
- ~ **hall** ⇔ **THEATRE** ▶ **variety theatre**;
- ~ **lyre** ⇔ **HOLDER** ▶ **card holder**;
- ~ **master/mistress** ⇔ **TEACHER** ▶ **music teacher**;
- ~ **paper** – notni papir, notna hartija;
- ~ **pavilion** ⇔ **bandstand**;
- ~ **rest** – naslon za note (na klaviru);
- ~ **stool** ⇔ **piano stool**;
- ~ **therapy** – muzikoterapija ⇔ **musicotherapy**;
- ~ **tower** ⇔ **stereo** [2];

musical¹ /'mju:zɪk/ [n] mjuzikl, vrsta muzičko-scenskog dela i pozorišnog izražavanja, koje uz reč, pokret i igru obilato koristi i muziku; prvo se javlja kao muzička komedija, da bi svoj razvoj i punu afirmaciju doživeo u Americi, naročito na Brodveju u Njujorku: **rock** ~ ① see: **OPERA** ▶ **ROCK OPERA**

musical² /'mju:zɪk/ [adj]

[1] muzikalan: *Ann is very musical*;

[2] melodičan: *a musical voice*;

[3] muzički:

- ~ **clinic** – muzička klinika;
- ~ **dramatic** – muzičko-scenski;
- ~ **ear** – muzički sluh, sluh za muziku ①

see: **EAR**;

- ~ **instrument** → **instrument**;
- ~ **journal** – muzički časopis ⇔ **musical magazine, musical periodical**;
- ~ **magazine** ⇔ **musical journal**;
- ~ **notation** → **notation**;
- ~ **periods** – muzički periodi;
- ~ **periodical** ⇔ **musical journal**;
- ~ **supplies** – muzikalije;
- ~ **switch** – muzički potpuri, potpuri sačinjen od popularnih melodija koje se nakon nekoliko taktova nadovezuju jedna na drugu bez pauze

musical bow /'mju:zɪkl bæʊ/ [n] muzički luk, primitivni žičani instrument koji se sastoji od žice rategnute na krajevima luka (od 0,5 do 3m), eventualno sa dodatkom rezonatora

musical chairs /'mju:zɪkl 'tʃeəz/ [n] muzičke stolice, vrsta društvene (dečje) igre u kojoj učesnici idu pored niza stolica (čiji je broj za jedan manji od broja učesnika), a zadatak im je da sednu čim prestane muzika; pobednik je onaj ko ostane poslednji

musical forms /'mju:zɪkl fɔ:mz/ [n] muzički oblici, muzičke forme; (**study of**) ~ ~ – nauka o muzičkim oblicima, muzički oblici kao nastavna/naučna disciplina

musical glasses /'mju:zɪkl 'glɑ:sɪz, 'glæsɪz/ [n] muzičke/«muzikalne» čaše, instrument koji se sastoji iz seta čaša za vino; svira se prstima po rubu čaša koje mogu biti i ispunjene vodom; posebno se koriste za visoke tonove za koje je vibrafon nepodesan; preteča staklene harmonike (→ **glass harmonica**) ⇔ **SINGING** ▶ **singing glasses, ORGAN [1]** ▶ **angelic organ, verrillon, FIDDLE** ▶ **ghost fiddle, grand harmonicon**

musicality /mju:zɪ'kælti/ [n] muzikalnost

musical saw /'mju:zɪkl sɔ:/ [n] muzička testera; zvuk koji proizvodi (a moguće su samo dve oktave) je eteričan, neobičan, lako dopadljiv i podseća na teremin, čist ženski glas ili violinu

music box /'mju:zɪkl bɒks/ [n] **[1]** muzička kutija (koja svira kada joj se otvori poklopac); **[2]** vergl

music hall /~ hɔ:l/ [n]

[1] mjuzik-hol, varijete, zabavni žanr tipičan za britansku pozorišnu scenu u periodu 1850-1960 ① see: **VAUDEVILLE**;

[2] mjuzikhol, muzičko pozorište koje neguje posebnu vrstu muzičko scenskih programa,

baziranih na igri, zabavi i komici; neguju se u izuzetno urbanim sredinama, a centri su im Njujork, Pariz i London

musician /'mju:'ziʃən/ [n] muzičar(ka), (prvenstveno profesionalni instrumentalista ili kompozitor);

- **amateur musician** ⇔ **Sunday musician**;
- **college (university)-trained** ~ - akademski muzičar;
- **electronic** ~ - elektronski muzičar;
- **itinerant** ~ - putujući muzičar;
- **jazz/rock/classical** ~ - džez/rok/klasični muzičar;
- **outsider** ~ - muzičar koji ne pripada komercijalnoj muzičkoj industriji, bilo zbog nedostatka formalnog muzičkog obrazovanja ili neslaganja sa formalnim muzičkim kodeksima;
- **performing** ~ - reproduktivni muzičar;
- **professional** ~ - profesionalni muzičar;
- **season** ~ - “sezonski” muzičar, u džez i pop muzici, žargonski termin; odnosi se na iskusnog, “profi” muzičara koji se može angažovati za sezonu snimanja;
- **session** ~ ⇔ **studio musician**;
- **studio** ~ - studijski muzičar ⇔ **session musician**;
- **Sunday** ~ - muzičar amater ⇔ **amateur musician**

musicology /mju:zɪ'kɒlədʒi/ [n] muzikologija, naučna disciplina koja proučava sve teorijske, stilističke i istorijske aspekte muzičke umetnosti:

- **cognitive** ~ - kognitivna muzikologija;
- **comparative** ~ - uporedna muzikologija, komparativna muzikologija;
- **evolutionary** ~ - evolucijska muzikologija;
- **historical** ~ - istorijska muzikologija;
- **systematic** ~ - sistematska muzikologija

musicological /'mju:zɪkə'lɒdʒɪkl/ [adj] muzikološki

musicologist /mju:zɪ'kɒlədʒɪst/ [n] muzikolog

musicotherapy /'mju:zɪkə'θerəpi/ [n] muzikoterapija, terapija (posebno mentalnih) bolesti muzikom ⇔ **THERAPY** ▶ **music therapy**

musings /'mju:zɪŋ/ [n] razmišljanje, sanjarenje

musingly /'mju:zɪŋli/ [adv] zamišljeno, sanjalački

musipedia /'mju:zɪ'pidiə/ [n] “muzipedija”, onlajn

servis za identifikaciju melodija ili muzičkih tema

muta [in...]: promena: **1)** promena instrumenta

(npr. prelazak sa flaute na pikolo, ili sa horne *in F* na hornu *in B*); **2**) promena štima; PAZI: ova oznaka se ne odnosi na sordinu (eng. *mute*)

mutantrumpet /'mju:tən'trʌmpɪt/ [n] truba opremljena dodatnim levcima i ventilima, kao i električnim modifikacijama koje omogućavaju kontrolisanje kompjuterskih varijabli; izumeo ju je trubač i kompozitor Ben Neill

mutate /mju:'teɪt/ [v]

[1] mutirati;

[2] ~ **into sth** - promeniti se: *Rhythm and blues mutated into rock and roll.*

mutation /mju:'teɪʃn/ [n] mutacija

[1] kvalitativna promena muškog dečjeg glasa za vreme puberteta ⇔ **CHANGE** ▶ **change of voice**, **BREAKING** ▶ **breaking of voice**; **VOICE** ▶ **voice break**, **voice change**

[2] promena solmizacionog sloga na istom tonu u heksahordalnom sistemu;

[3] promena u odgovoru na temu fuge;

[4] ⇔ **CHANGE** ▶ **change of position**

mute¹ /mju:t/ [n] prigušivač, sordina, "denfer" ⇔ **damper**, **sordino**; **with a** ~ - sa prigušivačem/sordinom ⇔ **CON** ▶ **con sordina**; ~ **on** - oznaka sa značenjem *svirati sa prigušivačem*; ~ **off** - oznaka sa značenjem *svirati bez prigušivača*:

- **bucket** ~ - *bucket* prigušivač koji se oprugama pričvršćuje na ivicu zvona limenih duvačkih instrumenata; eliminiše visoke frekvencije i daje mekan, prigušeni ton;
- **buzz-wah** ~ - „buzz-wah“ prigušivač; u obliku je čašice, ali je dizajniran sa vibrirajućim membranama, kao da je za instrument prikačeno nekoliko mirlitona (→ **mirliton**); daje veoma neobičan i prepoznatljiv zvuk; izuzetno retko se koristi;
- **cup** ~ - šoljasti prigušivač; sordina za limene duvačke; rezultira eliminacijom gornjih i donjih frekvencija i „zaokrugljenijim“, prigušenim tonom;
- **harmon** ~ - harmon („wah-wah“) prigušivač, šuplji, loptasti prigušivač za limene duvačke instrumente (obično trube i trombone) sa čvrstim obručem od plute koji sav vazduh iz instrumenta usmerava u sordinu ⇔ **wah-wah mute**;
- **hat** ~ ⇔ **derby mute**;

- **derby** ~ - derbi prigušivač (za trube i trombone), popularan u džezu 1920-ih ⇔ **hat mute**;

- **french horn stop mute** - zaustavni prigušivač za hornu (koristi se u niskom registru);

- **hotel** ~ - „hotelski“ prigušivač za gudačke instrumente; u obliku je češljica koji se stavlja na kobilicu; osim reduciranja dinamičke snage, ovaj prigušivač utiče i na promenu boje u zamagljenu, sa manje sjaja i topline ⇔ **practice mute**;

- **plunger** ~ - *plunger* prigušivač, vrsta prigušivača za limene duvačke instrumente koji se ne pričvršćuje za instrument već se samo prislanja na izlaznu cev i pomera napred-nazad;

- **practice** ~ ⇔ **hotel mute**;

- **solo-tone** ~ - tzv. prigušivač „čistog tona“ (za limene duvačke instrumente); danas se retko koristi, ali je bio u široj upotrebi u džez muzici u periodu 1930-1950;

- **straight** ~ - direktan metalni prigušivač, pravi prigušivač, najčešće korišćeni prigušivač za limene duvačke instrumente konusnog oblika; daje metalniji, ponekad i nazalni ton, a pri jačoj dinamici može dati i vrlo prodoran ton;

- **string** ~ - prigušivač za gudačke instrumente; „utiče“ se na kobilicu i daje mekši zvuk;

- **wah-wah** ~ ⇔ **harmon mute**;

- **wolf** ~ - *wolf* prigušivač za čelo; obično se kači na G-žicu između kobilice i kordara; ne menja boju instrumenta, ali doprinosi eliminaciji „vučjeg“ tona (→ **tone [1]** ▶ **wolf tone**); kada se koristi za eliminaciju „vučjeg“ tona na kontrabasu, obično se kači na A žicu

mute² /mju:t/ [v] prigušiti, sordinirati (kod gudačkih i duvačkih instrumenata) ⇔ **damp**; **muffle**, **choke**

muting /mju:tiŋ/ [n] prigušivanje sordinom: *Muting woodwind instruments is very uncommon. (Prigušivanje drvenih duvačkih instrumenata sordinom je veoma neobično.)*

muzak ⇔ **MUSIC**¹ ▶ **elevator music**

m.v. abbr. → **mezza voce**

mysterious /mɪ'stɪəriəs/ [adj] misteriozan, tajanstven: **in a** ~ **manner** - (kao instrukcija za izvođače) - misteriozno, tajanstveno ⇔

**mysteriously; misteriosamente,
misterioso,**

mysteriously /mɪ'stɪəriəsli/ [adv] misteriozno,
tajanstveno ⇔ **MYSTERIOUS** ▶ **in a
mysterious manner**

mythological /,mɪθə'lɒdʒɪkəl/ [adj] mitološki

mythology /mɪ'thɒlədʒɪ/ [n, pl. **mythologies**]
mitologija

M

nai ⇔ ney

nabal /'neɪbəl/ [n] nabal, dugački pravi (i jedini) limeni duvački instrument iz korejske muzičke tradicije; budući da nema ventile, niti rupe na telu, nije melodijski instrument, već svira samo jednu notu čija visina zavisi od dužine instrumenta ⇔ nahbal

nahbal ⇔ nabal

naker[s] /'neɪkə(z) 'næk-/ [n] nakara, mala istočnjačka udaraljka, preteča timpana, prisutna u srednjovekovnoj muzici; obično se javlja u paru

name /neɪm/ [n] ime, naziv: ~ of notes/tones - imena nota/tonova; in the ~ of the Lord - u ime Božje ⇔ In nomine Dominum; in the ~ of the Father and the Son and the Holy Spirit - u ime Oca i Sina i Svetoga duha ⇔ In nomine Patris et Filii et Spiritus Santi

- letter ~s - abecedna imena tonova ⇔ LETTER ▶ pitch letters;
- rhythm ~s - ritamski slogovi, "govorena trajanja" (u nastavi solfeđa: izgovaranje ritmičkih vrednosti slogovima ta-fa-te-fe i sl.) ⇔ time names;
- syllable ~s - solmizaciona imena tonova ⇔ Aretinian syllables, solmization syllables, syllabic notation;
- time ~s ⇔ rhythm names

nameboard /'neɪm,bɔ:d/ [n] fiksirani deo kutije čembala i sličnih instrumenata upravan na klavijaturu

NARAS *acro.* → ACADEMY ▶ National Academy of Recording Arts and Sciences

narration /nə'reɪʃən/ [n] naracija, propovedanje

narrator /nə'reɪtə/ [n]

[1] narator, fabulator ⇔ story-teller;

[2] historikus (narator u oratorijumu);

[3] recitator

nasal¹ /'neɪzəl/ [n] nazal (nosni glas koji se izgovara propuštanjem vazduha kroz nos)

nasal² /'neɪzəl/ [adj] nazalan (o tonu)

nasard /'neɪzəd/ [n] nazat, vrsta poklopljenog orguljskog registra (daje duodecimu normalnog tona) ⇔ nazard

Nataraja /nə'tə:rɑ:dʒ/ [n] Nataradža (u doslovnom prevodu: "Kralj plesa"), prikaz hinduističkog božanstva Šive, gospodara opšteg plesa stvaranja; kosmički simbol zivota, smrti i ponovnog rađanja

nationalism /'næʃənə,lɪzəm, 'næʃnə-/ [n]

nacionalizam, termin kojim se označava trend koji se javlja sredinom 19. veka karakterističan po tendenciji da kompozitori unose nacionalističke odlike u svoja dela

natural [sign] /'nætʃrəl, -tʃərəl/ [n] razrešnica, razrešilica, povratnica, znak za razrešenje ⇔ cancel ⓘ *see illus.:* ACCIDENTALS

naturalism /'nætʃrə,lɪzəm, -tʃərə-/ [n] naturalizam, umetnički, posebno književni pravac koji se nastavlja na realizam

naturals ⇔ KEY [1] ▶ white keys

nave /neɪv/ [n] brod, središnji prilaz glavnom oltaru u crkvenoj arhitekturi; bio romanički, gotički ili klasični, prostire se od ulaza - koji može imati odvojeno predvorje, narteks - do svetišta, a sa strane mu se nalaze niži bočni brodovi odvojeni od glavnog broda arkadama

nay ⇔ ney

nazard ⇔ nasard

n.b. *abbr.* → nota bene (*Lat.:* note well - obrati pažnju, upamti dobro)

N.C. *abbr.* → no chord (najčešće u džez muzici) sa značenjem: na tom mestu u partituri treba svirati uz pratnju

Neapolitan /,niə'pɒlɪtən/ [adj] napuljski, napolitanski

neck /nek/ [n]

[1] vrat kod gudačkih i trzalačkih instrumenata, dugački, uzani deo između tela (korpusa) i glave instrumenta ⇔ handle [2]:

- ~ bracket ⇔ shoulder;
- ~ plate - (metalna) pločica za vrat gitare standardnih dimenzija koja spaja vrat i telo gitare;
- bolt-on ~ - prišrafljen vrat, vrat prišrafljen na telo gitare;
- set ~ - „setovan“ vrat, vrat gitare zalepljen na telo;

[2] "sacna", "lula" kod saksofona;

[3] „vrat“ harfe, deo harfe na kome se nalaze obrtni diskovi mehanizma (harmonic curve)

ⓘ *see illus.:* HARP

neckjoint /'nek,dʒɔɪnt/ [n] koren vrata (električne gitare) ⓘ *see:* HEEL

necklace /'neklɪs/ [n] ogrlica: rattle ~ - ogrlica zvečka, zvečea ogrlica

neck piece /'nek,pi:s/ [n] glava flaute ⓘ *see illus.:* FLUTE

nederpop /'nedəp,pɒp/ [n] nederpop, termin koji je usvojen sredinom 1970-ih da označi holandsku pop muzičku scenu 1960-ih i 1970-ih na

holandskom jeziku koja je stekla svetsku prepoznatljivost zahvaljujući bendovima Shocking Blue, Golden Earring, Focus i sl.

needle /'ni:dəl/ [n] igla (gramofonska) ⇔ stylus

neighbo[u]ring ⇔ adjacent

nembutsu /nem'bu:tsu/ [n] pesme koje su originalno koristili budistički sveštenici za popularizuju budističkog učenja; danas su to pesme koje prethode *es*a plesu

neo- /,ni:əu/ [pref.] prefiks koji označava oživljeno interesovanje za nešto iz prošlosti

Neo-Baroque /,ni:əu'bə'rɒk, -bə'rəuk/ [n] neobarok, pokret u muzici s kraja 19. i početka 20. veka koji traži inspiraciju u formama i stilovima vezanim za barokni period, uključujući i dela Johana Sebastjana Baha ⇔ *MOVEMENT* [1] ▶ Back to Bach movement

neoclassic(al) /,ni:əu'klæsɪk(ə)/ [adj] neo-klasičan

neclassicist /,ni:əu'klæsɪsɪst/ [n] neoklasičar

Neoclassicism /,ni:əu'klæsɪsɪzəm/ [n] neoklasicizam, jedan od istorijskih stilova koji se u muzici javlja 20-ih godina 20. veka, naročito u Francuskoj kao reakcija na romantizam i impresionizam; kompozitori ovog pravca teže jasnoj muzičkoj formi, tražeći uzore forme u klasiци i baroku, ali uz potpuno slobodan i savremen harmonski jezik i slobodan tretman disonanci

neo-Dada(ism) /,ni:əu'dɑ:dɑ:/ [n] neo-dada(izam), naziv umetničke grupe formirane 1960. godine u Parizu

neofolk /,ni:əu'fəuk/ [n] neofolk, vid eksperimentalne muzike inspirisane folk muzikom u sklopu postindustrijske muzičke scene; javlja se ili u akustičnoj formi ili sa akustičnom folk instrumentacijom praćenom klavirom, žičanim instrumentima i elementima industrijske i eksperimentalne muzike

neologism /nɪ'blɒ,dʒɪzəm/ [n] neologizam, nova reč, novo značenje postojeće reči, usvojenica iz stranoga jezika, koja u rečnik ulazi kako bi se imenovao novi predmet, pojava ili fenomen, zamenila strana reč ili kako bi se ekonomičnošću, ekspresivnošću ili stilističnošću konkurisalo postojećem pojmu

neoromantic /,ni:əurəu'mæntɪk/ [adj] neoromantičan

Neoromanticism /,ni:əurəu'mæntɪsɪzəm/ [n] neoromantizam, termin pod kojim se u muzici podrazumevaju stilski elementi romantizma koji

su prisutni u muzici, tj. kod pojedinih autora prve polovine 20. veka

neoromanticist /,ni:əurəu'mæntəstɪst/ [n] neoromantičar

neoteric /,ni:əu'terɪk/ [adj] moderan, koji je u trendu ⇔ modern, fashionable, trendy; ~ genre – moderni/aktuelni žanr; [2] pomodan, mondenski

nerdcore ⇔ nintendocore

nerve /nɜ:rv/ [n] nerv; acoustic/auditory/aural ~ - slušni nerv; vestibular ~ - vestibularni nerv

nervous /'nɜ:vəs/ [adj] nervozan

nervously /'nɜ:vəsli/ [adv] nervozno ⇔ *CON* ▶ con ansia; con apprensione

network /'net,wɜ:k/ [n] mreža:

- broadcasting ~ – radiodifuzna mreža;
- distribution ~ – distributerska mreža;
- Integrated Services Digital ~ - digitalna mreža integrisanih servisa, standard u komunikacijama koji omogućava digitalan prenos audio, mrežnih i video podataka preko jedne linije s podacima → *acro.* ISDN

neum(e)s /nu:mz; nju:mz/ [n, pl.] neume, grafički znaci za beleženje muzičke melodije kao osnovni element zapadnih i istočnih sistema muzičke notacije od 9. veka do pojave petolinijskog notnog sistema; bile su izvedene iz starih akcentskih i drugih znakova, a sastojale su se od kuka, zareza, crtica i njihovih kombinacija; neume su prvenstveno znaci za beleženje visine tona, ali tako što su izvođača samo podsećale na već poznatu melodiju, odnosno upozoravale ga na njen uzlazni ili silazan karakter; tokom vremena su se razvile u složen sistem koji je omogućavao srazmerno potpun opis crkvenog pojanja; na evropskom Zapadu neume su posle XII veka zamenjene menzularnom notacijom ① *see illus.* »*Neumes through History*«:

- ~s in campo aperto - neume bez notnog sistema koje su se ispisivale iznad teksta; jedna neuma je mogla da predstavlja jedan ton ili niz tonova iste visine koji se pevaju na jednom slogu, kao i promene u visini tona i trajanje unutar svakog sloga, ali ne i preciznu tonsku visinu, niti intervalske vrednosti ⇔ cheironomic neum(e)s; .
- Aquitanian ~s – akvitanijske neume, korišćene u zapisima u Akviraniji (južna

- Francuska) i Španiji;
- Beneventan ~s – beneventanske neume, neume korišćene u zapisima crkava u oblasti Benevento u južnoj Italiji, primer dijastematske notacije ① *see*: DIASTEMATIC NEUMES;
 - cheironomic ~s ⇔ neumes in campo aperto;
 - compound ~s – složene neume;
 - diastematic ~s – dijastematske neume koje su izražavale relativnu visinu tonova između neuma ispisivanjem na različitim visinama u odnosu na tekst ⇔ heightened neumes;
 - heightened ~s ⇔ diastematic neumes;
 - Messine ~s ⇔ Metz ~s;
 - Metz ~s - neume iz muzičkih zapisa manastira Metz u severoistočnoj Francuskoj ⇔ Messine neumes;
 - simple ~s – proste neume;
 - square ~s – kvadratne neume (13. vek i nadalje, posle uvođenja četvorolinijskog sistema); note su četvrtastog oblika; male grupe uzlaznih nota na slogu beleže se kao naslagani kvadratići koji se čitaju odozdo nagore, dok se silazne note beleže kao romboidi koji se čitaju s leva na desno ① *see*: NOTATION ▶ SQUARE NOTATION;
 - Slavic ~s – slovenske neume
- neurofunk /,njuərəu'fʌŋk/ [n] neurofank, podžanr dram en bejs stila koji se javlja između 1997. i 1988. u Londonu kao progresija tehstepa (→ techstep) uz utucaje od tehna, preko hausa do džeza ① *see*: DRUM & BASS
- new beat /nju: 'bi:t/ [n] »nju bit«, termin koji je 1980-ih korišćen za dva različita žanra elektronske dens muzike: 1) početkom 1980-ih, termin je u SAD predstavljao je opšti termin za novi zvuk, veoma različit od Hi-NRG diska, novog talasa, sintpopa i sl.; uskoro je zamenjen drugim nazivima, tako da se za nekadašnje nju bit hitove danas smatra da pripadaju nekim drugim, uglavnom haus i tehno stilovima; 2) u Britaniji se termin koristio u periodu 1987-1988 za razne lokalne ejsid haus/tehno rejv produkcije, označavajući novi zvuk dens muzike i manje komercijalnu alternativu britanskog evrobita
- new dandies ① *see*: NEW ROMANTICISM
- newgrass ⇔ BLUEGRASS ▶ progressive bluegrass
- new jack swing /nju: dzæk swɪŋ/ [n] »nju džek sving«, hibridni stil koji su svirali uglavnom crni muzičari i koji predstavlja fuziju ritmova, semplova i produkcionih tehnika hip-hopa i dens-popa sa urbanim R&B zvukom, ali i tradicionalnim i smut džezom, elektronikom i fankom; vrhunac popularnosti stiće tokom 1990-ih; ključni producenti: Babyface i Teddy Riley
- new prog /nju: prɒɡ/ [n] novi progresivni rok, post-progresivni rok; stil u rok muzici karakterističan za veliki broj alternativnih i eksperimentalnih rok bendova koji uključuju elemente progresivnog roka ili imaju široki, muzički raznorodan pristup rok muzici koji se može okvalifikovati kao progresivan ⇔ nu prog, post-prog, ROCK ▶ postprogressive rock
- new romanticism /nju: rəu'mæntɪsɪzəm/ [n] novi romantizam, pokret u pop kulturi koji se javlja 1979. u Londonu i dostiže vrhunac 1981., kao reakcija na pank, manifestujući se kao ponovno oživljavanje glam roka s početka 1970-ih; u ranim fazama, pokret se sreće pod brojnim imenima: "new dandies", "romantic rebels", "peacock punk", "the futurists", "the cult with no name" ili "Blitz kids"; muziku novog romantizma obeležili su, između ostalih, Duran Duran, Ultravox, Visage, Spandau Ballet, ABC i dr.
- new simplicity /nju: sɪm'plɪsɪtɪ/ [n] »nova jednostavnost«, stilska tendencija koja se javlja 1970-ih među kompozitorima iz Nemačke, Holandije i Skandinavije pod snažnim uticajem američkog minimalizma
- new wave of new wave /nju: 'weɪv əv nju: 'weɪv/ [n] novi talas novog talasa, termin koji su skovali novinari kako bi opisali podžanr koji se javlja na britanskoj alternativnoj rok sceni početkom 1990-ih sa stilskim korenima u pank roku, post-panku i novom talasu; pokret je bio kratkog veka i nekoliko bendova koji su ga obeležili (The Clash, Blondie, Wire, The Stranglers) se kasnije utapa u popularniji i komercijalno uspešniji britpop → *acro*. NWONW
- next /nekst/ [adj, adv] sledeći: next but one/two – preposlednji/treći od kraja: *Focus on the next bar but one on the right!* (*Usredsredi se na preposlenji takt s desna*)
- ney /neɪ/ [n] nej svirala, drevni narodni duvački

instrument srednjoistočne muzičke tradicije sa 5-7 rupa (7 u turskoj i arapskoj, 6 u persijskoj tradiciji); zvuk se proizvodi tako što se vazduh jezikom usmerava u otvor na vrhu svirale, tako da se zvuk praktično formira iza gornjih zuba unutar usne duplje, što instrumentu daje specifičnu boju; srodnik kavalu (→ kaval) u balkanskoj tradiciji ⇔ nai, nay, nye, gagri tuiduk, karghy tuiduk; ① *see*: TAKHT

- ~-anban – iranske gajde poreklom iz Mesopotamije, najstarije poznate gajde sa hiljadugodišnjom istorijom;
- ~-hindi – indijska flauta prisutna u iranskoj muzičkoj tradiciji

ngoma /^əŋ'gəʊmə, ^əŋ'gɒm-/ [n] («bubanj» na svahili jeziku) bubanj prisutan u muzičkoj tradiciji nekih Bantu naroda u istočnoj Africi; u ngoma ansamblima ima više bubnjeva različite veličine (caja – najveći, mula – bubanj srednje veličine; cachimbo – najmanji bubanj) koji zajedno proizvode složene kros-ritmove; generalno, bubnjevi su cilindričnog oblika i imaju jednu opnu preko gornjeg otvora, dok je donji otvoren

night /'naɪt/ [n] noć: first ~ ⇔ première

night-club /'naɪt,klʌb/ [n] noćni klub, bar, obično sa muzičkim i drugim zabavnim sadržajima ① *see*: BAR [3]

night-clubbing /'naɪt,klʌbɪŋ/ [n] obilaženje noćnih klubova

nimble /'nɪmbəl/ [adj] hitar, brz, žustar: ~ fingers – brzi prsti

nimbly /'nɪmbli/ [adv] (u izvođenju) hitro, žustro, brzo ⇔ *CON* ▶ con celerità

nintendocore /'nɪn'tendəʊ,kɔ:/ [n] nintendo kor, muzički žanr koji predstavlja fuziju agresivnih stilova modernog roka sa čiptjunom (→ cheeptune) i muzikom video igara; razvio se iz raznih stilova hardkor pank i hevi metala, ali i pod uticajem mnogih drugih muzičkih žanrova ⇔ nerdcore; *ROCK* ▶ nintendo rock, video rock

ninth /'naɪnθ/ [n] nona, složeni interval koji se sastoji iz oktave + sekunde:

- major ~ - velika nona, interval koji se sastoji iz 14 polustepena (oktava + 2);
- minor ~ - mala nona, interval koji se sastoji iz 13 polustepena (oktava + 1)

nobilmente ⇔ *NOBLE* ▶ in a noble fashion

nobile ⇔ *NOBLE* ▶ In a noble fashion

noble /'nəʊbəl/ [adj] otmen, plemenit, aristokratski:

in a ~ fashion – otmeno, aristokratski (kao oznaka za interpretaciju) ⇔ nobile, noblimente

noble savage /'nəʊbəl 'sævɪdʒ/ [n] plemeniti divljak, književni motiv koji počiva na mitu baziranom na romantičnoj ideji o 'prvobitnoj vrlini' (kao suprotnosti prvobitnom grehu), o povratku sebi i svojim sposobnostima, povratku prirodi i svemu naturalnom i nedotaknutom rukom tehnologije

nocturne /'nɒktɜ:n/ [n] nokturno, kraća instrumentalna, najčešće klavirska, kompozicija setnog, sanjarskog karaktera karakteristična za romantičarski stil; evocira atmosferu noći

node /nəʊd/ [n] čvor, nepomična tačka na telu koje treperi

noël /nəʊ'el/ [n] *Fr.* božićna pesma ⇔ nowell

nogaku /'nɒgə'ku/ [n] nogaku, muzika koja prati izvođenje japanske noh drame (→ noh); predstavu prati hor i hajaši ansambl (→ *ensemble* ▶ hayashi ensemble) koji se sastoji od 4 muzičara: tri bubnjara (3 vrste bubnja: bubanj *shime-daiko*, *ōtsuzumi*-bubanj koji se drži na kuku, *kotsuzumi*-bubanj na ramenu) i šinobue (*shinobue*) flautista; uloga orkestra je funkcionalna i važna – on stvara zvučnu atmosferu, ritmove, prati radnju i pevanje glumaca i hora i njihovu igru

noh /nəʊ/ [n] no(h) drama; japanska pevana muzička drama, sa pesmom i stilizovanom igrom (glumom i pantomimom sa umetnutim baletskim tačkama) koje prati orkestar; pevanje je tonalno ograničeno, sa dugim repetitivnim i monotonim pasažima, kojima se publika dovodi u stanje transa; glumci su najčešće pod maskama koje imaju simboličke funkcije; no(h) pozorište je uticalo na Bertolda Brehta, Pitera Bruka, Eugenia Barbu, Grotovskog, i na savremene kompozitore poput Britna, Mesijena, Ksenakisa, Štokhauzena

noise /nɔɪz/ [n]

[1] buka, galama, graja, vika; žamor: to make/produce (a) ~ - praviti buku/galamu i sl.; to cut down on/reduce the ~ - stišati, utišati buku ① *see*: DIN, RACKET, UPROAR, PANDEMONIUM, HULLABALOO, HUBBUB, CLAMOR, BABEL:

- ~ source – izvor buke;
- constant ~ – stalna/neprestana buka;
- crowd ~ - žamor publike;
- deafening ~ - zaglušujuća buka;

- shrill ~ - piskava/drečava buka;
 - [2] šum, brujanje;
 - background ~ - pozadinski šum, šum filmske ili TV slike;
 - band-pass ~ - pojasno propušteni šum;
 - blank ~ ⇔ white noise;
 - colo(u)red ~ - obojeni šum, šum koji hvata samo jedno uže područje frekvencija;
 - high-pass ~ - visoko propušteni šum;
 - low-pass ~ - nisko propušteni šum;
 - microphone ~ - mikrofonski šum;
 - microphone self-~ - sopstveni šum mikrofona, električni šum ili pisak koji mikrofonski sam stvara;
 - narrow-band ~ - uskopojasni šum;
 - pink ~ - ružičasti šum;
 - surface ~ - površinski šum;
 - uniform masking ~ - jednoliko maskirajući šum;
 - white ~ - beli šum, širokopojasni šum čija je spektralna gustina nezavisna od frekvencije ⇔ blank noise
 - [3] zvuk (iz bilo kog izvora, kao česti element muzike):
 - (the) ~s of nature - zvuci prirode ⇔ nature's noise; *SOUND* [1] ▶ (the) sounds of nature;
 - ambient ~ - ambijentalni zvuci (u akustici, a posebno u akustičkom inženjerstvu) svi zvuci u pozadini primarnog zvuka, tj. zvuka koji je predmet monitoringa (zvuk talasa, saobraćajna buka, pesma ptica i sl.) ⇔ background noise;
 - background ~ ⇔ ambient noise;
 - man-made ~ - zvuci koje pravi čovek;
 - nature's ~ ⇔ (the) noises of nature;
 - [4] neprijatan, neharmoničan zvuk (iz bilo kog izvora)
- noiseless /'nɔɪzls/ [adj] bešuman
- noiselessly /'nɔɪzlsli/ [adv] bešumno
- noisemaker ⇔ cog rattle
- noisy /'nɔɪzi/ [adj] bučan, glasan
- noisily /'nɔɪzli/ [adv] bučno, glasno
- noize ⇔ power noise
- nomenclature /'nɔmənkleɪtʃər/ [n] nomenklatura: musical ~ - muzička nomenklatura
- non arpeggiato ① *see*: HARP
- nondo /'nɒndəu/ [n] nondo, instrument koji se sastoji od metalne ploče preko čijih su suprotnih stranica razapete i zategnute žice tako da je ploča blago savijena u obliku slova "u"; svira se palicama
- nonet /'nɒ'net/ [n] nonet:
- [1] grupa od devet pevača ili svirača;
 - [2] kamerna kompozicija za devet solističkih instrumenata ili glasova
- non-harmonic relation ⇔ false relation
- non-legato /'nɒnlɪ'gɑ:təu/ non-legato, oznaka da note treba izvoditi nešto duže, ali ipak odvojeno (tenuto i non-legato se obeležavaju istim znakom)
- nonoctave ⇔ *OCTAVE* ▶ pseudo-octave
- nonole ⇔ nonuplet
- non /'nɒn/ [pref] ne:
- ~ presto - ne brzo
 - ~ tanto - umereno, ne previše;
 - ~ tanto allegro - ne previše brzo, ne tako brzo;
 - ~ troppo - umereno, ne previše;
 - ~ vibrato - bez vibrata → *abbr.* non vib.
- non ped. *abbr.* → instrukcija (u klavirskoj muzici): *otпусти desni pedal*
- nonuplet /'nɒnʌplɪt/ [n] novemola ⇔ nonole
- non vib. *abbr.* → non vibrato
- normaphone /'nɔ:mə'fəʊn/ [n] normafon, limeni instrument sličan saksofonu, ali sa ventilima poput trube; izum Richard-a Oskar-a Heber-a
- norsecore /'nɔ:'skɔ:/ [n] norskor, stil blek metala; termin se, takođe, koristi kao derogativni termin kojim se označava skandinavski blek metal scena
- nortec /'nɔ:tek/ [n] nortek, žanr elektronske muzike iz Tihuane, Meksiko; stiče popularnost 2001. godine, a karakterišu ga hard dens bitovi i semplovi iz tradicionalne meksičke muzike (Banda sinaloense i Norteño)
- nota /'nəʊtə/ [n] nota, rana srednjovekovna plesna muzika (kasni 13. vek) poreklom iz Engleske
- notable ⇔ famous
- notate /'nəʊ'teɪt/ [v] notirati
- notation /'nəʊ'teɪʃn/ [n] notacija, notno pismo, sistem muzičkih simbola kojima se beleže muzička dela sa konačnim ciljem da se utvrde muzičke varijable kao što su visina tonova, trajanje tonova, artikulacija, tempo, dinamika, pauze, boja i redosled:
- ABC ~ - ABC notacija, format za zapisivanje melodija na jednostavan način čiji je tvorac Chris Walshaw; koristi se za slanje melodija putem e-maila, za objavljivanje na Internetu i sl.; postoji niz

- različitih softverskih paketa za rad sa ABC datotekama na različitim platformama;
- alphabetic(al) ~ - slovna, abecedna notacija ⇔ letter notation;
 - Boethian ~ - Boecijeva notacija, notacija u kojoj se prvih petnaest slova azbuke koristi za predstavljanje nota u rasponu od dve oktave, nazvana po rimskom hrišćanskom filozofu s početka 6. veka, Manliusu Severinusu Boetiju, iako se sa sigurnošću ne zna da li je on tvorac ovog sistema;
 - Byzantine ~ - vizantijska notacija ⇔ Chrysanthean notation:
 - ▶▶ paleo-Byzantine ~ - paleovizantijska notacija, najranija faza u razvoju vizantijske muzičke notacije (900 -1200);
 - ▶▶ middle-Byzantine ~ - srednjovizantijska notacija – okrugla ili Damaskinova (1200-1400);
 - ▶▶ late-Byzantine ~ - kasnovizantijska notacija (1400-1821) ⇔ Kukuzel notation;
 - ▶▶ modern Byzantine ~ - moderna vizantijska notacija (od 1821. nadalje);
 - Chrysanthean ~ ⇔ Byzantine notation;
 - dance ~ - koreografska notacija, koreografski zapis ⇔ movement notation;
 - Daseian ~ - Dasia-notacija, vrsta zapadnoevropske notacije iz 9. i 10. veka kojom su zapisani anonimni muzički traktati *Musica enchiridias* i *Scolica enchiridias*, najstariji poznati zapisi polifone muzike ⇔ Dasian notation:
 - Dasian ~ ⇔ Daseian notation;
 - diagram ~ ⇔ graphic notation;
 - diastematic ~ - dijastematska notacija (notacija koja prikazuje visinu tona višim ili nižim položajem notnih znakova, eventualno smeštenih na linijama);
 - ecphonic ~ - ekfonetska notacija, prva srednjovekovna notacija; u vizantijskoj liturgijskoj muzici, vrsta akcentne notacije kojom se označivao samo recitativni način čitanja liturgijskih tekstova, bez naznake visine tonova; sačuvala se u vizantijskim rukopisima iz 8–15. veka; srodni oblici znakova nalaze se i u sirijskim, armenskim i koptskim liturgijskim knjigama iz 6–16. veka;
 - German plainsong ~ - gotška notacija, “potkovičasta” notacija;
 - graphic ~ - grafička notacija, nekonvencionalni način notacije u savremenoj muzici ⇔ diagram notation;
 - GUIDO music ~ - kompjuterska GUIDO muzička notacija dizajnirana tako da logički predstavlja sve aspekte muzike u kompjuterski čitljivom formatu;
 - guitar ~ - notacija za gitaru ① see: *DIAGRAM* ▶ GRAPHIC CHORD DIAGRAMS; TABLATURE;
 - finger ~ - notacija kojom se beleže hvatovi, a ne tonske visine, tabulatura ⇔ touch notation; tablature;
 - flexible ~ - fleksibilna notacija, moderni sistem notacije koji dozvoljava izvođaču da sam odredi neke detalje kompozicije tokom izvođenja;
 - gong-che ~ - (drevna) kineska ideogramska notacija; još uvek se koristi za tradicionalne kineske instrumente i opere; vremenom je izgubila na popularnosti: zamenjuje je *jianpu* (→ jianpu), a ne tako retko i standardna zapadna notacija;
 - Kukuzel ~ - Kukuzeljeva notacija (od: Saint John Kukuzelis, srednjovekovni vizantijski kompozitor, pojac i reformator crkvene muzike) ⇔ *NOTATION* ▶ *BYZANTINE NOTATION* ▶▶ late-Byzantine notation;
 - Laban dance ~ system ⇔ labanotation;
 - letter ~ ⇔ alphabetic(al) notation;
 - mensural ~ - menzuralna notacija, sistem kvadratnih notnih znakova u periodu 13–16. v.; za razliku od prethodnih notacija koje su se zasnivale na principu naglašeno-nenaglašeno, menzuralna notacija se oslanja na princip duže-kraće, nastojeći da tačno odredi trajanje nota; uveo ju je oko 1250. Franko iz Kölna; u 15. veku notne vrednosti počinju da se pišu belim (šupljim) kvadratnim neumama, tzv. “bela menzuralna notacija”(white notation); pojedinačne note i ligature sada imaju određeno trajanje, što ranije kod neuma nije bilo precizirano i imaju nazive) ① see: MAXIMA, LONGA, BREVIS, SEMIBREVIS,

MINIMA, SEMIMINIMA, FUSA, SEMIFUSA;

MENSURAL NOTATION/MENZURALNA NOTACIJA

- microtonal ~ - mikrotonalna notacija, notacija koju je razvio Rauf Yekta Bey (1871-1935), turski muzikolog; njegov sistem se bazira na 4 povisilice (grubo: +25 centi, +75 centi, +125 centi and +175 centi) i 4 snizilice (grubo: -25 centi, -75 centi, -125 centi i -175 centi);
- modal ~ - modalna notacija, notacija koju su razvili kompozitori Notre-Dame škole u periodu od 1170. do 1250. godine; uvođenjem obrazaca baziranim na metričkim stopama klasične poezije, ova notacija predstavlja prvi korak prema menzuralnoj notaciji;
- movement ~ ⇔ dance notation;
- Nashville ~ - metod zapisivanja ili "skiciranja" muzičkih ideja korišćenjem brojeva umesto imena akorda: 1///4///5///1/// (umesto: C///F///G///C///) ① see: SYMBOL ▶ NASHVILLE NUMBER SYSTEM;
- neumatic ~ - neumatska notacija (6.-13. v.), notacija kojom je zapisana sva jednoglasna muzika srednjeg veka, a bazira se na neumama ① see: NEUM(E)S;
- number ~ - broičana notacija, cifarna notacija, ciferistička notacija, beleženje tonova lestvice arapskim brojevima umesto notama;
- pictographic ~ - piktografska notacija, muzička notacija koja beleži generalni melodijski oblik, a ne specifične note;
- plainsong ~ ⇔ square notation;
- Roman ~ ⇔ square notation;
- slash ~ - "sleš" notacija, notacija "sa kosim crtama" koja pratećem izvođaču ili izvođačima predstavlja signal da shodno simbolu iznad sistema kreiraju svoj sopstveni ritamski obrazac; broj kosih crta odgovara broju doba;
- square ~ - kvadratna notacija, koralna notacija (oblik srednjovekovne neumatske notacije koji se razvio u 13. veku, a sreće se i danas u rimokatoličkim liturgijskim knjigama); ⇔ plainsong notation, Roman notation, NOTE ▶ choral notes;
- staff ~ - notacija u notnom/linijskom sistemu za razliku od tabulature i sl.;
- time unit box ~ system - TUBS

notacija, jednostavni sistem za notiranje ritma u muzici; sastoji se od jednog ili više nizova kvadratića, gde svaki kvadratić predstavlja fiksnu jedinicu vremena; najkorisnija za prikazivanje odnosa između složenih ritmova, kao što su poliritmovi koje bi bilo teško uočiti u tradicionalnoj muzičkoj notaciji → *acro.* TUBS;

- touch ~ ⇔ finger notation;

notational /nəʊ'tetʃnəl/ [adj] notacioni

notch /nɒtʃ/ [n] zasek, zarez, stepen

note /nəʊt/ [n] nota, simbol pomoću koga se na linijskom sistemu zapisuje trajanje i visina tona ⇔ tone:

- ~ cluster - klaster, „tonski grozd“;
- ~ of resolution - razrešni ton, razrešavajući ton;
- ~s of the chord ⇔ essential notes/tones;
- ~s on the boundary of the chest voice and the head voice - prelazni tonovi na granici grudnog i registra glave;
- ~ sign - notni znak;
- ~ value - notna vrednost, dužina note;
- accessory ~ ⇔ auxiliary note (1);
- adjacent ~ - susedna nota ⇔ neighbo(u)ring note;
- altered ~s - vanlestvični tonovi ⇔ chromatic notes, foreign notes; TONE ▶ chromatic tones; foreign tones;
- alternating ~ ⇔ auxiliary note (1);
- auxiliary ~ - 1) skretnica, skretnični ton ⇔ returning/alternating/accessory/ornamental note; ① see: BY-NOTE; 2) (auxiliary ~ entering skipwise) slobodna skretnica, uskočna skretnica; 3) (auxiliary ~s) - sporedni tonovi/note (u ukrasima) ⇔ non-essential notes, subsidiary notes, participating notes, grace notes;
- beamed ~s - note povezane spojnicom;
- black ~s - note sa crnom notnom glavom (manje od polovin[k]e);
- blue ~s - »blu tonovi«, karakteristični netemperovani sniženi tonovi u džezu i bluzu - obično treći i sedmi ton durske lestvice ⇔ blue tones, PITCH [1] ▶ bent pitch;
- by~ - skretnica u širem smislu: svaki vanakordski ton udaljen za sekundu od

Note and rest value names and symbols				
Notes	Rests	Duration	AMERICAN	BRITISH
		8	octuple whole note	maxima (note/rest)
		4	quadruple whole note/note rest	longa (note/rest)
		2	double whole note/note rest	breve (note/rest)
		1	whole note/note rest	semibreve (note/rest)
		1/2	half note/note rest	minim (note/rest)
		1/4	quarter note/note rest	crotchet (note/rest)
		1/8	eighth (8 th) note/note rest	quaver (note/rest)
		1/16	sixteenth (16 th) note/note rest	semiquaver (note/rest)
		1/32	thirty-second (32 nd) note/note rest	demisemiquaver (note/rest)
		1/64	sixty-fourth (64 th) note/note rest	hemidemisemiquaver (note/rest)
		1/128	one-hundred-and-twenty-eighth (128 th) note/note rest	semihemidemisemiquaver quasihemidemisemiquaver (note/rest)

akordskog (uključujući prolaznicu i slobodnu zadržnicu) ⇔ neighbo[u]ring note/ tone;

- changing ~ - napuštena skretnica, odskočna skretnica ⇔ escape note, [nota] cambiata;
- characteristic ~ ⇔ leading note;
- choral ~s ⇔ NOTATION ▶ square notation;
- chromatic ~ ⇔ TONE ▶ altered tone;
- chromatic ~s ⇔ altered notes;
- crushed ~ ⇔ acciaccatura [1];
- common ~ - zajednički ton ⇔ connecting note; TONE ▶ common tone;
- connecting ~ ⇔ common note;
- consecutive ~s - uzastopne note ⇔ successive notes;
- cue ~s - »štihnote«, sitno pisane note kao

naznaka tonova neke druge deonice radi orijentacije izvođaču ⇔ small notes, cue [2], lead [3];

- distorted ~s - izobličene note/tonovi;
- dotted ~ - punktirana nota, nota sa tačkom;
- double dotted ~ - duplo punktirana nota; nota sa dve tačke;
- double-stem ~ - nota sa dvostrukim vratom;
- double [whole] ~ - *Am. brevis*, nota brevis ⇔ brevis;
- eighth ~ - *Am. osmin[k]a note* ⇔ quaver
① see *illus.: Note and Rest Value Names and Symbols*;
- enharmonic ~s - enharmonski tonovi: tonovi koji se različito notiraju, ali imaju identičnu visinu (npr. *cis - des*);
- escape ~ ⇔ changing note;

- essential ~ ⇔ principal note;
- essential ~s – akordski tonovi, harmon[ij]ski tonovi ⇔ notes of the chord;
- first partial ~ ⇔ fundamental note;
- flagged ~ – nota sa barjačićem;
- flageolet~s ⇔ harmonics [1], harmonic tones;
- flat(tened) ~ – snižena nota;
- foreign ~s ⇔ nonharmonic notes;
- fundamental ~/tone – 1) osnovni/temeljni ton alikvotnog niza ⇔ generator, *TONE* ▶ prime tone, first partial note; *HARMONIC* ▶ first harmonic; 2) basov ton;
- ghost ~ – »duh« nota (nota koja se više oseća nego čuje, posebno kod perkusija);
- grace ~s ⇔ auxiliary notes (3);
- half ~ – *Am.* polovin[k]a note ⇔ minim;
- hand ~ – ton prigušen rukom (kod roga);
- holding ~/tone – ležeći ton u nekom od gomjih glasova ⇔ *PEDAL* ▶ inverted pedal; stationary note/tone, sustained note/tone;
- leading ~ – vođica, prehodnica ⇔ characteristic note/tone, sensible note/tone, *SEVENTH* ▶ essential seventh;
- leaning ~ ① *see*: APPOGGIATURA;
- measure ~ – jedinica brojanja, donji broj u standardnoj oznaci takta ⇔ beat [2];
- movable ~ – pomična nota, pokretna nota (kao očigledno sredstvo u nastavi solfeđa);
- muted ~ ⇔ *TONE* ▶ muted tone;
- natural ~s – 1) prirodni tonovi, bez predznaka ⇔ *TONE* ▶ natural tones; 2) tonovi dobijeni na duvačkim instrumentima sa čašičastim usnikom bez upotrebe klapni, ventila ili povlačka ⇔ open notes, primary notes;
- neighbo[u]ring ~ ⇔ 1) by-note; 2) adjacent note;
- nonchord ~s ⇔ nonharmonic notes;
- non-essential ~s ⇔ auxiliary notes (3);
- nonharmonic ~s – neharmonijski tonovi, vanakordski tonovi, figurativni tonovi – tonovi koji se javljaju unutar određenog tonaliteta, iako su akordu unutar koga se javljaju strani (zadržice, skretnice i prolaznice) ⇔ foreign notes, nonchord notes, unessential notes;
- [nota] cambiata ⇔ changing note;
- octuple whole ~ (*Am.*) ⇔ maxima;
- one-hundred-and-twenty-eighth ~ – *Am.* stodvadesetosmin[k]a note ⇔ quasihemidemisemi-quaver; semi-hemidemisemi-quaver ① *see illus.: Note and Rest Value Names and Symbols*;
- open ~ ⇔ *TONE* ▶ open tone;
- ornamental ~ ⇔ auxiliary note (1);
- paired ~s – paralelni intervali svirani na klaviru jednom rukom;
- participating ~s ⇔ auxiliary notes (3);
- passing ~ – prolaznica, prolazni ton, prohodni ton, prolazna nota, prohodna nota;
- pedal ~ ⇔ *TONE* ▶ pedal tone;
- preceding ~ – prethodna nota;
- prime ~ – donja nota u intervalu;
- principal ~/tone – glavna nota, glavni ton (u trileru i sl.) ⇔ essential note;
- quadruple whole ~ (*Am.*) ⇔ longa;
- quarter ~ – *Am.* četvrtin[k]a note ⇔ CROTCHET) ① *see illus.: Note and Rest Value Names and Symbols*;
- recitation ~ – ⇔ reciting note;
- reciting ~ – reperkusa, recitanta, dominantna, tenor ⇔ recitation note, repercussion, dominant, tenor [3];
- red ~s – crvene note, u srednjovekovnoj muzici note koje su bile obeležene crvenom bojom kako bi se lakše uočile;
- returning ~ ⇔ auxiliary note (1);
- scale ~[s] – lestvični ton[ovi];
- sensible ~ ⇔ leading note;
- sharp[ened] ~ – povišena nota;
- simultaneous ~s – istovremene note, note koje zvuče istovremeno;
- sixteenth ~ – *Am.* šesnaestin[k]a note ⇔ semiquaver ① *see illus.: Note and Rest Value Names and Symbols*;
- sixty-fourth ~ – *Am.* šezdesetčetvorka [note], šezdesetčetvrtina [note] ⇔ HEMIDEMISEMIQUAVER, SEMIDEMISEMIQUAVER ① *see illus.: Note and Rest Value Names and Symbols*;
- small ~s ⇔ cue notes;
- staff/stave~s – note u okviru notnog, tj. linijskog sistema;
- stationary ~ ⇔ holding note;

- stopped ~ ⇔ *TONE* ▶ muted tone;
 - scratch ~ - (kod gudačkih instrumenata) škripavi zvuk koji se dobija velikim pritiskom gudala na žicu ⇔ *ecrasé* ① *see: ARTICULATION [2]* ▶ *ARTICULATION ON BOWED INSTRUMENTS*
 - strike ~ - ton i boja koji se dobijaju odmah po prvom udarcu u zvono;
 - structural ~ - strukturalne note: prva, četvrta i peta nota u lestvici kao osnovni tonovi tri glavna trozvuka;
 - subsequent ~ - sledeća nota;
 - subsidiary ~s ⇔ auxiliary notes (3);
 - successive ~s ⇔ consecutive notes;
 - sustained ~ ⇔ holding note;
 - thirty-second ~ - *Am.* tridesetdvojka, tridesetdvojina (note) ⇔ demisemiquaver; *QUAVER* ▶ quadruple quaver ① *see illus.: Note and Rest Value Names and Symbols;*
 - unessential ~s ⇔ nonharmonic notes;
 - white ~ -note sa belom notnom glavom (polivin[k]a, cela nota itd.);
 - whole ~ - *Am.* cela nota, semibrevis ⇔ semibreve; ① *see illus.: Note and Rest Value Names and Symbols;*
 - wolf~ ⇔ *TONE* ▶ wolf tone
- [2] novčanica;
- [3] (za)beleška, komentar:
- editorial ~s - komentari/kritike redaktora (uz izdanje muzičkog dela);
 - liner ~s - tekstualni podaci sa informacijama o muzičkom snimku/zapisu, obično u formi mini brošure koja ide uz CD
- notehead (*alt.:* note head) /'nəʊt,hed/ [n] notna glava ⇔ head: ① *see illus.:* note;
- black ~ - crna notna glava ⇔ closed notehead;
 - closed ~ ⇔ black notehead;
 - open ~ ⇔ white notehead;
 - white ~ - bela notna glava ⇔ open notehead
- notography /,nɒ'tɒgrəfi/ [n] notografija
- novachord /'nəʊvə,kɔ:d/ novakord, jedan od ranih polifonih sitensajzera koji je, kao i hamond orgulje, izumeo Laurens Hammond 30-ih godina 20-og veka
- novelette [,nɒvə'let] [n] noveleta, kratka kompozicija lirskog sadržaja, najčešće za klavir
- nowell /nəʊ'el/ [n] božićna pesma ⇔ noël
- NRG *abbr.* → (u raznim žanrovima elektronske muzike i imenima bendova) skraćenica od »energy« (energija)
- NSBM *acro.* → *METAL* ▶ *BLACK METAL* ▶ national socialist black metal
- nuance¹ /nju:'ɑ:ns, 'nju:ɑ:ns/ [n] nijansa, mala, suptilna razlika ⇔ shade; dynamic ~s - dinamičke nijanse
- nuance² /nju:'ɑ:ns, 'nju:ɑ:ns/ [v] nijansirati: *carefully nuanced parts for solo cello – pažljivo nijansirane deonice za solo violončelo*
- Nu Italo ⇔ *DANCE [2]* ▶ Italo-dance
- Nu Italo Disco ⇔ *DANCE [2]* ▶ Italo-dance
- number /'nʌmbə/ [n]
- [1] broj;
- [2] numera, zaokruženi deo u većoj vokalno-instrumentalnoj i muzičko-scenskoj kompoziciji; muzička numera, posebno u pop i džez muzici
- numeral /'nju:mərə/ [n] brojka: Arabic ~s - arapski brojevi; Roman ~s - rimski brojevi
- nu prog ⇔ new prog
- nu soul ⇔ neo soul
- nut /nʌt/ [n] gornja kobilica, "nulti" prag, sedlo na gornjem kraju hvatnika gudačkih i trzalačkih instrumenata; služi da ravnomerno podiže žice i održava ih u jednakom razmaku; razdvaja žice na gornji deo, koji ne vibrira i donji deo, koji vibrira prilikom sviranja ⇔ top nut; ① *see: TOP LOCK/STRING LOCK*
- lower ~ ⇔ saddle
- NWOBHM *acro.* → *METAL* ▶ new wave of British heavy metal
- NWONW *acro.* → new wave of new wave
- nyckelharpa /'nɪkəl,hɑ:pə/ [n] nikel-harpa, skandinavski instrument sličan violini, ali strukturalno veoma blizak organistru ⇔ key harp
- nye ⇔ ney
- nylon /'naɪlɒn/ [n] najlon

O – (u srednjovekovnim partiturama) oznaka za trodelni takt (polukrug, sličan slovu C koristio se kao oznaka za četvoročetvrtinski takt)

o – **[1]** (iznad/ispod note) oznaka za vraćanje na otvoreni ton;

[2] oznaka za prisustvo umanjene kvinte u akordu

Ob *abbr.* → **oboe**

ob *abbr.* → **1) oboe; 2) opera buffa**

obb *abbr.* → **obligato**

obligato¹ /ˌɒblɪˈɡɑːtəʊ, /t. ɔblɪˈɡɑtə/ [n, pl. **obligatos, obligati** /-ti/] obavezni, suštinski važan deo partiture; instrumentalna deonica (ređe vokalna) koja se obavezno mora izvoditi označenim instrumentom: *with oboe obligato* → *abbr.* **obb**

obligato² /ˌɒblɪˈɡɑːtəʊ, /t. ɔblɪˈɡɑtə/ [adj] obavezno, koje se ne sme izostaviti ili izvesti nekim drugim instrumentom ⇔ **obligatory** → *abbr.* **obb**

obligatory /ɒˈblɪɡətəri, -tri/ [adj] obavezan ⇔ **obligato**², **mandatory**

oblique /əˈbliːk/ [adj] kos, iskošen

oboe /ˈəʊbəʊ/ [n] oboa, drveni duvački instrument konusnog korpusa sa dvojezičnim usnikom; pored 6 osnovnih otvora (od kojih se neki zatvaraju prstima, a neki poklopcima) oboa ima i veći broj otvora sa klapnama; tonski raspon oboe je od h do f³ (ili a³), s tim da je boja srednjeg registra od d¹- b² najlepša; beleži se u violinskom ključu; za razliku od flaute i klarineta, oboa je manje virtuozan instrument, ali je veoma precizna i izrazita zahvaljujući svojoj ošttrini zvuka; intonacija joj je veoma čista, pa se čitav orkestar štимуje po njenom kamertonu (a¹); koristi se kao solo instrument, u orkestrima, kao i u kamernim sastavima; stari naziv: **hoboy** (od francuskog: **hautbois**) → *abbr.* **Ob, ob** ① *see:* **HAUTBOY:**

- ~ **da caccia** – oboa da kača (*lt.* lovačka oboa), tenorski član porodice oboa (za kvintu niža od standardne), karakteristična po povijenoj cevi i limenom levku; preteča engleskog roga;
- ~ **d'amore** - oboa d'amore, varijanta oboe koja se javlja početkom 18-og veka; ima nešto mekši zvuk od oboe; na kraju umesto levka ima loptu; altovski/ mecosopranski član porodice oboa; transponirajući instrument;
- (~) **musette** ⇔ **piccolo oboe**;

• ~ **player** ⇔ **oboist**;

• **Baroque** ~ – barokna oboa;

• **baritone** ~ ① *see:* **HECKELPHONE**;

• **bass/baritone** ~ – bas/bariton oboa;

• **contrabass** ~ – kontrabas oboa;

• **piccolo (Eb)** ~ – pikolo oboa ⇔ (**oboe**) **musette, piccolobo**;

• **tenor** ~ – tenor oboa;

• **treble (Bb)** ~ – standardna koncertna oboa

oboist /ˈəʊbəʊɪst/ [n] oboist[a] ⇔ **OBOE** ▶ **oboe player**

obokano /ˈəʊbəʊkænəʊ/ [n] obokano, velika kenijska (istočnoafrička) bas lira sa osam žica različite zategnutosti, tako da daju različite tonove

obsequies /ˈɒbsəkwiːz/ [n, pl.] (vrlo formalno) opelo ⇔ **exequies**; **MUSIC** ▶ **MUSIC FOR THE FUNERAL SERVICE**

obsolete /ˈɒbsəːliːt, ˌɒbsəˈliːt/ [adj] zastareo, staromodan ⇔ **outdated, outmoded, old-fashioned: an** ~ **instrument/equipment/technology** – zastareli instrument/oprema/tehnologija

obstacle /ˈɒbstəkəl/ [n]

[1] prepreka, smetnja;

[2] u dramskoj radnji sila koja se suprotstavlja namerama ili ciljevima dramskog lika i doprinosi narastanju napetosti u razvoju radnje

ocarina /ˌɒkəˈriːnə/ [n] okarina, duvački instrument od pečene gline, porcelana, plastike ili metala dužine oko 15cm; na jajastom trupu nalazi se pisak za duvanje u vidu kljuna, a duž svirale nekoliko otvora za prste ① *see:* **SWEET POTATO**

octachord /ˈɒktəˌkɔːd/ [n]

[1] muzički instrument sa osam žica;

[2] oktakord

octatonic /ˌɒktəˈtɒnɪk/ [adj] oktatonski, koji sadrži osam tonova

octave /ˈɒktɪv, -teɪv/ [n] oktava, interval kod koga je viši ton osmi od nižeg; razlika u visini dva tona od kojih je jedan dva puta veće frekvencije od drugog:

• **an** ~ **higher** – za oktavu više;

• **an** ~ **lower** – za oktavu niže;

• ~ **key** – »oktav-klapna«;

• ~ **sign** - oznaka za oktavnu transpoziciju (8_—, 8[—]);

• ~**s between unaccented notes** – naknadne oktave (na obližnjim arzama

razdvojenim tezom);

- ~ **species** – oktavne vrste, oktavni rodovi (lestvice u okviru iste oktave sa različitim rasporedom polustepena);
- ~ **transposition** – oktavna transpozicija;
- **1-foot** ~ ⇔ **two-line octave**;
- **2-foot** ~ ⇔ **one-line octave**;
- **4-foot** ~ ⇔ **small octave**;
- **8-foot** ~ ⇔ **great octave**;
- **32-foot** ~ ⇔ **sub-contra octave**;
- **accented ~s** - akcentne oktave (pojava sazvučja oktave na dva uzastopna teška taktova dela);
- **antiparalel ~s** - antiparalelne oktave;
- **at the** ~ - oznaka kojom se izvođačima daje instrukcija da označenu notu ili pasaž izvode za oktavu više ili niže, zavisno od toga da li znak (① *see*: **OTTAVA**) stoji ispod ili iznad note/pasaža; ⇔ **ALL' OTTAVA** ▶ **all' ottava alta/bassa**
- **augmented** ~ - prekomerna/povećana oktava, oktava kod koje je razmak između tonova trinaest polustepena, npr. ce^1-cis^2 → *abbr.* **A8**;
- **broken** ~ - najdublja oktava sa lomljenim dirkama;
- **broken ~s** – razložene oktave;
- **concealed** ~ ⇔ **hidden octaves**;
- **consecutive ~s** - paralelne oktave, usporedne oktave, otvorene oktave ⇔ **parallel octaves**;
- **contra** ~ - kontra oktava, druga najdublja i prva potpuna oktava na klaviru; kada se obeležavaju slovima, tonovi ove oktave se označavaju velikim slovima sa indeksom 1 ispred: $^1C, ^1D, ^1E, ^1F, ^1G, ^1A, ^1H$; ① *see illus.*: **OCTAVES IN CLASSICAL MUSIC THEORY**;
- **covered** ~ ⇔ **hidden octaves**;
- **diminished** ~ - umanjena oktava, oktava kod koje je razmak između tonova jedanaest polustepena → *abbr.* **d8**;
- **double contra** ~ ⇔ **sub-contra octave**;
- **double** ~ ⇔ **fifteenth**;
- **fifth** ~ ⇔ **three-line octave**;
- **first** ~ ⇔ **great octave**;
- **five-line** ~ - peta oktava, pet puta prevučena/potcrtana oktava (sledi posle četvrte oktave → **four-line octave**); tonovi ove oktave obeležavaju se malim slovima sa indeksom 5 iza slova (u formi matematičkog eksponenta): $c^5, d^5, e^5, f^5, g^5, a^5, h^5$ ⇔ **five-times accented octave**; **seventh octave** ① *see illus.*: **OCTAVES IN CLASSICAL MUSIC THEORY**;
- **five-times accented** ~ ⇔ **five-line octave**;
- **four-line** ~ - četvrta oktava, četiri puta prevučena/potcrtana oktava (sledi posle treće oktave → **three-line octave**); tonovi ove oktave obeležavaju se malim slovima sa indeksom 4 iza slova (u formi matematičkog eksponenta): $c^4, d^4, e^4, f^4, g^4, a^4, h^4$ ⇔ **four-times accented octave**; **sixth octave** ① *see illus.*: **OCTAVES IN CLASSICAL MUSIC THEORY**;
- **fourth** ~ ⇔ **two-line octave**;
- **four-times accented** ~ ⇔ **four-line octave**;
- **great** ~ - velika oktava (sledi posle kontra oktave → **contra octave**); tonovi ove oktave obeležavaju se samo velikim slovima bez indeksa: C, D, E, F, G, A, H ⇔ **8-foot octave**, **first octave**; ① *see illus.*: **OCTAVES IN CLASSICAL MUSIC THEORY**;
- **hidden ~s** - skrivene oktave ⇔ **concealed octaves**, **covered octaves**;
- **once-accented** ~ ⇔ **one-line octave**;
- **one-line** ~ - prva oktava, jedanput prevučena/potcrtana oktava (sledi posle male oktave → **small octave**); tonovi ove oktave obeležavaju se malim slovima sa indeksom 1 iza slova (u formi matematičkog eksponenta): $c^1, d^1, e^1, f^1, g^1, a^1, h^1$ ⇔ **once-accented octave**; **third octave**; **2-foot octave** ① *see illus.*: **OCTAVES IN CLASSICAL MUSIC THEORY**
- **parallel ~s** ⇔ **consecutive octaves**;
- **perfect** ~ - čista oktava, oktava kod koje je razmak između tonova dvanaest polustepena, npr. ce^1-ce^2 → *abbr.* **P8**;
- **pseudo~** - pseudo-oktava ⇔ **nonoctave**;
- **rule of the** ~ - pravilo oktave (šematska harmonizacija lestvice u basu kao uputstvo za izvođače kontinua);
- **second octave** ⇔ **small octave**;
- **seventh** ~ ⇔ **five-line octave**;
- **short** ~ - kratka oktava (na starim

instrumentima sa dirkama: najdublja oktava sa sledećim rasporedom dirki: crne: D E B, bele: C F G A H);

- **sixth** ~ ⇔ **four-line octave**;
- **small** ~ - mala oktava (sledi posle velike oktave → **great octave**); tonovi ove oktave obeležavaju se samo malim slovima bez indeksa: c, d, e, f, g, a, h; ⇔ **4-foot octave, second octave** ① *see illus.:* **OCTAVES IN CLASSICAL MUSIC THEORY**
- **sub-contra** ~ - subkontra oktava, najdublja oktava (na klaviru nepotpuna, jer je čine samo tri gornja tona: A, B i H); kada se obeležavaju slovima, tonovi ove oktave se označavaju velikim slovima abecede koja ispred dobijaju indeks 2: ${}^2C, {}^2D, {}^2E, {}^2F, {}^2G, {}^2A, {}^2H$ ⇔ **double contra-octave, 32-foot octave**; ① *see illus.:* **OCTAVES IN CLASSICAL MUSIC THEORY**;
- **temperament** ~ - osnovna oktava (od koje se počinje štimovanje klavira);
- **three-line** ~ - treća oktava, tri puta prevučena/potcrtana oktava (sledi posle druge oktave → **two-line octave**); tonovi ove oktave obeležavaju se malim slovima sa indeksom 3 iza slova (u formi matematičkog eksponenta): $c^3, d^3, e^3, f^3, g^3, a^3, h^3$ ⇔ **thrice-accented octave; thrice-marked octave, fifth octave** ① *see illus.:* **OCTAVES IN CLASSICAL MUSIC THEORY**;
- **third** ~ ⇔ **one-line octave**;
- **thrice-accented** ~ ⇔ **three-line octave**;
- **thrice-marked** ~ ⇔ **thrice-accented octave**;
- **twice-accented** ~ ⇔ **two-line octave**;
- **two-line** ~ - druga oktava, dvaput prevučena/potcrtana oktava (sledi posle prve oktave → **one-line octave**); tonovi ove oktave obeležavaju se malim slovima sa indeksom 2 iza slova (u formi matematičkog eksponenta): $c^2, d^2, e^2, f^2, g^2, a^2, h^2$ ⇔ **twice-accented octave; fourth octave, 1-foot octave** ① *see illus.:* **OCTAVES IN CLASSICAL MUSIC THEORY**

octet /ɒk'tet/ [n]

- [1] oktet, kompozicija za osam instrumenata ili

ljudskih glasova;

- [2] ansambl od osam pevača ili svirača – solista:

- **string** ~ - gudački oktet;
- **wind** ~ - duvački oktet

octo /'ɒktəʊ/ [pref.] okto-, osmo-

octoban /'ɒktəbæn/ [n] oktoban, mali dubiki tom-tom sa jednom opnom, manjih dimenzija; u početku su se javljali u setovima od osam instrumenata ⇔ **tube toms** ① *see: BOOBAM*

octobass /'ɒktəbeɪs/ [n] oktobas, izuzetno veliki gudački instrument (oko 4 m visine), veća verzija kontrabasa, sa tri žice; konstruisao ga je Jean Baptiste Vuillaume 1850. u Parizu

Octoechos /'ɒktəʊ,ekəʊz/ [n] Osmoglasnik, Oktoih, pravoslavna bogoslužbena knjiga, zbornik pesama posvećenih Hristovom vaskrsenju; sve pesme Osmoglasnika razvrstane su prema osam crkvenih glasova (po slovenskom obeležavanju); pesme jednog glasa pevaju se tokom jedne sedmice i nastavljaju pesmama sledećeg glasa tokom naredne nedelje; ciklus počinje prve nedelje posle Pedesetnice i traje do Lazareve subote ⇔ **Antiphony, BOOK [1] ▶ Book of Eight Notes**

octosyllable /'ɒktə,sɪləbəl/ [n]

- [1] osmerac, stih od osam slogova;

- [2] osmosložnica, reč od osam slogova

octosyllabic /,ɒktəʊsɪ'læbɪk/ [adj] osmosložni, koji se sastoji od osam slogova

octuplet /ɒk'tʌplɪt, -'tʌplɪt; 'ɒktʌplɪt/ [n] oktola

odd /ɒd/ [adj]

- [1] nepravilan, čudan;

- [2] neparan ① *opposite: EVEN* [2];

- [3] uzgredan, neredovan;

- [4] otprilike (neformalno)

ode /əʊd/ [n] oda, uzvišena svečana pesma puna zanosa i strasnih emocija, posvećena nekom važnom događaju, junaku, ličnosti, prirodnoj ili društvenoj pojavi:

- »~ **To Joy**« - »Oda radosti«, oda koju je 1785. napisao Friedrich Schiller, a čiju je slavu proneo Beethoven u četvrtom i poslednjem stavu svoje 9. Simfonije za četiri solo glasa, hor i orkestar; 1972. god. Savet Evrope je prihvatio »Odu radosti« kao himnu Evropske Unije;

• **symphonic** ~ ⇔ **SYMPHONY** ▶ **choral symphony**

odeon /'əʊdi:ɒn/ [n] odeon ⇔ **odeum**:

- [1] posebna građevina u kojoj su se odvijala muzička i pesnička takmičenja u antičkoj Grčkoj i Rimu; mesto okupljanja umetnika i ljubitelja umetnosti; za razliku od amfiteatara, odeoni su bili pokriveni i relativno manji;
- [2] (u savremenoj terminologiji) estradno varijetetski programi i prostori
- odeum** ⇔ **odeon**
- odissi** ⇔ **orissi**
- oeuvre** /'œvrə/ [n, pl. **oeuvres** /œvrə/]
- [1] sabrana dela, ukupan stvaralački opus nekog autora;
- [2] bilo koje delo određenog autora
- off-beat** /'ɒf.bi:t/ [n] »of-bit«:
- [1] naglašavanje bilo koje osim prve dobe u taktu;
- [2] nepodudarnost melodijskih i metričkih akcenata tipičnih za džez
- Off-Broadway** /ɒf 'brɔ:d,weɪ/ [n] "of Brodvej", pozorišna, muzička i sl. produkcija koja egzistira u Njujorku van "glavne", komercijalne brodvejske produkcije; umerenog je eksperimentalnog i istraživačkog tipa, bez pretenzija na komercijalni uspeh
- Off-Off Broadway** /ɒf ɒf 'brɔ:d,weɪ/ [n] "of-of Brodvej", njujorkška pozorišna, muzička produkcija van "glavne" i of-brodvejske produkcije, uglavnom na Grin Vildžu i Ist Sajdu, gde se odvija u adaptiranim objektima, nekadašnjim crkvama, fabrikama i sl.; uglavnom je eksperimentalnog i istraživačkog tipa
- Offertory** /'ɒfətəri/ [n] Ofertorijum, deo mise
- offstage** /'ɒfsteɪdʒ/ [adj, adv] iza/izvan scene; privatno, u privatnom životu: *a singer known offstage by another name (pevač u privatnom životu poznat pod drugim imenom); The meetings took place offstage (Sastanci su se održavali privatno)* ① see: **BACKSTAGE**
- offhand** /,ɒf'hænd/ [adj] nepripremljeno, improvizovano ⇔ **impromptu**: ~ **performance** – nepripremljen/improvizovani nastup
- Office** /'ɒfɪs/ [n] (u katoličkom bogoslužju) časoslov, oficijum, skup molitava koje se pevaju u određene sate: ~ **for the dead** – parastos, pomen
- official** /ə'fɪʃl/ [adj] zvaničan, formalan, oficijelan: ~ **event** – zvanični događaj; ~ **performance** – zvanični nastup
- off-key** /'ɒfki:/ [adj] falš: **sing** ~ - falširati u pevanju
- off-season¹** /'ɔ:fsi:zən, 'ɒf-/ [n] vansezona
- off-season²** /'ɔ:fsi:zən, 'ɒf-/ [adj] vansezonski: **an** ~ **event** – vansezonski događaj
- OLGA** *acro.* → **On-line Guitar Archive**
- old-fashioned** /əʊld'fæʃənd/ [n] staromodan
- obsolete**
- olio** /'əʊli,əʊ/ [n] potpuri, muzički komad sastavljen iz više poznatih komada koji se izvodio između činova u burleskama i sl.
- oliphant** /'ɒlɪfənt/ [n] olifant, srednjovekovni naziv za lovački rog napravljen od slonovih kljova
- omission** /əʊ'mɪʃən/ [n] izostavljanje: ~ **of a note/tone** – izostavljanje tona (npr. iz akorda)
- omit** /əʊ'mɪt/ [v] izostaviti
- omnidirectional** /,ɒmnɪdɪ'rekʃənəl, -daɪ-/ [adj] koji dolazi iz svih pravaca: ~ **sound** – kružni zvuk, zvuk koji dolazi iz svih pravaca
- omnitonic** /,ɒmnɪ'tɒnɪk/ [adj]
- [1] koji ima sve note;
- [2] (kada se odnosi na instrumente) sinonim za »hromatski« ① see: **INSTRUMENT** ▶
- OMNITONIC INSTRUMENTS**
- once** /wʌns/ [adv] jedanput, jednom ⇔ **una volta**
- ondes Martenot** /'əʊnd marti'nəʊ/ [n] Martenoovi talasi, električni muzički instrument, izum francuskog čeliste Morisa Martenoa, 1928. god.; prvobitno, po zvuku veoma sličan tereminu (→ **theremin**)
- one-off** /'wʌn,ɒf/ [adj] jednokratno, samo za jednu priliku: *musicians assembled for a one-off performance (muzičari okupljeni za nastup samo za tu priliku)*
- one-part** ⇔ **monophonic**
- one-step** /'wʌn,step/ [n] "uanstep" (jednokorak):
- [1] dvoranski ples s početka 20-og veka, karakterističan po dugim, brzim koracima, preteča fokstrota;
- [2] muzika uz istoimeni ples ili muzika u ritmu uanstepa
- one-stringed Balkan folk fiddle** ⇔ **gusle**
- one-voice-per-part** /'wʌn 'vɔɪs pɜ 'pɑ:t/ - jedan (solo) glas po deonici (u horskoj praksi) →
- OVPP**
- onion flute** ⇔ **mirliton**
- ongo** /'ɒŋgəʊ/ [n] ongo, vrsta centralnoafričke trube od drveta ili roga antilope
- onomatopoeia** /,ɒnə,mætə'pi:ə/ [n] onomatopeja:
- [1] reč stvorena oponašanjem prirodnog zvuka, životinjskog ili ljudskog glasa i sl.; česti element klasične i moderne muzike (*pesma*

ptica: J.S. Bach: Sonata in D for keyboards, Saint-Saens: »La Carneval des Animaux«; *lavež pasa*: Mauricio Kagel: »Hallelujah«; *gakanje guski*: Sergei Prokofiev: »Peter and the Wolf«; *njištanje konja*: George Crumb: Madrigals (book II); *grmljavina*: Antonio Vivaldi: Concerto No. 1 in E Major, Hector Berlioz: »Symphonie Fantastique«; kukurikanje: György Ligeti: »Reggel«, kucanje na vratima: Benjamin Britten: »Peter Grimes«, itd.) ⇔ **ECHOIC** ▶ **echoic words**;

[2] stilsko sredstvo gomilanja određenih glasova kako bi se neka situacija dočarala karakterističnim zvukovima

Onomatopoeias in English

Animal sounds

Zvuci iz životinjskog sveta

chirp chirp /tʃɜːrɪp tʃɜːrɪp/	
tweet tweet /twiːt twiːt/	CVRKUTANJE
cheep cheep /tʃiːp tʃiːp/	
peep peep /piːp piːp/	
miaow /miːəʊ/, mew /mjuː/	MJAUKANJE
cluck cluck /klʌk klʌk/	KOKODAKANJE
moo /muː/	MUKANJE
woof /wʊf/, arf /ɑːrf/	
bow wow /ˈbaʊwəʊ/	LAJANJE
ruff /rʌf/	
hee-haw /hiː hɔː/	NJAKANJE
quack /kwæk/	KVAKANJE
honk honk /hɒŋk hɒŋk/	GAKANJE
neigh /neɪ/, whinny /ˈwɪni/	NJIŠTANJE
clip-clop /ˈklɪp,klɒp/	KASANJE
clippety-clop /ˈklɪpɪtiˈklɒp/	
roar /rɔː/	RIKA
oo-oooh a-aaah /uːuːɑːɑː/	DREKA (MAJMUNA)
oink oink /ɔɪŋk ɔɪŋk/	GROKTANJE
cock a doodle doo /ˈkɒkə duːdlɪˈduː/	KUKURIKANJE
baa /bæ, bɑː/	BLEJANJE

Human sounds – Humanoidni zvuci

wah-wah /wɑːwɑː/	PLAČ BEBE
thump thump /θʌmp-θʌmp/	
ba boom /bɑː buːm/	KUCANJE SRCA
ba bump /bɑː bʌmp/	
hush /hʌʃ/, shh /ʃ/	UĆUTKIVANJE
mwah /mwaː/, smooch /smuːtʃ/	ZVUK POLJUPCA
ha-ha /ˈhɑːhɑː/	
heh heh /ˈheːhe/	SMEH
(tee) heehee /ˈtiːhiːhiː/	
ow /aʊ/, ouch /aʊtʃ/, yow /yaʊ/	VRISAK
achoo! /ɑːˈtʃuː/	KIJANJE
gulp /ɡʌlp/	GUTANJE
yawn /jɔːn/, ho hum /ˈhəʊˈhʌm/	ZEVANJE

Collisions and strikes

Sudari i udarci

pop /pʊf/, poof /puːf/	PUCANJE BALONA
bam /bæm/	
boom /buːm/	PUCANJ (IZ ORUŽJA)
kaboom /kəˈbuːm/	
boom /buːm/	
bam /bæm/	
wham /wæm/	
slam /slæm/	TRESAK
bang /bæŋ/	
crash /kræʃ/	
clash /klæʃ/	
creak /kriːk/	ŠKRIPA
knock knock /nɒk nɒk/	KUCANJE
knock /nɒk/	
bump /bʌmp/	
rap /ræp/	TUP UDARAC
thud /θʌd/	
boom /buːm/	
plop /plɒp/	
splat /splæt/	UDARAC PRI PADU
thud /θʌd/	
clang /klæŋ/	
clink /klɪŋk/	
clank /klæŋk/	
clunk /klʌŋk/	
chink /tʃɪŋk/	
dink /dɪŋk/	
tink /tɪŋk/	
plink /plɪŋk/	OŠTAR UDARAC
ding /dɪŋ/	
ring /rɪŋ/	
ping /pɪŋ/	
ting /tɪŋ/	
jingle /ˈdʒɪŋɡl̩/	
jangle /ˈdʒæŋɡl̩/	
tinkle /ˈtɪŋk̩l̩/	
splash /splæʃ/	
slosh /slɒʃ/	ZVUK PRI PADU U VODU
splat /splæt/	

Machinery/Zvuci mašina

vroom vroom /vruːm vrʊm/	ZVUK MOTORA
broom broom /bruːm brʊm/	
honk honk /hɒŋk hɒŋk/	
beep beep /biːp biːp/	ZVUK SIRENE
toot toot /tuːt tuːt/	
tick tock /ˈtɪktɒk/	OTKUCAVANJE SATA
click click /klɪk klɪk/	KUCKANJE (TASTATURA)
click clack /klɪk klæk/	
ring ring /rɪŋ rɪŋ/	ZVONJAVA (TELEFONA)

open-air /'əʊpən'eə/ [adj] na otvorenom, pod vedrim nebom ⇔ **outdoor**: ~ **concert** – koncert na otvorenom

opening¹ /'əʊpənɪŋ/ [n]

[1] početak: *a dramatic opening to Brahms' Violin Concerto (dramatični početak Bramsovog koncerta za violinu);*

[2] otvaranje: **concert for the opening of...** - koncert povodom otvaranja...;

[3] slobodno radno mesto: *there is an opening for a music teacher (postoji jedno slobodno radno mesto za nastavnika muzike)*

opening² /'əʊpənɪŋ/ [adj] uvodni, početni:

- ~ **bars** – uvodni taktovi;
- ~ **theme** – uvodna tema;

opera /'ɒpərə, 'ɒprə/ [n]

[1] opera (muzičko-scensko delo u kome se dramska radnja tumači vokalnim, instrumentalnim, scenskim i dramskim sredstvima; najsloženiji umetnički oblik: objedinjuje muziku, dramski tekst (libreto), scenografiju, glumu i balet; prva opera je izvedena u Firenci 1598. (J. Peri: *Dafne*):

- ~-**ballet** – opera-balet, popularni žanr francuske barokne opere;
- ~ **bouffe** /bu:f, pl. **opéras bouffes**/ - komični žanr francuske operete 19. veka karakterističan po elementima komedije, satire, parodije i farse, blisko povezan sa radom Jacques-a Offenbach-a;
- ~ **buffa** /'bu:fə, pl. **opere buffe**/ - opera bufa, komična opera nastala u Italiji u 18. veku → *abbr.* **ob**; ⇔ **comic opera**;
- ~ **comique** - termin koji je često predmet zabune: zbog svog francuskog porekla, navodi na to da se radi o komičnoj operi, a u stvari označava operu sa govornim dijalozima, za razliku od velike opere (grand opera) u kojoj ih nema;
- ~ **di camera** ⇔ **chamber opera**;
- ~ **house** – opera (zgrada);
- ~ **oratorio** – opera-oratorijum, scensko delo koje objedinjava elemente opere i oratorijuma;
- ~ **semiseria** - opera semiseria (poluozbiljna opera), italijanski operski žanr iz 19. veka srodan bufo operi; sadrži elemente komedije, ali i patosa, često u pastoralnom ambijentu;
- ~ **seria** - *opera seria*, ozbiljna opera (u 17.

i 18. veku) pandan komičnoj operi; obrađuje stilizovane priče o herojima u nizovima solo recitativa i arija; ulogu heroja obično ima pevač kastrato glasa koji tipično ima puno prilika da iskaže svoju virtuoznost;

- ~ **written in separate numbers** ⇔ **number opera**;
- **ballad** ~ - balad-opera, vrsta opere koja je počivala na jednostavnom tematizmu sa govornim i muzičkim delovima iz popularnih izvora poput balada, narodnih pesama i sl., obično komičnog sadržaja; nastala u Engleskoj u 18-om veku; predstavljala je svojevrsnu kritiku tradicije opere bogatih, reska parodija sižea opere serije;
- **Baroque** ~ - barokna opera, italijanska i francuska opera 17. i 18. veka; po sadržaju se deli na šaljive (→ **opera buffa**) i dominantniji žanr, ozbiljne opere (→ **opera seria**);
- **broadcast** ~ ⇔ **radio opera**;
- **chamber** ~ - kamerna opera, kratka opera koja se izvodi u prostoru ograničene veličine ⇔ **opera di camera**;
- **children's** ~ - dečja opera ⇔ **school opera**;
- **comic** ~ ⇔ **opera buffa**;
- **English** ~ ⇔ **song-play**;
- **epic** ~ - epska opera ⓘ *see: THEATRE ▶ EPIC THEATRE*;
- **fairy-tale** ~ - opera-bajka;
- **grand** ~ - velika opera, karakteristična je po brojnoj izvođačkoj ekipi i orkestarskoj postavci, spektakularnom scenskom dizajnu i efektima, sa čestim tematskim usmerenjem na dramatične istorijske događaje;
- **kun** ~ - kun opera, klasična kineska operska forma sa tradicijom dugom preko 500 godina; orkestar kun opera sastoji se od tradicionalnih instrumenata, uključujući dizi (→ **dizi**), šeng (→ **sheng**), sjao (→ **xiao**) i pipu (→ **pipa**);
- **light** ~ ⇔ **operetta**;
- **lyric** ~ - lirski opera;
- **madrigal** ~ - madrigalska opera, niz madrigala koji se izvode kao drama na pozornici; jedan od ranih eksperimenata u operi ⇔ **DRAMA ▶ madrigal drama**;
- **number** ~ - opera sa numerama ⇔ **opera written in separate numbers**;
- **nuo** ~ - nuo opera, jedna od najpoznatijih

narodnih opera u jugozapadnoj Kini sa dugom istorijom i korenima u primitivnim religijama; karakteristična po jedinstvenim maskama i glumačkim odorama, mističnim scenama, itd.;

- **puppet** ~ - lutkarska opera;
- **radio** ~ - radio-opera ⇔ **broadcast opera**;
- **rap** ~ ⇔ **hip-hopera**;
- **reform** ~ - reformska opera: veliku ulogu u razvoju opera 18. veka imala je reforma Kristofa Vilibalda Gluka koja se ogledala u težnji ka etičnosti sižea, ravnoteži uloge, reči i tona, logičnosti dramske strukture u kojoj svi elementi moraju organski biti povezani sa radnjom, povećavanju značenja uloge hora i orkestra i sl.; prva reformska opera bila je *Orfej i Euridika*, izvedena krajem 1762.;
- **resque** ~ - "opera spasa", operски žanr koji je stekao popularnost u Francuskoj u vreme Francuske revolucije;
- **rock** ~ - rok opera/mjuzikl, muzička produkcija u formi opere ili mjuzikla u modernom rokenrol stilu;
- **savoy** ~ - savoy opera, stil komične opere koji se razvio u Viktorijanskoj Engleskoj krajem 19. veka čiju okosnicu čine dela W. S. Gilbert-a i Arthur-a Sullivan-a iz perioda 1877-1903; dobila naziv po Savoy teatru u Londonu gde se izvodila; utire put muzičkom pozorištu;
- **school** ~ ⇔ **children's opera**;
- **semi**~ - semiopera, rani vid opere sa pevanjem, govorom i plesom, popularan u periodu 1673-1710;
- **serio-comic** ~ - serio-komična opera, srednji tip između ozbiljne i komične opere;
- **soap** ~ - sapunska opera, sapunica ① *see: SUDSER*;
- **television** ~ - televizijska opera

[2] operска kuća, operско pozorište

operatic /,ɒpə'reɪtɪk/ [adj] operски

operatically /,ɒpə'reɪtɪkəli/ [adv] operски

operetta /,ɒpə'retə/ [n] opereta, muzičko-scensko delo zabavnog sadržaja, nastalo sredinom 19. veka; sastoji se od niza muzičkih i plesnih tačaka povezanih govorenim dijalozima ⇔

light opera

opherion ⇔ **orpharion**

ophicleide /'ɒfɪ,klaɪd/ [n] ofikleida, zastareli limeni

duvački instrument dubokog registra iz porodice signalnog roga (bugle) sa klapnama: **bass** ~ - bas ofikleida ⇔ **BUGLE [2]** ▶ **bass keyed bugle**

opposed (to) /ə'pəuzd/ [adj] suprotstavljen, protivan: ~ **themes** – suprotstavljene teme; **as opposed to** - za razliku od: *A sonata is a piece of music that is played, as opposed to a cantata, a piece of music that is sung. (Za razliku od kantate, sonata je)*

opposition (to sth/sb) /,ɒpə'zɪʃən/ [n] suprotnost; **to stand in ~ to (sth/sb)** – biti u suprotnosti sa ...: *This movement stands in opposition to the traditional formal design of a sonata composition. (Ovaj stav je u suprotnosti sa ...)*

op. post. abbr. → **OPUS** ▶ **opus postumum**

optimum /'ɒptɪmə/ [adj] optimalan: ~ **tempo rhythm** – optimalan tempo/ritam

optional /'ɒpʃənəl/ [adj] neobavezan ① *opposite*: **MANDATORY**

optophone /'ɒptə,fəʊn/ [n] optofon, "slušač svetlosti", aparat sastavljen od komore i telefona, pomoću koga slepi mogu slušanjem opažati svetlosne utiske (datira iz 1912.)

optophonic /'ɒptə,fəʊnɪk/ [adj] optofonski: ~ **piano** → **PIANO** ▶ **OPTOPHONIC PIANO**

opus /'əʊpəs, 'ɔ:p-/ [n, pl. **opuses, opera**]

[1] muzička kompozicija ⇔ **work, piece, composition**;

[2] (obično sa velikim početnim slovom, praćeno određenim brojem) opus, delo određenog kompozitora katalogizirano po vremenu objavljivanja: *Beethoven's opus 61 is his violin concerto.*

- ~ **number** - broj kojim se određuje koje je po redu delo određenog kompozitora po redosledu objavljivanja (npr. **Opus 1** ili **Op. 1** znače da se radi o delu koje je prvo u stvaralačkom opusu konkretnog autora);

- ~ **postumum** – posthumno delo, delo objavljeno posle autorove smrti → *abbr. op. post.*

oral /'ɔ:rəl, 'brəl/ [adj] [1] usni, oralni: ~ **occlusive** ⇔ **plosive**; [2] usmeni ① *see:*

AURAL

oratorio /,ɒrə'tɔ:riəʊ/ [n, pl. **oratorios**] oratorijum, obimno vokalno-instrumentalno epsko-dramskog karaktera za soliste, hor i orkestar; po formi sličan ranoj operi - sastoji se od niza numera, rečitativa, arija, ansambala, horova,

horskih i orkestarskih delova; radnju pripoveda *historikus*, a dramska radnja se iznosi isključivo muzičkim sredstvima, bez glume i pozornice; razvio se u Rimu u 17. veku iz lauda pod uticajem misterija i opera:

- ~ **latino** – latinski oratorijum, oratorijum čiji su poreklo i razvoj povezani sa crkvom; pisan je na latinskom jeziku, sa značajnom ulogom hora, dok je uloga historikusa poveravana ne samo solisti, već i duetima, pa i horu;
- ~ **volgare** – narodni oratorijum, oratorijum koji se razvijao iz lauda - crkvenih prikaza biblijskih događaja u kojima je muzičke numere povezivao nastup historikusa, dok su u samom muzičkom jeziku evidentni uticaji svetovne muzike, posebno dramskog madrigala; pisan je na narodnom jeziku;
- **Latin** ~ ⇔ **oratorio latino**;
- **opera** ~ - scenski oratorijum;
- **passion** ~ - pasija – oratorijumska forma sa tematikom Isusovog stradanja

orchestra /'ɔ:kɪstrə/ [n] orkestar, veliki instrumentalni ansambl; **an ~ of 50 pieces** – orkestar od 50 članova/instrumenata; **to conduct an ~** – dirigovati orkestrom; **to lead an ~** – voditi orkestar:

Orkestar obično svira klasičnu muziku, dok se za grupe koje sviraju pop, rok, džez itd. obično koristi termin "group" ili "band"

- ~ **player** – orkestarski muzičar;
- **ballet** ~ - baletski orkestar;
- **brass** ~ – orkestar limenih duvača;
- **chamber** ~ – kamerni orkestar, orkestar koji izvodi kamernu muziku, obično sa 20 - 25 izvođača ① see: **ENSEMBLE** ▶ **CHAMBER ENSEMBLE**;
- **dance** ~ ⇔ **BAND [1]** ▶ **dance band**;
- **light** ~ – zabavni orkestar;
- **jazz** ~ ⇔ **BAND [1]** ▶ **big band**;
- **opera** ~ - operski orkestar;
- **percussion** – orkestar udaračkih instrumenata;
- **philharmonic** ~ - filharmonijski orkestar, "društvo prijatelja muzike"; ovim terminom se obično naziva najistaknutiji simfonijski orkestar (uz koji može postojati i hor) nekog kulturnog centra, grada ili države ⇔ **philharmonic, philharmonia**;
- **radio** ~ – radio orkestar;
- **salon** ~ – salonski orkestar, manji

instrumentalni sastav za izvođenje salonske, a u novije vreme i plesne muzike; poznata su tri tipa salonskih orkestara: bečki (klavir, dve violine, harmonijum, eventualno violončelo i udaraljke), berlinski (pored standardnog bečkog sastava, kontrabas, flauta, klarinet, kornet i trombone) i pariški (bez harmonijuma, klarineta i trombona); u novije vreme prisutni su i saksofoni;

- **small** ~ – mali orkestar, standardni orkestar bez trombona, sa manjim brojem horni, a nekada i bez klarineta i timpana;
- **string** ~ – gudački orkestar (standardno sastavljen od oko 14 prvih, 14 drugih violina, 12 viola, 10 violončela i 8 kontrabasa);
- **symphony** ~ – simfonijski orkestar → *abbr.* **SO**;
- **wind** ~ – duvački orkestar (često uključuje i perkusije, a ponekad i žičane instrumente); ⇔ **BAND** ▶ **wind band, symphonic band; concert band; ENSEMBLE [1]** ▶ **wind ensemble, symphonic wind ensemble; WINDS** ▶ **symphonic winds**
- **woodwind** ~ – orkestar drvenih duvača

orchestral /ɔ:'kestrel/ [adj] orkestarski, orkestralni

orchestralist /ɔ:'kestrelɪst/ [n] član profesionalnog orkestra

orchestra pit /'ɔ:kɪstrə pɪt/ [n] *Am.* orkestarska rupa, prostor za orkestar ispod operske scene, niže od partera, orkestarska rupa, prostor između gledališta i scene u kome sedi i iz kog svira orkestar za vreme izvođenja pozorišne predstave; najčešće je na nižem nivou od scene ⇔ *Br.* **parterre [2]**

orchestrate /'ɔ:kɪstreɪt/ [v] orkestrirati ⇔ **score² [3]**

orchestration /,ɔ:kɪ'streɪʃn/ [n] orkestracija, prerada neke instrumentalne kompozicije za orkestar; instrumentacija kompozitorovih skica orkestarske ili muzičko-scenske kompozicije ⇔ **instrumentation [1], scoring**

orchestrator /'ɔ:kɪ'streɪtə/ [n] orkestrator, instrumentator

orchestriion /ɔ:'kestriən/ [n] orkestrion, generički naziv za mehaničke muzičke instrumente koji se sastoje od orguljica koje, pored uobičajenih cevi, sadrže i dodatne, za imitiranje zvuka različitih duvačkih instrumenata, kao i aparat koji proizvodi efekte bubnjeva, trianglera, činela

itd., tako da kombinacija ima efekat zvuka vojnog ansambla, odnosno zvuka nalik na orkestarski ⇔ **harmonicon** [1]

ord. abbr. → **ordinario**

order /'ɔ:rdə/ [n]

[1] slog akorda ⇔ **position** [3]:

- **close** ~ ⇔ **POSITION** [3] ▶ **close position**;
- **open** ~ ⇔ **POSITION** [3] ▶ **open position**;

[2] redosled: **in** ~ **of appearance** – po redosledu pojavljivanja (likova u filmu, operi i sl.)

ordinal /'ɔ:dɪnl/ [adj] redni: ~ **number** – redni broj

ordinairio /'ɔ:dɪnəriəʊ/ [adv]

[1] instrukcija za gudače (obično posle pasaža koji zahtevaju neuobičajene tehnike) da se vrate na uobičajenu tehniku sviranja;

[2] instrukcija za limene duvače da treba da izvuku sordinu

Ordinary ① *see*: **MASS** ▶ **ORDINARY OF THE MASS**

organ /'ɔ:gən/ [n]

[1] orgulje, aerofoni instrument sastavljen od velikog broja jednotonskih svirala koje proizvode tonove kada u njih prodre struja vazduha iz meha velike zapremine, a sviraju se pomoću upravljačkog mehanizma (sviraonik, traktura i ventili); ① *see*: **ACTION** [2]; **BELLOWS**; **CONSOLE** [1]; **RACKBOARD**:

- ~ **builder** – orguljar, graditelj orgulja;
- ~ **desk** ⇔ **console** [1];
- ~ **grinder** – verglaš, svirač na verglu;
- [~] **pipe** – orguljska svirala ① *see*: **PIPE** [2];
- ~ **player** ⇔ **organist**;
- ~ **tuner** ⇔ **voicer**;
- **American** ~ – harmonium na uvlačenje vazduha, vrsta harmoniuma iz 19. veka sa vakuumskim mehom i klavijaturom ⇔ **cabinet organ**, **cottage organ**; **melodeon**; **HARMONIUM** ▶ **harmonium with suction bellows**; ① *see*: **HARMONIUM**;
- **angelic** ~ ⇔ **musical glasses**;
- **Baroque** ~ – barokne orgulje;
- **barrel** ~ ⇔ **street organ**;
- **bird** ~ – male orgulje za učenje ptica pevanju;
- **cabinet** ~ ⇔ **American organ**;
- **celestial** ~ ① *see*: **MANUAL**;

- **chair** ~ - »zadnji pozitiv«, grupa registara [l manuala] čije su svirale smeštene iza leđa orguljaša, tj. ispred glavnih orgulja ⇔ **choir organ**;
- **chamber** ~ ⇔ **positive [organ]**;
- **choir** ~ ⇔ **chair organ**;
- **church** ~ – crkvene orgulje;
- **cinema** ~ – bioskopske orgulje, za muzičku pratnju paralelno sa projekcijom filma do pojave zvučnog filma 1929. godine;
- **colo[u]r** ~ ⇔ **KEYBOARD** [1] ▶ **keyboard of light**;
- **cottage** ~ ⇔ **American organ**;
- **digital** ~ – digitalne orgulje;
- **electric action** ~ – „električne orgulje“, orgulje sa elektropneumatskom trakturom;
- **electro[pho]nic** ~ – elektronske orgulje, organa;
- **for** ~ – (delo) za orgulje ⇔ **pro organo**;
- **Great Stalacpipe** ~ – jedinstveni instrument koga je 1956. izumeo Leland W. Sprinkle iz Springfield-a, Virdžinija, naučnik u oblasti matematike i elektronike u Pentagonu; radi se o električnom litofonu (→ **lithophone**) lociranom u pećinama Luray u Virdžiniji; ime mu dolazi od sličnosti odabranih 37 prirodno formiranih stalaktita po kojima se udara gumenim maljicama;
- **Hammond** ~ – Hamond orgulje, vrsta elektronskih orgulja koje je izumeo Laures Hammond 1929. godine; baziran na rotirajućem elektromagnetnom generatoru kojim je upravljao motor, instrument je koristio aditivnu sintezu;
- **hand** ~ ⇔ **street organ**;
- **mechanical (action)** ~ – „mehaničke orgulje“, orgulje sa mehaničkom trakturom;
- **pipe** ~ – cevne orgulje;
- **pneumatic** ~ – „pneumatske“ orgulje, orgulje sa pneumatskom trakturom;
- **positive** ~ – pozitiv ⇔ **chamber organ**;
- **reed** ~ – harmonijum (i slični instrumenti) ⇔ **harmonium**;
- **street** ~ – vergl, orguljice ⇔ **hand organ**, **barrel organ**;
- **water** ~ – „vodene“/hidraulične orgulje ⇔ **hydraulis**
- **wave** ~ – akustička skulptura izgrađena

na obalama zaliva San Franciska; skulptura ima interakciju sa talasima kroz niz cevi, što stvara karakteristične zvuke;

[2] organ (telesni):

- ~ **of Corti** – Kortijev organ, najvažniji deo organa čula sluha smešten u unutrašnjem uvu; pretvara zvučne talase koji iz spoljašnje sredine, preko spoljašnjeg ušnog hodnika dospevaju do bubne opne, u nervne impulse koji se dalje prenose kroz kohlearni nerv ⇔ **spiral organ**;
- **speech ~s** – glasovni aparat, skup organa za proizvodjenje glasa ⇔ **vocal apparatus**;
- **spiral** ~ ⇔ **organ of Corti**

organetto /ɔ:gə'netəʊ/ [n] organeto:

- [1] srednjovekovni aerofoni instrument sličan cevastim orguljama, ali znatno manjih dimenzija;
- [2] popularni narodni instrument u italijanskoj muzičkoj tradiciji; pripada porodici harmonika

organisation | organization /ɔ:gə'nai'zeɪʃən/ [n] organizacija: **concert** ~ – organizacija koncerta:

- **Serbian Music Authors'** ~ – Sokoj - Organizacija muzičkih autora Srbije;
- **United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization** → *acro.* **UNESCO** – Organizacija Ujedinjenih nacija za obrazovanje, nauku i kulturu, specijalna organizacija Ujedinjenih nacija osnovana 1946. godine; osnovni cilj organizacije je da doprinese miru i sigurnosti podržavanjem saradnje među nacijama kroz obrazovanje, nauku i kulturu kao metod pospešivanja univerzalnog poštovanja pravde, zakona, ljudskih prava i osnovnih ljudskih sloboda; ima 193 zemlje-članice a glavno sjedište organizacije je u Parizu sa preko 50 kancelarija širom sveta;
- **World Intellectual Property** ~ – Svetska organizacija za intelektualnu svojinu → *abbr.* **WIPO**

organise | organize /'ɔ:gə,naɪz/ [v] organizovati

organiser | organizer /'ɔ:gə,naɪzə/ [n] organizator

organising | organizing /'ɔ:gə,naɪzɪŋ/ [adj] organizacioni: ~ **board** – organizacioni odbor

organist /'ɔ:genɪst/ [n] orguljaš; organist(a) ⇔

organ player

organistrum [n] organistrum, srednjovekovni kordofoni instrument kod koga se ton dobijao okretanjem posebnog točka premazanog smolom koji aktivira sve žice ⇔ **beggar's lyre, hurdy-gurdy**

ORGANISTRUM

organography /ɔ:gə'hɒgrəfi/ [n] organografija, nauka koja se bavi istraživanjem i proučavanjem građenja instrumenata i njihovog istorijskog razvoja

organology /ɔ:gə'hɒlədʒɪ/ [n] organologija, nauka koja se bavi proučavanjem muzičkih instrumenata i njihovom klasifikacijom

organ-point ⇔ **pedal [point]**

organum /'ɔ:rgənəm/ [n, *pl.* **organa, organums**] organum, jedan od najstarijih vidova višeglasja iz 9. i 10. veka; nastaje kada se gregorijanskom napevu (*vox principalis*) dodaje nov, niži glas (*vox organalis*) u paralelnim kvartama ili kvintama; kasnije postaje uobičajeno da počinju i završavaju unisono, a postepeno, preko sekunde i terce, dolaze do kvarte u kojoj teče kompozicija: **Notre Dame** ~ – organum notrdamske škole iz 12. veka ① *see: SCHOOL ▶ NOTRE DAME SCHOOL*; ① *see: DIAPHONY*:

DIAPHONY:

- ~ **duplum** – dvoglasni organum;
- ~ **triplum** – troglasni organum;
- **free** ~ - slobodni organum, vrsta višeglasja kod koga se dve melodije kreću u različitom smeru, gde gornja melodija može koristiti i kraće notne vrednosti, što vodi osamostaljivanju melodijske linije;
- **melismatic** ~ - melizmatički organum, organum kod koga slobodni dodatni glas ima veće skupine tonova na jedan slog teksta – melizme;
- **parallel** ~ - paralelni organum, organum kod koga melodiju u gornjem glasu prati deonica koja je paralelno sledi u kvartama ili kvintama;
 - ▶ **modified** ~ ~ - modifikovani paralelni organum kod koga svaka fraza počinje unisono, a zatim se odvajaju u paralelne kvarte i ponovo vraća u unisonu formu

orig. abbr. → **original**

original¹ /ə'ɪdʒɪnəl/ [n]

- [1] original, originalni primerak;
- [2] (u muzici) master snimak;

[3] (u džezu) melodija koju je napisao član benda

original² /ə'ri:dʒɪnəl/ [adj] originalan

originality /ə'ri:dʒɪ'næliɪtɪ/ [adj] originalnost

originate /ə'ri:dʒɪneɪt/ [v] poticati, nastati

oriscus /'ɔ:rɪskəs/ [n] oriskus, vrsta neume prisutne u gregorijanskom pevanju i notaciji

orissi /ɔ'rɪsɪ/ [n] orisi, jedna od klasičnih indijskih plesnih formi ⇔ **odissi**

ornament¹ /'ɔ:nəmənt/ [n] ukras, ornament

ornament² /'ɔ:nəmənt/ [v] ukrasiti, ornamentirati
⇔ **embellish**

ornamentation /,ɔ:rnəmənt'eɪʃən, -mənt-/ [n] ornamentacija, ukrašavanje

ornaments ⇔ **graces**

orpharion /ɔ:'færiən/ [n] orfeoreon, velika lauta iz 16. i 17. veka, po konstrukciji slična bandori (→ **bandore**) i karakteristična po iskošenoj kobilici i različitoj dužini žica ⇔ **opherion**

Orpheus /'ɔ:fræs, -fju:s/ [n] Orfej, pevač i muzičar iz grčke mitologije koji je svojom pesmom umeo da odobrovolji ljude, ali i bogove; uspeo da dobije odobrenje od bogova da ode u Had i izvede iz sveta mrtvih svoju ženu Euridiku pod uslovom da ne sme da je pogleda pre no što izađu u svet živih; on to, ipak, čini i Euridiku ponovo guta svet mrtvih; čest motiv dramskih, a naročito operских dela

orquesta tipica ⇔ **tipica**

oscilate /'ɔsɪleɪt/ [v] oscilovati ⇔ **vibrate**

oscillation /,ɔsɪ'leɪʃən/ [n] oscilacija ⇔ **vibration**

- **free ~s** - slobodne oscilacije;
- **damped ~s** - prigušene oscilacije;
- **harmonic ~s** - harmonijske oscilacije;
- **low-frequency ~s** - niskofrekventne oscilacije

oscillator /'ɔsɪleɪtə/ [n] oscilator: **digital** ~ - digitalni oscilator, fundamentalna jedinica sintetizovanja

ossia /o'siə, ɔv'siə/ (/t. 'ili') alternativa (koja ne mora obavezno biti lakša) originalnom muzičkom pasažu koja izvođaču daje mogućnost da izabere koju varijantu će svirati

ossicles /'ɔsɪkəlz/ [n] tri male koščice u srednjem uhu (čekić → **malleus**, nakovanj → **incus** i uzengija → **stirrup**)

ostinato /,ɔstɪ'nɑ:təv, /t. ɔstɪ'nɑ:tə/ [n, pl. **ostinatos**] ostinato, ponavljanje jedne ritmičke ili melodijske figure u basovoj deonici (ređe u nekom drugom glasu) polifone strukture:

- **basso** ~ - baso ostinato;
- **harmonic** ~ - harmonski ostinato;
- **melodic** ~ - melodični ostinato;
- **rhythmic** ~ - ritmični ostinato

ostrock /'ɔstrɒk/ [n] ostrok, termin za rok sa prostora Istočne Nemačke oličen u muzici bendova poput City, Feeling B, Nina Hagen, Karat, Lift i dr.

otea /əu'tiə/ [n] otea, tradicionalni ples sa Tahitija gde plesači, poređani u više redova, izvode različite plesne figure ⇔ **ote'a**

ote'a ⇔ **otea**

otitis /əu'taɪtɪs/ [n] otitis, zapaljenje uha

otoacoustic /,əutəʊə'ku:stɪk/ [adj] otoakustički: ~ **emissions** – otoakustičke emisije, zvuci koje emituje ljudsko uvo, a koji se mogu detektovati veoma osetljivim mikrofonom smeštenim u spoljašnjem slušnom kanalu; mogu biti spontani ili su odgovor na određeni zvučni stimulus

otosclerosis /,əʊtəsklɪ'rəʊsɪs/ [n] otoskleroza, oboljenje koštane kapsule lavirinta, odnosno unutrašnjeg uva koje se karakteriše stvaranjem nove spongiozne kosti na pojedinim delovima koštanog omotača unutrašnjeg uva ⇔

otospongiosis

otospongiosis ⇔ **otosclerosis**

ott *abbr.* → **ottava**

ottava /əu'tɑ:vəl/ [n] ⓘ *see:* **OCTAVE** ▶ **AT THE OCTAVE:**

- ~ **[alta]** – oktava, oznaka da označenu notu ili pasaž treba izvesti za oktavu više; obično se obeležava kao **8va** sa tačkastom linijom iznad note/pasaža na koji se odnosi i uspravnom crticom na kraju, koja znači da note u nastavku treba izvoditi kako su napisane:
- ~ **bassa** – oktava basa, oznaka da označenu notu ili pasaž treba izvesti za oktavu niže; obično se obeležava kao **8vb** sa tačkastom linijom ispod note/pasaža na koji se odnosi i uspravnom crticom na kraju, koja znači da note u nastavku treba izvoditi kako su napisane:
- ~ **sopra** ⇔ **ottava alta**;
- ~ **sotto** ⇔ **ottava bassa**

ottavina ⇔ **SPINET** ▶ **octave spinet**

oud /u:d, ʊd/ [n] ud, arapski trzalački žičani muzički instrument kruškolikog oblika sa kratkim vratom, konkavnim dnom i ravnim poklopcem, direktni predak laute;

standardni član tradicionalnog arapskog ansambla (→ **takht**); ud i njemu bliske instrumente svirali su gotovi svi stari narodi sa područja Mesopotamije i Bliskog istoka: Sumerani, Akadani, Persijanci, Kurdi, Vavilonci, Asirci, Armenci, Grci, Egipćani i Rimljani ⇔ **ud**

Our Father ⇔ **PRAYER** ▶ **the Lord's Prayer**

out chorus ⇔ **ride-out**

outdated ⇔ **obsolete**

outdo /ˌaʊtˈduː/ [v] nadmašiti, prevazići: ~ **the competition** – prevazići konkurenciju

outdoor /ˈaʊtˌdoːr/ [adj] spoljašnji, otvoren, na otvorenom prostoru ⇔ **open-air**: ~ **concert** - koncert na otvorenom ① *opposite*: **INDOOR**

outfit /ˈaʊtˌfɪt/ [n] odeća (komplet)

outgoing /ˈaʊtˌɡəʊɪŋ/ [adj]

[1] izlazni: ~ **air** – izlazni vazduh (iz duvačkog instrumenta) ① *opposite*: **INCOMING**;

[2] otvoren, komunikativan: **an** ~ **person** – otvorena/komunikativna osoba

outmoded ⇔ **obsolete**

output /ˈaʊtˌpʊt/ [n] izlazna snaga; izlazni signal

ovation /əʊˈveɪʃən/ [n] ovacije, burni aplauz uz povike odobravanja, iniciran oduševljenjem publike: **get/receive/be given/draw an ovation** - doživeti/bititi dočekan ovacijama; **give smb an ovation** - prirediti nekome ovacije ① *see*: **CHEERING, HURRAHS; HAND ▶ GIVE SB A BIG HAND**:

- **rousing/tremendous/thundering/tumultuous** ~ - burne ovacije;
- **standing** ~ - ovacije koje su podigle publiku na noge

overblow /ˌəʊvəˈbləʊ/ [v] preduvavati: ~ **at the octave** – preduvavati u oktavu; ~ **at the twelfth** – preduvavati u duodecimu

overblowing /ˌəʊvəˈbləʊɪŋ/ [n] preduvavanje: ~ **an octave** – preduvavanje u oktavu; ~ **a twelfth** – preduvavanje u duodecimu; ~ **hole** – rupica za preduvavanje

overbreathing ⇔ **hyperventilation**

overdo ⇔ **exaggerate**

overdotting /ˌəʊvəˈdɒtɪŋ/ [n] "prepunktiranje", praksa koja se sreće u nekim delima barokne muzike gde se u situaciji kada, npr. posle punktirane četvrtine sledi osmina, četvrtina izvodi kao da je duplo punktirana, a osmina kao šesnaestina

overdrive /ˈəʊvəˈdraɪv/ [n] „overdrajv“, jedan od tri tipa distorzivnih elektro-akustičkih efekata u

muzici, tipičan za električnu gitaru, pored distorzije (→ **distortion** [2]) i "faza" (→ **fuzz**); "overdrajv" efekat je najblaži i proizvodi "tople" alikvotne na manjoj jačini

overdriven /ˌəʊvəˈdrɪvən/ [adj] žargonski termin za distorzivan ili prljav zvuk električne gitare, organe ili nekog drugog električnog instrumenta ⇔ **clipped, dirty** ① *opposite*: **CLEAN**

overdubbing /ˌəʊvəˈdʌbɪŋ/ [n] overdabing, tehnika u snimanju koja omogućava kombinovanje različitih snimaka, tj. nasnimavanje

overexposure ⇔ **APPEARANCE** ▶ **excessive appearance**

overlap /ˈəʊvəˈlæp/ [v] preklapati se, prepletati se: ~ **ing of phrases** ⇔ **PHRASE** ▶ **phrase overlap**

overlay /ˌəʊvəˈleɪ/ obloga

overstringing ⇔ **STRINGING** [2] ▶ **cross-stringing**

overtones /ˈəʊvəˌtəʊnz/ [n] gornji [aliquotni] tonovi (po pravilu, ne računajući osnovni ton) ⇔ **PARTIALS** ▶ **upper partials** ① *see*: **UNDERTONES**

overtone row ⇔ **HARMONIC** ▶ **[natural] harmonic series**

overture /ˈəʊvəˌtʃʊə/ [n] uvertira:

[1] orkestarska kompozicija koja može biti programskog karaktera: **concert** ~ - koncertna uvertira;

[2] orkestarski uvod u operu, operetu, itd.; često sadrži muzičke teme koje će se kasnije javiti tokom opera:

- **French** ~ - francuska uvertira, orkestarsko delo nastalo sredinom 17. veka kao uvod u balet, operu ili svitu sa četvorodelnom strukturom: lagani – brzi – lagani – brzi odeljak;
- **Italian** ~ - italijanska uvertira, orkestarsko delo s kraja 17. i početka 18. veka sa trostavnom strukturom (brzi – lagani - brzi), koje je predstavljalo uvod u operu, oratorijum i sl.; u 18. veku se često sreće pod nazivom "sinfonia"
- **medley** ~ - potpuri-uvertira

[3] instrumentalni (uvodni) stav u baroknoj sviti;

[4] orkestarska kompozicija nalik sviti; sastoji se iz nekoliko stavova (stilizacije baroknih igara)

OVPP *acro.* → **one-voice-per-part**

Oz /ɒz/ [n] (žargonski) Australija

P *abbr.* [1] → *INTERVAL* ▶ perfect interval; [2] → pulgar [1]

P. *abbr.* [1] → pedal [1]; [2] → piano²

P, p. *abbr.* [1] → page; [2] → piano¹;

P1 *abbr.* → *PRIME* ▶ perfect prime/unison

P4 *abbr.* → *FOURTH* ▶ perfect fourth

P5 *abbr.* → *FIFTH* ▶ perfect fifth

P8 *abbr.* → *OCTAVE* ▶ perfect octave

pace /peɪs/ [n] tempo, puls (muzičkog dela):

- at a walking ~ - umereno sporo ⇔ andante;
- with equal ~ - istom brzinom ⇔ pari passu

pachanga /pæ'tʃʌŋ,ɡɑ:/ [n] pačanga, ritmički stil i prateći energični ples veoma popularan tokom 1950-ih; čini osnovu merengea i konge

pad /pæd/ [n]

[1] pozadinski atmosferični dugi zvuk, nekad može biti i ritmičan;

[2] jastučić, podmetač

padovana ⇔ pavan[a]

paduana ⇔ pavan[a]

paean /'pi:ən/ [n] [1] hvalospev; [2] peon, četvorosložna metrička stopa

page /peɪdʒ/ [n] strana, stranica → *abbr.* p.;

- ~-turner – osoba koja okreće stranice partiture solisti, najčešće pijanisti;
- featured ~s - podlistak, stalna rubrika dnevnog lista određena za lepu književnost, umetničke i književne prikaze i naučnopopularne članke

pageant /'pædʒənt/ [n] parada, svečanost, svetkovina; priredba; maskarada

palate /'pælt/ [n] nepce ① *see illus.*: THROAT: hard ~ - tvrdo nepce; soft ~ - meko nepce

palatal /'pælətəl/ [adj] nepčani

paleography /,pæli'ɒgrəfi, ,peɪli-/ [n, pl. paleographies] paleografija, veština čitanja starih rukopisa: musical paleography - muzička paleografija, grana paleografije koja se bavi čitanjem, datiranjem i tumačenjem starih muzičkih zapisa, utvrđivanjem njihove originalnosti i prenošenjem u savremenu notacionu formu

pallet /'pælt/ [n] ventil (kod hamonike, orgulja...) ⇔ *VALVE* ▶ wind valve

palm /pɑ:m/ [n] dlan:

- ~down – dlanom nadole (pokret u dirigovanju za diminuendo);
- ~up – dlanom nagore (pokret u dirigovanju za krešendo);

- ~mute – tehnika sviranja na gitari koja se postiže „štopovanjem“ svih žica veoma blizu kobilice blagim pritiskom dlana (odnosno dela ruke ispod malog prsta) i okidanjem žica dok traje taj „prigušeni“ efekat → P.M.

Palm Sunday /pɑ:m 'sʌndɪ, -deɪ/ [n] Cveti, praznik kada se obeležava Hristov ulazak u Jerusalim; pada uvek u nedelju, dan posle Lazareve subote

palo /'pɑ:ləʊ, 'pæləʊ, Sp. palo/ [n] palo, termin kojim se tradicionalno označavaju različite muzičke forme koje čine muzičku baštinu flamenka; svaki palo se odlikuje različitim muzičkim karakteristikama (ritam, karakteristični motivi, tip strofe, itd.) i obuhvata čitavu seriju tradicionalnih melodija ili pesama (*estilosa* u flamenko žargonu)

palos /'pɑ:lɔ:s/ [n] palos, bubanj iz Dominikanske Republike

Pan /pæn/ [n] Pan, sin Hermesa i nimfe Driope, polučovek-polujarac, u grčkoj mitologiji bog pastira, stada, njiva, šuma i zaštitnik prirode, ljubitelj muzike i najbolji igrač među bogovima

pan /pæn/ [n] pan, idiofoni instrument (i muzički stil) poreklom iz Trinidada i Antila; ⇔ steelpan

Pandean pipe ⇔ Pan flute

pandemonium /,pændɪ'məʊniəm/ [n] pandemonium, urnebes, urnebesna halabuka: "a pandemonium of drumming and feasting" (*urnebesno bubnjanje i slavlje*) ① *see*: NOISE

pandereta /,pændə'retə/ [n] pandereta, vrsta španskih daira bez praporaca koje se koriste u portorikanskoj tradicionalnoj folklornoj muzici (→ plena); javljaju se u tri varijante: tumbador (najveće), seguidor (srednje) i requinto (najmanje)

pandiatonicism /pæn'daɪə'tɒnɪsɪzəm/ [n] pandijatonika (po Slonimskom: slobodni dijatonski harmonski stil neoklasicizma)

pandore ⇔ bandore

pandura ⇔ tambur

pan flute /'pæn ,flu:t/ [n] panova frula, drevni muzički instrument koji se sastoji cevi progresivno veće dužine; preteča cevastih orgulja; javlja se pod više naziva ⇔ pan pipe(s)/panpipes, Pandean pipe, quills, syrinx

panharmonicon /,pænha:'mɒnɪkən/ [n] panharmonikon, jedan od prvih instrumenata iz

- porodice orkestriona (→ orchestrion) koji je 1805. godine izumeo Johann Nepomuk Mälzel, Betovenov savremenik i prijatelj; panharmonikon je imitirao sve instrumente, a mogao je da proizvodi i niz zvučnih efekata, uključujući pucnje i topovsku paljbu
- panmelodion /ˌpænmeɪ'ləʊdiən/ [n] panmelodion, muzički instrumenat sa klavijaturom na kome se tonovi proizvode trenjem točkića o metalne šipke; izumeo ga je Franz Leppich 1810. godine
- panning /ˈpæniŋ/ [n] panovanje, brzina audio signala u novom stereo ili multikanalnom zvučnom polju, tj. proces kontrole relativne pozicije zvuka u zvučnom polju (tokom miksovanja ili snimanja)
- pannist /ˈpænist/ [n] bubnjar na kalipso bubnjevima
- Pan pipe(s)/panpipes ⇔ Pan flute
- panto ① *see:* PANTOMIME [2]
- pantomime /ˈpæntəˌmaɪm/ [n]
- [1] pantomima ⇔ mime, *SHOW* ▶ dumb show;
- [2] (u Britaniji) tradicionalna božićna predstava
- pantomimic /ˌpæntəˈmɪmɪk/ [adj]
- pantomimičarski
- pantomimist /ˈpæntəˌmaɪmɪst/ [n] pantomimičar
- pantonal ⇔ atonal
- pantonalitiy ⇔ atonalitiy
- p. a p. *abbr.* → poco a poco
- parabasis /pəˈræbəsis/ [n, pl. parabases /ˌsɪz/] parabaza, u grčkoj komediji, označava trenutak u predstavi kada svi glumci napuste pozornicu, ostavljajući hor da se obrati publici, čime se delimično ili potpuno napušta dramska radnja, jer se u svom obraćanju publici hor bavi nekom najčešće potpuno irelevantnom temom; obično se sastoji od tri pesme koje se smenjuju sa tri naracije; nestajanjem parabaze, uloga hora se značajno smanjila
- parade /pəˈreɪd/ [n] parada, smotra, svečanost
- paradiddle /ˈpærəˌdɪdəl/ [n] paradidl, jedan od bubnjarskih rudimenata (osnovnih ritmičkih obrazaca) koji se sastoji iz dva naizmenična jednostruka udarca posle kojih sledi dvostruki po obrascu RLRR ili LLLL ① *see:* R, r, L, l:
- double ~ - dvostruki paradidl;
 - single ~ - jednostruki paradidl;
 - triple ~ - trostruki paradidl
- paralanguage /ˈpærəˌlæŋɡwɪdʒ/ [n] parajezik, zajednički naziv za prodiziju (visinu, naglasak, vremenski raspored i stanke), emocionalni ton glasa, naglasak i pogreške u govoru kao što je zamuckivanje, glasovi na "aaa", "hm" itd.
- paralinguistic /ˌpærəlɪŋˈɡwɪstɪk/ [adj] paralingvistički, govorni sadržaji iz domena tzv. neverbalne vokalizacije koji nastaju na marginama verbalnog iskaza kao što su pauze u govoru, intonacija, brzina, visina izgovaranja reči, šapat itd., tj. sve ono što izgovorenom daje dodatno značenje
- parallel¹ /ˈpærəˌleɪ/ [n] paralela: restricted/prohibited ~s – zabranjene paralele
- parallel² /ˈpærəˌleɪ/ [adj] paralelan: ~ key – paralelni tonalitet; ~ major/minor scale – paralelna durska/molska lestvica
- paralysis /pəˈrælɪsɪs/ [n, pl. paralyses] paraliza: ~ of breathing muscles – paraliza disajnih mišića; vocal cord ~ - paraliza glasnih žica
- parameter /pəˈræmɪtə/ [n] parametar; (u muzici) termin koji se odnosi na neku od četiri karakteristike tona (visina, trajanje, jačina i boja): sound ~s – zvučni parametri
- parametric(al) /ˌpærəˈmetrɪk(əl)/ [adj] parametarski
- parang /ˈpɑːræŋ/ [n] parang, popularna narodna muzika Trinidada i Tobagoa; izvodi se u vreme Božića kada pevači i svirači idu od kuće do kuće, koristeći kao instrumente sve što im se nađe pri ruci; popularni parang instrumenti su kvatro (→ cuatro) i marakas (→ maracas), kao i violina, gitara, klave, daire, mandolina, bubanj (→ caja) i sl.
- paraphonia /ˌpærəˈfəʊniə/ [n] parafonija, kvinta (u grčkoj muzičkoj teoriji) ① *see:* ANTIPHONIA, SYMPHONIA
- paraphrase /ˈpærəˌfreɪz/ [n] parafraza:
- [1] varijanta poznate kompozicije, najčešće sa virtuosnim bravurama;
- [2] (u 16. veku) pozajmljeni material iz drugog muzičkog dela;
- [3] u 18. veku, ritmička verzija religijskih tekstova ili psalmova na maternjem jeziku kompozitora
- parascenium /ˌpærəˈsɪniəm/ [n, pl. parascenia /-niə/] parascenijum, u antičkom grčkom i rimskom pozorištu, jedna od dve prostorije uz scenu koja je, veruje se, služila kao garderoba
- pardessus /ˈpɑːrdesuː/ (u 17. i 18. veku) termin za instrument koji izvodi najvišu deonicu kao diskant viola (pardessus de viole)
- parenthesis /pəˈrenθɪsɪs/ [n, pl. parentheses /-sɪz/] (zaobljena) zagrada [()]: opening ~ -

leva zagrada [(); closing - desna zagrada ()]
 pari passu /ˌpæri ˈpæsuː/, *Lat.* ˈpari ˈpasu/ [adv]
 istom brzinom ⇔ *PACE* ▶ with equal pace
 parlando /paːˈlændəʊ/, *It.* parˈlandɔ/ [adj, adv] *It.*
 parlando ⇔ parlante:

[1] pevati uz preciznu artikulaciju, tako da se sve reči jasno čuju; pevanje koje predstavlja imitaciju govora;

[2] (na klaviru) jasan, striktan *non legato*

parlante ⇔ parlando

parlo[u]r /ˈpa:lə/ [n] salon; dvorana

parodos /ˈpa:rəˌdɒs/ [n, *pl.* parodoi /ˈpa:rəˌdɔɪ/]
 parod[os], u starogrčkoj drami, oda koju peva hor pri ulasku, obično na početku predstave; prethodi proagonu u komediji

parody /ˈpærədi/ [n, *pl.* parodies] parodija:

[1] burleskna imitacija neke muzičke kompozicije;

[2] (u klasičnoj muzici) tehnički termin koji se odnosi na preradu jednog tipa kompozicije u drugi;

[3] dramski tekst koji za osnovu uzima neki postojeći tekst kome se zadržava forma, ali se unosi neodgovarajući, podsmešljiv sadržaj;

[4] izvođačka imitacija (u glumi, igri, pevanju...) sa ciljem izvrgavanja ruglu neke ličnosti, osobine, pojave...)

parquet circle /ˈpa:kɪ ˈsɜ:kəl, ˈpa:kɪ ˈsɜ:kəl/ [n]
Am. parter, deo gledališta do orkestra ⇔ parterre [1], stalls

part /pa:t/ [n]

[1] deonica; glas: in several ~s/voices – višeglasan ⇔ multivoiced, many-voiced:

- ~ crossing – ukrštanje glasova (npr. kada bas ide nekoliko tonova iznad tenora);
- ~ singing – višeglasno pevanje;
- ~ writing – izrada/pisanje višeglasnog stava;
- bass ~ ⇔ bassline;
- bottom ~ - donji glas ⇔ lowest part;
- doubling ~s – udvajajući glasovi;
- extra ~s - posebno ispisane ili štampane deonice za pojedine instrumente ili glasove ⇔ separate parts;
- extreme ~s ⇔ *VOICE* ▶ outer voices;
- filling-in ~s – dopunski/slobodni glasovi u homofonom stavu (glasovi bez harmonijske samostalnosti koji samo dopunjuju melodiju) ① *see: VOICE* [2] ▶ free voices

- four~~ - četvoroglasan;
- highest ~ ⇔ top part, highest part; *VOICE* ▶ upper voice;
- inner ~s ⇔ *VOICE* ▶ inner voices;
- instrumental ~ - instrumentalna deonica;
- interior ~s ⇔ *VOICE* ▶ interior voices;
- lowest ~ ⇔ bottom part;
- mean ~s ⇔ *VOICE* ▶ mean voices;
- middle ~s ⇔ *VOICE* ▶ middle voices;
- orchestral ~ - orkestarska deonica;
- outer ~s ⇔ *VOICE* ▶ outer voices;
- real ~s ⇔ *VOICE* ▶ real voices;
- secondary ~ ⇔ subordinate part;
- separate ~s ⇔ extra parts;
- solo ~ - solo deonica;
- subordinate ~ - sporedni, prateći glas ⇔ secondary part;
- top ~ ⇔ upper part, highest part; *VOICE* ▶ top voice;
- two~~ - dvoglasan;
- upper ~ - gornji glas (najviši glas višeglasnog stava) ⇔ top part, highest part; *VOICE* ▶ upper voice; diskant [2];
- upper ~s – gornji glasovi (skup svih viših glasova, za razliku od basa) ⇔ *VOICE* ▶ upper voices;

[2] uloga ⇔ role;

[3] deo, odsek (muzičkog oblika): central/ middle ~ - srednji deo (oblika pesme) ⇔ section [2]

[4] deo: spare ~s – rezervni delovi: horn/violin ... ~ ~ - rezervni delovi za rovu/violinu... ⇔ replacement parts

part-book /ˈpa:tˌbʊk/ [n] sveska sa deonicom jednog (horskog) glasa

parterre /paːˈteə/ [n]

[1] *Am.* parter (u pozorištu, koncertnoj dvorani i sl.) ⇔ parquet circle;

[2] *Br., Irish* prostor za orkestar ispod operске scene ⇔ *ORCHESTRA* ▶ orchestra pit

partial /ˈpaːʃəl/ [adj] delimičan

partials /ˈpaːʃəlz/ [n] alikvotni/parcijalni/harmon[ij]ski tonovi, niz tiših tonova (s manjom amplitudom), koji prate osnovni glasni ton (s najvećom amplitudom) istog izvora i daju mu boju i punoću ⇔ harmonics [1]; *TONE* [1] ▶ aliquot-tones, partial tones, harmonic tones; upper ~ ⇔ overtones

partimento /paːtiːˈmentəʊ, It. paːrtiːˈmento/ [n]
 partimento, termin za pedagošku vežbu u generalbasu, često sa melodijskim

implikacijama u upotrebi tokom klasične ere
partita /pa:'ti:tə, /t. partita/ [n, pl. partitas, partite] - partita, vrsta svite

party¹ /'pa:ti/ [n, pl. parties] zabava, žurka, priredba

party² /'pa:ti/ [v] praviti zabavu, žurku: to throw a ~ - praviti žurku; to break the ice at a ~ - probiti led na žurci

pas de deux /Fr. pa'də 'dœ/ [n] (u baletu) ples za dva plesača

paso doble /'pæsəu 'dɔubleɪ, Sp. 'paso 'dɔvle/ [n, pl. paso dobles, pasos dobles] paso dobl (u bukvalnom prevodu "dvokorak"):

[1] energičan teatralan španski ples koji se najčešće izvodi u 2/4, ali i u 4/4 ili 6/8 taktu sa veoma naglašenim ritmom; plesa se proširio Evropom oko 1929. godine, najpre u Francuskoj, a zatim i šire; koraci i figure su nastali po uzoru na kretanje toreadora tokom borbe sa bikovima; plesač i plesačica se kreću koristeći stilizovane figure koje podsećaju na borbu u areni; karakteristično je lagano uvrtnje trupa uz prepoznatljive flamenko pokrete rukama i nogama;

[2] muzika za istoimeni ples

passacaglia /,pæsə'ka:lja, /t. pasa'kalja/ [n] pasakalja:

[1] španska narodna igra;

[2] muzička kompozicija umerenog tempa, u trodelnom taktu; razvila se krajem 17. veka iz istoimenog plesa;

[3] polifone varijacije za koje je karakteristično stalno zadržavanje teme u nepromenjenom ili neznatno promenjenom obliku, dok se „variraju“ samo kontrapunkti te teme

passage /'pæsɪdʒ/ [n] pasaž, brza instrumentalna melodijska figura ukrasnog karaktera; odgovara koloraturi u pevačkoj melodici ⇔ run; transition ~ - most, prelaz između I i II teme u sonatnom obliku ① see: BRIDGE [4]

passamezzo /pæsə'metsəu, /t. pasa'metsə/ [n] pasameco, stara italijanska igra u dvodelnom taktu i u umerenom tempu ① see: PAVAN[E]:

- ~ antico – pasameco antiko, akordska progresija popularna tokom italijanske renesanse;
- ~ moderno – pasameco moderno, najpopularnija harmonska formula u renesansnom periodu ⇔ Gregory Walker, quadran, quadrant, quadro pavan

passepied /pa:spjeɪ/ [n] paspjé, živahni menuet bretonskog porekla u 3/8 taktu, popularan u 17-om veku

passing /'pa:siŋ, 'pæsɪŋ/ [adj] prolazan ⇔ fleeting

passion /'pæʃən/ [n]

[1] pasija, liturgijsko-muzički prikaz biblijske legende o Hristovom stradanju; tekstualna osnova pasije su jevanđelja, a izvodile su se na Veliku nedelju; od 10. veka ih je izvodilo nekoliko protagonista (jevanđelista, Isus i neretko hor), ali je to još uvek bilo jednoglasno pevanje; sa razvojem višeglasja nastaje oblik motetske pasije: motet ~ - motetska pasija; ~ play – pasijska igra;

[2] strast: with great ~ - vrlo strastveno (instrukcija za izvođače) ⇔ CON ▶ con somma passione

passionate /'pæʃənɪt/ [adj] strastven ⇔ impassioned

passionately /'pæʃənɪtli/ [adv] strastveno (kao instrukcija za izvođače) ⇔ CON ▶ con passione, f(u)ocoso, appassionato

passive¹ /'pæsɪv/ [n] gitara koja ne koristi aktivne pikapove

passive² /'pæsɪv/ [adj] pasivan

passus /'pæsəs/ [n] pasus, odeljak priče, pesme

pasticcio /pæ'stɪtʃəu, /t. pa'stɪtʃə/ [n, pl. pasticci] [n] pastičo ⇔ pastiche:

[1] književno, muzičko ili grafičko delo koje se sastoji od fragmenata različitih umetnika ili iz različitih izvora;

[2] opera kod koje je svaki čin pisao drugi kompozitor (iako ima mišljenja da se termin odnosi na operu koju čine materijali iz različitih opera istog kompozitora);

[3] instrumentalno delo kod koga je svaki deo rad drugog kompozitora, ili (prema nekim mišljenjima) instrumentalno delo koje se sastoji iz različitih materijala istog kompozitora;

[4] dramsko, književno ili muzičko delo koje otvoreno imitira rad drugih umetnika, obično sa satiričnom namerom

pastiche ⇔ pasticcio

pastor /'pa:stə/ [n] pastor, protestantski verski službenik

pastoral¹ /'pa:stərəl/ [n] pastorala:

[1] književno ili likovno delo sa tematikom iz pastirskog života;

[2] ⇔ pastorale

pastoral² /'pa:stərəl/ [adj] pastoralan

pastorale /,pæstə're:l, /t. ,pəstə're:l/ [n, pl. pastorales, pastoralali /-'rɑ:lɪ/] pastoralna ⇔ pastoral¹ [2]:

[1] instrumentalna ili vokalna kompozicija bazirana na pastirskoj i idiličnoj tematici;

[2] scensko delo bazirano na likovima iz mitologije i/ili na rustičnoj tematici (nimfe, pastiri i sl.); u početku čisto dramskog karaktera, da bi u Francuskoj dobilo i muzičku dimenziju kao rana operaska/baletska forma

PA system *abbr.* → SYSTEM ▶ public address system

pataflafla /,pɑ:tə:'flɑ:flɑ:/ [n] bubnjarski rudiment nazvan po zvuku koji proizvodi

patent /'pænt/ [adj] jasan, očevidan, očit

patently /'pæntli/ [adv] (kao instrukcija za izvođače) jasno, manifestno ⇔ CON ▶ con rilevanza

patetico ⇔ pathetically

pathetic /pə'tetɪk/ [adj] patetičan, koji izaziva osećanje sažaljenja

pathetically /pə'tetɪkəli/ [adv] osećajno, patetično, na način koji izaziva osećanje sažaljenja (kao oznaka za interpretaciju) ⇔ pathetic

pathology /pə'thɒlədʒɪ/ [n] patologija: speech ~ - patologija govora

pathos /'peɪθɒs/ [n] patos, strasna uzbuđenost, uzvišenost i dirljivost u izrazu i govoru, velika osećajnost govornika ili pesnika; čuvstvenost, toplina, žar, polet, zanos; strastan i zanosan govor u drami i sl.

patience /'peɪʃəns/ [n] strpljenje

patient /'peɪʃənt/ [adj] strpljiv

patiently /'peɪʃəntli/ [adv] strpljivo

pattern /'pætərn/ [n] obrazac, šablon, kalup, formula:

- melodic ~ - melodijski obrazac;
- rhythmic ~ - ritmički obrazac;
- vibratory ~ - vibracijski obrazac

patina /'pætnə/ [n, pl. patinas] patina: *Stunning visual beauty with the patina of the old Cremonese masters (Zadivljujuća vizuelna lepota sa patinom starih majstora iz Kremone)*

patois /'pætwa:/ [n, pl. patois] narečje, svaki način govora koji odstupa od opšteg književnog govora i koji je kao takav u izvesnim oblastima izražen utvrđenim oblicima

patron /'pætrən/ [n]

[1] pokrovitelj;

[2] patron, zaštitnik:

- ~ for young artists - patron mladih umetnika;
- ~ saint - svetac zaštitnik;
- ~ saint day (celebration) - krsna slava (kod Srba)

patronage /'pætrənɪdʒ/ [n] pokroviteljstvo, patronat, finansijska podrška: under the patronage of ... - pod pokroviteljstvom/patronatom ⇔ AUSPICES ▶ under the auspices

patronize /'pætrənaɪz/ [v] biti pokrovitelj: ~ celebration of ... - biti pokrovitelj proslave ...

pau /pəʊ/ [n] pau, kineski duvački instrument od bambusa; drži se horizontalno, a svirač potpuno obuhvati usnik sa jezičkom koji vibrira i pri udisanju i pri izdisanju

pause /pəʊz/ [n]

[1] pauza: *He continued playing for half an hour without a pause. (Nastavio je da svira pola sata bez pause.):*

- ~ for breath ⇔ breath[ing] pause;
- breath[ing] ~ - luftpauza, predah za uzimanje vazduha ⇔ pause for breath;
- general ~ → *abbr.* G.P. - generalna pauza, generalpauza: u horskoj ili orkestarskoj partituri, pauza koja važi za sve izvođače istovremeno ⇔ grand pause, REST [1] ▶ general rest;
- grand ~ ⇔ general pause

[2] ⇔ fermata

pause /pəʊz/ [v] pauzirati

pavan[e] /pə'vɑ:n, -'væn, 'pævn, /t. pavan/ [n] pavana, otmena italijanska igra iz 16. i 17. veka u pet koraka (cinque pas); krajem 16. veka pavana je u Italiji bila poznata i pod imenom passamezzo ⇔ padovana, paduana

pavilion ⇔ bandstand, kiosk

pavillon /pɑ:vi:'jɔ:n/ [n] *Fr.* levak kod duvačkih instrumenata

pa yin /'pa:jɪn/ [n] pa jin, osam kategorija zvuka po kineskoj i japanskoj muzičkoj teoriji: metal (zvona i zvončići), kamen (kamena zvona), zemlja (okarina), koža (bubnjevi), svila (žičani instrumenti), drvo (duvački instrumenti), tikva (usna harmonika) i bambus (flauta)

P-bass *abbr.* → Fender Precision (električna bas gitara u širokoj upotrebi)

peacock punk ① *see:* NEW ROMANTICISM

peak ⇔ tip [1]

peal /pi:l/ [n]

[1] grupa zvona različite veličine (obično od dva do šest) u zvoniku hrišćanskih crkava koja se oglašavaju u skladu sa liturgijskim kalendarom i sl.;

[2] dugi zvonki zvuk, zvuk koji odzvanja: ~ of applause – dugi aplauz

pealing /'pi:lɪŋ/ [n] zvonjava, oglašavanje crkvenih zvona

pear /peə/ [n]

[1] kruška, kruškovo drvo: ~-shaped – kruškast; ~-shaped bell– kruškasti levak/zvono (kod oboe i sličnih instrumenata);

[2] ⇔ barrel

peasant /'pezənt/ [n] seljak; in the style of a ~ dance – u stilu seljačkog plesa ⇔ *ALLA* ▶ *alla contadina*

ped. *abbr.* → [1] ① *see:* DEPRESS [1]; [2] (na orguljama) naznaka da označene note treba svirati pedalima

pedagogy /'pedəˌɡɒɡɪ, -ˌɡɒdʒɪ, -ˌɡəʊdʒɪ/ [n] pedagogija: music/vocal ~ - muzička/vokalna pedagogija

pedal¹ /'pedəl/ [n]

[1] pedal, uređaj na nekim instrumentima koji se pokreće nogama (lat. *pedis* = noga) i služi za postizanje određenih efekata, npr. kod orgulja za sviranje bas deonice, kod harfe i timpana za promenu visine tona, kod klavira za smanjenje zvučnosti, kod čembala za uključivanje i isključivanje registra, itd. → *abbr.* P.; depress ~ - pritisnuti, aktivirati pedal; release ~ - otpustiti pedal:

- bass drum ~ – pedalna palica (za veliki bubanj);
- celeste ~ – moderator, pedal na pijaninu kojim se zvuk prigušuje pomoću filcane trake;
- centre/center ~ ⇔ sostenuto pedal;
- combination ~s ⇔ composition pedals;
- composition ~s – kombinacioni registri koji se sviraju nogom (kod orgulja) ⇔ combination pedals;
- crescendo ~ - krešendo-pedal na orguljama, veliki pedal na cevastim i digitalnim orguljama kojom se aktiviraju registri ① *see:* CONSOLE [1];
- damper ~ - desni pedal na klaviru kojim

se prigušivači podižu sa žica, dozvoljavajući im da slobodno vibriraju; time se ne postiže samo prirodno vibriranje žica nego i slobodna rezonancija među njima ⇔ sustaining pedal, extension pedal, loud pedal, forte pedal, open pedal, right pedal;

- distortion ~ – pedal za distorziju ① *see:* DISTORTION [2];
- extension ~ ⇔ damper pedal;
- forte ~ ⇔ damper pedal;
- left ~ – levi pedal na klaviru kojim se cela klavijatura pomiče udesno, tako da čekić udara jednu umesto dve, dve umesto tri, odnosno jednu žicu slabije ⇔ soft pedal, una corda;
- loud ~ ⇔ damper pedal;
- open ~ ⇔ damper pedal;
- right ~ ⇔ damper pedal;
- soft ~ ⇔ left pedal;

• sostenuto ~ – srednji pedal na klaviru kojim se prigušivači onih tonova čije su dirke neposredno pre toga pritisnute drže podignutim, dajući posebne tonske efekte ⇔ centre/center pedal;

• sustaining ~ ⇔ damper pedal;

[2] pedal [point] orgelpunkt, organopunkt, pedal[ni ton] ⇔ pedal-note; pedal-tone; organ-point, drone:

- dominant ~ - dominantni orgelpunkt, orgelpunkt na dominantni;
- double ~ - dvostruki orgelpunkt ⇔ pastoral pedal [point];
- inner ~ - ležeći ton u srednjem glasu ⇔ internal pedal;
- internal ~ ⇔ inner pedal [point];
- inverted ~ - ležeći ton u nekom od gornjih glasova ⇔ *NOTE* [2] ▶ holding note, stationary note, sustained note;
- ornamented ~ - figurirani orgelpunkt;
- pastoral ~ ⇔ double pedal;
- tonic ~ - tonični orgelpunkt, orgelpunkt na tonici;
- upper ~ - ležeći ton u gornjem glasu

pedal² /'pedl/ [adj] pedalni:

- ~ register ~ – pedalni registar

pedalboard /'pedl,bɔ:d/ [n] pedalijera; pedalna klavijatura (na orguljama) ⇔ *KEYBOARD* ▶ pedal keyboard/clavier; (na elektronskim instrumentima) bass pedalboard

pedalbox /'pedl,bɒks/ [n] [n] postolja (harfe),

pedalijera ⇔ pedestal
 pedaling /'pedlɪŋ/ [n] pedalizacija ⇔ pedal-use
 ① *see*: FOOTING
 pedal-note ⇔ pedal¹ [2] [POINT]
 pedal-use ① *see*: PEDALING
 pedestal ⇔ pedalbox
 peep(ing) /'pi:p(ɪŋ)/ [n] pijuk(anje), cijuk(anje)
 peep /pi:p/ [v] pijukati, cijukati
 peg /peg/ [n] čivija na glavi žičanih instrumenata
 ① *see*: TUNING ▶ tuning pegs
 pegboard ⇔ pegbox
 pegbox /'peg,bɒks/ [n] čivijište na glavi žičanih instrumenata ⇔ pegboard ① *see*: MACHINE HEAD
 peg disk (*alt.* pegdisc) /'peg,dɪsk/ [n] pljosnato čivijište sa čivijama utaknutim spreda
 pegheads ⇔ TUNING ▶ tuning pegs
 pemade /pe'mɑ:d/ [n] pemad, u gamelan orkestru (→ gamelan) udaraljka visokog registra, vrsta ksilofona od bambusa
 penando ⇔ stentando
 pencilina /pens^əlɪnə/ [n] pencilina, hibridni električni instrument koji je izumeo Bradford Reed 1985., kombinujući cimbale, slajd gitaru, koto (→ koto) i bas gitaru bez pragova; svira se udaranjem palica o žice, trzanjem ili prevlačenjem preko žica
 pendulum /'pendjʊləm/ [n] klatno: ~ bar/rod – šipka klatna ① *see illus*: METRONOME
 penetrate /'penɪ,tret/ [n] prodreti, prodirati
 penetrating /'penɪ,tretɪŋ/ [adj] prodoran, koji se izdvaja u grupi po prodornosti ⇔ strident: ~ tone – prodoran ton, zvuk: ~ sound/voice – prodoran zvuk/glas
 pen(n)illion /pɪ'nɪlɪən/ [n, pl.; sg: penill] tradicionalna velška umetnost i praksa pevanja poezije u pratnji harfe
 pen-name /'pen neɪm/ [n] pseudonim ⇔ pseudonym
 pennant /'penənt/ [n] notni barjačić ⇔ flag;
 • ~-bar ⇔ beam
 penny whistle ⇔ tin whistle
 pensieroso /,pensɪə'rʊsəʊ; *lt.* 'pensɪə'rɔsɔ/ [adv] kontemplativno, zamišljeno, meditativno (instrukcija za izvodjače) ⇔ pensively
 pensive /'pensɪv/ [adj] zamišljen, kontemplativan
 pensively /'pensɪvli/ [adv] zamišljeno, meditativno, kontemplativno ⇔ pensieroso
 pentachord /'pentə,kɔ:d/ [n] pentakord:
 [1] akord (od pet nota);
 [2] drevni instrument sa pet žica

pentametre | pentameter /pen'tæmɪtə/ [n]
 pentametar, engleski jambski stih
 Pentateuch /'pentə,tju:k/ [n] Pentateuh, pet prvih knjiga Starog zaveta (kao celina)
 pentatonic /,pentə'tɒnɪk/ [adj] petotonski, pentatonski
 Pentecost /'pentɪ,kɒst/ [n] Duhovi, hrišćanski praznik kojim se slavi silazak svetog Duha na apostole u Jerusalimu pedeset dana posle Isusovog vaskrsnuća
 Pentecostarion /,pentɪkɔ'stæəri,ɒn/ [n, pl. pentecostaria ili pentecostarions] Cvetni Triodion, Pentikostar, liturgijska knjiga istočne crkve sa pesmama za period od Uskrsa do Duhova
 pentozali(s) /pen'təʊzæls/ [n] pentozali, tradicionalna narodna igra na Kritu, nazvana po pet osnovnih koraka
 perceivable /pə'si:vəbəl/ [adj] uočljiv ⇔ detectable: some differences are hardly ~ – neke razlike su teško uočljive
 perceive /pə'si:v/ [v] opaziti, opažati ⇔ detect: ~ sound – čuti zvuk
 perception /pə'sepʃən/ [n] percepcija:
 • ~ of rhythm – percepcija ritma;
 • auditory ~ – čujna percepcija;
 • pitch ~ – percepcija visine zvuka
 percussion¹ /pə'kʌʃn/ [n]
 [1] perkusija, uređaj na harmonijumu – čekić koji pri pritisku na dirku udara o jezičak kako bi ovaj odmah zatreprio;
 [2] oštar udar(ac), potres
 percussion² /pə'kʌʃn/ [n] udaraljke, perkusije, instrumenti, koji ansamblu/orkestru daju ritmičku osnovu ⇔ INSTRUMENTS [1] ▶ percussion instruments, percussive instruments, pulsatile instruments; percussives:
 • ~ of definite pitch ⇔ pitched percussion (instruments);
 • ~ of indefinite pitch ⇔ unpitched percussion (instruments);
 • auxiliary ~ – pomoćne udaraljke;
 • Latin ~ – latino perkusije, perkusioni instrumenti koji se vezuju za latino-američku muziku, uključujući bongo bubnjeve, kastanjete, gviro, itd.;
 • marching ~ – marševske perkusije;
 • pitched ~ (instruments) – udaraljke sa određenom visinom tona ⇔ tuned percussion, percussion of definite pitch;

- tuned ~ (instruments) ⇔ pitched percussion;
 - unpitched ~ (instruments) – udaraljke sa neodređenom visinom tona ⇔ untuned percussion, percussion of indefinite pitch;
 - untuned ~ (instruments) ⇔ unpitched percussion
- percussion³ /pə'kʌʃn/ [adj] perkusioni, udarački; ~ player ⇔ percussionist
- percussionist /pə'kʌʃnɪst/ [n] perkusionist(a), svirač na udaraljicama ⇔ PERCUSSION³ ▶ percussion player
- percussive /pə'kʌsɪv/ [adj] udarni, perkusivni
- percussives ⇔ percussions
- perennial /pə'rentʃəl/ [adj] trajan, višegodišnji
- perfect /'pɜ:rfɛkt/ [adj]
- [1] čisti (interval);
- [2] savršen, perfektan:
- ~ concord – savršena harmonija, savršeni sklad, savršeno saglasje;
 - ~ consonance – savršena konsonanca
- [3] termin kojim se u srednjovekovnoj muzici označavao odnos 3:1
- perfection /pə'fɛkʃən/ [n] savršenstvo, perfekcija
- perform /pə'fɔ:m/ [v] nastupati; izvoditi, nastupati ⇔ APPEAR ▶ appear on the stage, appear in public; ~ to a full house – nastupati pred punim gledalištem ① see: EXECUTE
- performance /pə'fɔ:məns/ [n]
- [1] nastup ⇔ appearance; izvođenje; priredba, predstava (scenskog dela) ⇔ show:
- evening ~ - večernja priredba;
 - first ~ ⇔ premiere;
 - first night ~ - premijera ⇔ premiere¹;
 - first world ~ - svetska premijera ⇔ original performance; PREMIERE ▶ world/absolute premiere;
 - morning ~ - matine;
 - public ~ - javno izvođenje;
- [2] performans, forma akcione umetnosti nastala šezdesetih godina 20. veka, kao posledica povezivanja bodi arta, hepeninga, određenih shvatanja pozorišta i rituala primitivnih civilizacija
- performer /pə'fɔ:mə/ [n] izvođač, interpretator:
- (concert) ~ - koncertant ⇔ recitalist;
 - guest ~ - gostujući izvođač;
 - improvising ~ - izvođač koji izvodi improvizaciju;
 - up to the ~ - po nahodjenju izvođača ⇔ a bene placito
- period /'piəriəd/ [n]
- [1] period, muzička rečenica, muzičko-sintaksička celina satavljena je od dve ili više fraza; obično ima 8 ili 16 taktova: double ~ dvo-period;
- [2] (vremenski) period:
- common practice ~ - klasika, generički termin za muziku perioda od 1550 do 1900. god., kada dolazi do kodifikacije ključnih normi klasične muzike (period baroka, klasicizma i romantizma) ① see: MUSIC ▶ PREHISTORIC MUSIC; ANCIENT MUSIC; EARLY MUSIC; MODERN MUSIC; CONTEMPORARY MUSIC;
 - pre-Classical ~ - pretklasični period
- periodical /,piəri'ɒdɪkəl/ [n] periodični časopis
- peripeteia /,perɪp'teɪə, -'tɪə, ,perɪp'teɪə, -'tɪə, pə'ɪpətɪ/ [n] (iznenadni) obrt (u radnji drame, opere i sl.) ⇔ peripetia, peripety
- peripetia ⇔ peripeteia
- perpetual /pə'petʃjuəl/ [adj] neprekidan, stalan, beskrajn
- peripety ⇔ peripeteia
- permutation /,pɜ:mju'teɪʃən/ [n] permutacija (npr. glasova u obrtajnom kontrapunktu)
- perpendicular /,pɜ:pən'dɪkjʊlə/ [adj] normalan, uspravan, pod pravim uglom
- perpetuum mobile ⇔ moto perpetuo
- pervasive /pə'veɪsɪv/ [n] preovlađujući
- pesante ⇔ ponderous
- pes subpunctis ① see: NEUM(E)S
- pf *abbr.* → pianoforte [1]
- phantasia ⇔ fantasia
- phantasy ⇔ fantasia
- pharaoh /'feərəʊ/ [n] faraon
- pharyngitis /,fæɪn'dʒaɪtɪs/ [n] faringitis, upala faringsa, upala grla ⇔ THROAT [1] ▶ inflammation of the throat
- pharynx /'fæɪnks/ [n] farinks, ždrello ⇔ throat
- PhD/Ph.D. *abbr.* → Doctor of Philosophy
- philharmonia ⇔ ORCHESTRA ▶ philharmonic orchestra
- philharmonic¹ /,fɪlhɑ:'mɒnɪk, ,fɪlə-/ [n] filharmonija; ① see: ORCHESTRA ▶ PHILHARMONIC ORCHESTRA
- philharmonic² /,fɪlhɑ:'mɒnɪk, ,fɪlə-/ [adj] filharmonijski
- phin /fɪn/ [n] fin, indijska lauta obično sa tri žice
- phon /fɒn/ [n] fon (znak ph), jedinica za merenje

nivoa jačine prema referentnom zvučnom pritisku na pragu čujnosti (ekvivalent 1 decibela)
 phonation /fəʊ'neɪʃən/ [n] (u pevanju) fonacija, proizvođenje tona, emisija tona ⇔ emission [1], ① *see: SOUND* ▶ SOUND PRODUCTION/GENERATION

phoneme /'fəʊni:m/ [n] fonema, najmanja jedinica govora koja je bitna za značenje

phonetic /fə'netɪk, fəʊ-/ [adj] fonetski

phonetics /fə'netɪks, fəʊ-/ [n, sg.] fonetika, deo nauke o jeziku koji proučava glasovnu stranu jezičke komunikacije uopšteno, ili pak glasove u pojedinom jeziku ili jezičkoj grupi:

- acoustic ~ - akustička fonetika, deo fonetike koji proučava akustička svojstva glasova;
- articulatory ~ - artikulatorna fonetika, dio fonetike koji proučava kako se pomoću govornih organa artikulišu glasovi ljudskih jezika;
- auditory ~ - auditivna fonetika, deo fonetike koji se bavi percepcijom govora;
- experimental ~ - eksperimentalna fonetika;
- historical ~ - istorijska fonetika

phonics /'fɒnɪks/ [n] fonika, zastareli naziv za akustiku

phonogene /'fəʊnə,dʒɪn/ [n] fonogen, elektro-akustički aparat za modifikaciju visine zvuka u konkretnoj muzici

phonograph /'fəʊnə,grɑ:f, -græf/ [n]

[1] (Edison ~) fonograf, naprava za snimanje zvuka koju je izumeo Thomas Edison 1877.; zvuk se snimao na papir prevučeni parafinom pomoću dijafragme na koju je zakačena igla; kasnije je razvijen metalni cilindar obmotan metalnom folijom;

[2] *Am.* gramofon ⇔ gramophone; record player:

- ~ horn – "truba" starinskog gramofona ⇔ gramophone horn;
- ~ record – gramofonska ploča ⇔ gramophone record;
- ~ record library – zbirka gramofonskih ploča ⇔ gramophone record library;
- horn ~ - gramofon sa »trubom«

phonogram /'fəʊnə,græm/ [n] fonogram, zapis zvuka na nosaču zvuka

phonoharp /'fəʊnə,hɑ:p/ [n] fonoharpa, vrsta citre bez pragova koju je patentirao William W. Batchelder, Jr. iz Bostona 1891

phonology /fə'nɒlədʒɪ/ [n, pl. phonologies] fonologija, lingvistička disciplina koja proučava glasove ne same za sebe, nego kao »foneme«, tj. kao funkcionalne i značenjske jezičke elemente

phonometer /fə'nɒmɪtə/ [n] fonometar, aparat za merenje jačine zvuka/buke ⇔ audiometer, sonometer, sound-level indicator

phorminx /'fɔ:rmɪŋks/ [n, pl. phorminxes /'fɔ:rmɪŋksɪz/] forminks, jedan od najstarijih žičanih instrumenata u drevnoj Grčkoj, oblikom i zvukom između lire i kitare; imao je od dve do sedam žica, bogato dekorisane ručke i telo u obliku polumeseca; veruje se da vodi poreklo iz Mesopotamije; isti termin se, i u starim i u modernim dokumentima, ponekad koristi i kao naziv za sve instrumente iz porodice lira (barbitos, kitara, lira i forminks)

phrase¹ /freɪz/ [n] fraza, figura od više tonova čijim ponavljanjem i variranjem nastaju veće tonske celine:

- ~ chain – lanac fraza;
- ~-building ⇔ phrase-construction;
- ~-construction – periodičnost ⇔ phrase-building;
- ~ overlap – lančano vezivanje (frazu);
- group of ~s – niz fraza;
- extended ~ - proširena fraza;
- half-~ – dvotakt, fraza;
- repeated ~ - dvostruka fraza, ponovljena fraza;
- symmetrical ~ construction – građenje kvadratne strukture (simetrična građa fraza od 2, 4, 8... taktova)

phrase² /freɪz/ [v] frazirati

phraselets /'freɪzlets/ [n] delovi fraze

phrasing /'freɪzɪŋ/ [n] fraziranje, raspoređivanje melodijskog toka prema muzičkom smislu; spajanje melodijskih intervala u grupe – fraze i međusobno razgraničenje takvih grupa; zadatak pravilnog fraziranja je logično raščlanivanje i povezivanje muzičke misli što vodi potpunom razumevanju umetničkog dela i jasnoći interpretacije; usko je vezano sa drugim muzičkim disciplinama, ritmikom, metrikom, dinamikom, agogikom, artikulacijom

Phrygia /'frɪdʒɪə/ [n] Frigija, antička pokrajina u središnjoj Anadoliji (današnja Turska), tj. naziv za drevno kraljevstvo koje se protezalo regijom

Phrygian /'frɪdʒɪən/ [adj] frigijski

physharmonica /'fɪzɦɑ:'mɒnɪkə/ [n]

fisharmonika, manje-više eksperimentalni oblik harmonijuma iz 1818. godine

physion ⇔ JAZZ ▶ nu jazz

pi /pi:/ [n] pi, jedan od najstarijih tradicionalnih tajlandskih instrumenata; vrsta drvene oboe (sa šest rupica) veoma ekspresivnog zvuka ⇔ pii
pia. *abbr.* → PIANO¹

piacevole /pi:æf'eivəulei, /t. pjatfe'vole/ [adv] instrukcija kojom se izvođaču sugerije mirno i ugodno izvođenje kompozicije

pianette /piæ'net/ [n] pijanino (mali, niski oblik) ①
see: PIANO ▶ UPRIGHT PIANO

piangendo /piæn'dʒendəu, /t. pjæn'dʒendə/ [adv] (instrukcija za izvođače) tužno, sa suzama i žalom ⇔ mournfully, tearfully

pianino /piæ'ninəu/ [n] pijanino ① *see:* PIANO ▶ UPRIGHT PIANO

pianist /'pi:ənɪst/ [n] klavirist(a) ⇔ piano player

pianistic /,pi:ə'nɪstɪk/ [n] pianistički, klavirski

piano¹ /pja:nəu/ [adj, adv] (dinamička oznaka) *piano*, tiho (sa gradacijama) ⇔ softly → *abbr.* p., pia.:

▶ mezzo ~ - *meco piano*, srednje tiho;

▶ pianissimo - *pianissimo* (komparativ od piano), tiše nego *piano* → *abbr.* PP, pp; p^{mo};

▶ pianississimo - (superlativ od piano) izuzetno tiho, tiše nego *pianissimo* ⇔ pianissimo possibile → *abbr.* PPP, ppp;

▶ pianissississimo - najtiše, tiše nego *pianissimo possibile* (oznaka koja se u muzičkoj literaturi retko javlja) → *abbr.* PPPP, pppp

piano² /pi'æənəu/ [n, pl. pianos] klavir (klavir sa

čekićima prvi put opisan 1709. godine ① *see:* PIANOFORTE); početkom 19. veka zapažaju se dva osnovna tipa konstrukcije: bečka i engleska: kod bečke poluga sa čekićem ne deluje dovoljno brzo i elastično; kod engleske (repeticione) između dirke i čekića nalazi se složeni sistem poluga, čime se omogućava vrlo brzo reagovanje čekića i brza spremnost udara: accompany on ~ pratiti na klaviru; play the ~ - svirati klavir; tune a ~ - štimovati klavir; the ~ is in tune - klavir je naštimovan; the ~ is out of tune - klavir je raštimovan → *abbr.* P.:

• ~ action → action [1];

• ~, four hands - klavirski duet u četiri ruke

→ DUET ▶ piano duet;

• ~, six hands - u šest ruku (tri izvođača na jednom klaviru);

• ~ player ⇔ pianist;

• ~ reduction - klavirski izvod, sažet pregled orkestarske ili vokalno-instrumentalne, odnosno muzičko-scenske partiture u formi klavirske fakture ⇔ SCORE ▶ piano score;

• ~ roll - klavirska rolna, rolna papira sa perforacijama koja se u periodu 1896-2008 (kada je bila u masovnoj proizvodnji) koristila kao vrsta medijuma za mehaničko pohranjivanje klavirske muzike; zamenjuju ih digitalni MIDI fajlovi;

• ~-violin ⇔ harmonichord;

• ~ with sympathetic strings ⇔ aliquot piano;

• acoustic ~ - akustični klavir;

• aliquot ~ - alikvotni klavir (klavir sa dvostrukim sistemom žica: nad žicama koje udaraju čekići leže žice koje zvuče samo usled rezonance) ⇔ piano with sympathetic strings;

• ballroom grand [~] ⇔ semiconcert grand [piano];

• barrel ~ - klavir sa valjkom, instrument sličan pijanoli, ali bez dirke; valjak sa jezičcima se okreće pomoću ručke kao kod orguljica; posebno popularni model koristio se u pabovima i barovima gde se aktivirao ubacivanjem novčića (poput džuboksa) ⇔ roller piano, street piano ① *see:* PIANOLA;

• boudoir grand [~] ⇔ parlo[u]r grand [piano];

• cabinet [upright] ~ - visoki pijanino (stariji tip);

• concave ~ - klavir sa lučnom klavijaturom ① *see illus.: KEYBOARD [1]* ▶ concave keyboard;

• digital ~ - digitalni klavir;

• double grand [~] - dupli klavir (sastavljen od dva naspramna klavira za izvođenje klavirskih dua);

• double keyboard [~] - klavir sa duplom klavijaturom;

• dumb ~ - klavir sa nemom klavijaturom, tj. sa klavirskom mehanikom bez žica; namenjen vežbanju ⇔ practice piano, KEYBOARD ▶ practice keyboard;

- electric ~ – električni klavir, za razliku od sintisajzera ili elektronskog klavira, električni klavir je elektro-mehanički instrument kod koga se zvuk proizvodi mehaničkim putem, a zatim pretvara u elektronski signal pomoću pikapova;
 - electronic ~ – elektronski klavir;
 - electrophonic ~ – električni klavir (sa elektronski modifikovanim zvukom žica) ⇔ neo-Bechstein piano;
 - giraffe ~ - "klavir žirafa", uspravni klavir asimetričnog oblika koji se pojavio krajem 18. veka u Beču;
 - grand [~] – (generalno) koncertni klavir, dugi klavir; javlja se u različitim veličinama;
 - concert grand [~] – koncertni klavir;
 - semiconcert grand [~] - polukoncertni klavir ⇔ half concert grand [piano], ballroom grand [piano];
 - parlo[u]r grand [~] –salonski klavir ⇔ living room grand, boudoir grand;
 - baby grand [~] – beba-koncertni klavir;
 - miniature grand [~] – kratki koncertni klavir ⇔ short grand [piano];
 - mini piano – pijanino sa skraćenom klavijaturom;
 - half grand [~] ⇔ semiconcert grand [piano];
 - harmonium~ ⇔ anemochord;
 - Jankò ~ – „Janko“ klavir, klavir patentiran 1882. god. sa klavijaturom mađarskog muzičara i inženjera Paula von Janka (Paul von Jankò); klavijatura ima šest redova dirki koje omogućavaju da se bilo koja lestvica svira istim prstoredom;
 - living room grand [~] parlo[u]r grand [piano];
 - neo-Bechstein ~ ⇔ electrophonic piano;
 - oblique [upright] ~ – pijanino sa kosim žicama ① *see:* UPRIGHT PIANO;
 - optophonic ~ – optofonski klavir, elektronski optički instrument u obliku klavira koji generiše zvuke i projektuje šare na zid/plafon usmeravanjem svetlosti kroz niz rotirajućih obojenih staklenih diskova, filtera, ogledala i sočiva koji se kontrolišu klavijaturom klavira;
 - overstrung ~ – klavir sa ukrštenim žicama;
 - ~-violin – harmonikord, »gudački klavir« (instrument sličan klaviru, ali sa točkicama koji taru žice kao kod organistruma) ⇔ harmonichord;
 - pedal ~ – pedalni klavir (klavir sa pedalnom klavijaturom);
 - player ~ ⇔ pianola;
 - practice ~ ⇔ dumb piano;
 - prepared ~ – preparirani klavir, prisutan u nekim formama savremene muzike, karakterističan po tome što je u njega ubačen neki predmet koji treba da mu izmeni zvuk, ili mu je mehanizam izmenjen na neki drugi način → *abbr.* prep pf;
 - professional upright piano – profesionalni pijanino;
 - pyramid ~ – piramidalni (uspravni) klavir s kraja 18. i početka 19. veka);
 - quarter-tone ~ – četvrtstepeni klavir, četvrttonski klavir;
 - reproducing ~ ⇔ pianola;
 - roller ~ ⇔ barrel piano;
 - spinet [upright] [~] – spinet pijanino (najniži pijanino);
 - square ~ – četvrtasti klavir;
 - street ~ ⇔ barrel piano;
 - studio [upright] [~] – studijski pijanino (obično u muzičkim studijima i muzičkim školama; posebno dizajniran za rad sa đacima i studentima, tako što mu je visina prilagođena zahtevu da profesor može sedeti i imati vizuelni kontakt sa studentima ili publikom);
 - thumb ~ ⇔ kalimba;
 - upright grand [~] – veći pijanino sa ukrštenim žicama;
 - vertical [~] ⇔ upright piano;
 - upright [~] – (generalno) uspravni klavir tipa pijanina sa vertikalnim ramom i žicama; javlja se u različitim veličinama ⇔ vertical piano;
 - upright grand [~] – (veći) pijanino sa ukrštenim žicama
- pianoforte¹ /pi,æneʊ'fɔ:ti/ [adj, adv] pianoforte, (dinamička oznaka) tiho, a onda iznenada jako izvođenje → *abbr.* pf ① *see:* FORTEPIANO¹
- pianoforte² ⇔ fortepiano²
- pianola /pi'e'nəʊlə/ [n] mehanički klavir, pijanola, fonola (klavir-automat, kod koga se, pomoću podnožnika ili elektriciteta, izaziva udaranje maljica) ⇔ player piano, reproducing piano

piano-organ ⇔ claviorgan

piano tuner / pi'æneʊ 'tju:nə/ [n] klavirštimer

pib-corn ⇔ pibgorn

pibgorn /'pi:bɔ:n/ [n] pibgorn, tradicionalni velški duvački instrument u obliku zakrivljenog roga od drveta ili kosti, sa šest rupica i jednom za palac; može se zakačiti i na meh i svirati kao gajde ⇔ cornicyll, pib-corn

pibroch /'pi:brɔk/ [n] pibrok, muzika škotskih gorštaka (za gajde)

pic *abbr.* → piccolo

picc. *abbr.* → piccolo

picado /'pɪkɑːdəʊ/ [n, pl. picados] pikado:

[1] (picados) gitarske flamenko skale;

[2] (alternativno trzanje) tehnika sviranja gitare slična picikatu kod koje se kažiprst i srednji prst naizmenično smjenjuju u okidanju žica; ova tehnika, kojom se najčešće koriste klasičari, a neretko i flamenko gitaristi, se najčešće svira okidajući žice apojando stilom

piccolo /'pɪkə,ləʊ/ [n, pl. piccolos] pikolo → *abbr.* pic, Picc:

[1] (ispred imena instrumenta) oznaka da se radi o instrumentu koji je za oktavu viši od standardnog člana te porodice instrumenata (npr. pikolo truba/klarinet i sl.);

[2] ⇔ FLUTE ▶ piccolo flute

piccoloboe ⇔ OBOE ▶ piccolo oboe

pick /pɪk/ [n]

[1] trzalica, terzijan, plektron, plektrum ⇔ plectrum [1], jack: ① *see:* flatpick:

- ~ articulation - potezi trzalicom (generalno) ① *see:* downstroke, upstroke;
- PVC guitar pick - trzalica za gitaru od PVC-a ① *see:* polyvinil chloride;
- thumb and finger ~ trzalica-naprstak ① *see illus:* FLATPICK

[2] trzaj žice na žičanom instrumentu, posebno na instrumentu iz porodice gitara:

- finger ~ - otrzaj prstom;
- fingernail ~ - otrzaj noktom

pickguard /,pɪk'gɑ:d/ [n] prednja zaštitna ploča na gitari

picking /'pɪkɪŋ/ [n] "piking", trzanje, okidanje (žica na gitari i sličnim žičanim instrumentima):

- alternate ~ - alternativno trzanje gore-dole ① *see:* DOWNSTROKE, UPSTROKE;
- Chet Atkins ~ - Čet Atkinsova tehnika/stil koja se postiže dodavanjem još

jednog prsta na Travisovu (koriste se P, I, M prsti);

- economy ~ - »ekonomi piking«, mešavina alternativnog i »svip« pikinga; izvodi se okidanjem gore-dole (kao kod alternativnog okidanja), ali se pri prelasku na sledeću žicu samo nastavlja kao da je u pitanju arepeggio;
- finger ~ - okidanje, trzanje prstima;
- fingernail ~ - okidanje, trzanje noktom;
- hybrid ~ - hibridno okidanje, kod koga se trzalica drži, kao i obično, između palca i kažiprsta, dok se ostali prsti koriste za okidanje;
- pattern ~ - (na gitari) korišćenje »obrazaca desne ruke«, dok se levom sviraju tradicionalni akordi;
- sweep ~ - »svip« okidanje, tehnika koja se koristi za sviranje arpeđa, a podrazumeva okidanje žica tako što se preko njih prelazi kao kada se sviraju akordi (odozgo nadole), dok se levom rukom "ubadaju" tonovi; takođe, pokret ruke može biti i obrnut;
- Travis ~ - Travisova tehnika/stil, tehnika sviranja prstima kod koje se žica okida naizmenično gore-dole palcem i kažiprstom: palac okida nadole, a kažiprst nagore;
- tremolo ~ - tremolo okidanje; izvodi se okidanjem žice naizmenično gore-dole; radi se skoro uvek na jednoj žici, tj. okidaju se tonovi iz skale koja se nalazi na toj otvorenoj žici; zahteva usklađenu koordinaciju leve i desne ruke

pick-up /'pɪkʌp/ [n] »pikap«, popularno: »magnet«, elektromagnetski konvertor, tj. snimač zvuka na električnoj gitari čija je uloga da pretvara vibracije žica u električne signale koji se dalje pojačavaju i emituju kroz zvučni sistem; sastoji se iz provodničkog kalema i metalnog jezgra:

- ~ selector - preklopnik za izbor magnet, tj. pikapa; obično ima 3 ili 5 položaja;
- active ~ - aktivni pikap/magnet, pikap sa pretpojačalom; zahteva stalno napajanje iz 9V baterije (otuda aktivni); karakteriše ga jači i čistiji signal od pasivnih pickupova;
- humbucker ~ - dupli magnet, dva magnet sa jednostrukom zavojnicom spojena serijski izvan faze radi eliminacije

šuma (u žargonskoj literaturi se najčešće zadržava engleski naziv, bez prevođenja); karakteriše ga tamniji i glasniji zvuk, tipičan za Gibson gitare;

- neck ~ - vratni magnet (najbliži vratu gitare);
- passive ~ - pasivni pikap/magnet, pikap koji zvuk vibriranja žica magnetnom indukcijom pretvara u slab napon koji se pojačalom diže do željenog nivoa;
- single-coil ~ - magnet sa jednostrukom zavojnicom (u žargonskoj literaturi se najčešće zadržava engleski naziv, bez prevođenja) koga karakteriše svetao i čisti zvuk, ali i problem sa šumom (→ hum [1]);
- piezo ~ - »piezo« magnet, vrsta magneta koji se najčešće nalazi na elektroakustičnim i elektroklasičnim gitarama, kao i na nekim modelima električnih gitara

picota /'pikotə/ [n] pikota, meksički ritualni ples u pratnji klarineta i bubnja, sa dosta skokovitih koraka i naglih obrta

picturesque /'pɪktʃə'resk/ [adj] kitnjast, živopisan: ~ passage – živopisan pasaž; ~ music for flute and keyboards – živopisna muzika za flautu i klavijature

piece /pi:s/ [n]

- ~ for choir and orchestra – delo za hor i orkestar;
- ~ for equal voices – ekval, komad za istovrsne glasove ⇔ equale;
- character ~ - karakterni komad;
- classical ~ - klasično delo (prvobitno - umetničko delo stvoreno po antičkim uzorima; danas - provereno, potvrđeno prvorazredno umetničko delo);
- concerted ~ - komad (numera) za ansambl u operi;
- orchestral ~ - orkestarsko delo;
- stage/theatrical ~ - pozorišni komad ⇔ play;
- vocal-instrumental piece - vokalno-instrumentalno delo;

[2] kompozicija ⇔ composition;

- four-handed ~ - četvororučna kompozicija;
- obligatory ~ - obavezna kompozicija;
- occasional ~ - prigodno muzičko delo, pisano za određenu priliku

piercing¹ /'piəriŋ/ [adj] prodoran, oštar: ~ tone/sound – prodoran ton/zvuk;

piercing² ⇔ bore

pietoso /pie'təuzəʊ, /t. pjet'ozɔ/ [adv] (instrukcija za izvođače) sa osećajem žalosti, jada

pifano /pɪ'fa:nəʊ/ [n, pl. pifanos] pifano, brazilska poprečna flauta od bambusa sa rupama koje su raspoređene kao kod evropske

pii ⇔ pi

pillar /'pɪlə/ [n] [1] ⇔ forepillar; [2] stub, stubić

pimba /'pɪmbə:/ [n] pimba, portugalski termin za popularne portugalske solo pevače i grupe čija je muzika inspirisana portugalskim folklorom

pin /pɪn/ [n] čivija: (tuning) ~ - 1) čivija na gudačkim i trzalačkim instrumentima ⇔ PEG ▶ tuning peg; 2) (kod klavira) čivija uvrnuta u prag ⇔ wrest pin

pinch¹ /pɪntʃ/ [n] prstohvat: ~ harmonic – tehnika sviranja gitare kod koje se noktom ili palcem blago uštine žica nakon trzaja, stvarajući visoki ton

pinch² /pɪntʃ/ [v] uštinuti, prikleštit

pinched /pɪntʃt/ [adj] ① see: PIZZICATO

pinkie /'pɪŋki/ ⇔ FINGER ▶ little finger

pinna /'pɪnə/ [n, pl. pinnae [-ni:], pinnas] ušna školjka ⇔ auricle

pinschophone ⇔ FLUTE ▶ contrabass flute

pipa /'pi:pə/ [n] pipa, kineska lauta kruškastog tela

sa pet žica i 12-26 pragova na vratu; jedan od najpopularnijih kineskih instrumenata koji se svira skoro 2000 godina u Kini; dve velike promene koje su se odigrale u istoriji ovog instrumenta su: način njegovog držanja prilikom sviranja - uspravno umesto horizontalno, i upotreba pet prstiju prilikom okidanja žica umesto korišćenja trzalice.

pipe /paɪp/ [n]

[1] frula, svirala, narodni drveni duvački instrument) ⇔ fife [2];

- ~ and tabor – "ansambl" od galubea (→ tabor pipe) i bubnja, par instrumenata (svirala sa tri rupe i mali bubanj) koje svira jedan čovek;

- conical ~ - konična svirala, kupasta svirala, čunjasta svirala;

- double ~ ⇔ FLUTE ▶ double flute;

- tabor ~ - galube, provansalska mala uzdužna flauta; svira se jednom rukom, a drugom udara u bubanj ① see: PIPE AND TABOR;

[2] orguljska svirala;

- ~ foot – donji deo labijalne orguljske svirale, noga;

- covered ~ ⇔ stopped pipe;
 - display ~s ⇔ front pipes;
 - dummy ~ - nema (orguljska) svirala postavljena samo iz dekorativnih razloga ⇔ imitation pipe;
 - flue ~ ⇔ labial pipe;
 - front ~s - svirale u pročelju orgulja ⇔ display pipes, show pipes;
 - half-stopped ~ - polupoklopljena svirala;
 - headed ~ - savijena svirala, orguljska svirala sa povijenim vrhom ⇔ mitred pipe;
 - imitation ~ ⇔ dummy pipe;
 - labial ~ - labijalna svirala, usna svirala, kod koje ton nastaje tako što mlaz vazduha prolazi kroz procep na gornjoj usni, slično kao kod frule ⇔ flue pipe;
 - open ~ - otvorena svirala;
 - plugged ~ ⇔ stopped pipe;
 - reed ~ - jezičasta svirala, svirala sa jezičkom kod koje ton nastaje tako što vazdušni mlaz udara u jezičak koji pod njim treperi i udara u žljeb koji daje ton;
 - show ~s ⇔ front pipes;
 - stopped ~ - poklopljena svirala, pokrivena svirala, zatvorena svirala, poklopljenica ⇔ covered pipe, plugged pipe;
- [3] cev kod duvačkih instrumenata ⇔ tube
 pipe-body /'paɪp,bɒdi/ [n] cev labijalnih orguljskih svirala bez noge i usnog otvora (*kod jezičastih orgulja*) ⓘ *see:* shank
- pipes ⇔ bagpipes
- pipework /'paɪp,wɜ:k/ [n] zbir svih orguljskih svirala
- piracy /'paɪrəsi/ [n] piraterija, nezakonito i neovlašćeno kopiranje autorskog sadržaja uz dalju distribuciju i prodaju istog
- pirouette /,pɪru'eɪ/ [n] pirueta:
- [1] (kod nekih starih ili narodnih duvačkih instrumenata) pločica koja služi kao oslonac usnama;
- [2] (u baletu i plesu, generalno) okret na jednoj nozi (u baletu na prstima), dok je druga savijena i prstima dodiruje koleno nogu na kojoj je okret
- piston /'pɪstən/ [n]
- [1] piston, klipni ventil, zalistak koji klizi na duvačkom instrumentu kao klip u stublini i služi dobijanju hromatske skale ⇔ pump valve:
- compensation/compensating ~
- kompensacioni ventil na limenim duvačkim instrumentima za popravku intonacije pri istovremenoj upotrebi više ventila ⇔ *VALVE* [1] ▶ compensation/compensating valve;
- [2] kornet sa pistonima (kolokvijalno)
- pitch /pɪtʃ/ [n]
- [1] ~ (level) – visina tona, tonska visina:
- ~ ratio – odnos tonskih visina;
 - ~ shift – promena (pomak) tonske visine;
 - ~ strength – izraženost tonske visine;
 - actual ~ - realna visina tona (kod transponirajućih instrumenata) ⇔ real pitch;
 - bent ~ ⇔ *NOTE* [1] ▶ blue notes;
 - definite ~ - određena visina zvuka: with definite ~ - sa određenom visinom zvuka (za instrumente, posebno udaraljke) ⇔ tuned; ⓘ *see:* PERCUSSION [1];
 - indefinite ~ - neodređena visina zvuka: with indefinite ~ - sa neodređenom visinom zvuka (za instrumente, posebno udaraljke) ⇔ untuned; ⓘ *see:* PERCUSSION [1];
 - real ~ ⇔ actual pitch;
 - virtual ~ - virtuelna tonska visina;
- [2] intonacija (odnos tonskih visina pri izvođenju) ⇔ intonation, tune; change the ~ - “preštimovati”, promeniti “štīm”/ ugođaj ⇔ *TUNING* ▶ change the tuning, retune; give/set the ~ - dati/odrediti intonaciju (horu i sl.), tj. (u orkestru) zahtev oboisti da dâ kamerton po kome se svi drugi instrumenti štimuju; take the ~ - prihvatiti intonaciju; sing/play off the ~ - “falširati”, distonirati, netačno intonirati (najčešće kod pevača, gudača i duvača);
- absolute ~ - apsolutni sluh, sluh sposoban da tonove različite visine odredi bez pomoći instrumenta ili nekog akustičnog aparata; urođen je i obično se javlja u 3. ili 4. godini života → *abbr.* AP ⇔ perfect pitch;
 - chamber ~ - niski “štīm” (u kamernoj svetovnoj muzici iz epohe baroka);
 - choir ~ ⇔ organ pitch;
 - concert ~ ⇔ *tone* ▶ steady **A** tone; A440;
 - fixed ~ ⇔ *INTONATION* ▶ fixed intonation;
 - free ~ ⇔ *INTONATION* ▶ free

intonation;

- high ~ - najviši "štim"/ugodaž (kod duvača) u 17. i 18. veku;
- off ~ - nečist, falš (ton, intonacija) ⇔ out of pitch, *TUNE* ▶ out of tune; sore note;
- old philharmonic ~ - stari filharmonijski štim (455Hz);
- on ~ - čist (ton, intonacija): *How does one know when they are singing on/off pitch? (Kako da znaš kada pevaš čisto, a kada falširaš?)*;
- out of ~ ⇔ off pitch;
- organ ~ - visoki "štim"/ugodaž u crkvenoj muzici iz epohe baroka ⇔ choir pitch;
- partial-absolute ~ - parcijalno apsolutni sluh kod kog nije razvijen potpuni sistem raspoznavanja tonova;
- perfect ~ ⇔ absolute pitch;
- relative ~ - relativni sluh;
- standard ~ ⇔ *NOTE* ▶ steady A tone;

[3] teren

pitch pipe /'pɪtʃ paɪp/ [n] intonator, svirala za davanje intonacije u horu

più /pjuː, /t. pju/ [adv] više (u oznakama za promenu tempa ili interpretaciju):

- ~ affrettato – brže;
- ~ allegro – brže;
- ~ lento – sporije;
- ~ mosso – življe, brže, brže nego u prethodnom delu;
- ~ moto – brže nego u prethodnom delu

piuttosto ⇔ rather

piva /'pɪvə/ [n] piva, u Italiji 15-og veka, ples sa pastoralnim asocijacijama; dobio ime po instrumentu (malim gajdama) koje ga prate; najbrži ples tog perioda, sa puno okreta, spinova i drugih virtuoznih elemenata koje izvode muški plesači

pizz *abbr.* → pizzicato

pizzicato /'pɪtsɪ'ka:təʊ/ [adj, n: *pl.* pizzicati /-ti/]

picikato, tehnika sviranja otrzanjem žica vrhom prsta ili palcem kod gudačkih instrumenata (ređe: pinched, plucked):

- ~ glissando – picikato glisando, picikato koji se izvodi trzanjem žice nakon čega se prstom leve ruke klizi uz/niz tu žicu ① *see: ARTICULATION [2]* ▶ ARTICULATION ON BOWED INSTRUMENTS;
- ~ secco – »picikato seko«, prigušeni picikato kod koga se prst odmah nakon

trzaja žice vraća na nju da priguši vibraciju

① *see: ARTICULATION [2]* ▶ ARTICULATION ON BOWED INSTRUMENTS;

- ~ tremolo – picikato tremolo, brzo kretanje prsta preko žice po okidanju ① *see: ARTICULATION [2]* ▶ ARTICULATION ON BOWED INSTRUMENTS;
- Bartók ~ - Bartok picikato, instrukcija za gudače da sviraju picikato tako da žica po okidanju čujno odskoči od hvatnika u povratnom hodu ⇔ snap pizzicato; ① *see: ARTICULATION [2]* ▶ ARTICULATION ON BOWED INSTRUMENTS;
- left-hand ~ - picikato levom rukom ① *see: ARTICULATION [2]* ▶ ARTICULATION ON BOWED INSTRUMENTS;
- nail ~ - picikato noktima;
- snap ~ ⇔ Bartok pizzicato;
- two-hand(ed) ~ - dvoručni picikato ① *see: ARTICULATION [2]* ▶ ARTICULATION ON BOWED INSTRUMENTS

placid /'plæstɪd/ [adj] miran, spokojan; tih ⇔ calm, tranquil

placidamente ⇔ placidly

placidly /'plæstɪdli/ [adv] mirno, spokojno; tih ⇔ calmly, tranquilly; placidamente, placido

placido ⇔ placidly

plagal /'pleɪgəl/ [adj] plagalni, sa osnovnim tonom u sredini obima

plagiarise | plagiarize /'pleɪdʒə,raɪz/ [n] plagirati

plagiariser | plagiarizer ⇔ plagiarist

plagiarism /'pleɪdʒə,rɪzəm/ [n] plagijat ⇔ plagiarism, copy [2]

plagiarist /'pleɪdʒə,rɪst/ [n] plagijator ⇔ plagiariser

plagiary ⇔ plagiarism

plainchant /'pleɪn,tʃɑːnt/ [n] (*Lat.*: cantus planus)

gregorijanski koral, gregorijansko pevanje ⇔ *CHANT* ▶ Gregorian chant; plainsong

plainsong ⇔ plainchant

plaint ⇔ dirge

plaintive /'pleɪntɪv/ [adj] tužan, žalostan, plačan ⇔ sad, sorrowful, lugubrious

plaintively /'pleɪntɪvli/ [adv] tužno, zalosno, jadovno ⇔ sadly, sorrowfully, lugubriously; dolente, lacrimoso, plaintivo, lugubre

plaintivo ⇔ plainively

plan /plæn/ [n] plan;

- formal ~ – formalni plan;
 - seating ~ ⇔ CHART [3] ▶ seating chart;
 - stage ~ - plan pozornice (za određeni projekat);
 - tonal ~ – tonalni plan
- planctus /'plæŋktəs, Lat. 'planktus/ [n] planktus, srednjovekovna pesma (i stil u poeziji) lamentirajućeg karaktera; pesme ovog tipa javljale su se i na latinskom i na nacionalnim jezicima i opevale kako religiozne, tako i svetovne teme
- plank /plæŋk/ [n] daska ① see: WREST PLANK
- plaqué ① see: HARP
- plasticise | plasticize /'plæstɪ,səɪz/ [v] plastifikovati
- plasticised | plasticized /'plæstɪ,səɪzɪd/ [adj] plastifikovan ⇔ laminated [2]
- plate /pleɪt/ [n] tabla, ploča, pločica:
- base ~ – osnovna ploča, platforma tremolo mehanizma (→ tremolo [2]) na koju su montirani ostali delovi;
 - resonance ~ ⇔ soundboard;
 - string ~ ⇔ wrest plank;
 - top ~ – glasnjača, gornja daska, rezonantna daska, zvučnica gudačkih i trzalačkih instrumenata; gornja ploča kod gitare ⇔ belly, face, front, top, table [2]
- plates /pleɪts/ [n, pl.] pločice (kod vibrafona, čeleste i sl.)
- play¹ /pleɪ/ [n] (pozorišni) komad, drama ⇔ PIECE [2] ▶ stage/theatrical piece:
- one-act ~ – jednočinka ⇔ single-act play;
 - Christmas ~ - božićna igra, vrsta liturgijske drame;
 - morality ~ - moralitet, srednjovekovni i ranorenesansni alegorijski pozorišni komad praćen muzikom, moralizatorske sadržine, čiji su protagonisti otelotvorenja određenih moralnih stavova (Vrlina, Pohlepa, Znanje, Porok, Dobro, itd.), sukobljenih na sceni ⇔ morality
 - single-act ~ ⇔ one-act play
- play² /pleɪ/ [v] svirati; ~ an instrument – svirati (neki) instrument; ~ at sight – svirati s lista; ~ in – “usvira[va]ti” instrument; ~ off pitch – falširati, distonirati, svirati “nečisto”, neskladno ili intonativno neprecizno ⇔ play out of tune; ① see: SING OFF PITCH, SING OUT OF TUNE;

CLINKER ▶ HIT A CLINKER

playable /'pleɪəbəl/ [adj] lak, podesan za sviranje:
A simple bagatelle is playable by anybody.
(Jednostavnu bagatelu može da odsvira svako.)

playback¹ /'pleɪ,bæk/ [n] plej-bek:

[1] pevanje bez glasa, otvaranjem usta na puštenu matricu;

[2] (u kinematografiji, naročito kod muzičkih filmova) snimanje slika uz istovremeno reprodukovanje ranije snimljenog tona

playback² /'pleɪ,bæk/ [adj] na“plejбек” (① opposite: LIVE): ~ singing – pevanje na plejбек; ~ singer – pevač koji peva na plejбек

player /'pleɪə/ [adj]

[1] svirač(ica), izvođač(ica);

- ~ by ear – svirač po sluhu;
- accordion ~ ⇔ accordionist;
- brass ~ - „limeni“ duvač, svirač na limenom duvačkom instrumentu;
- bit ~ - statista, statistkinja ① see: SUPERNUMERARY;
- reed ~s – drveni duvači (posebno u orkestrima muzičkog pozorišta) ⇔ reeds;
- wind ~ - svirač na duvačkom instrumentu;
- woodwind ~ - „drveni“ duvač, svirač na drvenom duvačkom instrumentu;

[2] plejer:

- CD ~ - CD plejer;
- digital audio ~ - digitalni audio plejer

playful /'pleɪfʊl/ [adj] razigran, razdragran

playfully /'pleɪfʊli/ [adv] razigrano, razdragano, živo (u interpretaciji) ⇔ COM ▶ con allegria

playhouse /'pleɪ,haʊs/ [n] pozorište (termin koji se nekada koristi u nazivu pozorišnih kuća): *the Liverpool Playhouse*

playing /'pleɪŋ/ [n] sviranje; ~ at sight – sviranje s lista ⇔ sight playing; ~ by memory/by heart – sviranje napamet (bez pomoći partiture)

playwright /'pleɪ,rɪt/ [n] dramski pisac ⇔ dramatist

pleasure /'pleʒə/ zadovoljstvo: *I get a lot of pleasure out of (nalazim veliko zadovoljstvo) playing Chopin.* [IDM] take (no) ~ in sth/doing sth: ni malo ne uživati u nečemu; at pleasure ⇔ ad libitum

plectrum /'plektrəm/ [n]

[1] ⇔ pick: leather ~ - kožna trzalica (kod čembala, spineta);

[2] ⇔ spine

plena /'pli:nə, 'plenə/ [n] plena, portorikanski

- folklorni žanr koji odražava uticaje afričke i karipske muzike; ritam daju daire (→ pandereta) uz pratnju gvire (→ guira); tekstovi su često oktosilabični i asonantni, a tematski dotiču sve sfere života, od ljubavi i romanse do politike i dnevnih događaja zbog čega se ceo žanr ponekad naziva i »novinama koje se pevaju« ① *see:* BOMBA
- plethora /'pleθərə/ [n] obilje
- pliant /'plaiənt/ [adj] fleksibilan, savitljiv, mekan ⇔ flexible: ~ wood (for bows ...) – fleksibilno drvo (za gudala i sl.)
- plica /'plaɪkə/ [n] ornament u srednjovekovnoj muzici koji se notirao kao crtica koja polazi od notne glave (veruje se da se izvodio sa efektom tremola)
- plié /pli'eɪ/ [n, pl. pliés /pli'eɪz/] plije, pokret u baletu kod koga su kolena savijena dok su leđa prava
- plosive /'pləʊsɪv/ [n] ploziv, vrsta suglasnika koji se proizvodi zaustavljanjem struje vazduha (glasovi [p], [t], [k], [b], [d], [g]) ⇔ ORAL ▶ oral occlusive, stop [4]
- plop /plɒp/ [n] (u džezu) termin za notu koja hromatski "klizi" nadole do neodređene visine
- plot /plɒt/ [n] fabula, zaplet, dramska radnja ⇔ storyline, fable
- pluck /plʌk/ [v] (o)trzati (žicu) prstima ili trzalicom, prebirati (po žicama)
- plucked¹ /'plʌkt/ [adj] (o)trzan (odnosi se na žicu na žičanom instrumentu)
- plucked² ① *see:* PIZZICATO
- plucking /'plʌkɪŋ/ (o)trzanje (žice) ① *see:* PICKING ~ with a fingernail – (o)trzanje (žice) noktom
- plug /plʌg/ [n]
 [1] čep (u glavi flaute pomoću koga se koriguje intonacija instrumenta);
 [2] ⇔ cap [2];
 [3] utikač, utičnica
- plunderphonics /'plʌndə'fɒnɪks/ [n]
 »planderfonika« (u bukvalnom prevodu: »piratofonika«), termin koji je skovao John Oswald 1985. godine u značenju: muzika nastala ubacivanjem jedne ili kombinovanjem više sekvenci već postojećih audio snimaka koje se blago prerade kako bi se napravila nova kompozicija, pri čemu nema ni pokušaja da se prikrije činjenica da se radi o »pozajmicama«
- plunger → MUTE ▶ plunger mute
- pluperfect /plu:'pɜ:fɪkt/ [adj] prekomerni/povećani (interval) ⇔ augmented
- pluralism /'plʊərə,lɪzəm/ [n] pluralizam, korišćenje (nekada i simultano) više različitih stilova u istom muzičkom delu
- pluriarc /,plʊrɪ'ɑ:k/ [n] pluriark, instrument iz Ekvatorijalne Afrike sličan lučnoj harfi, ali sa posebnim vratom za svaku od tri do sedam žica
 ← PLURIARC
- plurivocal /,plʊrɪ'vəʊkəl/ [adj] višeglasni
- plurivocality /,plʊrɪ'vəʊkælɪti/ [n] višeglasje
- P.M. *abbr.* → palm mute
- p^{mo} *abbr.* → pianissimo
- pneuma /'nju:mə/ [n] raskošni pasaž koji se peva na jedan slog
- pneumatic /nju'mæɪtɪk/ [adj] pneumatski
- P.O./po *abbr.* → pull-off
- po /pəʊ/ [n] po, kineski cimb
- pochette ⇔ VIOLIN ▶ pocket-violine
- pochissimo ⇔ LITTLE ▶ very little
- pocket /'pɒkɪt/ [n] džep: bow ~ - džep za gudalo u koferu/torbi za violinu i sl.
- poco /'pəʊkəʊ, /t. pɒkə/ [adv] malo, u izvesnoj meri, termin koja se koristi uz dinamičke oznake, oznake za tempo, artikulaciju i interpretaciju sa značenjem da umanj njihovo prvobitno značenje ⇔ little, somewhat, rather, a bit:
- ~ allegro ⇔ RATHER ▶ rather quick;
 - ~ animato ⇔ RATHER ▶ rather animated;
 - ~ forte ⇔ RATHER ▶ rather loud;
 - ~ largo ⇔ poco lento;
 - ~ lento ⇔ RATHER ▶ rather slow;
 - ~ meno – (kada stoji samo *poco meno*, čita se kao *poco meno mosso*);
 - ~ meno mosso ⇔ LITTLE ▶ a little less fast;
 - ~ più forte ⇔ LITTLE ▶ a little louder;
 - ~ più largo ⇔ LITTLE ▶ a little more slowly;
 - ~ più lento della prima volta ⇔ LITTLE ▶ a little slower than the first time;
 - ~ più moderate ma non troppo ⇔ LITTLE ▶ a little more moderate, but not too much so;
 - ~ più mosso ⇔ LITTLE ▶ a little faster;
 - ~ più piano ⇔ LITTLE ▶ a little softer;
 - ~ presto ⇔ RATHER ▶ rather fast;
 - ~ sostenuto ⇔ RATHER ▶ rather

sustained

poco a poco /'pəʊkəʊ ə: 'pəʊkəʊ, *lt.* pɔko ə: pɔkɔ/ [adv] postepeno, postupno ⇔ LITTLE ▶ little by little → *abbr.* p. a p.:

- ~ accelerando ⇔ GRADUALLY ▶ gradually getting faster;
- ~ animando ⇔ GRADUALLY ▶ gradually getting more lively;
- ~ con sordino – orkestarska instrukcija za gudače da jedan po jedan stavljaju sordinu, dok drugi nastavljaju da sviraju; ovim se dobija jedinstveni zvuk gudačke sekcije koja se postepeno prigušuje;
- ~ crescendo ⇔ GRADUALLY ▶ gradually getting louder and louder;
- ~ diminuendo ⇔ GRADUALLY ▶ gradually getting softer and softer

podatus ① *see:* NEUM(E)S

podium /'pəʊdɪəm/ [n] podijum ⇔ rostrum

poem /'pəʊɪm/ [n]

[1] pesma (kao književno delo) *Pazi: „song“ = pesma (za pevanje)!;*

[2] poema: symphonic ~ – simfonijska poema, simfonijsko delo u jednom stavu, programskog karaktera; javlja se u romantizmu (19. vek); tvorcem simfonijske poeme se smatra Franz Liszt

poet /'pəʊɪt/ [n] pesnik

poetic /pəʊ'etɪk/ [n] pesnički: ~ license – poetska sloboda

poetics /pəʊ'etɪks/ [n] poetika

poetry /'pəʊɪtri/ [n] poezija

pogo¹ /'pəʊgəʊ/ [n] pogo, anti-disko ples alternativnog pank pokreta koji se javlja oko 1976. godine; karakteriše ga skakanje gore-dole u mestu

pogo² /'pəʊgəʊl/ [v, *ps & pp* pogoed, *pres. part.* pogoing] igrati pogo

poi /pɔɪ, 'pəʊɪ/ [n] poi, loptica koja visi na kraju užeta/žice i služi za ritmičku pratnju

point /pɔɪnt/ [n]

[1] vrh ⇔ tip [1]; ① *see:* TIP [1]; culminating ~ ⇔ climax;

[2] ideja; stav, tvrdnja: *I see your point (razumem šta hoćeš da kažeš), but I do not agree with you.;*

[3] stvar: *It takes him a million years to get to the point. (Treba mu milion godina da shvati u čemu je stvar);*

[4] svrha: *There is no point in practicing (Nema*

svrhe vežbati) on this old violin;

[5] trenutak: *At one point (u jednom momentu), I thought that she would burst into tears in the middle of the concert.;*

pointe /pɔɪnt/ [n] vrh prstiju (u baletu): on ~ - na vrhovima prstiju; ~ shoes – špic patike, satenske baletanke za igranje na vrhovima prstiju; ~ work – tehnika igranja na vrhovima prstiju

pointer ⇔ FINGER ▶ index finger

pointe shoes ⇔ toe shoes

polacca /pəʊ'la:kə, pəʊ'lækə/ [n] *lt.* poloneza ⇔ polonaise ① *see:* ALLA ▶ alla polacca

polarise | polarize /'pəʊlə,raɪz/ [n] polarizovati, podeliti ⇔ divide

polarised | polarized /'pəʊlə,raɪzd/ [n] polarizovan, podeljen ⇔ divided: ~ reviews – podeljene kritike

polemic /pə'lemɪk/ [n] polemika: to raise ~s – izazvati polemike

polemic(al) /pə'lemɪk(əl)/ [adj] polemičan, kontroverzan ① *see:* CONTROVERSIAL: ~ performance/concert – polemično izvođenje/koncert

polka¹ /'pɒlkə/ [n] polka:

[1] češka narodna igra vedrog karaktera u 2/4 taktu; ima je i u drugim narodima pod istim nazivom;

[2] muzika za istoimenu igru ili u ritmu polke

polka² /'pɒlkə/ [v, *p.s. & past. part.* polkaed, *pres. part.* polkaing] igrati polku

polkacore /'pɒlkəkə:/ [n] polkakor, fuzija hardkor pank i polke

polka-mazurka /'pɒlkə mə'zɜ:kə/ [n] polka-mazurka, živahni ples koji se igra u parovima, modifikovana mazurka u 3/4 taktu bazirana na koracima polke

pollard syndrum /'pɒləd 'sɪndrəm/ [n] polard sindram, jedan od prvih elektronskih bubnjeva koji je 1976. godine sačinio bubnjar Joe Pollard

polo /'pəʊləʊ/ [n] polo, popularni venecuelanski stil karakterističan po tome što pevači improvizuju i pevaju stihove iz poznatih tradicionalnih pesama, obično u pratnji tradicionalnih instrumenata

polonaise /,pɒlə'neɪz/ [n] poloneza:

[1] poljska dvorska igra u 16-om veku u ¾ taktu sa karakterističnom ritmičkom figurom ① *see:* POLACCA; like a ~ – u stilu poloneze, u poljskom stilu ⇔ ALLA ▶ alla polacca

[2] muzika za istoimenu igru ili igru u ritmu

- poloneze
- poljska /'pɔ:lskə/ [n] poljska, stara skandinavska igra nastala iz mazurke (a ne polke)
- poly- /'pɒli-/ [pref] prefiks sa značenjem »više-«
- polychords /'pɒli:kɔ:dz/ [n] polikordi, višezvuci (sastoje od dva ili više akorda koji se nalaze jedan iznad drugog) ⇔ *CHORD* [2] ▶ multi-note chords
- polyester /,pɒli'estə/ [n] poliester, vrsta polimera koji nalazi široku upotrebu pri završetku proizvodnje visoko kvalitetnih proizvoda od drveta, kao što su gitare, klaviri, itd.
- polyethylene /,pɒli'eθi:li:n/ [n] polietilen, jedna od najkorišćenijih plastičnih masa zbog svoje otpornosti, stabilnosti i fleksibilnosti
- polyharmony /,pɒli'hɑ:məni/ [n, pl. polyharmonies] poliharmonija
- polymetric /,pɒli'metrik/ [adj] polimetrički
- polymetry /,pɒl'imetɪ/ [n] polimetrija, polimetrika, ritmička mnogostrukost jedne melodije
- polymodal /,pɒli'məʊdə/ [n] polimodalan
- polymodality /,pɒli,məʊ'dælti/ [n] polimodalnost, kombinacija više modusa, analogno politonalnosti
- polymorphous /,pɒli'mɔ:fəs/ [adj] polimorfni
- polyphonic /,pɒli'fɒnik/ [adj] polifonski
- polyphony /pə'lɪfəni/ [n] polifonija, višeglasje u kome su sve deonice ravnopravne, te se ritmički i melodijski samostalno razvijaju; pojavljuje se u srednjem veku, a vrhunac razvoja postiže u renesansi; temelji se na kontrapunktnom komponovanju, oslanjajući se na primenu imitacije; glavni oblici: motet, polifona misa, madrigali, kanon te najrazvijeniji polifonijski oblik fuga ① *see*: HOMOPHONY:
- apparent ~ - harmonska polifonija;
 - pseudo-~ - pseudopolifonija;
 - Renaissance ~ - renesansna polifonija, zasnovana na punoj slobodi svakog glasa; sazvučja nisu plod slučajnih susreta, ali nisu primarna
- polypropylene /,pɒli'prɒpɪ,li:n/ [n] polipropilen, tvrdi termoplastični polimer koji zbog svojih dobrih mehaničkih osobina ima široku primenu u proizvodnji muzičkih instrumenata
- polyrhythm /'pɒli,rɪðəm/ [n] poliritam
- polyrhythmy /'pɒli,rɪðmi/ [n] poliritmija, poliritmika ⇔ cross-rhythm
- polyrhythmic /,pɒli'rɪðmɪk/ [adj] poliritmičan
- polyrhythmophone ⇔ rhythmicon
- polystylism /,pɒl'staɪlɪzəm/ [n] polistilizam, korišćenje više muzičkih stilova ili tehnika (kao jedna od postmodernih karakteristika)
- polysyllabic /,pɒli,sɪ'læbɪk/ [adj] polisilabičan, sa dva ili više slogova: ~ word – reč sa više slogova
- polytextuality /,pɒli'tekstʃu'elɪti/ [n] politekstualnost, istovremena primena različitih tekstova u vokalnoj kompoziciji
- polythematic /,pɒli,θɪ'mætik/ [adj] politematski
- polytonality /,pɒli,təʊ'nælɪti/ [n] politonalnost, istovremeno zvučanje više tonaliteta u kompoziciji
- polyvinyl chloride /,pɒli'vaɪnɪl 'klɔ:raɪd/ [n] polivinil hlorid, popularna plastika sa širokom primenom ⇔ PVC
- pomposamente ⇔ pompous
- pomposo ⇔ pompous
- pompous /'pɒmpəs/ [adj] pompezan, veličanstven: in a ~ manner – pompezno, na otmen, uzvišen način (instrukcija za izvođače) ⇔ fastoso, pomposo, pomposamente
- ponderous /'pɒndərəs/ [adj] težak, trom
- ponderously /'pɒndərəsli/ [adj] teško, tromo (kao instrukcija za izvođače) ⇔ pesante
- pong lang /'pɒŋ 'læŋ/ [n] pong lang, tajlandski ksilofon sa 15 drvenih pločica postavljenih tako da im je jedan kraj na višem, a drugi na nižem nivou, tako da instrument svira dvoje ljudi
- pontifical /pɒn'tɪfɪkəl/ [n] pontifikal, katolička liturgijska knjiga za obrede koje vrši biskup
- pop /pɒp/ [n] pop, muzički žanr (naziv nastao od engleske reči „popular“ – popularan) koga odlikuju jednostavne i pamtljive melodije sa refrenima koji lako ulaze u uvo; često imaju „udicu“ (→ hooks) – jednu ili više muzičkih, ritmičkih ili vokalnih zamisli dizajniranih da ponavljanjem privuku pažnju slušalaca; pesme su kratke i uz njih se, uglavnom, može igrati; omiljen je kod širokih masa i komercijalno uspešan; obično se smatra da su pop i rok suštinski suprotstavljeni pojmovi utoliko što se pop smatra čisto komercijalnim proizvodom, nižeg nivoa autentičnosti nego rok; neka od najpopularnijih imena iz sveta popa su: Madonna, Michael Jackson, Prince, George Michael, Kylie Minoque i dr.:
- ~ standards – pop standardi, termin kojim se označavaju pesme tradicionalnog popa koje su stekle najvišu, decenijsku popularnost ① *see*: TRADITIONAL POP;
 - Baroque ~ – barokni pop, podžanr pop i

- rok muzike nastao sredinom 1960-ih u Britaniji i SAD kao fuzija popa, roka i klasične muzike, posebno one iz barokne i klasične ere; tipični predstavnici: The Beach Boys, The Moody Blues, The Beatles, Left Banke, The Rolling Stones, Love, Procol Harum i dr.;
- **bastard ~** – bastard pop, muzički žanr nastao na samom kraju 20-og veka, koji se sastoji od najčešće digitalnih kombinacija muzike iz jedne pesme i *a capelle* iz druge pesme; uobičajno je da su muzika i vokalni deo iz potpuno različitih, naoko nespojivih žanrova; kompozicije iz ovog žanra se javljaju pod različitim imenima: (s)mashups, bootlegs, cutups, powermixing...
 - **Brill Building ~** - »Brill building« pop, stil razvijen u i oko njujorškoog objekta poznatom po nazivu »Brill Building« koji je 1950-ih i 1960-ih postao stecište brojnih muzičara; objekat je imao i svoj studio gde su se snimali demo materijali; neka od poznatih imena okupljenih oko Brill Building-a su: Jeff Barry, Neil Diamond, Carole King, Carole Bayer Sager, Neil Sedak i dr.
 - **Brit~** - britanski alternativni rok i kulturni pokret koji je stekao popularnost u Velikoj Britaniji sredinom 1990-ih; Blur, Oasis i Pulp se smatraju najbitnijim muzičarima britpopa, a s njim se još povezuju i Suede, Elastica, Supergrass i The Verve;
 - **bubblegum ~** - »bablgam« pop, podžanr popa koji doživljava inicijalni uspon u periodu 1967–1972, a čije su glavne karakteristike plesni ritmovi, lako pamtljive melodije, jednostavna struktura pesama, ponavljajući rifovi na gitari i laki tekstovi, često nepovezani sa stvarnošću; ključnu publiku žanra čine tinejdžeri, a u tipične predstavnike se ubrajaju The Lemon Pipers, Britney Spears, Christina Aguilera, Jessica Simpson, Spice Girls, itd.;
 - **C~** - »si« pop, skraćeni naziv za kinesku pop muziku (Chinese popular music) koja u slobodnom određenju obuhvata popularnu muziku prostora na kojima se govori kineski jezik (Kina, Hong Kong, Tajvan, pa i Singapur i Malezija); nekada se ovaj termin koristi i kao opšti termin koji pored pop muzike obuhvata i kineski R&B, rok, hip-hop i ambijentalnu muziku;
 - **country ~** – kantri pop, podžanr kantri muzike koji se pojavio 1970-ih; nastao je iz Nashville saunda i soft roka; najpoznatiji predstavnici žanra su Kenny Rogers, Bon Jovi, Sara Evans, Lynn Anderson, itd.;
 - **dance~** – dens pop, podžanr pop muzike koji se javlja 1980-ih sa stilskim korenima u post-disko muzici, sintpopu, R&B, hip-hopu i hausu; odlikuje se brzim ritmovima, jednostavnom strukturom pesama, sa naglaskom na melodiju koja je lako pamtljiva; primarno klupska muzika namenjena za ples, ali i za emitovanje na radiju; ključna imena koja se vezuju za žanr: Britney Spears, Madonna, Kylie Minogue, Rick Astley, Mel & Kim, Michael Jackson, Janet Jackson, Spice Girls, Christina Aguilera, Rihanna, Lady Gaga i dr.;
 - **dream ~** – »drim« pop, podžanr alternativnog roka nastao u Britaniji sredinom 1980-ih kada su bendovi poput The Passions, Dif Juz, Lowlife i A.R. Kane (kome se i pripisuje sam termin) inicirali fuziju post-panka i eteričnog crnog talasa sa "gorkoslatkim" pop melodijama; termin se skoro isključivo koristi u SAD-u; suštinski, žanr se fokusira na eteričnu teksturu i raspoloženja, na uštrb propulzivnih rok rifova, uz akcenat na liričnosti koja se, između ostalog, ostvaruje visokim ženskim i šaputavim muškim vokalima, dok su tekstovi naglašeno introspektivne prirode; predstavnici: The Ocean Blue, The Dream Academy, Sentinel, Charlene i dr.;
 - **electro ~** – elektro pop, oblik sint-popa koji je svoj prvi procvat doživeo između 1978. i 1981. u Engleskoj i Nemačkoj; razlikuje se od sint-popa utoliko što ima hladniji, robotički elektronski zvuk, ali ga istovremeno karakterišu jednostavne, pamtljive melodije i plesni ritmovi u kombinaciji sa jakim lirikom koja ga uzdiže iznad jednostavne plesnosti ↔ techno pop;
 - **emo ~** – emo pop, izdanak emo pravca (→ emo) koji prihvata uticaje pop muzike i odlikuje se naglašenom ritmičnošću i tekstovima o adolescenciji i ljubavi; neki od

- tipičnih reprenata su The Wrens, Sense Field, Jejune, Alkaline Trio, The Get Up Kids i dr.;
- Euro~ – evropop, stil pop muzike koji se razvija u Evropi krajem 1970-ih, a dostiže vrh popularnosti tokom '80-ih i '90-ih; među najtipičnijim predstavnicima su: ABBA, Roxette, Ace of Base, Spice Girls, Aqua, Alcazar i dr.;
 - future ~ – futuristički pop, mladi žanr elektronske plesne muzike nastao iz EBM sa uticajima sint-popa (struktura pesme i stil pevanja) i anthem trena (grandiozno sviranje sintisajzera); termin su skovali Ronan Harris (iz VNV Nation) i Stephan Groth (iz Apoptygma Berzerk) pokušavajući da opišu stil muzike koji sviraju;
 - HK-~ - honkonški pop (Honk Kong popular music) ① *see:* CANTOPOP;
 - indie ~ – indi pop, podžanr alternativnog, tj. indie roka nastao u Britaniji sredinom 1980-ih sa korenima u muzici škotskih post-pank bendova (Josef K i Orange Juice) i dominantnog britanskog nezavisnog benda The Smith; za razliku od indi roka, indi pop je melodičniji i manje abrazivan, a karakteriše ga i jednostavniji zvuk gitare koji ga distancira od preproduciranog sint-popa tog vremena; predstavnici: The Pastels, The Shop Assistants, Primal Scream... ① *see:* ROCK ▶ INDIE ROCK;
 - jangle ~ – "džengl" pop, podžanr alternativnog roka koji je otpočeo kao američki post-pank pokret sredinom 1980-ih; obeležava ga povratak zvonkim gitarama i pop melodijama šezdesetih sa električnim "dvanaesticama" i pauer pop strukturom pesama; zvuk džengl popa se, uobičajeno opisuje kao format baziran na popu uz prizvuke folk roka; početkom 1980-ih uticao na razvoj koledž roka; tipični predstavnici: The Byrds, R.E.M., Let's Active, Tom Petty, Pylon i dr.;
 - J-~ – „džej“ (japanski) pop, termin koji se odnosi na japansku pop muziku koja je pod uticajem zapadnjačke muzike;
 - Latin ~ – latino pop, podžanr popa sa karakterističnim latino »stihom«; pojam se geografski odnosi na pop muziku Latinske Amerike i juga Evrope, a među najtipičnijim predstavnicima su: Ricky Martin, Shakira, Enrique Iglesias, Jennifer Lopez, Julio Iglesias, Gloria Estefan, José Feliciano i dr.;
 - operatic ~ – operski pop, podžanr pop muzike karakterističan po operskom izvođenju ili stilizaciji pesme, teme ili motiva iz klasične muzike na pop način; tipični reprezenti: Andrea Bocelli, Sarah Brightman, Sissel, Jeanette MacDonald i dr. ⇔ popera;
 - piano ~ ⇔ ROCK ▶ piano rock;
 - pop-~ - pop-rok, muzički pravac koji objedinjuje elemente roka i popa, nastao 1960-ih godina u Velikoj Britaniji i SAD; tipični predstavnici: Elton John, Rod Stewart, Chicago, itd.
 - power ~ – »pauer« pop, popularni muzički žanr inspirisan britanskom i američkom pop i rok muzikom šezdesetih godina 20-og veka; odlikuje se kombinovanjem snažnih melodija, jezgrovitih vokalnih harmonija, ekonomičnih aranžmana i dominantnih gitarskih rifova, sa retkim instrumentalnim solo partijama; komercijalni vrhunac doživljava krajem 1970-ih i početkom 1980-ih; predstavnici: The Who, The Jam, Squeeze, Buzzcocks, The Vapors, The Chords i dr.;
 - psychedelic ~ – psihodelični pop, stil koji predstavlja fuziju psihodeličnog folka i psihodeličnog roka u pop ambijentu; dostiže vrhunac tokom 1960-ih, oličen u muzici bendova kao to su The Beatles, The Byrds, The Greatful Dead i dr.;
 - punk ~ ⇔ PUNK ▶ pop punk;
 - sophisti-~ – sofist-pop, podžanr pop muzike koji se razvija i živi u Britaniji u periodu od sredine 1980-ih do ranih 1990-ih, objedinjavajući elemente soft roka, džeza i »plavookog« soula (→ soul ▶ blue-eyed soul); predstavnici: Sade, the Style Council, Basia, Swing Out Sister, Prefab Sprout i dr.;
 - space-age ~ – pop svemirskog doba, muzički žanr koji obuhvata više stilova karakterističnih po uticaju kompozitora poput Ravela ili Debisija, velikih džez bendova iz 1940-ih, kao i različitih egzotičnih stilova (samba, latino i kalipso džez); žanrovski je srodan »laundž« muzici

- i njemu bliskim stilovima; žanr je uneo nekoliko bitnih novina u savremenu pop muziku: LP ploče koje nose obeležja ovog žanra s početka 1950-ih predstavljaju prve primere konceptualnih albuma i prve kvadrofonske albume ⇔ *MUSIC*¹ ▶ bachelor pad music;
- sunshine ~ - »sanšajn« pop, podžanr pop muzike koji se razvio u SAD (Kalifornija) sredinom 1960-ih; stilski prepoznatljiv po živom i toplom zvuku, dominantnim vokalnim harmonijama i sofisticiranoj produkciji; srodan baroknom popu, s obzirom na prisustvo elemenata klasike, ali se od njega razlikuje jer nema elemente dramatičnosti i melanholije; vrhunac popularnosti doživljava sredinom 1960-ih, a među ključne zastupnike žanra se ubrajaju: The Beach Boys, The Buckingham, Mamas and the Papas, the Turtles, the Association i dr.
 - synth~ - sintisajzerski pop, sint-pop, podžanr popa u kome se koriste, prevashodno ili isključivo, elektronski muzički instrumenti: sintisajzeri (klavijature), ritam-mašine (elektronski bubnjevi i udaraljke) i kompjuteri; razvio se početkom 1980-ih u Engleskoj, Nemačkoj, tj. generalno u Zapadnoj Evropi i SAD-u; razvio ga je japanski bend YMO, a inspiracija mnogima bio je i bend Kraftwerk; vrlo brzo su ga preuzeli drugi umetnici kao što su Gary Numan, Landscape, Depeche Mode, Ultravox i Devo;
 - techno ~ ⇔ electro pop;
 - teen ~ - tin(ejdžerski) pop, podžanr pop muzike koji je produkcijski namenjen tinejdžerskoj publici; žanr ima stilske korene u svingu (1940-ih), bablgam popu (1960-te i 1970-ih), dens popu (1980-ih), R&B, hip-hopu, roku (1990-tih), kao i savremenoj R&B muzici i kantri popu (2000-ih); prepoznatljiv po naglašenim vizuelnim elementima, efektnim koreografijama, tematici koja se usredsređuje na tinejdžerske teme i probleme, pamtljivim refrenima itd.; predstavnici: Menudo, New Edition, Debbie Gibson, Tiffany, New Kids on the Block, Britney Spears, Christina Aguilera, Jessica Simpson i dr.
 - traditional ~ - tradicionalni pop, pojam pod kojim se podrazumeva popularna muzika zapadnih zemalja (posebno SAD-a) koja ili prethodi pojavi rokenrola sredinom 1950-ih ili, generalno, koegzistira sa rokenrolom, ali je nastala pre njega, a čini okosnicu komercijalnog muzičkog zvuka u SAD i zapadnoj kulturi; žanr se vezuje uz veliki broj različitih bendova i izvođača među kojima su i Pat Boone, Nat King Cole, Englebert Humperdinck, Dean Martin, Doris Day, Ella Fitzgerald, Diana Ross, Barbra Streisand i mnogi drugi ⇔ classic pop; ① *see*: POP STANDARDS
- popcore /'pɒp,kɔ:/ [n] pop kor, fuzija hardkor i pop pank
 popera ⇔ *POP* ▶ operatic pop
 popping /'pɒpɪŋ/ [n] popping, ulični ples blisko povezan sa hip-hopom ponikao u Kaliforniji 1960-ih i 1970-ih; termin se takođe koristi i kao generički naziv za čitav spektar iluzionističkih plesnih stilova i tehnika bliskih sa poppingom kao što su robot (→ robot), strobing (→ strobing), vejing (→ waving), itd...
 porrectus ① *see*: NEUM(E)S
 porrectus flexus ① *see*: NEUM(E)S
 port /pɔ:t/ [n] port, škotska instrumentalna kompozicija koja se obično izvodi na harfi
 portable /'pɔ:təbl/ [adj] portabl, prenosiv
 portamento /,pɔ:tə'mentəʊ, /t. ,pɔ:tə'mentəʊ/ [n] portamento
 [1] u vokalnoj i instrumentalnoj muzici brzo povezivanje dva tona pasažom lestvičnih tonova; često se upoređuje sa »glisandom« (klizanje s tona na ton) ① *see*: ARTICULATION [2] ▶ ARTICULATION ON BOWED INSTRUMENTS; SLIDE;
 [2] ⇔ loured
 portative /'pɔ:tətɪv/ [n] portativ
 portato /pɔ:'tɑ:təʊ, /t. pɔr'tɑ:təʊ/ [adj, adv] /t. portato, oznaka za blagu, pulsirajuću artikulaciju ① *see*: ARTICULATION [2] ▶ ARTICULATION ON BOWED INSTRUMENTS
 portfolio /pɔ:'fəʊlɪəʊ/ [n, pl. portfolios] portfolio, reprezentativna zbirka studentskih radova koja može uključivati različite formate (pisane, audio, video i dr.)
 portion /'pɔ:ʃn/ [n] deo
 posaune ① *see*: trombone
 position /pə'zɪʃn/ [n]
 [1] pozicija leve ruke na gudačkim

- instrumentima; change of ~ ⇔ shift[ing], mutation:
- first ~ - prva pozicija;
 - fourth ~ - četvrta pozicija ⇔ *SHIFT* ▶ double shift;
 - half ~ - polupozicija;
 - second ~ - druga pozicija ⇔ *SHIFT* ▶ half shift;
 - third ~ - treća pozicija ⇔ *SHIFT* ▶ whole shift, full shift;
 - thumb ~ - palčana pozicija, demanširanje (na violončelu);
- [2] pozicija povlačka na trombonu;
- [3] slog akorda ⇔ order, spacing:
- a-position ⇔ fundamental position;
 - b-position ⇔ *INVERSION* [1] ▶ first inversion;
 - close ~ - uski slog, tesni slog ⇔ *HARMONY* ▶ close harmony; *ORDER* [1] ▶ close order;
 - c-position ⇔ *INVERSION* [1] ▶ second inversion;
 - d position ⇔ *INVERSION* [1] ▶ third inversion;
 - fundamental ~ - osnovni oblik akorda, temeljni oblik akorda ⇔ root position, *FORM* ▶ root form; a-position;
 - open ~ - široki slog, razmaknuti slog *HARMONY* ▶ open/dispersed/extended/spread harmony; *ORDER* [1] ▶ open order;
 - root ~ ⇔ fundamental position;
- [4] položaj: *position of a chord (položaj akorda) with regard to the top note*
- positivism /'pɒzɪtɪvɪzəm/ [n] pozitivizam, filozofski pravac koji postavlja zahtev da spoznaja ostane kod pozitivnih činjenica, tj. ograniči na ono što je moguće empirijski dokazati; osnivači Ogist Komt (Auguste Comte) i Džon Stjuart Mill (John Stuart Mill); dominantno mišljenje u 19-om i početkom 20-og veka; odražavao se ne samo u filozofiji nego i u književnosti i teoriji umetnosti
- post. *abbr.* → posthumous
- post ⇔ stud
- posthorn /'pɒsthɔ:n/ [n] poštanski rog, pravi ili uvijeni rog od bakra ili lima bez ventila i povlačka koji se nekada koristio za najavljivanje dolaska poštanskih kočija ⇔ *HORN* [1] ▶ coach horn, post horn
- posth. *abbr.* → posthumous(ly)
- posthumous /'pɒstjʊməs/ [adj] posthuman → *abbr.* post.
- posthumously /'pɒstjʊməsli/ [adj] posthumno → *abbr.* posth.
- postimpressionism /,pəʊstɪm'preʃənɪzəm/ [n] postimpresionizam
- postiche /pə'sti:ʃ/ [n] imitacija, zamena, »lažnjak«
- postlude /'pəʊstlu:d/ [n] postludijum, razvijeni dodatak nekom komadu ili stavu, završni odeljak neke ciklusne forme
- postmodern /pəʊst'mɒdən/ [adj] postmoderni
- postmodernism /pəʊst'mɒdənɪzəm/ [n] postmodernizam, pravac u umetnosti, filozofiji, muzici, arhitekturi i kulturi koji se, pod snažnim uticajem fenomenologije, strukturalizma i egzistencijalizma, suprotstavlja modernizmu, pre svega konceptima hiper-realnosti, repeticije, dekonstrukcije osnovnih pojmova (čovjek, evolucija, istorijski progres, priroda, kultura, tradicija, pol...); umetnička instalacija, lend-art, konceptualna umetnost, performans umetnost i multimedija, odnosno računarska umetnost obično se smatraju oblastima postmoderne umetnosti
- postpone /pəʊst'pəʊn, pə'spəʊn/ [v] odložiti: ~ a rehearsal - odložiti probu
- post production /,pəʊstprə'dʌkʃən/ [n] **[audio post production]** postprodukcija, termin koji se uglavnom upotrebljava za finalne radove na zvučnom zapisu, odnosno obuhvata sve stupnjeve produkcije od snimanja u studiju do finalizacije master zapisa
- post-prog ⇔ new prog
- postscript /'pəʊs,skɪpt, 'pəʊst-/ [n] post skriptum, autorova napomena na kraju teksta, knjige i sl. kojom se obično daje neko dodatno objašnjenje
- post tonal /,pəʊst'təʊnəl/ [n] termin koji neki autori koriste umesto termina »atonal«
- posture /'pɒstʃər/ [n] stav, držanje tela:
- improper ~ - nepravilan stav;
 - perfect ~ - savršen stav;
 - poor ~ - loš stav;
 - proper ~ - pravilan stav;
 - relaxed ~ - opušten, relaksiran stav
- potentiometer /pə'tenʃɪ'ɒmɪtər/ [n] potencijometar
- potpourri ⇔ medley
- pound¹ /paʊnd/ [n] topot, lupa ⇔ thud¹, thump
- pound² /paʊnd/ [v] lupati: ~ on the piano - lupati po klaviru: *The children were pounding on the piano for hours (Deca su satima lupala po klaviru)*

power /'paʊə/ [n]

[1] (over sb/sth) moć (nad nekim/nečim): *Her power over the audience is unbelievable (Njena moć nad publikom je neverovatna);* in sb's ~ u nečijoj moći: *That is not in my power. (To nije u mojoj moći.);*

[2] sposobnost: ~ of observation – sposobnost opažanja/zapažanja;

[3] snaga; napajanje:

- output ~ - izlazna snaga;
- phantom ~ – fantomsko napajanje (jednosmerni napon, najčešće 48 V, koji se koristi za napajanje u kondenzatorskim mikrofonima);
- sound power – zvučna snaga

power ambient ⇔ METAL ▶ drone metal

poweramp ⇔ AMPLIFIER ▶ power amplifier

powerful /'paʊəfʊl/ [adj] moćan, snažan, jak

powerfully /'paʊəfʊli/ [adj] moćno, snažno, jako

powerless /'paʊələs/ [adj] nemoćan, bespomoćan

powermixing ① see: BASTARD POP

power noise /'paʊə 'nɔɪz/ [n] »pauer noiz«, fuzija muzike buke (→ MUSIC¹ ▶ noise music) i različitih stilova elektronske dens muzike ⇔ rhythmic noise, noize

power supply /'paʊə sə'plai/ [n] napajanje (strujom) ⇔ feed

PP, pp *abbr.* → pianissimo

pp. *abbr.* → od strane – do strane, npr.: pp. 12-15 - od 12. do 15. strane

PPP, ppp (three p's) *abbr.* → pianississimo

PPPP, pppp (four p's) *abbr.* → pianissississimo

PR, p.r. *abbr.* → public relations

pr. *abbr.* → printed

practical /'præktɪkəl/ [adj] praktični: *Do you have any practical experience? (Imate li praktično iskustvo?)*

practice¹ /'præktɪs/ [n]

[1] praksa: to put into ~ - primeniti u praksi; **IDM** be/get out of ~ - ne biti u formi; performing ~ - izvođačka praksa, termin koji se odnosi na muzičke tehnike tipične za specifične muzičke žanrove ili karakteristične za određene periode u razvoju muzike; obično se pod tim podrazumevaju tehnike koje se podrazumevaju, a nisu zapisane, tj, notirane (npr. korišćenje vibrata u nekim stilovima džeza za koje je vibrato tipičan;

[2] vežbanje: *This piece requires a lot of*

practice. (Ovo delo zahteva mnogo vežbanja); improve with ~ - poboljšati vežbanjem ⇔ exercise

practice² | practise /'præktɪs/ [v] vežbati

Praemium Imperial /'pri:miəm ɪm'piəriəl/ [n] premium imperial (carska nagrada), nagrada za umetnike koja se dodeljuje počev od 1989. na inicijativu japanskog cara kao neka vrsta pandana nobelovoj nagradi, ali u oblasti umetnosti; dodeljuje je Japanska umetnička asocijacija za životno delo umetnika koji su svojim dostignućima i međunarodnim uticajem doprineli obogaćivanju svetske umetničke baštine u oblasti slikarstva, vajarstva, arhitekture, muzike i filma/pozorišta

praisery /'prezri/ [n] (žargonski) agencija za odnose sa javnošću ⇔ AGENCY ▶ public relations agency

prayer /preə/ [n] molitva:

- ~s at the End of the Day ⇔ complin(e);
- evening ~ - večernje (u anglikanskoj crkvi) ⇔ evensong; SERVICE ▶ evening service;
- Night ~ ⇔ complin(e);
- the Lord's ~ - očenaš ⇔ Our Father

pralltriller ⇔ MORDENT ▶ inverted mordent

prayer book /'preə 'buk/ [n] molitvenik

preamble /pri:'æmbəl/ [n] predgovor, preambula

preambulum /'pri:æmbələm, pri'æm-/ [n]

preambulum (stari naziv za preludijum) ① see: PRELUDE

preamp ⇔ pre-amplifier

preamplification /pri'æmplɪfɪkeɪʃn/ [n] pretpojačanje

pre-amplifier /pri'æmplɪfaɪə/ [n] pretpojačalo, elektronski uređaj koji pojačava zvuk dobijen iz magneta gitare na linijski nivo signala; popularno »preamp« (→ preamp):

- microphone ~ – mikrofonsko pretpojačalo;
- battery-powered preamp – predpojačalo na baterije

precede /pri'si:d/ [v] prethoditi

preceding /pri'si:dɪŋ/ [adj] prethodni

precentor /pri'sentə/ [n] precentor, horovođa i učitelj pevanja crkvenih i školskih horova

precise /pri'saɪs/ [adj] precizan, tačan ⇔ accurate, exact

precisely /pri'saɪsli/ [adv] precizno, tačno ⇔ accurately

precision /prɪ'sɪʒən/ [n] preciznost ⇔ accuracy
 preface /'prefɪs/ [n] prefacija, predslavlje (deo priprajuma mise)

prelude¹ /'preljʊ:d/ [n] preludijum:

[1] uvodni stav u sviti, stav ispred fuge, itd. ① *see:* PREAMBULUM;

[2] (od 19. veka) samostalna kompozicija - minijatura improvizatorskog karaktera: choral ~ - koralni preludijum, kompozicija za orgulje izgrađena na koralu

prelude² /'preljʊ:d/ [v] preludirati

premiere¹ /'premieə; prɪ'miə/ [n] premijera, prvo izvođenje; ⇔ PERFORMANCE ▶ first (night) performance:

• world/absolute ~ - svetska premijera ⇔ PERFORMANCE ▶ first world performance, original performance

premiere² /'premieə; prɪ'miə/ [v] premijerno izvoditi: *The Marriage of Figaro was premiered two years later. (Figarova Ženidba je premijerno izvedena dve godine kasnije.)*

prep /prep/ [n]

[1] priprema ⇔ preparation [1];

[2] ⇔ SCHOOL [1] ▶ preparatory school

prep¹ /prep/ [adj] pripremni, za pripremu: a ~ room - prostorija za pripremu

prep² ⇔ prepare

preparation /,prepə'reɪʃn/ [n]

[1] priprema ⇔ prep; without ~ - bez pripreme, grlom u jagode;

[2] prepariranje, preparacija ① *see:* PREPARE [2]

[3] (u harmoniji) pripremljena disonanca

prepare /prɪ'peə/ [v]

[1] pripremiti: to ~ for the concert - pripremati se za koncert;

[2] preparirati ① *see:* PIANO ▶ PREPARED PIANO; GUITAR ▶ PREPARED GUITAR

prep pf *abbr.* → PIANO ▶ prepared piano

pre-production /prɪ prə'dʌkʃən/ [n] predprodukcija, faza u kojoj se film ili TV projekat pripremaju za produkciju

presa /'preɪsə, 'prezə:/ [n, pl. prese /-seɪ/ *It.* oznaka, kao što je: S, +, ili §, koja se koristi kod kanona ili rondoja itd., za obeležavanje mesta gde naredne vokalne deonice preuzimaju temu

prescribe /prɪ'skraɪb/ [v] propisati, odrediti

presenter ⇔ anchorman, anchorwoman

preserve /prɪ'zɜ:v/ [v] sačuvati

press /pres/ [n]

[1] štampa;

[2] ono što se piše o nekome/nečemu u štampi: *The concert has had a bad press. (Koncert je dobio loše ocene u štampi);*

[3] izdavačka kuća (*Oxford University Press*);

[4] pritiskanje: *Give that button a press. (Pritisni to dugme.)*

press clipping agency ⇔ MONITORING ▶ media monitoring agency/service

press kit /'pres 'kɪt/ [n] novinarska mapa, promotivni paket sa materijalima koje muzičari/bendovi koriste kako bi privukli pažnju medija i drugih zainteresovanih organizacija; obično sadrži fotografije, biografiju, kritike, isečke iz novena i sl. ⇔ media kit

press stud /'pres 'stʌd/ [n]

[1] dugme na ručnoj harmonici;

[2] ⇔ STOP ▶ draw-stop

pressure /'preʃə/ [n]

[1] pritisak:

• air/wind ~ - vazdušni pritisak (u orguljama);

• minimum audible ~ - minimalni čujni pritisak → *abbr.* MAP;

• sound ~ - zvučni pritisak;

[2] zatvaranje meha na harmonici ① *see:* DRAW

pressure-gauge ⇔ anemometer

pressus /'presəs/ [n] presus, složena neuma

prestant /'prestənt/ [n] prestant, orguljski 4-stopni registar

prestige /pre'sti:ʒ/ [n] prestiž

prestigious /pre'stɪdʒəs/ [adj] prestižni

prestissimamente /,prestsɪ'sɪməntə, *It.* ,prestsɪmɔ'mente/ [adj, adv] ekstremno brzo

prestissimo /,pres'tsɪmɔ:, *It.* ,pres'tsɪmɔ/ [adj, adv] što je moguće brže, najbrže, *abbr.* → prest^{mo}

prest^{mo} *abbr.* → prestissimo

presto /'prestəʊ, *It.* 'prestɔ/ [adj, [adv] (kao oznaka a tempo) vrlo brzo, brže nego allegro: ~ assai - izuzetno brzo

pretentious /prɪ'tenʃəs/ [adj] pretenciozan, bombastičan, preterano kitnjast, prenaglašen oblik izražavanja ⇔ affected, exaggerated, bombastic, flatulent, grandiloquent, high-sounding, turgid

prevalent /'prevələnt/ [adj] preovlađujući

previous /'pri:vɪəs/ [adj] prethodni ⇔ prior

priest /pri:st/ [n] sveštenik

prim /prɪm/ [n] prim, najmanja tamburica (sa duplom G žicom ili tri jednostruke - E, A, D žice)

prima ballerina /'pri:mə ˌbælə'ri:nə/ [n]
 primabalerina, baletska umetnica visokog kvaliteta koja igra uloge prvog faha ⇔ *DANCER*
 ▶ principal/premier/first solo dancer; ~ ~ assoluta – primabalerina asoluta, nanajviše zvanje za interpretatorku klasičnog baleta, dodeljeno nekoliko puta u istoriji baletske umetnosti

prima donna /'pri:mə 'dɒnə, /t. prima dona/ [n, pl. prima donnas, /t. prime donne] primadona (u Verdijevo vreme, termin je, zajedno sa terminima »seconda donna«, »terza donna« itd., korišćen za »razvrstavanje« operских rola po njihovom dramskom i vokalnom značaju): ~ ~ assoluta – primadona asoluta, titula koja se dodeljuje samo prvakinji određene operске scene

prima prat(t)ica /'pri:mə 'præktkə/ [n] prima praktika, termin koji se početkom 17. veka koristio za razgraničavanje renesansne polifonije (prima pratica) sa striktnim linearnim kontrapunktom i jednakošću glasova od baroknog stila (seconda pratica) sa mnogo slobodnijim kontrapunktom i rastućom hijerarhijom glasova (sa naglaskom na sopran i bas)

primary section ⇔ principal section

prime /praɪm/ [n] prima:

[1] *Br.* interval kod koga oba tona imaju isto ime ⇔ unison:

- augmented ~ - prekomerna/povećana prima, prima kod koje je razmak između gornjeg i donjeg tona jedan polustepen, npr. ce-cis; → *abbr.* A1;
- perfect ~ - čista prima, prima kod koje su donji i gornji ton identični, npr. ce-ce → *abbr.* P1

[2] donja nota u intervalu ⇔ *NOTE* [1] ▶ prime note;

[3] ⇔ root

primer /'praɪmə/ [n] "bukvar", početnica, knjiga sa elementarnim principima nečega: guitar ~ - (knjiga) "Gitara za početnike" ① *see:* ABC

primo /'pri:məʊ/ [n, pl. primos, primi /'pri:mi/]:

[1] deo klavirskog dua koji se svira na gornjoj polovini klavijature;

[2] prvi:

- ~ *leggio* – glavni, prvi (npr. prva flauta);
- ~ *musico* – glavni pevač (muškarac);
- ~ *soprano* – glavni sopran;
- ~ tempo originalni tempo → *abbr.* prim.

temp.;

- ~ *uomo* – glavni pevač (obično tenor);
- ~ *violino* – prva violina

primitivism /'prɪmɪtɪvɪzəm/ [n] primitivizam, kompozicije 20-og veka koje imitiraju ritmove, melodije, tehnike i druge odlike tzv. primitivne muzike

prim. temp. *abbr.* → *PRIMO* ▶ primo tempo

prin. *abbr.* → principal

principal¹ /'prɪnsɪpəl/ [n] *abbr.* → prin.

[1] vođa određene sekcije u orkestru (npr. principal cellist);

[2] vodeći plesač u baletskoj kompaniji;

[3] direktor (škole, koledža i sl.);

[4] nota na kojoj je znak u ukrasima kao što su triler ili mordent ① *see:* REPERCUSSION

principal² /'prɪnsɪpəl/ [adj] glavni; najvažniji

principale //t. prɪnsɪ'pale/ [n] najniži registar prirodne trube nasuprot najvišem, klarino registru

principle /'prɪnsɪpəl/ [n] princip, načelo; cyclic ~ - ciklični princip (povezivanje stavova cikličnog oblika zajedničkim temama)

print /prɪnt/ [n] [1] štampa; [2] otisak; [3] grafika

print /prɪnt/ [v] [1] štampati; [2] pisati velikim štampanim slovima; [3] naštampati, otisnuti

printed /'prɪntɪd/ [adj] (od)štampan: ~ copy – odštampani primerak; ~ score – odštampana partitura

printing /'prɪntɪŋ/ [n] štamparstvo, štampanje: music ~ - muzičko štamparstvo

prior /'praɪə/ [adj] prethodni ⇔ previous; **IDM** ~ to – pre ⇔ before

priory /'praɪəri/ [n] manastir, samostan; priorat

prize /praɪz/ [n] nagrada ⇔ award:

- ~-winning ensemble – nagrađeni ansambl;
- booby ~ - nagrada za poslednje mesto na takmičenju;
- consolation ~ - utešna nagrada

proagon /,prəʊ'æɡo:n, -ɒn/ [n, pl. proagones /-ɪz/] proagon, (u starogrčkoj komediji) rasprava između hora i glumaca, ili između samih glumaca, često burlesknog karaktera, koja obično sledi posle parodosa, a prethodi agonu

process /'prəʊses/ [n] proces: phonatory ~ - fonatoni (artikulacijski) proces

processing /'prəʊsesɪŋ/ [n] obrada:

- audio ~ - obrada zvučnog signala;
- sound ~ - obrada zvuka;

proclaim ⇔ announce

proclamation ⇔ announcement

processor /'prəʊsesə/ [n] procesor:

- dynamic ~s - dinamički procesori, obavezni element muzičkog studija kojim se vrši dinamička obrada pri snimanju muzike: svaki instrument i vokali se dinamički obrađuju u procesu produkcije, a nakon toga se dovode na svoje konačne vrednosti pri masteringu/ postprodukciji;
- signal ~s - procesori signala, uređaji i softver koji omogućavaju manipulaciju signalom na različite načine; najuobičajeniji procesori su tonski podešavači kao što su kontrole za niske (bass) i visoke (treble) tonove

prodigy /'prɒdɪdʒɪ/ [n, pl. prodigies] (za osobu) čudo: child/infant ~ - čudo od deteta: *Mozart was a child prodigy. (Mozart je bio čudo od deteta.)* ① see: GENIUS [1]

producer /prə'dju:səl/ [n]

[1] producent:

- associate ~ - pomoćnik producenta;
- co~- - koproducent;
- film ~ - filmski producent;
- executive ~ - izvršni producent (u muzičkoj industriji, lice koje je zaduženo za operativni deo produkcije, distribucije i promocije);

[2] režiser

production /prə'dʌkʃən/ [n]

[1] produkcija:

- ~ manager - menadžer produkcije;
- audio ~ - audio produkcija;
- music ~ - muzička produkcija, proces pripreme, beleženja i tonsko-tehničke obrade nekog muzičkog dela, tj. proizvodnja snimljene muzike;
- video ~ - video produkcija;
- tone ~ - produkcija tona;

[2] režija ⇔ STAGE ▶ stage direction

[3] ⇔ generation [2]

prog ⇔ progressive rock

program[me] /'prəʊgræm/ [n]

[1] emisija;

[2] (koncertni) program; annotated ~ - štampani program sa komentarima o delima koja su na repertoaru

progression /prə'ɡreʃən/ [n] progresija, napredovanje, kretanje, hod;

- "backdoor" ~ - (u muzičkoj teoriji džež muzike) prikrivena akordska progresija iv7 -

bVII7 - I;

- chord ~ - akordska progresija;
- degrees ~ - "hod stupnjeva" (po Hindemith-u: niz koji obrazuju osnovni tonovi akorada u harmonskom toku; po Schenkeru: niz bitnih, ključnih akorada harmonskog toka);
- forbidden ~s - zabranjena kretanja, zabranjeni pomaci ⇔ prohibited progressions;
- harmonic ~ - harmonska progresija, harmonski tok, harmonsko kretanje ⇔ CHORD ▶ chord progression, chord succession;
- melodic ~ - kretanje glasova ① see: MOTION;
- prohibited ~s ⇔ forbidden progressions;
- step ~ - „hod sekundi“ (po Hindemith-u: niz sekundnih koraka koji čine okosnicu melodije)

prog rock ⇔ progressive rock

progressive ⇔ progressive rock

profane /prə'feɪn/ [adj] profani, svetovni ⇔ secular

profanity /prə'fænitɪ/ [n] bogohuljenje: ~ Act of 1606 - Zakon o bogohuljenju iz 1606. god. koji je doneo kralj James I po kome za svako bogohuljenje u javno izvedenoj predstavi ili štampanom materijalu sledi značajna novčana kazna

profound /prə'faʊnd/ [adj] dubok, snažan

prolation /prəʊ'leɪʃən/ [n] prolacija, termin koji se u srednjovekovnoj muzici koristio za opisivanje njene ritmičke strukture

prologue /'prəʊləg,-ləg/ [n] prolog, predigra, uvodni deo scenskog ili književnog dela (od grčkog *pro-logos* u značenju predgovor) u antičkoj drami: prvi deo koji se prikazivao pre pojave hora, sa ciljem da uvede slušaoce u dramsku radnju

promenade /,prɒmə'neɪd/ [n] promenada:

[1] (u pozorištu) predstava koja se izvodi na prostoru na kome nema podele na scenski i gledališni deo;

[2] marševski korak u nekim plesovima;

[3] igranka

prominent /'prɒmɪnənt/ [adj] istaknut, upadljiv

prominently /'prɒmɪnənt/ [adv] istaknuto, upadljivo

promo /'prəʊməʊ/ [n, pl. promos] promo,

promocija (u marketinške svrhe) ⇔ promotion
 promote /prə'məʊt/ [v] promovisati: *How to promote a new album? (Kako promovisati novi album?)*

promoter /prə'məʊtə/ [n] promotor: concert ~
 ⇔ AGENT ▶ concert agent

promotion /prə'məʊʃən/ [n] promocija ⇔ promo
 prompt(ing) /prɒmpt/ [n] sufliranje, šaputanje (na sceni):

- ~ box *Br.* – suflernica, šaptačnica ⇔ PROMPTER [2] ▶ prompter's box;
- ~ side - deo scene blizu šaptača - pozornica levo kada se gleda iz gledališta;
- opposite ~ - deo scene preko puta šaptača - pozornica desno kada se gleda iz gledališta

prompt /prɒmpt/ [v] suflirati, šaputati (u pozorištu)
 promptbook /'prɒmpt,bʊk/ [n] rukopis drame adaptirane za izvođenje, obično sa uputstvima za postavku i kretanje glumaca na sceni, beleškama o specijalnim efektima i poslednjim revizijama ili ispravkama

prompter /'prɒmptə/ [n]

[1] sufler, šaptač (u pozorištu);

[2] »muzički sufler«, član muzičkog kolektiva u mnogim velikim operskim kućama koji, sedeći u suflernici, pevačima i horistima daje indikacije za melodiju koja sledi pevajući je par sekundi pre nego što je ovi moraju otpevati; prompter's box – *Am.* suflernica, šaptačnica ⇔ PROMPT ▶ prompt box

pronation /prəʊ'neɪʃən/ [n] pronacija, okretanje dlana nadole ① *see:* SUPINATION

pronounce /prə'naʊns/ [v] izgovarati

pronunciation /prəˌnʌnsi'eɪʃn/ [n] izgovor:

- ambiguous ~ - dvoznačni izgovor;
- clear ~ - čisti izgovor;
- received ~ - primljeni (standardni britanski izgovor → *abbr.* RP ⇔ Queen's English, Oxford English ;

pro organo ① *see:* ORGAN [1] ▶ FOR ORGAN

proper /'prɒpə/ [adj] pravi, u užem smislu: ~ to the scale/key – pripadajući datoj lestvici; ~ of the mass – proprium [missae]

properties /'prɒpətɪz/ [n, pl.] rekvizite, rekviziti ⇔ props

property /'prɒpəti/ [n] karakteristika, osobina ⇔ characteristic, feature¹ [1]

proportion /prə'pɔ:ʃən/ [n]

[1] proporcija, srazmera: ~ of sth to sth: *The*

proportion of sopranos to tenors (srazmera broja soprana i tenora) is questionable.;

[2] (u muzici) međusobni odnos trajanja nota;

[3] (u Pitagorinoj muzičkoj teoriji) odnos frekvencija dveju nota

props ⇔ properties

propstick /'prɒpstɪk/ [n] podupirač poklopca na čembalu, klaviru itd. ⇔ LID ▶ lid stay

proscenium /prə'si:niəm/ [n, pl. prosceniums, proscenia /-niə/] proscenijum, predscena, tj. deo pozornice između zavese i orkestra, ali se ovaj termin najčešće koristi u širem, opštijem smislu, sa značenjem pozornica sa zavesom (između orkestra i zadnjeg zida) u klasičnom smislu, za razliku od isturene pozornice (thrust stage); ~ arch – proscenijumski luk, arhitektonski luk koji »drži« zavesu na proscenijumskoj pozornici

prose /prəʊz/ [n] proza:

[1] književna vrsta koja se uobličava slobodnim stilom pisanja i ne sledi principe metrike i rime niti ostala pravila poezije;

[2] ⇔ sequence [2]

[3] ① *see:* MOTETUS

prosody /'prɒsədi/ [n] prozodija:

[1] (u jeziku) sistem akcentovanja, odnosno zakonomernog naglašavanja delova reči; tip »muzikalnosti« jezika;

[2] pomoćna disciplina antičke metrike koja je proučavala akcenatske odnose i kvantitet slogova u stihu; od humanizma znači skup pravila o dužini slogova ⇔ versification [1]

prospect /'prɒspekt/ [n]

[1] pročeľje, spekt orgulja ⇔ front [1];

[2] ~s – izgledi (za uspeh): good/bad career/job/promotion prospects - dobri/loši izgledi za uspeh u karijeri/poslu/promociji

prospectus /prə'spektəs/ [n, pl. prospectuses]:

[1] pamflet (operske kuće i sl.) sa informacijama o predstojećoj sezoni;

[2] brošura određenog koledža ili univerziteta sa pojedinostima o kursovima i predmetima

prosperous /'prɒspərəs/ [adj] bogat, blagodatani
 prosperously /'prɒspərəsli/ [adv] (kao instrukcija za izvođače) bogato, blagodatno ⇔ *CON* ▶ *CON* ricchezza

prosthesis /'prɒstʰɪsɪs, prɒs'tʰi:sis/ [n, pl. prostheses /-sɪz/] prosteza, dodavanje jednog

- slova ili sloga na početku reči zarad poetskog efekta
- protagonist /prəʊ'tæɡənɪst/ [n] protagonist:
 [1] nosilac glavne uloge, junak/junakinja ⓘ
see: ANTAGONIST;
 [2] vodeći glumac u antičkoj grčkoj drami koji nije igrao samo glavnu ulogu, već i druge uloge kada glavni junak nije na pozornici; smatra se da je prvi protagonist bio Tespiskz, izdvojivši se iz hora i stupivši sa njim u dijalog ⓘ *see:* DEUTERAGONIST, TRITAGONIST
- Protestant /'prɒtstənt/ [n] protestant, pripadnik jedne od tri aktuelne hrišćanske denominacije
- Protestantism /'prɒtstən,tzəm/ [n] protestantizam, najpre reformska struja, a zatim i posebna verska opcija unutar Rimokatoličke crkve organizovana kao protestni pokret protiv korupcije Rimokatoličke crkve
- protopunk /'prəʊtəʊ,pʌŋk/ [n] protopank, termin kojim se označavaju brojni muzičari koji se smatraju značajnim prethodnicima pank krajem 1960-ih i početkom 1970-ih, a sami ne pripadaju pank pokretu (David Bowie, The Kinks, The Who, Roxy Music, Doctors of Madness, The Stooges, The Sonics, The Velvet Underground)
- proud /praʊd/ [adj] ponosan
- proudly /'praʊdli/ [adv] ponosno ⇔ fieramente
- provenance /'prɒvɪnəns/ [n] poreklo (umetničkog dela, muzičkog instrumenta), uključujući i istoriju vlasništva određenog dela od njegovog nastanka
- Provençale /,prɒvɒn'sɑ:l/ [n] ples iz Provanse
- provisional /prə'vɪzjənəl/ [adj] privremen, uslovan, provizoran
- PRS *acro.* → SOCIETY ▶ performing rights society
- psalm /sɑ:m/ [n] psalm:
 [1] [Psalms] psalmi, hebrejske kultne, religiozne pesme i molitve; njih 150 sabrano je u *Knjizi psalama (Psaltir)*, koja je deo starozavetne *Biblije* → *abbr.* Ps(s), ps(s): pointed ~ - psalm sa rečima odštampanim sa specijalnim simbolima koji nagoveštavaju način pevanja;
 [2] (generalno) pobožna pesma; ~ singer ⇔ psalmodist
- psalmist /'sɑ:mɪst/ [n]
 [1] autor psalma;
 [2] [the Psalmist] David, autor Psalama
- psalmodist /'sɑ:mɒdɪst/ [n] pevač psalma ⇔ PSALM [2] ▶ psalm singer
- psalmody /'sɑ:mədi, 'sæl-/ [n] psalmodija, pevanje (psalama i drugih starozavetnih tekstova) u hrišćanskom bogoslužju;
 • antiphonal ~ - antifono pevanje, smenjivanje dve grupe pevača, dva hora;
 • responsorial ~ - rezponzorijalno pevanje, smenjivanje sveštenika i hora
- psalter /'sɑ:ltə/ [n] psaltir, zbirka psalama
- psalterist /'sɑ:ltərɪst/ [n] svirač na psalter[ijum]u
- psalterium /'sɑ:'ltəri:əm/ [n] psalterijum, psalterion, psaltir, srednjovekovni trzalački instrument sličan harfi sa deset žica; pominje se u biblijskim tekstovima ⇔ psaltery [1]
- psaltery /'sɑ:ltəri/ [n, pl. psalteries]
 [1] ⇔ psalterium;
 [2] ⇔ BOOK [1] ▶ Book of Psalms
- pseudo /'sju:dəʊ/ [adj] pseudo, prividan
- pseudonym /'sju:də,nɪm/ [n] pseudonim
- Ps(s) alt. ps(s) *abbr.* → psalm(s)
- psy ⇔ TRANCE ▶ psychodelic trance
- psybient ⇔ TRANCE ▶ PSYCHODELIC TRANCE ▶▶ ambient psychodelic trance
- psybreaks ⇔ TRANCE ▶ PSYCHODELIC TRANCE ▶▶ psychodelic breakbeat trance
- psychill ⇔ TRANCE ▶ PSYCHODELIC TRANCE ▶▶ ambient psychodelic trance
- psychoacoustics /,saɪkəʊ,ə'ku:stɪks/ [n, sg.] psihoakustika, naučna disciplina koja se bavi odnosom između zvuka i njegovih fizioloških i psiholoških efekata
- psychobilly /,saɪkɒbɪli/ [n] sajkobili, muzički žanr koji predstavlja fuziju roka i pank roka, rokabilija i drugih žanrova; karakterišu ga lirske reference na naučnu fantastiku, horor, nasilje i druge tabu teme; obično se izvodi sa kontrabasom umesto električne bas gitare
- psychedelia /,saɪkə'deliə, -'di:liə/ [n] psihodelija, posebno stanje svesti nastalo nakon uzimanja halucinogenih droga, što se u muzici reflektovalo razvojem stilova poput psihodeličnog roka, koji pokušava da dočara iskustvo izmenjene svesti izazvano psihodeličnim drogama, pogotovo LSD-om
- psychology /sar'kɒlədʒɪ/ [n] psihologija: ~ of music/sound, musical ~ - muzička psihologija
- psydub ⇔ TRANCE ▶ PSYCHODELIC TRANCE ▶▶ ambient psychodelic trance
- psytrance ⇔ TRANCE ▶ psychodelic trance

pub /pʌb/ [n] bar, pab: go on/have a ~ crawl -
ići od bara do bara: ~ crawling – obilaženje
barova ① *see*: BAR [3]

pubcaster /'pʌb,kɑːstə/ [n] (kolok.) državni emiter,
emiter u vlasništvu zvaničnih vlasti

public¹ /'pʌblɪk/ [n]

[1] javnost: **IDM** go ~ - obelodaniti: go public
with the new album – obelodaniti novi
album; in the ~ eye – u očima javnosti;

[2] publika, gledaoci

public² /'pʌblɪk/ [adj] javni, opšti: ~ domain -
javni domen, dela koja nisu zaštićena autorskim
pravima i koja se mogu koristiti bez dozvole
izvornog autora; ~ relations - odnosi sa
javnošću

publication /,pʌblɪ'keɪʃən/ [n] publikacija

publicise | publicize /'pʌblɪ'saɪz/ [v] objaviti,
saopštiti, izneti pred javnost; oglasiti, saopštiti,
razglasiti

publicist /'pʌblɪsɪst/ [n] pres agent, konsultant za
odnose sa medijima ⇔ *AGENT* ▶ press agent

publisher /'pʌblɪʃə/ [n] izdavač: music ~ - muzički
izdavač

pulgar /'pʌlgə, 'pʌlɡɑː/ [n]

[1] palac (prema španskoj kodifikaciji prstiju za
sviranje gitare) → *abbr.* P;

[2] tehnika sviranja gitare korišćenjem palca,
najčešće karakteristika flamenka

pulley [stage-pulley] /'pʌli/ [n] koturača,
mehanizam sa točkovima koji služi za podizanje
i pomeranje elemenata scenografije prilikom
pripreme i realizacije predstave

pull-off /'pʌl ɒf/ [n, pl. pull-offs] tehnika sviranja
na gitari koja predstavlja obrnuti »hammer-on«;
kod ove tehnike se drugi ton ne dobija
pritiskanjem nego otpuštanjem → *abbr.*
P.O./po ① *see*: HAMMER-ON

pulpy /'pʌlpi/ [adj, pulpier, pulpiest] male
umetničke vrednosti ⇔ mushy

pulsate /pʌl'seɪt/ [v] kucati, pulsirati

pulsation /pʌl'seɪʃən/ [n] pulsiranje, otkucavanje,
kucanje, podrhtavanje

pulsative /'pʌlsətɪv/ [adj] koji se svira udaranjem
pulse /pʌls/ [n]

[1] takt, ritam udaraca: steady ~ - ujednačeni
takt/ritmički puls;

[2] impuls, elektronski zvuk vrlo kratkog
trajanja;

[3] podrhtavanje, pulsiranje

punch /pʌntʃ/ [n] »panč«: termin za stil muzičara ili
orkestra koji sviraju dinamično, s puno snage i

efekata

punctuate /'pʌŋktʃueɪt/ [v] stavljati znakove
interpunkcije

punctuation /,pʌŋktʃu'eɪʃən/ [v] interpunkcija

punctum ① *see*: NEUM(E)S

punk (rock) /'pʌŋk/ [n] pank (ili pank rok), muzički
pokret i subkultura koji se javljaju 1970-ih u
Britaniji, da bi uskoro doživeli svoj
internacionalni proboj (Amerika, Australija itd.);
koreni panka leže u kasnim 1960-im godinama
kada se, pod uticajem garažnog roka i ostalih
muzičkih trendova poznatih kao »protopank«
muzika (→ protopunk), javljaju novi zvuk i
nova ideologija mladih koji se suprotstavljaju
idealizmu i Hipi-pokretu oslanjajući se često
na anarhizam; pank muziku generalno
karakterišu »ogoljena« instrumentacija,
jednostavna muzička struktura i jednostavni
aranžmani (najveći broj pank pesama ima
strukturu strofa-refren i četvorčetvrtinski takt);
ova naglašena jednostavnost je bazično
kontrirala raskošnom i razmetljivom muziciranju
rok bendova koji su bili popularni do pojave
panka; pank pesme obično nisu duže od dva ipo
minuta, a nekada traju i trideset sekundi; tipični
pank instrumenti su bubnjevi, jedna ili dve
električne gitare, bas gitara i vokali; bubnjevi
obično zvuče suvo i teško, i najčešće imaju
samo osnovni komplet, fuz i činele; ritam
bubnjeva je vrlo jednostavan, sa četvrtinskim
udarom; tipični predstavnici: The Ramones, Sex
Pistols, The Clash, Elvis Costello, The
Stranglers, i dr.:

- anarcho ~ – anarho pank, termin koji se u
užem smislu odnosi isključivo na bendove
koji su bili deo prvog anarho-pank pokreta u
Ujedinjenom Kraljevstvu kasnih 1970-ih i
1980-ih, kao što su Crass, Conflict, Flux of
Pink Indians, Subhumans, Poison Girls,
itd., a u širem smislu na sve bendove koji
pišu pesme sa anarhističkom tematikom,
uključujući krast pank, folk pank, hardkor
pank, garažni pank i ska pank ⇔ peace
punk;
- art ~ – art pank, termin kojim se označava
post-pank muzika sa eksperimentalnim
»štihom«;
- Christian ~ – hrišćanski pank;
- country ~ ⇔ cowpunk;
- crunk ~ ⇔ crunkcore;
- crust ~ – »krast« pank, stil nastao pod

- uticajem anarho pank, hardkor pank i ekstremnog metala; razvio se sredinom 1980-ih u Engleskoj, a odlikuje se brzim tempom (sa povremenim laganim pasažima) mračnim, nihilističkim tekstovima i agresivnim vokalima; među značajnijim predstavnicima su: Driller Killer, Totalitär, Skitsystem, Wolfbrigade, Disfear i dr. ⇔ Stenchcore;
- folk ~ – folk pank, muzički žanr koji predstavlja fuziju folk i pank rok muzike nastao u Britaniji sredinom 1980-ih dajući vremenom podsticaj za razvoj urbanog folka, anti-folka i drugih podžanrova; najznačajniji predstavnici: The Pogues, The Levellers i dr.;
 - garage ~ – garažni pank, podžanr koji predstavlja fuziju garažnog i pank roka; brza, lo-fi varijanta pank, karakteristična po "prljavom" zvuku gitare; bendovi koji nose obeležja garažnog pank se obično distanciraju od hardkor i političkih pank bendova;
 - hardcore ~ – »hardkor pank«, pravac u pank muzici nastao u Severnoj Americi kao reakcija na komercijalizaciju pank i predstavlja njegov ekstremniji i siroviji oblik; karakterišu ga jednostavnost, brzina i „urlajući“ vokali; punu ekspanziju doživljava početkom 1980-ih i traje do ranih 1990-ih, kada posustaje pred nadolazećim grandž pokretom; predstavnici: Black Flag, Minor Threat, Dead Kennedys, The Misfits, Napalm Death, Asylum i dr. ⇔ hardcore;
 - horror ~ – horor pank; stil koji objedinjuje elemente gotik i pank roka sa često morbidnom poetikom i tekstovima koji neretko oličavaju uticaj horor i naučnofantastičnih filmova; stil ima sličnosti, a često se i preklapa sa det rokom (→ death rock), mada je horor pank generalno agresivniji i melodičniji od det roka; tipičan po apolitičnosti u odnosu na ostale pank žanrove; predstavnici: Balzac, Misfits, Rosemary's Babies, Screaming Dead, Serpenteens i dr.;
 - peace ~ ⇔ anarcho punk;
 - pop ~ – pop pank, muzički žanr koji objedinjuje elemente pop i pank muzike, odnosno predstavlja mešavinu pop melodija sa brzim pank tempom, akordskim promenama i glasnim gitarama; smatra se laganijom varijantom izvorne pank rok muzike; predstavnici žanra: Blink-182, Offspring, Good Charlotte i dr.;
 - positive ~ – pozitivni pank, ogranak pank potkulture čiji se nastanak vezuje za Batcave klub u Londonu početkom 1980-ih; preteča gotičke supkulture ⓘ see: *SUBCULTURE* ▶ GOTHIC SUBCULTURE;
 - post~ – post pank, muzički stil nastao krajem 1970-ih kao metamorfoza inicijalnog pank-rok zvuka iz sredine 70-ih i pop muzike; prethodnica alernativnog roka (U2, Joy Division);
 - ska ~ – ska pank, podžanr pank koji predstavlja fuziju ska muzike i pank roka; najveći komercijalni uspeh doživljava u SAD 1990-ih; verzije sa većim uticajem pank karakteristične su po bržem tempu i gitarskim distorzijama, dok verzije pod većim uticajem ska muzike generalno imaju bogatiju instrumentaciju i čistiji vokalni i muzički zvuk; uobičajenu instrumentalnu postavku čine električna i bas gitara, bubnjevi, limeni duvači (trombon, truba), saksofon i sl.; karakteristični predstavnici: Fishbone, Operation Ivy, Sublime, No Doubt i sl.;
 - skate ~ – skejt pank, podžanr pank roka koji se razvio iz hardkor pank scene zapadne obale; dobio ime zbog svoje popularnosti među skejtborderima; predstavlja kombinaciju intenziteta hardkor pank i treškora sa melodičnijim pesmama; obično ima izraženiju tehničku dimenziju od drugih podžanrova pank sa melodičnim gitarskim rifovima, solo deonicama i vokalnim harmonijama; predstavnici: The Big Boys, JFA, RKL, NOFX, The Fiction i dr.
- punta d'arco /,pʌntə 'dɑ:rkəʊ/ [adv] vrhom gudala za postizanje delikatnih efekata ⓘ see: *ARTICULATION* [2] ▶ ARTICULATION ON BOWED INSTRUMENTS
- puppet /'pʌpɪt/ ⓘ see: MARIONETTE
- purify /'pjʊəɪfaɪ/ [v] pročišćavati
- purfling /'pɜ:flɪŋ/ [n] obrub, umeci (uz ivice glasnjače i dna gudačkih instrumenata)
- purge /pɜ:dʒ/ [v] čistiti, pročišćavati
- purpose /'pɜ:pəs/ [n] svrha: for the special purpose - za određenu svrhu ⇔ ad hoc

"pushed lyric" ⇔ *SOPRANO* [1] ▶ spinto
soprano
PVC *abbr.* → polyvinyl chloride

Q-2-Q *abbr.* → cue-to-cue

qanun /kæ'nʌn/ [n] kanun, kanon, kordofoni instrument tipa citre na uzanoj rezonantnoj kutiji trapezoidnog oblika, prisutan u muzičkoj tradiciji Bliskog i Srednjeg istoka; standardni član tradicionalnog arapskog ansambla ⇔ kanun

qin /tʃɪn/ [n] cín (puno ime: gucín), reprezentativni instrument klasične kineske muzičke kulture sa istorijom dugom oko 5000 godina; vrsta citre sa svilenim žicama i rasponom od četiri oktave; telo ovog instrumenta je dugačka i uska muzička kutija (130x20x5) napravljena od drveta na čijim je krajevima umetnuto trinaest tablica od žada, dok se u podnožju nalaze se dve šupljine koje emituju zvuk ("feniksov ribnjak" i "zmajevo jezero"); smatra se veoma rafiniranim instrumentom koji se često povezuje i sa drevnim kineskim filozofom Konfučijem; smatra se „instrumentom mudrosti“ i „ocem kineske muzike“; umeće sviranja na gucínu bila je jedna od četiri teme izučavanja zajedno sa šahom, kaligrafijom i slikarstvom. ⇔ guqin, kuchin

qing /tʃɪŋ/ [n] čing, kinesko zvono bez klatna

qinzheng ⇔ zheng

Q-2-Q (cue to cue) [n] tehnička proba u toku pripreme (dramskog ili operskog) nastupa u kojoj se prvenstveno uvežbavaju tehničke sekvence (cues) uz učešće tehničkih lica režisera i izvođača, s tim da se ne probaju kompletne scene, već samo određeni dijalozi ili sekvence; obično joj prethodi tzv. *dry tech* proba

① *see:* TOP'S AND TAILS

qnt(s) *abbr.* → quintet(s)

Q rating ⇔ Q score

Q score – RATING ▶ Q rating

qt(s) *abbr.* → quartet(s)

quack(ing) /kwæk(ɪŋ)/ [n] kvakanje, kreketanje

quack /kwæk/ [v] kvakati, kreketati

quad. *abbr.* → quadraphonic

quadran ⇔ PASSAMEZZO ▶ passamezzo moderno

quadrant ⇔ PASSAMEZZO ▶ passamezzo moderno

quadraphonic /kwɒdrə'fɒnɪk/ (*alt.* quadrophonic) [adj] kvadrofonijski → *abbr.* quad.

quadraphonics (*alt.* quadrophonics) ⇔ quadraphony

quadraphony (or quadrophony) /kwɒ'drəfəni/ [n] kvadrofonija, četvorokanalni sistem za snimanje i prostornu reprodukciju zvuka ⇔

quadraphonics

quadrichord /'kwɒdri:kɔ:d/ [n] kvadrikord, instrument koga je opisao Jacobus of Liege (c. 1325) sa četiri žice čija dužina odgovara principima pitagorejskog štima opisanog u srednjovekovnim izvorima kao sistem zasnovan na četiri broja (12.9:8:6)

quadrille /kwə'drɪl, kə'drɪl/ [n] kadril:

[1] istorijska igra u 5 odseka prisutna u evropskoj tradiciji 18. i 19. veka u tipičnoj četvorougaonoj formaciji, bazirana na stalnoj izmeni partnera;

[2] muzika za kadril ili u ritmu kadrila

quadrupartite /kwɒdrt'pɑ:tɪt/ [n] kompozicija za četiri glasa; vokalna ili instrumentalna kompozicija sa četiri deonice

quadrissyllable /'kwɒdrə'sɪləbəl/ [n] reč od četiri sloga

quadrivium /kwɒ'drɪvɪəm/ [n, *pl.* quadrvia /kwɒ'drɪvɪə/] kvadrivijum, skup četiri od sedam slobodnih veština (*lat. Septem artes liberales*): aritmetika, astronomija, geometrija i muzika, koje su se u srednjem veku proučavale nakon završenog trivijuma; zajedno sa trivijumom, činile su deo srednjovekovnog sholastičkog obrazovanja ① *see:* TRIVIUM

quadro /'kwɒdrɔː, 'kwɒdrəʊ/ [n] kvadro, delo za četiri izvođača ili ansambl od četiri izvođača

quadro pavan ⇔ PASSAMEZZO ▶ passamezzo moderno

quadruple¹ /kwɒ'dru:pl; kwa:'d-/ [adj] za četiri; četvorostruki ① *see:* CONCERTO ▶ QUARUPLE CONCERTO; COUNTERPOINT [2] ▶ QUARUPLE COUNTERPOINT; FUGUE ▶ QUARUPLE FUGUE; STOP [2] ▶ QUARUPLE STOP; TIME [1] ▶ QUARUPLE TIME; WOODWIND ▶ QUARUPLE WOODWIND

quadruple² /kwɒ'dru:pl; kwa:'d-/ [v] učetvorostručiti

quadruplet /'kwɒdrʊplɪt, kwɒ'du:plɪt; kwa:-/ [n] kvartola ⇔ quartole

quail-pipe /kweɪl/ [n] vabilica-prepelica, duvački instrument koji imitira cvrkut prepelice

qualification /kwɒlɪfɪ'keɪʃən/ [n] kvalifikacija: to have ~s for ... - biti kvalifikovan za...; ~s in music – kvalifikacije u oblasti muzike:

- formal ~s – formalne kvalifikacije;
- job ~ – kvalifikacija za posao;
- outstanding ~s (for) – izuzetne kvalifikacije (za);
- professional ~s – stručne kvalifikacije;

- required/needed ~s – potrebne kvalifikacije

qualified /'kwɒlɪfaɪd/ [adj] kvalifikovan, kompetentan: to be ~ for... – biti kvalifikovan za...; fully/highly ~ - u potpunosti kvalifikovan/veoma kvalifikovan

qualify /'kwɒlɪfaɪ/ [v, ps & pp qualified; pres. part. qualifying; 3rd person pres. simple qualifies] kvalifikovati: to ~ for... – kvalifikovati se za...: *She qualified for the finals (Kvalifikovala se u finale)*; to ~ (for sth/to do sth) – steći pravo (na nešto): *How many years must you perform to qualify for a recognized artist? (Koliko se godina mora nastupati da bi se stekao status priznatog umetnika?)*

quality /'kwɒlɪti/ [n, pl. qualities] kvalitet:

[1] osobina, kvalitet: *What qualities must you have to be accepted as ... (Koje kvalitete moraš imati da bi bio prihvaćen kao...)*;

[2] (sound) ~ ⇔ timbre;

quarter /'kwɔ:tə/ [n] četvrtina

quartet /kwɔ:'tɛt/ [n] kvartet

[1] ansambl koji čine četiri instrumenta ili kompozicija za takav ansambl (posebno gudački kvartet) → *abbr.* qt(s):

- barbershop ~ – »barbershop« kvartet ⓘ *see: MUSIC* ▶ barbershop music;
- organ ~ – orguljski kvartet;
- piano ~ – klavirski kvartet, obično klavir u kombinaciji sa tri gudača (violina, viola i violončelo) ili delo za takav ansambl;
- saxophone ~ – saksofonski kvartet (sopran *in* B, alt *in* Eb, tenor *in* B i bariton *in* Eb);
- solo ~ – solo kvartet, grupa od četiri pevača ili delo pisano za pomenuti sastav;
- string ~ – gudački kvartet, ansambl koji se sastoji od dve violine, viole i violončela ili delo za takav ansambl;
- vocal ~ – vokalni kvartet, četvoropev;

[2] (u džezu) ritam sekcija koju čine klavir, bas i bubnjevi zajedno sa „hornom“ (generički naziv za saksofone i trube)

quartet-party /kwɔ:'tɛt 'pɑ:ti/ [n] članovi kvarteta koji redovno sviraju zajedno

quartole ⇔ quadruplet

quasi /'kweɪzɪ, -saɪ, 'kwa:si, -zi/ [adj] kvazi, gotovo, otprilike, tobože

quasi guitar(a) /'kweɪzɪ, -saɪ, 'kwa:si, -zi ɡɪ'tɑ:r(ə)/ - kvazi gitara, “kao gitara”, tehnika sviranja violine, viole i sl. kada se drže i sviraju

prstima kao gitara ⓘ *see: ARTICULATION* [2] ▶
ARTICULATION ON BOWED INSTRUMENTS

quasihemidemisemiquaver /'kweɪzɪ-hemidemisemi,kweɪvə, 'kwa:zi/ - *Br.* stodvadeset-osmin[k]a note ⇔ *NOTE* ▶
hundred twenty-eighth note, semihemidemisemiquaver

quatrain /'kwɒtreɪn/ [n] kvatren, strofa od četiri stiha ⇔ *STANZA* ▶ ballad stanza

quatreble /'kwɒ'trebəl/ [n] kvadruplum, eventualni četvrti glas u fo-burdonu (→ faux-bourdon), za kvintu viši od gornjeg

Quattrocento, The /,kwætrəʊ'tʃentəʊ, /t. ,kwɒtrə'tʃentəʊ/ [n] kvatročento (od *It.* "millequattrocento," 1400), termin kojim se označava 15. vek, tj. period rane renesanse u italijanskoj kulturnoj istoriji; kompozitori koji su obeležili period: Bartolomeo da Bologna, Antonio da Cividale, Antonius Janue, Johannes de Quadris, Antonius Romanus, Antonio Squarcialupi, Nicolaus Zacharie ⓘ *see: TRECENTO, CINQUECENTO, SEICENTO*

quaver /'kweɪvəl/ [n] *Br.* osmin[k]a note; najkraća notna vrednost u kontrapunktu; najređe se upotrebljava i praktično smatra melodijskim ukrasom; pravila za osminu note su sledeća: 1. uvek se javljaju po dve u grupi; 2. isključivo nastupaju na mestu nenaglašene četvrtine (druge ili četvrte); 3. kreću se isključivo postupno ili kao prolaznice - uzlazne i silazne ili kao donje silazne skretnice ⇔ eighth note ⓘ *see illus.: NOTE AND REST VALUE NAMES AND SYMBOLS:*

- quadruple ~ – (nota) trideset-dvojka ⇔ demisemiquaver; *NOTE* ▶ thirty-second note

queercore /'kwɪə,kɔ:r/ [n] “kvirkor”, kulturni i društveni pokret koji se razvija iz panka početkom 1980-ih kao izraz dubokog nezadovoljstva društvom, posebno odnosom prema homoseksualnim zajednicama; u muzičkom smislu, stil hardkor pank karakterističan po tekstovima sa homoseksualnom tematikom ⇔ homocore

quena /'keɪnə/ [n] kena, južnoamerički duvački instrument, tradicionalna flauta u muzici Anda koja se nekada pravila od kostiju i keramike, a danas od trske, drveta ili plastike; sastoji se od cevi otvorene sa obe strane (obično 30-35 cm) duž koje su izbušene rupe za tonove različitih visina; pisak ne postoji, pa na delu koji se

naslanja na usta i koji treba da bude potpuno prekriven donjom usnom ima poseban usek; javlja se u više veličina (quenacho – veća kvena dubljev registra, quenilla – manja kvena višeg registra)

quenacho ① *see:* QUENA

quenilla ① *see:* QUENA

quicken /'kwɪkən/ [v] ubrzati

quickening /'kwɪkənɪŋ/ [adj] ubrzavajući: with a ~ pace – (kao instrukcija za izvodjače) ubrzavajućim tempom ⇔ *ravvivando*

quick[ly] /'kwɪkli/ [adv] brzo, živo (za tempo) ⇔ *allegro*; fast:

- ~ and agitated – brzo i uzbuđeno ⇔ *ALLEGRO [1]* ▶ *allegro agitato*;
- ~ and brisk, faster than *allegro* – brže nego *allegro*; brzo i živo ⇔ *ALLEGRO [1]* ▶ *allegro vivace*;
- ~ and decisive – brzo i odlučno ⇔ *ALLEGRO [1]* ▶ *allegro risoluto*;
- ~ and expressively – brzo i ekspresivno ⇔ *ALLEGRO [1]* ▶ *allegro con espressione*;
- ~ and gaily – brzo i veselo ⇔ *ALLEGRO [1]* ▶ *allegro gaio*;
- ~ and graceful – brzo i graciozno ⇔ *ALLEGRO* ▶ *allegro con grazia*, *allegro ma grazioso*;
- ~ and impassioned – brzo i sa jakim emocijama ⇔ *ALLEGRO [1]* ▶ *allegro appassionato*;
- ~ and in a martial style – brzo i borbeno ⇔ *ALLEGRO [1]* ▶ *allegro marziale*;
- ~ and in strict time – brzo, u striktnom tempu ⇔ *ALLEGRO [1]* ▶ *allegro giusto*;
- ~ and lively – brzo i živo ⇔ *ALLEGRO [1]* ▶ *allegro con anima*;
- ~ and majestic – brzo i veličanstveno ⇔ *ALLEGRO [1]* ▶ *allegro maestoso*;
- ~ and proudly – brzo i ponosito ⇔ *ALLEGRO [1]* ▶ *allegro fiero*;
- ~ and spirited – brzo i odvažno ⇔ *ALLEGRO [1]* ▶ *allegro brioso*; *allegro con brio*; *allegro con spirito*;
- ~ and wild – brzo i divlje ⇔ *ALLEGRO [1]* ▶ *allegro con selvagio*;
- ~ and with joyousness – brzo i razdragano ⇔ *ALLEGRO [1]* ▶ *allegro con allegrezza*;
- ~, but moderately so – brzo, ali

umereno ⇔ *ALLEGRO [1]* ▶ *allegro ben moderate* ① *see:* MODERATO, MODERATELY;

- ~ but not as quick as *presto* – brzo, ali sporije nego *presto* ⇔ *ALLEGRO [1]* ▶ *allegro ma non presto*;
- ~ but not too quick – brzo, ali ne previše ⇔ *ALLEGRO [1]* ▶ *allegro ma non tanto*; *allegro ma non troppo*;
- ~ but sustained – brzo, ali suzdržano ⇔ *ALLEGRO [1]* ▶ *allegro sostenuto*;
- ~, fiery and wild – brzo, vatreno i divlje ⇔ *ALLEGRO [1]* ▶ *allegro con fuoco e selvagio*;
- ~ with brilliant execution – brzo sa briljantnom izvedbom ⇔ *ALLEGRO [1]* ▶ *allegro brillante*; *allegro di bravura*;
- ~ with broad, clear phrasing – brzo sa jasnim fraziranjem ⇔ *ALLEGRO* ▶ *allegro aperto*;
- ~ with extra animation – brzo i živo, veselo ⇔ *ALLEGRO [1]* ▶ *allegro con moto*;
- ~ with ferocity – brzo i ljutito ⇔ *ALLEGRO [1]* ▶ *allegro feroce*;
- ~ with fire – brzo i vatreno ⇔ *ALLEGRO [1]* ▶ *allegro fuocosio*; *allegro con fuoco*;
- ~ with frenzy – brzo i frenetično ⇔ *ALLEGRO [1]* ▶ *allegro frenetico*;
- ~ with impetuous speed – žestoko brzi *allegro* ⇔ *ALLEGRO [1]* ▶ *allegro impetuoso*;
- agreeably ~, neither too fast nor too slow – prijatno brzo, ni previše brzo, ni previše sporo ⇔ *ALLEGRO [1]* ▶ *allegro piacevole*;
- conveniently ~ – prikladno brzo ⇔ *ALLEGRO [1]* ▶ *allegro comodo*;
- in an increasingly ~ tempo – u sve bržem tempu ⇔ *ALLEGRO [1]* ▶ *allegro animando*;
- moderately ~ (rather similar to *allegretto*) – umereno brzo ⇔ *ALLEGRO [1]* ▶ *allegro moderato*;
- not too ~ – ne previše brzo ⇔ *ALLEGRO [1]* ▶ *allegro non tanto*;
- tranquilly but ~ to a certain degree – mirno, ali brzo u izvesnoj meri ⇔ *ALLEGRO [1]* ▶ *allegro tranquillo*;
- very ~ – vrlo brzo ⇔ *ALLEGRO [1]* ▶

- allegro assai, allegro di molto;
- very ~, almost presto – vrlo brzo, skoro *presto* ⇔ *ALLEGRO* [1] ▶ allegro assai quasi presto;
- very ~ and lightly – vrlo brzo i lako ⇔ *ALLEGRO* [1] ▶ allegro vivo e leggiero;
- very ~ and lively – brže nego *allegro*, vrlo brzo i živo ⇔ *ALLEGRO* [1] ▶ allegro vivo;
- very ~ and with verve – vrlo brzo i poletno ⇔ *ALLEGRO* [1] ▶ allegro molto e con brio;
- very ~, quicker than allegro – intenzivirana forma *allegro* ⇔ *ALLEGRO* [1] ▶ allegro allegro;
- quickly, but very moderately so – vrlo umereno brzo ⇔ *ALLEGRO* [1] ▶ allegro assai moderate;
- very ~ allegro – vrlo brzi *allegro* ⇔ *ALLEGRO* [1] ▶ allegro assai vivo

quickstep /'kwɪk,step/ [n] kvikstep (brzi fokstrot) razdragan i živahan standardni ples koji se sastoji od naizmeničnih brzih (quick) i sporih (slow) koraka; brzi tempo i karakter kvikstepa najbolje izražava mnoštvo plesnih figura, poskoka, čarlston koraka i brzih okreta ① *see*: FOXTROT

quiet /'kwaɪət/ [adj] tih ① *opposite*: LOUD

quietly /'kwaɪətli/ [adv] tiho

quill ⇔ spine

quills ⇔ pan flute

quindicesima ⇔ *FIFTEENTH* ▶ at the fifteenth

quinquennial /kwɪn'kwɛniəl/ [adj] petogodišnji (koji traje pet godina ili se dešava svakih pet godina)

quint /kwɪnt/ [n]

[1] ⇔ fifth;

[2] prefiks uz naziv nekih instrumenata koji označava da zvuči kvintu iznad ili ispod standardnog instrumenta;

[3] violinska žica E

quinterne /'kwɪntɜːn/ [n] stara vrsta gitare iz 16. i 17. veka sa 4-5 udvojenih žica

quintet /kwɪn'tet/ [n] kvintet:

[1] ansambl koji čini pet instrumenata ili kompozicija za takav ansambl → *abbr.* qnt(s):

- brass ~ – kvintet limenih duvača (standardni sastav): dve trube, horna, trombon i tuba;

- piano ~ – klavirski kvintet, obično klavir u kombinaciji sa gudačkim kvartetom (dve violine, viola i violončelo), ili delo za takav ansambl;

- string ~ – gudački kvintet;

- wind ~ – duvački kvintet;

- woodwind ~ – kvintet drvenih duvača (standardni sastav): flauta, oboa, klarinet, fagot i horna;

[2] (u džezu) bilo koja grupa od pet izvođača (obično bubnjarski komplet, električni bas ili kontrabas i kombinacija dva od navedenih instrumenata: gitara, truba, saksofon, klarinet ili trombon)

quinto /'kwɪntəʊ/ [n] kvinto, najmanji i najviši bubanj u bubnjarskom setu (tumbadorasima) koji se koriste u rumba stilovima; često ima improvizatorsku ulogu

quintole ⇔ quintuplet

quinton /'kwɪntən/ [n] kvinton, hibridni instrument sa telom violine i hvatnikom sa pragovima starih viola (→ viol) koji se koristio tokom 18. veka; imao je pet žica (g, d', a', d'', g'')

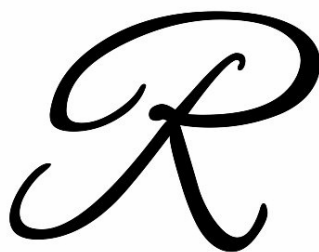
quintuplet /'kwɪntʊp'lɪt; 'kwɪntju:p'lɪt/ [n] kvintola ⇔ quintole

quodlibet /'kwɒdlɪ,bet/ [n] kvodlibet, operska kompozicija sastavljena od melodija ili fragmenata iz dela raznih kompozitora

quot. *abbr.* → quotation, quote

quotation /kwəʊ'teɪʃən/ [n] citat, citiranje, navođenje → *abbr.* quot.

quote /kwəʊt/ [n] citirati, navoditi → *abbr.* quot.

R. *abbr.* [1] → recitative; [2] → responsory; [3] → *HAND* ▶ right hand; [4] → right (desna ruka, *naglašen* udarac, kao element pri izvođenju osnovnih ritmičkih obrazaca - rudimenata na bubnjevima, dobošu i sl.); [5] → ripieno; [6] → ritardando

r *abbr.* → right (desna ruka, *nenaglašen* udarac, kao element pri izvođenju osnovnih ritmičkih obrazaca - rudimenata na bubnjevima, dobošu i sl.)

rabab ① *see:* REBAB, RUBAB

rababah ① *see:* REBAB

raban(n)a /ræ'ba:nə/ [n] rabana, vrsta दौरा u indonežanskoj muslimanskoj muzičkoj tradiciji

rabeca /ræ'bekə/ [n] rebeka, violina iz brazilske i portugalske muzičke tradicije koja se sreće u foro (→ forró) muzici, zajedno sa harmonikom, zabumba bubnjem i trianglom, gde ima više ritmičku nego melodijsku ulogu

rabbi /'ræbaɪ/ [n, pl. rabbis] rabin, jevrejski verski učitelj i tumač Tore

rack /ræk/ [n] postolje, stalak, stelaža; pipe ~ ⇔ rackboard

rackboard /'ræk,bɔ:d/ [n] cevište, horizontalna daska kroz koju su provučene orguljske svirale da bi stajale uspravno ⇔ RACK ▶ pipe rack ① *see illus.: ACTION* [2] ▶ MECHANICAL ORGAN ACTION

rackett /'ræktɪ/ [n] raket, ranket, stari renesansni drveni duvački instrument sa dvostrukim jezičkom koji se javljao u šest veličina, ali je, zbog nedostatka tonalne snage šamaja (→ shawm) nestao iz upotrebe u 18. veku ⇔ ranckett

rackett bassoon ① *see:* BASSOON ▶ RACKETT BASSOON

rackmount /'ræk,maʊnt / [n] "rek", "rek" orman, orman od metalnih šipki, ili kutija koja se otvara sa prednje strane sa mestima za šrafljenje u koju se slažu efekti

raddolcendo ⇔ CALM ▶ calming down

radio /'reɪdiəʊ/ [n] radio prijemnik/predajnik; on the ~ - na radiju; ~ set - radio-prijemnik, radio-aparat; to listen to the ~ - slušati radio; to switch/turn/put a ~ off - isključiti radio; to switch/turn/put the ~ on - uključiti radio; to turn the ~ down - utišati radio; to turn the ~ up - pojačati radio:

- ~ waves - radio talasi;
- contemporary hit ~ - savremeni hit radio, radio format dominantan 1970-ih →

acro. CHR

radiogram /'reɪdiəʊ,græm/ [n] radio sa gramofonom

radiophonic /'reɪdiəʊ'fɒnɪk/ [adj] radiofonski

raga /rɑ:gə/ [n] raga, melodijski "obrazac" u Hindu muzici čiji su melodijski oblik, ritam i ornamentika utemeljeni u tradiciji; postoji veliki broj raga i dele se na različite načine - na osnovu doba dana kada se izvode, rasporeda tonova u skali (po čemu su osnovni modusi jako slični evropskim starocrkvenim modusima), muške i ženske rage, itd.; postojalo je više od 300 raga, ali je ostalo oko 100 koje se i danas izvode

rag dung /'ræg dʌŋ/ [n] tibetanska duga ritualna truba

rage /reɪdʒ/ [n] gnev, razjarenost, ljutnja: with ~ - (kao instrukcija za izvođače) gnevno, razjareno, ljutito ⇔ CON ▶ con rabbia

ragga /'rægə/ [n] raga, podžanr danshola, odnosno rege muzike, koji kombinuje elemente rege i rep muzike ⇔ ragamuffin, DANCEHALL ▶ digital dancehall

raggacore /'rægə,kɔ:/ [n] ragakor, fuzija brejkora (→ breakcore) i rage (→ ragga)

raggamuffin → *abbr.* ragga

ragga-soca /rɑ:gə 'sɔ:kə/ [n] raga soka, muzički stil iz Trinidada i Tobagoa karakterističan po elementima rege muzike, denschola i kalipsa

ragtime /'ræg,tɑɪm/ [n] »regtajm«, američki žanr zabavne muzike koji je predstavljao sintezu popularnih marševa u stilu John-a Philip-a Sous-a (s kraja 19. i početka 20. veka) sa poliritamskom muzikom afroameričkih korena, što ima za rezultat muziku za ples živahnog tempa i izrazito sinkopiranog ritma; neposredni prethodnik džez:

- ~ song - vokalni regtajm;
- schottische ~ - šotiš regtajm, kombinacija regtajma i šotiša popularna početkom 20-og veka na jugu SAD

rail /reɪl/ [n] prečaga, ograda;

- balance ~ - poprečna letva ispod dirki u koju su utaknuti klinovi - nosači dirki;
- balance ~ pins - klinovi-nosači dirki (na instrumentima sa klavijaturom);
- key-stop ~ - poprečna letva nad klavijaturom koja zaustavlja dirke pri njihovom najnižem položaju

railroad tracks ⇔ caesura [1]

rainstick /'reɪn,stɪk/ [n] udaraljka (obično od

bambusa) koja spada u grupu idiofona koji zvuk proizvode trešenjem, a daje zvučni efekat kiše

raise /reɪz/ [v] podići: ~ a note by a half step/whole step – podići notu za polustepen/ceo stepen ⇔ sharp[en] [1]

rajah zeetar /'rɑ:dʒə zi:'tɑ:r/ [n] instrument koji izgleda kao sitar ali ima elektronsko pojačalo

rall. *abbr.* → rallentando

rallen. *abbr.* → rallentando

rallentando /rɑ:lən'tɑ:ndəʊ, /t. ralen'tandə/ [adj, adv] (kao oznaka za promenu tempa) *rallentando*, postepeno usporavajućim tempom ⇔ ritardando, decelerando → *abbr.* rall., rallen.

rancheras /rɑ:n'tʃeərəs/ [n] (u doslovnom prevodu »rančerske pesme«) nekada meksička kaubojska muzika obično u pratnji marjači bendova, a danas meksički stil u pop muzici tematski usredsređen na ljubav, patriotizam i prirodu u tempu valcera, polke i bolera

ranckett ⇔ rackets

range¹ /reɪndʒ/ [n]

[1] ⇔ compass;

[2] raspon, opseg:

- dynamic ~ – dinamički opseg ili raspon (zvuka), odnos između najjačeg/najglasnijeg dela i najslabijeg/najtišeg dela neke muzičke deonice koji se meri decibelima;
- frequency ~ – frekvencijski opseg;
- playing ~ – raspon, opseg (instrumenta);
- three-octave ~ – raspon od tri oktave;
- vocal ~ – vokalni raspon, raspon glasa;

range² /reɪndʒ/ [v] varirati (od-do); obuhvatati

rank /ræŋk/ [n] niz orguljskih svirala istog tipa koje čine registar ① *see:* STOP [1]

ranket /ræŋkt/ [n] ranket, raket, stari drveni duvački instrument sa dvostrukim jezičkom iz 16-og i 17-og veka ① *see:* BASSOON ▶ SAUSAGE /RACKET BASSOON

rant /rænt/ [n] škotski ples iz 17. i 18. veka srodan žigi (→ jig)

rap¹ /ræp/ [n] rep (kao element hip-hopa):

- Bristol acid ~ ⇔ trip hop;
- bass ~ - bas rep, vrsta repa nastala na Floridi, karakteristična po bržem tempu; tipični predstavnici: 2 Live Crew, I Quad City DJ's;
- Christian ~ ⇔ *HIP HOP* ▶ Christian hip hop;
- comedy ~ ⇔ *HIP HOP* ▶ comedy hip

hop;

- country ~ - kantri rep, fuzija kantri muzike sa hip hop repom (Cowboy Troy, Nappy Roots, Colt Ford, itd.) ⇔ hick hop;
- crossover ~ - krossover rep, varjanta repa tipična po mešanju rep muzike, najpre sa rokom, a 1990-ih sa pop i R&B zvukom: Fugees, Heavy D, Fifty Cent, itd.;
- cumbia ~ - kumbija rep, fuzija tradicionalnog kolumbijskog ritma sa hip hip i rege elementima (Crooked Stilo, Chicos de Barrio, Bajo Palabra, Kumbia Kings);
- electro[nic] ~ ⇔ elektro hop;
- freestyle ~ - »fristajl« rep, vrsta repa tipičnog po improvizovanju, najčešće u *a capella* stilu; zasniva se na tekstovima koji nisu unapred komponovani, već se improvizuju "iz glave";
- gangsta ~ - gengsta rep, najkontroverzniji podžanr hip hopa, prepoznatljiv po angažovanim tekstovima na temu nasilja, prostitucije, seksa, droge i sl. zbog čega je bilo i pokušaja cenzurisanja, ali je rezultat bio još veća popularnost; prvi poznatiji gengsta rep album bio je Straight Outta Compton grupe N.W.A.);
- gospel ~ ⇔ *HIP HOP* ▶ Christian hip hop;
- house ~ ⇔ *HOUSE* ▶ hip house;
- jazz ~ - džez rep, manje poznati alternativni pravac rep muzike s kraja 1980-ih i početka 1990-ih, fuzija džeza i hip hopa; tipični predstavnici: Jungle Brothers, Tribe Called Quest, the Roots, itd.
- political ⇔ *HIP HOP* ▶ political hip hop;
- Southern ~ ⇔ *HIP HOP* ▶ Southern hip hop

rap² /ræp/ [v, ps & pp rapped, pres. part. rapping] repovati ⇔ emcee²

rapcore /'ræp,kɔ:/ [n] repkor, pod-žanr rep roka, nastao mešavinom hip-hopa sa pank rokom i hardkor pankom; najpoznatiji izvođači: Linkin Park, Limp Bizkit, Hollywood Undead, P.O.D., Reveille, Nonpoint, Pillar itd.

rapid /'ræpɪd/ [adj] brz ⇔ fast

rapidamente ⇔ *RAPIDITY* ▶ with rapidity

rapidity /ræ'pɪdɪti/ [n] brzina: with ~ - (kao instrukcija za izvodjače) brzo ⇔ rapidly; rapidamente; *CON* ▶ con rapidità

rapidly /'ræpɪdli/ [adv] brzo ⇔ *RAPIDITY* ▶ with rapidity

rappa /'ræpə/ [n] rapa, japanski rog sa sobodnim jezičkom; zvuk koji se proizvodi udisanjem je skoro za ceo ton viši od tona koji se proizvodi izdisanjem

rapper /'ræpə/ [n] reper ⇔ emcee¹, MC

rapping /'ræpɪŋ/ [n] repovanje ⇔ emceeing, MCing, rhyming [2], spitting (bars)

rapso /'ræpsəʊ/ [n] rapso, muzički stil iz Trinidada i Tobaga nastao 1970-ih kao fuzija tradicionalne soka muzike (→ soca) i američkog hip-hopa

rara /'ræə/ [n] rara, vrsta ulične festivalske muzike sa Haitija (tipična za uskršnje ulične procesije); oslanja se na zvuk perkusija, saksofona i truba od bambusa sa primesama fanka i rege zvuka u bas liniji

rasa /'rʌsə/ [n] rasa, (u Hindu estetici) emocija, sentiment koji se smatra jednim od fundamentalnih kvaliteta klasične muzike, plesa i poezije

rasp¹ /'ræsp, rɑ:sp/ [n] oštar zvuk; zveket

rasp² /'ræsp, rɑ:sp/ [v] strugati; zveckati

rasper ⇔ scratcher

raster ⇔ rastrum

rastrum /'ræstrəm, Lat. rastrum/ [n] rastrum, petostruko pero za izvlačenje linijskog sistema ⇔ raster

rataplan /'rætə'plæn/ [n] zvuk bubnja; onomatopeja za zvuk bubnja

ratchet ⇔ [cog] rattle

rather /'rɑ:ðə/ [adv] donekle, u izvesnoj meri, ne previše...; malo, nezatno; prilično ⇔ somewhat, poco; a bit, little:

- ~ animated – živahno, ali ne previše ⇔ *POCO* ▶ poco animato;
- ~ fast – brzo, ali ne previše ⇔ *POCO* ▶ poco presto;
- ~ loud – jako, ali ne previše ⇔ *POCO* ▶ poco forte;
- ~ quick – ne prebrzo ⇔ *POCO* ▶ poco allegro;
- ~ slow – sporo, ali ne previše ⇔ *POCO* ▶ poco largo, poco lento;
- ~ sustained – uzdržano, ali ne previše ⇔ *POCO* ▶ poco sostenuto

rating /'reɪtɪŋ/ [n] rejting: Q rating - »Q« rejting, istraživanje rejtinga prepoznatljivosti i popularnosti slavni ličnosti, brendova i sl. ⇔ Q score

ratio /'reɪʃi,əʊ/ [n] odnos, proporcija (u audio-

terminologiji se najčešće koristi kod uređaja za dinamičku obradu zvuka i predstavlja odnos rasta ulaznog signala prema izlaznom):

- carrier-to-noise ~ - odnos nosač-šum, mera jačine primljenog nosioca u odnosu na jačinu šuma na mestu prijema;
- signal-to-noise ~ - odnos signal-šum, razlika između osetljivosti mikrofona i njegovog sopstvenog šuma

rattento ⇔ *RESTRAINED* ▶ in a restrained manner

rattle¹ /'rætəl/ [n] zvečka; čegrtaljka, klepetuša: tin/wooden ~ - metalna/drvena zvečka ① *see*: CLAPPER

rattle² /'rætəl/ [v] zveckati

rave (party) /reɪv/ [n] rejv:

[1] žurka sa elektronskom i rejv muzikom koja traje celu noć;

[2] žanr haus muzike s kraja 1980-ih, prvi muzički žanr koji se svirao na rejv žurkama, ili bilo koji žanr elektronske dens muzike koji se može svirati na rejv žurkama, kao što su haus, trens, tehno, bejs & dram, hepi hardkor, brejkbit hardkor i sl.; veoma retko, termin se koristi da se njime označe žanrovi koji se u manjoj meri oslanjaju na elektroniku poput glema, pauerpopa, psihodeličnog roka ili daba

ravvivando ⇔ *QUICKENING* ▶ with a quickening pace

raw /'rɔ:/ [adj] presan, sirov

rawhide /'rɔ:,haɪd/ [n] sirova koža

R&B/R and B *acro.* → rhythm and blues

re /reɪ/ nota re - solmizacioni slog ⇔ D[1]

read /ri:d/ [v] čitati: ~ at sight ⇔ sight-read

reading /'ri:dɪŋ/ [n]

[1] čitanje; ~ at sight – čitanje s lista ⇔ sight-reading;

[2] interpretacija: *new reading of Mozart's operas* (nova interpretacija Mocartovih opera)

real /riəl/ [adj] realan

realization /,riələɪ'zeɪʃən/ [n] izrada, realizacija, rešenje (harmonskog zadatka, obeleženog basa i sl.)

realism /'riəlɪzəm/ [n] realizam, umetnički smer nastao sredinom 19. veka u Francuskoj kao reakcija na romantizam; glavne karakteristike: raskid sa sentimentalnim i fantastičnim pristupom stvarnosti, prikazivanje svakidašnjice i »običnog« sveta; teoretske postavke

formulisao Champfleury (*Realizam*, 1857), nadahnut delima slikara G. Courbetea i J.-F. Milleta; pojava realizma dovodi se u vezu s razvojem građanstva i građanske misli; uticaj realizma se u muzici prvenstveno ogleda u operi

realistic /ˌrɪəˈlɪstɪk/ [adj] istinit, realističan

rear /rɪə/[adj] zadnji, stražnji: ~ leg (of the piano) – zadnja noga (na klaviru)

rearstage /ˈrɪəsteɪdʒ/ [n] dno bine, deo bine koji je najudaljeniji od gledališta ① *see*: BACKSTAGE

reason /ˈriːzən/ [n] razum: with ~ - (kao instrukcija za izvođače) rezonski, razumno ⇔ *CON* ▶ *CON* ragionevolezza

rebab /rɪˈbɑːb/ [n] (*alt.* rabab, rababah, rebeb, rebap) rebab, naziv(i) za žičani gudački instrument sa dve ili tri žice prisutan u islamskoj muzičkoj tradiciji severa Afrike, Srednjeg i Dalekog istoka, pa i delova Evrope, tipičan po šupljem telu od drveta preko koga je zategnuta membrana ili koža; drži se vertikalno kada se svira, oslanjajući se na nožicu ① *see*: rubab

rebap ⇔ rebab

rebeb ⇔ rebab

rebeck /ˈriːbek, ˈrebek/ [n] rebek[a], rubeba (srednjovekovni gudački instrument kruškastog oblika sa tankim vratom i, u većini slučajeva, tri žice koji se razvio iz arapskog rebaba i vizantijske lire; posebnu popularnost stekao u 15. i 16. veku)

rebetiko /reˈbetɪko/ [n, *pl.* rebetika] rebetiko, vrsta tradicionalne urbane grčke muzike, po žanru uporediva sa američkim bluzom ili portugalskim fadom, pune žala, strasti, ljubavi i gorčine.

rebop /ˈrɪbɒp/ [n] alternativni naziv za bebop

rebound /rɪˈbaʊnd/ [v] odskočiti

rec *abbr.* → recorder

rec. *abbr.* → recorded (u diskografskom kontekstu)

recap *abbr.* → recapitulation

recapitulation /ˌrɪːkəpɪtʃuˈleɪʃn/ [n] → *abbr.* recap repriza (u muzičkom obliku) ⇔ reprise, restatement:

- ~ with the secondary subject before the main subject – obrnuta repriza (u sonatnom obliku: prvo II, pa I tema);
- deceptive ~ - prividna repriza, lažna repriza

receiver /rɪˈsiːvə/ [n] risiver, prijemnik

reception /rɪˈsepʃən/ [n]

[1] prijem (radio, TV i dr. signala): excellent/clear/poor ~ - odličan/čist/loš prijem;

[2] prijem (sa zvanicama)

recital /rɪˈsaɪtl/ [n] resital, kolažni muzičko-scenski program u izvođenju malog broja umetnika (muzičara, pevača, glumaca...), obično samo jednog ili dva ① *see*: CONCERT¹

- duo ~ - resital sa učešćem dva umetnika;
- lieder ~ ⇔ song recital;
- organ ~ ⇔ CONCERT¹ ▶ organ concert;
- piano ~ - klavirski resital, solistički koncert pijaniste;
- violin ~ - violinski resital, solistički koncert violiniste;
- solo ~ - solistički koncert;
- song ~ - vokalni koncert ⇔ lieder recital

recitalist /rɪˈsaɪtəlɪst/ [n] koncertant ⇔ ARTIST ▶ concert artist; PERFORMER ▶ concert performer

recitation /ˌresɪˈteɪʃən/ [n]

[1] deklamacija, umetnost recitovanja, veština izvođenja - izgovaranja određenog teksta, najčešće poezije;

[2] recitacija;

[3] (pežorativno) preterivanje u izražajnosti govora (obično u „besedničkom“ načinu kazivanja)

recitative /ˌresɪtəˈtiːv/ [n] rečitativ, recitativ, vrsta pevanja u ritmu i melodiji govora; kao kompozitorski oblik javlja se u operama, operetama, kantatama i sličnim delima, za pevanje dijaloga ili monologa između arija ili drugih dionica; često ima vrlo jednostavnu muzičku pratnju, ponekad samo basso continuo (često samo na harfi) koji povremeno svira akorde; pojmovi *recitativo secco* i *recitativo accompagnato* (ili *recitativo strumentato*) ponekad se koriste da bi se rečitativ uz *basso continuo* razlikovao od rečitativa uz orkestar → *abbr.* R.:

- accompanied ~ - praćeni/melodijski rečitativ, rečitativ sa punom orkestarskom pratnjom ⇔ instrumental recitative; RECITATIVO ▶ recitativo accompagnato, RECITATIVO ▶ recitativo obbligato, RECITATIVO ▶ recitativo stromentato;
- dry ~ - suvi rečitativ, seko (*secco*) rečitativ, u baroknoj operi, rečitativ praćen samo

deonicom basso continua ⇔ secco
 recitative; *RECITATIVO* ▶ recitativo
 parlante; *RECITATIVO* ▶ recitativo
 secco;

- instrumental ~ ⇔ accompanied
 recitative;
- secco ~ ⇔ dry recitative

recitativo /ˌresɪtəˈtɪvəʊ; /t. rɛtʃɪtəˈtɪvɔ/ rečitativ ⇔
 recitative:

- ~ accompagnato ⇔ *RECITATIVE* ▶
 accompanied recitative
- ~ obbligato ⇔ *RECITATIVE* ▶
 accompanied recitative;
- ~ parlante ⇔ *RECITATIVE* ▶ dry
 recitative;
- ~ secco ⇔ *RECITATIVE* ▶ dry
 recitative;
- ~ stromentato ⇔ *RECITATIVE* ▶
 accompanied recitative

recite /rɪˈsaɪt/ [v] recitovati, deklamovati

recognition /ˌrɛkəɡˈnɪʃən/ [n] priznanje, to
 achieve/win/earn/receive (public) ~ -
 afirmisati se (u javnosti) ⇔ *REPUTATION* ▶
 establish one's reputation/popularity

reconstruction /ˌrɪkənˈstrʌkʃən/ [n]
 rekonstrukcija: scenic ~ - scenska
 rekonstrukcija

record¹ /ˈrɛkɔ:d; ˈrɛkəd/ [n]

[1] (gramofonska) ploča ⇔ gramophone
 record, phonograph record, vinyl
 record;

- diamond ~ - dijamantska ploča, najviša
 nagrada koja se dodeljuje muzičarima za
 najveći tiraž nosača zvuka prodatih kroz
 legalne distributivne kanale; obično se
 dodeljuje za 2 do 10 puta veći tiraž od
 platinastog ① *see*: GOLD RECORD;
- gold ~ - zlatna ploča, nagrada za visoki
 tiraž prodanog muzičkog albuma, singla ili
 muzičkog videa; tiraž za koji se dodeljuje
 zavisi od toga da li se radi o albumu, singlu,
 muzičkom videu, muzičkom DVD, itd., kao i
 od veličine teritorije (100.000 primeraka u
 UK, 500.000 u SAD);
- long-play(ing) ~ - "longplej"
 (dugosvirajuća), LP ploča, ploča na 78
 obrtaja ⇔ twelve-inch record;
- platinum ~ - platinasta ploča, druga
 najviša nagrada za prodani tiraž albuma,
 singla ili muzičkog videa; obično se
 dodeljuje za 2 do 2,5 puta veći tiraž od

zlatnog ① *see*: GOLD RECORD;

- seven-inch ~ ⇔ single play(ing)
 record;
- silver ~ - srebrna ploča, nagrada koja se
 dodeljuje za umereno visoki tiraž prodatih
 nosača zvuka, obično pola od utvrđenog
 tiraža za dodelu zlatne ploče ① *see*: GOLD
 RECORD;
- single ~ - "singl" ploča, ploča na 45
 obrtaja ⇔ seven-inch record;
- twelve-inch ~ ⇔ long play(ing)
 record;

[2] (~s) evidencija: keep records/track -
 voditi evidenciju; keep records of
 students' progress - voditi evidenciju o
 napretku studenata;

[3] rekord: *hold/break the world/European
 record* (držati/oboriti svetski/evropski rekord)

IDM bel/go on (the) record (as saying /
 praising / criticizing...) javno/zvanično
 izraziti svoje mišljenje: *I don't want to go on
 record as criticizing the project* (Ne želim da
 bude zvanično zabeleženo da kritikujem
 projekat); off the ~ - nezvanično: *He told me
 off the record that he would organize a concert*
 (Nezvanično mi je rekao da će organizovati
 koncert)

record² /rɪˈkɔ:d/ [v]

[1] snimati, (na)praviti zapis: *Will you record a
 new album soon? (Hoćeš li uskoro da snimiš
 novi album?);*

[2] (za)beležiti: *You should record all your
 mistakes in some sort of a diary* (Trebalo bi
 da beležiš sve svoje greške u nekoj vrsti
 dnevnika)

record deal ⇔ *CONTRACT* ▶ record contract

recorder /rɪˈkɔ:dəl/ [n]

[1] blok-flauta, kljunasta flauta, flauta sa
 piskom, duvački instrument iz perioda
 srednjeg veka, renesanse i baroka; ⇔
 beaked-flute, blockflute, fipple-flute,
 whistle-headed flute; stari naziv:
 English flute:

- alto ~ - alt(ovska) blok flauta (in F) ⇔
 treble recorder;
- Baroque ~ - barokna blok flauta koja, za
 razliku od renesansne ima konusnu cev;
- bass ~ - bas blok flautan (in F);
- contrabass ~ - kontrabas blok flauta (in
 F);
- contra great bass ~ ⇔

subcontrabass recorder;

- descant ~ ⇔ soprano recorder;
- double contra bass ~ ⇔ sub-subcontra bass recorder;
- great bass ~ - bas blok flauta (in C);
- octocontrabass ~ ⇔ sub-subcontra bass recorder;
- one-handed ~ - jednoručna blok flauta;
- Renaissance ~ - renesansna blok flauta, tipična po cilindričnoj cevi za razliku od barokne;
- soprano ~ - sopranino blok flauta (in F);
- soprano ~ - sopranska blok flauta (in C) ⇔ descant recorder;
- sub(-)contrabass ~ - subkontrabas blok flauta (in C) ⇔ contra great bass recorder;
- sub-subcontrabass ~ - sub-subkontrabas blok flauta (in F) ⇔ double contrabass recorder, octocontrabass;
- tenor ~ - tenor blok flauta (in C);
- treble ~ ⇔ alto recorder;

[2] rekorder *abbr.* → rec:

- cassette ~ - kasetofon ⇔ CASSETTE ▶ cassette player; cassetophone;
- tape ~ - magnetofon;
- video ~ - video rekorder;
- video-cassete ~ - video-kasetni rekorder *acro.* → VCR

recording /rɪ'kɔ:drɪŋ/ [n]

[1] snimak, zapis: to make a ~ - snimati, snimiti:

- analog(ue) ~ - analogni zapis;
- digital ~ - digitalni zapis;
- live ~ - snimak sa javnog izvođenja;
- multitrack ~ ⇔ multitracking;
- real-time ~ - snimanje u realnom vremenu;
- sequential ~ - sekvencijalno snimanje;
- sound ~ - zvučni/tonski zapis/snimak;
- tape ~ - magnetofonski zapis/snimak;
- video ~ - video snimak/zapis;

[2] snimanje: sound/audio ~ studio – studio za tonsko snimanje

reco-reco ⇔ BAMBOO ▶ bamboo scraper

recordist (*also* sound recordist) /rɪ'kɔ:rdɪst/ [n] snimatelj zvuka

record player /'rekɔ:d 'pleɪə/ [n] gramofon ⇔ gramophone, phonograph, turntable

rectangular /rek'tæŋgjələ/ [adj] pravougaoni

red carpet /red 'kɑ:pɪt/ [n] crveni tepih

red dirt → MUSIC ▶ red dirt music

redowa /'redəvə, -wə/ [n] češki ples sličan valceru; veoma popularan u viktorijanskom periodu na evropskim dvorovima

reduce /rɪ'dju:s, -'du:s/ [v] smanjiti, redukovati ⇔ abate

reduction /rɪ'dʌkʃən/ [n]

[1] uprošćeni aranžman neke kompozicije;

[2] skraćenje (rečenice, perioda) ⇔ abatement

[3] smanjenje (jačine, buke i sl.): noise ~ - smanjenje buke ⇔ ABATEMENT ▶ noise abatement

redundant /rɪ'dʌndənt/ [adj] prekomeran; suvišan

reed /ri:d/ [n] jezičak 1) (od trske) popularno: „trska“ kod drvenih duvačkih instrumenata, ili 2) (od metala: kod harmonike, orgulja i sl.) elastično telo čije treperenje, pod prilivom sabijenog vazduha, stvara zvučne vibracije ① *see illus.*: MOUTHPIECE:

- ~ block – fasen (kod harmonike): bass ~ ~ – fasen bas sekcije; treble ~ ~ – fasen prim sekcije ① *see illust.*: ACCORDION;
- ~ cap - kapsula, kutla, levak u kome se kod nekih starih narodnih drvenih duvačkih instrumenata (krumhorn i sl.) nalazi dvostruki jezičak ⇔ wind cap;
- ~-holder ⇔ ligature;
- ~ lay – deo jezička od njegovog vrha do mesta gde dodiruje usnik;
- ~ plate – glas (kod harmonike);
- ~ tip – vrh jezička;
- beating ~ - udarni jezičak ⇔ striking reed/tongue, retreating reed/tongue;
- double ~ - dvostruki jezičak;
- free ~ - slobodni jezičak;
- Heteroglot ~ - jezičak koji je odvojen od instrumenta i koji se može pričvrstiti sa gornje strane usnika, tako da vibrira između usnika i sviračeve gornje usne;
- retreating ~ ⇔ beating reed;
- single ~ - jednostruki jezičak;
- striking ~ ⇔ beating reed

reeds ⇔ INSTRUMENT [1] ▶ reed instruments; PLAYER ▶ reed players

reedy /'ri:di/ [adj] piskav

reel /ri:l/ [n] ril:

[1] živahan škotski i irski ples;

[2] Virginia ~ - virđinijski ril, američki

- narodni ples kod kog partneri na početku stoje poređani u dva reda, okrenuti licem u lice;
- [3] muzika za bilo koji od istoimenih plesova
- reentry /ri:'entri/ [n, pl. reentries] nastup glasa ili instrumenta posle pauze, ponovni nastup ⇔ reentrance
- reflect /rɪ'flekt/ [v] odbijati (zvuk, svetlo..)
- reflection /rɪ'flekʃən/ [n] odbijanje (zvuka, svetla..) ⇔ reflexion: sound ~ - odbijanje zvuka;
- refine /rɪ'faɪn/ [v] usavršiti, poboljšati, rafinirati: *strategies to refine performance and expand repertoire (strategije za unapređenje izvođenja i širenje repertoara)*
- refinement /rɪ'faɪnmənt/ [n] prefinjenost, rafiniranost
- reflexion /rɪ'flekʃən/ [n] refleksija, odbijanje (zvuka itd.) ⇔ reflection
- reform /rɪ'fɔ:m/ [n] reforma: Wagner's ~ (of opera) – Vagnerova reforma opere koja je dovela do uvođenja lajtmotiva, povećanja značaja orkestra u tumačenju dramskih zbivanja, do toga da se podela činova na numere zameni scenama, itd.
- refraction /rɪ'frækʃən/ [n] refrakcija, pojava promene smera zvuka koja se dešava usled promene medijuma kojim se zvuk kreće
- refrain /rɪ'freɪn/ [n]
- [1] refren (kao odlomak, fraza, motiv koji se nepromenjen ponavlja na određenim mestima u kompoziciji ① see: CHORUS [2];
- [2] refren, osnovna tema rondo; a;
- [3] stih ili dio stiha koji se ponavlja, najčešće na kraju strofe
- refret¹ /rɪ'fret/ [n] zamena pragova na vratu gitare i sličnih instrumenata
- refret² /rɪ'fret/ [v, ps & pp refretted, pres. part. refretting] zameniti pragove na vratu gitare i sličnih instrumenata (viola da gamba itd.)
- refurbish /ri:'fɜ:bɪʃ/ [v] restaurirati, renovirati ⇔ restore
- refurbished /ri:'fɜ:bɪʃt/ [adj] restauriran ⇔ restored: ~ piano – restaurirani klavir
- refurbishment /ri:'fɜ:bɪʃmənt/ [n] restauracija ⇔ restoration
- regal /'rɪgəl/ [n] regal male prenosne orgulje opremljene malim jezičastim sviralama
- reggae /'reɪgeɪ/ [n] rege, muzički žanr koji se razvio na Jamajci krajem 1960-ih iz rokstedi muzike (→ rocksteady); obuhvata veliki broj stilskih varijeteta: ruts rege, dab (→ dub), denshol (→ dancehall), raga (→ ragga), itd.; rege ritam je prepoznatljiv po ritam gitari i bas bubnju koji udara treći udarac svakog takta (tkz. one drop); često se vezuje uz rastafarianstvom (→ MOVEMENT [3] ▶ Rastafari movemnet); od svog dolaska na svetsku scenu posle 1960-ih, rege stiće svetsku popularnost i smatra se jednim od prvih pravih svetskih muzičkih oblika ① see: DUB, LOVERS ROCK, RAGGA, ROCKSTEADY:
- ~ fusion – rege fuzija, mešavina regea ili denshola sa elementima drugih žanrova, poput hip-hopa, džeza, rokenrola, pank roka, R&B, indijske i latino muzike;
 - roots ~ - ruts rege, najprepoznatljiviji rege stil sa izraženom lirskom notom čijoj su međunarodnoj popularnosti doprineli umetnici poput Boba Marlija (Bob Marley) i Pitera Toša (Peter Tosh), a koji je dominirao u periodu od ranih 1970-ih do početka 1980-ih.
- reggaeton /'reɪgeɪtən/ [n] regeton, vrsta dens muzike koja stiće popularnost u Latinskoj Americi početkom 1990-ih, da bi se početkom 21. veka proširila na prostore Severne Amerike, Evrope, Azije i Australije; predstavlja mešavinu muzike sa Jamajke (rege i denshol), latino-američkih ritmova i hip hopa Severne Amerike; repovanje, sastavni deo regtona, uglavnom je na španskom
- regietheater /'redʒi'θiətər/ [n] rediteljski teatar, termin koji se odnosi na modernu praksu (suštinski u periodu posle II sv. rata) kojom se režiserima, odnosno producentima daje sloboda da, nezavisno od kompozitorove, tj. piščeve originalne zamisli, sami određuju ključne elemente operске ili dramske postavke uključujući geografsku lokaciju, hronologiju, pa i sam zaplet
- register /'redʒɪstər/ [n] registar
- [1] deo opsega ljudskog glasa ili tonskog sistema nekog instrumenta obeležen nekim specifičnostima u boji, prodornosti i sl.: blending the ~s - izjednačenje registara (u pevačkoj tehnici):
- altissimo ~ - altissimo registar, visoki registar klarineta;
 - chalumeau ~ - šalmajski registar, duboki registar klarineta;
 - chest ~ ⇔ VOICE ▶ chest voice;
 - clarino ~ - klarinski registar (visoki

registar trube, srednji registar klarineta);

- falsetto ~ - falseto registar;
- flageolet ⇔ whistle voice;
- high ~ - visoki registar ⇔ upper register;
- low ~ - duboki registar;
- medium ~ ⇔ middle register;
- middle ~ - ⇔ VOICE ▶ middle voice; medium register;
- modal ~ - modalni registar;
- highest ~ - najviši registar;
- short ~ ⇔ VOICE ▶ head voice;
- upper ~ ⇔ high register;
- vocal ~ - vokalni registar;
- whistle ~ - "zvižduk" registar, najviši registar koji nastaje malom vibracijom samo jednog kraja glasnih žica ⇔ flageolet register; VOICE ▶ whistle voice;

[2] registar kod orgulja, harmonijuma i sl. ⇔ stop:

- bass ~s – bas registri (na harmonici);
- pedal ~ - pedalni registar;
- treble ~s – prim registri (kod harmonike)

regression /rɪ'grɛʃən/ [n] regresija: harmonic ~ - harmonska regresija, nekonvencionalni niz akorada koji se ponaša suprotno konvencionalnim konceptima harmonske teorije

regret /rɪ'grɛt/ [n] kajanje, žaljenje, razočarenje

regretful /rɪ'grɛtfəl/ [adj] kajuci se, žaleći

regretfully /rɪ'grɛtfəlɪ/ [adv] (kao instrukcija za izvođače) sa kajanjem, sa žaljenjem ⇔ COM ▶ con rimpianto

regular /'regjʊlə/ [adj] pravilan; redovan, stalni

regularly ⇔ BASIS ▶ on a regular basis

regulation /,regjʊ'leɪʃən/ [n] regulacija: level ~ - regulacija nivoa (npr. signala)

regulator /'regjʊ,lertə/ [n] regulator

reharmonization /,ri:ho:mənəɪ'zeɪʃən/ [n] reharmonizacija, tehnika koja se bazira na substituciji osnovnih akorda pesme

rehearse /rɪ'hɜ:s/ [v] probati, uvežbavati

rehearsal /rɪ'hɜ:sl/ [n] proba (za nastup), uvežbavanje: at a ~ - na probi; to conduct/hold a ~ - držati probu; to schedule a ~ - zakazati probu:

- ~ hall – sala za probe;
- costume ~ ⇔ dress rehearsal;
- dress ~ – kostimska proba, vrsta probe na kojima se proveravaju kostimi za izvođače u predstavi; u pozorištu je vode reditelj i kostimograf predstave, uz prisustvo

krojača-modelara i glavnih garderobera; poželjno je da bude postavljen dekor i bar osnovno svetlo koje će se koristiti u predstavi ⇔ costume rehearsal;

- dry tech ~ – tehnička proba bez izvođača ① see: Q-2-Q;
- final ~ – generalna proba ⇔ last rehearsal;
- last ~ ⇔ final rehearsal;
- mise en scene ~ - mizanscenska proba, rasporedna proba, proba na kojoj reditelj i izvođači predstave, uz pomoć posebnih stručnjaka za scenski pokret i koreografa, utvrđuju i uvežbavaju raspored svih izvođača na sceni, promene rasporeda, kretnje, i sl.;
- section ~ - proba pojedinačnih sekcija u orkestru ⇔ sectional;
- scenery ~ - proba sa dekorom;
- stage ~ – scenska proba;
- technical ~ – tehnička proba (za proveru tehnoloških aspekata predstave) ⇔ tech [2] ① see: DRY TECH REHEARSAL, Q-2-Q; RUN-THROUGH

reinterpretation /rɪ,ɪntɜ:pri'teɪʃn/ [n] preznačenje (akorda i sl.)

relation /rɪ'leɪʃən/ [n] | inharmonic ~ - unakrsnica, opreka, vrsta disonance koja se javlja u zapadnoj polifonoj muzici, najčešće u vokalnoj renesansnoj muzici ⇔ false relation, non-harmonic relation, cross-relation

relationship /rɪ'leɪʃənʃɪp/ [n] srodnost, srodstvo (u muzici):

- ~ between keys a third apart → see: third;
- chord ~ – srodnost/srodstvo akorada;
- fifth ~ – kvintna srodnost, kvintno srodstvo;
- key ~ – srodnost/srodstvo tonaliteta

relaxation /,rɪlæks'eɪʃən/ [n] relaksacija, opuštanje: ~ music - muzika za relaksaciju

release /rɪ'li:s/ [n]

[1] objavljivanje, premijerno prikazivanje; to be/go on ~ - biti premijerno prikazan: *The film won't be/go on release (neće biti premijerno prikazan) until January.;*

[2] najnovije delo (film, knjiga, ploča i sl.) koje je predstavljeno publici/javnosti: *The band played their latest release. (Bend je svirao svoje najnovije pesme).;* a press ~ - izjava

- za štampu
- release /riˈli:s/ [v]
 [1] otpustiti (dirku, klapnu na instrumentu, pedal) ① *see*: DEPRESS
 [2] izdati/izdavati (na tržište), premijerno prikazati: *Her new single is due to be released soon. (Njen novi singl treba uskoro da izađe.)*
- reliable /rɪˈlaɪəbəl/ [adj] pouzdan
- reliability /rɪˈlaɪəˈbɪləti/ [n] pouzdanost
- religioso ⇔ religiously
- religious /rɪˈlɪdʒəs/ [adj]
 [1] verski, religiozan: ~ service – verska služba, bogoslužjenje (muzika za celokupni obred) ① *see*: DIVINE SERVICE;
 [2] pobožan
- religiously /rɪˈlɪdʒəsli/ [adv] (kao instrukcija za izvođače) pobožno, religiozno ⇔ devoto, religioso
- reluctant /rɪˈlʌktənt/ [adj] nevoljan, nerad
- reluctantly /rɪˈlʌktəntli/ [adv] (kao instrukcija za izvođače) nevoljno, nerado ⇔ *CON* ▶ *con riluttanza*
- remainder [sign] ⇔ ACCIDENTALS ▶ cautionary accidental
- remix¹ /riˈmɪks/ [n] remiks, izmenjena verzija neke pesme ili instrumentala
- remix² /riˈmɪks/ [v, ps & pp. remixed, pres. part. remixing] praviti remiks, remiksovati
- remove /rɪˈmu:v/ [v] ukloniti, eliminisati ⇔ eliminate [2]: *How to remove crowd noise from an Mp3? – Kako eliminisati žamor publike sa Mp3?*
- Renaissance /rəˈneɪsəns, ˈrenəˌsɒns/ [n] renesansa (1400-1650), period u kome vokalna polifonija u crkvenoj (misa, motet) i svetovnoj muzici (madrigal, polifoni šanson) doživljava svoj razvojni vrhunac; istovremeno se javljaju i tendencije povezivanja muzike sa drugim umetnostima, posebno sa pozorištem (dramski madrigal, madrigalska komedija, pastorala), a krajem 16. veka nastaje i "dramma per musica", prvi oblik buduće opere; krajem 16. veka se javljaju i prvi nagoveštaji samostalne instrumentalne muzike, kako solističke (lauta, klavikord, razni gudački instrumenti), tako i skupne (kamerne i orkestarske); vodeći majstori: G.P. da Palestrina, O. di Lasso, J. Gallus, L. Marenzio, G. da Venosa, A. i G. Gabrieli i dr.
- rendering ⇔ interpretation
- rent ⇔ hire
- rep *abbr.* → repertory
- repeat /rɪˈpi:t/ [v] ponavljati, ponoviti ⇔ restate
- repercussion /ˌriːpəˈkʌʃən/ [n] reperkusija:
 [1] redosled nastupa glasova pri imitaciji;
 [2] neoznačena nota u ukrasima kao što su triler ili mordent ① *see*: PRINCIPAL [4]
 [3] ⇔ NOTE [4] ▶ reciting note/TONE
- repertory /ˈrepətəri, -tri/ [n] repertoar: eclectic ~ - eklektični repertoar, repertoar koji se obično bazira na selektovanju i korišćenju individualnih elemenata iz različitih izvora ili stilova ili na izvođenju tuđih produkcija ⇔ repertoire; → *abbr.* rep
- repertoire ⇔ repertory
- repetition /ˌrepəˈtɪʃn/ [n] ponavljanje, repeticija odseka kompozicije, tona i sl.: with ~ - (kao instrukcija za izvođače) repetirati, ponoviti ⇔ *CON* ▶ *con replica*
- repetitive /rɪˈpetətɪv/ [adj] koji se ponavlja
- répétiteur /ˌreɪpeɪtɪˈtɜː/ [n] korepetitor, pijanist koji saraduje kao pratilac prilikom pripremanja hora, pevača solista i instrumentalnih izvođača, igrača u operi, baletu i sl. ⇔ coach, trainer
- replay /riˈpleɪ/ [v] reprodukovati, pustiti ponovo (snimak na ploči, traci i sl.)
- replica /ˈreplɪkə/ [n] replika; *lt.* ponavljanje jednog ili niza tonova (naročito u drugom glasu) ① *see*: IMITATION [4]
- reply ⇔ answer [2]
- report /rɪˈpɔ:t/ [n] izveštaj, reportaža; saopštenje; referat
- reprise /rəˈpri:z/ [n]
 [1] repriza, izvođenje operskog, baletskog itd. dela posle premijere;
 [2] ⇔ recapitulation [1]
- Reproaches ⇔ impropria
- reproduction /ˌriːprəˈdʌkʃən/ [n] reprodukcija: sound ~ - reprodukcija zvuka
- requiem /ˈrekwiːəm/ [n] rekvijem, katolička misa za mrtve sa sledećim delovima: *Requiem aeternam, Kyrie, Dias irae, Offertorium, Sanctus, Benedictus, Agnus Dei, Lux aeterna*
- requinto /ˌrɪˈkwɪntəʊ/ [n] rekvinto, (u španskoj i portugalskoj muzičkoj tradiciji) termin kojim se označavaju manje verzije određene grupe instrumenata sa višim registrom:
 [1] narodni latinoamerički trzalački instrument veoma sličan gitari, ali manjih dimenzija (dužina žica je obično 535 mm) nešto dubljeg tela; javlja se u više formi, sa

- različitim brojem žica; u Meksiku i Portoriku rekvento je sopranski instrument koji u kombinaciji sa kontrabasom i klasičnom gitarom čini tzv. „trio romantico“;
- [2] drveni duvački instrument iz Galicije (Španija) nalik poprečnoj flauti, tj. pikolu;
- [3] mali konusni bubanj tipičan za portorikanski muzički žanr *plena* (→ plena); obično improvizuje ritam drugih bubnjeva
- rerecord /ˌriːreˈkɔːd/ [v] presnimiti
- research /riːˈsɜːrtʃ, ri-/ [n] [~ in, into, on] istraživanje [u oblasti...]; to conduct ~ - obavljati istraživanje; steps in conducting ~ - etape u sprovođenju istraživanja;
- ~ area/field - oblast istraživanja;
 - ~ center - istraživački centar;
 - ~-and-development (R&D) center - razvojno-istraživački centar;
 - ~ funding - finansiranje istraživanja;
 - ~ objective - cilj istraživanja;
 - ~ outcome - rezultat istraživanja;
 - ~ policy - istraživačka politika;
 - constructive ~ - konstruktivno istraživanje;
 - empirical ~ - empirijsko istraživanje;
 - ethnomusicology ~ - etnomuzikološko istraživanje;
 - exploratory ~ - eksplorativno istraživanje;
 - field ~ - terensko istraživanje;
 - fundamental ~ - fundamentalno istraživanje;
 - original ~ - originalno istraživanje;
 - qualitative ~ - kvalitativno istraživanje;
 - quantitative ~ - kvantitativno istraživanje;
 - scientific ~ - naučno istraživanje;
- researcher /riːˈsɜːrtʃə, ri-/ [n] istraživač
- resemble /riˈzembəl/ [v] ličiti (na)
- reservoir /ˈrezəvɔː/ [n] meh-rezervoar (na orguljama i sličnim instrumentima)
- res facta /res ˈfæktə, Lat. res fakta/ [n] res fakta, pisana kompozicija (za razliku od improvizovane)
- residuals /riˈzɪdʒuəlz/ [n] tantijeme za televizijsko/filmsko emitovanje, tj. isplate razlika honorara za svako ponovno televizijsko/filmsko emitovanje
- resignation /ˌreziɡˈneɪʃən/ [n] rezigniranost, rezignacija: with ~ - (kao instrukcija za izvođače) rezignirano ⇔ *CON* ▶ *CON*
- rassegnazione
- resilience /ˌriːzɪliəns/ [n] elastičnost
- resin /ˈreziːn/ [n] smola ① *see*: COLOPHONY
- resolute /ˈrezəluːt/ [adj] odlučan, nepokolebljiv
- resolutely /ˈrezəluːtli/ [adv] odlučno, nepokolebljivo
- resolution /ˌrezəˈluːʃn/ [n] razrešenje: chord ~ - razrešenje akorda; ~ of dissonance - razrešenje disonance; unexpected ~ of a chord - elipsa (u harmoniji: akordska veza u kojoj je očekivani akord zamenjen neočekivanim):
- deceptive ~ - varljivo razrešenje (akordska veza načinjena po analogiji sa V-VI, ili uopšte razrešenje u neočekivani akord);
 - direct ~ - direktna harmonska progresija iz disonance u konsonancu;
 - free ~ - licencija, slobodno razrešenje (kritičnog tona);
 - indirect ~ - razrešenje koje prolazi kroz jednu ili više disonanci pre prelaska u konsonancu
- resolve /ˌrɪˈzɒlv/ [v] razrešiti (disonancu, vođicu i sl.): ~ a chord - razrešiti akord; ~ the leading note - razrešiti vođicu
- resonance /ˈrezənəns/ [n] rezonancija, odjek tona neke žice u korpusu instrumenata koji ima zadatak da taj ton pojača i uobličí; with good ~ - akustičan; the use of head ~ in vocal technique - maska (u vokalnoj pedagogiji: korišćenje rezonatora glave):
- ~ box ⇔ soundbox;
 - ~ plate/table ⇔ soundboard;
 - sound ~ - zvučna rezonancija
- resonant /ˈrezəˌnənt/ [adj]
- [1] zvučan, koji ima pun, »sočan« zvuk ⇔ sonorous;
- [2] rezonantan, akustičan:
- insufficiently ~ - neakustičan, »gluv« (o prostoru, dvorani i sl.) ⇔ dead;
 - over-~ - preakustičan (o prostoru, dvorani i sl.);
- [3] ~ (with) ⇔ resounding
- resonant body ⇔ sound-box
- resonate /ˈrezəˌneɪt/ [v] razlegati se, oriti se: *His voice resonated throughout the theater*; ~ with sth - odjekivati: *The room resonated with the sighs (soba je odzvanjala uzdasima...) of the women watching the movie.*
- resonation /ˌrezəˈneɪʃən/ [n] rezonancija: vocal ~

- vokalna/glasovna rezonancija
- resonator /'rezə,neɪtə/ [n]
 [1] ⇔ sound-box;
 [2] resonator, akustička sprava za ispitivanje sastava složenog tona pomoću rezonancije: Helmholtz ~ - Helmholtzov rezonator;
 [3] ⇔ shank
- respectively /rɪ'spektɪvli/ [adv] po navedenom redu
- respirational ① *see*: RESPIRATORY
- respiratory /'respəreɪtəri, -rɪ/ [adj] respiratoran, disajni (ređe: respirational)
- response /rɪ'spɒns/ [n]
 [1] odgovor ⇔ answer [2];
 [2] odziv: frequency ~ - frekvencijski odziv;
 [3] ⇔ responsory
- responsorium ⇔ responsory
- responsory /rɪ'spɒnsəri/ [n] rezponzorijum, liturgijska pesma sa naizmjeničnim pevanjem (recitovanjem) liturgijskih tekstova između solista (sveštenika) i hora (vernika) → *abbr.* R. ⇔ response [3], responsorium
- resound /rɪ'zaʊnd/ [n]
 [1] odzvanjati: *The stadium resounded with cheers. (Stadion je odzvanjao navijanjem);*
 [2] odjekivati
- resounding /rɪ'zaʊndɪŋ/ [adj]
 [1] koji odzvanja: a ~ thud - tutanj koji odzvanja;
 [2] zvučan, glasan: a ~ speech - glasan govor
- respond /rɪ'spɒnd/ [n] odgovoriti
- rest /rest/ [n]
 [1] pauza, znak za prekid melodijskog ili ritmičkog toka, pri čemu ne prestaje osećanje metričkog pulsiranja ⇔ silence;
 ① *see illus.*: NOTE:
 • breve ~ - *Br.* brevis-pauza ⇔ double whole [note] rest;
 • crotchet ~ - *Br.* četvrtin[k]a pauze ⇔ quarter [note] rest;
 • demisemiquaver ~ *Br.* tridesetdvojka pauze, tridesetdvojina pauze ⇔ thirty-second [note] rest;
 • double whole [note] ~ - *Am.* brevis-pauza ⇔ breve rest;
 • eighth [note] ~ *Am.* ⇔ quaver rest;
 • general ~ ⇔ PAUSE ▶ general pause;
 • half [note] ~ *Am.* polovin[k]a pauze ⇔ minim rest;
 • hemidemisemiquaver ~ - *Br.* šezdeset-četvorka pauze, šezdeset-četvrtina pauze ⇔ sixty-fourth note rest;
 • measure ~ ⇔ [whole] bar rest;
 • minim ~ - *Br.* polovin[k]a pauze ⇔ half note rest;
 • multi-bar ~ ⇔ multi-measure rest;
 • multi-measure ~ - pauza koja traje više taktova; u takvim slučajevima, svi taktovi se sažimaju i prikazuju kao jedan, s tim da broj iznad pauze označava na koliko se taktova pauza odnosi (*see illus.*) ⇔ multi-bar rest, multi-rest;
 • multi-~ ⇔ multi-measure rest;
 • one-hundred-and-twenty-eighth [note] ~ - *Am.* stovadesetosmina pauze ⇔ quasihemidemisemiquaver rest, semihemidemisemiquaver rest;
 • quarter [note] rest - *Am.* četvrtin[k]a pauze ⇔ crotchet rest;
 • quasihemidemisemiquaver ~ - *Br.* stovadesetosmina pauze ⇔ semihemidemisemiquaver rest; one-hundred-and-twenty-eighth [note] rest;
 • semibreve ~ - *Br.* cela pauza ⇔ whole [note] rest;
 • semihemidemisemiquaver ~ ⇔ *Br.* quasihemidemisemiquaver rest;
 • semiquaver ~ - *Br.* šesnaestin[k]a pauze ⇔ sixteenth [note] rest;
 • sixteenth [note] ~ - *Am.* šesnaestin[k]a pauze ⇔ semiquaver rest;
 • sixty-fourth [note] ~ - *Am.* šezdesetčetvorka pauze, šezdesetčetvrtina pauze ⇔ hemidemisemiquaver rest;
 • thirty-second [note] ~ - *Am.* tridesetdvojka pauze, tridesetdvojina pauze ⇔ demisemiquaver rest;
 • [whole] bar ~ - *Br.* cela pauza kao znak pauze za ceo takt ⇔ measure rest;
 • whole [note] ~ - *Am.* cela pauza ⇔ semibreve rest;
 [2] odmor: have a ~ - odmoriti se: *I suggest a short rest. (Predlažem kratak odmor.);*
 [3] podmetač: shoulder ~ - jastučić za violinu, violu i sl.
- restate /rɪ:'steɪt/ [v] ponoviti, ponavljati ⇔ repeat
- restatement ⇔ recapitulation
- restoration /,restə'reɪʃən/ [n] restauracija (npr. instrumenata) ⇔ refurbishment: piano/

violin... ~ restauracija klavira/violine...
 restore /rɪ'stɔː/ [v] restaurirati (npr. instrumente)
 ⇔ refurbish
 restrain /rɪ'streɪn/ [v] ograničiti, zadržavati
 restrained /rɪ'streɪnd/ [adj] uzdržljiv, uzdržan: in
 a ~ manner – uzdržano, suzdržanim tempom i
 ritmom ⇔ rattenuto
 restrict /rɪ'strɪkt/ [v] ograničiti
 restricted /rɪ'strɪktɪd/ [adj] ograničen
 restriction /rɪ'strɪkʃən/ [n] ograničenje, restrikcija;
 ~ of parallel fifths and octaves – zabrana
 paralelnih kvinti i oktava
 resultant /rɪ'zʌltənt/ [adj] rezultirajući: ~ tone –
 rezultirajući ton
 résumé /'rezjuːmeɪ/ [n]
 [1] ⇔ curriculum vitae;
 [2] rezime, siže
 resume /rɪ'zjuːm/ [v] vratiti se (na); nastaviti
 (prekinuto): ~ the original speed/tempo –
 vratiti se na originalnu brzinu/tempo
 retain /rɪ'teɪn/ [v] sačuvati, zadržati
 retard /rɪ'tɑːd/ [v] usporiti, usporavati ⇔ slow
 down: ~ the tempo – usporavati tempo
 retardation ⇔ *SUSPENSION* ▶ ascending
 suspension
 retarding ⇔ ritardando
 retro /'retəʊ/ [adj] retro
 retroflex /'retəʊˌfleks/ [n] retrofleks (u lingvistici)
 glas koji se proizvodi savijanjem ili povijanjem
 vrha jezika unazad
 retrograde /'retəʊˌgreɪd/ [adj] retrogradan,
 regresivan, povratni
 retune /rɪ:'tjuːn/ [v] preštimitovati, promeniti štim ⇔
TUNING ▶ to change the tuning; *PITCH* ▶ to
 change the pitch
 rev. *abbr.* → revised
 reveille /'revəli; rɪ'væli/ [n] buđenje, trubni znak za
 buđenje i pripremu za jutarnje postrojavanje ①
see: BUGLE ▶ BUGLE CALL
 reverb ⇔ reverberation
 reverberate /rɪ'vɜːbəˌreɪt/ [v] odjekivati ⇔ echo;
 ~ with/to sth – podrhtavati (od jakog zvuka):
*The whole hall reverberated with the sound of
 music and dancing.*
 reverberation /rɪ'vɜːbəˌreɪʃən/ [n] reverberacija,
 odjek koji se spaja sa prvobitnim zvukom, zbir
 mnogobrojnih refleksija zvuka u određenom
 zatvorenom prostoru koji menja prirodu zvuka i
 daje mu prividno produženje nakon što ga je
 izvor prestao emitovati ⇔ reverb, echo:
 time/period of ~ - trajanje reverberacije

reverse /rɪ'vɜːs/ [n] naličje, obrnuta strana; in ~ -
 unazad, unatraske ⇔ backwards
 reversion ⇔ *MOTION* ▶ crab motion
 revise /rɪ'vaɪz/ [v] revidirati, preraditi
 revision /rɪ'vɪʒən/ [n] revizija, autorova prerada ①
see: VERSION ▶ NEW VERSION
 review¹ /rɪ'vjuː/ [n]
 [1] kritika (kao kritički osvrt), prikaz; to write
 a ~ – pisati kritiku;
 • bad ~ - loša, negativna kritika: *The concert
 got bad reviews (Koncert je pobrao loše
 kritike);*
 • favo[u]rable/good ~ - povoljna kritika;
 • glowing ~s - sjajne kritike:
 get/win/receive glowing ~s – dobiti
 sjajne kritike;
 • rave ~s – fantastične kritike;
 • unfavo[u]rable ~ - nepovoljna kritika;
 [2] recenzija: peer ~ - recenzija rada podnetog
 za objavljivanje u naučnom časopisu
 review² /rɪ'vjuː/ [v] recenzirati, kritikovati
 revise /rɪ'vaɪz/ [v] revidirati, preraditi
 revised /rɪ'vaɪzd/ [adj] revidiran, prerađen → *abbr.*
 rev.
 revision /rɪ'vɪʒən/ [n] revizija (muzičkog dela za
 štampu)
 revolving /rɪ'vɒlvɪŋ/ [adj] obrtni, okretni ⇔
 spinning
 revue /rɪ'vjuː/ [n] revija, priredba zabavnog
 karaktera
 revving /'revɪŋ/ [n] turiranje (motora)
 rf. *abbr.* → rinforzando
 rfz. *abbr.* → rinforzando
 R.H. *abbr.* → right hand (desna ruka) ① *see: L.H.*
 rhapsody /'ræpsədi/ [n] rapsodija
 [1] kompozicija zasnovana na folklornim
 motivima slobodne forme kod kojih se
 obično kontrastno smenjuju obrade folklornih
 melodija;
 [2] naziv za vrstu lirskih kompozicija
 romantičara i novoklasičara
 rhapsodist /'ræpsədɪst/ [n] rapsod, putujući
 narodni pevač u antičkoj Grčkoj koji je
 sastavljao junačke pesme od više odeljaka
 (izvora) i javno ih prikazivao, pevao
 rhombus ⇔ bullroarer
 rhumba ⇔ rumba
 rhyme /raɪm/ [n] rima:
 • ~ scheme – šema rime;
 • assonant ~ – asonantna rima;
 • cliché ~ – kliše rima;

- crossed ~ – ukrštena rima;
- dactylic ~ – daktilična rima;
- double ~ – dvostruka rima;
- identical ~ – identična rima;
- nursery ~ – dečja pesma ⇔ *SONG* ▶ children's song;
- perfect ~ – savršena rima

rhyiming /'raɪmɪŋ/ [n] [1] rimovanje; [2] ⇔ rapping

rhythm /'rɪðəm/ [n] ritam, logično sređen tonski niz po vremenskom trajanju u okviru tempa, koji određuje brzinu metričkog pulsiranja što čini relativnim tonska trajanja; ritmika:

- ~ types – ritmičke vrste;
- complementary ~ - komplementarni ritam;
- binary ~ ⇔ *TIME* [1] ▶ duple time;
- dotted ~ - punktirani ritam;
- duple ~ ⇔ *TIME* [1] ▶ duple time;
- harmonic ~ - harmonski ritam;
- Lombard(ic) ~ - lombardijski ritam, obmuti punktirani ritam prvenstveno karakterističan za baroknu muziku, a sastoji se od naglašene šesnaestine za kojom sledi punktirana osmina note; ⇔ *SNAP* ▶ Scotch snap;
- non-retrograde ~ ⇔ palindromic rhythm;
- non-retrogradable ~ ⇔ palindromic rhythm;
- palindromic ~ - palindromski ritam, ritmički obrazac koji zvuči isto bez obzira da li se izvodi unapred ili unazad, tako da se retrogradna verzija ne može razlikovati od originalne ⇔ non-retrograde rhythm, non-retrogradable rhythm;
- quadruple ~ ⇔ *TIME* [1] ▶ quadruple time;
- ternary ~ ⇔ *TIME* [1] ▶ triple time;
- triple ~ ⇔ *TIME* [1] ▶ triple time

rhythm & blues /'rɪðəm ən 'blu:z/ [n] ritam i bluz (poznatiji kao R&B), muzički žanr, nastao 40-ih godina 20-og veka u Americi; predstavlja kombinaciju džez, gospela i bluza, a prvi su ga izvodili Afro-američki umetnici → *abbr.* R&B, r'n'b

- British ~ & ~ – britanski R&B, stil koji se razvio početkom 1960-ih u Londonu i drugim urbanim centrima Ujedinjenog Kraljevstva, okupljajući mlade bele muzičare čija muzika je sledila afro-

američki R&B zvuk; među najuspešnijim bendovima su: The Rolling Stones, The Yardbirds, Manfred Mann, The Animals, the Spencer Davis Group i dr.;

- contemporary ~ & ~ – savremeni R&B, žanr koji kombinuje elemente originalnog R&B-a, popa, soula, fanka i hip-hopa; javlja se po završetku disko ere, a neka od najpoznatijih imena koja su proslavila žanr su: Micheal Jackson, Stivie Wonder, Mariah Carey, Whitney Houston i dr.;
- New Orleans ~ & ~ – Nju Orleans R&B, stil R&B-ja koji se razvio u Nju Orleansu, karakterističan po naglašenoj ulozi klavira i horne i kompleksnim sinkopiranim ritmom „u drugoj liniji“, kao i tekstovima o životu u Nju Orleansu; poznatiji predstavnici: Johnny Adams, James Booker, Henry Butler, Jessie Hill i dr.

rhythmic /'rɪðmɪk/ [adj] ritmički, ritmičan:

- ~ combination – ritmička kombinacija;
- ~ dictation – ritmički diktat;
- ~ figure – ritmička figura;
- ~ flow – ritmičko kretanje;
- ~ group[ing] – ritmička grupa;
 - ▶▶ irregular ~ group[ing] – nepravilna ritmička grupa;
- ~ gymnastics – ritmička gimnastika, euritmija: izvođenje nastave ritma sa telesnim pokretima; pristup u muzičkom obrazovanju koji je ustanovio Emile Jaques-Dalcroze ⇔ eurhythmic;
- ~ modes – ritmički modusi, ritmički sistem iz 13. veka koji uključuje stalno ponavljanje izvesnih jednostavnih metričkih modela;
- ~ motive – ritmički motiv;
- ~ pattern – ritmički obrazac;
- ~ problem – ritmički problem;
- ~ procedure – ritmički postupak;
- ~ signature ⇔ time signature;
- ~ stimulation – ritmička stimulacija;
- ~ units – ritmičke jedinice

rhythmically /'rɪðmɪkəli/ [adv] ritmički: ~ (in)stable – ritmički (ne)stabilan

rhythmic noise ⇔ power noise

rhythmicon /'rɪðmɪkən/ [n] ritmikon, instrument poznat i pod imenom poliritmofon koga su izgradili Henry Cowell i Lav Teremin 1931. godine, a koji je mogao da svira metričke kombinacije neograničene složenosti; prva električna ritam mašina ① *see:*

- POLYRHYTHMOPHONE
- rhythmics /'rɪðmɪks/ [n] ritmika, nauka o ritmičkim pojavama
- ribs /rɪbz/ [n]
 [1] dužice, (po)bočnice, bočne daščice korpusa kod žičanih instrumenata ⇔ sides;
 [2] daščice koje grade „trbuh“ laute
- ricercar ⇔ ricercare
- ricercare /,ri:tʃə'ka:reɪ, /t. ,ritʃer'kare/ [n, pl. ricercari /-'ka:ri/] ričerkar ⇔ ricercar
 [1] složena polifona kompozicija, obično vrlo sporog tempa, tipična po čestoj upotrebi kontrapunktske imitacije;
 [2] instruktivna kompozicija kojom se ilustruje instrumentalna tehnika ① *see*: ETUDE
- rich /rɪtʃ/ [adj] bogat: ~ tone – bogat ton
- ricochet¹ /'rɪkəʃeɪ, 'rɪkəʃet/ [n] rikoše, odskok; potez gudalom nadole na violini koji se izvodi udarom gornjom trećinom gudala i odskokom po istoj žici čime se jednim potezom proizvodi niz brzih nota
- ricochet² [v, ps & pp ricochet(t)ed, pres. part. ricochet(t)ing] rikošetirati
- riddim /'rɪdɪm/ [n] »ridim« (reč iz jamajčanskog patoa koja predstavlja izgovor engleske reči ritam) najmanja upotrebljiva kombinacija basa i bubnja koja ponavljanjem daje osnovni ritmički obrazac
- ride-out /'raɪd 'aʊt/ [n] »rajdaut«, (u džezu) poslednji korus (→ chorus [4]) u kompoziciji ⇔ out chorus, sock chorus
- ridge /rɪdʒ/ [n] greben, hrbat
- riding /'raɪdɪŋ/ [n] »rajding«, sviranje ponovljenih ritmičkih obrazaca palicama ili metlicama na čineli
- riff /rɪf/ [n] rif, kratka muzička fraza odsvirana na nekom instrumentu, posebno u džezu i bluzu, koja čini neki komad muzike prepoznatljivim
- rigadon /'rɪgə'du:n/ [n] rigodon, stari provansalski ples koji se igra u paru, lagan i graciozan, u živom u dvodelnom taktu ⇔ (Fr.) rigaudon
- rigaudon ⇔ rigadon
- right¹ /raɪt/ [n] pravo:
 • ~ to the integrity of the work – pravo na integritet (autorovog) dela;
 • ~s clearance – kliring prava, process utvrđivanja vlasnika autorskih prava nekog dela i traženje dozvole za njegovo korišćenje;
 • first publication ~ - pravo prvog objavljivanja;
- intellectual property ~ - pravo intelektualne svojine;
- (copyright) moral ~s - moralna prava autora: pravo prvog objavljivanja, pravo na priznanje autorstva, pravo na poštovanje autorskog dela i čast ili ugled autora, pravo pokajanja (pravo opoziva prava korišćenja dela i sprečavanja njegovog daljeg korišćenja uz nadoknadu štete);
- music ~ - muzička prava
- right² /raɪt/ [adv]
 [1] pravo, direktno: ~ on it – (u džezu) direktno, bez uvoda;
 [2] desno:
 • house ~ - desno iz perspektive publike ① *see illus.*: STAGE TERMINOLOGY;
 • stage ~ - desno iz perspektive glumaca (na pozornici) ① *see illus.*: STAGE TERMINOLOGY
 [3] pravilno, ispravno: *How come you can't play it right? (Kako to da ovo ne možeš da odsviraš pravilno?)*
- rigid /'rɪdʒɪd/ [adj] krut
- rigore ⇔ rigorously
- rigorous /'rɪgərəs/ [adj] rigorozan, striktan
- rigorously /'rɪgərəsli/ [adv] (kao instrukcija za izvođače) rigorozno, striktno ⇔ CON ▶ CON rigore, rigore
- RILM Abstracts (→ *Répertoire international de littérature musicale*) baza podataka sa disertacijama o muzici, poglavljima iz knjiga o muzici i člancima iz muzičkih časopisa
- rim /rɪm/ [n]
 [1] rub/obod usnika/bubnja i sl: at the ~ of the (drum)head – po ivici opne bubnja ⇔ sul'orlo;
 [2] telo činele ① *see illus.*: CYMBAL
 [3] ⇔ shell [3]
- rim click /'rɪm klɪk/ [n] udarac položenom palicom u obruč doboša
- rimshot /'rɪmʃɒt/ [n] istovremeni udarac u obruč i membranu doboša
- rin. *abbr.* → rinforzando
- rinf. *abbr.* → rinforzando
- rinforzando /,rɪnfɔ:t'sɑ:ndəʊ, /t. ,rɪnfɔt'sandɔ/ [adj, adv] rinforcando, signal da označene note ili kratku frazu treba naglasiti → *abbr.* rf, rfz, rin., rinf.
- ring¹ /rɪŋ/ [n]
 [1] zvonjenje: *There was a ring at the door;*

- [2] prsten, krug, dijakritički znak (°) u nekim jezicima
- ring² /rɪŋ/ [v, pt rang; pp rung]
- [1] zvoniti ⇔ chime;
- [2] zvučati: „do not ~“ – „ne prigušuj“, „pusti da zvuči“ (ton na klaviru, harfi, udaraljka i sl.);
- [3] odzvanjati (od nečega): *The music was so loud that it made my ears ring*;
- ringbang /'rɪŋbæŋ/ [n] ringbeng, fuzija svih muzičkih stilova sa Kariba sa ključnim fokusom na ritam, a ne na melodiju; nastao 1994. godine zalaganjem Edija Granta (Eddy Grant)
- ring modulator /rɪŋ 'mɒdjuːleɪtər/ [n] ringmodulator
- ring shout /'rɪŋʃaʊt/ [n] "ringšaut", religiozni ples afro-američkih robova koji se igrao uz pljeskanje rukama
- ringtone /'rɪŋtəʊn/ [n] rington, digitalni muzički fajl za dolazeće pozive na mobilnom telefonu
- RIO *acro.* → ROCK ▶ rock in opposition
- riot grrrl /'raɪət ɡrɪrl/ [n] feministički underground pank rok pokret nastao u Vašingtonu početkom 1990-ih; obično se povezuje sa trećim talasom feminizma; bendovi koji pripadaju ovom pokretu se obično bave temama silovanja, porodičnog nasilja, rasizma i sl.; predstavnici: Bikini Kill, Jack Off Jill (kasnije Scarling), Bratmobile, Adickdid, Bangs, Calamity Jane i dr.
- rip. *abbr.* → ripieno
- ripieno /rɪ'pjənoʊ, rɪ'pjɛːno/ [n, pl. ripienos, ripieni /-ni/] *ripieno*, ceo orkestar (nasuprot instrumentalnom solou) → *abbr.* R., rip.
- riq /rɪk/ [n] rik, male daire (standardni član tradicionalnog arapskog ansambla) sa kozjom ili ribljom kožom preko drvenog rama i pet parova metalnih tanjirastih zvončića po obodu ① *see:* TAKHT
- rise /raɪz/ [v] dizati se, ustajati, uzdići se
- risers /raɪzə'z/ praktikabli: choral ~ - horski praktikabli
- rises and falls /'raɪzɪz ənd 'fɔ:lz/ - podizanja i spuštanja, tehnika u dvoranskom plesu
- rising /'raɪzɪŋ/ [adj] uzlazan ① *see:* ASCENDING
- rit. *abbr.* → ritardando, ritenuto
- ritard. *abbr.* → ritardando
- ritardando /,rɪtə:'dændəʊ; /t. rɪtə'r'dændə/ [adv] /t. (kao oznaka za promenu tempa) *ritardando*, postepeno usporavanje u tempu ⇔ rallentando; retarding, holding back → *abbr.* R., rit., ritard.
- rite /raɪt/ [n] obred, verska ceremonija: Latin ~ - latinski obred
- riten. *abbr.* → ritenuto
- ritenuto /,rɪtə'nu:təʊ, /t. rɪtə'nuto/ [adv] /t. (kao oznaka za promenu tempa) *ritenuto*, oznaka za (nekada naglo) usporavanje tempa → *abbr.* rit., riten.
- ritornello /,rɪtə'neləʊ, /t. ,rɪtə'nelə/ [n, pl. ritornellos, ritornelli /-li/] ritornel:
- [1] pasaž u koncertu tokom koga solista ne nastupa;
- [2] završni odeljak ili kuplet italijanskog madrigala iz 14. veka;
- [3] u operi 17. veka, instrumentalni deo, npr. preludijum, interludijum ili postludijum
- ritual /'rɪʃuəl/ [n] ritual
- riverdance /'rɪvədə:ns, 'rɪvədə:ns/ [n] riverdens R'n'B; r'n'b ⇔ rhythm & blues
- roadie /'rəʊdi/ [n] žargonski izraz za člana ekipe koji putuje sa konvojem neke muzičke grupe na turnejama, a čiji je zadatak postavljanje muzičke opreme ① *see:* CREW ▶ ROAD CREW
- roar¹ /rɔ:/ [n] huka; rika; tresak; buka
- roar² /rɔ:/ [v] grmeti; rikati; urlati; tutnjati
- roaring /'rɔ:ɪŋ/ [adj]
- [1] bučan, urlajući;
- [2] ogroman, kolosalan: ~ success - kolosalan uspeh
- robab ⇔ rubab
- robot (dance) /'rəʊbɒt/ [n] robot, jedan od stilova iluzionističkog uličnog plesa blisko povezanog sa poppingom (→ popping); karakterističan po stvaranju iluzije o plesu robota; stil stekao slavu nakon što ga je Majkl Džekson sa svojom braćom plesao u spotu za "Dancing Machine" (1974) ⇔ mannequin
- rock /rɒk/ [n] rok ① *see:* ROCK AND ROLL:
- ~ anthem - rok himna;
 - ~ in Spanish (rock en Español) - rok na španskom, termin sa širokom upotrebom u engleskom za latino rok, tj. rok koji se razvio u Španiji, Latinskoj Americi i latino zajednicama na španskom jeziku, dok se u španskom koristi samo kao distinkcija u odnosu na tzv. Anglo rok ⇔ Latin(o) rock;
 - ~ in opposition - "opozicioni" rok, termin koji je danas gotovo sinonim za eksperimentalni rok; pokret je činila grupa "progresivnih" bendova krajem 1970-ih koje

- je spajao "opozicioni" stav prema muzičkoj industriji zbog nerazumevanja za njihovu muziku → *acro. rio*;
- acid ~ – e(j)sid rok, stil u rok muzici s kraja 1960-ih i početka 1970-ih tipičan po naglašenoj psihodeličnoj atmosferi, neobičnim zvučnim efektima i tipičnim distorzivnim zvukom gitare;
 - alt ~ ⇔ alternative rock;
 - alternative ~ - alternativni rok, specifični muzički žanr sa nizom podžanrova koji su nastali iz indi (indie) muzičke scene početkom 1980-ih i dostigli vrh popularnosti 1990-ih - britpop, indi, grandž, gotik, koledž rok; sve ih spaja zajednički dug stilu i/ili etosu pank koji je 1970-ih postavio temelje alternativne muzike uz veliki uticaj džez, pop, rege i elektronske muzike; tipični predstavnici: Muse, Snow Patrol, Radiohead, itd. ⇔ alt-rock;
 - anthem ~ ⇔ arena rock;
 - arena ~ - arena rok, podžanr rok muzike, tipičan po mas koncertima i velikim koncertnim turnejama, često povezanim sa komercijalnim sponzorstvima; stilski, arena rok ima odlike hard roka, hevi metala i progresivnog roka sa izraženom komercijalnom notom; odlikuju ga jednostavni ritmovi, instrumentalni zvuk baziran na klavijaturama i akustičnoj/električnoj gitari, dok je vokalno mnogo bliži mainstream popu ⇔ anthem rock, corporate rock, stadium rock;
 - art ~ – podžanr rok muzike koji ima tendenciju da odražava eksperimentalne i avantgardne uticaje i stavlja naglasak na »novu soničnu teksturu«; naziv je nastao krajem 1970-ih; u koncept „art roka“ se ponekad svrstavaju muzičari koji sviraju progresivni rok i oni koji se ne mogu svrstati u druge podžanrove rok muzike; tipični predstavnici: King Crimson, Gentle Giant, Bloc Party, Mike Oldfield, itd.;
 - blues ~ – bluz-rok, hibridni muzički žanr koji objedinjuje elemente bluz i rokenrola nastao sredinom 1960-ih u Engleskoj i SAD; uticao na razvoj hard roka, hevi metala, itd; tipični predstavnici: Cream, The Rolling Stones, itd.;
 - cello ~ – čelo rok, podžanr roka tipičan po korišćenju (električnih) violončela i drugih gudačkih instrumenata kao primarnih, pored ili umesto tradicionalnih rok instrumenata poput električne gitare, bas gitare i bubnjeva; predstavnici: Primitivity, Break of Reality, The 440 Alliance, itd.;
 - chicano ~ – čikano rok, rok domorodačkih Amerikanaca meksičkog porekla ili proistekao iz Čikano kulture, karakterističan po snažnom R&B uticaju i nezavisnom i buntovnom pristupu; predstavnici: Ritchie Valens, Los Lobos, Santana, Trini Lopez i dr.;
 - comedy ~ – komedi-rok, rok sa elementima komedije, često satire i parodije; Frank Zappa, Flight of the Conchords, Tenacious D, i dr.;
 - country ~ – kantri rok, fuzijski žanr roka i folk muzike; javlja se krajem 1960-ih i početkom 1970-ih; predstavnici: Bob Dylan, The Byrds, Emmylou Harris, The Eagles i dr.;
 - corporate ~ ⇔ arena rock;
 - crunk ~ ⇔ crunkcore;
 - dance-~ – dens rok (inicijalno: new music – nova muzika), post-disko pokret povezan sa post-pank žanrovima, uz izvesne R&B/fank uticaje nastao početkom 1980-ih; važniji predstavnici: Human League, Blondie, Eurythmics, Depeche Mode, duran Duran i dr.;
 - dark ~ – dark (mračni) rok, termin koji se 1980-ih koristio kao epitet za negativne aspekte roka, da bi sredinom 1990-ih počeo da se koristi kao naziv za podžanr roka karakterističan po tome što koristi više elemenata alternativnog roka nego hevi metal; predstavnici: Paradise Lost, Evanescence, HM, i dr.;
 - desert ~ – pustinski rok, podžanr roka ponikao na muzičkoj sceni grada Palm desert u južnoj Kaliforniji, karakterističan po fuziji elemenata psihodelije, bluz, hevi metala i drugih žanrova, poput hardkora; reprezentanti: Yawning Man, Kyuss, Queens of the Stone Age i dr. ⇔ Palm Desert rock; ① see: STONER ROCK;
 - easy ~ ⇔ soft rock;
 - digital ~ ⇔ electronic rock;
 - electronic ~ – elektro-rok, rok generisan na elektronskim instrumentima, prvenstveno uz oslanjanje na sintisajzere,

- MIDI digitalne formate i kompjutersku tehnologiju ⇔ synthrock, electrorock, digital rock;
- experimental ~ – eksperimentalni rok, stil koji eksperimentiše sa bazičnim elementima žanra, pomerajući granice izvođačke tehnike i same rok kompozicije; odlikuje se individualizacijom koja se postiže nekonvencionalnom harmonijom, tonalitetom, pevačkim stilom, instrumentalnim efektima, pa i posebno pravljenim instrumentima; među najznačajnijim predstavnicima su: The Monks, The Fugs, Silver Apples, The Mothers of Invention i mnogi drugi ① *see: ROCK IN OPPOSITION*;
 - folk ~ – folk rok, žanr nastao u Britaniji sredinom 1960-ih kao sinteza tradicionalnog rok i folk zvuka; najpoznatiji predstavnici: Bob Dylan, Donovan, Neil Young, Simon and Garfunkel, The Mamas and Papas, The Byrds i dr.;
 - flamenco ~ – flamenko rok, fuzijski žanr sa elementima roka i flamenka: predstavnici: Carmen, Triana, El Barrio, Gypsy Pistoleros, Veneno i dr.
 - funk ~ - fank rok, fuzija fanka i roka čiji temeljni zvuk obeležavaju bas i bubanj ritmovi u fanki maniru, ali sa više intenziteta, i gitara u rok ili fank duhu, obično sa distorzijom; predstavnici: Parliament, Trapeze, Shotgun, Mother's Finest, Black Nasty itd.;
 - garage ~ - garažni rok, sirova forma rokenrola koja se razvija u SAD i Kanadi u periodu 1963-1967, a kasnije oživljava u više navrata;
 - ghotic ~ – gotik rok, podžanr alternativnog roka nastao krajem 1970-ih u Britaniji kao reakcija na agresivni stil post pank zvuka, razvijajući se u pravcu introspektivnije muzike sa estetikom i „mračnom“ tematikom gotik horora i romantizma; značajniji predstavnici gotik rok scene: Bauhaus, The Cure, The Sisters of Mercy i dr.;
 - glam ~ – „glam“ rok, podžanr rok muzike koji se pojavio u post-hipi dobu, ranih 1970-ih u Engleskoj; proslavili su ga muzičari poput David-a Bowie-a, Elton-a John-a, kao i bendovi Queen, Slade, Roxy Music, itd. ⇔
- glitter rock;
 - glitter ~ ⇔ glam rock;
 - hard ~ - hard rok, podžanr rok muzike koji izrasta pod uticajem garažnog i psihodeličnog roka s polovine 1960-ih i doživljava procvat u periodu 1969-1992; utemeljen na konceptu instrumentalne virtuoznosti, hard rok primarno odlikuju moćni rifovi, gitarska sola, čvrsta ritam sekcija i distorzivni zvuk električnih gitara; uticao na pojavu hevi metal muzike; tipični predstavnici: Cream, AC/DC, Aerosmith, Deep Purple, Uriah Heep, Nazareth, Guns N' Roses, itd.;
 - heartland ~ - hartlend rok, podžanr roka koji se razvio 1970-ih i doživeo komercijalni vrhunac popularnosti 1980-ih kada je postao jedan od najbolje prodavanih žanrova u SAD; karakteriše ga izbegavanje sintisajzera koji su dominirali rok scenom 1980-ih, klasična rok instrumentacija (gitara, bas, bubnjevi, klavijatura) uz povremeno uključivanje duvača (posebo saksofona) ili usne harmonike, ali i verovanje da pored puke zabave, rok muzika ima i socijalnu ulogu; otuda su tekstovi većinom narativni, usredsređeni na prosečnog amerikanca-belca; tipični predstavnici: Bruce Springsteen, Bob Seger, Tom Petty itd.;
 - indie ~ - indi rok (od "independent rock" → nezavisni rok); termin koji je ušao u upotrebu krajem 1980-ih godina kao sinonim za alternativni rok, ali od kada su brojni alternativni bendovi prešli u mejnstrim, sledeći bend Nirvana, termin postaje sinonim za manje-više svu rok muziku koja ne spada u mejnstrim kategoriju; obuhvata veliki broj stilova nastalih pod raznovrsnim uticajima: ① *see: INDIE POP, GRUNGE, JANGLE POP, GARAGE PUNK, POST-PUNK REVIVAL, LO-FI MUSIC, BAROQUE POP, DREAM POP, NOISE POP, NOISE ROCK, DANCE-PUNK, RIOT GRRRL, EMO, SADCORE, POST-ROCK, SPACE ROCK, MATH ROCK, NEW WEIRD AMERICA*
 - instrumental ~ - instrumentalni rok, prisutan u praktično svim podžanrovima roka, ali posebno popularan u prvoj dekadi roka (od sredine 1950-ih do sredine 1960-

- ih), pre britanske invazije;
- jazz ~ ⇔ JAZZ ▶ jazz fusion;
- kiwi ~ - kivi rok, termin kojim se neformalno označava novozelandska rok scena;
- light ~ ⇔ soft rock;
- lite ~ ⇔ soft rock;
- lovers ~ - stil u rege muzici koji se javlja 1970-ih u Londonu; predstavlja sintezu čikaškog i filadelfijskog soula sa rege ritmom; karakterističan po romantičnom zvuku i sadržaju;
- math ~ - mat rok, ritmički složen stil eksperimentalnog roka baziran na gitari i bubnjevima koji se javio 1980-ih pod snažnim uticajem progresivnog roka (King Crimson, Frank Zappa, Henry Cow); karakterišu ga složene i atipične ritmičke strukture (zbog kojih je i dobio naziv "matematički"), disonantni rifovi, sinkope i sl.; tipični predstavnici pravca: Bastro, Cheer-Accident, Don Caballero, Hoover, Faraquet, itd.;
- medieval ~ - srednjovekovni rok, muzički žanr koji kombinuje tradicionalne rok instrumente (npr. električnu gitaru) sa instrumentima karakterističnim za keltsku narodnu muziku (npr. gajde), ali i nekim klasičnijim instrumentima poput harfe ili violine; neki bendovi koji pripadaju ovoj stilskoj opciji koriste isključivo srednjovekovne instrumente, dok drugi koriste i sintisajzer;
- mellow ~ ⇔ soft rock;
- neo-progressive ~ - neoprogresivni rok, podžanr progresivnog roka koji je nastao u UK i došao u žižu popularnosti 1980-ih;
- nintendo ~ ⇔ nintendocore;
- noise ~ - "nojz" rok (doslovno: "buka rok"), stil u post-pank rok muzici koji predstavlja fuziju prepoznatljive rok instrumentacije/ikonografije i buke kao rezultata značajno veće distorzije i elektronskih elemenata, različitih stupnjeva atonalnosti, improvizacije i belog šuma (→ *noise* ▶ white noise); predstavnici: Sonic Youth, Mars, DNA i dr.;
- Palm Desert rock ⇔ desert rock;
- piano ~ - klavirski rok, stil u popularnoj muzici zasnovan na klaviru i srodnim instrumentima, kod koga se klavir karakteristično javlja u ulozi ritam gitare; koreni klavirskog roka se mogu pratiti još od 1950-ih, a glavnim propagatorima stila se smatraju Elton John i Billy Joel ⇔ *POP* ▶ piano pop;
- pop ~ - pop rok, muzički žanr koji kombinuje elemente pevljivog pop stila i lakih tekstova sa tipično rokernim profilom pesama baziranim na gitari; postoje raznolike definicije ovog žanra, od toga da se jednostavno radi o sporijoj i mekšoj formi roka do toga da je to podžanr popa; među najpopularnijim predstavnicima su Elton John, Paul McCartney, Rod Stewart, Chicago, Peter Dinklage i dr.;
- post-progressive ~ ⇔ new prog;
- post-~ - post-rok, žanr alternativne rok muzike prepoznatljiv po instrumentima tipičnim za rok muziku koji se koriste u svrhe atipične za rok, inkorporirajući karakteristike brojnih muzičkih žanrova poput ambijenta, džez, elektronike, krautroka i sl.; post-rok kompozicije se obično odlikuju ponavljanjem muzičkih motiva, izuzetno širokim dinamičkim spektrom, retkim prisustvom vokala i sl.; tipični predstavnici žanra: Slint, Talk Talk, Don Caballero, Tortoise i dr.;
- progressive ~ - progresivni rok, stil u rok muzici sa tipičnim uticajem džez, klasične i elektronske muzike koji dostiže mainstream popularnost tokom 1970-ih; javlja se u Evropi u nastojanju da se rok dovede do kompleksnosti i sofisticiranosti džez i klasične muzike; neke od odlika progresivnog roka su: duge kompozicije, neobične melodije i harmonije, upotreba instrumenata atipičnih za rok (flauta, udaraljke iz raznih krajeva sveta i sl.), konceptualni albumi, neobične ritmičke figure, citati i interpretacije klasičnih dela i sl.: karakteristični predstavnici: Yes, Pink Floyd, Genesis, King Crimson, Jethro Tull itd.;
- psychedelic ~ - psihodelični rok, vrsta rok muzike nastala 1960-ih godina među garažnim i folk rok bendovima u Britaniji i SAD kao most od bluz-roka ka progresivnom roku i hevi metalu; najznačajniji predstavnici: Jimi Hendrix, Jefferson Airplane, Pink Floyd, Grateful

- Dead, itd.);
- pub ~ - pab rok: podžanr rok muzike koji se razvio sredinom 1970-ih u Britaniji kao reakcija na progresivni i glam rok; iako kratkog veka, ostaće zapamćen po tome što je rok koncerte sa velikih stadiona vratio u pabove i klubove; predstavljao je katalizator britanske pank rok scene; predstavnici: Dr. Feelgood, Kilburn & The High Roads, Ducks Deluxe i dr.;
 - raga ~ - raga rok, termin koji se 1960-ih koristio za rok sa izraženim indijskim uticajem, posebno u pogledu korišćenja tipičnih istočnjačkih instrumenata poput table, sitara i sl.;
 - rap ~ - rep rok, žanr rok muzike koji je nastao kombinovanjem hip-hopa sa raznim tipovima roka; ritam u rep roku je nalik na ritam hip-hopa, sa više uticaja fanka nego običan hard rok;
 - redneck ~ ⇔ *MUSIC*¹ ▶ country music ▶▶ progressive country music;
 - roots ~ - ruts rok, termin kojim se označava stil u rok muzici koji se vraća korenima roka u kantri i bluz muzici; uticao na nastanak hibridnih podžanrova kao što su kantri, južnjački ili hartlend rok koji se javljaju kao reakcija na tada dominantan psihodelični rok i progresivni rok;
 - samba ~ – fuzijski podžanr rok muzike nastao 1960-ih; predstavlja kombinaciju roka sa soulom, fankom i brazilskom sambom;
 - soft ~ – »soft« (meki) rok, nastao početkom 1970-ih kao reakcija na narastajući hard rok; odlikuje se bogatom produkcijom, komercijalnošću, privrženošću jednostavnim melodijskim opcijama, oslanjanjem na akustičnu gitaru, klavir, sintisajzer, a neretko i na saksofon, uz minimalizovanu ulogu električne gitare; predstavnici: Carole King, Cat Stevens, James Taylor i dr. ⇔ easy rock, light/lite rock, mellow rock;
 - Southern ~ – južnjački rok, stil čijim se osnivačem smatra Allman Brothers Band čiji specifičan zvuk zasnovan na bluz roku sa elementima bugija, soula i kantri muzike u kombinaciji sa instrumentacijom i ritmovima hard roka pokreće brojne druge bendove 1970-ih da slede njihov specifični stil (Lynyrd Skynyrd, Dixie Dregs, Outlaws, Wet Willie, the Ozark Mountain Daredevils i dr.);
 - space ~ – svemirski rok, termin koji se u originalnoj verziji odnosio na grupu ranih, uglavnom britanskih rok grupa progresivnog i psihodeličnog usmerenja iz 1970-ih (Pink Floyd, Hawkwind i dr.), ali se danas često primenjuje na niz britanskih bendova alternativnog roka s kraja 1980-ih;
 - stadium ~ ⇔ arena rock;
 - stoner ~ – stoner rok, termin koji se ponekad koristi kao sinonim za Palm Desert, tj. pustinjački rok, mada se svi bendovi sa Palm Desert scene ne kvalifikuju kao stoner rok;
 - surf ~ – »surf« rok ① *see: MUSIC*¹ ▶ surf music;
 - symphonic ~ – simfonijski rok (podžanr rok muzike, odnosno progresivnog roka koji kombinuje rok i klasične muzičke tradicije; nastao početkom 1970-ih u Velikoj Britaniji; najznačajnije karakteristike: rok aranžmani tema iz klasične muzike, izvođenje u pratnji simfonijskog orkestra ili dominantnih sintisajzera, korišćenje klasičnih instrumenata, složenost kompozicija, itd; tipični predstavnici: Emerson, Lake & Palmer, Mike Oldfield, Europe, Procol Harum, Queen, itd.);
 - video ~ ⇔ nintendocore;
 - Wagnerian ~ – vagnerovski rok, muzički žanr za čiji je nastanak zaslužan Jim Steinman; predstavlja fuziju rokenrola 20-og veka i opere 19. veka; žanr se, takođe, svrstava u podžanrove rok opere
- rock and roll /'rɒkən'rol/ [n] rokenrol, muzički pravac i globalna podkultura koji su se razvili u SAD krajem 1940-ih i početkom 1950-ih pod uticajem džez, R&B muzike i, prvenstveno, gitarskog bluza; za razliku od improvizacije bluza, džez i soula, rokenrol se vraća klasičnom muzičkom obliku sa znatno tvrdim i energičnijim zvukom; žanr vremenom postaje veoma raznovrstan i zajedničke karakteristike je teško definisati, ali neke od ključnih su oslanjanje na električnu gitaru (najčešće u kombinaciji sa bas gitarom i bubnjevima), pesme zasnovane na 4/4 taktu, živi performans, pesničko-horska forma i sl.; termin se nekada koristi kao sinonim za širi pojam »rok«, ali češće

označava rane godine žanra tokom 50-ih i 60-ih 20-og veka, dok se termin »rok« koristi za celokupni fenomen ⇔ rock'n'roll

rockabilly /'rɒkəˌbɪli/ [n] rokabili, jedan od najstarijih pravaca rok muzike nastao 1950-ih godina u SAD; obnovu je doživeo 1980-ih; predstavlja kombinaciju roka i hilibili muzike, a prepoznatljiv je po živahnoj i lepršavoj melodiji; tipični instrumenti su bubnjevi i gitare, a najznačajniji predstavnici: Bo Diddley, Chuck Berry, The Perkins, Brothers Band, Buddy Holly, Jerry Lee Lewis, Elvis Prestley

rock harmonicon /'rɒk hɑː'mɒnɪkən/ [n] rok harmonikon, vrsta ksilofona iz 1842. godine sa 65 pločica od kamena (uglavnom škriļjca) različite veličine

rock'n'roll ⇔ rock and roll

rocksteady /'rɒk'stedɪ/ [n] rokstedi, muzički žanr koji nastaje i stiće popularnost na Jamajci 1966. godine; tipičan po sporijem i relaksiranijem ritmu nego ska iz koga se razvija; direktna preteča rege muzike koja se etablira 1968. godine

rococo /rə'kɔːkəʊ/ [n] rokoko, stil u slikarstvu, kiparstvu, arhitekturi, i muzici; osnovne odlike: kitnjast stil, rafiniranost i detaljiziranje; u muzici se umjesto rokokoja češće upotrebljava izraz *rana klasika* ili uža oznaka, *galantni stil* (→ *style* ▶ Galant style)

rocongong /rə'kɒŋgəʊ/ [n] rokongo, veći i dublji član čarango (→ charango) porodice

rod /rɒd/ [n] [1] *TWIG* ▶ twig brush; [2] šipka

role /rəʊl/ [n] uloga, rola ⇔ part [2]: take/play the ~ of ... – igrati ulogu ...: *Who is playing the role of the king? (Ko igra ulogu kralja?)*:

- bit ~/part - (minorna) epizodna uloga;
- breeches ~/part - travesti, muška uloga koju interpretira pevačica;
- leading ~/part - glavna uloga ⇔ lead; principal role;
- principal ~/part ⇔ leading role;
- speaking ~/part - govorna uloga (u operi);
- secondary ~/part ⇔ supporting role;
- supporting ~/part - (značajnija) epizodna uloga ⇔ secondary role;
- title ~/part - naslovna uloga

roll /rɒl/ [n]

[1] tremolo na bubnju, timpanima i sl, »virbl«, efekat kontinuiranog zvuka koji se proizvodi naizmeničnim udarom palica na membranu uz kontrolu odbijanja (rebound) palica ⇔

drum roll[ing]:

- double stroke ~ - dvostruki »rol«, jedan od osnovnih ritmičkih obrazaca (rudimenata): rRILrRILrRIL ① *see*: R,r,L,l);

[2] valjak: player ~ - valjak na mehaničkim muzičkim instrumentima ⇔ cylinder, barrel [2];

[3] brzi arpeđo na orguljama;

[4] (na dairama) brzi uzastopni udarci zglobom

roll bar /rɒl 'bɑː/ [n]

[1] cev ili šipka pričvršćena za zidove oko scene koja služi za kačenje scenskih pomagala;

[2] drvena ili plastična šipka postavljena na stalke ili prikačena za zidove baletske probne sale koja služi za pomoć, tj. pridržavanje baletskih igrača prilikom vežbanja

rollers /'rəʊləz/ [n] vretena, obrtne letvice u mehaničkoj trakturi orgulja ⇔ trundles

rolling /'rɒlɪŋ/ [n] tehnika sviranja na gitari koja podrazumeva prelaženje sa jednog tona na drugi kada su na istom pragu, ali na različitim žicama

roll [rudiments] /rɒl/ [n] »rol« rudimenti ① *see*: RUDIMENTS [1]

romance /rəʊ'mæns, 'rəʊmæns/ [n] romansa, kratka vokalna forma lirskog karaktera omiljena kod klasičara i romantičara u Rusiji, Španiji i Francuskoj; u romantizmu se javlja i instrumentalna romansa, najčešće kao violinska kompozicija uz pratnju klavira

romanesca /rəʊmæ'neskə/ [n] romaneska, forma pesme popularne posebno među italijanskim kompozitorima baroknog perioda

romantic /rəʊ'mæntɪk/ [adj] romantičan, romantičarski

romantic rebels ① *see*: NEW ROMANTICISM

Romanticism /rəʊ'mæntɪ'sɪzəm/ [n] romantizam, stilsko razdoblje muzičke umetnosti u XIX veku tipično po razvoju instrumentalne virtuoznosti, posvećivanju pažnje tonskom koloritu, obogaćivanju harmonskog, melodijskog i ritmičkog izraza novim formalnim rešenjima, itd.; muzika se u romantizmu bitno menja i u sadržajnom pogledu; lirska emotivnost, fantastika, mistika, interesovanje za srednji vek i egzotiku bliskog i dalekog istoka, kult žene, naglašavanje nacionalnih osećanja, prevlast intimnih osećanja nad socijalnim, težnja da se umetnosti međusobno povežu; ne nastaju novi

- oblici za koje ranije epohe nisu znale, ali se izraz tih tradicionalnih formi menja zbog radikalnih promena ritmičko-metričkog, melodijskog, harmonskog i kolorističkog izraza; od solističkih instrumenata u središtu pažnje nalaze se klavir, violina, violončelo, klarinet, horna, itd.; obim orkestra se znatno povećava uvođenjem novih instrumenata (engleski rog, basklarnet, kontrafagot, tuba, harfa itd.); velika se pažnja posvećuje razvoju i obogaćenju izražajnih sredstava muzičke scene, a počinje i samostalni razvoj zabavne muzike
- romanticist /rəʊ'mæntəsɪst/ [n] romantičar, romantik
- romantic modernism ⇔ romo
- romanza /rə'mænzə/ [n] romanza:
- [1] (u originalnom značenju) duge priče lirskog karaktera koje su pevali pevači-zabavljači (u srednjem veku u Engleskoj i Francuskoj);
- [2] lagana jednostavačna arija u italijanskoj operi 19-og veka (npr. »*Una furtiva lagrima*« u Donicetijevom *Ljubavnom napitku*);
- [3] (generalno) arija lirске i intimne prirode
- romo /rəʊməʊ/ [n] romo (od: *romantic modernism* – romantični modernizam), britanski muzički i klupski pokret u Britaniji u periodu 1995-1997; suštinski predstavlja »derivat« disko muzike s kraja 1970-ih i rane klupske muzike 1980-ih
- ronde /rɒnd/ [n] živahni renesansni ples koji se igrao kao kolo ili u liniji; kao »la ronde« ples je nastavio da živi i u 19. veku kada se igrao uz muziku kadrila
- rondeau /'rɒndəʊ, rɒn'dəʊ/ [n] *Fr.* rondo:
- [1] francuska pesma od najmanje osam, a većinom od dvanaest do četrnaest stihova koji imaju samo dve rime; početne reči prvog stiha ponavljaju se posle osmog i iza trinaestog, deleći pesmu od jedne strofe na dva ili tri dela; osim u francuskoj, rondo je negovan i u nemačkoj i (malo izmenjen) engleskoj poeziji; blizak mu je *rondel* (→ ro(u)ndel), takođe francuska pesma od trinaest ili četrnaest stihova, među kojima se prvi i drugi ponavljaju kao sedmi i osmi i kao pretposlednji i poslednji;
- [2] srednjovekovni i ranorenesansni muzički oblik zasnovan na istoimenoj pesničkoj formi
- ro(u)ndel ① *see:* RONDEAU [1]
- rondellus /'rɒndləs, rɒn'deləs/ [n] rondelus, višeglasni oblik iz 13. veka karakterističan po naizmeničnom prelaženju »teme« tj. muzičke fraze iz glasa u glas (klica kanona)
- rondin /'rəʊndɪn/ [n] rondin, ekvadorska flauta
- rondo /'rɒndəʊ, rɒn'dəʊ/ [n, pl. rondos] rondo, muzički oblik zasnovan na jednoj, dve, tri ili više tema; glavna tema se javlja najmanje tri puta u toku oblika, uvek u osnovnom tonalitetu; čest oblik završnih stavaka sonata i simfonija
- rondo-sonata /'rɒndəʊ sə'nɑ:tə/ [n] sonatni rondo; uglavnom se javlja kao finale sonatnog ciklusa, obično u brzom tempu i predstavlja kombinaciju sonatnog oblika i ronda; šema sonatnog ronda je ista kao kod proširenog ronda sa tri teme – **ABACA**, s tim što se onda II tema (B) prvi put javlja u dominantnom (ili paralelnom) tonalitetu, a u reprizi u osnovnom (kao kod sonatnog oblika)
- rondo-theme /'rɒndəʊ 'θi:m/ [n] tema u francuskom (Couperinovom) ronu
- room /ru:m, rʊm/ [n] prostorija, soba;
- artists ~ ⇔ green room;
 - band ~ ⇔ green room;
 - green ~ - prostorija u pozorištu, studiju, koncertnoj dvorani i sl. za izvođače koji čekaju na izlazak na scenu;
 - standing ~ - mesta za stajanje (na mestu održavanja određenog programa, koncerta i sl.);
 - »Standing ~ only« - oznaka da više nema karata za sedenje, ali ima raspoloživih mesta za stajanje → *acro.* SRO
- root /ru:t/ [n] [of a chord] osnovni ton, temeljni ton akorda ⇔ fundamental, prime
- root form ⇔ fundamental position
- root position ⇔ fundamental position
- rosalia /'rəʊzəlɪə, 'rɒzə-/ [n] rozalia, mehanička modulatorna sekvenca iz 19. veka kod koje se određena fraza ili pasaż uzastopno ponavlja, ali uvek uz modulaciju za polustepen ili ceo stepen više (dobila naziv po italijanskoj pesmi *Rosalía mia cara*)
- rose /rəʊz/ [n] rozeta (na glasnjači laute ili čembala) ⇔ knot
- rosette /rəʊ'zet/ [n] »rozeta«, zvučni otvor
- rosewood /'rəʊz,wʊd/ [n] palisandrovo drvo
- rosin ① *see:* COLOPHONY
- rostrum ⇔ podium
- rota /'rəʊtə/ [n] rota, vrsta vokalnog kanona iz 13. i 14. veka ⇔ round
- rotta /'rɒtə/ [n] rota, srednjovekovni žičani

instrument ⇔ rot[t]e
 rot[t]e ⇔ rotta
 rototoms /'rɒtəʊ,tɒmz/ [n] rototomovi, bubnjevi bez školjke sa određenom visinom tona; javljaju se u različitim veličinama (od 6 do 18 inča); obično se koriste da bi se povećao opseg tomova u standardnom setu bubnjeva
 rough /rʌf/ [adj] hrapav, neravan, grub
 roulade /ru:'lɑ:d/ [n] rulada, virtuozni pevački pasaž
 round¹ /raʊnd/ [n] višeglasni vokalni kanon koji može biti unison ili u oktavi; nakon kraja opet se vraća na početak (kružni kanon)
 round² /raʊnd/ [adj] okrugao, zaobljen
 rouse /raʊz/ [v] p(r)obuditi: ~ the crowd – pobuditi publiku
 rousing /'raʊzɪŋ/ [adj] vatren
 routine¹ /ru:'ti:n/ [n] rutina: pre-performance ~s - rutine (uobičajene radnje) pred nastup
 routine² /ru:'ti:n/ [adj] rutinski: ~ performance – rutinski nastup
 row /rəʊ/ [n] niz ⇔ series:

- basic ~ ⇔ *SERIES* ▶ basic series;
- harmonic ~ ⇔ *HARMONIC* ▶ [natural] harmonic series;
- note ~ ⇔ *SERIES* ▶ basic series;
- overtone ~ ⇔ *HARMONIC* ▶ [natural] harmonic series;
- twelve-tone/note ~ ⇔ *SERIES* ▶ twelve-tone/note series

 royalties /'rɔɪəltɪz/ [n, pl.] tantijeme, autorski honorar, prihod od autorskog prava (visina nadoknade koja se usplaćuje umetniku za njegov rad, delo, uslugu, izvođenje) ⇔ royalty rate; *FEE* ▶ author's fee: downstream ~ - tantijeme iz sekundarne prodaje, tj. nekog vida naknadnog korištenja licenciranog intelektualnog vlasništva
 royalty rate ⇔ royalties
 RPO → *abbr.* Royal Philharmonic Orchestra
 RSO → *abbr.* Radio Symphony Orchestra
 ruan /'ru:ɑ:n/ [n] - ruan, tzv. "mesečeva gitara", tradicionalni kineski žičani instrument iz porodice lauta sa okruglim drvenim telom, kratkim vratom sa pragovima (nekada 13, sada 24), kružnim telom i četiri žice koje se štимуju u parovima; javlja se u pet veličina (od kontrabas do soprano opsega) ⇔ *GUITAR* ▶ moon guitar
 rub /rʌb/ [v] trljati
 rubab /'rʌbɑ:b/ rabab(a), arapska violina, žičani

instrument karakterističan za narodnu muziku Azije (Avganistan, Indija, Kina, Uzbekistan); jegova pojava datira iz desetog veka i smatra se pretkom savremene violine; smatra se centralnoazijskim srodnikom rebaba (→ rebab), ali se od njega razlikuje i po konstrukciji i po načinu sviranja; naime, rabab se svira okidanjem žica i po konstrukciji se može odrediti kao kratkovrata lauta čije je telo napravljeno od jednog komada drveta, sa kožom preko rezonantne kutije; zvuk rababa je negde između zvuka indijskog sitara i italijanske mandoline ⇔ robab, rabab
 rubato /ru:'bɑ:təʊ, /t. ru'batɔ/ [n, pl. rubatos, rubati /-ti/] /t. rubato, izvođenje jedne melodije uz naglašavanje agogičkih nijansi, promena
 rubboard ⇔ washboard
 rudimental ⇔ rudimentary
 rudimentary /,ru:'dɪməntəri/ [adj] osnovni, elementaran, rudimentaran ⇔ rudimental, basic, elementary
 rudiments /'ru:dɪmənts/ [n]

[1] rudimenti, osnovni ritmički obrasci pri sviranju bubnja:

- diddle ~ – dve konsektivne note koje se sviraju istom rukom (RR ili LL), obično istom brzinom kao i dati kontekst;
- drag ~ – dvostruki udarac koji se svira dvostruko brže od konteksta (npr. ako se svira pasaž sa šesnaestinkama, svaki *drag* u tom pasažu se sastoji od tridesetdvojki);
- flam ~ – dva pojedinačna udarca koja se sviraju alternativno obema rukama (RL ili LR); prvi udarac je tiši, blaži i svira se kao ukrasna nota, a drugi je primaran; dve note se sviraju gotovo simultano, budući da treba da zvuče kao jedna jedinstvena nota;
- hybrid ~ – hibridni rudimenti, „nezvanični“ rudimenti koji ne pripadaju listi od 40 međunarodnih koje je utvrdila Nacionalna asocijacija rudimentalnih bubnjara (National Association of Rudimental Drummers) i kasnije Društvo perkusivnih umetnosti (Percussive Arts Society);
- roll ~ – termin koji podrazumeva različite tehnike kojima se proizvodi kontinuirani zvuk

[2] osnove:

- ~ of solfeggio - osnove solfeđa;
- ~ of music ⇔ *THEORY* ▶ music theory

 rule /ru:l/ [n] pravilo

rumba¹ (*alt.* rhumba) /'rʌmbə 'rʌm-/ [n] rumba:

[1] kubanski društveni ples u dvodelnom ili četverodelnom taktu za koji se veruje da je afričkog porekla; od 1914. ulazi u njujorške plesne dvorane, a oko 1930., obogaćena nekim elementima džezza, širi se po SAD-u i Evropi; rumba je ples ljubavi i zavodjenja i u izvođenju koreografije rumbe veliku estetsku ulogu imaju pokreti rukama koji prate muziku i koji su rezultat kretanja tela; iskoristili su je i brojni istaknuti kompozitori (Milhaud, Tippett, A. Benjamin):

- ~ bolero – rumba bolero;
- ~ columbia – rumba kolumbija (6/8), jedna od tri najpopularnije forme rumbe (pored guaguancó i yambu rumbe); stil kubanske rumbe koji se razvio krajem 19. veka u istočnoj provinciji Matanzas; razlikuje se od drugih stilova po 6/8 bitu; obično je igraju muškarci – solo igrači koji izvode niz akrobatskih pokreta sa ciljem da pokažu muževnost i snagu;
- ~ congolaise – »kongoanska rumba«, zbirni termin za sve amalgame kongoanske narodne muzike i latino-američkih stilova koji su preplavili Afriku sredinom 20. veka;
- ~ flamenca ⇔ flamenco rumba;
- ~ gitana ⇔ flamenco rumba;
- ~ soukous – sukus rumba, visoko komercijalizovana, moderna forma kongoanske rumbe;
- African ~ - izvorna, afrička rumba;
- ballroom ~ - dvoranska rumba;
- Catalan ~ - »rumba katalana«, katalonska rumba, ples katalonskih Roma nastao 1950-ih; objedinjuje flamenko i afro-kubanske ritmove;
- Cuban ~ - kubanska rumba;
- flamenco ~ - flamenko rumba, stil u flamenko muzici sa izraženim uticajem afro-kubanske rumbe; po dolasku rumbe sa Kube u Španiju u 19. veku, došlo je do njene modifikacije za izvođenje na gitarama uz pljeskanje rukama, kastanjete i sl., ali bez klava koje su dominantne u kubanskoj verziji ⇔ rumba flamenca, rumba gitana, gypsy rumba, Spanish rumba;
- guaguancó ~ - guaguanko, vrsta rumbe popularne na Kubi; sadrži povišenu poliritmičku strukturu i pleše se u parovima;

tipična instrumentacija se sastoji od tumbadora (kongi) ili cajonesa (kutija), palitos (palica) ili cucharas (kašika), klava i maruga (šejkera);

- Gypsy ~ ⇔ flamenco rumba;
- Spanish ~ ⇔ flamenco rumba;
- yambu ~ - »jambu rumba«, jedna od tri najpopularnije forme rumbe (pored guaguancó rumbe i rumbe kolumbije); laganiji, jednistavniji i relaksiraniji stil rumbe podesan za sve generacije plesača;

[2] muzika uz istoimeni ples ili muzika u ritmu rumbe; lirična, prijatna, lagana, sinkopirana; karakteristična po stakato ritmu; tipični prateći instrumenti su marakas (→ maracas), klave (→ claves), marimbola (→ marimbula) i bubnjevi:

rumba² (*alt.* rhumba) /'rʌmbə 'rʌm-/ [v, pt. & pp. rumbaed /-bəd/, pres. part. rumbaing /-bə ɪŋ/] plesati rumbu

rumba shakers ⇔ marakas

rumble¹ /'rʌmbəl/ [n] tutnjava, klepetanje

rumble² /'rʌmbəl/ [v] tutnjati

rumbling /'rʌmbəlɪŋ/ [adj] tutnjajući; klepetav

run ⇔ passage

run-through /'rʌŋθru:/ [n] proba (u ranim fazama pripreme nastupa, kada se samo »prolazi« kroz tekst, muzičku numeru, kadar, itd.)

Russian¹ /'rʌʃən/ [n] [1] Rus, pripadnik ruskog naroda; [2] ruski (jezik)

Russian² /'rʌʃən/ [adj] ruski: in the ~ style – u ruskom stilu ⇔ *ALLA* ▶ alla russe

rustle¹ /'rʌsl/ [n] šuštanje

rustle² /'rʌsl/ [v] šuštati

S *abbr.* [1] → “sopran” (glas), kao u primeru SATB - Soprano, Alto, Tenor, Bas (četiri glasa u mešovitom horu);

S. - *abbr.* [1] → segno; [2] → sinistra; [3] → solo; [4] → sordino; [5] → subito; [6] → sine

s - *abbr.* soprano² (za instrumente) skraćena za instrument sopranskog registra

sabar /'sɑ:bɑ:/'seɪbɑ:/ [n] sabar:

[1] tradicionalni senegalski tom-tom bubanj od baobaba ili mahagonija, presvučen kozjom kožom; svira se dvema rukama, s tim da je u jednoj palica; izrađuje se u više varijanti (koje se štijuju čivijama) i često svira u grupi od sedam (dva solo, tri prateća i jedan bas sabar);

[2] senegalski muzički i plesni stil baziran na sabar bubnjevima

saccade /'sækɑ:d, -'keɪd/ [n] sakada, snažan potez gudalom preko nekoliko žica kojim svirač može da odsvira dve, tri ili četiri note jednim potezom

saccharine /'sækə,raɪn, -'ri:n/ [adj] saharinski: ~ music/lyrics – (u žargonu) “saharinska” (ultra sentimentalna) muzika/tekst

SACD *acro.* → DISC ▶ Super Audio Compact Disc

sackbut /'sæk,bʌt/ [n] sakbat, trombon iz renesansnog i baroknog perioda; javljao se u više varijanti (alt, tenor, bas, kontrabas): electronic ~ - elektronski sakbat, jedan od instrumenata koji se smatra pretečom sitinsajzera; konstruisao ga je Hugh Le Caine sredinom 1940-ih

sack-pipe ⇔ bagpipe

Sacra rappresentazione [*pl.* Sacra rappresentazioni] /*lt.* »sveta drama« sa muzikom koja je cvetala u Toskani u periodu Kvatročenta (→ Quattrocento, The); preteča opere

sacred /'seɪkrɪd/ [adj] sveti

sad /sæd/ [adj] tužan, žalostan ⇔ plaintive, sorrowful

sadcore /'sæd,kɔ:/ [n] termin kojim se ponekad označava podžanr alternativnog roka karakterističnog po turobnim tekstovima, sporom tempu i, generalno, depresivnim melodijama ⇔ slowcore

saddle /'sædəl/ [n] sedlo kobilice, pražić na donjem kraju gudačkih i trzalačkih instrumenta preko koga prelazi petlja kojom je kordar pričvršćen za dugme ⇔ NUT ▶ lower nut; ①

see illus.: VIOLIN

- ~ block – blok za zaključavanje žica, metalna kocka u tremolo mehanizmu (→ tremolo [2]) koja sa zidom sedla vrši pritisak na kraj žice i time je zaključava

sadly /'sædli/ [adv] tužno, žalosno ⇔ plaintively, sorrowfully

sagittal /'sædʒɪtəl/ [n] mikrotonalni notacioni sistem koji su razvili George D. Secor i David C. Keenan početkom novog milenijuma

sainete /seɪn'jet/ [n] saineta, španska narodna komedija sa muzikom

sakara /'sækɑ:rə/ [n] sakara, vrsta popularne nigerijske muzike bazirane na tradicijama Joruba muzike

salicet ⇔ salicional

salicional /sə'lɪʃənəl/ [n] salicional, orguljski registar sačinjen od uzanih, otvorenih cilindričnih cevi; daje delikatan zvuk nalik na onaj koji proizvodi žica ⇔ salicet

salon /'sælən, sə'lɔ:n/ [n] salon

salpinx /'sælpɪŋks/ [n, *pl.* salpinges /sæl'pɪndʒi:z/ salpinks, starogrčki duvački instrument pravog, uzanog tela od bronzne sa usnikom od kosti i izlaznim delom različite veličine i oblika

salsa¹ /'sælsə, 'salsɑ/ [n] salsa *Sp.* (doslovno: *sos*) vrsta živahne, poletne latinoameričke muzike i plesa; termin „salsa“ se inicijalno pojavio u Njujorku tokom 1970-ih, kada se taj pojam koristio za ceo spektar razlikih karipskih muzičkih stilova, uključujući són montuno, mambo, cha-cha, danzón, plenu, bombu, merengue, itd., da bi se kasnije vezao za novonastali ples u kome se stapaju karipski ritmovi sa elementima džezza, roka i soula; muzičku osnovu čine udaraljke (posebno bubjevi), gitare i klavir; postoje mnogi stilovi salse: kubanski, portorikanski, kali, N.Y., L.A. i drugi:

- ~ dura – (bukvalno “tvrda salsa”) vrsta salse koja se razvila u Njujorku, karakteristična po stapanju kubanskog žanra i ritma sa tempom i tehnikama improvizacije njujorških imigranata ⇔ salsa gorda;
- ~ erotica – salsa erotika, stil sličnog tempa kao salsa romantika, ali karakterističan po seksualno eksplicitnim tekstovima;
- ~ gorda ⇔ salsa dura;

- ~ romantica – salsa romantika, komercijalizovana, mirnija forma salsa muzike koja se razvila u drugoj polovini 1980-ih i početkom 1990-ih u Njujorku i Portoriku.
- salsa² /'sælsə, 'salsa/ [v] igrati salsu
- saltando /sa:'lta:ndəʊ, /t. sal'tandɔ/ [adj, adv] saltando, tehnika sviranja žičanih instrumenata tako da se svaka nota izvodi stakato, odskakanjem gudala od žice ① see: ARTICULATION [2] ▶ ARTICULATION ON BOWED INSTRUMENTS
- saltarello /,sæltə'reləʊ, /t. ,salta'rellɔ/ [n, pl. saltarellōs, saltarelli /-li/] /t. saltarelo, živahna italijanska igra sa poskakivanjem u 3/4 ili 6/8 taktu; javlja se u 14. veku, i kao folklorni ples ostaje prisutan do danas
- saltato ⇔ spiccato
- salto /'sa:ltɔ:/ [n] (u opisivanju melodijske linije) skok (sa određene note na neku udaljenu)
- samba¹ /'sæmbə, 'sɑ:mbəl/ [n, pl. sambas] samba, živa, ritmična brazilska muzika i ples u 2/2 ili 4/4 taktu, simbol brazilskog karnevala:
- ~ bateria – samba baterija (grupa udaraljki)
 - ~ batucada – samba batukada, varijanta perkusivne brazilske sambe sa afričkim primesama; obično je izvodi ansambl (bateria batucada) sa širokim dijapazonom instrumenata poput surdo bubnja (→ *drum* ▶ surdo drum), zvonca (agogo, bongo, kravlje zvono), tamborima (→ tamborim), itd.;
 - ~ no pé – solo improvizatorski ples koji se igra uz samba muziku;
 - ~ pagode – moderna i popularna varijanta sambe;
 - ~ reggae – brazilski muzički žanr nastao kao mešavina brazilske sambe i jamajčanskog rege stila;
- samba² /'sæmbə, 'sɑ:mbəl/ [v, pt. & pp. -baed, pres. part. -baing] igrati/plesati sambu
- sambas /'sæm,bɛɪs/ (alt. drum 'n' sambass) [n] »dram end sambejs« regionalni podžanr »dram end bejs« muzike, uglavnom vezan za brazilsku muzičku scenu; predstavlja kombinaciju »dram end bejs« ritmova sa uticajima iz latinoameričke muzike
- sambista /'sæmbɪstə/ [n] osoba koja igra sambu (posebno ženska)
- samisen ⇔ shamisen
- sanbanyi ⇔ djembe
- sambuca /sæm'bjʊ:kə/ [n] sambuka:
- [1] drevni žičani instrument u obliku trouglaste harfe iz azijske muzičke tradicije;
 - [2] srednjovekovni organistru
- sample /'sæmpəl, 'sɑ:m-/ [n] sempl, audio snimak zvuka, tona, šuma, sekvence iz nekog muzičkog komada, audio uređaja, prirode i sl.; može poticati iz muzike, pesme, govora itd.:
- ~ CD – sempl CD, kompakt disk sa određenim semplevima (najčešće semplovima nekog muzičkog instrumenta ili muzičkog stila);
 - drum/guitar/piano ~s - semplovi bubnjeva/gitare/klavira;
 - reggae/techno ~s - semplovi rege/teho muzike;
- sampler /'sɑ:mplə, 'sæm-/ [n] sampler:
- [1] uređaj za rad sa semplovima (omogućava uklapanje semplova u neki bit, štelovanje tempa i sl.)
 - [2] ⇔ COMPILATION ▶ promotional compilation
- sampling /'sæmplɪŋ, 'sɑ:m-/ [n] semplovanje, sečenje (cutting) semplova iz jednog audio snimka pomoću audio editora
- sanctuary /'sæŋktjʊəri/ [n, pl. sanctuaries] hram, svetilište
- Sanctus /'sɑ:ŋktʊs; 'sæŋktəs/ Sveti (deo mise)
- sandalwood /'sændl,wʊd/ [n] sandalovo drvo, sandalovina (nalazi primenu u izradi muzičkih instrumenata)
- sangen ⇔ shamisen
- sanko /'sɑ:ŋkəʊ/ [n] sanko, japanski bubanj u obliku peščanika
- sansa ① see: MBIRA
- sanshin /'sænʃɪn/ [n] sanšin, japanski muzički instrument, preteča japanskog šemisena (→ shamisen); često se poredi sa bendžom zbog okrugastog rezonatora prekrivenog zmijskom kožom; ima tri žice
- santir /'sɑ:ntɪr/ [n] santur, drevni žičani instrument, čembalo persijskog porekla; trapezoidnog je oblika, obično se pravi od orahovog drveta sa 72 žice; svira se laganim palicama koje se drže između kažiprsta i srednjeg prsta; ima opseg od tri oktave ⇔ santoor, santour(i), santur
- santoor ⇔ santir
- santour(i) ⇔ santoor
- santur ⇔ santoor

sapwood /'sæp,wʊd/ [n] spoljnji deo drvene mase

① *see*: HEARTWOOD

saraband /'særə,bænd/ [n] sarabanda, sarabanda, otmena, lagana španska igra u ¾ taktu, karakteristična po bogato ornamentiranoj melodiji; česti deo barokne svite, a primjenjivala se i u oblikovanju operskih arija (Händel)

sarangi /sɑ:'rɑŋɡɪ/ [n] sarangi, kratkovrati indijski žičani instrument koji igra veoma važnu ulogu u hindustanskoj muzičkoj tradiciji; zanimljiv po tome što je to instrument najpribližniji ljudskom glasu od svih indijskih instrumenata; svira se gudalom

sargam /'sɑ:rgɑ:m/ [n] indijski solfeđo, akronim prve četiri od sedam nota: shadja, rishabh, gandhar, madhyam, pancham, dhaivat i nishad, tj. Sa, Ri (ili Re), Ga, Ma, Pa, Dha i Ni koje se pišu: S, R, G, M, P, D, N.

sarod /sæ'rəʊd/ [n] sarod, indijski žičani muzički instrument sa 4-8 glavnih i 11-15 simpatetičkih žica i hvatnikom bez pragova koji se prvenstveno koristi u klasičnoj muzici; poznat po svom dubokom, teškom zvuku kome simpatetičke žice daju specifičan, rezonantan kvalitet; razvio se iz rubaba SAROD →

sarrusophone /sə'ru:zə'fəʊn, -'ræs-/ [n] saruzofon, metalni duvački instrument sa dvostrukim jezičkom (poput oboe ili fagota); izumeo ga je pariski bendmajstor Pierre Auguste Sarrus 1856. (otuda ime); izrađivan je u različitim veličinama od E♭ sopranino do B♭ kontrabas varijante

S.A.T.B. *abbr.* → Soprano, Alto, Tenor, Bass

satire /'sætəɹə/ [n] satira:

- formal ~ - formalna satira;
- Horation ~ - horacijevska satira;
- indirect ~ - indirektna satira;
- social ~ - društvena satira

satiric(al) /sə'tɪrɪk(ə)l/ [adj] satiričan: ~ comedy – satirična komedija

sauté /'səʊteɪ/ [adj] *Fr.* (u plesu) termin koji kada se doda nazivu određenog koraka znači da taj pokret treba izvesti u skoku

sautillé /səʊti'ljeɪ/ [adj, adv] *Fr.* sotije (vezano za tehniku desne ruke kod sviranja violine) kvalitet zvuka koji se dobija korišćenjem elastičnosti gudala i žica tako da, pri određenoj brzini i pritisku, gudalo "samo skače"; donekle slično spikatu, samo brže ① *see*: ARTICULATION [2] ▶

ARTICULATION ON BOWED INSTRUMENTS

savart /sæ'vɑ:t/ [n] 1/301 deo oktave

saw /sɔ:/ [n] testera:

- musical ~ - muzička testera, kao muzički instrument, koji se svira prevlačenjem gudala preko testere; obično se svira u sedećem položaju sa ručkom testere između nogu i drugim krajem testere u ruci koja ne svira (also: singing saw)

Sax/Sax. *abbr.* → saxophone

saxhorn /'sæks,hɔ:n/ [n] sakshorna, saksov rog, ventilni limeni duvački instrument sličan tubi: double bass ~ ⇔ TUBA ▶ double bass tuba

saxophone /'sæksəfəʊn/ [n] saksofon, sopranski član porodice klarineta (*in* C, A ili B♭); od saksofon klarineta se razlikuje samo po blagoj zakrivljenosti gornjeg i donjeg dela instrumenta

sax[ophone] /'sæksəfəʊn/ [n] saksofon, instrument iz porodice drvenih duvača; ime dobio po svom graditelju, Adolph-u Sax-u, koji je, kombinujući iskustva drugih instrumenata iz ove porodice, konstruisao instrument koji kao i klarinet ima usnik sa jednostrukim jezičkom, ali čiji su opseg i prstomet najbližniji oboi, dok mu je zvuk nalik na zvuk fagota; sastoji se od parabolične cevi široke menzure savijene na donjem kraju (osim sopranske i sopranino varijante); na cevi se nalazi 18–21 rupica sa poklopcima; instrument vrlo izražajnog zvuka, prikladan za izvođenje ukrasa, brzih pasaža, rastavljenih akorda i dinamičkih gradacija zbog čega je posebno popularan u džez muzici; izrađuje se u sedam veličina (sopranino, sopran, alt, tenor, bariton, bas i kontrabas) → *abbr.* Sax/Sax.:

- alto ~ - alt-saksofon (*in* E♭), član porodice saksofona koji se po registru i veličini nalazi između sopran- i tenor-saksofona;
- bari ~ ⇔ baritone saxophone;
- baritone ~ – bariton-saksofon, jedan od najmasivnijih članova saksofonske porodice (6,5 kg težak), zvuči za oktavu niže od alt-saksofona, a piše se u violinskom ključu ⇔ bari sax;
- bass ~ – bas-saksofon (*in* B), najveći i (pored kontrabas-saksofona) najdublji instrument iz porodice saksofona; retko prisutan u modernim orkestrima → *abbr.* BSax;
- contrabass ~ – kontrabas-saksofon (*in* E♭), najveći instrument iz porodice saksofona, visok 1,9 m i težak oko 20 kg,

- zvuči oktavu niže od bariton-saksofona;
- C soprano ~ – C sopran-saksofon, bliski srodnik B \flat sopran-saksofona, s tim što, za razliku od njega, nije transponirajući instrument;
 - F alto ~ ⇔ mezzo soprano saxophone;
 - mezzo soprano ~ - mecosopran-saksofon, po veličini i zvuku sličan E \flat alt-saksofonu, iako mu gornji registar više liči na B \flat sopran-saksofon ⇔ F alto saxophone;
 - Mississippi ~ ⇔ harmonica;
 - sopranino ~ - sopranino saksofon (*in* E \flat), jedan od najmanjih i po registru najviših članova porodice saksofona koji zvuči oktavu više od alt-saksofona; kao i sopran-saksofon, ima pravu cev;
 - sopranissimo ~ ⇔ soprillo saxophone;
 - soprano ~ – sopran-saksofon (*in* B), treći po visini instrument u porodici saksofona, za oktavu viši od tenor-saksofona; najčešće ima pravu cev, mada ga ima i u zakrivljenoj varijanti;
 - soprillo ~ - soprilo (ili sopranissimo, *in* B) saksofon, najmanji i najviši instrument u porodici saksofona, za oktavu viši od sopranskog ⇔ sopranissimo saxophone;
 - subcontrabass ~ – subkontrabas-saksofon, instrument koji je patentirao Alphred Sax, ali ga nikada nije realizovao; zamišljen je kao transponirajući instrument *in* B, za oktavu niži od bas-saksofona;
 - tenor ~ – tenor-saksofon (*in* B), pored alt-saksofona, jedan od najzastupljenijih članova porodice saksofona
- saxophone player ⇔ saxophoist
saxophonist /sæk'sɒfənɪst; 'sæksəfəʊnɪst/ [n]
saksofonist(a) ⇔ saxophone player
saxotromba /,sæksə'trɒmbə/ [n] saksotromba, limeni duvački instrument sa ventilima koji u svojim varijantama (sopran *in* E \flat , kontraalt *in* B, alt-tenor *in* E \flat , F, bariton *in* B, *in* E \flat) čini porodicu instrumenata sa karakteristikama »polutuba«
saxtuba /,sæksə'tju:bə/ [n] sakstuba, zastareli ventilni limeni duvački instrument sličan sakstrombi, zakrivljen kao starorimska bukcinna sa vrlo sonornim zvukom

sayas /'sa:jə, sa:'ja:/ [n] bolivijski ples iz koga se razvila lambada

saz /'sa:z/ [n] saz:

[1] termin kojim se označava porodica kordofona – dugovratih lauta sa pragovima tipičnih za muzičku tradiciju istočnog Mediterana, Bliskog istoka i Centralne Azije; najčešće ima šest žica, međutim, broj žica može biti i veći - osam, dvanaest, pa čak i više ① *see*: BAGLAMA;

[2] jermenska lauta sa tri žice, malim ovalnim rezonatorom i neobično dugim vratom

scald /sko:ld/ [n] skald, staronordijski pevač i pesnik ⇔ skald

scale /skeɪl/ [n]

[1] lestvica (skala): niz uzlaznih ili silaznih tonova poređanih po nekom konvencionalnom redu, npr. po polutonovima /hromatska lestvica/, celim tonovima /celotonska lestvica/ ili sa prazninama /npr. pentatonska lestvica/; foreign to the ~/key – vanlestvični; proper to the ~/key – pripadajući datoj lestvici:

- ~ degree – stupanj (lestvice);
- ~ syllables ⇔ solmization syllables;
- Algerian ~ (C D E \flat F F# G A \flat B C) – alžirska lestvica;
- anhemitonic ~ - anhemitonska lestvica, anhemitonika (pentatonska lestvica bez polustepena);
- Arabic ~ (C D E F G \flat A \flat B \flat C) - arapska lestvica;
- ascending ~ – uzlazna lestvica;
- authentic ~s – autentične lestvice ⇔ AUTHENTIC ▶ authentic modes;
- bagpipe ~ – gajdaška lestvica;
- bebop ~s - bibap skale; javljaju se u okviru džez improvizacije tokom 1960-ih kao vid pojačanja fleksibilnosti durske skale radi ostvarenja melodičnijeg, interesantnijeg i složenijeg zvuka:
 - ▶▶ bebop dominant ~ - dominantna bibap skala:
 - ⇒ C bebop ~ ~ (C D E F G A B \flat B C)
 - C dominantna bibap skala;
 - ▶▶ bebop major ~ - durska bibap skala:
 - ⇒ C bebop ~ ~ (C D E F G A \flat A B C)
 - C durska bibap skala;
 - ▶▶ bebop minor ~ - molska bibap skala:
 - ⇒ C bebop ~ ~ (C D E \flat E F G A B \flat)

- C) – C molska bibap skala;
- blues ~s - bluz skale; za razliku od drugih skala, bluz skala ima svega šest tonova; neobičnost ove skale se ogleda i u tome što se neki njeni tonovi smatraju "tužnim" ("blue") tonovima:
 - ▶▶ A ~ ~ (A C D E♭ E G A) – A bluz skala;
 - ▶▶ A♭ ~ ~ (A♭ B D♭ D E♭ G♭ A♭) – A♭ bluz skala;
 - ▶▶ B ~ ~ (B D E F F# A B) – H bluz skala;
 - ▶▶ B♭ ~ ~ (B♭ D♭ E♭ E F A♭ B♭) – B bluz skala;
 - ▶▶ C ~ ~ (C E♭ F G♭ G B♭ C) – C bluz skala;
 - ▶▶ D ~ ~ (D F G A♭ A C D) – D bluz skala;
 - ▶▶ D♭ ~ ~ (D♭ E G♭ G A♭ B D♭) – D♭ bluz skala;
 - ▶▶ E ~ ~ (E G A B♭ B D E) – E bluz skala;
 - ▶▶ E♭ ~ ~ (E♭ G♭ A♭ A B♭ D♭ E♭) – E♭ bluz skala;
 - ▶▶ F ~ ~ (F A♭ B♭ B C E♭ F) – F bluz skala;
 - ▶▶ F# ~ ~ (F# A B C C# E F#) – Fis bluz skala;
 - ▶▶ G ~ ~ (G B♭ C D♭ D F G) – G bluz skala;
 - ▶▶ G# ~ ~ (G♭ A B C D♭ E G♭) – Gis bluz skala;
 - Byzantine ~ – vizantijska lestvica ⇔ double harmonic scale;
 - Chinese ~ (C E F# G B C) – kineska lestvica;
 - chromatic ~ – hromatska lestvica, lestvica koja se sastoji od polutonova ⇔ dodecatonic scale, d[u]odecuple scale;
 - descending ~ – silazna lestvica;
 - diatonic ~ - dijatonska lestvica;
 - diatonic major ~ – dijatonska durska lestvica;
 - diatonic minor ~ – dijatonska molska lestvica;
 - dodecatonic ~ ⇔ chromatic scale;
 - double harmonic minor ~ - dupla harmonska molska skala ⇔ Hungarian minor scale;
 - d[u]odecuple ~ ⇔ chromatic scale;
 - Egyptian ~ (C D E♭ F# G A♭ B C) - egipatska skala;
 - eight-note/tone ~ - osmotonska skala ⇔ octatonic scale;
 - enigmatic ~ - enigmatska lestvica, neobična skala sa elementima durskih i molskih skala:
 - ▶▶ C enigmatic ~ (C D♭ E F# G# A# B C) – C enigmatska lestvica;
 - Eskimo tetratonic ~ (C D E G C) – eskimska tetratonska lestvica;
 - Eskimo hexatonic ~ (C D E F# G# A C) - eskimska heksatonska lestvica;
 - five-note/tone ~ ⇔ pentatonic scale;
 - four-note/tone ~ ⇔ tetratonic scale;
 - gapped ~ – nepotpuna lestvica (koja sem sekundi sadrži i skokove, npr. pentatonska lestvica);
 - gipsy (minor) ~ – ciganska lestvica, ciganski mol ⇔ Hungarian minor scale;
 - great ~ – kompletan niz muzičkih tonova od najnižeg do najvišeg;
 - harmonic ~ – harmonska skala;
 - harmonic minor ~ - harmonski mol, verzija molske lestvice koja se od prirodnog mola razlikuje jedino po intervalu između tonike i vođice koji je kod harmonskog mola velika septima ⇔ Mohammedan scale;
 - hemitonic ~ – skala koja između sukcesivnih nota uključuje jedan ili više polustepenskih intervala;
 - heptatonic ~ - heptatonska lestvica, heptatonika ⇔ seven note/tone scale; SYSTEM ▶ heptatonic system, septonate;
 - hexatonic ~ - heksatonska lestvica ⇔ six-note scale;
 - Hungarian ~ - mađarska skala:
 - ▶▶ ~ folk ~ (C D♭ E F G A♭ B C) - mađarska narodna skala;
 - ▶▶ ~ major ~ (C D# E F# G A B# C) – mađarska durska skala;
 - ▶▶ ~ minor ~ (C D E♭ F# G A♭ B C) – mađarski mol ⇔ gipsy (minor) scale; double harmonic minor scale;
 - Japanese (pentatonic) ~s - japanske (pentatonske) skale kod kojih svaki od pet tonova predstavlja jedan od osnovnih elemenata: zemlju, vodu, vatru, drvo i metal; za razliku od zapadnjačke muzičke teorije, osnovni ili ključni (početni) ton japanskih skala nije prvi, već centralni, treći ton skale - što odražava istočnjački koncept balansa (date skale počinju od prvog tona samo iz razloga lakšeg poređenja sa ostalim tipovima skala):

- ▶▶ in sen ~ (C D \flat F G B \flat C) – japanska jin šen skala;
- ▶▶ hirajoshi ~ (C D \flat F G A \flat C) – japanska hijaroši skala;
- jazz minor ~ ⇔ ascending melodic minor scale;
- Jewish ~ ⇔ phrygian dominant scale;
- major ~ – durska lestvica/skala, dijatonska lestvica sa polustepenima između trećeg i četvrtog/sedmog i osmog stupnja; suprotnog karaktera od mola; ako dursku lestvicu podelimo na dva jednaka dela od po četiri tona (tetrakord), prvi i drugi tetrakord imaju isti raspored: između prvog i drugog tona ceo stepen, između drugog i trećeg tona ceo stepen i između trećeg i četvrtog polustepen:
 - ▶▶ ~ ~ with flat sixth and flat seventh – miksolidijski moldur;
 - ▶▶ A Major ~ (A B C \sharp D E F \sharp G \sharp A) – A-dur skala;
 - ▶▶ A-flat Major ~ (A \flat B \flat C D \flat E \flat F G A \flat) – As-dur skala ⇔ A \flat Major;
 - ▶▶ A-sharp Major ~ – Ais-dur skala (ekvivalentna skala: B flat (B \flat) major ⇔ A \sharp major);
 - ▶▶ B-flat Major ~ (B \flat C D E \flat F G A B \flat) – B-dur skala ⇔ B \flat major;
 - ▶▶ B Major ~ (B C \sharp D \sharp E F \sharp G \sharp A \sharp B) – H-dur skala: (ekvivalentna skala: C \flat major);
 - ▶▶ C-flat Major ~ – Ces-dur skala (ekvivalentna skala: B major) ⇔ C \flat major;
 - ▶▶ C Major ~ (C D E F G A B C) – C-dur skala;
 - ▶▶ C-sharp Major ~ (C \sharp D \sharp F(E \sharp) F \sharp G \sharp A \sharp C(B \sharp) C \sharp) – Cis-dur skala ⇔ C \sharp major;
 - ▶▶ D-flat Major ~ (D \flat E \flat F G \flat A \flat B \flat C D \flat) – Des-dur skala ⇔ D \flat major;
 - ▶▶ D Major ~ (D E F \sharp G A B C \sharp D) – D-dur skala;
 - ▶▶ D-sharp Major ~ - Dis-dur skala (ekvivalentna lestvica: E \flat major); ⇔ D \sharp major;
 - ▶▶ E-flat Major ~ (E \flat F G A \flat B \flat C D E \flat) – Es-dur skala ⇔ E \flat major;
 - ▶▶ E Major ~ (E F \sharp G \sharp A B C \sharp D \sharp E) – E-dur skala;
 - ▶▶ F Major ~ (F G A B \flat C D E F) – F-dur skala;
 - ▶▶ F-sharp Major ~ (F \sharp G \sharp A \sharp B C \sharp D \sharp F(E \sharp) F \sharp) – Fis-dur skala ⇔ F \sharp major;
 - ▶▶ G-flat Major ~ - (G \flat A \flat B \flat B(C \flat) D \flat E \flat F G \flat Ges) – Ges-dur skala ⇔ G \flat Major;
 - ▶▶ G Major ~ (G A B C D E F \sharp G) – G-dur skala;
 - ▶▶ G-sharp (G \sharp) Major ~ (G \sharp A \sharp B \sharp C \sharp D \sharp E \sharp F \sharp G \sharp) - Gis-dur skala;
 - meantone ~ – srednjetonska skala;
 - melodic minor ~ – melodijski mol, melodijska molska lestvica karakteristična po velikoj seksti između tonike i donje medijante i velikoj septimi između tonike i vođice; ova lestvica ima polustepene između supertonike i gornje medijante i između vođice i tonike:
 - ▶▶ ascending melodic minor ~ - uzlazni melodijski mol, uzlazna melodijska molska skala ⇔ heptatonia secunda; jazz minor scale;
 - microtonal ~ – mikrotonska skala;
 - minor ~ – molska lestvica, lestvica koja se može izgraditi na svakom od 12 standardnih tonova , što ukupno daje 12 molskih lestvica u klasičnoj teoriji muzike; svaka od njih ima tri osnovne varijacije (prirodni, harmonski i melodijski mol) u zavisnosti od odnosa donje medijante (6. stepen lestvice) i vođice (7. stepen lestvice) sa tonikom ① see: NATURAL MINOR, MELODIC MINOR, HARMONIC MINOR:
 - ▶▶ a minor ~ - a mol [lestvica]:
 - ⇒ a harmonic ~ ~ (A B C D E F G \sharp A) – harmonska a-mol lestvica;
 - ⇒ a melodic ~ ~ (ascending) (A B C D E F \sharp G \sharp A) – melodijska a-mol lestvica (uzlazno);
 - ⇒ a melodic ~ ~ (discending) (A G F E D C B A) – melodijska a-mol lestvica (silazno);
 - ⇒ a natural ~ ~ (A B C D E F G A) – prirodna a-mol lestvica;
 - ▶▶ a-sharp (a \sharp) minor ~ - ais-mol [lestvica]:
 - ⇒ a-sharp (a \sharp) harmonic ~ ~ - harmonska ais-mol lestvica (ekvivalentna lestvica: B FLAT (B \flat) HARMONIC MINOR);

- ⇒ a-sharp (a#) melodic ~ ~ - melodijska ais-mol lestvica (ekvivalentna lestvica: B \flat MELODIC MINOR);
- ⇒ a-sharp (a#) natural ~ ~ - prirodna ais-mol lestvica (ekvivalentna lestvica: B \flat NATURAL MINOR);
- ▶▶ Balkan minor ~ - balkanski mol, dorski modus sa povišenim IV stupnjem;
- ▶▶ b-minor - h-mol [lestvica]:
 - ⇒ b harmonic ~ ~ (B C# D E F# G A# B) – harmonska h-mol lestvica: (ekvivalentna lestvica: C \flat HARMONIC MINOR);
 - ⇒ b melodic ~ ~ (ascending) (B C# D E F# G# A# B) – melodijska h-mol lestvica (uzlazno): (ekvivalentna lestvica: C \flat MELODIC MINOR);
 - ⇒ b melodic ~ ~ (descending) (B A G F# E D C# B) – melodijska h-mol lestvica (silazno): (ekvivalentna lestvica: C \flat MELODIC MINOR);
 - ⇒ b natural ~ ~ (B C# D E F# G A B) – prirodna h-mol lestvica;
- ▶▶ b-flat (b \flat) minor ~ - b-mol [lestvica]:
 - ⇒ b-flat harmonic ~ ~ (B \flat C D \flat E \flat F G \flat A B \flat) – harmonska b-mol lestvica;
 - ⇒ b-flat (b \flat) melodic ~ ~ (ascending) (B \flat C D \flat E \flat F G A B \flat) – melodijska b-mol lestvica (uzlazno);
 - ⇒ b-flat (b \flat) melodic ~ ~ (descending) (B \flat A \flat G \flat F E \flat D \flat C B \flat) – melodijska b-mol lestvica (silazno);
 - ⇒ b-flat (b \flat) natural ~ ~ (B \flat C D \flat E \flat F G \flat A \flat B \flat) – prirodna b-mol lestvica;
- ▶▶ c minor ~ - c-mol [lestvica] → *abbr.* c, Cm:
 - ⇒ c harmonic ~ ~ (C D E \flat F G A \flat B C) – harmonska c-mol lestvica;
 - ⇒ c melodic ~ ~ (ascending) (C D E \flat F G A B C) – melodijska c-mol lestvica (uzlazno);
 - ⇒ c melodic ~ ~ (descending) (C B \flat A \flat G F E \flat D C) – melodijska c-mol lestvica (silazno);
- ⇒ c natural ~ ~ (C D E \flat F G A \flat B \flat C) – prirodna c-mol lestvica;
- ▶▶ c-flat (c \flat) minor ~ - ces-mol [lestvica]:
 - ⇒ c-flat (c \flat) harmonic ~ ~ - harmonska ces-mol lestvica (ekvivalentna lestvica: B HARMONIC MINOR);
 - ⇒ c-flat (c \flat) melodic ~ ~ - melodijska ces-mol lestvica (ekvivalentna lestvica: B MELODIC MINOR);
 - ⇒ c-flat (c \flat) natural ~ ~ - prirodna ces-mol lestvica (ekvivalentna lestvica: B NATURAL MINOR);
- ▶▶ c-sharp (c#) minor ~ - cis-mol [lestvica]:
 - ⇒ c-sharp harmonic ~ ~ (C# D# E F# G# A B# C#) – harmonska cis-mol lestvica;
 - ⇒ c-sharp (c#) melodic ~ ~ (ascending) (C# D# E F# G# A# C(B#) C#) – melodijska cis-mol lestvica (uzlazno);
 - ⇒ c-sharp (c#) melodic ~ ~ (descending) (C B A G# F# E D# C#) – melodijska cis-mol lestvica (silazno);
 - ⇒ c-sharp (c#) natural ~ ~ (C# D# E F# G# A B C) – prirodna cis-mol lestvica;
- ▶▶ d minor ~ - d-mol [lestvica]:
 - ⇒ d harmonic ~ ~ (D E F G A B \flat C# D) – harmonska d-mol lestvica;
 - ⇒ d melodic ~ ~ (ascending) (D E F G A B C# D) – melodijska d-mol lestvica (uzlazno);
 - ⇒ d melodic ~ ~ (descending) (D C B \flat A G F E D) – melodijska d-mol lestvica (silazno);
 - ⇒ d natural ~ ~ (D E F G A B \flat C D) – prirodna d-mol lestvica;
- ▶▶ d-flat minor ~ - des-mol [lestvica] ⇔ d \flat MINOR:
 - ⇒ d-flat (d \flat) harmonic ~ ~ - harmonska des-mol lestvica (ekvivalentna lestvica: C# HARMONIC MINOR);
 - ⇒ d-flat (d \flat) melodic ~ ~ - melodijska des-mol lestvica (ekvivalentna lestvica: C# MELODIC MINOR);

- ⇒ d-flat (db) natural ~ ~ – prirodna des-mol lestvica (ekvivalentna lestvica: C# NATURAL MINOR);
- ▶▶ d-sharp (d#) minor ~ - dis-mol [lestvica]: ⇔ d# minor:
- ⇒ d-sharp (d#) harmonic ~ ~ – harmonska dis-mol lestvica (ekvivalentna lestvica: Eb HARMONIC MINOR);
- ⇒ d-sharp (d#) melodic ~ ~ – melodijska dis-mol lestvica (ekvivalentna lestvica: Eb MELODIC MINOR);
- ⇒ d-sharp (d#) natural ~ ~ – prirodna dis-mol lestvica (ekvivalentna lestvica: Eb NATURAL MINOR);
- ▶▶ e minor – e-mol [lestvica]:
- ⇒ e harmonic ~ ~ (E F# G A B C D# E) – harmonska e-mol lestvica;
- ⇒ e melodic ~ ~ (ascending) (E F# G A B C# D# E) – melodijska e-mol lestvica (uzlazno);
- ⇒ e melodic ~ ~ (descending) (E D C B A G F# E) – melodijska e-mol lestvica (silazno);
- ⇒ e natural ~ ~ (E F# G A B C D E) – prirodna e-mol lestvica;
- ▶▶ e-flat (eb) minor ~ - es-mol [lestvica]:
- ⇒ e-flat (eb) harmonic ~ ~ (Eb F Gb Ab Bb Cb D Eb) – harmonski es-mol, harmonska es-mol lestvica;
- ⇒ e-flat (eb) melodic ~ ~ (Eb F Gb Ab Bb C D Eb) – melodijski es-mol, melodijska es-mol lestvica;
- ⇒ e-flat (eb) natural ~ ~ (Eb F Gb Ab Bb Cb Db Eb) – prirodni es-mol, prirodna es-mol lestvica;
- ▶▶ f minor – f-mol [lestvica]:
- ⇒ f harmonic ~ ~ (F G Ab Bb C Db E F) – harmonska f-mol lestvica;
- ⇒ f melodic ~ ~ (ascending) (F G Ab Bb C D E F) – melodijska f-mol lestvica (uzlazno);
- ⇒ f melodic ~ ~ (descending) (F Eb Db C Bb Ab G F) – melodijska f-mol lestvica (silazno);
- ⇒ f natural ~ ~ (F G Ab Bb C Db Eb F) – prirodna f-mol lestvica;
- ▶▶ f-sharp (f#) minor ~ - Fis-mol [lestvica]:
- ⇒ f-sharp (f#) harmonic ~ ~ (F# G# A B C# D E# F#) – harmonska fis-mol lestvica;
- ⇒ f-sharp (f#) melodic ~ ~ (ascending) (F# G# A B C# D# F(E#) F#) – melodijska fis-mol lestvica (uzlazno);
- ⇒ f-sharp (f#) melodic ~ ~ (descending) (F# E D C# B A G# F#) – melodijska fis-mol lestvica (silazno);
- ⇒ f-sharp (f#) natural ~ ~ (F# G# A B C# D E F#) – prirodna fis-mol lestvica;
- ▶▶ g-flat (gb) minor ~ - ges-mol [lestvica];
- ▶▶ g minor ~ - g-mol [lestvica]:
- ⇒ g harmonic ~ ~ (G A Bb C D Eb F# G) – harmonski g-mol;;
- ⇒ g melodic ~ ~ (ascending) (G A Bb C D E F# G) – melodijski g-mol (uzlazno);
- ⇒ g melodic ~ ~ (descending) (G F Eb D C Bb A G) – melodijski g-mol (silazno);
- ⇒ g natural ~ ~ (G A Bb C D Eb F G) – prirodni g-mol;
- ▶▶ g-sharp (g#) minor ~ - gis-mol [lestvica]:
- ⇒ g-sharp (g#) harmonic ~ ~ (G# A# B C# D# E G G#) – harmonski gis-mol;
- ⇒ g-sharp (g#) melodic ~ ~ (ascending) (G# A# B C# D# F(E#) G(F##) G#) – melodijski gis-mol (uzlazno);
- ⇒ g-sharp (g#) melodic ~ ~ (descending) (G# F# E D# C# B A# G#) – melodijski gis-mol (silazno);
- ⇒ g-sharp (g#) natural ~ ~ (G# A# B C# D# E F# G#) – prirodni gis-mol;
- Mohammedan ~ ⇔ harmonic minor scale;
 - natural ~ - prirodna lestvica, lestvica bez povisilica i snizilica; termin koji se posebno koristi za C-dur i prirodnu A-mol lestvicu;
 - natural minor ~ - prirodni mol/prirodna molska lestvica karakteristična po maloj seksti između tonike i donje medijante i maloj septimi između tonike i vođice; ova lestvica ima polustepene između supertonike i gornje medijante i između

- dominante i donje medijante;
- Neapolitan ~ - napolitanska skala:
 - ▶▶ major ~ (C D \flat E \flat F G A B C) – napolitanski dur;
 - ▶▶ Neapolitan minor ~ (C D \flat E \flat F G A \flat B C) – napolitanski mol;
- normal ~ ⇔ *KEY* ▶ natural key;
- octatonic ~ ⇔ eight-note/tone scale;
- oriental ~*S* - orijentalne skale;
- overtone ~ ⇔ *HARMONIC* ▶ [natural] harmonic series;
- pentatonic ~ - pentatonska skala/lestvica, pentatonika ⇔ five-note/tone scale:
 - ▶▶ major pentatonic ~ - pentatonska durska skala, durska pentatonika ⇔ primary pentatonic scale:
 - ⇒ A major ~ ~ (A B C \sharp E F \sharp A) – A-dur pentatonska skala;
 - ⇒ A-flat (A \flat) Major ~ ~ (A \flat B \flat C E \flat F A \flat) – As-dur pentatonska skala;
 - ⇒ B Major ~ ~ (B C \sharp D \sharp F \sharp G \sharp B) – H-dur pentatonska skala;
 - ⇒ B-flat (B \flat) Major ~ ~ (B \flat C D F G B \flat) – B-dur pentatonska skala;
 - ⇒ C Major ~ ~ (C D E G A C) – C-dur pentatonska skala;
 - ⇒ C-sharp (C \sharp) Major ~ ~ (C \sharp D \sharp F(E \sharp) G \sharp A \sharp C \sharp) – Cis-dur pentatonska skala;
 - ⇒ D Major ~ ~ (D E F \sharp A B D) – D-dur pentatonska skala;
 - ⇒ D-flat (D \flat) Major ~ ~ (D \flat E \flat F A \flat B \flat D \flat) – Des-dur pentatonska skala;
 - ⇒ E Major ~ ~ (E F \sharp G \sharp B C \sharp E) – E-dur pentatonska skala;
 - ⇒ E-flat (E \flat) Major ~ ~ (E \flat F G B \flat C E \flat) – Es-dur pentatonska skala;
 - ⇒ F Major ~ ~ (F G A C D F) – F-dur pentatonska skala;
 - ⇒ F-sharp (F \sharp) Major ~ ~ (F \sharp G \sharp A \sharp C \sharp D \sharp F \sharp) – Fis-dur pentatonska skala;
 - ⇒ G Major ~ ~ (G A B D E G) – G-dur pentatonska skala;
 - ⇒ G-flat (G \flat) Major ~ ~ (G \flat A \flat B \flat D \flat E \flat G \flat) – Ges-dur pentatonska skala;
 - ▶▶ minor pentatonic ~ - pentatonska molska skala, molska pentatonika (vrlo slična molskoj skali):
 - ⇒ a minor ~ ~ (A C D E G A) – a-mol pentatonska skala;
 - ⇒ a-flat (a \flat) minor ~ ~ (A \flat B D \flat E \flat G \flat A \flat) – as-mol pentatonska skala;
 - ⇒ b minor ~ ~ (B D E F F \sharp A B) – h-mol pentatonska skala;
 - ⇒ b-flat (b \flat) minor ~ ~ (B \flat D \flat E \flat F A \flat B \flat) – b-mol pentatonska skala;
 - ⇒ c minor ~ ~ (C E \flat F G B \flat C) – c-mol pentatonska skala;
 - ⇒ c-sharp (c \sharp) minor ~ ~ (C \sharp E F \sharp G \sharp B C \sharp) – cis-mol pentatonska skala;
 - ⇒ d minor ~ ~ (D F G A C D) – d-mol pentatonska skala;
 - ⇒ d-flat (d \flat) minor ~ ~ (D \flat E G \flat A \flat B D \flat) – des-mol pentatonska skala;
 - ⇒ e minor ~ ~ (E G A B D E) – e-mol pentatonska skala;
 - ⇒ e-flat (e \flat) minor ~ ~ (E \flat G \flat A \flat B \flat D \flat E \flat) – es-mol pentatonska skala;
 - ⇒ f minor ~ ~ (F A \flat B \flat C E \flat F) – f-mol pentatonska skala;
 - ⇒ f-sharp (f \sharp) minor ~ ~ (F \sharp A B C \sharp E F \sharp) – fis-mol pentatonska skala;
 - ⇒ g minor ~ ~ (G B \flat C D F G) – g-mol pentatonska skala;
 - ⇒ g-flat (g \flat) minor ~ ~ (G \flat A B D \flat E G \flat) – ges-mol pentatonska skala;
- ▶▶ primary pentatonic ~ ⇔ major pentatonic scale:
 - parent ~ - skala iz koje je izveden modus;
 - Phrygian dominant ~ (C D \flat E F G A \flat B \flat C) - frigijska dominantna skala ⇔ jewish scale;
 - relative major ~ - paralelni dur, paralelna durska lestvica;
 - relative minor ~ - paralelni mol, paralelna molska lestvica;
 - Scottish hexatonic ~ (C D E F G A C) – škotska heksatonska lestvica;
 - seven-note/tone ~ ⇔ heptatonic scale;
 - Shostakovich ~ (C D \flat D \sharp E F \sharp G A B C) – šostakovičeva lestvica;
 - six-note/tone ~ ⇔ hexatonic scale;
 - Spanish ~ - španska lestvica;
 - tempered ~ - temperovana lestvica;
 - tetratonic ~ - tetratonska skala ⇔ four-note/tone scale;

- twelve-tone/note ~ - dvanaestotonska lestvica, hromatska lestvica kod koje su sve note jednako značajne;
 - untempered ~ - netemperovana lestvica, lestvica bez temperacije, sa prirodno čistim kvintama i tercama;
 - whole-tone ~ - celostepena lestvica, celotonska skala;
- [2] ⇔ scaling [1];
- [3] ⇔ compass
- scale-wise /'skeɪlwaɪz/ [adj] lestvični, u vidu lestvice
- scaling /'skeɪlɪŋ/ [n]
- [1] menzura, odnos dimenzija kod instrumenata:
- broad ~ - široka menzura (duvačkih instrumenata i orguljskih svirala) ⇔ *BORE* ▶ wide bore;
 - narrow ~ - uska menzura (duvačkih instrumenata i orguljskih svirala) ⇔ *BORE* ▶ narrow bore;
- [2] odnos između dužine i debljine vibrirajuće žice i note koju proizvodi (npr. pri konstantnoj tenziji i debljini, polovina dužine određene žice daje ton koji je oktavu viši od tona koji proizvodi cela dužina žice);
- [3] (u građi orgulja) proporcionalni odnos širine cevi u odnosu na njenu dužinu (promenom proporcije menje se i kvalitet tona)
- scandicus ⓘ *see*: NEUM(E)S
- scandicus flexus ⓘ *see*: NEUM(E)S
- scat /skæt/ [n] »skat«, pevačka tehnika u džezu gde se reči zamenjuju onomatopejama u slobodnom improvizovanju
- scenario /sɪ'no:ɪ.əv/ [n, pl. scenarios] scenario ⓘ *see*: SCREENPLAY
- scene /si:n/ [n]
- [1] scena (kao segment pozorišne predstave, slika - deo čina): *The first scene of the play took place on the castle walls (Prva scena u drami...)*; final ~ - završna scena; mass ~ - masovka, deo predstave, scena sa velikim brojem učesnika (glumaca, pevača, statista...); ovaj termin se u kolokvijalnom jeziku koristi i za čitave scenske spektakle, tj. za predstave sa velikim brojem izvođača; *Pazi*: pozorišna scena (prostor gde se odvija predstava) = stage!;
- [2] (the scene): scena (ukupne prilike): *Is there anything new on the fashion scene? (Ima li nešto novo na modnoj sceni?)*
- [3] kulise ⇔ *STAGE* ▶ stage settings; behind the ~s - iza kulisa (podrazumeva ne samo prostor iza scene, već sve što se u pozorištu dešava van opazaja publike) ⓘ *see*: BEHIND THE SCENES; act behind the ~s - delovati po kuloarima; decide behind the ~s - rešavati po kuloarima; wait behind the ~s - (fig) čekati iza kulisa (also: WAIT/STAY BACK IN THE WINGS):
- ~ mover/shifter - postavljač kulisa;
 - ~ design ⇔ stage design;
 - ~-painter (klasični) dekorater u pozorištu, scenski radnik zadužen za stručno postavljanje dekora - scenografije na sceni, po stručnim, umetničkim uputstvima scenografa i tehničkim uputstvima majstora pozornice ili tehničkog direktora
- sceneman ⇔ sceneshifter
- scene mover ⇔ sceneshifter
- scenery /'si:nəri/ [n]
- [1] predeo, krajolik;
- [2] ⇔ *STAGE* ▶ stage scenery, stage settings [3] ⓘ *see*: FLAT [3]
- sceneshifter /'si:nʃɪftə/ [n] postavljač scene (u pozorištu i sl.) ⇔ sceneman, scene mover
- scenic /'sɪnɪk, 'senɪk/ [adj] scenski
- scenographer /si:'nɒgrəfə/ [n] scenograf, stvaralac i realizator likovne opreme predstave ⇔ *DESIGNER* ▶ scenic designer, set designer, stage designer
- scenography /si:'nɒgrəfɪ/ [n] scenografija, veština izrade likovne pozadine pozorišnog, filmskog ili televizijskog dela, javne predstave, promocije, itd. ⇔ *DESIGN* ▶ scenic design, set design, stage design, production design
- schedule /'ʃedju:l, 'skedʒuəl/ [n] raspored, program ⇔ sked
- schellenbaum ⇔ *CRESCENT* ▶ Turkish crescent
- scherz. *abbr.* → scherzando
- scherzando /skeə'tsændəv, /t. sker'tzandə/ [adj, adv] (oznaka za interpretaciju) razigrano, veselo, šaljivo
- scherzo /'skeətsəv/ [n, pl. scherzos, scherzi /'skertsɪ/ - skerco, vedra kompozicija u trodelnoj formi sa satirično-humorističkim izražajnim elementima; melodijska linija obično je oblikovana od kratkih motiva, česte su dinamičke promene, sinkope, izraziti ritam i

neočekivani naglasci; često stav simfonije, sonate, svite, ali može da postoji i kao samostalna forma; naziv je prvi put primenjen u vokalnoj (Monteverdi: *Scherzi musicali*, 1607. i 1632), a tek kasnije u instrumentalnoj muzici (2. stav klavirskog kvinteta (iz 1784) engleskog kompozitora Stephen-a Storace-a)

schisma /'skɪzmə/ [n] šizma, najmanji interval koji se javlja u akustičkim izračunavanjima, oko 2 centa

schismina ⇔ mina [2]

schola cantorum /'skəʊlə kæn'to:rəm/ [n, pl. scholae cantorum /'skəʊli:] (crkvena) muzička škola osnovana 1896. u Parizu (V. d'Indy, Ch. Bordes, A. Guilmant) i zamišljena kao središte za negovanje i proučavanje liturgijske muzike; ubrzo je preuzela elemente svetovne muzike i postala *École supérieure de musique*, te stekla međunarodnu reputaciju; horovi ovog naziva postoje i u drugim gradovima i pretežno neguju staru duhovnu muziku

school /sku:l/ [n] škola:

[1] (kao obrazovna ustanova):

- ~ of music ⇔ music school;
- ballet school – baletska škola;
- music ~ – muzička škola ⇔ school of music: primary ~ ~ - osnovna/niža muzička škola; secondary ~ ~ - srednja muzička škola ;

[2] (kao institucija u muzici ili nekoj drugoj umetničkoj oblasti koja sledi prepoznatljive karakteristike u određenom žanru ili grupa istaknutih umetnika okupljenih oko neke ideje, institucije i sl.):

- Berlin ~ (of electronic music) – berlinska škola elektronske muzike koja se razvila iz krautroka (→ krautrock), stil elektronske muzike koju su uobličili berlinski umetnici Klaus Schulze, Tangerine Dream i Ashra; žanrovska orijentacija ka spejs muzici, odvaja berlinsku školu od dizeldorfske (→ Düsseldorf School);
- Burgundian ~ - burgundska škola, termin kojim se označava grupa kompozitora (okupljenih oko dvora vojvode od Burgundije) aktivnih u 15. veku u oblastima sadašnje severne i istočne Francuske, Belgije i Holandije; rad škole obeležili su Guillaume Dufay, Gilles Binchois, Antoine Busnois i John Dunstable; Burgundska

škola je predstavljala prvu fazu Franko-flamanske škole;

- Düsseldorf ~ (of electronic music) – - dizeldorfska škola (elektronske muzike) karakteristična po snažnoj orijentaciji ka ritmu i perkusivnom zvuku; umetnici koji su obeležili rad ovog stilskog pravca su: Can, Cluster, Kraftwerk i Neu!;
- Franko-Belgian violin ~ - Franko-belgijska škola violine; glavne odlike ove škole su elegancija pri sviranju, pun, bogat ton dobijen prevlačenjem celog gudala preko žica, precizna tehnika leve ruke i korišćenje gudala pomeranjem cele podlaktice, dok su zglobovi šake i nadlaktica mirni;
- Franco-Flemish ~ - Franko-flamanska škola, regionalna odrednica za kompozitore 15. veka sa teritorije sadašnje Francuske, Belgije, Luksemburga i Holandije;
- German violin ~ - nemačka škola violine; za razliku od Franko-belgijske škole, propagira sviranje iz zgloba šake;
- national ~ - nacionalna škola, stil u muzici određene zemlje sa svojim karakteristikama i specifičnostima:
 - ▶▶ French ~ ~ - francuska nacionalna škola, muzika francuskih kompozitora s kraja 19. i početkom 20. veka (Claude Debussy, Gabriel-Urbain Fauré, Maurice Ravel);
 - ▶▶ German ~ ~ - nemačka nacionalna škola, muzika, kompozicije i stil u izvođenju tipičan za nemačke kompozitore s kraja 19. i na početku 20. veka;
 - ▶▶ Hungarian ~ ~ - mađarska nacionalna škola, muzika i kompozicije tipične za mađarske kompozitore na prelazu iz 19. u 20. vek (Zoltán Kodály, Béla Bartók);
 - ▶▶ Russian ~ ~ - ruska nacionalna škola, prepoznatljiviji stil ruskih kompozicija 19. veka ① see: FIVE, THE;
 - ▶▶ Scandinavian ~ ~ - skandinavski nacionalna škola (Jean Sibelius, Edvard Grieg);
 - ▶▶ Spanish ~ ~ - španska nacionalna škola (Isaac Albeniz, Joaquín Rodrigo);
- Neapolitan ~ - napuljska škola, delovanje operских kompozitora u Napolju u drugoj polovini 17. veka i u 18. veku; osnivač i

najveći majstor napuljske škole bio je Alessandro Scarlatti;

- Netherland ~ - flamanska škola;
- Notre Dame ~ - notrdamska škola vokalnog višeglasja iz 12. veka, termin kojim se označava grupa kompozitora koji su radili u ili oko katedrale Notre Dame u periodu od 1170 do 1250. god. na usavršavanju prvih višeglasnih oblika čiji se počeci vezuju za akvitanske manastire još u 10. veku;
- Roman ~ - rimska škola; u istoriji muzike, termin kojim se označava grupa kompozitora dominantno crkvene muzike koji su radili u Rimu tokom 16. i 17. veka, na prelasku iz renesansnog u barokni period; najznačajniji predstavnik: Giovanni Pierluigi da Palestrina;
- Russian violin ~ - ruska škola violine; za razliku od Franko-belgijske i nemačke škole, zastupa pomeranje cele ruke pri sviranju;
- Second Viennese School – Druga bečka škola, krug stvaralaca okupljenih početkom 20. veka u Beču oko Arnold-a Schoenberg-a, austrijskog kompozitora, teoretičara muzike, profesora i pisca negujuću muziku koju je karakterisala proširena tonalnost, a kasnije atonalnost i dodekafonska tehnika;
- song ~ ⇔ *CHOIR* ▶ choir school;
- Venetian ~ - venecijanska škola, naziv za grupu kompozitora koji su delovali u Veneciji u periodu zrele renesanse (druga polovina 16. veka); komponovali su madrigale, motete, kancone, duhovne simfonije; značajan doprinos dali su i razvoju instrumentalne muzike (neke od prvih samostalnih instrumentalnih kompozicija nastale su u venecijanskoj školi); za vokalna dela karakterističan je dvohorni stil (chori spezzati) proizašao iz izvođačke prakse u crkvi Sv. Marka u Veneciji koja je imala dvoje orgulja i dva hora: predstavnici: Adrian Wilaert, Claudio Monteverdi, Andrea i Giovanni Gabrieli

schottische /'ʃɒtɪʃ/ [n] šotiš, živahan ples, poreklom iz Škotske nalik na polku

schrantz /'ʃræŋs/ [n] šranz, evropski teški stil tehno muzike nastao u Nemačkoj oko 1994. godine; vrlo sličan hardkor tehnu, sa

uobičajenim tempom između 150 i 170 BPM (koji može biti i sporiji) inspirisanim detroitskim tehnom sa reduciranim melodijskim elementima

scordatura /,skɔ:rdʌ'tʊrə/ [n] skordatura, promena štima jedne ili više žica na žičanim instrumentima

score¹ /sko:/ [n]

[1] partitura, notni materijal;

- ~ C – partitura *in C* (sa transponirajućim instrumentima notiranim u realnoj visini) ⇔ score without transposition;
- ~ layout → layout [1];
- ~ put together from separate parts – partitura transkribovana iz deonica;
- ~ reading – čitanje partiture, sviranje partiture;
- ~ without transposition ⇔ score in C;
- close ~ ⇔ short score;
- compressed ~ ⇔ short score;
- conducting ~ ⇔ orchestral score;
- choral ~ – horska partitura; sadrži horske deonice, bez pratnje ⇔ vocal score;
- conductor's ~ ⇔ full score;
- extended ~ ⇔ full score;
- film ~ – filmska partitura;
- full ~ ⇔ orchestral score;
- long ~ ⇔ orchestral score;
- miniature ~ ⇔ pocket score;
- open ~ ⇔ orchestral score;
- orchestral ~ – orkestarska partitura, uporedni muzički pregled svih deonica svrstanih po instrumentalnim ili vokalnim grupama orkestra u jednovremenom toku ⇔ conductor's/extended/full/long/open score ① *see: MUSIC* ▶ SHEET MUSIC;
- performance ~ - partitura sa svim deonicama, pripremljena za nastup izvođača; ako je partitura izdata u ovom obliku, posebne deonice se ne mogu obezbediti ⇔ playing score;
- piano ~ - ⇔ *PIANO* ▶ piano reduction;
- piano-vocal ~ – klavirski izvod sa vokalnim deonicama izdvojenim u posebne linijske sisteme ⇔ vocal score;
- pocket ~ – džepna partitura (obično 13.5 × 18.5 cm), zgodna za proučavanje muzičkog dela ⇔ miniature score;
- playing ~ ⇔ performance score;
- pseudo~ – pseudo partitura;

- short ~ 1) partičela; 2) partitura za mešoviti hor notirana u dva linijska sistema ⇔ close score, compressed score;
 - study ~ – studijska partitura, obično iste veličine kao džepna partitura, ali nekada i regularne veličine; često sadrži i dodatne komentare i oznake za potrebe studioznog pružavanja; obično deo antologija za akademsko izučavanje;
 - vocal ~ ⇔ piano-vocal score;
- [2] aranžman, pretvaranje muzičke "skice" koja se sastoji od osnovne melodijske/harmonske ideje u kompletan sklop sa konkretno definisanim elementima same kompozicije i postavkama muzičkih instrumenata i/ili glasova, tj. vokalnih deonica; za razliku od obrade/prerade muzičkog dela koja nosi karakteristična obeležja obrađivača, aranžman prilagođava sve elemente izvorne kompozicije (melodiju, harmoniju, ritam i oblik) potrebama, mogućnostima i stilu soliste, odnosno orkestarskog sastava za koji se piše ⇔ arrangement; ① see: ADAPTATION, MUSIC² ▶ MUSIC PRODUCTION; POSTPRODUCTION, MASTERING;
- score² /sko:/ [v]
- [1] aranžirati, pisati muziku; ~ a film – napisati muziku za film ⇔ COMPOSE ▶ compose the sound track for a film; WRITE ▶ write music for a film;
- [2] spartirati, transkribovati [obično staru muziku] iz deonica u partituru ⇔ WRITE ▶ to write in open score;
- [3] orkestrirati ⇔ orchestrate
- [4] poentirati, osvajati bodove
- score-composer ⇔ score-writer
- score-writer /sko: 'raɪtə/ [n] [1] ⇔ arranger;
- [2] kompjuterski program za pisanje, aranžiranje i štampanje muzike
- score-writing /sko: 'raɪtɪŋ/ [n] aranžiranje (u muzici)
- scoring /'sko:ɪŋ/ [n] orkestracija, instrumentacija ⇔ orchestration, instrumentation
- Scots /skɒts/ [n] škoti ⇔ Scottish
- Scottish¹ /'skɒtɪʃ/ [n] [1] ⇔ Scots; [2] škotski (jezik)
- Scottish² /'skɒtɪʃ/ [adj] škotski: in the ~ style – u škotskom stilu ⇔ ALLA ▶ alla scozzese
- scrapbook /'skræp,bʊk/ [n] album sa isečcima iz novina, fotografijama i sl.
- scrape¹ /skreɪp/ [n] škripa, struganje: pick ~ ⇔ SLIDE ▶ pick slide
- scrape² /skreɪp/ [v] škripati, strugati
- scraper /'skreɪpə/ [n] gviro, guiro, "strugaljka" (tip idiofonog instrumenta) ① see: GUIRA, GUIRO
- scrapers ⇔ IDIOPHONES ▶ scraped idiophones
- scraping /'skreɪpɪŋ/ [adj] škripav
- scratch /skrætʃ/ [v] ogrebat, očešati
- scratcher /'skrætʃə/ [n] strugaljka (tip idiofonog instrumenta) ⇔ rasper
- scream¹ /'skri:m/ [n] vrisak, prodoran krik, cika; zveket
- scream² /'skri:m/ [v] vrištati, vrisnuti, kriknuti, zaurlati
- screamo /'skri:məʊ/ [n] "skrimo", podžanr hardkor pank a s početka 1990-ih; uz tipičnu rok instrumentaciju, stil je prepoznatljiv po kratkim pesmama, vrištećim vokalima, čestim promenama tempa i dinamike, disonancama i sl.; među značajnim predstavnicima nalaze se: Antioch Arrow, Angel Hair, Mohinder, Swing Kids, Portraits of Past i dr.
- screamo-crunk ⇔ crunkcore
- screech¹ /skri:tʃ/ [n] škripa, vrisak, krik
- screech² /skri:tʃ/ [v] kreštati, vriscati
- screen /'skri:n/ [n] [1] ekran; [2] filmsko platno
- screenplay /'skri:n,pleɪ/ [n] (filmski ili TV) scenario ⇔ script ① see: TELEPLAY
- screen test /'skri:n 'test/ [n] filmska audicija
- screw /skru:/ [n] zavrtanj, vijak (na gudalu, timpanima): intonation ~ - šraf za intonaciju, šraf u tremolo mehanizmu (→ tremolo [2]) koji drži sedlo na osnovnoj ploči; ako je opušten, sedla mogu da se pomeraju napred-nazad i time menjaju intonaciju
- script /skɪpt/ [n] scenario; tekst komada ① see: SCREENPLAY, TELEPLAY
- scriptorium /skɪp'tɔ:riəm, -'tɔ:ri-/ [n, pl. scriptoria, scriptoria /-'tɔ:riə, -'tɔ:ri-] skriptorijum:
- [1] prepisivačke radionice u srednjovekovnim manastirima;
- [2] prostorija (u manastiru, biblioteci ili nekoj drugoj instituciji) gde se pohranjuju, čitaju ili kopiraju/prepisuju rukopisi
- scroll /skrəʊl/ [n] puž, završetak glave gudačkih instrumenata ⇔ volute
- scrub board ⇔ washboard
- scrunk ⇔ crunkcore
- se /se/ [n] drevni kineski žičani instrument,

verovatno preteča mnogih istočnjačkih citri, uključujući i kineski dženg (→ zheng) japanski koto (→ koto); ima 25-50 žica sa pokretnim kobilicama i raspon do pet oktava
(sea) shanty /'ʃæntɪ/ [n, pl. shanties] mornarska pesma, radna pesma mornara ⇔ chantey, chanty
season¹ /'si:zən/ [n] sezona; concert ~ - koncertna sezona ① *see*: OFF-SEASON
season² /'si:zən/ [v] osušiti (drvo kako bi bilo spremno da se koristi u određenu svrhu, npr. izradu instrumenata)
seasoned /'si:zənd/ [adj] osušen (za drvo i sl.): well ~ dobro osušen
seat /si:t/ [n] sedište
seating /'si:tɪŋ/ [n] razmeštaj, raspored ⇔ layout
secco /'sekəʊ, /t. sekə/ [adj] seko:
[1] brzo i stakato;
[2] "suvo", bez rezonance;
[3] (u klavirskoj muzici) instrukcija sa značenjem: otpusti desni pedal;
[4] (u slučaju kada se koriste dve činele, a kao suprotnost instrukciji *lasciar vibrare* (l.v.) instrukcija sa značenjem »priguši odmah posle iniciranja«
second¹ /'sekənd/ [n]
[1] sekunda, interval kod koga su tonovi koji ga čine susedni tonovi;
• ~ chord - sekundakord ⇔ four-two chord;
• augmented ~ - prekomerna/povećana sekunda, sekunda kod koje je razmak između tonova tri polustepena. npr: ce-dis → *abbr.* A2 ① *see*: GIANT ▶ GIANT STEPS;
• diminished ~ - umanjena sekunda, sekunda kod koje tonovi isto zvuče uprkos različitom dijatonskom imenu, npr: ce-deses; ekvivalentna je čistoj primi → *abbr.* d2;
• major ~ - velika sekunda, sekunda kod koje je razmak između tonova ceo stepen, npr. ce-de → *abbr.* M2;
• minor ~ - mala sekunda, sekunda kod koje je razmak između tonova jedan polustepen, npr. ce-des; smatra se drugim najdisonantnijim intervalom, često obeležje folk/etno muzike → *abbr.* m2;
• neutral ~ - neutralna sekunda, jedan od dva intervala u persijskoj muzici kojih nema u zapadnoj muzici; iako u persijskoj muzici nema četvrtine tona, neutralna sekunda je

primetno veća od naše male sekunde i manja od naše velike sekunde;
• Phrygian ~ - frigijska sekunda
[2] alt deonica ili glas;
[3] druga žica po visini na žičanom instrumentu;
[4] sekunda
second² /'sekənd/ [adj] drugi, druga: ~ violin/flute/horn – druga violina/flauta/horna
seconda pratica ① *see*: PRIMA PRAT(T)ICA
secondary /'sekəndəri, -dri/ [adj] sporedni, sekundaran, drugorazredni ⇔ subordinate
secor /'sekəʊ/ [n] interval od 116,69 centi (7/72 deo oktave)
section /'sekʃən/ [n]
[1] sekcija (u većem ansamblu);
• reed ~ - (u džez ansamblu) sekcija duvača sa jezičkom (klarineti i saksofoni);
• horn ~ - 1) (generalno) drveni i limeni duvači; 2) (u džezu, bluzu R&B, fank, kalipso, ska, soul i gospel muzici) saksofoni, trube i tromboni;
• rhythm ~ - ritam-sekcija (u džezu: klavir, kontrabas, udaraljke, ponekad bendžo ili bas gitara);
[2] deo, odsek (muzičkog oblika i sl.) ⇔ part [3];
• ~ of scenery ⇔ stage settings;
• closing ~ ⇔ *THEME* ▶ cadence theme;
• principal/primary ~ ⇔ *SUBJECT* [1] ▶ first subject;
• subordinate ~ ⇔ *SUBJECT* [1] ▶ secondary/subordinate subject;
[3] tema (u sonatnom obliku) ⇔ theme, subject
sectional ⇔ *REHEARSAL* ▶ section rehearsal
sectional /'sekʃənəl/ [adj] sekcijski
secular /'sekjələ/ [adj] svetovni, sekularni ⇔ profane
secure /sɪ'kjʊə/ [v] pričvrstiti, učvrstiti
seggae /'segeɪ/ [n] sege, fuzuja sega (→ *music*¹ ▶ sega music) i rege (→ reggae) muzike
segmentation /,segmən'teɪʃən/ [n] deljenje ① *see*: MELODIC ▶ MELODIC SEGMENTATION
segno /'senjəʊ, /t. 'senjə/ [n, pl. segni /'senji/ oznaka za početak i kraj odeljka koji treba ponoviti → *abbr.* S. ① *see*: DAL SEGNO
segue¹ /'segweɪ/ [n] (u nasnimljenoj muzici) snimak bez prekida/pauze između pesama
segue² /'segweɪ/ [v, ps & pp segued, pres. part. segueing] odmah preći na sledeći odsek kompozicije ili na sledeću kompoziciju, bez

prekida (često kao instrukcija za izvođače)
seguidilla /,segi'di:lje, Sp. ,segi'dilja/ [n, pl. seguidillas] segidilja:

[1] temperamentni andaluzijski narodni ples u brzom tempu sa karakterističnim dvotaktnim ritamskim obrascem; izvodi se u parovima uz pratnju kastanjeta i instrumentalnog sastava (*cobla*); započinje instrumentalnim uvodom, posle koga sledi pevani dio (*zalida*) i instrumentalni interludijum (*falseta*); obrazac se ponavlja tri puta; prvi zapisi potiču s kraja 18. veka;

[2] stara španska pesma (poznata već u 15. veku); ako je u strofama od četiri stiha, onda su neparni stihovi sedmerci, a parni peterci sa asonantom u poslednjoj reči; ako je od dve nejednake strofe od četiri i tri stiha, onda je u drugoj strofi asonanca (ili rima) u neparnim stihovima

Seicento, The /sei'tjəntəʊ, It. se'tjento/ [n] seičento, termin kojim se označava italijanska umetnost 17. veka; u muzici, period obeležava Claudio Monteverdi ⓘ see: TRECENTO, CINQUECENTO, QUATTROCENTO

seis /seɪs/ [n] vrsta portorikanske plesne muzike sa korenima u Španiji 17. veka; naziv potiče od reči „6“, verovatno zato što se u početku igrala sa šest parova

selection /sɪ'leɪʃən/ [n] selekcija: pre-festival ~ - prefestivalska selekcija; pre-admission ~ criteria – kriterijumi predupisne selekcije

selector ⓘ see: DJ ▶ REGGAE DJ

self-confidence /,self'kɒnfɪdəns/ [n] samopouzdanje

semanterion /sɪ'mæntɪrɪən/ [n] klepalo (daska u koju se udara kao signal za molitvu u manastirima istočne crkve) ⇔ semantron

semantron ⇔ semanterion

semba /'sembə/ [n] semba, tradicionalna muzika Angole, preteča mnogih muzičkih stilova koji imaju afričke korene (brazilska samba, angolska kizomba, itd.)

semi- /'semi, 'semaɪ/ [pref.] Lat. polu-

semibreve /'semi,bri:v, 'semaɪ-/ [n] Br. cela nota, semibrevis ⓘ see: SEMIBREVIS ⇔ whole note

semibrevis /'semi,brevɪs, 'semaɪ-/ [n] semibrevis, notna vrednost u menzuralnoj notaciji koja odgovara današnjoj celoj noti

semi-chromatic /'semi,kɹə'mætɪk, 'semaɪ-/ [adj] poluhromatski

semidemisemiquaver ⇔ hemidemisemiquaver

semifusa /'semi,fju:zə/ [n] semifuza, notna vrednost u menzuralnoj notaciji koja odgovara današnjoj šesnaestini note

semihemisemiquaver ⇔ quasihemisemisemiquaver

semiminim /'semi,mɪnɪm, 'semaɪ,mɪnɪm/ [n] semiminima, notna vrednost u menzuralnoj notaciji koja odgovara današnjoj četvrtini note

semiology /,semi'ɒlədʒɪ, ,si:mɪ-, ,semi'ɒlədʒɪ, ,si:mɪ-/ [n] semiologija, naučna disciplina koja proučava život znakova unutar društvenog života, ne ograničavajući se samo na jezičke znakove: musical ~ - muzička semiologija

semiotics /,semi'ɒtɪks, ,si:mɪ-, ,semi'ɒtɪks, ,si:mɪ-/ [n] semiotika, teorija o funkciji znakova i simbola (jezičnih i nejezičnih) u komunikaciji: music ~ - muzička semiotika

semiquaver /'semi,kweɪvəl/ [n] Br. šesnaestin[k]a note ⇔ sixteenth note

semitonal /'semi,təʊnəl/ [adj] polustepenski, polutonski ⇔ hemitonic

semitone /'semi,təʊn/ [n] polustepen, poluton ⇔ STEP [1] ▶ half step, half-tone, hemitone:

- chromatic ~ - hromatski polustepen ⓘ see: MINOR SEMITONE;
- diatonic ~ - dijatonski polustepen ⇔ major semitone;
- great(er) ~ - veliki polustepen;
- lesser ~ ⇔ small semitone;
- major ~ ⇔ diatonic semitone;
- minor ~ - stari naziv za *chromatic interval*;
- small ~ - mali polustepen ⇔ lesser semitone

semivowel /'semi,vəʊəl/ [n] polusamoglasnik, glas koji se artikuliše kao samoglasnik, ali ima funkciju suglasnika

sempre /'sempreɪ, It. 'sempre/ [adv] uvek, celim tokom; obično modifikuje “staccato” čime se označava da markirani pasaž ili celu kompoziciju treba izvoditi u stakato maniru

sensation /sen'seɪʃən/ [n] osećaj

sense /sens/ [n]

[1] čulo: ~ of sight/smell/hearing/taste/touch – čulo vida/mirisa/sluha/ukusa/dodira;

[2] (čulni, mentalni, moralni) osećaj, doživljaj: ~ of beauty – osećaj za lepotu; ~ of absolute/perfect pitch – apsolutni sluh; ~ of relative pitch – relativni sluh;

- [3] značenje; smisao: *These dynamic signs do not make any sense to me (Po meni ove dinamičke oznake nemaju nikakvog smisla)*
- sensibility /,sensɪ'bɪlɪti/ [n, pl. sensibilities] nežnost, osećajnost, senzibilnost: with ~ - (kao instrukcija za izvođače) osećajno, senzibilno ⇔ *CON* ▶ *con* sensibilità
- sensitive /'sensɪtɪv/ [adj] osetljiv ⇔ susceptible: super~ strings - superosetljive žice; temperature/ humidity - ostljiv na temperature/vlažnost (za instrumente i sl.)
- sensitivity /,sensɪ'tɪvɪti/ [n, pl. sensitivities] - osetljivost:
- microphone ~ - osetljivost mikrofona, izlazni napon koji mikrofona stvara kada je pobuđen određenim SPL;
 - temperature ~ - osetljivost na temperaturu
- sensorineural /,sensəri'nuəɹəl, -'njuə- / [adj] senzoneuralni
- sensuous /'sensjuəs/ [adj] senzualan, estetski
- sentence /'sentəns/ [n] (muzička) rečenica
- senza /'sentsa:/ [prep] /t. bez ⇔ without
- sentiment /'sentɪmənt/ [n] osećaj, osećajnost, sentiment: with (much) ~ - (u izvođenju) sa (puno) osećaja ⇔ *CON* ▶ *con* (molto) sentimento
- sentimental /,sentɪ'mentəl/ [adj] sentimentaln
- senufo /sə'nufəʊ/ [n] senufo, veliki ksilofon sa Malija
- septenary ⇔ heptameter
- septet /sep'tet/ [n] septet:
- [1] ansambl koji čini sedam instrumenta ili kompozicija za takav ansambl;
- [2] (u džezu) obično bubnjarski komplet, kontrabas ili električni bas i bilo koja kombinacija koju čine gitara, truba, saksofon, klarinet i/ili trombon;
- sept[im]ole ⇔ septuplet
- septuplet /'septʊplɪt, 'septu:plɪt; sep'təplet/ [n] sept[im]ola ⇔ sept[im]ole
- seq. *abbr.* → SEQUENCE
- sequel /'si:kwəl/ [n] nastavak
- sequence /'si:kwəns/ [n]
- [1] sekvenca, progresija, sukcesivno ponavljanje jedne melodijske figure na raznim stupnjevima lestvice naviše i naniže → *abbr.* seq.:
- characteristic group of a ~ - model sekvenca;
- Fibonacci ~ ⇔ *SERIES* ▶ Fibonacci series;
 - harmonic ~ - harmonska sekvenca;
 - melodic ~ - melodijska sekvenca;
 - real ~ - modulirajuća sekvenca;
 - tonal ~ - tonalna sekvenca, nemodulirajuća sekvenca;
- [2] proza, latinska duhovna pesma ⇔ prose [1]
- sequencer /'si:kwənsə/ [n] sekvenser, elektronski uređaj sa programima za snimanje, editovanje i reprodukciju zvuka u obliku digitalnog audio signala i/ili MIDI podataka
- sequential /sɪ'kwɛnʃəl/ [adj] sekventni, sekvencirajući
- serenade /,serɪ'neɪd/ [n] serenada, ljubavna pesma koja se peva pod prozorom voljene žene; mock ~ ⇔ caterwauling
- serenate /,serə'no:təl/ [n, pl. serenates, serenate /-teɪ/ instrumentalna ciklična serenada, instrumentalna višestavačna kompozicija, slična sviti
- serial¹ /'sɪəriəl/ [n] (serijski) časopis; (TV i sl.) serijal; roman u nastavcima
- serial² /'sɪəriəl/ [adj] serijalan
- serialism /'sɪəriə'lɪzəm/ [n] serijalizam, tehnika, način komponovanja koja počinje prvenstveno Arnold Shoenberg-ovom dvanaestotonskom tehnikom: integral ~ - integralni serijalizam ⇔ total serialism; ① *see: TECHNIQUE* ▶ *SERIAL/ROW TECHNIQUE; MUSIC¹* ▶ serial music
- series /'sɪəri:z/ [n, pl. series] niz ⇔ row
- basic ~ - osnovni oblik dodekafonske serije ⇔ *ROW* ▶ basic row, note row; *FORM* ▶ original form;
 - Fibonacci ~ Fibonačijev niz, matematički niz u kome zbir prethodna dva broja u nizu daje vrednost sledećeg člana (npr. 0, 1, 1, 2, 3, 5, 8, 13, 21, ...); koristili su ga mnogi kompozitori 20-og veka, posebno Béla Bartók za određivanje različitih elemenata kompozicije ⇔ *SEQUENCE* ▶ Fibonacci sequence;
 - twelve-tone/note ~ - dodekafonski niz/serija, dvanaestotonski niz/serija ⇔ *ROW* ▶ twelve-tone/note row
- serioso ⇔ seriously
- serious /'sɪəriəs/ [adj] (u muzici, književnosti i sl.) ozbiljan, seriozan (obično u značenju: »koji nije opšte popularan)

seriously /'sɪəriəslɪ/ [adv] (kao instrukcija za izvođače) ozbiljno, ozbiljno ⇔ *CON* ▶ *con serietà*; *serioso*

sermon /'sɜ:mən/ [n] propoved

serpent /'sɜ:pənt/ [n] serpent, srednjovekovni drveni duvački basovski instrument, sa usnikom kao limeni duvački instrument i bočnim rupicama kao drveni duvački instrument

service /'sɜ:vis/ [n]

[1] (crkveni) obred:

- Great ~ - anglikanska služba u bogatijoj muzičkoj obradi;
- evening ~ ⇔ *PRAYER* ▶ evening prayer;
- requiem ~ - parastos ⇔ *OFFICE* ▶ office for the dead;
- short ~ - anglikanska služba u skromnijoj muzičkoj obradi ① *see*: *DIVINE SERVICE* [2];

[2] služba;

[3] usluga

sesqui- /'seskwɪ/ [pref] jedan ipo

sesquialtera ⇔ hemiola

sesquicentenary /,seskwɪ'sen'ti:nəri/ [n] stopedesetogodišnjica

sesquiflat ⇔ flat-and-a-half

sesquisharp ⇔ sharp-and-a-half

sesquitone /,seskwɪ'təʊn/ [n] interval od tri polustepena ⇔ *THIRD* ▶ minor third

session /'seʃən/ [n] svirka

sestet /se'stet/ [n] šesterac, metrički stih sa šest stopa

sestina /se'sti:nə/ [n] sestina:

[1] pesma od šest strofa sa po šest stihova i jednim dodatkom od tri stiha;

[2] (u 16. veku) akord koji se sastojao iz oktave, kvinte, kvarte, velike terce, male terce (C C G C E G), sa međusobnim odnosom u proporciji 1:2:3:4:5:6

sestole[t] ⇔ sextuplet

set¹ /set/ [n]

[1] dekor i rekvizite (za pozorišnu predstavu ili film);

[2] set, mesto snimanja;

[3] set, komplet, garnitura:

- ~ of scores – komplet partitura;
- ~ of strings: 1) ⇔ stringing; 2) više žica naštimovanih na isti ton (na starim trzalačkim instrumentima, klaviru i sl.);
- ~ of theme entries – odsek u fugi u kome svi glasovi donose temu po jedanput;

- ~ of valves – skup ventila na limenom duvačkom instrumentu ⇔ mechanism;

[4] set/grupa od 12 nota koje obuhvataju sve tonove dvanaestonske skale (kao u dvanaest-tonskoj teoriji komponovanja);

[5] grupa muzičkih elemenata koji čine određenu tehniku komponovanja;

[6] standardizovani paket instrumentalnih deonica:

- complete ~ - duvački set (→ wind set) plus standardni minimalni broj gudača;
- wind ~ - duvački set (po jedan od svih duvača, drvenih i limenih) i perkusije;

set² /set/ [v]

[1] postavljati, nameštati: ~ a text to music – komponovati na tekst, »ozvučiti« tekst;

[2] odrediti (vreme nekog događaja): *Has the date for the concert been set yet?*

setting /'setɪŋ/ [n]

[1] ambijent, okruženje u kome se nešto dešava ⇔ *ambience* [2];

[2] podeok (na nekom aparatu);

[3] settings *pl.* ① *see*: *SCENERY* [2]

set-up /'setʌp/ [n] kompletna garnitura udaraljki u džezu ① *see*: *BATTERY*, *DRUMS*, *DRUM SET*, *TRAPS*

seven /'sevən/ [number] sedam, 7:

- 7 ⇔ *CHORD* ▶ *SEVENTH CHORD* ▶ DOMINANT SEVENTH CHORD;
- ⁺⁷ ⇔ *CHORD* ▶ *SEVENTH CHORD* ▶ AUGMENTED SEVENTH CHORD;
- ^{-7b5} ⇔ *CHORD* ▶ *SEVENTH CHORD* ▶ HALF DIMINISHED SEVENTH CHORD;
- ^{°7} ⇔ *CHORD* ▶ *SEVENTH CHORD* ▶ DIMINISHED SEVENTH CHORD;
- ^{Δ7} ⇔ *CHORD* ▶ *SEVENTH CHORD* ▶ MAJOR SEVENTH CHORD;

seventeenths /'sevən'ti:nθ/ [n] interval od dve oktave i terce

seventh /'sevənθ/ [n] septima, interval kod koga je viši ton sedmi od nižeg:

- added ~ - velika ili mala septima dodata završnom toničnom trozvuku u džezu i zabavnoj muzici;
- augmented ~ – prekomerna/povećana septima, septima kod koje je razmak između tonova dvanest polustepenova, npr. *ce-his* → *abbr.* *A7*;
- diminished ~ - umanjena septima, septima kod koje je razmak između tonova

devet polustepenova → *abbr.* d7;

- dominant ~ - dominantna septima (durski kvintakord + mala septima);
- major ~ - velika septima, septima kod koje je razmak između tonova jedanest polustepenova, npr. ce-ha → *abbr.* M7;
- minor ~ - mala septima, septima kod koje je razmak između tonova deset polustepenova, npr. ce-be → *abbr.* m7;
- Mixolydian ~ - miksolidijska septima

severe /sɪ'vɪə/ [adj] strog, ozbiljan, oštar
 severally /sɪ'vɪəli/ [adv] (kao instrukcija za izvođače) strogo, ozbiljno, oštro ⇔ *CON* ▶ con severità

sevillana /sə'vɪljənə/ [n] seviljana:

[1] andaluzijski narodni ples karakterističan po svojoj gracioznosti, živosti, dinamičnosti i fleksibilnosti; uglavnom se izvodi u paru formiranom od muškarca i žene ili dve žene; danas se najčešće sastoji od četiri dela različitih koreografija, a između kojih je kratka pauza; najznačajniji koraci su tzv. prolazi, suočavanje i završetak, a ritam je 3/4, u kome je prvi udarac jak, dok su druga dva malo slabija;

[2] muzika za istoimeni ples

sextet /,seks'tet/ [n] sekstet:

[1] kompozicija sa šest samostalnih i međusobno ravnopravnih deonica; najpoznatiji seksteti u instrumentalnoj muzici su oni za dve violine, dve viole i dva violončela (J. Brahms, op. 18 i 36 i A. Dvořák, op. 48), kao i za gudački kvartet i dva roga, odnosno za dva klarineta, dva roga i dva fagota (L. van Beethoven, op. 81 b i 71);

[2] ansambl od šest izvođača (instrumentalista ili pevača, a *cappella* ili uz instrumentalnu pratnju) koji izvode kompozicije pod istim nazivom: piano ~ - klavirski sekstet; string ~ - gudački sekstet;

[3] (u džezu) obično bubnjarski komplet, kontrabas ili električni bas i bilo koja kombinacija koju čine gitara, truba, saksofon, klarinet i/ili trombon

sextole[t] ⇔ sextuplet
 sextuplet /,seks'tʌplɪt, -'tʌplɪt, -'tju-, 'seks'tʌplɪt, -tju-/ [n] sekstola, grupa od 6 ritmički jednakih nota koje se izvode na jednu jedinicu mere u kojoj je kompozicija ⇔ sextolet, sestole[t]
sf *abbr.* → sforzato, sforzando

sff *abbr.* → sforzatisissimo
sffz *abbr.* → sforzatisissimo
 sforzando ⇔ sforzato
 sforzatisissimo /,sfo:'tsɑ:ti:si:məʊ/ [adj, adv] sforzatisimo → *abbr.* sff, sffz
 sforzato /sfo:'tsɑ:təʊ, It. sfo:'tsɑtə/ [adj, adv] sforcato, muzička oznaka za dinamičko naglašavanje jednog tona ili akorda; beleži se sa >, <, ^ (iznad ili ispod note) → *abbr.* sf, sfz;

- ~ pianissimo - dinamička oznaka: od jakog i naglašenog do pijanisima → *abbr.* sfpp
- ~ piano - dinamička oznaka: od jakog i naglašenog u tiho → *abbr.* sfp

sfp *abbr.* → sforzato piano
sfpp *abbr.* → sforzato pianissimo
sfz *abbr.* → sforzato, sforzando
 shade ⇔ nuance
 shadow /'ʃædəʊ/ [n] senka: sound/acoustic ~ - zvučna senka
 shag /ʃæg/ [n] šeg («čupavo»), ples koji potice od Čarlstona, SAD; obično se igra uz brzu sving muziku uz puno poskakivanja; brz i energičan ples koji se često pojavljuje u američkim crtaćima, gde se plesni par međusobno dodiruje licem i gornjim delom tela, dok se njihove noge kreću brzo pod njima

shake¹ /ʃeɪk/ [n]
 [1] triler ⇔ TRILL:

- ~ with termination ⇔ TRILL ▶ trill with termination;
- chain of ~s - lanac trilera, niz trilera;
- half ~ ⇔ MORDENT ▶ inverted mordent;
- major ~ ⇔ TRILL ▶ major trill;
- minor ~ ⇔ TRILL ▶ minor trill;
- open ~ ① see: MORDENT;
- semitone ~ ⇔ TRILL ▶ minor trill;
- turned ~ ⇔ TRILL ▶ turned trill;
- whole-tone ~ ⇔ TRILL ▶ major trill;

[3] drmanje, trešenje

shake² /ʃeɪk/ [v] tresti, drmati, (pro)mućkati, protresati
 shakers ⇔ IDIOPHONES ▶ shaken idiophones
 shakuhachi /ʃak'u'hatʃi:/ [n] šakuhači, vrsta japanske flaute od bambusa, a u novije vreme i od drveta ili plastike, čije ime u prevodu znači „1,8 stopa“ [oko 55 cm], što se smatra njenom standardnom dužinom, mada se javlja u različitim varijantama; prisutna i u zapadnoj pop muzici 1980-ih: Tangerine Dream, Sade,

- Enigma... ⇔ minteki
- shallot /ʃə'ləʊt/ [n] grlo/žleb (na jezičastim orguljskim sviralama) ⇔ eschalot
- shalm ⇔ shawm
- shamisen /'ʃæmɪ,sen/ [n] šemisen, samisen, vrsta japanske dugovrate laute bez pragova, sa tri žice ⇔ samisen, sangen: Gidayu ~ - najveći instrument iz porodice šemisena SHAMISEN →
- shank /ʃæŋk/ [n] zvučalo, resonator jezičastih orgulja ⇔ bell [4], resonator
- shape /ʃeɪp/ [n]
- [1] (fizički) oblik: *Some early pianos had shapes and designs that are no longer in use. (... imali su oblik i dizajn koji se više ne sreću.);*
- [2] forma (fizička/psihička): to be in a (very) good ~ - biti u (vrlo) dobroj formi; to be out of ~ - ne biti u formi ① *see: PRACTICE¹ [1]* ▶ belget out of practice;
- [3] stanje: *This used piano is in very good shape. (Ovaj polovni klavir je u veoma dobrom stanju.)* ⇔ condition [2]
- sharp¹ /ʃɑ:p/ [n] povisilica:
- double ~ - dvostruka povisilica ① *see illus: ACCIDENTALS;*
 - natural ~ - razrešilica-povisilica, predznak koji se koristi posle dvostruke povisilice da bi se razrešila jedna povisilica;
 - ~and-a-half - povisilica koja notu uz koju stoji povišava za stepen ipo (nekada se obeležava i sa dve vertikalne i tri dijagonalne crtice)
- sharp² /ʃɑ:p/ [adj] povišen ⇔ sharpened: ~ note - povišena nota
- sharp[en] /'ʃɑ:pən/ [v]
- [1] povisiti (ton pomoću povisilice) ⇔ raise;
- [2] oštriti, izoštravati
- sharpened /'ʃɑ:pənd/ [adj] povišen (povisilicom) ⇔ sharp²: ~ note - povišena nota
- sharpening /'ʃɑ:pənɪŋ/ [n] povišavanje (note povisilicom)
- sharps ⇔ KEYS ▶ black keys
- shawm /ʃɑ:m/ [n] šamaj (srednjevekovni i renesansni instrument iz porodice drvenih duvačkih instrumenata sa dvostrukim jezičkom sa rasponom oko dve oktave; preteča moderne oboe ⇔ shalm)
- shell /ʃel/ [n]
- [1] plašt (školjka) bubnja ⇔ body [2];
- [2] kotao (deo timpana);
- [3] bočna daska (kod klavira) ⇔ rim [3], side [2]
- sheng /ʃen/ [n] šeng, vrsta usnih orguljica, najstrijii kineski duvački instrument (star preko 3000 godina) koji je imao značajnu ulogu i u razvoju zapadnih muzičkih instrumenata (posebno koncertine, harmonike i usne harmonike); sastoji se od rezonatora u koji je utaknuto više bambusovih štapića razne dužine; svira se duvanjem u cev sa jezičkom ⇔ Chinese mouth organ, Chinese pinpipe
- shepard's reed flute ⇔ duduk
- shift¹ /ʃɪft/ [n]
- [1] shift[ing] - promena pozicije ⇔ CHANGE ▶ change of position;
- double ~ ⇔ POSITION ▶ fourth position;
 - full ~ ⇔ POSITION ▶ third position; whole shift;
 - half ~ ⇔ POSITION ▶ second position;
 - whole ~ ⇔ full shift;
- [2] tonalni skok; promena ⇔ transition, change
- shift² /ʃɪft/ [v] transponovati; premestiti; menjati ① *see: TRANSPOSE*
- shimmy¹ /'ʃɪmi/ [n] šimi: društveni ples u 2/4 ili *alla breve* taktu; za vreme I svetskog rata popularan u SAD-u, a potom i u Evropi, karakterističan po snažnom kretanju ramena i/ili kukova napred-nazad; uveden i u umetničku muziku (Hindemith *Suita op. 26*; Gros: *Plesna svita op. 20*);
- shimmy² /'ʃɪmi/ [v, ps & pp: shimmied, pres. part.: shimmying; 3^d person pres. simple: shimmies] igrati šimi; igrati uz snažno kretanje ramena i/ili kukova napred-nazad
- shivaree ⇔ caterwauling
- shoegaze /'ʃu:geɪz/ [n] šugejz, podžanr alternativnog roka koji se javlja u Britaniji krajem 1980-ih i traje do sredine 1990-ih, dostigavši zenit 1990. i 1991. godine; tipičan po prepoznatljivim efektima ritam gitara i jedinstvenim vokalnim melodijama; najistaknutiji predstavnici žanra: My Bloody Valentine, Loop, Cocteau Twins, Catherine Wheel, Ride, itd.
- shoes /ʃu:z/ [n] cipele: balet ~ ⇔ BALLET ▶ ballet slippers
- shofar /'ʃəʊfɑ:, ʃə'fɑ:/ [n, pl. shofars, shophars, shofroth, shophroth -'frɒt/] šofar, starojevrejski rog na kome se mogu izvesti samo dva tona; od pradavnih vremena

primjenjivao se u bogoslužjenju; prema Bibliji, imao je magičnu moć; u vojsci služio kao signalni instrument ⇔ shophar

shop /ʃɒp/ [n] prodavnica ⇔ store: music ~ ⇔ STORE ▶ music store

shophar ⇔ shofar

shoulder /'ʃəʊldə/ [n]

[1] rame: violin/viola ~ rest – naslon za rame (za violinu/violu);

[2] donji, prošireni deo vrata kod gudačkih i trzalačkih instrumenata koji se pričvršćuje na korpus ⇔ NECK [1] ▶ neck bracket

shout¹ /ʃaʊt/ [n]

[1] povik, usklik, vika, klicanje;

[2] način pevanja čest u afroameričkim crnačkim duhovnim pesmama (gospel, bluz i sl.)

shout² /ʃaʊt/ [v] vikati, viknuti; klicati; dozivati

show /ʃəʊ/ [n] predstava, šou ⇔ performance

[1]; dumb ~ ⇔ pantomime [1]

show business /'ʃəʊ 'bɪznɪs/ [n] estrada, šou biznis, poseban oblik popularne scenske delatnosti: različiti zabavni programi, obično nižeg estetskog nivoa ⇔ INDUSTRY ▶ entertainment industry; showbizz

showbiz ⇔ show business

show(wo)man /'ʃəʊ(wu)mən/ [n, pl. show(wo)men] zabavljač(ica)

shriek¹ /ʃri:k/ [n] krik, vrisak ⇔ cry

shriek² /ʃri:k/ [v] vrisnuti, vrištati, urlati

shrill /ʃrɪl/ [adj] piskav, kreštav

shuffle /'ʃʌfl/ [n] šafl:

[1] ples nastao krajem 1980-ih na melburnskoj andergraund rejev muzičkoj sceni ⇔ Melbourne shuffle;

[2] oštro punktirani ritam pratnje u triolama u svingu 1920-ih, a 1950-ih i 1960-ih čest u R&B-u, soulu i roku

shutters /'ʃʌtəz/ [n] pl. žaluzine (na orguljama)

sibilant /'sɪbɪlənt/ [n] (u fonetici) sibilant, piskavac, šuštavac, šuštavi glas (u engleskom: /s/, /ʃ/, /z/ /ʒ/)

siciliano (alt. siciliana) /sɪ'sɪlɪ'ɑ:nəʊ ,sɪtʃɪ'ljɑ:nəʊ/ [n, pl. sicilianos] sičilijana, stara sičilijanska igra u 6/8 taktu

side /saɪd/ [n] [1] strana, stranica; [2] ⇔ shell [3]; [3] (sides) ⇔ ribs [1]

side-beat /'saɪd,bɪ:t/ [n] pokret ruke u stranu pri dirigovanju/taktiranju

side-fills /'saɪd,fɪlz/ [n] žanrovski izraz za monitor zvučnike postavljene na bini kako bi izvođačima

omogućili da čuju sami sebe

side-holes ⇔ finger-holes

sideman /'saɪd,mæn, -mən/ [n, pl. sidemen] muzičar velikog džez orkestra koji najčešće nema solistički nastup, već samo donosi svoju deonicu iz partiture

sideways /'saɪd,weɪz/ [adv] u stranu, postrance

sigh ⇔ springer

sight /saɪt/ [n] vid, vidljivost; pogled

sight-line /'saɪt,lɑɪn/ [n] granica vidljivosti scene sa bilo kog sedišta u pozorištu/dvorani i sl.; uzima se u obzir prilikom izrade scenografije i režiranja mizanscena, kako bi svako u gledalištu bio u stanju da vidi sve scene od vitalnog značaja

sight-playing /'saɪt,pleɪŋ/ [n] sviranje s lista, sviranje *a prima vista* ⇔ playing at sight

sight-read /'saɪt,rɪd/ [v] čitati s lista, čitati *a prima vista* ⇔ *a prima vista*, READ ▶ read at sight

sight-reading /'saɪt,rɪ:dn̩/ [n] čitanje s lista, čitanje *a prima vista* ⇔ reading at sight; silent ~ - »unutrašnji« sluh, sposobnost veoma iskusnih muzičara da samim gledanjem partiture u glavi čuju kompoziciju bez pevanja ili sviranja

sight-singing /'saɪt,sɪŋɪŋ/ [n] pevanje s lista, pevanje *a prima vista* ⇔ singing at sight

sights /'saɪts/ pl.

[1] načini čitanja kantus firmusa pri improvizaciji foburdona [*mene* (srednji glas) počinje za kvintu, a treble (gornji glas) za oktavu više] ⓘ see: FABURDEN;

[2] znamenitosti (nekog mesta)

sign¹ /saɪn/ [n]

[1] znak, oznaka;

- chromatic ~s ⇔ chromatics, accidentals;
- close repeat ~ ⇔ BAR-LINE ▶ left-repeat bar-line;
- conductor's ~ ⇔ cue [1];
- dynamic ~/mark – dinamička oznaka;
- end-repeat ~ ⇔ BAR-LINE ▶ left-repeat bar-line;
- interpretation ~s – oznake za izvođenje, oznake za interpretaciju ⇔ EXPRESSION ▶ expression marks;
- manual ~s – fonomimija, fonomimika, u muzičkoj nastavi prema tzv. funkcionalnim metodama, predočivanje visinske razlike među tonovima pomoću pokreta ruke;
- notational ~ – notacioni znak;

- open repeat ~ ⇔ *BAR-LINE* ▶ left-repeat bar-line;
 - paralinguistic ~s – paralingvistički znakovi, znakovi koji se glasom i drugim načinima šalju uz verbalnu poruku: emocionalni ton, visina, jasnoća brzina, glasnoća točnost i pauze u govoru;
 - repeat end ~ ⇔ *BAR-LINE* ▶ left-repeat bar-line;
 - repeat start ~ ⇔ *BAR-LINE* ▶ right-repeat bar-line;
- [2] ⇔ mark
- sign² /sain/ [v]
- [1] potpisati, parafirati;
- [2] komunicirati jezikom znakova/jezikom gluvonemih;
- [3] angažovati (potpisivanjem ugovora): *The orchestra signed a new player. (Orkestar je angažovao novog izvođača po ugovoru.)*
- sign singing /'sain,siŋiŋ/ [n] pevanje (obično na matricu ili sl.) korišćenjem jezika znakova gluvonemih
- signature /'sɪɡnətʃər, -tʃʊər/ [n]
- [1] znak, oznaka ⓘ see: KEY SIGNATURE; TIME SIGNATURE;
- [2] potpis
- sihu (*alt.* si hu) /'sihu/ [n] sihu, kineski dugovrati žičani instrument sa četiri žice i rezonatorom prekrivenim pitonovom, kravljom ili ovčjom kožom (u Mongoliji poznat pod imenom *Khuurchir*)
- siku /'sɪku/ [n] siku, instrument sličan antari (do toga da ga pojedini istraživači poistovećuju sa njom); sastoji se od dva niza cevi od trske zatvorenih na jednom kraju i isečenih na dužine koje daju tonove dijatonske G-dur lestvice (bez polustepena); dužina cevi varira od svega 2 cm do čak 2 m, a svira se u Boliviji, južnim planinskim delovima Perua, severnom Čileu i severozapadnoj Argentini.
- sil /sɪl/ [n] sil, velika tibetanska činela
- silence /'saɪləns/ [n] [1] tišina; [2] ⇔ rest
- silk-stocking /'sɪlk'stɒkɪŋ/ [n] osoba koja se luksuzno oblači, osoba koja je uvek "napirilitana": ~ district – luksuzni ("fensi") kvart/deo grada
- sim *abbr.* → simile
- similar /'sɪmlə/ [adj] sličan
- similarity /,sɪmɪ'lærɪti/ [n, pl. similarities] sličnost
- simile /'sɪmɪlɪ/ [adv] oznaka da se određeni deo kompozicije izvodi isto kao i prethodni; može se odnositi na ponavljanje notnog teksta, određene muzičke figure, prstometa, artikulacije, dinamike i sl. → *abbr.* sim.
- simple /'sɪmpəl/ [adj]
- [1] jednostavan;
- [2] bez ukrasa, neukrašen (npr. *simple style* vs. *florid style*);
- [3] ne preko jedne oktave (npr. *simple interval* vs. *compound interval*);
- [4] čist, bez alikvota;
- simplex /'sɪmpleks/ [adj] simpleks, termin koji u srednjovekovnoj muzičkoj teoriji ima različita značenja, ali uvek podrazumeva nešto jednostavno/prosto za razliku od složenog: *simplex organum, simplex breve* i sl.)
- simplicity /sɪm'plɪsɪti/ [n] jednostavnost: with ~ - (kao instrukcija za izvođače) jednostavno ⇔ *CON* ▶ *con semplicità*
- simultaneity /,sɪmltə'neɪti/ [n] istovremenost, simultanost
- simultaneous /,sɪml'teɪniəs/ [adj] istovremen, simultan
- simultaneously /,sɪml'teɪniəsli/ [adv] istovremeno, simultano
- sin. *abbr.* → sinistra
- sinding /'sɪŋdɪŋ/ [n] sinding, zapadnoafrička harfa sa pet žica napravljena od kudelje
- sine¹ /sain/ [n] sinus: ~ tone – sinus-ton
- sine² /'sain/ [prep] *Lat.* bez; oznaka za pauzu u ranoj tabulaturi za instrumente sa klavijaturom
- sinfonia /,sɪnfə'niəl/ [n, pl. sinfonias, sinfonie /-'niɛɪ/ (u periodu ranog baroka, sredinom 17. veka) termin koji se koristio kao sinonim za kanconu ili sonatu; krajem 17. i u 18. veku, temin se posebno koristio kao naziv za orkestarske uvode u opera i kantate; ~ concertante - koncertantna simfonija, u 18. veku kompozicija za više solističkih instrumenata i orkestar, najčešće trostavačna sa varijacijskim završnim stavom; u 20. veku neki kompozitori upotrebljavaju ovaj naziv za kompozicije u kojima je solo instrument čvršće povezan sa orkestrom nego u običnom koncertu; najpoznatiju koncertantnu simfoniju (za violinu i violu) napisao je W. A. Mozart (KV 364)
- sinfonieta /,sɪnfən'jetə, -fəʊn-/ [n] sinfonijeta:
- [1] kratka simfonija; simfonija manjih razmera, ležernijeg, vedrijeg sadržaja, komponovana za simfonijski ili kamerni orkestar, a nekad i

samo za gudački sastav; najpoznatije simfonijete komponovali su Reger, Mjaskovski, Prokofjev, Janáček, Roussel, Martinů, Britten i dr.;

[2] manji simfonijski orkestar koji se obično specijalizuje za izvođenje poznatih klasičnih dela ili salonske muzike

sing /sɪŋ/ [v]

[1] pevati, otpevati;

- ~ about/of sth – pevati o nečemu;
- ~ a different tune – pevati drugu pesmu, promeniti ploču: *He'll soon sing a different tune after I tell him a few things. (Pevaće on drugu pesmu kada mu budem rekla neke stvari);*
- ~ along (with) – pevati s nekim (ko već peva): *If you know the words, sing along with me. (Ako znaš reči, pevaj samnom); She started singing along with the song on the radio (Počela je da peva uz pesmu sa radija);*
- ~ away – oterati/rasterati pesmom: *It's kind of late. Time for John to sing the guests away (Malo je kasno. Vreme da Džon rastera goste pevanjem);*
- ~ a scale – otpevati skalu;
- ~ a song – [ot]pevati pesmu;
- ~ at a concert – pevati na koncertu;
- ~ at sight – pevati s lista, pevati *a prima vista* ⇔ sight-sing;
- ~ at the top of one's voice – pevati iz sveg glasa, koliko te grlo nosi; raspevavati se;
- ~ bass – pevati bas;
- ~ flat – pevati prenisko, distonirati;
- ~ for/to sb – pevati nekome;
- ~ in chorus – pevati u horu;
- ~ in the nose – pevušiti/mumlati melodiju za sebe (kroz nos);
- ~ in tune – pevati "čisto", skladno ili intonativno precizno;
- ~ off – (ot)pevati s lista;
- ~ off pitch ⇔ sing out of tune;
- ~ out 1) dreknuti, razderati se: *If you see anything interesting, sing out (Viči ako vidiš nešto interesantno);* 2) pevati jače ① see: SING UP; ~ out of time – pevati u pogrešnom tempu;
- ~ out of tune – falširati, distonirati, pevati "nečisto", neskladno ili intonativno neprecizno ⇔ sing off pitch; TUNE ▶ be

out of tune ① see: CLINKER ▶ HIT A CLINKER; PLAY OFF PITCH/OUT OF TUNE;

- ~ (sb) down – naružiti nekoga u pesmi;
- ~ (sb) into tears – ganuti pesmom do suza;
- ~ sb to sleep – uspavati nekoga pesmom;
- ~ sharp – pevati previsoko, distonirati;
- ~ softly/loudly – pevati tiho/jako, glasno;
- ~ someone's praises – dizati nekoga u nebesa, pevati hvalospeve: *After the show, all the critics sang her praises. (Posle nastupa, svi kritičari su je obasuli hvalospevima.);*
- ~ up Br. (Am. sing out) – pevati jače: *Please sing up, the people at the back can't hear you. (Molim te, pevaj jače, ljudi u zadnjim redovima te ne čuju.);*
- sight-sing ⇔ sing at sight

[2] cvrkutati (za ptice);

[3] biti pevljiv, pevati se: *these verses don't sing very well (... nisu baš pevljivi);*

[4] (fig.) pevati: *her heart sang with joy (srce joj je pevalo od radosti);*

[5] fijukati (vetar), zujati (glava, komarci), zvoniti (uši), strujati (voda)

singable /'sɪŋəbl/ [adj] pevljiv, pogodan za pevanje, lak za pevanje

sing-along /'sɪŋə,lɔŋ/ [n] grupno pevanje ⇔ SINGING ▶ group singing, community singing

singer /'sɪŋə/ [n] pevač(ica) ⇔ vocal[ist], chanter [1]:

- ~ by ear – pevač po sluhu;
- concert ~ - koncertni pevač(ica);
- falsetto ~ ⇔ falsettist;
- lead[ing] ~ - pretpevač (u narodnoj, horskoj izvođačkoj praksi): pevač koji započinje, a zatim hor prihvata) ⇔ principal singer;
- harmony ~ ⇔ VOCAL[IST] ▶ backing singer;
- pop/rock ~ - pevač(ica) zabavne/rok muzike;
- opera ~ - operski pevač/pevačica;
- principal ~ ⇔ leading singer;
- street ~ - ulični pevač ① see: BUSKER;
- throat ~ - grleni pevač

singing /'sɪŋɪŋ/ [n] pevanje: ~ by memory/by heart – pevanje napamet (bez pomoći partiture); ~ off pitch/out of tune –

distoniranje:

- ~ at sight ⇔ sight singing;
- ~ glasses ⇔ musical glasses;
- ~ school – škola pevanja;
- alternate ~ - nazmenično pevanje dva hora ili delova jednog hora tokom verskog obreda;
- antiphonal ~ ⇔ antiphony;
- choral ~ - horsko pevanje;
- community ~ ⇔ sing-along;
- group ~ ⇔ sing-along;
- nasal ~ - nazalno pevanje;
- prima vista ~ ⇔ sight singing;
- scat ~ - (u džezu) „skat“ pevanje, pevanje najčešće besmislenim slogovima ("bap ba dee dot bwee dee") uz melodijsku i ritmičku improvizaciju kojom pevač svojim glasom "kreira" ekvivalent instrumentalne solo partije ① *see*: VOCALESE;
- sight singing – pevanje s lista ⇔ singing at sight, prima vista singing;
- throat ~ - grleno pevanje;
- wordless ~ - pevanje bez reči

single¹ /'sɪŋɡəl/ [n] singl (ploča)

single² /'sɪŋɡəl/ [adj] samo jedan, pojedinačan; jednostruk

single act play ⇔ one-act play

singspiel /'sɪŋspi:l, Ger. 'zɪŋspil/ [n, pl. singspiele] zingšpil, nemački operni žanr koji se razvija sredinom 18. veka kao muzičko-scensko delo karakteristično po dijalozima koji se smenjuju sa pesmama, baladama i arijama; libreto mu je često u dijalektu, a sadržajno na jednostavan i vedar način obrađuje biblijske i tekstove iz antičke književnosti, pa i narodne priče i bajke i događaje iz svakodnevice; pojavio se u Nemačkoj oko 1700. kao tamošnji naziv za italijanski izraz *dramma per musica*; srodan je francuskoj *opérette* i engleskoj *ballad opera*

singular /'sɪŋɡjʊlə/ [adj] jedinstven, izuzetan: ~ vocal interpretation – jedinstvena vokalna interpretacija; ~ instrument – jedinstveni instrument

sinistra ⇔ sinistral [1]

sinistral /'sɪnəstrəl/ [adj] ① *opposite*: DEXTRAL [1] levi → sin.; [2] levoruki

sintir /'sɪntɪr/ [n] sintir, žičani instrument poreklom iz zapadne i severne Afrike; vrsta laute veličine gitare sa tri žice i rezonatorom preko koga je

razapeta kamilja koža koja ima istu akustičku funkciju kao membrana na bendžu; vrat je običan štap preko koga su razvučene jedna kratka i dve duge žice koje proizvode vrlo perkusivni zvuk ⇔ gimbri, guembri, hejhouj

siren /'saɪrən/ [n] sirena, akustički instrument koji se sastoji iz diska sa vencem rupica na jednakom rastojanju kroz koje struji mlaz kompresovanog vazduha: ~ wailing – zavijanje sirene;

sirtaki /sɪr'takɪ/ [n] sirtaki, temperamentni grčki ples; igra se u redu, pri čemu igrači drže ruke na ramenima svojih saigrača; stvorio ga je Mikis Teodorakis 1964. godine kao muziku za film Grk Zorba ⇔ syrtaki

sistrum /'sɪstrəm/ [n, pl. sistra /-trə/] sistrum, drevni idiofoni instrument, vrsta čegrtaljke koja se sastoji od metalnog elipsasto savijenog okvira sa praporcima koji su nanizani na metalne prutiće umetnuti u rupe na obruču; zvuk (sličan zvuku trianglera) se proizvodi trešenjem; primjenjivao se u obredima u čast boginje Izide

sit /sɪt/ [v] sestiti, sedeti

sitar /sɪ'tɑ:r/ [n] sitar, drevni indijski žičani trzalački instrument persijskog porekla, vrsta laute dugog vrata sa 16-20 pomičnih pragova, kruškastim rezonatorom i 3-7 glavnih i 10-ak rezonantnih žica; svira se okidanjem žica trzalicom ili nožima desne ruke

sitcom ⇔ COMEDY ▶ situation comedy

six-five ⇔ CHORD [2] ▶ six-five chord

six-four ⇔ CHORD [2] ▶ six-four chord

six-three ⇔ CHORD [2] ▶ sixth chord

sixth /sɪksθ/ [n] seksta, konsonantni interval između dva tona u dijatonskom nizu; može biti velika (sadrži četiri cela i jedan polustepen) i mala (tri cela i dva polustepena); hromatskim povišenjem gornjeg, ili sniženjem donjeg tona velika seksta postaje prekomerna, a sniženjem gornjeg, ili povišenjem donjeg tona mala seksta postaje umanjena:

- Aeolian ~ – eolska seksta;
- added ~ – dodata seksta;
- augmented ~ – prekomerna/povećana seksta, seksta kod koje je razmak između tonova deset polustepenova (ce-ais) → *abbr.* A6;
- diminished ~ – umanjena seksta, seksta kod koje je razmak između tonova sedam polustepenova (ce-asas) → *abbr.* d6;

- Dorian ~ - dorska seksta;
 - greater ~ - arhaični naziv za veliku sekstu;
 - Landino ~ ⇔ *CADENCE* ▶ Landini cadence;
 - major ~ - velika seksta, seksta kod koje je razmak između tonova devet polustepenova (ce-a) → *abbr.* M6;
 - minor ~ - mala seksta, seksta kod koje je razmak između tonova osam polustepenova (ce-as) → *abbr.* m6;
 - Napolitan ~ - napolitanska seksta
- sizzle¹ /'sɪzəl/ [n] cičanje, pištanje
sizzle² /'sɪzəl/ [v] cičati, pištati
- ska /ska:/ [n] ska, muzički žanr koji spaja elemente menta, kalipsa, američkog džez-a i R&B-a; nastao na Jamajci 50-ih godina 20-og veka kao prethodnik rokstedi i rege muzike; najveće zasluge za popularizaciju ska muzike imali su muzički producenti Coxson i Dodd i Prince Buster, koji ritamski naglasak prebacuju sa prve i treće na drugu i četvrtu dobu takta, što je ritamski obrazac sa dotad neuobičajenim rasporedom naglasaka; karakteristično za ska je to što se više izvodio na plesnim podijumima nego što se snimao u studiju, a uobičajeni orkestar, s naglašenim ritmom i mnogo duvača, činilo je između 10 i 20 svirača:
- first wave ~ - prvi talas ska, originalna jamajska scena 1960-ih godina;
 - second wave ~ - drugi talas ska, engleski dvotonski ska s kraja 1970-ih;
 - third wave ~ - treći talas ska koji je počeo 1980-ih, a svoju popularnost u SAD dostigao tokom 1990-ih
- skacore /'ska:kɔ:/ [n] skakor, fuzija hardkor pank-a i ska pank-a
- skald ⇔ scald
- skank¹ /skæŋk/ [n] skank, oblik plesa rasprostranjen u ska, skakor i hardkore punk kulturi; izvodi se tako što plesač naizmenično ispred sebe diže levu i desnu nogu, stisnutih šaka i podignutih laktova; desna ruka dolazi napred kada i leva noga, tj. leva ruka kada i desna noga
- skank² /skæŋk/ [v] igrati skank
- sked /skæd/ [n] (kolokvijalno) raspored, program (→ schedule)
- skene /'ski:ni:/ [n, pl. skenai /ski:nai/] u klasičnom grčkom pozorištu, objekat iza scene sa prednjim i bočnim vratima kroz koja su glumci ulazili i izlazili; veruje se da je služila i za odlaganje kostima i rekvizita
- sketch¹ /sketʃ/ [n] (kompoziciona) skica ⇔ draft
sketch² /sketʃ/ [v] skicirati
- skiffle /'skɪfl̩/ [n] »skifl«, muzički pravac usko povezan sa muzičkim sastavima koji su se služili improviziranim muzičkim instrumentima poput daske za pranje veša (za davanje ritma), češljevima sa papirom (umesto duvačkog instrumenta), metalnim kutijama (kao udaraljka), itd. ali i akustičkom gitarom i bendžom; u muzičkom smislu „skifl“ je bio mešavina džez-a, bluza, kantri muzike i folka; u Britaniji 1950-tih „skifl“ je bio ekvivalent za rokabiliju muziku; otac britanske „skifl“ muzike bio je Lonnie Donegan, muzičar sastava Trade Jazz
- skin /skɪn/ [n]
[1] koža:
- animal ~ - životinjska koža;
 - natural ~ - prirodna koža;
- [2] ⇔ drum-head
- skip¹ /skɪp/ [n] skok (melodijski, intervalski i sl.) ⇔ leap [1], jump
- skip² /skɪp/ [v, ps & pp skipped, pres. part. skipping] preskakati, preskočiti: *Do you think I can skip this exercise? (Misliš li da mogu da preskočim ovu vežbu?)*
- skip jive /'skɪp 'dʒaɪv/ [n] skip džajv, britanski ples koji se razvio prvenstveno iz lindi hopa (→ lindy hop); pleše se uz tradicionalni džez; bio na vrhuncu popularnosti 1950-ih i 1960-ih u londonskim džez klubovima
- skweee /skwi:/ [n] muzički stil poreklom iz Švedske i Finske; karakterističan po kombinovanju jednostavnih sint/čiptjun vodećih i bas linija sa fankom, R&B ili sličnim ritmovima; uglavnom instrumentalni stil
- slack /slæk/ [adj] nezategnut, labav ⇔ loose: ~ strings - olabavljene/nezategnute žice
- slam¹ /slæm/ [n] tresak
- slam² /slæm/ [v] tresnuti, zalupiti (vrata i sl.)
- slap /slæp/ [n] "slep", način sviranja na kontrabasu kada, zbog jačine trzanja, žica udara o vrat instrumenta
- slap & pop /'slæpən'pɒp/ [n] slap i pop, sestrinske tehnike sviranja basa koje se kombinuju; slap podrazumeva udaranje koštanim delom zgloba na palcu po žici, a pop povlačenje žice nakon čega se ona pušta da udari u pragove čime se dobija metalni, zvonki zvuk
- slapdash /'slæp,dæʃ/ [n] zbrzan, aljkav: a

slapdash performance

slapstick /'slæp,stɪk/ [n] [1] burleska, vrsta humora baziranog na jednostavnim, "fizičkim" šalama (npr. sudaranje, padanje, saplitanje i sl.) ① *see*: BURLESQUE; [2] ⇔ whip

slash /slæʃ/ [n] (kosa) crta

sleigh /sleɪ/ [n] saonice; ~ bells – praporci ⇔ jingle bells [1]

slentando /slen'tɑ:ndəʊ, /t. slen'tɑndɔ/ [adj, adv] postepeno usporavanje tempa

slide /slɑɪd/ [n]

[1] »cug« na trombonu i sl.; transverse spring ~ ⇔ VALVE ▶ ascending valve;

[2] u engleskoj muzičkoj terminologiji, ukras sličan *portamentu*;

[3] brzi prelaz između dva tona (terce ili kvarte);

[4] slajd, tehnika sviranja gitare koja se postiže tako što se, po okidanju jednog tona, »ukliza« u sledeći željeni ton; pick ~ - pik slajd, tehnika sviranja na gitari tipična za rok i metal žanrove kod koje se trzalicom uklizava duž vrata, najčešće prema glavi gitare ⇔ SCRAPE ▶ pick scrape;

[5] »šlajfer«, dvostruki, ređe višestruki predudar[ac] koji se postupno penje do glavne note (stari izrazi: elevation, slur)

sliders /'slɑɪdəz/ [n] *pl.* pomicaljke (u mehanizmu orgulja), pomične daske sa rupicama koje pri uključivanju odgovarajućeg registra otvaraju put vazdušnoj struji u svirale ① *see illus.*: ACTION [2] ▶ MECHANICAL ORGAN ACTION

slot /slɒt/ [n]

[1] prorez, usek, zasek;

[2] usek pri vrhu (orguljskih) svirala radi regulisanja visine tona; ~ cover – pomična daščica na useku pri vrhu (drvenih orguljskih) svirala

slotting knife ⇔ TUNING ▶ tuning knife

slow¹ /sləʊ/ [adj, adv: slower, slowest] (kao oznaka za tempo) sporo ⇔ lento:

- gradually getting ~er – postepeno usporavati (tempo);
- moderately ~ - umereno sporo ⇔ andante, PACE ▶ at a walking pace;
- very ~ - vrlo sporo ⇔ lentissimo

slow² /sləʊ/ [v] (~ down) usporavati ⇔ retard; ~ sb/sth down/up – usporavati nekoga/nešto

slowcore ⇔ sadcore

slow drag /'sləʊ,dræg/ [n] američki ples koji se obično igra uz bluz muziku

slow fox[trot] ['sləʊ 'fɒks,(trot)] [n] sloufoks(trot),

klasični ples koji se sastoji od naizmeničnih brzih (quick) i sporih (slow) koraka; karakterističan i prepoznatljiv po svom ritmu koji se može brojati na tipičan način: slow – quick – quick (sporo-brzo-brzo); karakteriše ga neprekidno, ravnomerno kretanje po plesnom podijumu kroz dugačke klizajuće korake; igra se u ritmu 4/4 ① *see*: FOXTROT

slur¹ /slɜ:/ [n]

[1] luk (kojim se povezuje više tonova različite visine koje treba izvesti legato);

[2] phrasing ~ ⇔ MARK ▶ phrase mark;

[3] ukras koji su upotrebljavali francuski klavsenisti u 18. veku, a izvodio se kao dugi silazni predudar;

[4] stari naziv za „šlajfer“ ① *see*: SLIDE [5]

slur² /slɜ:/ [v, *ps & pp* slurred, *pres. part.* slurring]

[1] vezati note lukom;

[2] odsvirati, otpjevati, izvesti vezano, bez prekida: *Slur these notes together (Veži ove note)*;

Small Euchologion ⇔ BOOK [1] ▶ Book of Needs

small mean /'smɔ:l ,mi:n/ [n] – druga žica na lauti ① *see*: TREBLE [6]; GREAT MEAN; COUNTERTENOR [2], TENOR [2], BASS [6]

smashups ① *see*: BASTARD POP

sminuendo ⇔ smorzando

smooth /smu:ð/ [adj] gladak, blag, miran: ~ transition – blagi prelaz

smorz *abbr.* → smorzando

smorzando /smɔ:'tʃɑ:ndəʊ, /t. zmɔr'tsɑndɔ/ [adj, adv] *It.* (kao oznaka za promenu tempa) postepeno usporavanje i utišavanje do potpunog gubljenja zvuka → smorz. ⇔ al niente, deficiendo, mancando, morendo, sminuendo

snap¹ /snæp/ [n] prasak, tresak, pucanj: Scotch ~ ⇔ RHYTHM ▶ Lombard(ic) rhythm

snap² /snæp/ [v, *p.s. & p.p.*: snapped, *pres. part.* snapping] pući, škljocnuti **IDM** ~ your fingers – pucnuti prstima

snapping /'snæpɪŋ/ [n] pucketanje: finger ~ - pucketanje prstima, kao perkusivni element muzike

snare /sneə/ [n] žica na donjoj opni doboša

snort¹ /snɔ:t/ [n] dahtanje, frktanje, brektanje

snort² /snɔ:t/ [v] dahtati, frktati, brektati

SO *abbr.* → symphony orchestra

sob¹ /sob/ [n] [1] ridanje, jecanje ⇔ whimper¹;

[2] ornament u sviranju laute sa »jecajućim« efektom

sob² /sɒb/ [v, ps. & pp. sobbed, pres. part. sobbing] ridati, jecati ⇔ whimper²

sobbing /'sɒbɪŋ/ [adj] jecajući ⇔ whimpering: ~ violins/flutes – jecajuće, plaćuće violine/flaute

soca /'səʊkə/ [n] soka, stil karipske muzike iz Trinidada i Tobaga; mešavina trinidadskog kalipsa (→ calypso) i indijskih muzičkih stilova i ritmova; iako su nekada uključivali veći broj indijskih instrumenata, današnji soka bendovi uglavnom čine bubnjar, basista, gitarista i hornista

social /'səʊʃəl/ [adj] društveni

society /sə'saɪəti/ [n] društvo:

- choral ~ ⇔ singing society;
- folk dance (and song) ~ - folklorno društvo;
- music ~ - muzičko društvo;
- performing rights ~ - udruženje za zaštitu izvođačkih prava → *acro.* PRS;
- singing ~ - pevačko društvo ⇔ choral society, CLUB ▶ glee club; GROUP [4] ▶ choral group

sociology /,səʊsɪ'ɒlədʒi/ [n] sociologija: ~ of music - sociologija muzike

sociomusicology /,səʊsɪ'ɒ'mju:zɪ'kɒlədʒi/ [n] sociomuzikologija

sock chorus ⇔ ride-out

socket /'sɒkɪt/ [n]

[1] burence, kruška kao deo klarineta ① *see:* BARREL;

[2] ⇔ boot [1]

soffit /'sɒfɪt/ [n] sofita (viseći deo scenskog dekora) ⇔ flies

soft /sɒft, sɔ:ft/ [adj, softer, softest]

[1] mek, mekan;

[2] tih ⇔ quiet; ① *opposite:* LOUD;

[3] nežan, prigušen

softly /'sɒftli, 'sɔ:ftli/ [adv] tiho, nežno ⇔ piano

software /'sɒftweə, 'sɔ:ft-/ [n] softver:

- audio production & recording ~ - softver za produkciju i snimanje zvuka;
- music writing ~ - softver za pisanje muzike

soh ⇔ sol

sol /sɒl/ nota sol - solmizacioni slog ⇔ soh, G [1]

solecism /'sɒlɪ'sɪzəm/ [n] solecizam, jezička greška, naročito u domenu pravilnog izgovora i sintakse

solemn /'səʊləm/ [n] svečan, zvaničan

solemnity /sə'lemnɪti/ [n] svečanost, formalnost: with ~ - (kao instrukcija za izvođače) u svečarskom duhu ⇔ *COM* ▶ con solennità

solfa/sɒl'fa:/ solmizacija:

- Lancashire ~ - solmizacija koja se zasniva na korišćenju samo četiri sloga u rastućem nizu: *fa - sol - la - fa - sol - la - mi - fa*, koja je kasnije postala poznata kao staroengleski sol-fa sistem;
- Norwich ~ - solmizacioni sistem koji je razvila Sarah Glover of Norwich (1785-1867); predstavljao osnovu sistema koji je promovisao John Curwen (1816-1880);
- tonic (sol-fa) – tonika sol-fa metoda

solfege ⇔ solfeggio

solfeggio /sɒl'fedʒɪəʊ/ (*alt.* solfege /sɒl'feʒ/) [n, pl. solfeggios, solfeggi /-dʒɪ/] solfeđo, (u nastavi muzike) vežbe za usavršavanje sluha i pevanja na prvi pogled (*prima vista*); najčešće se izvode na solmizacionim (*sol-fa*) i nekim drugim slogovima (bocedizacionjski, damenizacionjski, neutralni): to practice ~ - solfeđirati; GNU ~ - GNU solfeđo, besplatan kompjuterski program za vežbanje sluha

solid /'sɒlɪd/ [adj] čvrst, masivan, pun, tvrd: ~ body guitar – gitara sa punim telom (za razliku od šupljeg)

soliloquy /sə'ɪləkwɪ/ [n, pl. soliloquies] solilokvij(um), deo drame u kome neko lice govori samo sa sobom i upozna je slušaoc sa svojim duševnim stanjem i pobudama

solitude /'sɒlɪtju:d/ [n] samoća, usamljenost; public ~ - »javna usamljenost«, opisni termin koji Konstantin Stanislavski koristi da pojasni duševno stanje glumca: "Na predstavi, pred očima mnogobrojne publike, vi se uvek možete povući u usamljenost, kao puž u kućicu" (Stanislavski "Sistem")

solmizate /,sɒlmɪ'zeɪt; ,sɒlmaɪ'zeɪt/ [v] solmizirati

solmization /,sɒlmɪ'zeɪʃən/ [n] solmizacija, pevanje notnog teksta tzv. aretinskim slogovima: do, re, mi, fa, sol, la, si: ~ syllables – solmizacioni slogovi (u Tonika Sol-fa metodi: Doh, Rey, Me, Fah, Soh, Lah, Te) ⇔ Aretinian syllables, scale syllables ① *see:* LETTER ▶ PITCH LETTERS

solo¹ /'səʊləʊ/ [n] solo:

[1] muzička kompozicija ili pasaž u kompoziciji pisan za solo izvođenje;

[2] deo koncerta napisan za instrumentalistu

solistu;

[3] soliranje, solaža, solistička improvizacija (posebno u džezu) ⇔ soloing: single-note ~ - soliranje na jednom tonu; unaccompanied ~ - soliranje bez pratnje;

[4] ples koji u baletu izvodi plesač solista

solo² /'səʊləʊ/ [adj] solo, solistički:

- ~ passage - solo deonica;
- improvised ~ - improvizovana solo deonica

soloing /'səʊləʊɪŋ/ [n] soliranje ⇔ solo¹ [3]: *Phrasing and melody are thought to be the key aspects of soloing. (Smatra se da su dva ključna aspekta soliranja...);* (guitar) ~ strategy - strategija soliranja (na gitari)

soloist /'səʊləʊɪst/ [n] solista, samostalni izvođač, instrumentalista ili pevač koji sam izvodi muzičko delo ili istaknuti dio partiture, suprotstavljajući se većem izvođačkom sastavu (horu, orkestru), koji ga prati ili nadopunjuje: vocal ~ - vokalni solista

soloistic /'sɒləɪstɪk/ [adj] solistički

solovox /'səʊləʊvɒks/ [n] solovoks, jedan od ranih polifonih sintesajzera koji je, kao i hamond orgulje, izumeo Laurens Hammond 40-ih godina 20-og veka

sombre | somber /'sɒmbə/ [adj] turoban, sumoran: in a ~ voice - turobnim, setnim glasom

somewhat /'sʌm.wɒt/ [adv] donekle, malo, u izvesnoj meri, neznatno; prilično ⇔ rather

son /sɒn/ [n] son, kubanski nacionalni muzički stil (i ples) čiji se koreni vezuju za doba rađanja nacije krajem 18. veka; predstavlja čitav kompleks žanrova zasnovanih na raznovrsnim postavama kojima je zajednička skladna ravnoteža afričkih i španskih elemenata; izvorno seoska muzika otvorene forme koja kombinuje klave ili mararas, španske žičane instrumente (na kojima se svira ritam po ugledu na afričke udaraljke) i dijalog prvog pevača i pratnje po obrascu poziva i odgovora; silaskom u gradove son dobija čvršću formu, dok se postava proširuje uvođenjem novih instrumenata, a son transformiše pod uticajem džezova i popularne muzike: ~ huasteco /'wɑːstekəʊ/ - son huasteco, narodna muzika regiona La Huasteca u Meksiku, karakteristična po koloritnim violinskim pasażima, falseto pevanju i živom ritmu dve specijalne gitare (jarana huasteca i

quinta huapanguera)

sonata /sə'na:tə/ [n] sonata, instrumentalna forma u nekoliko stavova, među kojima, po pravilu, jedan treba da bude u u sonatnoj formi, tj. da ima najmanje dve teme, da je trodelnog oblika i da se u srednjem delu sprovodi tematska razrada materijala iz prvog dela sonatne forme, tzv. ekspozicije; šema sonatne forme je **A** (ekspozicija, dve teme u odnosu **TD** ili **T** paralelni **moll** + **B** (razvojni deo) + **A**, (repriza dve teme u odnosu **TT**); ovome se može dodati još uvod i koda:

- ~ da camera - kamerna sonata, sonata koja se, zajedno sa crkvenom sonatom, razvija u doba baroka; sastojala se od preludijuma i niza kontrastirajućih plesnih stavova (*allemande, courante, sarabande, gigue, gavotte*); izvodila se na dvorovima ⇔ chamber sonata;
- ~ da chiesa - crkvena sonata, po pravilu ima 4 stava, ređe pet, jer dominira njena u suštini dvodelna struktura: stavovi redovno idu u parovima - lagani-brzi, lagani-brzi: I stav je najčešće u tempu *grave*, ozbiljnog, svečanog karaktera; II stav (*Allegro*) najčešće je fugirano rađen; III stav (*Andante* ili *Adagio*) po karakteru je sličan sarabandi ili sičilijani, pisan u novom tonalitetu; finalni stav je srodan žigi ⇔ church sonata;
- ~ form - sonatni oblik, sonatni stav, sonatna forma ⇔ sonata allegro [form], first movement form;
- ~-rondo ⇔ *FORM* ▶ rondo-sonata form;
- bithematic sonata - bitematska sonata
- chamber ~ ⇔ sonata da camera;
- church ~ ⇔ sonata da chiesa;
- clarinet ~ - sonata za klarinet;
- duo ~ - duo sonata, muzički oblik iz perioda baroka;
- piano ~ - sonata za klavir;
- Scarlatti ~ - Skarlatijeva sonatna forma, jednostavačna kompozicija koja sadrži dve teme koje tonalno kontrastiraju, postoje elementi razvoja, rada sa materijalom, kao i reprize - ponavljanja materijala druge teme u osnovnom tonalitetu, tako da se oblik tonalno zaokružuje; tonalni plan baroknog dvodela i Skarlatijevog sonatnog oblika je blizak, samo ovaj drugi pokazuje veći

- stepen razućdenosti; nov element je uvođenje drugog tematskog materijala (na D, tj. u paralalnom tonalitetu) i njegovo repriziranje u osnovnom tonalitetu;
- solo ~ - solo sonata;
 - trio ~ - trio-sonata, barokna sonata za tri instrumenta;
 - violin ~ - sonata za violinu
- sonata allegro [form] ⓘ see: SONATA ▶ sonata form
- sonatina /,sɒnə'ti:nə/ [n] sonatina, manja sonata, obično trostavačna, manjih i jednostavnijih stavova lakših za izvođenje
- sone /səʊn/ [n] son, jedinica merenja glasnoće (40 fona)
- sonero /sɒ'nerəʊ/ [n] sonero:
- [1] izvođač son (→ son) muzike;
- [2] osoba koja ima sposobnosti da istovremeno peva, svira i ima poseban dar za improvizaciju (tzv. "soneo")
- song /sɒŋ; sɔ:n/ [n]
- [1] pesma (danas obično u značenju: pesma lakog žanra) ⓘ see: TUNE, AIR; burst/break into ~ - zapevati (odjednom); *kolok*. belt out a ~ - pevati iz sveg glasa, pevati da se sve ori: *To end the show, the audience belted out a popular song.*; compose/write a ~ - komponovati/pisati pesmu; hum/ whistle a ~ - mrmljati, pevušiti/zviždati pesmu; play a ~ - svirati pesmu, pustiti pesmu (sa CD-a i sl.); sing - pevati pesmu;
- ~ for Maundy Thursday/Good Friday... - pesme za Veliki četvrtak/petak;
 - ~ for the masses - masovna pesma;
 - ~ of Mary ⇔ magnificat;
 - ~ of Songs - "Pesma nad pesmama" ili „Pesma Solomonova" jedna je od knjiga Svetog pisma Starog zaveta; čini je ciklus ljubavnih pesama i tradicionalno se svrstava u mudrosnu književnost zajedno sa Knjigom o Jovu, Pričama Solomonovim i Knjigom propovednikovom ⇔ Canticles;
 - ~ structure - struktura pesme;
 - ~ with orchestra - solo pesma s pratnjom orkestra;
 - ~ without words - pesma bez reči;
 - action ~ - pesma (obično dečja) u kojoj se tekst ilustruje pokretima;
 - anthological ~ - antologijska pesma;
 - art ~ - umetnička pesma (nasuprot narodnoj pesmi);
 - autumn (circle) ~s - pesme jesenjeg ciklusa;
 - bacchanalian ~ ⇔ drinking song;
 - beekeepers' ~ - pčelarska pesma;
 - bridal ~ - svadbena pesma, wedding song, epitalamijum ⇔ epithalemijum;
 - calendar ~s - kalendarske pesme;
 - carnival ~s - karnevalske pesme, pokladne pesme;
 - children's ~ - dečja pesma ⇔ nursery rhyme;
 - christening ~ - pesma za krštenje;
 - cowboy ~ - kaubojska pesma;
 - cradle ~ ⇔ lullaby;
 - cycle of ~ - ciklus [solo] pesama ⇔ song cycle;
 - diggers' ~s - kopačke pesme;
 - drinking ~ - vinska pesma, napitnica ⇔ bacchanalian song;
 - epic (~) - epska pesma;
 - flower-picking ~s - pesme pri berbi cveća;
 - folk ~ - narodna pesma;
 - funny ~ - šaljiva pesma;
 - Goliard ~s - goliardske pesme, pesme grupe klerika, uglavnom studenata teologije na univerzitetima u Francuskoj, Nemačkoj, Italiji i Engleskoj, koji su, u znak protesta zbog sve većih problema unutar katoličke crkve, pisali satiričnu poeziju na latinskom jeziku tokom 12. i 13. veka;
 - gondola ~ - barkarola, pesma venecijanskih gondolijera ⇔ barcarol(I)e;
 - Gospel ~ - vrsta spiritjuela;
 - harvest ~ - žetelačka pesma;
 - heroic ~ - junačka pesma;
 - historical ~ - istorijska pesma;
 - hunting ~ - lovačka pesma;
 - love ~ - ljubavna pesma;
 - mocking ~ - (pesma) rugalica;
 - morning ~ - jutarnjica, jutarnja pesma, matinata, alborada;
 - old-fashioned ~ - "bajata", zastarela pesma;
 - part~ - vokalna kompozicija (obično jednostavnija) za dva ili više glasova, obično bez pratnje;
 - pertinent ~ - prigodna pesma;
 - pastoral ~ - pastoralna pesma;

- patriotic ~ - patriotska pesma;
 - patter ~ - parlando-aria, komična arija u operi ili opereti;
 - pilgrim ~s - hodočasničke pesme;
 - plantation ~ - pesma plantažera, radna pesma crnih robova na plantažama;
 - pop(ular) ~ - pop(ularna) pesma;
 - prick~ - (u 16. veku) izraz za višeglasnu zapisanu muziku, za razliku od improvizovane muzike i jednoglasne crkvene muzike;
 - progressively composed ~ ⇔ through-composed song;
 - protest ~ - protesna pesma;
 - raindance ~s - dodolske pesme;
 - religious ~ - religiozna pesma;
 - solo ~ - solo-pesma, naziv lirske kamerne vokalno-instrumentalne kompozicije za jedan glas uz instrumentalnu pratnju (klavir, manji instrumentalni sastav, orkestar i sl.); ima dugu tradiciju, od antičke Grčke (kitarodija, aulodija), trubaduri i *Minnesänger* u srednjem veku, ali se najviši dometi vezuju za razdoblje bečkog klasicizma i romantizma, posebno u zemljama nemačkog govornog područja ① *see: LIED*;
 - speech ~ - govorno pevanje (stilizovani govor sa približno određenim tonskim visinama ⇔ *MELODY* ▶ spoken melody);
 - spring circle ~s – pesme prolećnog ciklusa;
 - St. George's Day ~s – Đurđevdanske pesme;
 - strophic ~ - strofična pesma ⇔ verse-repeating song;
 - summer circle ~s – pesme letnjeg ciklusa;
 - theme ~ 1) tema, najistaknutija pesma u mjuziklu ili filmu, njegov "lajtmotiv"; 2) ⇔ signature tune;
 - three-chord ~ - troakordna pesma;
 - through-composed ~ - prokomponovana pesma, pesma koja za svaki stih, svaku strofu ima novu muziku, doslovno prateći sadržaj teksta, tok radnje ⇔ progressively composed song;
 - verse-repeating ~ ⇔ stropic song;
 - war ~s – ratne pesme:
 - ▶▶ anti-war ~s – anti-ratne pesme;
 - ▶▶ pro-war ~s – proradne pesme;
 - winter circle ~s – pesme zimskog ciklusa;
 - work ~ – radna pesma, pesma uz rad ① *see: (SEA) SHANTY*;
- [2] cvrkut/pesma ptica
- songbird /'sɒŋ,bɜ:d; 'sɔ:ŋ,bɜ:d/ [n] ptica pevačica
⇔ songster [2]
- songbook /'sɒŋ,bʊk; 'sɔ:ŋ,bʊk/ [n] pesmarica, zbirka pesama
- songo /'sɒŋgəʊ, 'sɒŋgɔ:/ [n] songo, specifični žanr kubanske popularne muzike koji spaja nekoliko stilova, uključujući rok, džez, brazilsku muziku, njujoršku salsu, hip hop i elektro-pop, koristeći karakterističnu kombinaciju tri violine, tri trombona i mnoštva instrumenata koji su nespojivi sa kubanskom tradicionalnom muzikom
- songo-salsa /'sɒŋgəʊ'sɔ:lsə/ [n] songo-salsa, muzički stil koji objedinjuje elemente španskog repa/hip-hopa sa salsom i songo muzikom
- song-play /'sɒŋ,pleɪ/ [n] komad sa pevanjem, igrokaz, moderni izraz za delimično pevana engleska scenska dela u 17. i 18. veku ⇔ *OPERA* [1] ▶ English opera, semi-opera
- songsmith ⇔ songwriter
- songster /'sɒŋstə; 'sɔ:ŋstə/ [n] (old fashioned) [1] pevač; [2] ptica pevačica ⇔ songbird
- songstress /'sɒŋstrəs; 'sɔ:ŋstrəs/ [n] (zastareo izraz) pevačica
- songwriter /'sɒŋraɪtə; 'sɔ:ŋraɪtə/ [n] pisac pesama ⇔ songsmith
- songwriter-singer /'sɒŋraɪtə'sɪŋə/ [n] kantautor ⇔ composer-writer
- songwriting /'sɒŋ,raɪtɪŋ; 'sɔ:ŋ,raɪtɪŋ/ [n] pisanje pesama
- soniferous /sɒ'nɪfərəs/ [adj] zvučan, koji prenosi zvuk
- soothing /'su:ðɪŋ/ [adj] umirujući
- sonic /'sɒnɪk/ [adj] zvučni (u tehničkom smislu)
- sonnet /'sɒnɪt/ [n] sonet
- sonochemistry /,sɒnə'kemɪstri/ [n] sonohemija, naučna disciplina koja se bavi proučavanjem efekata zvučnih talasa na hemijske sisteme
- sonogram ⇔ spectrogram
- sonometre | sonometer /sɒ'nɒmi:tə/ [n] sonometar:
 - [1] instrument za merenje zvukova, njihove čujnosti, jačine i njihovih matematičkih odnosa;
 - [2] instrument za ispitivanje (čula) sluha
- sonorescence /,sɒnə'resəns/ [n] sposobnost

odavanja zvuka pod uticajem zračenja (toplotnog i svetlosnog)

sonorific /,sɒnə'ɪfɪk/ [adj] zvučan

sonority /sə'nɒrɪti/ [n] zvučnost ⇔ sound [3]

sonorous /sə'nɔːrəs, 'sɒnərəs/ [adj]

[1] zvučan;

[2] zvonak, jasnog zvuka; koji ima pun, "sočan" zvuk ⇔ resonant;

[3] milozvučan

sonorously /sə'nɔːrəsli, 'sɒnərəsli/ [adj]

[1] zvučno;

[2] zvonko;

[3] milozvučno

sonorousness /sə'nɔːrəsnes/ [adj]

[1] zvučnost;

[2] zvonkost;

[3] milozvučnost

sons étouffés ⓘ *see:* HARP

sophistication /sə'fɪstɪ'keɪʃn/ [n] složenost, prefinjenost

sopra /,sɒprə, /t. 'sɒprə/ [adv] iznad, preko: (u klavirskoj muzici) oznaka da ruka koja svira deo na kome se nalazi oznaka treba da bude preko druge ruke

sopranino /,sɒprə'nɪnəʊ/ [n, pl. sopraninos] sopranino, muzički instrument sa najvišim registrom u nekoj porodici instrumenata

sopranist /'sɒprənɪst/ [n]

[1] sopranistkinja;

[2] muški sopranist (dečak, falsetista ili kastrat)

ⓘ *see:* SOPRANO [1] ▶ MALE SOPRANO

soprano¹ /sə'prɑːnəʊ/ [n, pl. sopranos, soprani] sopran:

[1] najviši ženski ili dečji glas; u 17. i 18. veku često su ga pevali kastrati/sopranisti; javlja se u nekoliko kategorija:

- ~ acuto sfogato – sfogato sopran, izrazito visoki i koloraturni sopran;
- boy ~ - dečji sopran ⓘ *see:* TREBLE;
- comic ~ – komični sopran;
- dramatic coloratura ~ - dramski koloraturni sopran, pokretljiv glas plemenitog tona sa proširenim gornjim registrom, malo zagasitije boje nego lirski koloraturni sopran;
- dramatic ~ - dramski sopran, širok glas metalnog tembra, prirodnih jačina, sa izrazitom dramskom bojom; prepoznatljiv po jakom, metalnom gornjem registru i izražajanom i tamnom donjem registru; dok drugi sopranski fahovi često nemaju

dovoljno snage u donjem registru, kod dramskog soprana on je jak kao i srednji registar;

- first ~ - prvi sopran;
- lyric ~ - lirski sopran, poznat i pod nazivom visoki sopran; nežan, mekan glas plemenite boje i široke pokretljivosti koji može da izdrži melodijske linije punim glasom i punim legatom:

⇒ full ~ ~ - puni lirski sopran

⇒ light ~ ~ - laki lirski sopran;

- (lyric) coloratura ~ - (lirski) koloraturni sopran, vrlo pokretljiv glas sa proširenim gornjim registrom, izraženom mogućnošću pevanja ekstremno visokih tonova i brzih koloraturnih pasaža;

- lyric dramatic ~ - lirski (mlado-)dramski sopran ⇔ spinto soprano;

- male ~ ⇔ sopranist [2];

- mezzo-soprano - mecosopran, ženski glas između soprana i alta:

⇒ coloratura ~ ~ - koloraturni mecosopran;

⇒ dramatic ~ ~ - dramski mecosopran;

⇒ lyric ~ ~ - lirski mecosopran;

- second ~ - drugi sopran;

- spinto ~ - spinto sopran, snažni sopran između lirskog i dramskog, sa više snage i volumena od lirskog; glas jake melodijske linije, sposoban za dramatične izlive kroz samu boju glasa; pevači ovog glasa, skoro po pravilu, sa sazrevanjem glasa, prelaze u prave dramske soprane ⇔ lyric dramatic soprano, lirico-spinto, "pushed lyric";

- Wagnerian ~ - wagnerovski sopran (poznat i pod imenom visokodramski sopran); težak i prodoran glas sa širokim srednjim registrom uz jake, ali i tamne tonove visokog registra; uloge pisane za ovaj glas se pretežno sreću u Vagnerovim operama (otuda ime);

[2] najviši glas u višeglasnom slogu ⇔ treble [1];

[3] sopranistkinja

soprano² /sə'prɑːnəʊ/ [adj] (kao odrednica ispred naziva instrumenta) sopran-, najviši instrumentalni registar u određenoj porodici instrumenata: *soprano flute, soprano saxophone*, itd. → *abbr. s*

sordi ⇔ coperti

sordino /sɔ:'r'dinəʊ/ [n, pl. sordini /-ni/] sordina, "demfer", prigušivač ⇔ mute, damper

sorrow /'sɒrəʊ/ [n] tuga, bol, žalost: with ~ - sa tugom/bolom ⇔ sorrowfully

sorrowful /'sɒrəfəl/ [adj] žalostan, tužan, bolan ⇔ plaintive, sad, mournful, painful

sorrowfully /'sɒrəfəli, 'sɔ:r-/ [adv] tužno, setno, bolno, žalosno ⇔ sadly, mournfully, lugubriously, plaintively, painfully; *addolorato; dolente; con* ▶ *con afflizione, con dolore*

sortie /'sɔ:ti/ [n] *Fr.* kompozicija za orgulje koja se svira na kraju bogoslužnja

sos. *abbr.* → sostenuto

sost. *abbr.* → sostenuto

sostenuto /,sɒstə'nu:təʊ, *It.* ,sɒstə'nuto/ [adv] sostenuto → *abbr.* sos., sost.:

[1] oznaka za usporavanje tempa, često uz oznake *adagio* i *andante* (*a. sostenuto*), da bi se naglasio široki i miran značaj kompozicije;

[2] (prvobitno) oznaka istovetna sa *tenuto*;

[3] (u romantizmu) oznaka za agogičko produžavanje pojedinih nota

sotto voce /'sɒtəʊ 'vɔʊtʃɪ, *It.* 'sɒtə 'vɔʃfɛ/ [adv] soto voče, poluglasno, prigušeno, oznaka za prigušivanje tona u interpretaciji i krajnju suzdržanost u dinamici i izrazu; najpre se upotrebljavala samo u vokalnoj, a kasnije i u instrumentalnoj muzici; na gudačkim instrumentima postiže se sviranjem blizu hvatnika → *abbr.* s.v.

soubrette /su:'bret/ [n] subreta (poznat još i kao mlado-lirski sopran), lagani sopranski glas ili sopranska uloga u komičnim operama ili operetama; bogat, pokretljiv glas visokog dometa sa tonskim rasponom (tesiturom) obično od c¹ do c³, mada se kod većine uloga najviša melodija nalazi u srednjem registru

soukous /'su:kus/ [n] sukus, stil u afričkoj popularnij muzici sa korenima u Zairu (današnji Kongo) karakterističan po sinkopiranom ritmu i složenim kontrastirajućim gitarskim melodijama

soul /səʊl/ [n]

[1] soul, stil u popularnoj muzici, pretežno među američkim Crncima, kojim se teže izraziti snažna, dramatično doživljena osećanja, što se postiže bogatom vokalnom tehnikom, falsetom, melizmom, govornim umetcima, uzdasima, jecajima, reskim tonovima; razvio se krajem 1950-ih iz hard-

bopa, oslanjajući se na gospel, spiritual i izvorni folk:

- blue-eyed ~ - »plavooki« (»beli«) soul, termin kojim se označava soul i njoj srodna muzika (R&B i sl.) belih umetnika; nastaje sredinom 1960-ih u SAD sa pojavom formacija poput Righteous Brothers; ostali predstavnici: Chris Farlowe, Ferris Wheel, Wayne Fontan i dr. ① *see*: BROWN-EYED SOUL;
- brown-eyed ~ - »crnooki« soul, pandan »plavookom« soulu, termin kojim se označava soul i R&B muzika koju izvode Latinoamerikanci, a ne belci;
- neo ~ - neo soul, podžanr savremenog R&B-a nastao iz soul muzike 1990-ih, pod uticajem džez, fanka, latino muzike i hip hopa; stil je svoju publiku našao na underground sceni, gde soul ima najveću popularnost;
- Philadelphia ~ - filadelfijski soul, stil soula karakterističan po bogatstvu fanka i velikom uticaju instrumentalnih aranžmana ⇔ Philly soul, Sweet Philly;
- Philly ~ ⇔ Philadelphia soul;
- psychedelic ~ - psihodelični soul, stil koji objedinjuje elemente psihodeličnog roka i soula krajem 1960-ih i utire put razvoju mainstream fanka; predstavnici: The Chambers Brothers, Earth, Wind & Fire, Marvin Gaye, The Isley Brothers, The Temptations, i dr.:
- Southern ~ - južnjački soul, podžanr soul muzike koji vuče korene sa juga SAD; nastaje kao kombinacija bluza, kantri muzike, ranog rokenrola i gospel muzike; pioniri ovog stila su: Ray Charles, James Brown, Little Willie John, Bobby "Blue" Bland i dr.; ⇔ *COUNTRY* ▶ country soul;

[2] ⇔ soundpost

[3] duša: (u interpretaciji) with ~ - sa dušom, osećajno, produhovljeno ⇔ *CON* ▶ con alma, con anima

sound¹ /saʊnd/ [n]

[1] zvuk, u širem smislu ton i šum:

- ~ analyst ⇔ *ANALYST* ▶ audio analyst;
- ~ installation ⇔ sound sculpture;
- ~ module - zvučni modul;
- ~ object - zvučni objekat;
- (the) ~s of nature ⇔ *NOISE* [3] ▶ (the) noises of nature;

- ~ reinforcement – pojačavanje zvuka (glasa ili instrumenta) do granice dobre čujnosti koja obezbeđuje da publika nema utisak da su pojačala uopšte uključena;
 - ~ sculpture – zvučna skulptura, multimedijalna umetnička forma kod koje skulptura proizvodi zvuk ili, ređe, zvuk “kreira” skulpturu ⇔ sound installation;
 - ~ symbolism – simbolika zvuka;
 - ~ track ⇔ *MUSIC*¹ ▶ film music;
 - articulated ~ – određeni, artikulisani zvuk;
 - booming ~ – tutnjajući zvuk, tutnjava;
 - buzzing ~ – brujeći zvuk, brujanje;
 - crackling ~ – krčanje;
 - crashing ~ – tresak, lupnjava;
 - creaking ~ – škripanje;
 - grumbling ~ – mumlajući zvuk, mumlanje;
 - gurgling ~ – klokotavi zvuk (trube ili sličnog duvačkog instrumenta kada se u njemu nakupi voda);
 - high lonesome ~ – žargonski izraz za blugras muziku; termin se u početku vezivao za vrlo visoki glas Bila Monroea (Bill Monroe), oca blugras muzike;
 - hissing ~ – siktanje, šištanje, zviždanje;
 - jangling ~ – zvečanje, metalni zvuk;
 - mumbling ~ – mrmljanje, mumlanje;
 - murmuring ~ – mumlanje;
 - non-Western ~ – zvuci koji ne pripadaju zapadnoj muzičkoj tradiciji;
 - roaring ~ – huka; rika; tresak;
 - rumbling ~ – tutnjajući zvuk;
 - rustling ~ – šuštanje;
 - scraping ~ – škripav zvuk;
 - screaming ~ – vrištav zvuk;
 - screeching ~ – škripa, vriska, krik;
 - snapping ~ – oštar, škljocajući zvuk;
 - snorting ~ – dahtanje, frktanje, brektanje;
 - wheezing ~ – brektanje, krčanje, šištanje
 - whimpering ~ – jecajući zvuk;
 - whistling ~ – zviždanje;
- [2] ton (na radiju/TV-u): *Will you please turn down/up the sound? (Hoćeš li, molim te, da utišaš/pojačaš ton?)* ⇔ volume;
- [3] zvučnost ⇔ sonority;
- [4] „saund“, karakteristična zvučnost nekog ansambla, žanra, stila i sl.:
- Bakersfield ~ – Bejkersfild saund, podžanr kantri muzike koji se razvija krajem 1950-ih i početkom 1960-ih u Bejkersfildu (Kalifornija) kao reakcija na Nešvil saund;
 - Canterbury ~ – kenterberijski saund, termin kojim se označava grupa džez, prog-rock i avangardnih muzičara okupljenih u i oko grada Kenterberija u Engleskoj 1960-ih i početkom 1970-ih; brojni istaknuti britanski muzičari avangardisti i fuzionisti počeli su karijeru u kenterberijskim bendovima (Hugh Hopper, Steve Hillage, Dave Stewart, Robert Wyatt, Kevin Ayers, David Allen, Mike Ratledge, Fred Frith, and Peter Blegvad) ⇔ Canterbury scene;
 - Lubbock ~ – Labok saund, podžanr kantri muzike sa snažnim rokenrol elementima; dobija ime po tekasaškom gradu Laboku, rodnom mestu Badi Holija (Buddy Holy), jednog od pionira rokenrola i današnje standardne postavke rok-bend sastava sa dve gitare, basom i bubnjevima;
 - Manila ~ – Manila saund, muzički žanr sa Filipina koji se javlja početkom 1970-ih u Manili, a doživljava vrhunac popularnosti sredinom i krajem 1970-ih; predstavlja mešavinu filipinske folk muzike i roka, uz prepoznatljive elemente fanka, laganog džez-a i disko muzike; obeležava ga poznata folk-rock grupa Hotdog; često se naziva „svetlom stranom“ perioda Markosove diktature i predstavlja jedan od vidova reakcije na njegovu vladavinu;
 - Minneapolis ~ – Mineapolis saund, hibridna mešavina fanka, roka, popa, sintpopa i nju vejva, koju je krajem 1970-ih lansirao Prince; daljem razvoju stila tokom 1980-ih doprinose The Time, Jimmy Jam and Terry Lewis, Morris Day, Vanity 6, Apollonia 6, Sheila E., Jesse Johnson, Brownmark, Mazarati, The Family i dr.;
 - Nashville ~ – Nešvil saund, muzički stil s kraja 1950-ih, podžanr američke kantri muzike koji preuzima primat u popularnosti od honki tonk stila;
 - Seattle sound ⇔ grunge;
 - Tulsa ~ – Talsa saund, muzički stil koji je nastao u Talsi (Oklahoma) kao mešavina rokabilija, kantri muzike, rokenrola i bluza; najpoznatiji predstavnici: JJ Cale, Rocky Frisco, Leon Russell, Elvin Bishop itd.;
- sound² /saund/ [adj] [1] razborit, pouzdan: ~ advice (razborit savet); [2] čvrst, u dobrom stanju: *This fingerboard is basically sound (Ovaj*

- hvatnik je u suštini u dobrom stanju)*
- sound³ /saʊnd/ [v] zvučati
- soundboard /'saʊnd,bɔ:d/ [n]
- [1] rezonantna daska u klaviru ⇔ belly, resonance plate/table, sounding board;
- [2] veternica (zbir kanala iznad rezervoara kod orgulja) ⇔ well, windchest [2]
- soundbox (*alt.* sound-box) /'saʊnd,bɒks/ [n] rezonantna kutija, korpus, rezonator, prostor ili čvrsto telo na koje se prenose zvučna talasanja izazvana treperenjem neke žice ili membrane, što izaziva pojačanje prvobitnog tona i njegovo zvučno uobličavanje ⇔ body, resonator, resonant body, resonance box
- sounding board ⇔ soundboard
- sound-level indicator ⇔ phonometer
- soundpainting /'saʊnd'peɪntɪŋ/ [n] »zvučno slikanje«, znakovni jezik za »komponovanje uživo« koji je stvorio njujorški kompozitor Walter Thompson; koristi se kao medijum u strukturiranoj improvizaciji i sastoji se od preko 750 različitih gestova koje kompozitor/dirigent koristi kao komunikacijski alat za indikaciju tipa interpretacije koji se traži od izvođača
- soundpost /'saʊnd,pəʊst/ [n] duša (kod violine), mali stubić koji se postavlja ispod desnog kraka kobilice, a koji svojim položajem utiče na to da li će zvuk instrumenta biti više „rezak“ (npr. za narodnu muziku) ili posredniji i plemenitiji (npr. za umetničku muziku) ⇔ soul [2]
- soundproof /'saʊnd,pru:f/ [adj] akustički izolovan: a ~ room – »gluva soba«
- soundproofing /'saʊnd,pru:fɪŋ/ [n] zvučno izolovanje
- soundscape /'saʊnd,skeɪp/ [n] »zvučni pejzaž«, komponente zvukova određene sredine, kompozicije i sl.:
- ~ ecology – akustična ekologija, naučna disciplina koja se bavi proučavanjem akustičkih aspekata životne sredine i njihovih uticaja na živi svet;
 - ~ design – akustički dizajn, nova interdisciplinarna naučna oblast koja se bavi izučavanjem principa i razvojem tehnika za socijalno, psihološko i estetsko unapređenje akustičkih aspekata životne sredine
- soundtrack /'saʊnd,træk/ [n]
- [1] muzički zapis filma/kompjuterske igre;
- [2] filmska muzika objavljena samostalno na posebnom nosaču zvuka
- source /sɔ:s/ [n] izvor (naučnog istraživanja i sl.); noise ~ – izvor buke; primary/secondary ~ – primarni/sekundarni izvor; sound ~ – zvučni izvor, zvučno telo
- sousaphone /'suzə,fəʊn, -sə-/ [n] suzafon, limeni duvački instrument basovskog registra koji se, zbog svoje impozantne veličine, „nosi“ preko ramena, a korpus mu je visoko podignut; specijalizovana vrsta helikona (→ helicon); u duvačkom orkestru odgovara tubi u simfonijskom orkestru
- S.P. – smernica pijanisti da pritisne srednji pedal
- s.p. *abbr.* – senza pedale (bez pedala)
- space /speɪs/ [n]
- [1] prostor: uncommitted theatre ~ - neutralni pozorišni prostor;
- [2] praznina (u linijskom sistemu)
- spacedance ⇔ spacesynth
- spacedisco ⇔ spacesynth
- spacesynth /'speɪs,sɪnθ/ [n] spejsint, žanr evropske elektronske dens muzike ⇔ synthdance, spacedance, spacedisco
- spacing ⇔ position [2]
- span /spæn/ [n] raspon
- sparkle /'spɑ:kəl/ [n] živost: *The song lacks sparkle (Pesmi nedostaje živost)*
- spatialization /'speɪʃələ'zeɪʃən/ [n] distribucija zvuka u prostoru (npr. u koncertnoj hali, galeriji i sl.)
- speak /spi:k/ [v] govoriti: ~ up – govoriti glasnije
- speaker /'spi:kə/ [n] [1] govornik; [2] ⇔ loudspeaker
- spear carriers ① *see*: SUPERNUMERARY
- species /'spi:ʃi:z/ [n, pl] vrste (u nastavi vokalnog kontrapunkta)
- spectacle /'spektəkəl/ [n] spektakl, parada, predstava
- spectator /spek'teɪtə/ [n] gledalac; spectators – publika ⇔ audience ① *see*: VIEWER, BYSTANDER, STANDEE
- spectral waterfalls ⇔ spectrogram
- spectrogram /'spektrə,græm/ [n] spektrogram ⇔ sonogram, spectral waterfalls, voicegrams, voiceprints:
- sound ~ – zvučni spektrogram;
 - speech ~ – spektrogram govora;
 - voice ~ – spektrogram glasa
- spectrum /'spektrəm/ [n, pl. spectra /-trə/] spektar:
- frequency ~ – frekvencijski spektar;

• sound ~ – zvučni spektar, spektar zvuka
 speech /spi:tʃ/ [n]
 [1] govor (sposobnost govora): *Mike lost the power of speech after the accident (Majk je izgubio moć govora posle nesreće)*; ~ rate – brzina govora;
 [2] govor (izlaganje)
 speech melody ⇔ vocal inflections
 speed /spi:d/ [n]
 [1] brzina ⇔ velocity: ~ of sound – brzina zvuka; pri temperaturi vazduha od 0°C i relativnoj vlažnosti od 50% iznosi 331.6 m/s;
 [2] tempo ⇔ tempo: at the ~ of a (walz, sarabanda...) – u tempu (valcera, sarabande ...):

- at a fixed ~ - fiksnim tempom ⇔ *TEMPO* ▶ a tempo fisso;
- at a faster ~ - bržim tempom - ⇔ *TEMPO* ▶ tempo *frettevole*, tempo *frettoloso*;
- at a ~ to suit the player – tempom koji odgovara izvođaču, u prikladnom tempu ⇔ *TEMPO* ▶ a tempo *com(m)odo*;
- dance ~ - plesni tempo ⇔ *TEMPO* ▶ tempo *di ballo*;
- ~ indication ⇔ *TEMPO* ▶ tempo *indication*
- with impetuous ~ - žestokom brzinom ⇔ *ALLEGRO* ▶ *allegro impetuoso*

speedcore /'spi:d,kɔ:/ [n] spidkor, podvrsta hardkor tehna koju karakteriše brzi tempo i agresivne teme; ime potiče od visokog tempa koji je uvek iznad 200 BPM ⓘ *see: HARDCORE*

spell /spel/ [v, ps & pp spelled/spelt] pisati po pravopisu: *How do you spell (kako se piše) your name?*; **PHR** ✓ spell sth out – pisati/govoriti slovo po slovo: *Spell this word out for me, please. (Molim te, reci mi kako se piše ova reč slovo po slovo)*

spelling /'spelɪŋ/ [n] ortografija: American/ British ~ - američka/britanska ortografija

spharophone /'sferə,fəʊn/ [n] sfarofon, elektronski instrument iz 1926. godine; Rimsky-Korsakov je komponovao nekoliko eksperimentalnih dela za ovaj instrument

spiccato¹ /spr'ka:təʊ, /t. spr'katɔ/ [n, pl. spicatos] spikato: »bacani potez«, vrsta stakata na gudačkim instrumentima; najčešće se izvodi potezom u kojem gudalo lako i po potrebi veoma brzo odskače na žici, obično

negde na sredini struna; svaka se nota izvodi vučenjem gudala u novom smeru; najbolje zvuči pri tihom zvuku; označava se tačkicama iznad note ⇔ saltato ⓘ *see: SAUTILLÉ*:

- ~ seriozo ⇔ firm spiccato;
- deliberato ~ - vrsta spikata, obično u sporim pasažima, kod koga izvođač namerno »baca« gudalo da bi postigao specijalni efekat;
- firm ~ - »suvi« spikato, »spikato seriozo«, koji je bliži ležećim potezima, kao usitnjeni martelato ⇔ spiccato seriozo;
- regular ~ - normalni ili »leteći« spikato koji se izvodi u jednosmernom kretanju gudala;
- spontaneous ~ - spontani spikato, vrsta spikata gde brzina pasaža vodi spontanom izvođenju spikata ⇔ uncontrolled spiccato;
- uncontrolled spiccato ⇔ spontaneous spiccato;

spiccato² /spr'ka:təʊ, /t. spr'katɔ/ [adj] spikato (kod pevanja) jasno, razgovetno

spider /'spɪdə/ [n] pauk, vežba za unapređivanje tehnike sviranja gitare: krajnje naizmenično okidanje sa preskakanjem pojedinih žica

spieltenor ⇔ *TENOR* ▶ tenor buffo

spike /spaɪk/ [n] nožica, šiljak za oslanjanje violončela ili kontrabasa o pod ⇔ tail-pin [2], end-pin

spin /spɪn/ [v] vrteti se, okretati se (oko nečega)

spinning ⇔ revolving

spine /spaɪn/ [n] pero, trzalica, plektrum, plektron (u mehanici čembala) ⇔ quill, plectrum

spinet /'spɪnɪt; spr'net/ [n] spinet[a], vrsta čembala manjeg formata sa jednom klavijaturom iz perioda 16-18. v.; izumeo ga je G. Spinetto iz Venecije oko 1520; ostao u upotrebi do kraja 18. v. ⇔ ottavina, spinettina; octave ~ - oktavski spinet, mali spinet, za oktavu viši od standardnog

spinettina ⇔ *SPINET* ▶ octave spinet

spinto /'spɪntəʊ/ [adj] spinto, termin koji se koristi za karakterizaciju glasa iz sopranskog ili tenorskog registra koji ima mogućnost kombinovanja lirskih i dramskih elemenata

spiral /'spaɪərəl/ [n] spirala: ~ of fifths – kvintna spirala (ako oktavu merimo od 54 Hz i koristimo nelinearan temperament umesto kvintnog kruga dobijemo kvintnu spiralu) ⓘ *see: CIRCLE* ▶ *CIRCLE OF FIFTHS*

spirant ⇔ fricative

spirit /'spɪrɪt/ [n] duh, duša; energija, srčanost; with ~ - srčano, energično (kao instrukcija za izvođača)

spirited /'spɪrɪtɪd/ [adj] odlučan, energičan, odvažan, srčan

spiritedly /'spɪrɪtɪdli/ [adv] odlučno, energično, odvažno, srčano

spiritoso /,spɪrɪ'təʊsəʊ, /t. ,spɪrɪ'tɔsɔ/ [adj, adv] (*It.* duhovito), oznaka da kompoziciju treba interpretirati poletno i blještavo ("con spirito") neretko ide uz oznaku tempa (*allegro con spirito*) ⇔ spirituososo

spiritual /'spɪrɪtʃuəl/ [n] spiritual, duhovna muzika severnoameričkih zajednica 18–19. veka, te njihove kasnije prerade i aranžmani:

- Negro ~s – negro spirituali, (u slobodnom prevodu) crnačka duhovna muzika, duhovne pesme američkih crnaca nastale u vreme ropstva i misionarskih delovanja, stapanjem melodike i harmonije anglo-keltskih crkvenih pesama sa elementima izvorne crnačke muzike, posebno ritmike (off-beat), intonacije, izražajnosti, glasovne boje; tekstovi su biblijski sa umetnutim svetovnim sadržajem, pevanje često praćeno ritmičkim njihanjem tela, pljeskanjem, transom; od 1870. izvode se i koncertno; najznačajniji predstavnici: H. T. Burleigh, P. Robeson, M. Anderson, Mahalia Jackson, Rosetta Tharpe, itd.;
- white ~ - narodne duhovne protestantske pesme severnoameričkih belaca sa Istočne obale; nastale uglavnom na melodici anglo-keltskog nasleđa i biblijskom tekstu; izvodile se pri bogoslužju na otvorenom; postupno nestaju krajem 19. veka

spirituososo ⇔ spiritoso

SPL *acro.* → LEVEL ▶ sound pressure level

splittercore /'splɪtər,kɔ:/ [n] spliterkor, podvrsta hardkor tehna koji karakterišu izuzetno brzi tempo (oko 600-800 BPM) i agresivne teme

❶ *see:* HARDCORE

spondee /'spɒndi:/ [n] spondej, stihovna stopa od dva duga sloga: — —

sponsor /'sɒnsə/ [n] sponzor: media ~ - medijski sponsor

spontaneity /,spɒntə'neɪti/ [n] spontanost

spontaneous /spɒn'teɪniəs/ [adj] spontan

spontaneously /spɒn'teɪniəsli/ [adv] spontano

spotting /'spɒtɪŋ/ [n] »spoting«, umetanje muzike u film ili TV šou u dogovoru između kompozitora

i režisera

spouge /spəʊdʒ/ [n] muzički žanr sa Barbadosa, prvenstveno fuzija ska (→ ska) i kalipso (→ calypso) muzike uz uticaje raznih muzičkih stilova sa britanskih ostrva i iz SAD

spread /spred/ [v] [1] širiti; razdeliti; [2] ~ [a chord] ⇔ arpeggiare

sprechstimme /'ʃpreksʃtɪmə/ [n] *Ger.* »deonica recitatora«, vrsta vokalne instrukcije koja se često sreće u vokalnim delima i operama Schoenberg-a i Berg-a, gde pevač delom peva, a delom recituje

spring¹ /sprɪŋ/ [n] [1] (ot)skok; [2] opruga; feder
spring² /sprɪŋ/ [v, ps sprang, pp sprung] (ot)skočiti

springer /'sprɪŋər/ [n] springer, ornament koji se sastoji iz glavnog tona posle koga sledi ton iznad njega, zatim još jedan ton iznad prethodnog, i konačno ponovljeni glavni ton ⇔ acute, sigh

spruce /spru:s/ [n] smreka, omorika, drvo koje zbog svojih karakteristika ima široku primenu u građenju muzičkih instrumenata

spur-of-the moment /spɜ:/ [adj] neplaniran, shodno inspiraciji u trenutku

squeeze /skwi:z/ [v] stisnuti

squeezebox /'skwi:z,bɒks/ [n] harmonika (kolok.)

❶ *see:* ACCORDION

SRO *acro.* → ROOM ▶ »Standing Room Only«

stab /stæb/ [n] naziv za kratke udarne zvukove koji, zavisno od stila, mogu svirati i melodiju
❶ *see:* HIT

stable /steɪbl/ [adj] stabilan

stacc. → *abbr.* staccato

staccatissimo /stəka:'tɪsɪməs/ [adj, adv] stakatisimo, dinamička oznaka za izrazito *staccato*, u poređenju sa *mezzo staccato* i *staccato*, najkraće izvođenje tonova; obeležava se uspravnom crticom ili malim klinastim znakom iznad ili ispod naglašene note
❶ *see:* STACCATO:

STACCATO:

- ~ duro – kombinovani akcent: staccatissimo & martellato
❶ *see illus.* ACCENT

- mezzo ~ "meco stakatisimo", kombinovani akcent: legato & staccatissimo ⇔ LEGATO ▶ legato-staccatissimo
❶ *see illus.* ACCENT

staccato /stə'ka:təʊ/ [adj, adv] stakato, dinamička oznaka za način artikulacije kod koje se tonovi izvode odvojeno, a trajanje im je skraćeno;

beleži se tačkom ispod ili iznad note → *abbr.*
stacc.:

- ~ duro – kombinovani akcent: staccato & martellato ① *see illus.*: ACCENT;
- ~ forzato – kombinovani akcent: marcato & staccato ⇔ *MARCATO* ▶ marcato-staccato ① *see illus.*: ACCENT;
- ~ mark – tačka kao znak za stakato ① *see illus.*: ACCENT;
- mezzo ~ - meco stakato, umereni stakato; obeležava se horizontalnom crticom i tačkom ispod ili iznad naglašene note

[2] tehnika sviranja/pevanja skraćivanjem, kratkim i nevezanim izvođenjem tonova; obeležava se tačkom ispod ili iznad naglašene note ① *see*: ARTICULATION [2] ▶ ARTICULATION ON BOWED INSTRUMENTS:

- flying ~ - leteći stakato (kao tehnika u sviranju gudačkih instrumenata) sličan spikatu samo se izvodi u jednosmernom kretanju gudala;
- ~ seriozo – stakato seriozo: usitnjeni martellato ① *see*: MARTELLATO

stack /stæk/ [v] složiti (obično jedno preko drugog), naslagati po vertikali: stacked notes – note koje su u notnom sistemu jedna iznad druge

staff /sta:f/ [n] *Am.* notni/liniski sistem ⇔ stave

stage¹ /steɪdʒ/ [n]

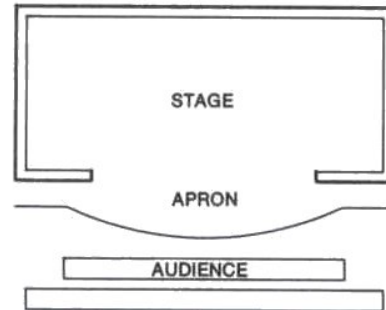
[1] pozornica, bina, scena (prostor gde se odvija predstava) ⇔ deck:

- ~ instructions – didaskalije, scenske instrukcije u dramskom scenariju koje glumcima ukazuju kako da se ponašaju na pozornici dok izgovaraju tekst; navedene su unutar zagrada ispred ili posle govornog teksta lika ⇔ didascalija;
- ~ left/right ① *see illus.*: STAGE TERMINOLOGY;
- ~ pulley ⇔ pulley;
- ~ setup - scenska postavka;
- ~ terminology - scenska terminologija;
- arena ~ – pozornica u areni, arena na čijem se središtu, u punom plasticitetu, odvija odasvud vidljivo scensko zbivanje (illus.);
- chamber ~ - kamerna scena (termin se odnosi na izvođački prostor male površine i gledalište skromnog kapaciteta (obično oko 100 gledalaca);
- down/up ~ ① *see illus.*: STAGE

TERMINOLOGY;

- flexible ~ - fleksibilna pozornica kod koje je mehaničkim ili manuelnim sredstvima moguće menjati prostorne odnose publike i izvođača, formirajući neke ili sve kombinacije isturene pozornice, proscenijumske pozornice i arene (illus.);
- multiform ~ - transformabilna pozornica;
- open ~ - otvorena pozornica;
- open-thrust ~ - otvorena isturena pozornica, pozornica koja je isturena u gledalište tako da je ono okružuje sa tri strane; ukupan prostor za igru je otvoren i ništa ga ne deli od publike ⇔ three-sided thrust stage;
- pictorial thrust ~ - panoramska isturena pozornica;
- proscenium ~ - proscenijumska pozornica, pozornica koju gledaoci posmatraju kroz ram portalnog otvora (proscenijumskog luka); publika i glumci su smešteni u različite prostore, tj. »svet privida« i »svet realnosti« su potpuno odvojeni (illus.);

Proscenium Theatre

- revolving ~ - obrtna scena/pozornica, rotaciona scena;
- three-sided thrust ~ ⇔ open thrust stage;
- thrust ~ - isturena pozornica (illus.);

[2] svet pozorišta; gluma: *My parents didn't want me to go on the stage. (Moji roditelji nisu želeli da se bavim glumom);*

[3] faza (u nekom poslu, procesu)

stage² /steɪdʒ/ [v] postaviti (scensko delo), inscenirati

stage diving /'steɪdʒ 'daɪvɪŋ/ [n] skakanje sa bine, scenski gest koji se smatra "tekovinom" hevi metal muzike ① *see*: MOSHING

stage-painter /'steɪdʒ 'peɪntə/ [n] slikar

(pozorišnih) kulisa
 stage settings /'steɪdʒ 'setɪŋz/ [n] kulise ⇔ stage scenery; piece of ~ ~ - kulisa, pokretni deo scenografije ⇔ SECTION ▶ section of scenery, flat
 stage scenery ⇔ stage settings
 stagewear /'steɪdʒ'weə/ [n] odeća/garderoba za nastup
 staging /'steɪdʒɪŋ/ [n] mizanscena, inscenacija, postavka scenskog dela, utvrđivanje rasporeda i kretnji glumaca na pozornici/setu, položaj izvodjača prema drugom izvodjaču, te njihov položaj u prostoru i scenografiji u predstavi ⇔ mise-en-scene
 stalls /stɔ:lz/ [n, pl] Br. parter (u pozorištu, operi, koncertnoj sali i sl.); front/rear ~ - prednji/zadnji deo partera ⇔ parquet circle, parterre
 stand /stænd/ [n] pult, stalak, postolje, postament ⇔ extension desk:

- conductor's ~ - dirigenstki pult, ① see: LECTERN, CARD HOLDER;
- cymbal ~ - stalak za činelu;
- guitar ~ - stalak za gitaru;
- hi-hat ~ - stalak za čarlston činele;
- microphone ~ - stalak za mikrofoni;
- music ~ - pult, stalak za note

 standard¹ /'stændəd/ [n]

[1] standard, norma:

- advanced ~ - viši standard;
- intermediate ~ - srednji standard;

[2] ⇔ JAZZ ▶ jazz standard

 standard² /'stændəd/ [adj] standardni:

- ~ instrumentation - standardna instrumentacija;
- ~ MIDI file - standardni MIDI fajl;
- ~ notation - standardna notacija;
- ~ tuning - standardni štim

 standee /stæn'di:/ [n] gledalac na stajanju ① see: BYSTANDER, SPECTATOR, VIEWER
 standup bass ⇔ double bass
 stanza /'stænzə/ [n] strofa ⇔ strophe:

- ballad ~ ⇔ extension quatrain;
- four-line ~ - strofa od četiri stiha;
- Spenserian ~ - Spenserova strofa

 stapes /'steɪpɪz/ [n, pl. stapes, stapedes /stə'pɪdɪz/] uzengija, jedna od tri slušne koščice u srednjem uhu ① see: MALLEUS, INCUS ① see illus: EAR, OSSICLES
 staple /'steɪpəl/ [n] prava cevčica oko koje se vezuje pisak oboe ⇔ tube [3]

star¹ /sta:/ [n] zvezda: movie/rock/pop/ opera[tiç] ~ - filmska/rok/pop/operska zvezda:
 star² /sta:/ [v, ps & pp starred, pres. part. starring,] (in sth) igrati glavnu ulogu
 stasimon /'stæsə,mɒn/ [n, pl. stasima /'stæsə,mə/] stazim, u starogrčkoj drami, stajaće pesme između epizodija ① see: EPEISODION
 stationary /'steɪʃənri/ [adj] nepokretan
 stave /steɪv/ [n] Br. notni sistem, linijski sistem, niz od pet horizontalnih linija poređanih jedna iznad druge na kome se pišu notni znaci i pauze: linije se broje odozdo - naviše ⇔ staff:

- alto ~ - notni sistem sa alt-ključem;
- bass ~ - linijski sistem sa F-ključem;
- double ⇔ grand staff/stave
- five-line ~ - petolinijski (notni) sistem;
- four-line ~ - četvorolinijski (notni) sistem;
- grand ~ - 10-linijski (notni) sistem sa F i G ključem, uglavnom za solo instrumente (klavir, harfu, harmonijum i sl.) ⇔ double staff/stave, great staff/stave;
- great ~ ⇔ grand staff/stave;
- multi-~ - multi-sistem (u partiturama za više deonica - gudački kvartet, hor, orkestar i sl.);
- single ~ - jednostruki petolinijski sistem, uglavnom za solo instrumente (flauta, violina, truba itd.);
- soprano/alto/tenor ~ - linijski sistem sa odgovarajućim C-ključevima;
- treble ~ - linijski sistem sa G-ključem;
- triple ~ - 15-linijski sistem (za orgulje)

 steady /'stedi/ [adj] stalan, ujednačen
 steelpan ⇔ DRUM ▶ Trinidad steel drum
 steep /sti:p/ [adj] strm
 stem /stem/ [n] notni vrat, notna crta ⇔ tail:

- downward ~ - notni vrat okrenut nadole;
- upward ~ - notni vrat okrenut nagore

 stenchcore ⇔ PUNK (ROCK) ▶ crust punk
 stentando /sten'ta:ndəʊ, /t. sten'tando/ [n] stentando, instrukcija izvođaču da obeleženi pasaż izvodi usporeno, umorno, otežući svaku notu ⇔ penando
 step /step/ [n]

[1] stepen ⇔ tone:

- half ~ - ⇔ semitone, half-tone, hemitone;
- whole ~ - ⇔ tone [2] ▶ [whole] tone;

[2] korak: dance ~ - plesni korak; marching ~ - marševski korak;

[3] faza: *The next step is to ... (Sledeći korak/*

- faza je...)*
- stereo /'steriəʊ/ [n]
- [1] stereo (dvokanalni sistem za snimanje i prostornu reprodukciju zvuka): *Is this programme broadcast in stereo?* ⓘ *see:* MONO;
- [2] ~ (system) stereo-uređaj, muzički stub (kombinacija radio aparata, kasetofona i CD-a) ⇔ *MUSIC* [2] ▶ music tower
- stereophonic /,steriə'fɒnɪk, 'strɛr-/ [adj] stereofonski ⓘ *see:* MONOPHONIC, QUADRAPHONIC
- stereophony /,steriə'fəʊni, 'strɛr-, 'steriə'fəʊni, 'strɛr-/ [n] stereofonija
- stereotype /'steriə'taɪp, 'strɛr-/ [n] stereotip
- stev /stev/ [n] stev, skandinavske kratke narodne pesme lirskog karaktera
- sticcado /str'kɑ:dəʊ/ [n] stikado, vrsta drvenog ksilofona; drvene pločice su različite veličine, poređane od najmenje do najveće, a svira se palicama sa fleksibilnom drškom i tvrdom okruglom glavom
- sticherion /str'keri,ɒn/ [n] stihira, kratka pravoslavna himna
- stick /stɪk/ [n]
- [1] štap (deo gudala);
- [2] palica, maljica ⇔ [drum]stick: with the ~ - sa palicom ⇔ *CON* ▶ con bacchetta:
- felt/cartwheel ~ - filcana palica; with the hard/soft felt ~ tvrdom/mekom filcanom palicom ⇔ *CON* ▶ con bacchetta di feltro duro/morbido;
 - flannel ~ - flanelska palica; with the flannel ~ - flanelskom palicom ⇔ *CON* ▶ con bacchetta di flanella;
 - hard ~ - tvrda palica; with the hard ~ - tvrdom palicom ⇔ *CON* ▶ con bacchetta dura;
 - iron ~ - gvozdена palica; with the iron ~ -gvozdenom palicom ⇔ *CON* ▶ con bacchetta di ferro;
 - leather ~ - kožna palica; with the leather ~ - kožnom palicom ⇔ *CON* ▶ con bacchetta di pelle;
 - metal ~ - metalna palica; with the metal ~ - metalnom palicom ⇔ *CON* ▶ con bacchetta di metallo;
 - rubber ~ - gumena palica; with the rubber ~ - gumenom palicom ⇔ *CON* ▶ con bacchetta di gomma;
 - soft ~ - meka palica; with the soft ~ -
- mekom palicom ⇔ *CON* ▶ con bacchetta morbida;
- sponge-headed ~ - palica sa glavom od sundera; with the sponge-headed ~ - palicom sa glavom od sundera ⇔ *CON* ▶ con bacchetta di spugna;
 - timpani ~ - palica za timpane;
 - wooden ~ - drvena palica; with the wooden ~ - drvenom palicom ⇔ *CON* ▶ con bacchetta di legno;
 - xylophone ~ - palica za ksilofon;
- [3] prut, štap:
- Cuban ~s ⇔ claves;
 - concussion ~s ⇔ claves
- [4] (kolokvijalno) dirigentska palica
- stickers /'stɪkəz/ [n] apstrakti, letvice koje prenose pokret od dirke do ventila svirale kod orgulja sa mehaničkom trakturom (preciznije, letvice koje guraju, za razliku od onih koje vuku) ⓘ *see:* tracker
- stiff /stɪf/ [adj] krut
- stiffness /'stɪfnɪs/ [n] ukočenost
- stile antico ⇔ *STYLE* ▶ palestrina style
- stimulation ⇔ impetus
- stimulus /'stɪmjʊləs/ [n, pl. stimuli /-,laɪz/ pobuda, podsticaj, podstreč, stimulus
- sting /stɪŋ/ [n] tuš, kratka bubnjarska sekvenca (npr. posle vica u standap komediji)
- stir /stɜ:/ [v] mešati
- stirrup ⇔ stapes
- stochastic /sto'kæstɪk/ [adj] stohastički, zasnovan na verovatnoći
- stock arrangement /'stɒk ə'reɪndʒmənt/ [n] standardni aranžman (za razliku od aranžmana pripremljenog za neki određeni bend ili ansambl)
- stomach ⇔ abdomen
- stomp¹ /stɒmp/ [n] stomp, ritualni i društveni ples američkih Indijanaca
- stomp² /stɒmp/ [v] toptati, lupati nogom/nogama
- stool /stu:l/ [n] stolica: adjustable piano ~ - klavirska stolica sa podešavanjem visine; round; round/box piano ~ - okrugla/četvrtasta klavirska stolica; solo/duet piano ~ - klavirska stolica za jednog/dva izvođača
- stop /stɒp/ [n]
- [1] registar kod orgulja, harmonijuma i sličnih instrumenata ⇔ register [2]:
- ~s with breaks ⇔ repeating stops;
 - 4ft ~ ⇔ four-foot stop;
 - 8ft ~ ⇔ eight-foot stop;

- 16ft ~ ⇔ sixteen-foot stop;
 - accessory ~s - nemi registri, slepi registri, registri na orguljama koji nemaju svoje svirale, već služe za kombinacije i sl.;
 - auxiliary ~s - dodatni registri, pomoćni registri (registri na orguljama koji se ne koriste sami, već uz druge, osnovne registre ⇔ secondary stops;
 - combination ~s - kombinacioni registri;
 - complete ~ - potpuni registar (koji obuhvata ceo obim klavijature);
 - compound ~ ⇔ mixture [2];
 - covered ~ - poklopljeni registar, pokriveni registar ⇔ stopped register;
 - divided ~ - registar koji obuhvata celu klavijaturu, ali svaka njegova polovina ima poseban naziv;
 - draw-~ manubrijum, dugme/ručka za uključivanje registara na orguljama, čembalu i sl. ⇔ button, *KNOB* ▶ stop knob, *KNOB* ▶ draw-knob, press stud
① see *illus: ACTION [2]* ▶ Mechanical organ action;
 - eight-foot ~ - osmostopni registar (zvuči u nominalnoj visini) ⇔ 8ft stop, unison stop;
 - expression ~ - uređaj na harmonijumu koji omogućuje dinamičko senčenje;
 - flue ~ - labijalni registar ① see: FLUE WORK;
 - foundation ~s - osnovni registri, temeljni registri;
 - four-foot ~ - četvorostopni registar (zvuči oktavu više od nominalne visine) ⇔ 4ft stop;
 - half ~ ⇔ incomplete stop;
 - harp ~ - registar laute (na čembalu);
 - imperfect ~ ⇔ half stop;
 - incomplete ~ - poluregistar (registar koji obuhvata samo diskantsku ili basovsku polovinu klavijature) ⇔ half stop imperfect stop, partial stop;
 - knee ~ ⇔ *LEVER* ▶ knee lever;
 - mixture ~ ⇔ mixture [2];
 - mutation ~s - alikvotni registri, alikvoti (orguljski registri koji umesto nominalnog tona daju neki od njegovih alikvotnih tonova; uvek se koriste u kombinaciji sa drugim registrima i daju orguljama prepoznatljiv sjajan i svečan zvuk);
 - organ-~ - orguljski registar;
 - partial ~ ⇔ half stop (1);
 - reed ~ - jezičasti registar;
 - repeating ~s - repetirajući registri (miksture koje u višim oktavama daju niže kombinacije alikvotnih tonova ⇔ stops with breaks;
 - secondary ~ ⇔ auxiliary stops;
 - sixteen-foot ~ - šesnaestostopni registar ⇔ 16ft stop;
 - sounding ~ ⇔ speaking stops;
 - speaking ~ - zvućeci registri (nasuprot nemim registrima) ⇔ sounding stops;
 - stopped ~ ⇔ covered stop;
 - string-toned ~ - gudački registri (u orguljama), gambe ⇔ gambas
 - unison ⇔ eight-foot stop;
- [2] [-ping] hvat (položaj prstiju na instrumentu, naročito žičanom, radi dobijanja određenog tona ① see: *STRING* ▶ STOPPED STRING;
- crossed ~ ⇔ barré;
 - double ~[ping] - dvohvat (na gudačkim instrumentima);
 - quadruple ~[ping] - četvorohvat (na gudačkim instrumentima);
 - triple ~[ping] - trohvat (na gudačkim instrumentima);
 - whole-~ - sniženje za ceo stepen ① see: HALF-STOP [2];
- [3] ⇔ fret;
- [4] ⇔ plosive
- stopper ⇔ cap [2]
- storage /'stɔːrɪdʒ, 'stɔːr-/ [n] skladištenje, odlaganje: ~ rack - stalaža za odlaganje (instrumenata)
- store /stoː/ [n] prodavnica ⇔ shop; music ~ - prodavnica muzikalija, muzički magazin ⇔ music shop
- storyline ⇔ plot
- story-teller ⇔ narrator [1]
- straight /streɪt/ [adv] pravo; smesta:
- ~ edge - "strejt edž", pokret koji se razvio u okviru hardkor pank kulture krajem 70-ih i početkom 80-ih godina, kao bunt protiv pogubnog načina života mladih, kulture napijanja i konzumiranja droge;
 - ~ ahead - (u džezu) svirati u swing maniru;
 - ~ through - od početka do kraja, bez prekida
- strain /streɪn/ [n]
- [1] muzička rečenica, fraza ⇔ phrase;
- [2] naprezanje, napetost; deformacija

strained /streɪnd/ [adj] zategnut

strap /stræp/ [n] remen:

- accordion ~s – remeni za harmoniku;
- guitar ~ - remen za gitaru

strappato ① *see*: HARP

strathspey /,stræθ'speɪ/ [n] stretspej, živahan škotski ples

straw /strɔ:/ [n] slama

strength /streŋθ/ [n] snaga, čvrstoća

strepitoso /'strepɪ'təʊsəʊ/ [adj, adv] strepitoso, oznaka za pun i bogat zvuk; u delima za klavir traži obilniju primjenu pedala

stress ⇔ accent[uation], accent[uate]

stressed ⇔ accented

stretch¹ /stretʃ/ [n]

[1] rastezanje, protezanje, ekstenzija, raspon (prstiju, ruke) ⇔ extension: *The viola requires a stronger hand with a bigger stretch. (Viola zahteva veću čvršću ruku sa većim rasponom);*

[2] interval ili akord koji zahteva širok raspon

stretch² /stretʃ/ [v] rastegnuti, rastezati

stretto /stret'təʊ/ [n] streta, streto

[1] (u fugi) sustizanje;

[2] (streta) efektni zaključni deo kompozicije (naročito u operskim numerama)

stick /stɪk/ [n]

[1] palica, maljica ⇔ drumstick;

[2] [of the bow] štap gudala ⇔ bow-stick;

[3] dirigentska palica (kolokvijalno)

strict /strɪkt/ [adj] strog, striktan, tačan ⇔ giusto¹

strictly /'strɪktli/ [adv] striktno, precizno, tačno giusto²: ~ in time – striktno u taktu/ritmu

strident /'straɪdnt/ [adj] prodoran, gromak, kreštav ⇔ penetrating: ~ tone – prodoran ton, zvuk

strike¹ /straɪk/ [n] udar: dull ~ - tup, potmuo udar

strike² /straɪk/ [v]

[1] udariti (naročito kod perkusija): ~ the bell/triangle – udariti zvono/triangl ⇔ hit;

[2] (u pozorištu) skloniti rekvizitu ili neki predmet sa pozornice: *Strike that chair. (Skloni tu stolicu);*

[3] (~ the show) ukloniti opremu i raščistiti lokaciju na kojoj je održan koncert, priredba i sl.; vratiti u pređašnje stanje;

[4] (~ up) započeti svirku: *Strike up the band! (Neka bend počne svirku!)*

striker ⇔ [drum]stick

striking /'straɪkɪŋ/ [n] raspored ruku pri sviranju doboša, bubnja i sl., "rukored"

string. *abbr.* → stringendo

string¹ /strɪŋ/ [n]

[1] žica, struna;

• ~ fastener – kordar u obliku prečke (kod gitare i sl.) ⇔ *HOLDER* ▶ frontal string holder;

• ~ holder ⇔ tailpiece;

• ~ player – gudač;

• ~ section ⇔ strings;

• ~ tuner – zavrtanj na kordaru gudačkih instrumenata za precizno štimovanje ⇔ adjuster;

• accompaniment ~s ⇔ drone strings;

• aliquot ~ ⇔ sympathetic strings;

• bass ~ – bas žica;

• black/white nylon ~s – žice od crnog/belog najlona;

• brass ~ – mesingana žica;

• covered ~ ⇔ wound string;

• drone ~s - bordunske žice (postavljene mimo hvatnika, tako da se ne skraćuju prstima) ⇔ accompaniment strings, off-board strings;

• empty ~ ⇔ open string;

• flat ~ – ravna žica;

• G~ – G-žica (i sl.);

• gold-plated acoustic guitar ~s – pozlaćene žice za akustičnu gitaru;

• guitar ~s – žice za gitaru;

• gut ~ – crevna žica;

• high/law quality ~s – žice visokog/niskog kvaliteta;

• high-tension ~s – žice visoke tenzije;

• medium-tension ~s – žice srednje tenzije;

• melody ~ ⇔ treble [3];

• melody ~s ⇔ stopped strings;

• metal ~ ⇔ wire string;

• nickel-plated round wound electric guitar ~s – kružno motane niklovane žice za električnu gitaru;

• normal-tension classical guitar ~s – žice normalne tenzije za klasičnu gitaru;

• nylon ~s – najlonske žice;

• off-board ~s ⇔ drone strings;

• on-board ~s ⇔ stopped strings;

• open ~ - prazna žica ⇔ empty string;

• [over]spun ~ ⇔ wound string;

• silk ~ - svilena žica;

• silver-wound ~s – srebrne motane žice;

- soprano ~ ⇔ treble [3];
 - steel ~ - čelična žica;
 - stopped ~s - žice skraćene prstima (za razliku od bordunskih i simpatetičnih žica) ⇔ melody strings, on-board strings
① *see*: STOP;
 - sympathetic ~s - simpatetičke žice, rezonantne žice ⇔ aliquot strings;
 - synthetic ~s - sintetičke žice;
 - unison ~s - unisone žice: 1) (na klaviru) dve ili tri žice (od kojih se svaka naziva "unisonom") koje su štimovane na istu notu i koje udara isti čekić; 2) termin se nekada koristi i za note koje su na međusobnom rastojanju od jedne oktave;
 - upon two ~s - smernica klaviristi da pritisne levu pedal do pola ⇔ due corde;
 - wire ~ - metalna žica ⇔ metal string;
 - wound ~ - motana žica ⇔ covered string, [over]spun string
- [2] niz
- string² /strɪŋ/ [v] namestiti, staviti žice (na instrument): *Do you know how to string a guitar? (Da li znaš da namestiš žice na gitari?)*
- string bass ⇔ double bass
- stringendo /strɪn'dʒændəʊ, /t. strɪn'dʒendəʊ/ [adv] (kao oznaka za promenu tempa) ubrzavajućim tempom, prema vrhuncu (obično uz krešendo) → *abbr.* string. ⇔ affrettando, incalzando
- stringing /'strɪŋɪŋ/ [n]
- [1] garnitura (sve žice na instrumentu) ⇔ SET ▶ set of strings (1), fittings;
- aliquot ~ - korišćenje ostalih neaktiviranih žica na klaviru sa efektom bogatijeg tona;
- [2] žice, postavka žica: cross~ - ukrštene (klavirske) žice ⇔ overstringing
- string lock ⇔ top lock
- strings [n, pl]
- [1] gudači, gudački korpus (u orkestru); ređe: string section/string band;
- [2] ⇔ INSTRUMENT ▶ string[ed] instruments
- strip /stri:p/ [n] traka, pruga; komad, parče
- strobing /strobɪŋ/ [n] strobing, tehnika popping densa (→ popping) kojom se stvara iluzija da se plesač kreće pod stroboskopskim svetlima ⇔ hitting, ticking
- stroke /'strəʊk/ [n]
- [1] potez; at a/one ~ - jednim potezom (gudala);
- ~ of the bow - potez gudalom ⇔ BOW ▶ bow-stroke, bowing;
 - down~ ⇔ BOW ▶ down-bow;
 - free ~ ⇔ tirando;
 - rest ~ ⇔ apoyando;
 - up~ ⇔ BOW ▶ up-bow
- [2] udarac (pri sviranju bubnjeva, doboša i sl.) ⇔ beat [7]:
- double ~ - dvostruki udarac, "dabl", koji se sastoji iz dva uzastopna jednostruka udarca istom rukom po obrascu RR ili LL ① *see*: R, r, L, l;
 - single ~ - jednostruki udarac, koji praktično podrazumeva veoma brze naizmenične udarce
- stroll /strəʊl/ (u džezu) instrukcija da izvođač (najčešće klavirista ili ritam sekcija) treba da stane
- stromentato /,strɒmɛn'tatəʊ/ [adj] instrumentirano
- strumentato ⇔ stromentato
- strophe ⇔ stanza
- structure /'strʌktʃə/ [n]
- [1] struktura, građa (npr. kompozicije) ⇔ construction;
- metric ~ - metrička struktura;
 - random ~ ⇔ MUSIC ▶ aleatory music;
- [2] ⇔ texture
- strum /strʌm/ [v] preći prstima ili trzalicom preko žica žičanog instrumenta tako da se istovremeno oglasi veći broj žica; prebirati (po žicama)
- stud /stʌd/ [n]
- [1] pivot, klin (jedan od dva) u tremolo mehanizmu (→ tremolo [2]) na kojima tremolo pivotira ⇔ post;
- [2] kopča;
- [3] ⇔ agraf(f)e
- studies /'stʌdɪz/ [n] pl/studije:
- applied music ~ - studije primenjene muzike;
 - performance ~ - studije izvođaštva, izvođačke studije
- studio /'stju:di:əʊ/ [n, pl. studios] studio, atelje, (umetnička) radionica: recording ~ - studio za snimanje
- study ⇔ etude
- style /'stɑɪl/ [n] stil, (u muzici) odraz osećaja kompozitora, izražen jezikom i duhom njegovog vremena; in the ~ of... - u stilu... ⇔ in

modo di...; to develop ~ - razviti stil; to lack ~ - nemati stila; to polish/refine – rafinirati stil; true to ~/in the right ~ - stilski verno:

- American ~ - američki stil, poseban stil takmičarskog dvoranskog plesa razvijen u SAD ① *see:* INTERNATIONAL STYLE;
- classic ~ - klasični stil;
- cramped ~ - pretrpan stil;
- elegant ~ - elegantni stil;
- familiar ~ - homofoni slični vokalni stav, posebno u okviru polifonih oblika 16. veka;
- free ~ - slobodni stil, slobodni stav;
- Galant ~ - galantni stil, elegantni i jednostavni stil u muzici iz perioda 1740-1770 koji se razvio nasuprot kompleksnijem baroknom stilu; karakterističan po homofonoj fakturi i rokoko ornamentaciji sa težištem na kraćim kompozicijama vedrijeg sadržaja (uglavnom prevlađuju manje instrumentalne forme);
- high ~ - visoki stil;
- International ~ - internacionalni stil, poseban stil takmičarskog dvoranskog plesa, pandan američkom stilu ① AMERICAN STYLE;
- locked hand ~ - stil u džezu koji se povezuje sa pijanistom G. Shearing-om;
- Lombard(ic) ~ ⇔ RHYTHM ▶ Lombard(ic) rhythm;
- martial ~ - marševski stil;
- musical ~ - muzički stil;
- note against note ~ - nota prema noti, jednaki kontrapunkt;
- ornate ~ - kitnjasti stil;
- Palestrina ~ - "stile antico", termin koji se odnosi na suštinski *a cappella* stil iz 16. veka prisutan u duhovnoj muzici rimokatoličke crkve; neki kompozitori su nastavili da ga neguju i u 18. i 19. veku, paralelno sa nekim savremenim idiomima ⇔ stile antico, Roman style;
- plain ~ - jednostavan stil;
- Roman ~ ⇔ Palestrina style;
- sensitive ~ - osećajni stil;
- strict ~ - strogi stav/stil; vezani stil (strogi i pretežno polifoni stav);
- themeless ~ ⇔ athematicism;
- symphonic ~ - simfonizam (po Asafjevu: širok, dramatski razvoj muzičkih ideja);

- vigorous ~ - energičan/snažan stil
- stylization /'stɑɪləɪzɪjən/ [n] stilizacija, umetničko prikazivanje prema pravilima određenog stila
- stylize /'stɑɪləɪz/ [v] stilizovati
- stylized /'stɑɪləɪzd/ [adj] stilizovan
- stylistic /stɑɪ'lɪstɪk/ [adj] stilski
- stylus ⇔ needle
- sub. *abbr.* → subito
- subbass /'sʌb,bɛɪs/ [n] subbas, poklopljeni orguljski registar 16' ili 32' ⇔ subbourdon
- sub-beat /'sʌb,bɪ:t/ [n] dirigentski potez koji označava potpodelu ① *see:* SUBDIVISION
- subbourdon ⇔ subbass
- subculture /'sʌb,kʌltʃə/ [n] potkultura, supkultura, skup normi, vrednosti i obrazaca ponašanja koje razlikuje jednu grupu ljudi od kulture šire zajednice; najčešće se odnosi na mlade kod kojih se pripadnost određenoj potkulturi obično definiše u odnosu na muziku (hipici, rokeri, pankeri, skinski, rastafarijanci itd.): gothic ~ - gotička potkultura, savremena subkultura prisutna u mnogo zemalja sveta; javlja se u Ujedinjenom Kraljevstvu krajem 1970-ih, a ima korene u gotičkoj rok sceni; zajednička crta pripadnika ove potkulture je sklonost prema "mračnom" zvuku i izgledu, najčešće sa crnom odećom, šminkom i kosom
- subdivision /'sʌbdɪ,vɪʒən/ [n] potpodela (jedinice brojanja pri taktiranju ili notne vrednosti uopšte) ① *see:* SUB-BEAT
- subdominant¹ /,sʌb'dɒmɪnənt/ [n] subdominanta, donja dominantna (četvrti stupanj lestvice dura ili mola - stupanj ispod dominante; takođe, trozvuk na četvrtom stupnju lestvice):
 - minor ~ - molska subdominanta;
 - second ~ - subdominantina subdominanta, dvojna subdominanta, druga subdominanta, skretnična subdominanta;
 - secondary ~s - vantonalne/sporedne/sekundarne subdominante ⇔ side dominants;
 - side ~s ⇔ secondary subdominants
- subdominant² /,sʌb'dɒmɪnənt/ [adj] subdominantan
- subito /'su:bɪ,təʊ, /t. 'subɪtə/ [adv] subito (pre ili posle dinamičke oznake): iznenada; odmah → *abbr.* sub.; ~ piano – iznenada, odmah piano → *abbr.* sub.p.
- subject /'sʌbdʒɪkt/ [n]
 - [1] tema ① *see:* THEME, MELODIC LINE;

- first ~ - glavna tema, prva tema (prvenstveno u sonatnom obliku) ⇔ *THEME*
▶ main theme, principal theme, *SECTION* ▶ principal/primary section);
 - second[ary] ~ - sporedna tema, druga tema (u sonatnom obliku) ⇔ subsidiary subject, *THEME* ▶ subsidiary/subordinate theme; *SECTION* ▶ section;
- [2] ⇔ *dux*;
- subgenre /,sʌb'zɒnrə/ [n] podžanr
- submediant /,sʌb'mi:diənt/ [n] submedijanta, donja medijanta (šesti stupanj dijatonske lestvice); takođe, trozvuk na šestom stupnju dijatonske lestvice ① *see*: SUPERDOMINANT
- subordinate ⇔ secondary
- sub.p. *abbr.* → *SUBITO* ▶ subito piano
- subplot /'sʌb,plɒt/ [n] podzaplet, drugorazredna fabula/radnja
- subscript /'sʌbskrɪpt/ [n] donji indeks, tekst koji je manji i nalazi se niže od okolnog teksta (kao u S₂, gde je 2 donji indeks)
- subscription /səb'skrɪpʃən/ [n] pretplata, abonman
- subsequent /'sʌbsɪkwənt/ [adj] sledeći, naredni, kasniji
- subset /'sʌb,seɪt/ [n] podgrupa
- subsidiary ⇔ auxiliary
- subtle /sʌtl/ [adj] suptilan, fin
- subtonic /,sʌb'tɒnɪk/ [n] subtonika: sniženi sedmi stupanj skale, snižena vođica ① *see*: LEADING TONE
- sub voce /sub 'vəʊke, sʌb 'vɔʊsi/ *Lat.* instrukcija kojom se ukazuje pod kojom se glavnom odrednicom (u rečniku, leksikonu i sl.) može naći određena informacija
- subwoofer /,sʌb'wu:fə/ [n] sabvufer, zvučnik za niske frekvencije kroz koji prolaze i levi i desni kanali za reprodukciju bas zvukova
- succession /sək'seʃn/ [n] sled, niz
- successive /sək'sesɪv/ [adj] uzastopni
- suck /sʌk/ [v] usisati, usisavati
- sucker /'sʌkə/ [n] ulazni ventil orguljskog meha (koji crpe vazduh iz atmosfere) ⇔ *VALVE* ▶ intake valve
- sudden /'sʌdn/ [adj] iznenadan, neočekivan ⇔ abrupt: all of a ~ - iznenada, bez najave
- suddenly /'sʌdnli/ [adv] iznenada, neočekivano ⇔ abruptly
- sudser /'sʌdzə/ [n] (kolokvijalno) sapunska opera
① *see*: OPERA ▶ SOAP OPERA
- suffix /'sʌfɪks/ [n] sufiks
- suite /swi:t/ [n] svita, ciklična kompozicija od tri ili više stavova, čija unutrašnja povezanost nije čvrsta kao kod sonatnog ciklusa; u osnovi predstavlja niz igara koje međusobno kontrastiraju karakterom, poreklom i vrstom takta; kod Baha su ustaljeni sastavni delovi svite: alemenda [nemačka igra], sarabanda [španska igra], kuranta [francuska igra] i žiga [engleska igra]:
- ballet ~ - baletska svita, svita iz baleta;
 - Baroque ~ - barokna svita, ciklična kompozicija koja ima *tri stava ili više stavova*; jedinstvo ciklusa se postiže motivskom i tonalnom povezanošću stavova, a oblik se gradi na principu kontrasta: smenjuju se brzi i lagani stavovi, parni i trodelni metar, polifono i homofono obrađene igre; stavovi su kratki i potiču od stilizovanih igara. ⇔ classical suite;
 - Baroque dance ~ - barokna plesna svita;
 - Classical ~ ⇔ Baroque suite;
 - French ~ - francuska svita, svita sa tipičnim planom stavova: alemanda – kuranta – sarabanda – žiga;
 - modern ~ - moderna svita (svita 19. i 20. veka)
- sul pont. → *abbr.* sul ponticello
- sul'orlo ⇔ *RIM* ▶ on the rim of the (drum)head
- sul ponticello ⇔ *BRIDGE* ▶ close to/on/near the bridge
- sul tasto ⇔ *FINGERBOARD* ▶ at/on the fingerboard
- summary /'sʌməri/ [n] rezime, sažetak
- suomisaundi ⇔ *TRANCE* ▶ spugedelic trance
- suona ⇔ laba
- superbone /,su:pə'bəʊn/ [n] superbon, hibridni trombon, trombon sa cugom i ventilima
- superdominant /,su:pə'dɒmɪnənt/ [n] submedijanta, donja medijanta ① *see*: SUBMEDIANT
- superfluous /su:'pɜ:fluəs/ [adj]
[1] suvišan, izlišan;
[2] ⇔ augmented
- superimpose /,su:pə'ɪm'pəʊz/ [v] preklapati, staviti nešto preko nečeg drugog (melodiju preko melodije i sl.)
- superimposition /,su:pə'ɪm'pɔ:zɪʃən/ [n] superimpozicija, preklapanje jedne melodije preko druge, ili istovremeno izvođenje dve ili

više međusobno nepovezanih kompozicija
 superintendent /,su:pərɪn'tendənt, ,su:prɪn-/ [n]
 intendant, upravnik pozorišne ili operne kuće
 superius ⇔ discant [2]
 supernumerary /,supər'numə,ri, -'nju-/ [n]
 statista, izvođač u operi bez pevačke role
 (nekada su se operiski statisti nazivali i "spear
 carriers") ⇔ walk on
 superoctave ⇔ fifteenth [2]
 superscript /'supəskript/ [n] gornji indeks, tekst
 koji je manji i nalazi se više od okonog teksta
 (kao u S², gde je 2 gornji indeks)
 supertonic /,su:pə'tɒnɪk/ [n] supertonika (drugi
 stupanj dijatonske lestvice, stupanj iznad tonike)
 supervisor /'su:pə,vəɪzə/ [n] supervizor: script ~
 - nadzornik skripta (u filmskoj industriji, lice koje
 je zaduženo da beleži sve detalje koji su bitni da
 snimljeni materijal ima kontinuitet bez grešaka)
 supination /,supə'neɪʃən/ [n] supinacija, okretanje
 dlana nagore ① see: PRONATION
 supple /sʌpl/ [adj] gibak, savitljiv
 supra /'su:prə/ [adv] (Lat.) iznad (posebno kada se
 odnosi na deo teksta, partiture i sl.)
 surrealism /sə'ri:əlɪzəm/ [n] nadrealizam, pokret
 u umetnosti nastao u Francuskoj 1920-ih čije su
 osnovne premise, prema manifestu jednog od
 osnivača, André Breton-a, antirealizam,
 antinaturalizam, negacija i apsolutno
 odbacivanje realnog kao materije i osnove
 umetnosti; pokret zastupa nov, vanlogični način
 izražavanja, zasnovan na verovanju u višu
 realnost – *nadrealnost*, asocijativnost i
 nezainteresovanu igru misli; u Britaniji su ga
 promovisali Roland Penrose i Herbert Read, a
 kasnije i George Melly (džez pevač i pisac),
 Spike Milligan (scenarista) i John Lennon
 (pesnik pop pevač)
 susceptible (to sth) /sə'septəbəl/ [adj]
 podložan, osetljiv (na) ⇔ sensitive: ~ to
 moisture/temperature – osetljiv na
 vlagu/temperaturu: *Wood instruments are
 particularly susceptible to moisture. (Drveni
 instrumenti su posebno osetljivi na vlagu.)*
 suspend /sə'spend/ [v] okačiti, prikopčati
 suspenders /sə'spendərz/ [n, pl.] Am. tregeri ⇔
 braces [3]
 suspension /sə'spenʃən/ [n]
 [1] zadržica, zaostajalica (pripremljena, vezana
 sa pripremnom notom);
 • ascending ~ - uzlazna zadržica, donja
 zadržica ⇔ retardation;

• descending ~ - silazna zadržica, gornja
 zadržica;
 • double ~ - dvostruka zadržica;
 • multiple ~ ⇔ *CHORD* ▶ suspension
 chord;
 • single ~ - jednostruka zadržica;
 • triple ~ - triostruka zadržica;
 • unprepared ~ ① see: APPOGGIATURA
 [3];
 [2] u muzici 16. veka, ukras kada se napisana
 nota izvodi sa malim zakašnjenjem posle
 umetnute kraće pauze
 sustain /sə'steɪn/ [v]
 [1] izdržati (ton);
 [2] "ispredati" glas "(na dugom tonu) ① see:
 MESSA DI VOCE
 s.v. *abbr.* → sotto voce
 swara /swə'ra:/ [n, pl. swaras] nota u indijskoj
 muzici; sedam osnovnih nota (*shadja, rishabh,
 gandhar, madhyam, pancham, dhaivat i nishad*)
 koje se skraćuju na *Sa, Ri/Re, Ga, Ma, Pa, Dha
 i Ni*, a pišu *S, R, G, M, P, D, N* čine zajedno tzv.
 sargam (od početnih slova nota), indijski
 ekvivalent za solfeđo
 sweet /swi:t/ [adj] termin koji označava muziku
 bez zvučnih i grubih efekata sa željom da se što
 više naglasi melodija teme
 sweetly /'swi:tlɪ/ [adv] slatko, sa finom emocijom
 ⇔ dolce
 sweet Philly ⇔ *SOUL* ▶ Philadelphia soul
 sweet potato /'swi:t pə'tetəʊ/ [n, pl. sweet
 potatoes] (kolokvijalno) okarina
 sweet-sounding ⇔ melodious
 swell-box /'swel,bɒks/ [n] ormarić sa žaluzinama
 (na orguljama) ⇔ *VENETIAN* ▶ Venetian
 swell
 swing (jazz) /swɪŋ/ [n] »sving«, stilska oznaka
 džez u periodu 1930–45; razvio se
 superponiranjem bita i off-bita (beat and off-
 beat), što je u džez muzici naglasilo intenzitet i
 dinamičnost; u stilskom pogledu značio je prelaz
 iz klasičnog u moderni džez; odlikuju ga veliki
 sastavi, snažna ritam sekcija sa kontrabasom i
 bubnjevima, tempo koji varira od srednjeg do
 brzog, prepoznatljiviji ritam i improvizacija
 svedena na nekoliko solista, ali su ga već
 sredinom 1930-ih mali sastavi preneli na
 kamerno područje; razvio se u stilove kao sto
 su: džamp bluz, ritam i bluz, bibop, rokenrol,
 kantri i fank; predstavnici: Duke Ellington, Count
 Basie, Benny Goodman, Glenn Miller, Artie

Shaw, Louis Armstrong, itd.:

- electro ~ - elektro swing, muzički žanr koji predstavlja fuziju swing stilova sa modernim (obično hip-hop, dram'n'bejs, dabstep ili haus) produkcijama; predstavnici žanra inkorporiraju lupove, semplove, melodije i stilove iz swing, džez i big bend ere kreirajući novi, klupski-orijentisan zvuk (Parov Stelar, Caravan Palace i dr.);
- Gipsy ~ ⇔ JAZZ ▶ Gipsy jazz

Swing Kids, The /swɪŋ kɪdz/ [n] swing omladina (Swingjugend), kontrakultura nemačkih tinejdžera više-srednje klase koji su obožavali džez i swing, žudeli za američkim načinom života i protivili se vladajućoj nacističkoj partiji, pogotovo grupaciji Hitlerove omladine (Hitlerjugend); prepoznatljivi po dugoj kosi i šeširima, dugačkim kaputima sa elegantnim šalovima i kišobranima; organizovali su džez koncerte, festivale i igranke na kojima se uzvikivalo Swing Heil! ⇔ Swing Youth

swing-step ⇔ disco fox

Swing Youth ⇔ Swing Kids

syllabic /sɪˈlæbɪk/ [adj] silabičan

syllable /ˈsɪləbəl/ [n] slog; solmization ~s – solmizacioni slogovi:

- Aretinian ~s - aretinski ili gvidonski slogovi (ut, re, mi, fa, sol, la) po italijanskom kaluđeru-benediktincu Gvidu iz Areca (Guido Aretinus, 995-1052), koji ih je u 11. veku uzeo iz stare crkvene pesme, molitve Sv. Jovana, zaštitnika pevača: Ut quent laxis Re-sonare fibris Mi-ra gestorum Fa-mul tuorum Sol-ve polluti La-bill reatum Sancte Joannes! (*Da bi tvoje sluge mogle raširenim grudima da pevaju o tvojim čudesnim delima, o izbriši krivicu obesvećene usne, sveti Jovane!*); sedma nota "si" uvedena je tek u 17. veku ① see: SOLMIZATION ▶ SOLMIZATION SYLLABLES;
- open ~ - otvoreni slog, slog koji se završava samoglasnikom;
- rhythm ~s – ritamski slogovi, slogovne vokalizacije ritmičkih obrazaca koje nalaze primenu u nastavi solfeđa kao pomoćno sredstvo za ritmičko očitavanje vežbi (kada doba ima dva dela *ta-te*, kada ima tri dela *ta-te-ti* i sl.)

symbol /ˈsɪmbəl/ [n] simbol, oznaka: chord ~s – akordski simboli (C7, B6 ...); musical ~s – muzički simboli

symphonia /sɪmˈfəʊniə/ [n] simfonija:

[1] (u grčkoj muzičkoj teoriji) konsonanca ① see: DIAPHONIA [1];

[2] naziv većeg broja instrumenata (iz porodica gajdi, bubnjeva, organistruma, spineta i sl.) ili instrumentalnih grupa

symphonist /ˈsɪmfənɪst/ [n] simfoničar

symphony /ˈsɪmfəni/ [n] simfonija, ciklična kompozicija za orkestar koja se obično sastoji iz četiri stava; po svojoj formalnoj strukturi slična klasičnoj instrumentalnoj sonati, s tim što je sonata kamernog karaktera, komponovana za jedan ili dva instrumenta, ređe tri ili više, a simfonija za orkestar; veoma pogodan oblik za muzička izražavanja filozofskih, herojsko-patetičnih, dramskih sadržaja; najpoznatiji autori: Haydn, Mozart, Beethoven, Schubert, Schumann, Brahms, Bruckner, Mahler, Dvořák, Tchaikovsky, Stravinsky, Sibelius, Prokofiev, Honneger, Hindemith i Shostakovich:

- ~ concert – simfonijski koncert, orkestarski koncert;
- ~ concerto – koncertantna simfonija;
- chamber ~ - kamerna simfonija;
- choral ~ - simfonija sa horom ⇔ ode-symphony, ODE ▶ symphonic ode;
- four-movement ~ - četvorostavačna simfonija;
- ode~ ~ ⇔ choral symphony
- programme ~ - programska simfonija

symplote /ˈsɪmpləʊsi/ [n] simploka, glasovna figura koja ujedinjuje anaforu i epiforu, tako što se reči ponavljaju i na početku i na kraju stihova ① see: ANAPHORA, EPIPHORA

synch ⇔ synchronization

synchronisation | synchronization /ˌsɪŋkrənəɪˈzeɪʃn/ [n] sinhronizacija: lip ~ - sinhronizacija pevanja ili govora kod plej beka

synchronise | synchronize /ˈsɪŋkrəˌnaɪz/ [v] sinhronizovati

synclavier /ˈsɪŋkləˈvɪə, ˈsɪŋˈklævɪə/ [n] sinklavier, sitinsajzer koji su 1977. godine dizajnirali i napravili Sydney Alonso i Cameron Jones u saradnji sa Jon-om Appleton-om

syncopate /ˈsɪŋkəˌpeɪt, ˈsɪn-/ [v] sinkopirati

syncopated /ˈsɪŋkəˌpeɪtɪd, ˈsɪn-/ [adj] sinkopiran: in ~ style – u sinkopiranom stilu/maniru ⇔ ALLA ▶ alla zoppa:

- ~ notes – sinkopirane note;
- ~ rhythm – sinkopirani ritam

syncopation /ˌsɪŋkəˌpeɪʃn/ [n] sinkopa;

kontraritam, ritmička figura koja nastaje prelazom metričkog naglaska sa teze na arzu stvarajući utisak iznenađenja i oživljavajući metrički tok kompozicije; u evropskoj umetničkoj muzici prisutna od kraja 14. veka; česta u folkloru pojedinih evropskih naroda, ali su potpune mogućnosti sinkope iskorištene u džezu; primjenjivali su je i mnogi kompozitori ozbiljne muzike u 20. veku (Stravinsky, Bartók i dr.)

syncope ⇔ syncopation

syncretism /'sɪŋkri,tɪzəm, 'sɪn-/ [n] sinkretizam, pokušaj spajanja različitih (često i nespojivih) filozofija u jedinstvenu celinu; izraz je prvi upotrebio G. Pico della Mirandola za nastojanje da se spoje Platonova i Aristotelova filozofija

synesthesia /,sɪnəs'ti:zə, -ziə, -ziə/ [n] sinestezija, sposobnost jednog nadraženog čula da oseti nadražaj nekog drugog čula, npr. "slušanje boja" ① *see: COLOR* ▶ COLOR HEARING

synkinesis /sɪŋkɪ'ni:stɪs, -kaɪ-/ [n] sinkinezija

synthdance ⇔ spacesynth

synthesizer /'sɪnθə'saɪzə/ [n] sintisajzer, muzički instrument koji sintetičkim putem proizvodi razne zvukove i obično se sastoji od zvučnika i kontrolnog panela, najčešće klavijature:

- additive ~ - subtraktivni sintisajzer;
- analog ~ - analogni sintisajzer (elektronski instrument koji stvara zvuk u modulima izrađenim od analognih elektronskih komponenata);
- digital ~ - digitalni sintisajzer, sintisajzer koji uglavnom koristi mikroprocesore za proizvodnju i manipulaciju zvukova;
- guitar synth[esizer] - gitarski sintisajzer;
- moog ~ - mug sintisajzer, analogni sintisajzer koji je konstruisao Robert Moog 1964. godine; jedan od prvih široko rasprostranjenih elektronskih muzičkih instrumenata;
- subtractive ~ - subtraktivni sintisajzer

synthesis /'sɪnθəsɪs/ [n, pl. syntheses] sinteza:

- additive ~ - aditivna sinteza, jedna od najstarijih i najviše istraživanih tehnika za sintezu zvuka utemeljenih na sumaciji elementarnih talasnih oblika u svrhu kreiranja složenijih signala;
- frequency modulation (FM) ~ - FM sinteza, forma u kojoj se timbre

jednostavnog talasnog oblika menja frekvencijskom modulacijom sa modulacijskim signalom čija je frekvencija takođe unutar čujnog područja, što rezultira nastajanjem kompleksnih talasnih oblika;

- granular ~ - granularna sinteza, temeljni princip audio sinteze koji svoju operaciju vrši na nivou mikrozvuka;
- physical modelling (PhM) ~ - sinteza prema fizikalnom modelu koja se odnosi na metode unutar kojih se generisani talasni oblik signala izračunava koristeći matematički model (skup jednačina i algoritama koji simuliraju fizički izvor zvuka, najčešće muzički instrument ili ljudski glas);
- sound ~ - sinteza zvuka, zvučna sinteza;
- subtractive ~ - subtraktivna sinteza, metoda oduzimanja harmoničkog sadržaja, koja se karakteriše primenom filtra na audio signalu

synthmodul /,sɪnθ'mɒdju:l/ [n] sintmodul, sintisajzer bez kontrolnog panela

synthrock ⇔ ROCK ▶ electronic rock

synthpunk /,sɪnθ'pʌŋk/ [n] sintpank, muzički žanr koji kombinuje elemente elektronske muzike i pank roka; predstavnici: Nervous Gender, The Units, The Screamers, Tone Set, Our Daughters Wedding, Voice Farm i dr. ⇔ electropunk

syrinx ⇔ Pan flute

syrtaki ⇔ sirtaki

system /'sɪstəm/ [n] sistem:

- audio ~ ⇔ sound system;
- automatic volume limiter ~ - sistem za automatsko ograničavanje jačine zvuka → *akro. AVLS*;
- dodecaphonic ~ ⇔ twelve-tone system;
- fach ~ - glasovni fah, (nemački) sistem klasifikovanja pevača, pretežno operskih, prema rasponu, težini i boji glasa; pretežno se koristi u Evropi, paralelno sa italijanskom podelom glasova;
- fixed do(h) ~ - apsolutna solmizacija;
- heptatonic ~ ⇔ SCALE ▶ heptatonic scale;
- Jankovic (tuning) ~ - Janković(ev) štim (za tamburu);
- movable do(h) ~ - relativna solmizacija;
- Nashville number ~ - nešvilski brojevi sistem, skraćeni metod notiranja muzičkih aranžmana brojevima koji su razvili muzičari

Nešvil studija ① *see: NOTATION* ▶
NASHVILLE NOTATION;

- public address ~ - PA sistem, elektronski sistem ozvučenja i distribucije zvuka (sa mikrofonom, pojačalima i zvučnicima) koji se koriste za obraćanje na velikim skupovima → *acro. PA system*;
- Schillinger ~ - Šilingerov sistem (muzičke kompozicije), zasnovan na matematičkim procesima; obuhvata teorije ritma, harmonije, melodije, kontrapunkta, forme i semantike;
- sound ~ - ozvučenje;
- tonal ~ - tonalni sistem, muzički sistem ↔ tone system; gamut;
- tone ~ ↔ tonal system;
- twelve-tone ~ - dvanaestotonski sistem ↔ dodecaphonic system

sytole ↔ citole

T *abbr.* → "tenor" (glas), kao u primeru **SATB** - **S**oprano, **A**lto, **T**enor, **B**as (četiri glasa u mešovitom horu)

t - *abbr.* **tenor**² (za instrumente) skraćeniica za instrument tenorskog registra

T., **t.** - *abbr.* **[1]** → **tempo** (npr.: T. I^o ili T. I^{mo} = *tempo primo*; **a t.** = *a tempo*); **[2]** → **tutti**; **[3]** → **tonic**

taal /'ta:l/ [n] tal, termin za ritmički obrazac u indijskoj klasičnoj muzici; pojam grubo odgovara pojmu metra u zapadnoj muzici, iako se bliži konceptualni ekvivalenti mogu naći u starijem sistemu ritmičkog modusa i njegovim odnosima sa »stopom« u klasičnoj poeziji, ili u drugim azijskim klasičnim sistemima poput koncepta *usul* u teoriji otomanske/turske muzike ⇔ **tal**, **tala**

taalam /'ta:lɑ:m/ [n] talam, par malih činela iz južne Indije

taarab /'ta:rɑ:b/ [n] tarab, muzički žanr nastao krajem 1920-ih, popularan u Tanzaniji i Keniji; oslanja se na instrumente iz svih kultura istorijski prisutnih u južnoj Africi, istočnoj Aziji, subsaharskoj Africi i Bliskom istoku

TAB ⇔ **tablature**

tablature (*alt.*: **tabulature**) /'tæblə,tʃʊr, -tʃər/ [n] tab(u)latura, oblik muzičke notacije tipične za žičane instrumente sa pragovima na vratu, poput gitare, vijuele, laute, ali i orgulja; njome se, po pravilu, ne beleže tonovi, već označavaju žice (hvatovi) i pragovi na vratu, tj. dirke (na orguljama ili čembalu) i sviračima daju uputstva kako da na instrumentu proizvedu određene tonove; naziv se ustalio kada se solistička instrumentalna muzika počela zapisivati na jednom listu (lat. *tabula*) za razliku od vokalne, koja je zapisivana na drugi način ⇔ **tab**;

NOTATION ▶ **finger notation**

tabla /'tʌblə, 'tɑ:blɑ:/ [n] (od arapske reči *tabl* sa značenjem »bubanj«) tabla, popularni indijski membranofoni instrument sličan bongo bubnjevima sa prepoznatljivom ulogom u hindustanskoj klasičnoj muzici, ali i popularnoj i verskoj muzici indijskog potkontinenta; čini ga par ručnih bubnjeva kontrastirajuće veličine i boje zvuka; svira se prstima i dlanovima; manji bubanj (**dayan**, sa značenjem »desni«) se svira dominantnom rukom, dok se veći (**bāyāñ**, sa značenjem »levi«), karakterističan po mnogo dubljem registru, svira drugom rukom

table /'teɪbəl/ [n]

[1] donja strana klarinetskog usnika gde se pričvršćuje jezičak ① *see illus.*: **MOUTHPIECE**;

[2] ⇔ **PLATE** ▶ **top plate**;

[3] glavna daska, glava (kod orgulja);

[4] (**resonance**) **table** ⇔ **soundboard**

table-book /'teɪbəl,bʊk/ [n] stoni notni zapis popularan u renesansnom periodu, pisan tako da su izvođači mogli da prate svoju deonicu sedeći oko stola

tabor[et] /'teɪbə[et]/ [n] tabor(et), provansalski bubanj s dugačkim valjkom, prati sviralu ⇔ **DRUM** ▶ **drum of Provence** ① *see*: **TABOR-PIPE**

tabor-pipe /'teɪbə,paɪp/ [n] tabor-svirala, svirala sa tri rupe koja se obično svira jednom rukom, dok se drugom udara u tabor bubanj

tabs /tæbz/ [n] zavesa (koja odvaja pozornicu od publike)

tabulature ⇔ **tablature**

tacet /'teɪsɪt, 'tæs-/ [v, imperative] tacet, oznaka koja se upisuje u instrumentalnu ili vokalnu deonicu i označava da izvođač izvesno vreme ne svira, odnosno ne peva: ~ **al fine** – ne svirati/pevati do kraja

tachypnea (*alt.* **tachypnoea**) /,tækɪp'niə/ [n] tahipnea, izuzetno ubrzano disanje

tactus /'tɑ:ktʊs/ [n] taktus:

[1] osnovna metrička jedinica u srednjovekovnoj muzici;

[2] metrička jedinica koju čine i arza i teza;

[3] renesansni termin za prag na hvatniku laute i sl.

taiko → **DRUM** ▶ **taiko drum**

tail¹ /teɪl/ [n] **[1]** rep; **[2]** ⇔ **flag**; **[3]** ⇔ **stem**; **[4]** (**tails**) frak ⇔ **tailcoat**; **[5]** (**tails**) pismo (strana novčića): *Heads or tails? Glava ili pismo?* **IDM** **make head or tail of sth** – (ne) moći uhvatiti ni za glavu ni za rep: *I simply can't make head or tail of this exercise*;

tail² /teɪl/ [v] | **tail away/off** – utišavati se, smanjivati se: *The timpani must tail off immediately after this fortissimo (Timpani se moraju utišati odmah posle ovog fortisima)*

tailcoat /'teɪl,kəʊt/ [n] frak, smoking ⇔ **TAIL** **[4]** ▶ **tails**

tailgate /'teɪl,geɪt/ [n] (u džezu) stil u sviranju trombona

tailpiece /'teɪl,pi:s/ [n] kordar, žičnik ⇔ **STRING** ▶ **string holder**:

• ~ **gut** ⇔ **tailpiece loop**;

- ~ **loop** – petlja (na kordaru žičanih instrumenata) kojom je kordar pričvršćen za dugme ⇔ **tailpiece gut, tailpiece string**;
 - ~ **string** ⇔ **tailpiece loop**
- tail-pin** /ˈteɪl,pɪn/ [n] [1] ⇔ **end-pin**; [2] ⇔ **spike**
- tak** /tɑ:k/ [n] indonežanski bubanj
- ta-ka** /ˈtɑ:kɑ:/ [n] ta-ka, veliki kineski bubanj koji se svira sa jednom ili dve palice
- takht** /tʌht/ [n] tradicionalni arapski ansambl; tradicionalno ga čine četiri instrumenta: ud (→ **oud**), nej svirala (→ **nay**), kanun (→ **kanun**), i violina, uz glavni perkusioni instrument - (→ **riq**)
- tal(a)** ⇔ **taal**
- talent** /ˈtælənt/ [n] talen[a]t ⇔ **aptitude, gift**: ~ **for ...** - talen[a]t za ...; (**innate**) **musical** ~ - (urođeni) talenat za muziku
- talky** /ˈtɔ:ki/ [n] kolokvijalni izraz za zvučni film ⓘ
see: FILM ▶ sound film
- tam** /tæm, tʌm/ [n] tam, vijetnamski žičani instrument sličan gitari sa tri svilene žice
- tambor** /ˈtæmbəʊ/ [n]
- [1] (u flamenku) tehnika sviranja gitare sa vrlo perkusivnim efektom;
- [2] tehnika sviranja klasične gitare kod koje se bočnom stranom opruženog palca prelazi preko svih ili gotovo svih žica (obično blizu mosta)
- tambora** /ˈtæmbə,rɑ:/ [n] tambora, južnoamerički veliki bubanj prisutan u banda muzici (→ **banda** [1]) sa dve opne i činelom fiksiranom na ramu
- tamborim** /ˈtæmbʊrɪm/ [n] tamborim, mali, (oko 15-ak cm u prečniku) okrugli brazilski okvirni bubanj portugalskog i afričkog porekla; prisutan u brazilskim muzičkim stilovima, posebno u sambu
- tamboro** /ˈtæmbəʊrəʊ/ [n] tamboro, bubanj iz Mozambika
- tamboura** /tæmˈbuəə/ [n] tambura, žičani instrument na kome se svira brzim vibriranjem trzalice; ima 4 do 8 žica i gradi se u raznim formama, različitog štima ⇔ **tanbur, tambura**
- tambourin** /ˈtæmbʊrɪn/ [n] *Fr.* tamburin:
- [1] srednjovekovni provansalski bubanj za pratnju narodnih (folklornih) plesova; nosio se obešen o vrat ili levu podlakticu, a svirao udaranjem palicom koja se držala u desnoj ruci, dok se u levoj istovremeno držala

svirala tipa frule;

- [2] živahni provansalski ples u 2/4 taktu, nazvan po pratnji na provansalskom bubnju i uzdužnoj flauti (fruli); veoma raširen u 18. veku kada je uveden u umetničku muziku

tambourine /ˌtæmbəˈri:n/ [n] daire, def, tamburin, membranofona udaraljka koja se sastoji se od uzanog okvira od drveta ili metala i samo jedne opne (mada ima i varijanti bez opne), dok je s druge strane obruč otvoren; u uskim prorezima duž drvenog okvira smešteni su, po parovima, metalni “tanjirići”, koji prilikom udara o opnu zveckaju metalnim zvukom; drži se u levoj ruci za drveni obruč, a svira na više načina: pojedinačnim udarima (skupljenim prstima, donjim delom dlana, ručnim zglobovom, laktom, kolenom; ritmiziranom kombinacijom udara (samo po koži, samo po okviru ili naizmenično (po koži dlanom, a po okviru prstima); trešenjem (čime tanjirići proizvode tremolo); trljanjem kože palcem (čime se ostvaruje šum nalik na tremolo); udarom po koži palicama (kada se drži na nekoj podlozi ili kolenima); zvuk daira je svetao i vedar, pa su česte u plesnoj muzici, ali i operskoj i baletnoj; potiču sa Bliskog i Srednjeg Istoka, a prisutne su i u muzici mediteranskih naroda ⇔ **DRUM ▶ hand drum; tambourine without jingles** ⇔ **DRUM ▶ frame drum**

tambur (*alt. tanbur*) /tæmˈbuər/ [n] tanbur, dugovrati žičani instrument; ima manji ovalni rezonator, dugi vrat sa pragovima i 3–4 žice; poznat još kod Sumerana, Vavilonaca i Egipćana, danas je prisutan kao folklorni instrument u arapskom govornom području severne Afrike, na Bliskom istoku, Kavkazu, Indiji i dr.; posredstvom Arapa u XIII veku proširen po Španiji i južnoj Italiji ⇔ **pandura**

tambura ⇔ **tamboura**

tamburitza (*alt. tamburica*) /ˌtæmˈbuərɪtsə, ˌtæmbuˈrɪtsə/ [n] tamburica, narodni žičani trzalački instrument istočnjačkog porekla (→ **tambur**); sastoji se od rezonantnog trupa, trbušastog, polukruškastog oblika sa glasnjačom (tankom dašćicom od mekog drveta), sa više malih (8–24) rupica ili jednim većim okruglim otvorom; dužina folklorne tamburice iznosi između 40 i 115 cm, a broj žica je različit (na najjednostavnijim su dve); u naše krajeve dolazi u 14. i 15. veku i danas se izrađuje u različitim veličinama: najmanja

(sopranska) je bisernica (nazvana tako po ukrasima od sedefa), nešto veća (altovska) je brač, sledi bugarija, pa tenorski čelović i baritonsko čelo, te basovsko berde:

- ~ **orchestra** – orkestar tamburica, javlja se u različitim formatima, od terceta do velikih orkestara;
- ~ **player** – tamburaš(ica);
- **prim** ~ - prim tamburica, mala (50-ak cm), ali vrlo glasna tamburica, obično vodeći instrument u orkestru tamburica

tampon /'tæmpən/ [n] **[1]** dvostruka maljica sa glavama na oba kraja; **[2]** ⇔ **cap** **[2]**

tam-tam ⇔ **GONG** ▶ **chau gong**

tanbur ⇔ **tamboura**

tangent /'tɑ:ngent/ [n] tangenta (na klavikordu)

tango¹ /'tæŋgəʊ/ [n, pl. **tangos**] tango:

[1] latinoamerički ples i uz njega vezani muzički žanr koji potiče iz Argentine i Urugvaja odakle se proširio po ostatku sveta; pojavio se na prelasku iz 19. u 20. vek i razvijao u više smerova; u Evropi se pojavljuje 1907. godine, najpre na francuskoj obali, a potom i u Parizu, dok u Londonu nije bio prihvaćen zbog previše erotike u svom karakteru; po stilu se veoma razlikuje od ostalih standardnih plesova; njegov ritam je iscepan i dinamičan, a karakterišu ga energični, progresivni pokreti koji se smenjuju sa napetim pauzama; ples je pun suprotnosti: pored čvrstine zadržao je i ogromnu mekoću i nežnost; prepun jakih emocija, pored osnovne priče o odnosu između muškarca i žene, u svom najsavršenijem obliku tango govori o životu i smrti; danas se često karakteriše frazom "tužna misao koja se pleše" ① *see:*

HABANERA, MILONGA:

- ~ **orillero** – tango oriljero, stariji stil argentinskog tanga razvijen u predgrađima i vangradskim sredinama gde je bilo više prostora za ples, pa se stil odlikuje brojnim „ukrasima“: brzim pokretima nogu, pa i nekim akrobatskim elementima;
- ~ **nuevo** - nuevo tango, pleše se u otvorenom, elasticnom stavu; fuzija tanga i džeza;
- **Andaluzijan** ~ - andaluzijski tango ① *see:* **HABANERA**;
- **Argentinian** ~ - argentinski tango;

- **Brazilian** ~ - brazilski tango, jednostavnija forma tanga, sa manje varijacija u odnosu na argentinski sa stalnom quick-slow, quick-slow, slow-šmom ⇔ **maxixe**;
- **canyengue** ~ - verovatno najstariji stil argentinskog tanga (plesao se do 1930. godine); karakterističan je po zatvorenom stavu i blagoj V poziciji, a plesao se savijenih kolena; plesačice su nosile dugacke i uske haljine, te su koraci bili kratki i u stakato ritmu;
- **electro**-~ - elektro-tango, spoj tanga i elektronske muzike;
- **European** ~ - evropski tango;
- **milonguero-style** ~ - tango milonguero, stil karakterističan po stavu poznatom kao *apilado* kod koga su gornji delovi tela konstantno u kontaktu, a balans je zajednički;
- **salon** ~ - salon tango, tango koji se pleše u salonima, tj. balskim dvoranama; karakterišu ga veoma blago otvoren stav, centriranost partnera više na desnu stranu drugog partnera, preciznost, odmerenost i posebna slivenost pokreta; u okretima stav je malo otvoreniji da bi se omogućilo slobodnije kretanje;
- **show** ~ scenski tango; pleše se u otvorenijem stavu, naglašenih pokreta, često sa elementima drugih plesova i igara

[2] muzika za istoimeni ples

tango² /'tæŋgəʊ/ [v, ps & pp: **tangoed**, pres. part.: **tangoing**; 3rd per. pres. simple: **tangos, tangoes**] igrati tango

tangoist /'tæŋgəʊɪst/ [n] plesač(ica) tanga ⇔ **DANCER** ▶ **tango dancer**

tanka /'tɑ:ŋkəl/ [n, pl. **tanka, tankas**] tanka, japanski poetski žanr; sastoji se od trideset-jednog sloga koji su organizovani u pet redova sa (redom) pet, sedam, pet, sedam, sedam slogova; potiče iz 7. veka nove ere i smatra se klasičnom, drevnom japanskom poetskom formom ① *see:* **UTA, WAKA**

tan-tan (alt.: **tantan, tan tan**) /'tæn'tæn 'tɒn'tɒn/ [n] tan-tan, brazilski cilindrični ručni bubanj koji se koristi u malim samba ansamblima

tanto /'tæntəʊ, lt. 'təntəʊ/ [adv] toliko, mnogo (npr. **allegro non tanto** - brzo, ali ne toliko ili **allegro tanto possibile** - što je moguće

brže

tap /tæp/ [v] tapkati nekoga/nešto/po nečemu

tap-box ⇔ **woodblock**

tape /teɪp/ [n] traka (magnetofonska i sl.):

- ~ **reel** – kotur (za magnetofonsku traku) ⇔ **tape spool**;
- ~ **spool** ⇔ **tape reel**;
- **extended play** ~ ⇔ **long-play tape**;
- **leader** ~ - uvodna traka (nenamagnetisani početak trake);
- **long-play** ~ - traka dugog trajanja ⇔ **extended play tape**;
- **normal** ~ ⇔ **standard tape**;
- **standard** ~ - standardna traka, traka normalnog trajanja ⇔ **normal tape**

tapping /'tæpɪŋ/ [n] taping (odvajanje), tehnika sviranja na električnoj gitari i nekim žičanim instrumentima odvajanjem prstiju jedne ruke da bi žica proizvela legato note, često u sinhronizovanom spajanju sa drugom rukom; odvajanje obično sadrži *pull-offs* (povlačenje dole → **pull-off**) ili *hammer-ons* (zakucavanje dole → **hammer-on**) tehniku sviranja, uključujući sviranje sekvenci prstima leve ruke sinhronizovano sa odvajanjem ruke pri izvođenju tapinga:

- **one-handed** ~ - jednoručni taping, najčešće se koristi kao specijalni efekat u gitarskim soloima; praktično neograničena tehnika i može se koristiti na razne načine; ton se dobija pomicanjem žice u intervalima gore-dole na vratu gitare, čime se dobija prepoznatljiva muzička lestvica;
- **pick** ~ - taping sa trzalicom;
- **two-handed** ~ - dvoručni taping, može se koristiti u polifonij i homofonij muzici gde se na gitari koristi osam, a ponekad i devet prstiju za sviranje

taps /tæps/ [n, used with a singular or plural verb] trubni signal za povećerje ① see: **BUGLE** ▶ **BUGLE CALL**

tar /tɑː/ tar:

[1] persijski dugovrati žičani instrument iz porodice lauta sa pragovima na hvatniku; prisutan i u drugim kulturama (Avganistan, Jermenija, Gruzija, Azerbejdžan i druge zemlje kavkaskog regiona);

[2] veliki egipatski okvirni bubanj sa jednom opnom; potiče iz severne Afrike i sa Srednjeg istoka;

tardando /,tɑː'dændəʊ, /tɑː'dændəʊ/ [adj, adv]

(kao oznaka za promenu tempa) *tardando*, postepeno sporije

taraf /'tærəf/ [n] taraf, mali muzički bend rumunskih Roma sa 3-8 muzičara; obično se sastoji od violine, čela, harmonike, kontrabasa, cimbala i gajdi, mada su mogue i drugačije kombinacije

taragot /'tærə,gɒt, -gət/ [n] taragot, rumunski narodni drveni duvački instrument sa jednostrukim jezičkom i konusnim telom; javlja se u više veličina

tarantella /,tærən'telə, /tɑːrən'telə/ [n] tarantela: [1] italijanska temperamentna narodna igra u 6/8 taktu posebno tipična za Siciliju i Kalabriju;

[2] muzika za istoimeni ples

tardamente /,tɑːdɛ'mente, /tɑːrda'mente/ [adv] tardamente, naznaka izvođačima da obeleženi pasaż izvedu sporo, lenjo

tardo /'tɑːdəʊ, /tɑːdɒ/ [adv] tardo: lagano, sporo (kao instrukcija za izvođače)

tarka /tɑːkəl/ [n] tarka, vrsta blok-flaute prisutne u muzičkoj tradiciji Anda

taste /teɪst/ [n] ukus, sistem estetskih pogleda, estetska osetljivost pojedinca, neke socijalne grupe ili epohe; osećanje i smisao za lepo; sposobnost vrednovanja umetničkih dela: ~s **are not to be disputed** - o ukusima ne treba raspravljati

tasto solo /,tæstəʊ 'səʊləʊ, /tɑːstə 'sɒlə/ [adv] oznaka na deonici continua koja označava da određeno vreme basovu liniju treba svirati samu, bez dodatnih akorada

tatsia /'tætsiə/ [n] tradicionalna kiparska i grčka narodna igra

tattoo /tæ'tuː/ [n, pl. **tattoos**] (u vojsci) povećerje, trubni znak ⇔ **last post**

tavil /'tævəl, 'tɒv-, 'tɑːvəl/ [n] tavil, bubanj iz južne Indije sa dve opne (jednom od kože vodenog bufala, a drugom od kozje kože); svira se ili sedeći ili u stojećem stavu (kada je okačen o bubnjarevo rame); po desnoj koži (koja je većeg prečnika) se udara rukom, a po levoj kratkom drvenom palicom ⇔ **thavil**

tawak-tawak /'tɑːwək 'tɑːwək/ [n] brunejski gong

Tb. abbr. → **tuba**

Tbn. abbr. → **trombone**

teacher /'tiːtʃə/ [n] nastavni[k]ca, učitelj[ica] ⇔ **educator, coach**¹, **master** [6]:

- **dancing** ~ - nastavni[k]ca, učitelj[ica] plesa ⇔ **MASTER** ▶ **dancing master**;

COACH¹ ▶ **dancing coach**;

- **music** ~ - nastavni[k]ca muzičkog vaspitanja, učitelj[ica] muzike ⇔ **EDUCATOR** ▶ **music educator**, **MUSIC²** ▶ **music master/mistress**;
- **piano/violin/accordion** ~ - nastavni[k]ca, učitelj[ica] klavira/violine/harmonike;
- **singing** ~ - nastavni[k]ca, učitelj[ica] pevanja ⇔ **voice teacher**; **COACH** ▶ **vocal coach**; **MASTER** ▶ **singing master**;
- **voice** ~ ⇔ **singing teacher**

teaching /'ti:tʃɪŋ/ [n] nastava, podučavanje ⇔

instruction; ① *see*: **LESSON**:

- **individual** ~ - individualna nastava ⇔ **INSTRUCTION** ▶ **individual instruction**;
- **piano** ~ - nastava klavira

team /'ti:m/ [n] tim:

- **creative** ~ - kreativni tim;
- **production** ~ - producerski tim;
- **research** ~ - istraživački tim

tearful /'tɪəfʊl/ [adj] plačan, tužan

tearfully /'tɪəfʊli/ [adv] plačno, tužno ⇔

lacrimoso, **piangendo**

tech /tek/ [n]

[1] (u pozorištu i sl.) generalni žargonski termin za tehničara, tj. člana tehničke ekipe predstave ⇔ **techie**;

[2] (u žargonu) tehnička proba, obično radi provere tehničkih elemenata predstave (svetla, zvuk i sl.) ⇔ **REHEARSAL** ▶

technical rehearsal

techie ⇔ **tech** **[1]**

technician /tek'nɪʃən/ [n] tehničar, član tehničke ekipe

technique /tek'ni:k/ [n] tehnika:

- **artistic** ~ - umetnička tehnika;
- **ballet technique** - baletska tehnika;
- **compositional** ~ - kompoziciona tehnika;
- **conducting** ~ - dirigentska tehnika, baton technique;
- **dodecaphonist** ~ ⇔ **twelve-tone technique**;
- **finger** ~ - tehnika sviranja prstima;
- **handhorn** ~ - tehnika sviranja prirodnog roga (bez ventila) kojom svirač povećava broj izvedenih tonova van normalnog harmonskog niza promenom položaja ruke u levku instrumenta;

- **imitation** ~ - imitaciona tehnika, tehnika sprovođenja jedne melodije kroz sve glasove; ova tehnika postaje osnova zapadne polifone muzike na kojoj počivaju motet i misa;

- **left/right hand** ~s - tehnike (sviranja) leve/desne ruke;

- **performing** ~s - izvođačke tehnike ⇔ **playing techniques**;

- **piano/violin** ~s - tehnike sviranja klavira/violine;

- **playing** ~ s ⇔ **performing techniques**;

- **plectrum** ~s - tehnike sviranja trzalicom;

- **rasgueado** ~ - rasgueado tehnika, gitarska flamenko tehnika (arpedžiranje i udaranje akorda);

- **two hand** ~ - dvoručna tehnika;

- **vocal** ~ - vokalna tehnika, pevačka tehnika;

- **serial/row** ~ - serijalna tehnika ⇔ **serialism**;

- **twelve-tone/note** ~ - dvanaestotonska tehnika ⇔ **dodecaphonist technique**

techno /'teknəʊ/ [n] tehno, muzika koja se u sferi

komponovanja oslanja na digitalnu tehnologiju i upotrebu kompjutera, ritam mašina i sekvencera, a sa druge strane, u sferi izvođenja, koristi objekte stare tehnologije (gramofon i vinilsku ploču od 12 inča); nastao pod uticajima hausa, elektronske pop muzike nemačke grupe Kraftwerk, filmske muzike Majka Oldfilda (Mike Oldfield) i Žan Mišel Žara (Jean Michel Jarre), američke eksperimentalne muzike ideologa Džona Kejdža i kompozitora minimalizma koji su delovali na području „elektronike uživo“:

- **acid** ~ - ejsid tehno, podžanr tehna koji se krajem 1980-ih razvio iz Čikago ejsid hausa;

- **ambient** ~ - ambijentalni tehno, stil koji se izdvaja ekstenzivnijim korišćenjem Roland TR-808 i TR-909 ritam mašina; termin je vremenom zamenjen nazivom »intelligentni tehno«;

- **bouncy** ~ - »baunsi« tehno, hardkor dens reyv stil koji se razvio početkom 1990-ih u Škotskoj i severnoj Engleskoj; odlikuju ga tempo od 160-180 BPM i 4/4 takt;

- **Detroit** ~ - detroitski tehno, generalno uključuje prve tehno produkcije muzičara iz

Detroita (koji se i smatra postojbinom tehna) krajem 1980-ih i početkom 1990-ih; karakteristična odlika detroitskog tehna je upotreba analognih sintisajzera i ranih ritam mašina (posebno Roland TR-909), a kasnije i digitalnih emulatora;

- **hardcore** ~ ⇔ **hardcore**;
- **minimal** ~ - minimalni tehno, minimalistički podžanr tehna karakterističan po ogoljenoj estetici koja forsira korišćenje ponavljanja sa prosečnim tempom između 125 i 130 BPM ⇔ **minimal**;
- **symphonic** ~ - simfonijski tehno, muzički žanr koji kombinuje elemente elektronske dens muzike poput tehna, ambijenta, dram'n'bejsa sa progresivnim rokom i neoklasičnom muzikom koristeći klasične tehnike orkestracije;
- **wonky** ~ - »vonki« tehno, relativno novi termin za stil u tehno muzici sklon eksperimentisanju sa ritmom i zvukom; s jedne strane »vonki« tehno može zvučati fanki, ali i vrlo apstraktno i eksperimentalno

technoid /tek'nɔɪd/ [n] technoid, podžanr elektronske muzike, eksperimentalna forma tehna i muzike buke (→ **music**¹ ▶ **noise music**)

technology /tek'nɒlədʒɪ/ [n] tehnologija:

- **blue-laser** ~ - tehnologija plavog lasera; pošto plavi laser radi na kraćoj talasnoj dužini, omogućava upisivanje veće količine podataka na istoj površini i veću brzinu čitanja i pisanja u poređenju sa uređajima koji koriste crveni laser;
- **bluetooth** ~ - blutut tehnologija za bežični prenos podataka između uređaja koji posjeduju istu tehnologiju;
- **high** ~ - najviša tehnologija (u datom momentu) ⇔ **high tech**;
- **LCD** ~ - tehnologija displeja na bazi tečnih kristala;
- **state-of-the-art** ~ - najsavremenija tehnologija

technopop ⇔ **electropop**

techstep /tek'step/ [n] tekstep, podžanr dram'n'bejs« stila koji je stekao popularnost krajem 1990-ih, karakterističan po mračnom, »SF« raspoloženju, skoro ekskluzivnom korišćenju sintetizovanog i semplovanog zvuka i uticajima industrijske i tehno muzike; predstavnici: Trace, Ed Rush & Optical, Nico, Renegade

Hardware i dr. ① *see*: **DRUM & BASS**

tedesca ⇔ **DANCE** ▶ **German dance**

tejano /teɪ'hɑ:nəʊ, Sp. te'hɑ:nɔ/ [n] tehano, stil meksičko-američke popularne muzike bazirane na zvuku gitare i harmonike koja predstavlja mešavinu meksičkih muzičkih stilova i evropske polke i valcera, uz snažan uticaj honki-tonka; veoma ritmičan, plesno orijentisan; u svom modernom obliku uključuje sintisajzere i elemente rok muzike

teknfunk ⇔ **HOUSE** ▶ **French house**

teknival /'teknɪvəl/ [n] teknival (od *tehno* i *festival*) neformalne, često i nezakonite žurke, uglavnom na neurbanim lokacijama, česta praksa u Evropi u letnjim mesecima; izrasle su iz reyv tradicije

tele ⇔ **telecaster**

telecaster /'telɪ,kɑ:stə/ [n] (Fender) telekaster, prva električna gitara koja je ušla u masovnu proizvodnju; kreirao ju je Leo Fender 1948. godine u Kaliforniji ⇔ **tele**

teleharmonium /,telhɑ:'məʊniəm/ [n] teleharmonijum, mašina koja proizvodi zvuk pomoću generatora jednosmerne struje, izum Thaddeus-a Cahill-a (1906); mašina je bila teška 200 tona i napravljena da prenosi zvuk preko telefonskih žica, ali žice nisu mogle da podnesu sve signale ⇔ **dynamophone**

teleplay /'tele,pleɪ/ [n] scenario za TV komad ① *see*: **SCREENPLAY**

tem. *abbr.* → **tempo**

temp. *abbr.* [1] → **tempo**; [2] → **temporary**; [3] → **temporarily**

temperament /'tempərəmənt, -prəmənt/ [n] temperacija, temperovanje:

- **equal** ~ - ravnomerna temperacija, jednaka temperacija;
- **unequal** ~ - neravnomerna temperacija, nejednaka temperacija;
- **mean-tone** ~ - srednjotonska temperacija (neravnomerna temperacija s prirodnim tercama) ⇔ **mean-tone system**;
- **twelve-tone equal** ~ - dodekafonska ravnomerna temperacija

temperance /'tempərəns/ [n] umerenost

temperature /'tempɪrtʃə/ [n] temperatura: **sensitivity to changes in** ~ - osetljivost na temperaturne promene:

- **concert hall** ~ - temperatura koncertne dvorane;
- **controlled** ~ - kontrolisana temperatura;
- **operating** ~ - radna temperatura;

- **stable** ~ – stabilna temperatura

tempest /'tempɪst/ [n] bura, gungula, metež

tempestoso ⇔ **tempestuously**

tempestuous /tem'pestjuəs/ [adj] buran, žestok

tempestuously /tem'pestjuəsli/ [adv] burno, žestoko, strasno, olujno ⇔ **tempestoso**

temple /'tempəl/ [n] **[1]** hram, svetilište; **[2]** (u flamenku) vokalno raspevavanje na početku pesme koje omogućava intonativno usaglašavanje pevača sa gitarom, kao i njegovu pripremu

temple block /'tempəl 'blɒk/ [n] tempelblok, udarački instrument poreklom iz Kine, Koreje i Japana gde se koristio u religioznim obredima; u zapadnoj tradiciji se javlja i u džez i u orkestarskoj muzici ① see: **DRAGON'S MOUTH**

tempo /'tempəʊ/ [n, pl. **tempos, tempi** /'tempɪ/] tempo, brzina izvođenja nekog muzičkog dela, tj. brzina pulsiranja (toka) taktovih jedinica u jednoj kompoziciji; za srednju brzinu uzima se normalan puls čoveka 72-84 udarca u minutu ⇔ **speed, pace, time**; → *abbr.* **T., t., tem., temp.**:

- ~ **aussi rapide que possible** ⇔ **FAST**
▶ **as fast as possible**;
- ~ **di ballo** ⇔ **SPEED [2]** ▶ **dance speed**;
- ~ **di bolero** ⇔ **bolero tempo**;
- ~ **di marcia** ⇔ **march tempo**;
- ~ **di menuetto** ⇔ **minuet tempo**;
- ~ **di Polacca** ⇔ **polonaise tempo**;
- ~ **di sarabanda** ⇔ **sarabande tempo**;
- ~ **di valse** ⇔ **walz tempo**;
- ~ **fisso** ⇔ **SPEED [2]** ▶ **fixed speed**;
- ~ **frettevole** ⇔ **SPEED [2]** ▶ **at a faster speed**;
- ~ **frettoloso** ⇔ **SPEED [2]** ▶ **at a faster speed**;
- ~ **giusto** ⇔ **strict tempo**;
- ~ **indication/mark(ing)** – oznaka za tempo ⇔ **SPEED** ▶ **speed indication, term of tempo**; **VELOCITY** ▶ **velocity mark(ing)**;
- ~ **ordinario** ⇔ **moderate tempo**;
- ~ **precedente** ⇔ **previous tempo**;
- ~ **primiero** ⇔ ⇔ **at the original tempo**;

Oznake za tempo u BPM	
Brzi tempo	
<i>prestissimo</i>	iznad 200 bpm
<i>presto</i>	144 – 200 bpm

<i>vivacissimo</i>	iznad 170 bpm
<i>vivace/vivo</i>	126 – 170 bpm
<i>Alle gro</i>	120 – 150 bpm
Umereni tempo	
<i>allegretto</i>	108 – 120 bpm
<i>moderato</i>	80 – 105 bpm
<i>andantino</i>	brže ili sporije od <i>andante</i>
<i>andante</i>	60 – 90 bpm
Spori tempo	
<i>adagio</i>	55 - 76 bpm
<i>lento</i>	52 - 65 bpm
<i>larghetto</i>	60 - 65 bpm
<i>largo</i>	45 - 60 bpm
<i>grave</i>	40 - 45 bpm

Osnovne oznake za tempo (od sporog ka brzom)

→ grave [1]
largamente → slow [2]
→ largo
→ larghetto
→ adagissimo
→ adagio
→ adagietto
→ andantino
→ lento
→ andante
→ moderato
→ allegretto
→ allegramente
→ allegro
→ vivace
→ presto

Osnovne oznake za promenu tempa

(ubrzanje)	(usporavanje)
→ accelerando	→ rallentando
→ stringendo	→ ritardando
→ stringendo	→ allargando
→ affretando	→ tardando
→ incalzando	→ ritenuto
→ doppio movimento	→ <i>meno</i> ▶ meno mosso
→ <i>più</i> ▶ più mosso	→ <i>meno</i> ▶ meno moto
→ <i>più</i> ▶ più moto	→ calando
→ veloce	→ deficiendo
	→ mancando
	→ morendo
	→ sminuendo
	→ smorzando

- **a** ~ - u tempu, oznaka da izvođač treba da se vrati u osnovni tempo kompozicije;
- **a** ~ **l^o** ⇔ ⇔ **at the original tempo**;
- **a** ~ **com(m)odo** ⇔ **SPEED [2]** ▶ **at a**

- **speed to suit the player;**
 - **a ~ di prima parte ⇔ in the tempo of the first part;**
 - **a medesimo ~ -** u istom tempu (bez obzira na promene u oznaci za takt);
 - **a ~ primo ⇔ at the original tempo;**
 - **a ~ rubato** – blaga devijacija od striktnog tempa kompozicije po izvođačevom nahođenju;
 - **at the original ~ -** u tempu s početka dela, u originalnom tempu kompozicije ⇔ **a tempo primo, a tempo l^o, tempo primiero;**
 - **fast ~ -** brzi tempo;
 - **bolero ~ -** tempo bolera ⇔ **tempo di bolero;**
 - **in the ~ of the first part -** u tempu u kome je prvi deo ⇔ **a tempo di prima parte;**
 - **l'istesso ~ -** zadržavanje trenutnog tempa; obično sledi nakon promene tempa ⇔ **lo stesso tempo;**
 - **lo stesso ~ ⇔ l'istesso tempo;**
 - **march ~ -** tempo marša ⇔ **tempo di marcia;**
 - **medium ~ ⇔ moderate tempo;**
 - **minuet ~ -** tempo menueta ⇔ **tempo di menuetto;**
 - **moderate ~ -** umereni tempo (ni brzo ni sporo) ⇔ **medium tempo, tempo ordinario;**
 - **polonaise ~ -** tempo poloneze ⇔ **tempo di Polacca;**
 - **previous ~ -** prethodni tempo ⇔ **tempo precedente;**
 - **sarabande ~ -** tempo sarabande ⇔ **tempo di sarabanda;**
 - **slow ~ -** lagani, spori tempo;
 - **strict ~ -** striktan tempo ⇔ **tempo giusto;**
 - **term of ~ ⇔ tempo indication;**
 - **walz ~ -** tempo valcera ⇔ **tempo di valse**
- temporal** /'tempərəl, 'tempərəl/ [adj] vremenski: ~ **aspects** – vremenski aspekti
- temporary** /'tempərəri, 'tempərəri/ [adj] privremen → *abbr.* **temp.**
- temporarily** /,tempə'rerəli/ [adv] privremeno → *abbr.* **temp.**
- tempus** /'tempus/ [n] *Lat.* vreme, takt:
- ~ **imperfectum** – (u srednjovekovnoj

muzici) dvodelni ili četvorodelni takt (jer se jedino trodelni takt smatrao savršenim);

- ~ **perfectum** – (u srednjovekovnoj muzici) trodelni takt (koji se jedini smatrao savršenim);

ten. → *abbr.* **tenuto**

tender /'tendə/ [adj] nežan, umekšan

tenderness /'tendənɪs/ [n] nežnost: **with ~ -** nežno (u izvođenju) ⇔ **teneramente, tenerezza**

tendon /'tendən/ [n] tetiva

tendonitis /,tendə'naitɪs/ [n] tendonitis, upala tetive

teneramente ⇔ **TENDERNESS** ▶ **with tenderness**

tenerezza ⇔ **TENDERNESS** ▶ **with tenderness**

tenon /'tenən/ [n] zaglavnik, klin

tenor¹ /'tenə/ [n] tenor:

[1] u srednjovekovnoj muzičkoj teoriji pojam kojim se označivalo produžavanje završnih tonova melodije;

[2] u razdoblju rane polifonije temelj višeglasja, najdublja dionica koja je izvodila *cantus firmus*; vremenom je tenor od najdubljeg postao srednji glas, koji se u četveroglasnom slogu nalazio iznad basa;

[3] najviši muški glas prirodnog opsega c-a¹, odnosno H-c² (kod profesionalnih pevača); javlja se u nekoliko kategorija:

- ~-**baritone** ⇔ **dramatic tenor**;
- ~ **buffo** – bufo tenor, tenor sa visokim glumačkim sposobnostima i mogućnošću glasovne transformacije za više likova ⇔ **spietenor**;
- **character** ~ – karakterni tenor, metalnog tona i sposoban za čistu deklamaciju, izražene jačine; uloge ovog glasa uglavnom pokrivaju ozbiljnije uloge lirskog tenora i uloge spinto tenora;
- **dramatic** ~ – dramski tenor ⇔ **tenor-baritone**;
- **helden** ~ – herojski tenor, najdublji tenor koji često "hvata" i gornji deo baritonskog opsega;
- **Irish** ~ ⇔ **lyric tenor**;
- **leggiero** ~ - tenor leđero, veoma svetao i pokretan;
- **lyric** ~ - lirski tenor, polukarakterni tenor, jak, svetao, lagani tenor ⇔ **Irish tenor**;
- **spinto** ~ - spinto tenor (poznat i kao mlado-herojski tenor) tenor između lirskog i

dramskog, sa više snage i volumena od lirskog;

[4] peta žica na lauti ① see: **TREBLE** [6];

SMALL MEAN; **GREAT MEAN;**
COUNTERTENOR [2], **BASS** [6]

[5] ⇔ **NOTE** ▶ **reciting note**

tenor² /'tenə/ [n] [adj] (kao odrednica ispred naziva instrumenta) tenor-, označava člana odgovarajuće porodice instrumenata u tenorskom opsegu: *tenor flute*, *tenor saxophone*, itd. → *abbr. t*

tenor cor /'tenə 'kɔ:/ [n] tenor kor, zastareli limeni duvački instrument *in F* sa ventilima, sličan francuskoj horni, ali sa širim kanalom i usnikom

tenor horn ① see: **ALTHORN**

tenorino /,tenə'ri:nəʊ/ [n] tenorino, vrlo visok muški glas, altovskog registra ⇔ **male alto**

tenorist /'tenənɪst/ [n] tenor (pevač)

tenoroon /'tenəru:n/ [n] tenor fagot

ten percenter /'ten pə'sentə/ [n] (žargonski) agent koji uzima deset procenata klijentove zarade

tensile /'tensail/ [adj] rastegljiv: ~ **strength** – čvrstoća na istezanje

tension /'tenʃn/ [n]

[1] napetost, tenzija: **to build up** ~ - podizati napetost;

[2] zategnutost, napon: ~ **of strings** – zategnutost žica

tenso /ten'səʊ/ [n] tenso, stilizovana, poetska debata između trubadura (→ **troubadour**) ili truvera (→ **trouvère**) obično na temu politike, religije, morala ili književnosti

tenth /tenθ/ [n] decima, interval kod koga je viši ton deseti od nižeg ⇔ **decima**

tenuto /tɪ'nju:təʊ, /t. te'nuto/ [adj, adv] tenuto:

[1] oznaka čije je značenje u muzičkoj literaturi kontekstualno: može značiti “izdržati notu/akord/pauzu u njenoj punoj dužini (ili duže, sa blagim rubatom)” ili “malo jače” (kao dinamički znak); u oba slučaja znači da nota treba da bude naglašena → *abbr. ten.*

① see: **DASH** ▶ **HORIZONTAL DASH**;

[2] (kod gudačkih instrumenata) sviranje alternativnim potezima gudala do pune dužine nota uz blago naglašavanje početka svake note ① see: **ARTICULATION** [2] ▶

ARTICULATION ON BOWED INSTRUMENTS

tercentenary¹ /,tɜ:sən'ti:nəri/ [n, pl.

tercentenaries] *Br.* tristogodišnjica ⇔

tercentennial

tercentenary² /,tɜ:sən'ti:nəri/ [adj] *Br.*

tristogodišnji: ~ **celebration** – proslava
tristogodišnjice

tercentennial¹ /,tɜ:sən'teniəl/ [n] *Am.*

tristogodišnjica ⇔ **tercentenary**

tercentennial² /,tɜ:sən'teniəl/ [adj] *Am.*

tristogodišnji: ~ **celebration** – proslava
tristogodišnjice

tercet /'tɜ:sɪt, tɜ:'set/ [n] tercet, vrsta strofe od tri stiha najčešće u kombinaciji sa drugim tercetom

term /tɜ:m/ [n] termin: **musical** ~ - muzički termin

termination ⇔ **after-beat**

terminology /,tɜ:mɪ'nɒlədʒi/ [n] terminologija:
musical ~ - muzička terminologija

terminus ad quem /'tɜ:mɪ,nʊs æd 'kwem, /*Lat.*
'tɜ:mɪ,nʊs ad 'kwem/ [n]

[1] poslednji mogući datum do koga je određeno delo moglo biti napisano, potencijalni poslednji datum za datiranje rukopisa, teksta i sl.;

[2] cilj

terminus a quo /'tɜ:mɪ,nʊs a: 'kwɔ:, /*Lat.*
'tɜ:mɪ,nʊs a 'kwɔ/ [n]

[1] najraniji mogući datum kada je određeno delo moglo biti napisano, potencijalni najraniji datum za datiranje rukopisa, teksta i sl.;

[2] ishodište

ternary /'tɜ:nəri/ [adj] trodelan

terpodion /'tɜ:'pɔ:di,ɒn, -pəʊd-/ [n] terpodion, instrument sa klavijaturama koji funkcioniše na sličnom principu kao staklena harmonika, s tim da se zvuk, umesto trenjem rotirajućih staklenih elemenata, proizvodi trenjem drvenog cilindra

terror /'terə/ [n] strava, užas, terror

terrorcore /'terə,kɔ:/ [n] terorkor, muzički žanr koji se javio u Frankfurtu 1994. godine kao brža varijanta hardkor tehna sa sledećim ključnim odlikama: tempo od 180 do 600 (a nekada i 666) BPM, semplovi iz horor filmova, ograničena melodičnost i sl.

terror EBM ⇔ **aggrotech**

terzet ⇔ **terzetto**

terzetto /tɜ:'tsetəʊ, /t. ter'tsetɔ/ [n, pl. **terzettos**, **terzetti]** tercet, trio, opšti naziv za bilo koji sastav od tri solo-pevača, tj. za kompozicije pisane za njih, a izuzetno i oznaka za tročlani instrumentalni sastav (npr. Dvořák *Terzetto* za 2 violine i violu; Holst *Terzetto* za flautu, obou i violu) ⇔ **terzet**

tessitura /tesɪ'tʃərə, /t. ,tesɪ'tʃurəl/ [n, pl.

tessituras, tessiture /-ˈtʃəreɪ; /t. -ˈtʃure/ tesitura, prosečni opseg vokalne deonice neke opere; npr. tesitura Lučije di Lammermoor je vrlo visoka, dok je tesitura Santuzze u operi *Cavalleria Rusticana* dovoljno niska da rolu može pevati mecosopran; **the part lies high/low** – deonica ima visoku/nisku tesituru ⇔ **lage**

test /test/ [n] test: **prep** ~ – pripremni test; **(musical) aptitude** ~ - test (muzičkih) sposobnosti

testo /ˈtestəʊ, /t. testɔ/ [n] termin kojim se označava naratorov deo, posebno u italijanskom oratorijumu i pasiji

tetrachord /ˈtetrəˌkɔːd/ tetrakord, niz od četiri (lestvična) tona ⇔ **CHORD** ▶ **four-tone chord**:

- **conjunct ~s** – spojeni tetrakordi;
- **disjunct ~s** – razdvojeni tetrakordi;
- **lower** ~ - prvi (donji) tetrakord, donja grupa tonova u lestvici podeljenoj na dva jednaka dela;
- **major** ~ - durski tetrakord;
- **minor** ~ - molski tetrakord;
- **minor descending** ~ ⇔ **CADENCE** ▶ **Andalusian cadence**;
- **Phrygian** ~ - frigijski tetrakord;
- **upper** ~ - drugi (gornji) tetrakord, gornja grupa tonova u lestvici podeljenoj na dva jednaka dela

tetrachordon ⇔ **harmonichord**

tetragram /ˈtetrəˌgræm/ [n] tetragram, četvorolinijski notni sistem

tetralogy /teˈtrælədʒɪ/ [n, pl. **tetralogies**] tetralogija (četiri umetnička dela žanrovski povezana u celinu, bilo da se radi o drami, operi ili romanu)

tetrametre | **tetrameter** /teˈtræmɪtə/ [n] tetrametar, stih od četiri metra (prosta ili dvostopna), odnosno četiri stope, sa cezurom u sredini

text /tekst/ [n]

[1] tekst: *Where was the text of the interview published? (Gde je objavljen tekst intervjua); Pazi: tekst pesme – lyrics!*

[2] ⇔ **libretto** [1]

texture /ˈtekstʃə/ [n] faktura, tekstura, konstrukcija muzičkog tkiva, način izgradnje klavirskog, orkestarskog, kamernog stava ⇔ **structure, build-up**:

- **four-part/voice** ~ četvoroglas(je);
- **five-part/voice** ~ petoglas(je) ⇔ **five-**

part/voice writing;

- **tertian** ~ terčna struktura, terčni sklop, terčna konstrukcija ⇔ **HARMONY** ▶ **harmony built up in thirds, tertian harmony**;
- **two-part/voice** ~ - dvoglas(je)

thavil ⇔ **tavil**

THD *acro.* → **DISTORTION** ▶ **total harmonic distortion**

theatre | **theater** /ˈθiətə/ [n] pozorište;

- ~ **of the absurd** – pozorište apsurdna;
- **alternative** ~ - alternativno pozorište, pozorište koje ne poštuje ustaljene konvencije i uglavnom se bavi istraživanjima u oblasti pozorišne estetike i produkcije ⇔ **fringe theatre**;
- **amateur** ~ - amatersko pozorište;
- **bulevard** ~ - bulevarsko pozorište, privatno i samofinansirajuće pozorište čija se organizacija i repertoarska politika zasnivaju na komercijalnim osnovama;
- **children's** ~ - dečje pozorište, pozorište koje svoj repertoarski koncept bazira na predstavama za decu;
- **directors** ~ ⇔ **regietheater**;
- **epic** ~ - epski teatar, uticajna teorija pozorišta koja se vezuje za Bertolta Brehta po kojoj predstava ne treba da navede gledaoca da se emotivno identifikuje sa akterima radnje, već da u njemu izazove racionalno preispitivanje i kritiku društva;
- **fringe** ~ ⇔ **alternative theatre**;
- **kabuki** ~ [od japanskog: *ka* (pevanje) + *bu* (igranje) + *ki* (umetnost)] - japansko narodno pozorište (s početka 17. v), koje prikazuje istorijske, romantične i ljubavne drame uz muzičku pratnju i igru, dinamično i zahuktalo; muškarci igraju i uloge žena i uloge dečaka;
- **lecture** ~ ⇔ **amphitheatre** [2];
- **music** ~ - muzički teatar, muzičko pozorište, forma teatra koji kombinuje muziku, pesmu, ples i dijaloge;
- **non-verbal** ~ - neverbalno pozorište, pozorište čija su izražajna sredstva igra, pokret, mimika, zvuk, a ne reči;
- **puppet** ~ - lutkarsko pozorište;
- **stroke of** ~ ⇔ **coup de theatre**;
- **symbolic** ~ - simbolički teatar, teatar koji, umesto da prikazuje stvarni život, pokušava da simbolima (slikom, bojom, rečju) stvori

efekat sličan onom koji postiže muzika i da stvori sintetičku pozorišnu predstavu koja će kod gledaoca probuditi maštu i povesti ga u svet snova; javlja se na prelazu iz 19. u 20. vek i naročito je zaslužan za izdvajanje režije kao autohtone pozorišne umetnosti;

- **Turkish shadow puppet** ~ - karadžoz;
- **variety** ~ - varijete, pozorište koje neguje laku muziku, pesmu, ples, gimnastičke produkcije, žonglerske veštine i sl. ⇔ **MUSIC² ▶ music hall**

theatrical /θiˈætri:kəl/ [adj] pozorišni

theme /θi:m/ [n] tema, celovita, dovršena muzička misao, ne velikog obima, prikladna za dalju razradu; osnovna misao nekog muzičkog oblika

① see: **MELODIC LINE, SUBJECT:**

- ~ **and variations** ⇔ **theme with variations;**
- ~ **by direct motion** – tema u izvornom obliku (ne u inverziji);
- ~ **with variations** – tema s varijacijama ⇔ [ređe] **AIR [2] ▶ air with variations;**
- **cadence** ~ - završna tema, završna grupa, kodeta ⇔ **closing theme; SECTION ▶ closing section, codetta;**
- **closing** ~ ⇔ **cadence theme;**
- **main** ~ ⇔ **SUBJECT [1] ▶ first subject;**
- **principal** ~ ⇔ **SUBJECT [1] ▶ first subject;**
- **subsidiary/subordinate** ~ ⇔ **SUBJECT [1] ▶ secondary / subsidiary subject**

themeless ⇔ **athematic**

theorbo /θiˈɔ:bəʊ/ [n] teorba, dugovrati žičani trzalački instrument iz porodice lauta; javlja se sredinom 16-og veka zbog potrebe za većim basovskim opsegom u novim muzičkim delima zasnovanim na generalbasu; imala je 16 žica, a zvuk se proizvodio trzanjem žica prstima; u početnom stadijumu razvoja postojao je padovanski i rimski tip teorbe; muziku za teorbu stvaralo je više istaknutih kompozitora (Händel) ① see: **ARCH[1]LUTE, CHITARRONE; theorbo-lute** – teorbirana-lauta (lauta prerađena u teorbu dograđivanjem još jednog čivijišta)

theory /ˈθiəri/ [n] teorija;

- ~ **of music** – teorija muzike, muzička teorija: **osnovi teorije muzike** – elementary music theory ⇔ **music theory; RUDIMENTS [2] ▶ rudiments of music;**

- **dance** ~ – teorija plesa;
- **elementary music[al]** ~ - osnovna teorija muzike;
- **functional** ~ - funkcionalna teorija, teorija funkcija;
- **monistic** ~ - harmonski monizam (shvatanje dura i mola kao analognih fenomena);
- **musical set** ~ – muzička teorija skupova, post-tonalni metod analize zasnovan na objašnjavanju i dokazivanju muzičkih pojava koje se posmatraju kao “skupovi” i podskupovi, korišćenjem matematičkih pravila i notacije

- **music** ~ ⇔ **theory of music**

therapy /ˈθerəpi/ [n, pl. **therapies**] terapija:

music ~ – muzikoterapija ⇔ **musicotherapy**

theremin /ˈθerəmin/ [n] teremin, jedan od najstarijih elektronskih muzičkih instrumenata, jedini na kome se svira bez ikakvog dodira jer je zasnovan na principu oscilatora; konstruisao ga je A. Theremin 1920. godine; sastoji se od kutije sa dve metalne radio-antene oko kojih muzičar na određen način pomera ruke i tako svira; instrument se često koristi za razne efekte u igranim i crtanim filmovima (stari naziv: **(a)eterophone** - eterofon); posle II svetskog rata neki kompozitori (E. Varèse, B. Martinů, N. Berezowska, A. Fuleiham) su pisali dela za dva ili više teremina, te za teremin i neke tradicionalne instrumente ⇔ **thereminvox** ① see: **ONDES MARTENOT**

theremin cello /ˈθerəmin ˈtʃeləʊ/ [n] teremin čelo, čelo koje umesto žica ima hvatnik sa plastičnim filmom koji kada se dodirne proizvodi ton; sve dok je prst na hvatniku, ton ne prestaje; jačina se kontroliše polugom koju izvođač kontroliše desnom rukom, dok se boja tona reguliše odgovarajućim dugmadima ⇔ **fingerboard theremin**

thereminvox ⇔ **theremin**

thesis /ˈθi:sɪs/ [n] [1] ⇔ **downbeat [1]** ① see: **ARSIS; [2] ⇔ downbeat [2]**

thin /θɪn/ [adj] tanak, tanan

thinline /ˈθɪn,lain/ [n] gitara sa šupljim telom

third /θɜ:d/ [n] terca, melodijski ili harmonijski interval od tri stupnja između temeljnog i završnog tona u bilo kojem dijatonskom nizu; osnova za akorde u klasičnoj funkcionalnoj harmoniji: **to accompany in ~s** – tercirati; **relationship between keys a ~ apart** –

tercna srodnost, terčno srodstvo

- **augmented** ~ - prekomerna/povećana terca, terca kod koje je razmak između tonova pet polustepenova, npr. ce-eis → *abbr.* **A3**;
- **diminished** ~ - umanjena terca → *abbr.* **d3**;
- **greater** ~ - arhaični naziv za veliku tercu ① *see:* **MAJOR THIRD**;
- **harmonic major** ~ - harmonska velika terca, interval između dva tona čije su frekvencije u odnosu 6:5;
- **harmonic minor** ~ - harmonska mala terca, interval između dva tona čije su frekvencije u odnosu 5:4;
- **major** ~ - velika terca, terca kod koje je razmak između tonova četiri polustepena, npr. ce-e → *abbr.* **M3**; ① *see:* **GREATER THIRD**;
- **major and minor triads with common** ~ - trozvuci sa zajedničkom tercom;
- **minor** ~ mala terca, terca kod koje je razmak između tonova tri polustepena, npr. ce-es ⇔ **sesquitone** → *abbr.* **m3**;
- **Picardy** ~ - pikardijska terca, harmonijska figura koja se odnosi na završavanje neke muzičke fraze durskim akordom nad tonikom, iako je pisana u molu, što se postiže povišavanjem gornje medijante za jedan polustepen

third stream /θɜːd 'stri:m/ [n] treća struja, termin koji je 1957. godine skovao kompozitor Gunther Schuller na predavanju održanom na Brandeis univerzitetu, sa ciljem da opiše muzički žanr koji predstavlja sinezu klasične muzike i džez; improvizacija kao ključni element džez, ali daleko manje svojstvena klasičnoj muzici se smatra ključnom komponentom treće struje

thirteenth /θɜː'ti:nθ/ [n] terdecima (interval)

thrashcore /'θræʃkɔː/ [n] treškor, podžanr hardkor pank a brzog tempa nastao početkom 1980-ih; odlikuje se kratkim pesmama i, generalno, manjom disonantnošću i manje metalnim zvukom od grajdnkora kome prethodi; tekstovi tipično naglašavaju mladalačku buntovnost ili antimilitarizam (Cryptic Slaughter, Septic Death, Electro Hippies, Raw Power, S.O.B.i dr.)

threnode ⇔ **threnody**

threnody /'θrenədɪ, 'θriː/ [n, pl. **threnodies**]

trenodija, pesma tugovanka, tužbalica ⇔

threnode, trenodia

thorough-bass ⇔ **figured bass**

through-composed /'θruː kəm'pəuzd/ [adj] prekomponovan

threnode ⇔ **threnody**

threshold /'θrefəʊld, 'θref,həʊld/ [n] prag: ~ **of hearing/audibility** - prag sluha; ~ **of pain** - prag bola

thrice /θraɪs/ [adv] tri puta u nizu; trostruko: ~ **as fast/long** - trostruko brže/duže ① *see:* **TWICE**

throat /θrəʊt/ [n]

[1] grlo, ždrelo ⇔ **pharynx**; **open** ~ - otvoreno grlo (u pevanju); **have a tickle in one's** ~ - imati osećaj grebanja u grlu; **inflammation of the** ~ - upala grla ⇔ **pharyngitis, laryngitis**; **parched** ~ - suvo grlo (*kolok.* upala grla); **sore** ~ - bol u grlu; **IDM clear one's** ~ - nakašljati se, pročititi grlo nakašljavanjem; **have/feel a lump in one's** ~ - imati knedlu u grlu;

[2] grlić nosnika (kod limenih duvačkih instrumenata)

thrown ⇔ **bouncing**

thrush /θrʌʃ/ [n] **[1]** drozd; **[2]** (u žargonu) profesionalna pevačica

thud¹ (θʌd) [n] tipot, tutanj, tup udarac ⇔ **pound¹**

thud² (θʌd) [v] tupo udariti, lupati

thumb /θʌm/ [n] palac: **put the ~ under/pass the** ~ - podmetati palac (u klavirskoj tehnici)

thumb-rest /'θʌm,rest/ [n] oslonac za palac (na klarinetu i sl.)

thump¹ /θʌmp/ [n] topot, tup udarac ⇔ **pound¹**

thump² /θʌmp/ [v] tupo udariti, lupati

thunder /'θʌndə/ [v] grmeti, tutnjati

ti /tiː/ nota si - solmizacioni slog → **B[1]**

tibia ① *see:* **AULOS**

tick /tɪk/ [v] kuc(ka)ti

tick(ing) /'tɪk(ɪŋ)/ [n] kuc(ka)nje (npr. metronoma, sata i sl.)

ticket /'tɪktɪ/ [n] karta, ulaznica; **a ~ for (a concert)** - karta za (koncert):

- **season--** - pretplatna (abonentska) karta za čitavu pozorišnu, tj. koncertnu sezonu;
- **season-- holder** - abonent;
- **valid** ~ - važeća, validna karta

ticket-booth ⇔ **box-office**

ticket-office ⇔ **box-office**

ticking ⇔ **strobing**

tie¹ /taɪ/ [n] **[1]** luk, spojnica nota iste visine, ligatura ⇔ **bind**;

[2] kravata

tie² /taɪ/ [v] vezati, vezivati note iste visine lukom

tight /'taɪt/ [adj, **tighter, tightest**] zategnut ①

opposite: **LOOSE**: ~ **string** – zategnuta žica; ~

vocal cords – zategnute glasne žice

tighten /'taɪtn/ [n] zategnuti, pritegnuti

tightly /'taɪtli/ [adv] čvrsto

tilgate /'tɪlgeɪt/ [n] sviranje na trombonu sa dosta glisanda tipično za diksilend stil

TIM *acro.* → **transient intermodulation distortion**

timba /'tɪmbə/ [n] timba, kubanski muzički žanr, koji, u odnosu na salsu, predstavlja sintezu šireg spektra muzičkih – domaćih i internacionalnih – uticaja poput džez, R&B i disko muzike, roka, fanka i hip-hopa, kao i lokalnog folklor

timbales /'tɪmbəlz/ [n] timbales (bubnjevi), bubnjevi na stalku, poreklom sa Kube, koji se sviraju u paru dvema palicama; veći se zove *hembra*, a manji *macho*; javlja se u većim (**timbales**) i manjim varijantama (**timbalitos**)

timbre /'tæmbə, 'tɪm-/ [n] *Fr.* boja tona, specifična karakteristika tonova jednog instrumenta ili ljudskog glasa, po kojoj se oni razlikuju od tonova drugog instrumenta, odnosno glasa; po boji tona razlikuju se i instrumenti iste vrste, kao i različiti registri istog instrumenta; različitim načinom dobijanja tona (artikulacija) na jednom istom instrumentu, takođe se dobijaju tonovi različiti po boji: **distinctive** ~ - specifična, prepoznatljiva boja ⇔ **COLOR** ▶ **acoustic colo[u]r**, **tone colo[u]r**; **QUALITY** [2] ▶ **sound quality**

time /taɪm/ [n]

[1] taktna vrsta ⇔ **metre/meter**: **change of ~/metre** - promena takta ⇔ **METRE** [1] ▶ **change of metre**; **to mark ~** ⇔ **BEAT** [1] ▶ **mark the beat**:

- ~ **unit (unit of ~)** ⇔ **beat** [2];
- **alla breve** ~ ⇔ **cut time**;
- **binary** ~ ⇔ **duple time**;
- **common** ~/metre/measure ⇔ četvoročetvrtinski takt → *abbr.* **C**; ⇔ **four-four time/metre**;
- **compound** ~s/metres/measures – složeni taktovi (sa trodelnom potpodelom);
- **compound duple** ~/metre/measure - šestodelni takt;
- **compound quadruple** ~/metre/measure

- dvanaestodelni takt;

- **compound triple** ~/metre/measure - devetodelni takt;
- **cut** ~ ~ - dvopolovinski takt, alabreve-takt, ⇔ **alla breve time**; **cut common time** → *abbr.* **C**;
- **cut common time** ⇔ **cut time**;
- **duple** ~ - dvodelni takt, takt sa dve dobe u taktu ⇔ **binary time**; **RHYTHM** ▶ **duple rhythm, binary rhythm**;
- **five-four** ~/metre - pet(o)četvrtinski takt;
- **five-eight** ~/metre - petosminski takt;
- **four-four** ~ - ⇔ **common time**;
- **four-eight** ~/metre - četvoroosminski takt;
- **four-two** ~/metre - četvoropolovinski takt, veliki alabreve-takt;
- **free** ~ - vrsta oznake za takt u delima kod kojih je ritam intuitivan;
- **imperfect** ~ ⇔ **BAR** [1] ▶ **mixed bars**;
- **in** ~ - u taktu, u ritmu;
- **nine-eight** ~/metre - devetosminski takt;
- **perfect** ~ - (u srednjovekovnoj teoriji) trodelni takt ⇔ **METRE** [1] ▶ **perfect metre**;
- **quadruple** ~ - četvorodelni takt ⇔ **RHYTHM** ▶ **quadruple rhythm**;
- **quintuple** ~/metre - petodelni takt;
- **simple** ~s/metres/measures – prosti taktovi;
- **six-four** ~/metre/measure/bar - šestčetvrtinski takt;
- **six-eight** ~/metre/measure/bar - šestosminski takt;
- **square** ~ - četvoročetvrtinski takt (kolokvijalno) ① *see*: **COMMON TIME**;
- **ternary** ~ ⇔ **triple time**;
- **three-four** ~/metre/measure/bar - tročetvrtinski takt;
- **three-eight** ~/metre/measure/bar - troosminski takt;
- **three-halves** ~ ⇔ **three-two time**;
- **three-two** ~/metre/measure/bar - tropolovinski takt ⇔ **three-halves time**;
- **triple** ~ - **1**) trodelni takt **MEASURE** [1] ▶ **triple measure**; **ternary measure**; **RHYTHM** ▶ **triple rhythm, ternary rhythm**; **2**) neparni takt, neparna taktna vrsta;
- **twelve-eight** ~/metre - dvanaestosminski takt;
- **two-four** ~/metre - dvočetvrtinski takt;

- **in** ~ - *a tempo*;

[2] ⇔ **tempo: in strict** ~ - (kao instrukcija za izvođače) u striktnom tempu ⇔ **CON** ▶ **con rigore di tempo**;

[3] vreme; **ahead of one's** ~ - ispred svog vremena, avangardistički ⇔ **AVANT-GARDE** ▶ **in the avant-garde manner**

time signature /'taɪm 'sɪɡnɪfə/ [n] oznaka takta, takt; obeležava se razlomkom na početku kompozicije, odmah posle ključa; gornji broj označava broj taktovih delova (2, 3, 4), a donji broj koja notna vrednost služi kao taktov deo (4, 2, 8) ⇔ **metre signature, rhythmic signature**:

- **non-traditional** ~ ~ - netradicionalne oznake takta (kod kojih gornji broj nije 2, 3, 4, 6, 9, 12);
- **Orff** ~ ~ - Orfova oznaka takta kod koje se donji broj zamenjuje odgovarajućom notnom vrednošću

time unit /'taɪm 'juːnɪt/ [n] jedinica brojanja

Timpano/timpano *abbr.* → **timpani**

timpani /'tɪmpəni/ [n] (*sa glagolom u jednini ili množini*) timpani, membranofoni instrument sa određenom visinom tona; sastoji se od mesinganog, bakarnog ili, ređe, srebrnog rezonatora (kotla) na kome je teleća koža (danas plastična opna) čija se napetost može menjati pomoću osam čivija koje pokreće poseban mehanizam povezan pedalom; opna timpana se udara trščanim ili drvenim palicama, na čijim vrhovima se nalaze lopte od filca, vate ili kože; izrađuje se u više veličina; u orkestru se uvek upotrebljavaju u paru zbog čega je i naziv instrumenta uobičajeno u množini, dok se jednina **timpano/ tympano** retko koristi); maksimalan tonski opseg timpana je jedna oktava, a realan seksta ili čak samo kvinta;

obično se svira tako da se dve ruke izmenjuju; ton se skraćuje stavljanjem ruka na opnu čime se zaustavlja njeno treperenje; ton udaren u forteu odzvanja od 3 – 5 sekundi, zavisno od veličine timpana; duži tonovi se izvode tremolom, tj. naizmenično dvema palicama (virbl); tremolo se izvodi na istom tonu, ali je tokom izvođenja moguće postupno menjati visinu tona u vidu glisanda i to isključivo pomoću pedala; glisando se može izvesti i na odzvuku pojedinog udarca, kada je bolji uzlazni glisando koji se postiže zatezanjem opne

neposredno nakon udara; ovaj glisando se može izvesti i na obrtnom timpanu; ton se može prigušiti stavljanjem komada tkanine na opnu, (→ **coperti, sordi**); notiraju se u bas – ključu; u starijim tekstovima sreće se u nekoliko različitih ortografskih varijanti (**tympani, tympany, timpany**), a u svakodnevnom govoru uobičajena je i skraćena **timps** ⇔ **kettledrum** → *abbr.* **Timpano/timpano**:

- ~ **set** – set timpana;
- **chromatic** ~ - hromatski timpani;
- **covered** ~ - pokriveni timpani;
- **hand-tuned** ~ - timpani sa zavrtnjima na ručno zatezanje ⇔ **manually tuned timpani**;
- **machine** ~ - mehanički timpani (sa mehanizmom za istovremeno zatezanje svih zavrtnja);
- **manually tuned** ~ ⇔ **hand-tuned timpani**;
- **muffled** ~ - prigušeni timpani;
- **pedal** ~ - pedalni timpani, vrsta timpana koji se štimuju pritiskom na nožni pedal;
- **philharmonic** ~ - filharmonijski timpani;
- **rotary** ~ - obrtni timpan, vrsta timpana koji se štimuje rotiranjem celog kotla na osovini postolja;
- **standard** ~ **set** – standardni set timpana; sastoji se od četiri timpana (81 cm, 74 cm, 66 cm i 58 cm u prečniku)

timpanist /'tɪmpənɪst/ [n] timpanista ⇔ **kettledrummer**

timpano ① *see: TIMPANI*

timpany ① *see: TIMPANI*

timble /'tɪmpəl/ [n] mala gitara sa 12 metalnih žica prisutna u muzičkoj tradiciji mnogih zemalja gde se govori španski (Španija, Kolumbija, Portoriko itd.); poznata i pod nazivom gitariljo ⇔ **guitarrillo**

timps ① *see: TIMPANI*

tine /taɪn/ [n] krak zvučne viljuške ① *see illus.: TUNING FORK*

tinnitus /'tɪnɪtəs, tɪ'naitəs/ [n] zujanje (ili zvonjenje) u ušima

Tin Pan Alley /'tɪn pæn 'æli/ [n] "Tin Pan Eli" nadimak koji je novinar Monroe Rosenfeld 1903. dao njujorškoj 28. ulici između Pete i Šeste avenije, u kojoj su svoje poslovnice imali najpoznatiji njujorški muzički izdavači, kompozitori i tekstopisci koji su dominirali američkom zabavnom, tj. popularnom muzikom

krajem 19. i u prvoj polovini 20. veka, utičući sve do II. sv. rata na američku proizvodnju šlagera (George Gershwin, Shelton Brooks, George M. Cohan i dr.).

tin sandwich ⇔ **harmonica**

tin flageolet ⇔ **tin whistle**

tin whistle /'tɪn 'wɪsəl/ [n] (doslovno: zviždaljka od kalaja), dugačka, jednostavna flauta sa 6 rupica, poreklom iz Irske; ima visok, bistar i jasan zvuk, ali, zavisno od kvaliteta izrade, najviši tonovi mogu zvučati neobično; razvio na prelasku iz 18. u 19. vek iz flažoleta (→ **flageolet**); tradicionalno je u D-dur štimu, iako se u novije vreme proizvode i u drugim štimovima ⇔ **penny whistle**, **English flageolet**, **tin flageolet**, **WHISTLE** ▶ **Irish whisle**

tip /tɪp/ [n]

[1] vrh ⇔ **peak**, **point** [1];

[2] savet: *useful tips on how to play at the tip of the bow* (korisni saveti kako svirati kod vrha gudala);

[3] bakšiš, napojnica

tipica /'tɪpɪkə/ [n] tipika, latinoamerički termin za bend koji svira popularnu muziku, s tim da specifičnosti variraju od zemlje do zemlje: u Argentini tipika je tango orkestar sa žičanom (violina, viola i čelo), bandoneon (tri ili više bandoneona) i ritam sekcijom (klavir, kontrabas); na Kubi tipiko uglavnom čine duvački instrumenti ⇔ **orquesta típica**

tipik sega /'tɪpɪk 'segə/ [n] tipik sega, muzički žanr sa Mauricijusa

tiple /'ti:plə/ [n] tiple, španski izraz sa značenjem "sopranski" (za instrumente)

tipping /'tɪpɪŋ/ [n] izraz za artikulaciju brzih tonova na poprečnoj flauti ⇔ **TONGUING** ▶ **double tonguing**

tirade /taɪ'reɪd/ [n] tirada, vokalni ili instrumentalni lestvični pasaž većeg obima

tirando /'tɪrændəʊ/ [n] tirando, metod okidanja žice prstima suprotan apojandu koji se koristi i na klasičnoj i na flamenko gitari, a izvodi se tako što se posle okidanja neke žice, prst koji je trznuo ne naslanja na susednu žicu, već se odmah vraća u početni položaj ⇔ **STROKE** ▶ **free stroke**

title /'taɪtəl/ [n]

[1] naslov, naziv, natpis: **uniform** ~ - standardizovani naslov koji se daje specifičnom delu shodno detaljnim pravilima kako bi se pojednostavilo lociranje tog dela

u bibliotečkom katalogu;

[2] titula

[3] (dijakritički znak) tačka iznad malih latiničnih slova "i" i "j"

tmesis /tə'mi:sɪs, 'mi:sɪs/ [n] tmeza, figura dikcije u kojoj se unutar neke reči ili delova reči umeće nova reč

toasting /'təʊstɪŋ/ [n] jedan od mnogih alternativnih jamajčanskih termina za repovanje

toccata /,tə'kɑ:tə/ [n] tokata, prvobitno (u renesansi i ranom baroku) jednostavačna kompozicija za instrumente sa dirkama (orgulje, čembalo, klavir); kasnije, virtuozna kompozicija sa karakterističnim tokatnim bravurama i elementima

tocsin /'tɒksɪn/ [n] alarm za uzbunu

toe shoes /'təʊʃu:z/ [n] baletanke, špic patike ⇔ **POINTE** ▶ **pointe shoes**

together /tə'geðə/ [adv] zajedno: **all** ~ - svi zajedno, grupno ⇔ **en masse**

toll /tɒl/ [v] zvoniti, udariti zvono

Tommy talker ⇔ **mirliton**

tom-tom (drum) /'tɒm,tɒm/ [n] tom-tom, mali južnoamerički bubanj koji se javlja u različitim veličinama (15–50 cm), sa membranom na jednoj ili obe strane; svira se palicama; standardni član bubnjarskog seta (ⓘ see: **DRUM KIT**); sa latinskoameričkim plesovima mambo i ča-ča-ča uveden u džez (kombo) sastave i plesne orkestre, a prisutan je i u kompozicijama istaknutih kompozitora (Malipiero, Maderna, Nilsson, Stockhausen, Varèse)

tonadilla /tɒnə'dɪljə/ [n] *Sp.* tonadilja, kantata s vokalnim solistima, horskim i instrumentalnim delovima; javlja se u drugoj polovini 18. veka (posebno ju je popularizovao virtuoz na flauti i dirigent Luis Misón); tonadilje su izvođene kao satirične međuigre u operama i dramama; istaknutiji kompozitori: P. Esteve, M. García, J. Valledor, E. Granados

tonal /'təʊnəl/ [adj] tonski:

- ~ **answer** ⇔ **answer** [1];
- ~ **blend** – (veće ili manje) stapanje tonova u konsonantnim, odnosno disonantnim sazvučjima ⇔ **amalgamation of sounds**;
- ~ **center** ⇔ **keynote**, **tonic**

tonarium ⇔ **tonale**

tonality /təʊ'næləti/ [n] tonalitet u opštem smislu – harmonijsko-funkcionalni sistem ⇔ **key** [3]:

- **chromatic** ~ – hromatska tonalnost

(kompleks od dvanaest tonova hromatske lestvice kao materijal za dodekafonski način komponovanja);

- **expanded** ~ ⇔ **extended tonality**;
- **extended** ~ - prošireni tonalitet ⇔ **expanded tonality**;
- **progressive** ~ - progresivni tonalitet

tonarium ⇔ **tonary**

tonary /'təʊnəri/ [n] tonar[ijum], crkvena muzička knjiga sa gregorijanskim napevima sređenim po modusima ⇔ **tonarium, tonale**

tone /təʊn/ [n]

[1] *Am.* ton, zvuk određene visine, trajanja, boje i jačine; gradivni materijal muzike ⇔ **note**;

- ~ **force/intensity/strength** ⇔ **loudness**;
- ~ **mixture** – tonska smeša, zvučna smeša (u elektronskoj muzici);
- ~ **row** ⇔ **tone series**;
- ~ **series** – tonski niz ⇔ **tone row**;
- **acute** ~ - visoki ton ⇔ **high tone**;
- **aliquot**~s ⇔ **partials; harmonics**;
- **altered** ~ – alterovani ton ⇔ **chromatic note**;
- **brassy** ~ – ton na horni dobijen snažnim duvanjem, tako da vibrira korpus instrumenta;
- **blue** ~s ⇔ **blue notes**;
- **chromatic** ~s ⇔ **NOTE** ▶ **altered notes**;
- **church** ~s ⇔ **MODE** ▶ **church modes**;
- **combination[al]** ~s – kombinacioni tonovi ⇔ **resultant tones**;
- **common** ~ ⇔ **NOTE** ▶ **common note**;
- **covered** ~ - pokriveni ton (u pevačkoj tehnici) ⇔ **dark tone**;
- **dark** ~ ⇔ **covered tone**;
- **deep** ~ - dubok, nizak ton ⇔ **low tone**;
- **difference** ~ – diferencijalni ton, treći ton koji se čuje kada istovremeno zvuče dva podjednako jaka tona različite visine; visina mu je jednaka razlici broja treptaja pomenuta dva tona ⇔ **differential tone, Tartini's tone**;
- **differential** ~s ⇔ **difference tones**;
- **dirty** ~s - namerno nečisto intonirani tonovi u džezu;
- **echo** ~ – eho-ton (kod klarineta);
- **ecclesiastical** ~s ⇔ **MODE** ▶ **ecclesiastical modes**;

- **edge**~ ⇔ **lip-tone**;
 - **false** ~ - nečist, pogrešan ton;
 - **first partial** ~ ⇔ **NOTE** ▶ **fundamental note**;
 - **foreign** ~s ⇔ **NOTE** ▶ **altered notes**;
 - **fundamental** ~ ⇔ **pedal tone**; **NOTE** ▶ **fundamental note**;
 - **harmonic** ~s ⇔ **partials; harmonics**;
 - **high** ~ ⇔ **acute tone**;
 - **lip**~ - ton dobijen cepanjem vazdušne struje na labijumu ⇔ **edge-tone**;
 - **low** ~ ⇔ **deep tone**;
 - **muted** ~ ⇔ **stopped tone**;
 - **natural** ~s ⇔ **NOTE** ▶ **natural notes**;
 - **open** ~ otvoreni ton **1**) (u pevanju: svetli, "nepokriveni" ton; **2**) (kod roga) ton bez stavljanja ruke u levak ⇔ **white tone**; **NOTE** ▶ **open note**;
 - **palatal** ~ – nepčani ton;
 - **partial** ~s ⇔ **partials; harmonics**;
 - **pedal** ~ - pedalni ton, osnovni ton kod trombona ⇔ **fundamental/pedal tone/note**;
 - **pedal**~ ⇔ **pedal[point]**;
 - **prime** ~ ⇔ **NOTE** ▶ **fundamental note**;
 - **psalm** ~s – psalmski tonusi;
 - **quarter** ~ - četvrtstepen, četvrtton;
 - **resultant** ~s ⇔ **combination[al] tones**;
 - **scooped** ~ – loše atakirani vokalni ton, doveden portamentom odozdo;
 - **steady A** ~ – kamerton: ton a1 sa 440 (ranije 435) treptaja u sekundi ⇔ **PITCH** ▶ **standard pitch; tone standard; A440**;
 - **stopped** ~ – prigušeni ton ⇔ **muted tone**; ① *see*: **HAND-NOTE**;
 - **summation[al]** ~s – sumacioni tonovi;
 - **Tartini's** ~s ⇔ **difference tones**;
 - **tendency** ~s – kritični tonovi;
 - **twelve**~ – dodekafonski (dvanaestotonski);
 - **white** ~ ⇔ **open tone**;
 - **wolf** ~ – »vučji ton«, »vuk«, pojedinačni ton lošeg kvaliteta na gudačkim instrumentima; nastaje kada se odsvirani ton podudara sa prirodnom rezonatorskom frekvencijom korpusa muzičkog instrumenta ⇔ **NOTE [1]** ▶ **wolf note**;
- [2] stepen ⇔ **step [1]: [whole] tone** - ceo stepen, ceo ton ⇔ **STEP [1]** ▶ **whole step**;

- **disjunctive** ~ – dijazeuksis (ceo stepen koji rastavlja susedne terakorde) ⇔ **diazeuxis**;
- **greater [whole]** ~ – veliki celi stepen ⇔ **major [whole] tone**;
- **lesser [whole]** ~ ⇔ **smaller [whole] tone**;
- **major [whole]** ~ ⇔ **greater [whole] tone**;
- **minor [whole]** ~ ⇔ **smaller [whole] tone**;
- **smaller [whole]** ~ – mali celi stepen ⇔ **lesser [whole] tone, minor [whole] tone**

tone colo[u]r ⇔ **timber**

tone system ⇔ **tonal system**

tone standard ⇔ **steady A tone**

tonette ⇔ **flutophone**

tongatong /'tɒŋgetɒŋ/ [n] tongatong, filipinski perkusioni instrument koji se sastoji od šupljeg bambusovog štapa kojim se udara po zemlji ili nekom čvrstom predmetu

tongue /tʌŋ/ [n]

[1] jezičak (trščani ili metalni) ⇔ **reed**;

- **beating/striking/retreating** ~ ⇔ **REED** ▶ **beating reed**;

[2] deo na skakaču u mehanici čembala na kome je pričvršćeno pero;

[3] jezik (organ): **root of the** ~ - koren jezika; **tip of the** ~ - vrh jezika; ~ **twister** – brzalica, reč ili grupa reči koje je teško brzo izgovoriti, obično zbog bliskosti većeg broja sličnih suglasnika;

[4] udar jezikom ⇔ **tonguing**

tonguing /'tʌŋɪŋ/ [n] udar jezikom kao tehnika sviranja na duvačkim instrumentima kojim se prekida dotok vazduha tako što se zadnja strana prednjih zuba „udara“ jezikom kao pri izgovoru „da“, „ta“, „du“ ili „tu“ ⇔ **tongue**:

- **double** ~ - dvostruki jezik, tj. dvostruki udar jezikom, za izvođenje repetiranih tonova; izvodi se kao jednostruki udar uz alternaciju između „da“ i „ga“;
- **flutter** ~ - frulato, „flatercunge“;
- **single** ~ - jednostruki jezik;
- **triple** ~ - trostruki jezik, za izvođenje repetiranih tonova

tonic¹ (-note) /'tɒnɪk/ [n] tonika, osnovni ton (lestvice), jedan od stubova tonaliteta ⇔ **keynote** → *abbr.* **T.:** **temporary** ~ - privremena tonika

tonic² /'tɒnɪk/ [adj] tonični, tonički: ~ **major/~ minor** – termini koji se koriste za dva paralelna tonaliteta sa istom tonikom, npr. C- (tonic major) i c-minor (tonic minor)

tonus /'təʊnəs/ [n] tonus, srednjovekovni termin za celi stepen

tool ⇔ **IMPLEMENT¹**

tooth /tu:θ/ [n, pl. **teeth** /ti:θ/] zub

top /'tɒp/ [n]

[1] ⇔ **PLATE** ▶ **top plate**;

[2] **[grand]** ~ - poklopac na korpusu dugog klavira ⇔ **lid**

topliner /tɒp'laɪnə/ [n] zvezda (određenog šou programa, filma i sl.)

top lock /'tɒp ,lɒk/ [n] “top lok”, mehanizam za fiksiranje žica na vrhu vrata električne gitare, odmah iza sedla, tj. gornje kobilice (ako je uopšte ima); ako gornje kobilice nema, top lok preuzima i njenu ulogu ⇔ **string lock**

top nut ⇔ **nut**

top plate ⇔ **plate**

top's and tails /'tɒps ənd 'teɪlz/ [n] proba u kojoj se uvežbavaju/probaju samo početne i završne sekvence svakog čina ili scene

torculus ① *see:* **NEUM(E)S**

torculus respinus ① *see:* **NEUM(E)S**

tordion /'tɒdɪən/ [n] tordion, renesansni ples sličan galjardi, ali nešto sporiji

tornada /tɔ:'rɒnədə, Sp. tɔ:'nada/ [n] tornada, termin koji se u zemljama španskog govornog područja i Brazilu koristi za laganu dursku pesmu u pratnji gitare

tosto /'tɒstəʊ, It. 'tɒstɔ/ [n] tosto, instrukcija za izvođača da označeni pasaž izvede brzo i žustro

touch /tʌtʃ/ [n]

[1] dodir;

[2] udar na instrumentima s dirkama, *tušé*;

- **depth of** ~ – hod dirke ⇔ **dip, key-fall**;

- **heavy** ~ – “tvrde dirke”;

- **light** ~ – “meke” dirke;

[3] zahvat, okidanje (žica na harfi) ⇔ **attack** [2];

[4] detalj: *I need some help on the finishing touches (oko finalnih detalja) of my speech*;

[5] pečat: **personal** ~ - lični pečat; *Your performance needs a more personal touch (Potrebno je da svom nastupu daš primetniji lični pečat)*;

[6] mrvica [nečega]: **a ~ of luck**

IDM **lose one's touch** – izgubiti

osećaj/sposobnost za nešto: *I haven't lost my touch after a year an a half of not even touching my violin. (Nisam izgubila osećaj za violinu ni pošto je nisam pipnula pola godine)*

tour /tuə/ [n] turneja, gostovanje, izvođenje programa van matične scene: **to be on an European/American** ~ - biti na evropskoj/američkoj turneji/gostovanju; **to set up/organise a** ~ - organizovati turneju: *How to set up a successful tour? (Kako organizovati uspešnu turneju?)*:

- **concert** ~ - koncertna turneja:
 - ▶ ~ ~ **accountant** – računovođa koncertne turneje;
 - ▶ ~ ~ **manager** – menadžer koncertne turneje;
 - ▶ ~ ~ **promoter** – promoter koncertne turneje;
- **promotion** ~ - promotivna turneja;
- **spring/summer** ~ - prolećna/letnja turneja

tourdion /'tuɔ:ɔ/ [n] *Fr.* turdion, živahni ples, sličan galjardi, popularan u periodu od sredine 15. do kasnog 16. veka

tourney /'tuəni, 'tu:-/ [n] kompozicija svečarskog, festivalskog karaktera, popularna u 17. veku, posebno u Italiji i Francuskoj

tower /'tauə/ [n] grupa svirala u pročelju (prospektu) orgulja raspoređenih u polukrugu ① *see: FRONT [1]*

town waits /'taun ,weɪts/ [n] gradski duvači u srednjem veku i renesansi

toy /tɔɪ/ [n] jednostavna, živahna kompozicija za lautu ili virdžinal, popularna u Engleskoj početkom 17. veka

Tpt., tpt *abbr.* → **trumpet**

Tr *abbr.* → **treble [1]**

trace /treɪs/ [v] opisivati, povlačiti (rukom)

trachea /trə'ki:ə; 'trekiə/ [n, *pl.* **tracheae** /'treki:; trə'ki:/] dušnik, traheja ⇔ **windpipe** ① *see illus.: LUNGS*

track /træk/ [n]

[1] »kanal« na magnetofonskoj traci, CD-u, kaseti i sl.: **twin** ~ - dvostruki trag ⇔ **two-track**;

[2] (na audio CD-u) specifični odsečak, deo CD-a, obično pesma, na koju se može direktno »skočiti«; **bonus** ~ - bonus (dodatna) numera na albumu

tracker /'trækə/ [n]

[1] (~s) apstrakti, letvice koje prenose pokret od dirke do ventila svirale kod orgulja sa

mehaničkom trakturom (preciznije, letvice koja vuku, za razliku od letvicq koja guraju (→ **stickers**) ① *see illus: ACTION [2]* ▶

MECHANICAL ORGAN ACTION;

[2] "traker", softver za sekvenciranje koji omogućava komponovanje, snimanje i editovanje muzike na računaru

tracking /'trækɪŋ/ [n] »treking«, komponenta sistema za menadžment ploča koji omogućava njihovo lako lociranje

Tract¹ /trækt/ [n] Traktus, deo mise

tract² /trækt/ [n] trakt: **vocal** ~ - vokalni trakt

trader ⇔ **vendor**

tradition /trə'dɪʃən/ [n] tradicija: **oral** ~ - usmena tradicija (kao deo nematerijalnog nasleđa)

tragedy /'trædʒɪdɪ/ [n, *pl.* **tragedies**] tragedija:

- **ancient** ~ - antička tragedija;
- **ancient Greek** ~ - starogrčka tragedija ① *see: PARODOS, EPEISODION, STASIMON, EXODOS*;
- **classical** ~ klasična tragedija, vrsta tragedije koja je u doba renesanse stvarana u Francuskoj, po uzoru na antičke tragedije

tragicomedy /,trædʒɪ'kɒmɪdɪ/ [n, *pl.* **tragicomedies**] tragikomedija

trailer /'treɪlər/ [n] »trejler«, reklamni, promo kolaž inserata iz filma koji dolazi

train¹ /treɪn/ [n] voz: ~ **wreck** – (u džezu) termin koji se koristi kad »svirka krene nizbrdo« (zbog grešaka izvođača)

train² /treɪn/ [v] obučavati, trenirati

trainer /'treɪnər/ [n] (u muzici) ① *see: RÉPÉTITEUR*

training /'treɪnɪŋ/ [n] obučavanje, obrazovanje, vežbanje, uvežbavanje ⇔ **education**;

ear/aural ~ - vežbanje, odgoj sluha

trait ⇔ **characteristic**

trance /tra:ns; træns/ [n] trens, žanr elektronske plesne muzike nastao na prelazu iz 1980-ih u 1990-te u Nemačkoj [Frankfurt] kao kombinacija tehno i haus muzike; tipičan po ritmu od 130 - 160 bmp, ponavljanju melodičnih sintisajzerskih deonica, naglim promenama jačine i prekidima; neki od najznačajnijih predstavnika su: Paul van Dyk, Simon Pasford, Above & Beyond, itd.:

- **acid** ~ - »e(j)sid trens« [naziv(i) pod kojim(a) se sreće u žanrovskoj literaturi], podžanr trens muzike popularan u ranim 1990-im, karakterističan po upotrebi Roland BT-303 kao glavnog sintisajzera; poznatiji autori: Art of Trance, Kai Tracid, Hardfloor,

itd.;

- **anthem** ~ ⇔ **uplifting trance**;
- **classic** ~ - klasični trens, originalni trens nastao početkom 1990-ih; poznatiji autori: Westbam, Sven Vath, Cosmic Baby, Mijk van Dijk, Odysee of Noisses;
- **dream** ~ - drim trens, najstariji podžanr trena koji doživljava vrhunac popularnosti u periodu 1995-1997.; odlikuje ga melodičnost i instrumenti kao što su klavir, violina i saksofon, a kasnije i sintisajzer ⇔ **HOUSE** ▶ **dream house**;
- **electro** ~ - elektro trens, podžanr trens muzike nastao 2004. godine, tipičan po velikom uticaju elektronske muzike i aplifting trena; poznatiji autori: Ferry Corsten, Gabriel & Dresden, Tiesto, itd.;
- **Euro**~ - Evro-trens, hibrid hard trena i evrodens muzike;
- **epic** ~ ⇔ **uplifting trance**;
- **Goa** ~ - Goa trens, podžanr trens muzike nastao početkom 1990-ih u indijskoj saveznoj državi Goa kao mešavina trena i klasične indijske muzike; tipičan po kompleksnoj melodiji i različitim efektima; poznatiji autori: Astral Projection, Juno Reactor, Alien Project, itd.;
- **hard** ~ - hard trens, podžanr trena nastao u Frankfurtu 1993. godine, agresivniji i brži od klasičnog trena; poznatiji autori: Nostrum, Flutlicht, itd.;
- **neo**~ - neo trens, podžanr trens muzike karakterističan po korišćenju različitih muzičkih aspekata koji nisu tipični za trens, počev od dubljih, sadržinski bigatijih tekstova, preko vokala iz drugih muzičkih branši; sama muzika ima korene u minimalnoj i tehno muzici;
- **progressive** ~ - progresivni trens, podžanr trena koji se pojavio sredinom 1990-ih, tipičan po ponavljajućem ritmu koji stvara utisak progresije; poznatiji autori: ATB, Art of Trance, Sasha, Ticon, Beat Bizarre, itd.;
- **psychedelic** ~ - psihodelični trens, psihodelija, podžanr trens muzike koji se razvio iz goa trena krajem 1990-ih; manje melodičan u odnosu na trens i tipičan po jakoj bas liniji koja se proteže kroz celu pesmu i koju preklapaju ritmovi bubnjeva i sintisajzera; poznatiji autori: Infected

Mushrooms, Total Eclipse, itd. ⇔ **psy**, **psytrance**:

- ▶ ~ **breakbeat** ~ - psihodelični brejkbit trens, forma psihodeličnog trena iz kasnih 90-ih godina 20-og veka ⇔ **psybreaks**;
- ▶▶ **ambient** ~ ~ /**psy/psytrance** - ambijentalni psihodelični trans, najsporiji podžanr psihodeličnog trena, muzika za opuštanje ⇔ **psybient**, **psychill**, **psydub**, **CHILLOUT** ▶ **psychedelic chillout**, **GOA TRANCE** ▶ **ambient goa**;
- ▶▶ **dark** ~ ~ - »dark« (mračni) psihodelični trans, najbrži i »najteži« podžanr psihodeličnog trena;
- ▶▶ **full on** ~ ~ - melodični psihodelični trans, nešto brži i »teži« podžanr psihodeličnog trena;
- ▶▶ **minimal** ~ ~ ⇔ **progressive psychedelic trance**;
- ▶▶ **progressive** ~ ~ - progresivni psihodelični trens, najmirniji i najopušteniji podžanr psihodeličnog trena; veoma blizak goa trensu (koristi se ista oprema, poklonici oba žanra se odlikuju istim stilom oblačenja); osnovna razlika je što se kod psihodeličnog trena koriste psihodelični motivi, dok se kod goa trena više pažnje poklanja ritmu i plesu ⇔ **minimal psychedelic**;
- **spugedelic** ~ ⇔ **suomisaundi**;
- **suomisaundi** (trance) - suomisaundi (trens), stil psihodeličnog transa slobodnog stila nastao u Finskoj 1990-ih ⇔ **spugedelic trance**;
- **tech**~ ⇔ **techno-trance**;
- **techno**~ - tehno-trens, podžanr elektronske dens muzike koji kombinuje elemente tehna i trena, tj. repetitivnu prirodu i snažni 4/4 bit tehna sa melodičnim elementima trena u tempu 135-150 BPM ⇔ **tech-trance**;
- **uplifting** ~ - aplifting trens, podžanr trens muzike nastao u drugoj polovini 1990-ih kao evolucija progresivnog trena ⇔ **anthem trance**, **epic trance**;
- **vocal** ~ - vokalni trens (širok pojam koji se odnosi na razne podžanrove trena sa potpunim tekstovima i najčešće ženskim

vokalima; poznatiji autori: Chicane, 4 Strings, Fragma, Tiesto, itd.)

tranquil /'træŋkwɪl/ [adj] miran, spokojan ⇔ **calm, placid**

tranquillity (*alt.* **tranquility**) /træŋ'kwɪləti/ [n] mir, tišina ⇔ **calmness**

tranquillo ⇔ **tranquilly**

tranquilly /'træŋkwɪli/ [adv] mirno, spokojno (kao instrukcija za izvođača) ⇔ **calmly, placidly, tranquillo**

transcendental /,trænsen'dentəl/ [adj] transcendentalan, termin koji se koristi za opisivanje klavirskog stila Franca Lista i njegovih učenika koji su nastojali da prevaziđu tehnička dostignuća ranijih pijanista želeći da pokažu da klavir može da parira muzičkim dometima orkestra

transcribe /træn'skraɪb/ [v] transkribovati, preraditi određenu kompoziciju za neki instrument, kamerni sastav ili orkestar koji nije predviđen autorovim originalom

transcription /træn'skrɪpʃn/ [n] transkripcija:

[1] prerada jedne kompozicije za neki instrument, kamerni sastav ili orkestar koji nije predviđen autorovim originalom;

[2] (u novije vreme) stvaranje parafraza ili fantazija na temelju odlomaka iz tuđih dela;

[3] zapisivanje izgovora nekog jezika posebnim sistemom znakova ① *see: IPA*

[4] generalno, zapis, odnosno prepis teksta

transfer /'trænsfər/ [n] transfer, prenos, premeštaj → **xfer**

transformation /,trænsfə'meɪʃən/ [n] (**thematic transformation**) (tematska) transformacija, obrada tematskog materijala koja rezultira drastičnom promenom originala uz zadržavanje specifičnih karakteristika teme, čime se zadržava osnovni identitet materijala

transition /træn'zɪʃən/ [n]

[1] međustav, prelaz, međuigra ⇔ **bridge** [3]; [2] ⇔ **shift** [2]

transmission /trænz'mɪʃən/ [n] prenos, prenošenje, transmisija: **oral** ~ - usmeno predanje, prenošenje s kolena na koleno usmenim putem

transmitter /trænz'mɪtər/ [n] odašiljač, predajnik: **broadcast** ~ - radio-TV predajnik; **radio** ~ - radio predajnik

transpose /træns'pəʊz/ [v] transponovati, prebaciti kompoziciju iz jednog tonaliteta u drugi ① *see: SHIFT*

transposition /,trænspe'zɪʃən/ [n] transpozicija, prebacivanje kompozicije iz jednog tonaliteta u drugi

transverse /,trænz'vɜ:s/ [adj] poprečan

trapezoidal /'træpə,zɔɪdəl/ [adj] trapezoidan

traps /træps/ [n] (kolokvijalno) sekcija udaraljki u zabavnom i džez orkestru ① *see: BATTERY, DRUMS, DRUM SET, SET-UP*

trash /træʃ/ [n] đubre; kič ⇔ **kitsch**

trautonium /,trau'təʊniəm, ,trɔ:-/ [n] trauttonijum, rani monofonični elektronski muzički instrument; izumeo ga je Fredrick Trautwein 1929. u Berlinu; tonove proizvode elektronske oscilacije, a svira se dirkama sa vrpcom zategnutom iznad njih koja služi kao potencijometar

travelogue /'trævələʒ, -,lɒg/ [n] predavanje, slajd-šou ili film sa putopisnom tematikom ① *see: FILM* ▶ **TRAVEL FILM**

Trb. abbr. → **trombone**

Trbn. abbr. → **trombone**

treadle /'tredəl/ [n] pedal za pogon mehova na harmonijumu

treat /tri:t/ [v] obraditi, tretirati: ~ **fugally** – fugirati (obraditi na način fuge)

treble /'trebl/ [n]

[1] najviši glas višeglasnog stava, diskant ⇔ **descant, discant, soprano** → *abbr. Tr*

[2] najviši glas višeglasnog stava; muški (dečji) sopran ① *see: SOPRANO* [2] ▶ **boy soprano**;

[3] najviša žica na instrumentu sa hvatnikom ⇔ **chanterelle, soprano string, melody string**;

[4] gornji glas u foburdonu ① *see: FABURDEN*;

[5] triplum, treći glas u motetu 13. i 14. veka;

[6] prva žica na lauti ① *see: TENOR* [2]; **SMALL MEAN**; **GREAT MEAN**; **COUNTERTENOR** [2], **BASS** [6]

Trecento, The /treɪ'tʃentəʊ, /t. tre'tʃentɔ/ [n] trečento (od *lt.* "mille trecento," 1300) termin kojim se označava 14. vek u italijanskoj kulturnoj istoriji koji se smatra početkom renesanse u umetničkoj istoriji, dok se u muzikologiji često karakteriše kao kraj perioda srednjeg veka, s obzirom da su se glavna dešavanja u toj oblasti desila krajem Trečenta, do 1420.; muzičari i kompozitori koji su obeležili Trečento: Francesco Landini, Maestro Piero, Jacopo da Bologna, Giovanni da Cascia, Niccolò da Perugia, Bartolino da

Padova, Antonio Zachara da Teramo, Matteo da Perugia i Johannes Ciconia ① see:

CINQUECENTO, QUATTROCENTO, SEICENTO

tre corde /treɪ 'ko:rdɛɪ, /t. tre 'kɔ:rdɛ/ [n] smernica pijanisti da otpusti levi pedal; ① see: **UNA CORDA** ⇔ **tutte le corde**

trem. *abbr.* → **tremolo**

tremble /'trembəl/ [v] drhtati, podrhtavati

tremolo /'tremələʊ/ [n] tremolo → *abbr.* **trem.**

[1] vrlo brzo višekratno ponavljanje jednog tona u instrumentalnoj muzici:

- ~ **legato** – tremolo legato, tehnika sviranja na gudačkim instrumentima kod koje se brzo i naizmenično ponavljaju dva tona različite visine, pri čemu gudalo ne menja pravac već promenu tona izazivaju prsti leve ruke; koristi se u tihoj dinamici i za razliku od tremola stakata koji ima melodijsku primenu, tremolo legato ima harmonijsko-kolorističku primenu;
- ~ **staccato** – tremolo stakato, tehnika sviranja na gudačkim instrumentima kod koje se veoma brzim, kratkim potezima gudala naizmenično u oba pravca, ostvaruje brzo uzastopno ponavljanje jednog tona; pravi tremolo odlikuje neodređeni broj ponavljanja tona u jedinici vremena; obeležava se trostrukim precrtavanjem vrata note;
- **counted** ~: izbrojani tremolo, tj. tremolo sa određenim brojem ponavljanja što je zapravo samo skraćeni način pisanja: npr. četvrtina precrtana ukoso dvema crticama znači da se ton ponavlja u trima brzim šesnaestinkama; ovim se postupkom, posebno u orkestralnom forte sviranju postiže intenzivnija i dramatski naglašenija zvučnost;

[2] (kod pevača) vibriranje glasa;

[3] (tremolo mehanizam) na električnoj gitari i sl., tzv. „pomerajuća kobilica“, sa više funkcija od kojih je jedna da čvrsto drži početak žice; on je, takođe, i neka vrsta donje kobilice i ima mogućnost podešavanja položaja mosta za svaku žicu posebno; neki tremolo mehanizmi imaju i mogućnost finog štimovanja (→ **fine tuning**); svi ovi segmenti stoje čvrsto spojeni oko jedne osovine povezane sa tremolo ručicom čijim se pomeranjem svi segmenti zajedno okreću oko osovine čime se postiže otpuštanje ili

zatezanje žica, odnosno promena visine tona:

- ~ **arm** – tremolo ručica, deo tremolo mehanizma, koji služi za menjanje ugla tremola, čime se podiže ili spušta visina tona ⇔ **tremolo bar**;
- ~ **bar** ⇔ **tremolo arm**;
- ~ **springs** – tremolo opruge, opruge koje vuku most/kobilicu nadole da daju protiv silu žicama; nalaze se u šupljini sa zadnje strane gitare ispod plastičnog poklopca; njihov broj i raspored zavisi od potreba (debljine žica, štima i sl), i može ih biti 2-5;
- **floating** ~ – “plutajući” tremolo;
- **FloydRose** ~ – “hibridni” tremolo (na električnoj gitari); za razliku od standardnog, tj. vintage tremola ima znatno veći radijus pokretanja, pa je moguće žice spustiti do te mere da se potpuno olabave;
- **low-profile** ~ – niskoprofilni tremolo;
- **vintage** ~ – standardni tremolo (na gitari)

tremulant /'tremjələnt/ [n] tremulant, uređaj na orguljama koji proizvodi podrhtavanje tona

trenchant /'trentʃənt/ [adj] energeričan, oštar, prodoran, britak

trenchmore /'trentʃmɔ: / [n] živahna, stara engleska seoska igra

trend /'trend/ [n] trend

trendy /'trendi/ [adj], **trendier**, **trendiest** moderan, aktuelan, koji je u trendu ⇔ **modern**, **neoteric**, **fashionable**: ~ **genre** – aktuelni žanr

trenodia ⇔ **threnody**

très /tres/ [n] tres, kubanski instrument sličan gitari, mešavina gitare, tiple i bandole sa tri para žica (otuda naziv); prisutan u son i drugim vrstama muzike

Trg. *abbr.* → **triangle**

Trgl. *abbr.* → **triangle**

triad /'traɪæd/ [n] trozvuk, kvintakord:

- ~ **s at a distance of a tritone** – polarni akordi (trozvuci udaljeni za tritonus);
- ~ **in root position** ⇔ **CHORD** ▶ **five-three chord**;
- ~ **with the fifth at the top** – kvintni položaj;
- ~ **with the octave at the top** – oktavni položaj;
- ~ **with the third at the top** – terčni položaj;
- **augmented** ~ – prekomerni trozvuk:

osnovni ton + velika terca + prekomerna kvinta;

- **diminished** ~ - umanjeni trozvuk: osnovni ton + mala terca + umanjena kvinta ① *see*: **FALSE TRIAD**;
- **false** ~ - stariji naziv za umanjeni trozvuk ① *see*: **DIMINISHED TRIAD**;
- **fundamental** ~s ⇔ **primary triads**;
- **major** ~ - veliki/durski trozvuk: osnovni ton + velika terca – čista kvinta;
- **major** ~ **on flat supertonic** – frigijski trozvuk;
- **major** ~ **with diminished fifth** – tvrdo umanjeni trozvuk;
- **major and minor** ~ **with common third** – trozvuci sa zajedničkom tercom;
- **minor** ~ - mali/molški trozvuk: osnovni ton + mala terca + čista kvinta;
- **open** ~ ⇔ **FIFTH** ▶ **open fifth**;
- **primary** ~s – glavni trozvuci ⇔ **fundamental triads**, **principal triads**, **HARMONY** ▶ **essential harmony**;
- **principal** ~s ⇔ **primary triads**;
- **secondary** ~s – sporedni trozvuci ⇔ **subordinate triads**;
- **subdominant** ~ - subdominantni trozvuk;
- **subordinate** ~s ⇔ **secondary triads**;
- **tonic** ~ - tonični trozvuk ⇔ **CHORD** ▶ **key chord**

triangle /'traɪæŋl/ [n] triangel, udaraljka u vidu trougla; odaje zvuk sličan zvoncetu → *abbr.*

Trg., Trgl.

triangular /traɪ'æŋgjʊlə/ [adj] trouglast

tribrach /'traɪbræk, 'trɪb-/ [n] tribrahis, stihovna stopa od tri kratka sloga

trichord /'trɪkko:d/ [n]

[1] trikord, žičani instrument sa tri žice;

[2] ⇔ **CHORD** ▶ **three-tone chord**

trichordia ⇔ **mandriola**

tricinium /trɪ'cɪniəm/ [n] tricinium, trodelna polifona kompozicija iz renesansnog i baroknog perioda

tricornia ⇔ **mandriola**

tricornio ⇔ **mandriola**

triennial¹ /traɪ'enɪəl/ [n] trogodišnjici:

[1] trijenale, manifestacija koja se održava svake treće godine;

[2] trogodišnjica

triennial² /traɪ'enɪəl/ [adj] trogodišnjice: ~ **anniversary** – proslava trogodišnjice

trigonon /'traɪgənən/ [n] trigonon, antička harfa sa potpunim trostranim okvirom koji podseća na današnji model instrumenta

trigraph /'traɪgrɔ:f, -græf/ [n] trigraf, kombinacija tri simbola ili slova koji fonetski predstavljaju jedan glas, npr. *tch*

trikiti /trɪ'kɪti/ [n] trikiti, dvoredna baskijska harmonika dugmetara ⇔ **trikitixa**

trikitixa ⇔ **trikiti**

trill /trɪl/ [n] triler ⇔ **shake**:

- ~ **with termination** ⇔ **turned trill**;
- **chain of** ~s – lanac trilera, niz trilera;
- **double** ~ - dvostruki triler;
- **half-step** ~ - triler između dve note na rastojanju od jednog polustepena;
- **major** ~ - triler sa velikom sekundom ⇔ **whole-tone trill**; **SHAKE** ▶ **major shake, whole-tone shake**;
- **minor** ~ - triler sa malom sekundom ⇔ **semitone trill**; **SHAKE** ▶ **minor shake, semitone shake**;
- **semitone** ~ ⇔ **minor trill**;
- **turned** ~ - triler sa "nahšlagom" ⇔ **SHAKE** ▶ **turned shake, shake with termination**;
- **whole tone** ~ ⇔ **major trill**

trillando /trɪ'lændəʊ/ [n] niz trilera (na različitim notama)

trillette /trɪ'letəʊ/ [n] kratki triler

trillo /'trɪləʊ/ [n] (od baroka nadalje) dupli triler

trilogy /'trɪlədʒɪ/ [n] trilogija, tri samostalna dela jednog autora povezana zajedničkom idejom ili sadržajem

trimeter /'trɪmɪtə/ [n] trimetar, stih od tri metra, tj. šest stopa

trimetric /traɪ'metrɪk/ [adj] trimetarski, trostopni

Trinity (the) /'trɪnəti/ [n] Sveta trojica (u pravoslavnoj crkvi), Sveto trojstvo (u katoličkoj/protestantskoj crkvi)

trio /'tri:əʊ/ [n] trio:

[1] ansambl od tri svirača/pevača; kompozicija za tri instrumenta:

- **instrumental** ~ - instrumentalni trio;
- **jazz** ~ - džez trio (obično klavir, bas i bubnjevi);
- **organ** ~ **1**) organ trio, u džezu ili roku, grupa tri muzičara koju čine Hamond orgulje i još dva instrumenta, najčešće bubnjevi i električna gitara ili saksofon; **2**) orguljski trio (troglasni stav izvođen na orguljama: dva manuala + pedal);

- **piano** ~ – klavirski trio (obično klavir, violina i čelo, ali su moguće i brojne druge kombinacije);
 - **power** ~ – (u rok muzici) ansambl koji čine električna gitara, električna bas gitara i bubnjevi;
 - **string** ~ – gudački trio (obično violina, viola i violončelo);
 - **[vocal]** ~ - tercet, tropev;
 - **vocal-instrumental** ~ - vokalno-instrumentalni trio;
 - **wind** ~ – duvački trio;
 - **woodwind** ~ – trio drvenih duvača
- [2]** muzička kompozicija za tri izvođača;
- [3]** orguljski trio (koji izvodi jedna osoba koristeći dva manuala i pedalnu klavijaturu);
- [4]** kontrasni, srednji deo menueta ili skerca; srednji deo složene trodelne pesme
- Triodion** /traɪ'əʊdiən/ [n] Triod, pravoslavna bogoslužbena knjiga koja sadrži molitve za pokretne praznike bogoslužbene godine ⇔ **BOOK [1]** ▶ **Book of Three Odes: (Fasting) Lenten** ~ - Posni triod ⓘ see: **PENTEKOSTARION**
- triola** /tri:əʊlə/ [n] triola, dečki duvački muzički instrument sa dirkama namenjen deci starijoj od dve godine
- triolet** /tri:əʊ,let, ˌtriə'leɪ, ˌtraɪə'let/ [n] triolet;
- [1]** pesma francuskog porekla, nalik na rondo, iz jedne strofe od osam osmeraca (jampskih ili trohejskih) sa šemom rime: ab aa abab; pesma vesele sadržine, često i erotične; bila je naročito omiljena u francuskoj poeziji 17. veka odakle je prešla u englesku, nemačku, rusku poeziju;
- [2]** ⇔ **triolet**
- triolin** /tri:əʊ'lin/ [n] triolina:
- [1]** elektroakustički instrument koji je dizajnirao i napravio Hal Rammel 1991. god.; sastoji se od metalnih šipki poređanih kružno na trouglastom rezonatoru koji se drži pomoću ručke prikačene na donjoj strani rezonatora sa kontaktnim mikrofonom; instrument se svira gudalom, trzanjem ili prevlačenjem ruke čime se proizvodi veoma raznoliki zvuk;
- [2]** instrument koji čine tri zrakasto postavljene violine međusobno povezane središnjim delom; sviraju ga tri violiniste istovremeno
- triphony** /ˈtrɪfəni/ [n, pl. **triphonies**] trifonija
- trip hop** /ˈtrɪp ˈhɒp/ [n] trip hop, muzički trend koji se javlja u Britaniji (Bristol) sredinom 1990-ih kao dauntempo, melanholična elektronska muzika koja se razvila iz britanske hip hop i haus scene ⇔ **Bristol sound, RAP** ▶ **Bristol acid rap**
- triple** /ˈtrɪpəl/ [n] trostruki, trodelni
- triolet** /ˈtrɪplət/ [n] triola, grupa od tri note jednake ritmičke vrednosti koje su nastale trodelnom (a ne uobičajenom dvodelnom) podelom veće ritmičke jedinice; označava se brojem 3 iznad ili ispod nota, često unutar uglastog luka
- triplicate** /ˈtrɪplɪkət/ [n] triplikat
- triplum** /ˈtrɪpləm/ [n] triplum, treći deo u srednjovekovnoj polifonoj kompoziciji
- tripod** /ˈtraɪpɒd/ [n] stativ, tronožac
- tripodian** /traɪ'pɒdiən/ [n] drevni žičani instrument; dobio naziv po obliku koji je podsećao na delfski tripod
- tristamente** /trɪstə'mente/ [n] /t. tristamente (oznaka za interpretaciju sa značenjem da obeleženi pasaž treba izvesti sa prizvukom tuge
- tritagonist** /trɪ'tæɡənɪst/ [n] tritagonista, u antičkom grčkom pozorištu, treći član pozorišne trupe; smatra se da je trećeg glumca u grčku tragediju uveo Sofokle ⓘ see: **PROTAGONIST, DEUTERAGONIST, ANTAGONIST**
- tritone** /ˈtraɪ,təʊn/ [n] triton(us), prekomerna kvarta koja se sastoji od tri cela tona; po srednjovekovnim teoretičarima najdisonantniji interval; zbog poteškoća u intoniranju nazvana "đavo u muzici"; u širu upotrebu ulazi tek u 20. veku preko impresionista, džeza, avangarde, prvo kao melodijski, a poslije i kao harmonski interval
- trivium** /ˈtrɪvɪəm/ [n, pl. **trivia**] trivijum, tri od sedam slobodnih veština koje su se izučavale na srednjovekovnim univerzitetima; predstavljao tri osnovna aspekta znanja: gramatika kao mehanika jezika, logika kao mehanika misli i analize, i retorika kao veština upotrebe jezika u cilju podučavanja i ubeđivanja ⓘ see: **QUADRIVIVUM**
- trochee** /ˈtrəʊki:/ [n] trohej, dvosložna stopa u antičkoj metrici u kojoj je prvi slog dug, a drugi kratak; u akcenatskoj metrici, prvi slog u troheju je naglašen, a drugi nenaglašen, suprotno od jamba; najpoznatiji stih koji primenjuje trohej u srpskom jeziku je epski deseterac ⇔ **choree, choreus** ⓘ see: **IAMB(US)**
- tromba marina** /ˈtrɒmbə mə'ri:nə/ [n] tromba marina, trumšajt, žičani muzički instrument srednjovekovne i renesansne Evrope, veoma

popularan u 15. veku u Engleskoj; ima dugačko, uzano telo sa trouglastom bazom i obično samo jednom žicom; naziv dolazi zbog zvuka sličnom trubi ⇔ **FIDDLE [1]** ▶ **nun's fiddle**, **TRUMPET** ▶ **marine trumpet**

trombone /trɒm'beɪn/ [n] trombon (kod nas poznat i pod nemačkim imenom *posauna* (→ **posaune**), limeni duvački instrument srednjeg i dubokog registra, po zvuku najrodniji trubi; iako ima i trombona sa ventilima, osnovni tip ovog instrumenta ima dugu, uzanu cilindričnu cev sa tzv. povlačkom (cugom), pokretnim klizajućim delom čijim se izvlačenjem povećava ukupna dužina cevi i dobijaju dublji tonovi, dok se uvlačenjem dužina smanjuje i tonska visina povišava; trombon ima 7 pozicija: ako je cug potpuno uvučen (1. pozicija), postepenim izvlačenjem se dobija 2. pozicija koja zvuči ½ tona niže i tako do 7. pozicije koja daje isti zbir kao 3 ventila kod trube, tj. povećanu kvartu; notira se u bas, tenor i, ređe, violinskom ključu; budući da ima relativno dugačku cev, a i usnik mu je dosta krupan, ima teže artikulacije (moguće je izvoditi i dvostruki i trostruki jezik i brzi stakato, ali teže nego na trubi), dok legato nije u duhu instrumenta, već blagi portato (zbog funkcije povlačka); mogući su i trileri, kao i glisando (koji je osim s povlačkom moguće dobiti i usnicama); u niskom registru ton trombona je ujednačen, homogen i prikladan za sve dinamike; gotovo u celom rasponu zvučnost instrumenta je vrlo ujednačena; čak i najdublji registar posjeduje snagu i masivnost zvuka, karakterističnu metalnu boju sa jakim prizvukom alikvota, kao i ozbiljan, strog, svečan izraz; u dubokom i srednjem registru ova obeležja dolaze do punog izražaja, naročito u *forte*, koji je tipičan za trombon → *abbr.* **Tbn**, **Trb.**, **Trbn**:

- **alto** ~ - alt-trombon, prvenstveno orkestarski i operiski instrument koji je u 18. veku uživao i zavidnu solo reputaciju; sve prisutniji u muzici modernih kompozitora;
- **contrabass** ~ - kontrabas-trombon, danas retko u upotrebi, jer je vremenom njegovu ulogu preuzela tuba ⇔ **double bass trombone**;
- **bass** ~ - bas-trombon, obima od C (H₁) do g¹, karakterističan po tome da ima samo šest pozicija (zbod dužine cevi povlačka ne može da se dovede u 7. poziciju); u

standardnom simfonijskom orkestru, obično je zastupljen jedan bas-trombon (iako neka dela traže dva), a prisutan je i u vojnim ansamblima, limenim duvačkim bendovima, duvačkim ansamblima, džez bendovima, itd. ① *see*: **TENOR-BASS TROMBONE**;

- **double bass** ~ ⇔ **contrabass trombone**;
- **double-slide** ~ - trombon sa dvostrukim povlačkom;
- **piccolo** ~ - pikolo trombon; manji i viši od sopranskog; retko u upotrebi; sviraju ga uglavnom trubači;
- **slide** ~ - trombon sa povlačkom, cug-trombon;
- **soprano** ~ - sopranski trombon, za oktavu viši od tenor-trombona; razvio se krajem 17. veka, ali nikada nije bio u širokoj upotrebi, jer ga je lako zameniti kornetom ili drvenim duvačima; ima kratak cug i samo šest pozicija; sviraju ga uglavnom trubači;
- **tenor** ~ - tenor-trombon, tenor-posauna; obično se tretira kao netransponujući instrument; standardni član simfonijskog orkestra, gde se u standardnoj grupi od tri trombona (*a tre*) nalaze dva tenor i jedan bas, odnosno tenor-bas trombon;
- **tenor-bass** ~ - tenor-bas trombon, kombinacija tenor i bas trombona, tj. tenor-trombon sa tzv. kvartnim ili F-ventilom kojim mu se snižava opseg;
- **valve** ~ - trombon sa ventilima; ima i ventile i cug; ventili mu omogućavaju veću virtuoznost, ali se gubi na karakterističnoj boji tona; iako se izrađuje u svim veličinama, tenor varijanta je uvek bila u najširoj upotrebi; najveću popularnost imao u 19. veku, a danas se upotrebljava uglavnom u džezu

trombonist /trɒm'beɪnɪst/ [n] trombonist ⇔ **trombone player**

trombone player ⇔ **trombonist**

tromboon /trɒm'bu:n/ [n] hibridni instrument nastao kombinacijom trombona i fagota ⇔ **bambone**

tromp ⇔ **Jew's harp**

troparion /trəʊ'peəri:ən/ [n, pl. **troparia**] tropar (u pravoslavnoj crkvi) pesma u slavu nekog svetitelja, himna svetitelju

trope /trəʊp/ [n] trop[us], transponirajuća lestvica u antičkoj muzičkoj teoriji, a u muzičkoj teoriji

srednjeg veka sinonim za modus i tonus, odnosno za stare lestvične načine

tropi ⓘ see: **MOTETUS**

tropicália ⇔ **tropicalisimo**

troping /trəʊpɪŋ/ [n] tropiranje ⇔ **farcing**, **farsing**

tropicalisimo /trɒpɪkəˈlɪsɪməʊ/ [n] tropicalisimo, kratkotrajni brazilski umetnički pokret koji se javlja 1960-ih u oblastima kao što su teatar, poezija i muzika; predstavlja kombinaciju popularnog i avangardnog u fuziji sa tradicionalnom brazilskom kulturom uz uticaje iz drugih zemalja ⇔ **tropicália**

trot /trɒt/ [v] kasati

trot(ing) /ˈtrɒt(ɪŋ)/ [n] kas, kasanje

troubadour /ˈtruːbədʊə/ [n] trubadur, provansalski pesnik-pevač u srednjem veku; *fig.*: ljubavni pesnik, zaljubljeni pesnik; njihova muzika je nastajala po uzoru na narodnu; najčešće su opevane viteška ljubav, priroda, ratovi, scene iz pastirskog života, a negovane su i epske pesme

trough /trɒf/ [n] udolina (kod prikaza zvučnih talasa) ⓘ see: **CREST**

troupe /truːp/ [n] trupa: **ballet** ~ - baletska trupa

tròvere /truːˈveər/ [n] truver, srednjovekovni dvorski pesnik-pevač sa severa Francuske u 12. i 13. veku, direktni izdanak i nastavljač umetnosti južnofrancuskih trubadura; nastavljači dvorskog pesništva; za razliku od trubadura, poezija truvera je hladnija, uređenija, oslonjena na mitologiju

trump ⇔ **jew's harp**

trumpet /ˈtrʌmpɪt/ [n] truba, limeni duvački instrument sa ventilima diskantnog registra; registarski najviši limeni duvački instrument, svetlog i prodornog zvuka, koji se od davnina koristio za vojničke signale i svečane fanfare; u svojoj veoma dugoj istoriji, koja zalazi daleko u antičko doba, instrumenti tipa trube dugo su mogli da izvode tonove samo jednog alikvotnog niza (tzv. prirodna truba); tek izum i primena ventilnog mehanizma, početkom 19. veka, omogućila je slobodno i lako izvođenje svih tonova i bitno unapredila izvođačku tehniku, kao i upotrebne mogućnosti trube; truba je i izražajni melodijski instrument, a zahvaljujući usavršenom mehanizmu ventila i u izvođačkoj tehnici dostiže zavidan virtuoizitet koji se posebno ističe u džez-muzici; opseg joj je teoretski 3 oktave; ima 3 registra: duboki

(mračan, zloslutan, «sudbinski»), srednji (zvuči svečano, osobito *a due*) i visoki (sa tendencijom ka *ff* prema višim tonovima); danas se preferiraju 2 štimunga: truba *in B* koja ima svečaniji karakter i *in C* koja je dosta svetla; budući da ima najkraću cev od limenih duvača, što joj omogućava najlakšu artikulaciju, truba je najvirtuozniji limeni duvač; za klasičnu muziku se uglavnom koriste ravne sordine od metala, a u džezu najrazličitiji oblici i materijali; sordina se ne koristi isključivo za utišavanje, jer truba i sa otvorenim tonom može ostvariti lep i relativno mek piano; ona menja boju zvuka, karakter i izraz; u pianu se sa sordinom dobija nazalni prizvuk i postiže iluzija da zvuk dopire iz daljine; sordina u orkestru služi za eho i kolorističke efekte → *abbr.* **Tpt.**, **tpt**;

- ~ **call** ⇔ **fanfare**;
- ~ **player** ⇔ **trumpetist**, **trumpeter**;
- ~ **with slide crooks** – invencionna truba, instrument iz druge polovine 18. veka čija se cev mogla produžavati umetanjem lukova;
- **Aida** ~ – Aida-truba, truba 1870. godine konstruisana specijalno za Verdijevu operu "Aida"; ima pravu, nesavijenu cev, dugačku 1.55 m sa širokim levkom na kraju i samo jedan ventil; gradi se *in H* i *in As*;
- **alto** ~ - alt-truba (*in F*); zvuči kvintu niže od obima trube;
- **Bach** ~ – Bahova truba: gradi se *in C* i *in D*, kraća je od obične trube *in B* i ima pravu, nesavijenu cev, kao i tri ventila; dužina Bahove trube *in D* iznosi 1.03 metra; ton je svetao i mekši, jer je cev nešto šira, a levak na kraju cevi veći; tipično se koristi za izvođenje barokne muzike;
- **Baroque** ~ - barokna truba;
- **bass** ~ - bas-truba, instrument *in F*, sa dužom cevi od trube, te je i ton mekši;
- **B flat [B♭]** ~ - truba *in B*, truba koja je najčešće u upotrebi, zvuči veliku sekundu niže nego što je napisano;
- **cavalry** ~ ⇔ **natural trumpet**;
- **chromatic** ~ ⇔ **valve trumpet**;
- **clarin** ~ ⇔ **clarino**;
- **conch** ~ ⇔ **shell trumpet**;
- **duty** ~ - signalna truba ⇔ **military trumpet**;
- **fanfare** ~ - fanfarska truba (vrsta trube bez ventila) ⇔ **herald's trumpet**;

- **herald's** ~ ⇔ **fanfare trumpet**;
- **key[ed]** ~ - truba sa poklopcima/klapnama, preteča moderne ventilne trube, sa 4 – 6 klapni umesto ventila; ušla u upotrebu krajem 18. veka i ostala aktuelna nekih stotinak godina;
- **marine** ~ ⇔ **tromba marina**;
- **military** ~ ⇔ **duty trumpet**;
- **natural** ~ - prirodna truba, truba bez ventilnog mehanizma koja može da izvodi tonove samo jednog alikvotnog niza ⇔ **cavalry trumpet**;
- **piccolo** ~ - pikolo truba;
- **pocket** ~ - džepna truba;
- **shell** ~ - morska truba, rogača, trubljača (primitivni duvački instrument od ljuštore puža) ⇔ **conch trumpet**, **HORN** ▶ **conch horn, shell horn**;
- **slide** ~ - cug-truba, truba sa povlačkom;
- **soprano** ~s – visoke trube;
- **valve** ~ - ventilna truba, truba sa ventilima ⇔ **chromatic trumpet**

trumpeter /'trʌmpɪtə/ [n] trubač ⇔ **TRUMPET** ▶

trumpet player; **field** ~ - vojni trubač

trumpetist ⇔ **TRUMPET** ▶ **trumpet player**

trundles ⇔ **rollers**

truss rod /'trʌs 'rɒd/ [n] metalna šipka u vratu gitare koja sprečava deformaciju vrata

tsymbaly ⇔ **cimbalom**

tsimbl ⇔ **cimbalom**

Tub. *abbr.* → **tuba**

tuba /'tju:bə/ [n] tuba:

- [1] limeni duvački instrument najvećih dimenzija i najdubljeg zvuka koji u osnovi pripada porodici horne, ali se sa nekoliko srodnih instrumenata izdvojio u posebnu grupu; u duvačkim orkestrima, koristi se ceo niz varijanti ovog instrumenta – eufonijum, helikon, suzafon i dr., sa izvesnim razlikama u obliku, ali i u registru; konstruisana tek u prvoj polovini 19. veka, kao zamena za neke manje zadovoljavajuće instrumente dubokog registra (ofikleida, čimbasso i dr.); karakteristična je po vrlo širokom završnom delu cevi i levku okrenutom uvis; ima četiri ventila (mada ima varijanata sa pet, pa i šest); srazmerno široka cev i dubok usnik čine da je zvuk tube pun, ali zaobljen, najrodniji zvučanju horne ili krilnice (varijanta trube); za svoju veličinu i zvučnu dubinu, tuba je srazmerno pokretljiv

instrument: može da izvodi i šesnaestinske figuracije, a iznenađujuće su dobri skokovi do oktave i trileri; za nju su vrlo tipični non-legato i tenuto; ipak, registar i karakter njenog zvuka čine da je solistička upotreba tube, pa čak i samo istaknutija uloga u orkestru, sasvim retka → *abbr.* **Tb.**, **Tub.**:

- ~ **curva** – limeni duvački instrument dužine oko 2,5 m, savijen u obliku slova "G", bez rupica na telu; nastao u Parizu 1791 po modelu kornuma (→ **cornu**) za proslavu Francuske revolucije;
- ~ **player** ⇔ **tubist**;
- **bass** ~ - bas-tuba, konstruisana tridesetih godina 19. veka, kada su građene *in F, Es, C i B* i to sa 3,4 ili 5 ventila; upotrebom četvrtog i petog ventila sprečavalo se krivudanje vazduha kroz veći broj dodatnih cevi, čime je olakšavano sviranje tonova niskog registra; cev bas tube (dugačka oko 3,7 m) se dosta širi, pa ton nije tako oštar; danas se upotrebljava bas tuba *in C*, kao netransponirajući instrument;
- **Bayreuth** ~s ① *see*: **WAGNER TUBAS**;
- **contrabass** ~ ⇔ **double-bass tuba**;
- **double-bass** ~ – kontrabas-tuba, (konstruisana na Vagnerovu inicijativu) dvostruko duža od bas tube (oko 6 metara), od koje ima još puniji zvuk, a isti obim; ⇔ **contrabass tuba**; **SAXHORN** ▶ **double bass saxhorn**;
- **Wagner** ~s – Vagnerove tube (ređe: **Bayreuth tubas**), kombinacija horne i bas tube konstruisana 1870. na zahtev R. Vagnera koji je želeo da stvori u orkestru grupu instrumenata homogenog zvuka - horne, horntube i bas tube; Vagner tube imaju izduženi levak usnika, slično hornama, i četiri ventila, što olakšava sviranje nižeg registra;
- **tenor** ~ - tenor-tuba;

- [2] (**Roman tuba**) vojna signalna truba (potpuno različita od moderne tube); nastala oko 500 god. pre nove ere

tubaphone /'tu:bəfəʊn, 'tju:-/ [n] tubafon, muzički instrument sličan glokenšpielu (→ **glockenspiel**), sa dva reda hromatski zglušenih čeličnih cevi učvršćenih na postolju, koje, kada se udaraju palicama, daju zvuk sličan zvonima (popularan u vojnim orkestrima 30-ih i 40-ih godina 20-og veka)

tubax /'tu:bæks, 'tju:-/ [n] tubaks, modifikovani saksofon koji je konstruisao nemački graditelj Benedikt Eppelsheim; javlja se u dve veličine: kontrabas *in Eb* i subkontrabas *in B* ili *C* (*ilust.*)

tube /tju:b/ [n]

[1] cev kod duvačkih instrumenata ⇔ **pipe** [3];

[2] cevasto zvono (kod orkestarskih zvana);

[3] ⇔ **staple**

[4] ⇔ **air-ducts**

tubes ⇔ **air ducts**

tube toms ⇔ **octoban**

tubist /'tju:bɪst/ [n] tubist(a) ⇔ **tuba player**

tubing /tju:biŋ/ [n] cev

TUBS *acro.* → **Time Unit Box System** ①

see: **NOTATION** ▶ **TIME UNIT BOX NOTATION SYSTEM**

tubthump /'tʌbθʌmp/ [v] promovisati ili privlačiti pažnju (potencijalne) publike glasnom najavom (po ugledu na drevni običaj da glumci obilaze grad i penjanjem na burad [tub] najavljuju predstave)

tubular /'tju:bjʊlə/ [adj] cevast

tubular bells /'tju:bjʊlə ,belz/ [n] cevasta zvana, orkestarski instrument koji se sastoji iz okvira (**frame**), metalnih zvana u vidu cevi (→ **tubes**) i pedala, tj. mehanizma za prigušivanje (→ **damping mechanism**); svira se drvenim palicama, a pisani opseg je obično od F3 do F5 ⇔ **tubular chimes**; **BELL** ▶ **orchestral bells**; **chimes**

tubular chimes ⇔ **tubular bells**

tucket ① *see:* **FLOURISH**

tulug ① *see:* **BAGPIPES**

tulum duduki ① *see:* **BAGPIPES**

tumba /'tʌmbə/ [n] tumba:

[1] popularni muzički žanr Arube i Holandskih Antila; danas pod uticajem merenge muzike i latino džeza;

[2] najveći bubanj iz porodice konga;

[3] (**tumba francesa**) francuska tumba, naziv za muzički stil koji je sa Haitija prenet na Kubu posle haićanske pobune robova 1791.

tumbadora ⇔ **conga** [1]

tumult /'tju:mʌlt/ [n] (hala)buka, graja, gungula, metež ⇔ **uproar**

tumultuous /'tju:'mʌltjuəs/ [adj] buran, urnebesao, frenetičan: ~ **applause** – frenetični aplauz

tune¹ /tju:n/ [n]

[1] melodija ⇔ **melody**;

• **act** ~ ⇔ **curtain tune**;

• **a person who can't carry a ~ in a bucket** ⇔ **EAR** [2] ▶ **a person with a tin ear**;

• **catchy** ~ - lako pamtljiva, prijatna melodija;

• **cover** ~ ⇔ **cover**;

• **curtain** ~ ① *see:* **ENTR'ACTE**;

• **playhouse** ~ ⇔ **curtain tune**;

• **folk** ~ - narodna melodija;

• **signature** ~ - aviza, karakteristična melodija određenog ansambla u zabavnoj muzici ⇔ **SONG** ▶ **theme song** [2];

• **sticky** ~ ⇔ **earworm**;

[2] pravilna intonacija, pravilno intoniranje; naštimovanost instrumenta: **keep in** ~ - držati se intonacije; **sing in** ~ - pevati u intonaciji, pravilno pevati; **sing out of** ~ - distonirati, nepravilno pevati ⇔ **PITCH** ▶ **off pitch**; **the piano is not in** ~ - klavir nije naštimovan/usaglašen

tune² /tju:n/ [v] naštimovati, podesiti

tuned /tju:nd/ [adj] naštimovan, ugođen

tuneful ⇔ **melodious**

tuner /'tju:nə/ [n]

[1] štimer (uređaj/program za štimovanje muzičkih instrumenata):

• **chromatic** ~ - hromatski štimer;

• **digital** ~ - digitalni štimer;

• (**electric**) **guitar** ~ - štimer za (električnu) gitaru;

• **online** ~ - onlajn štimer;

[2] štimer, lice obučeno za štimovanje muzičkih instrumenata: **piano** ~ - klavirštimmer;

[3] tjuner, uređaj za prijem signala (radio, TV..): **ABC** ~ tjuner sa automatskom kontrolom širine opsega (ABC); daje poboljšao kvalitet prijema smanjivanjem distorzijske buke susjednih stanica;

[4] (**fine tuners**) zavrtnji na kordaru gudačkih instrumenata za precizno štimovanje

tunesmith /'tju:n,smɪθ/ [n] (neformalno) kompozitor lake ili popularne muzike i pesama

tungur /tʊŋ'gu:/ [n] tungur, sibirski okvirni bubanj

tuning /'tju:niŋ/ [n] štim, štimovanje, ugađanje, udešavanje, način na koji je instrument naštimovan; žičani instrumenti se štimuju intonativnim podešavanjem žica prema principima utvrđenim za taj instrument; duvački instrumenti se štimuju na taj način što se produžava ili skraćuje korpusna cev; udaraljke sa određenom tonskom visinom štimuju se

zatezanjem ili otpuštanjem membrane instrumenta ⇔ **accordatura, intonation; to change the ~** - preštimitovati, promeniti štim ⇔

PITCH ▶ **to change the pitch; to retune:**

- ~ **arch** ⇔ **crook** [1];
- ~ **cone** – sprava za intoniranje orgulja u vidu dve kupe ⇔ **tuning horn** ① *see: TUNING KNIFE;*
- ~ **crook** ⇔ **crook** [1];
- ~ **hammer** - ključ za štimovanje klavira, čembala i sličnih instrumenata ⇔ **tuning wrest, tuning lever, tuning key;**
- ~ **horn** ⇔ **tuning cone;**
- ~ **key** ⇔ **tuning hammer;**
- ~ **keys** ⇔ **tuning pegs;**
- ~ **knife** – sprava za intoniranje orgulja u vidu noža ⇔ **slotting knife;** ① *see: TUNING CONE;*
- ~ **lever** ⇔ **tuning hammer;**
- ~ **machines** ⇔ **machine heads;**
- ~ **peg** ⇔ **pin;**
- ~ **pegs** – čivije, mehanizmi za štimovanje kod nekih žičanih instrumenata (violina, viola, violončelo, lauta i flamenko gitara) ① *see: MACHINE HEADS, TUNING KEYS, TUNING MACHINES, TUNERS, PEGHEADS;*
- ~ **slide** – kratka lučna cev čijim se neznatnim uvlačenjem ili izvlačenjem štimuju limeni duvački instrumenti ⇔ **tuning crook; tuning arch; crook** [1];
- [~] **slot** → **slot** [2];
- ~ **spring** ⇔ **tuning wire;**
- ~ **tongue** – izrezak za namotavanje na useku pri vrhu metalnih orguljskih svirala;
- ~ **wire** – »ključ od svirale« (na orguljskim sviralama sa jezičkom, savijena žica za štimovanje jezička) ⇔ **tuning spring;**
- ~ **wrest** ⇔ **tuning hammer;**
- **fine** ~ - fino štimovanje (jačine, itd. zvuka);
- **gross** ~ - grubo štim(ov)anje;
- **guitar** ~ – štim gitare;
- **open** ~ - otvoreni štim (gitare), akord koji se dobija okidanjem svih žica zajedno bez ikakvog hvata;
- **open D** ~ - alternativni štim za akustičnu i električnu gitaru: D-A-D-F#-A-D ⇔ **vestapol tuning;**
- **open Dmaj7** ~ - alternativni štim za akustičnu i električnu gitaru, varijacija »open D« štima: D-A-D-F#-A-C#;
- **open G** ~ - alternativni štim za akustičnu i

električnu gitaru: D-G-D-G-B-D ⇔ **spanish tuning;**

- **re-entrant** ~ - štim žičanih instrumenata kod koga žice nisu uređene redom od najniže do najviše (ili suprotno); instrumenti kod kojih se često može sresti ovakav štim su: sopranski, koncertni i tenorski ukulele, lauta, venecuelanski kvatro, petožični bendžo, sitar i sl.;
- **Spanish** ~ ⇔ **open G tuning;**
- **standard** ~ - standardni štim (npr. standardni štim za akustične i električne gitare je "E,A,D,G,B,E"; dok je za električnu bas gitaru "E,A,D,G"); drugi štimovi se koriste za dobiljanje nižih tonova, da se olakša sviranje "otvorenih" akorda koji se ne mogu svirati u standardnom štimu, itd.;
- **vestapol** ~ ⇔ **open d tuning**

tuners ⇔ **TUNING** ▶ **tuning pegs**

tuning fork /'tju:nɪŋ 'fɔ:k/ [n] zvučna viljuška, dijapazon; čelična savijena poluga koja odaje slab ton pri udaru o čvrst predmet, a služi za precizno određivanje apsolutne visine "kamernog" tona a1

tupan ⇔ **DRUM** ▶ **davul drum**

tuplet /tup'lit; tu:p'lit; tju:p'lit/ [n] opšti naziv za nepravilne ritmičke grupe tipa triole, kvintole, itd.

turbo-folk /'tɜ:bəʊ 'fəʊk/ [n] turbofolk, muzički žanr nastao 1980-tih u Jugoslaviji iz pop-folka, a vrhunac doživeo 1990-tih godina u Srbiji; termin je prvi upotrebio Rambo Amadeus

turgid ⇔ **pretentious**

Turk /tɜ:k/ [n] Turčin, pripadnik turskog naroda

Turkish¹ /'tɜ:kɪʃ/ [n] [1] ⇔ **Turk;** [2] turski (jezik)

Turkish² /'tɜ:kɪʃ/ [adj] turski: **in the ~ style** – u turskom stilu ⇔ **ALLA** ▶ **alla turca**

Turkish Five, The – turska petorka, pioniri zapadne klasične muzike u Turskoj koji su svi rođeni u prvoj dekadi 20. veka: Ahmet Adnan Saygun, Ulvi Cemal Erkin, Cemal Resit Rey, Hasan Ferit Alnar i Necil Kazim Akses

turmoil /'tɜ:mɔɪl/ [n] nemir, pometnja, gungula, metež

turn¹ /tɜ:n/ [n]

[1] grupeto, oznaka za dvostruki ukras (naizmenično sviranje susednih tonova sa glavnim tonom) ⇔ **gruppetto:**

- **ascending** ~ - obrnuti grupeto (dodiruje najpre donji, a potom gornji susedni ton) ⇔
- **inverted turn, backturn;**
- **inverted** ~ ⇔ **ascending turn;**

[2] obrt, obrat (melodijski, harmonijski i sl.) ⇔ **idiom**;

[3] okretanje, skretanje

turn² /tɜ:n/ [v] okretati (se), okrenuti (se), obrtati: ~ **the rhythm around** – promeniti ritam kompozicije u nekoliko taktova da bi se uspostavio novi metar

turnaround /tɜ:nə'raʊnd/ [n] (u džezu) grupa akorada koji se sviraju na kraju jednog dela kao blagi prelaz u sledeći

turndun ⇔ **bullroarer**

turn-out /'tɜ:n,ʌʊt/ [n] (u plesu) okret od 90° koji plesač izvodi iz kukova; jedan od osnovnih principa klasičnog plesa koji plesačima daje slobodu pokreta, tj. kretanja u svim pravcima

turntable /'tɜ:n,teɪbəl/ [n] obrtni disk (»tanjir«) gramofona; generalno, sinonim za gramofon

turntablism /'tɜ:n,teɪbəlɪzəm/ [n] termin kojim se označava umetnost "novog" didžejinga koji podrazumeva kreativnu kombinatoriku zvuka korišćenjem miksera, gramofona (→ **turntable**) i druge DJ tehnike za razliku od didžejinga koji je nekada podrazumevao samo puštanje ploča

tutte le corde ⇔ **tre corde**

tutti /'tʊti, /t. 'tuti/ [adj] *abbr.* → **T., t.** - »tuti« (svi): oznaka za nastup ili efekat nastupa celog ansambla; obično se sreće u orkestarskim ili horskim partiturama na mestima na kojima ceo orkestar ili svi glasovi nastupaju istovremeno; takođe se sreće i u baroknoj muzici gde označava deo (posle neke solo partije) kada svi ponovo nastupaju; u horskim kompozicijama odnosi se na hor nasuprot solisti ili ceo hor nasuprot poluhoru; **solo-tutti** – oznaka za smenjivanje soliste i orkestra u koncertnim formama

tutting /'tʊtɪŋ/ [n] tuting, apstraktni interpretativni ulični ples u hip hop stilu modelovan po ugledu na egipatske hijeroglif; naziv dolazi od imena egipatskog faraona Tutankamona; izvodi se promenom položaja tela i udova u ritmu muzike na sinhronizovan, robotski način

tutu /'tu:tu:/ [n, pl. **tutus** /-tu:z/] tutu (haljina), pačka, laka haljina od krutog tila koju balerine nose u klasičnom baletu:

- **Balanchine/Karinska** ~ - tzv. »jastučić za puder«, vrlo kratka suknja bez obruča i sa manje slojeva tila od klasičnog i romantičnog modela; suknja je labavija kako bi omogućila balerinama dizanje nogu

u vazduh; deluje lepršavije, punije i mekše od »palačinka« tutua;

- **classical** ~ - klasični tutu, klasična baletska haljina koja se javlja u dva oblika: **1) bell:** zvonasti tutu (kratka suknja napravljena sa slojevima tila i blago zvonolikog oblika; suknja ne koristi žičani obrub; obično je duža od »pancake« tutua; **2) pancake/plate:** »palačinka« tutu, vrlo kratka suknja sa slojevima tila koji strše iz kukova i izgledaju poput palačinke; ima više slojeva i učvršćena je žicom, a potrebno je i ručno nameštanje da bi ostala ravna i učvršćena;
- **romantic** ~ - romantični tutu (tri četvrtine dugačka suknja u obliku zvona napravljena od tila; slobodno pada da naglasi lakoću i nežnost)

tweet(ing) /'twi:tiŋ/ [n] cvrkut(anje)

tweet /twi:t/ [v] cvrkutati

tweeter /'twi:tə/ [n] visokotonac, zvučnik dizajniran da proizvede najviše frekvencije zvuka: **extended definition** ~ - karbonski zvučnik za reprodukciju tonova visokih frekvencija, omogućava reprodukciju u opsegu do 70kHz

tweety /'twi:ti/ [adj] cvrkutav

twelfth /'twelfθ/ [n] duodecima, interval kod koga je viši ton dvanaesti od nižeg

twice /'twais/ [adv] dva puta; dvostruko ⇔ **doppio²:** ~ **as long** – dvostruko duže; ~ **as fast** – dvostruko brže ⇔ **DOPPIO²** ▶ **doppio movimento** ① *see:* **THRICE**

twig /twɪg/ [n] grančica; ~ **brush** – prut, vrsta udaraljke ⇔ **rod** [1]

twin /twɪn/ [adj] udvojen: ~ **guitar** – udvojena (»tvin«) gitara, korišćenje dve (ili više) vodećih gitara za dobijanje specifičnog zvuka u harmonskom smislu: jedna gitara svira melodijsku liniju, a druga (ili ostale) harmonije

twin-reed shepard's flute ⇔ **diple**

twirl¹ /twɜ:l/ [n] okret (u plesu)

twirl² /twɜ:l/ [v] vrteti (se), okretati (se)

twist /twɪst/ [n] tvist, ples iz 1960-ih, inspirisan rokanrolom; prvi ples masovne kulture koji je doživio masovnu popularnost i proširio se po celom svetu; iz njega su se razvili mnogi današnji plesovi; jednostavan ples, suština je da torzo plesača ostaje miran, a da se kukovi kreću oko svoje ose u ritmu muzike i sinhrono sa rukama i nogama

twitter(ing) /'twɪtə/ [n] cvrkut, cvrkutanje

twitter /'twɪtə/ [v] cvrkutati

twofer /'tu:fə/ [n] (u pozorištu, na koncertima i sl.)
kupon koji donosiocu daje pravo da po ceni
jedne kupi dve karte

two-hander /'tu:hændə/ [n] drama, film i sl. sa
dve ličnosti

two-step /'tu:step/ [n] američki društveni ples, uz
kejkvok jedan od prvih koji su se iz SAD-a
proširili Evropom; ples u brzom tempu, igra se u
parovima; održao se do 1912, kada ga je
istisnuo *one step*

two-wall /'tu:wɔ:l/ [n] ugovor o rentiranju
pozorišta ili sličnog objekta za održavanje nekog
javnog nastupa prema kome strana koja koja
izdaje prostor i gostujuća strana dele i troškove i
prihode vezane za priredbu koja se organizuje

tympani ① *see: TIMPANI*

tympano ① *see: TIMPANI*

tympanogram /'tɪmpənəgræm/ [n] timpanogram,
dijagnostička metoda kojom se utvrđuje
stanje srednjeg uha, bubne opne i slušnih
koščica

tympanum /'tɪmpənəm/ [n, pl. **tympanums,**
tympana /-nə/] ⇔ **EAR [1]** ▶ **middle ear**

tympany ① *see: TIMPANI*

typecast /'taɪp,kɑ:st, -kæst/ [n] tipski glumac,
glumac koji se vezuje za samo jednu vrstu
uloga

Typicon /'tɪpɪ,kɒn/ [n] Tipik ili Ustav, pravoslavna
bogoslužbena knjiga koja sadrži detaljno
ukazivanje na to u koje dane i sate, na kojim
božanskim službama i u kakvom poretku treba
da se proiznose molitvoslovlja sadržana u
Služebniku, Časoslovu i, naročito, Oktoihu,
Minejima i Triodima

typography /taɪ'pɒgrəfi/ [n] tipografija -
music[al] ~ - notna tipografija

U

u.c. *abbr.* → una corda

ud ⇔ oud

udu /u:du:/ [n] udu, afrički idiofoni instrument obično napravljen od gline; svira se rukom i brzim udarom preko rupe proizvodi jedinstveni duboki zvuk .

UG *acro.* → *GENERATOR* [1] ▶ unit generator

uilleann pipes /'Iən paɪps/ julijan(ske) ili zglobne gajde, tradicionalne irske gajde ⇔ elbow pipes

ukelin /ju:kə'In/ [n] ukelin, gudački instrument koji predstavlja kombinaciju havajske ukulele gitare («uke») i violine («lin»); instrument ima dva seta žica: prvi od 16 žica koje se sviraju kratkim gudalom i, ispod njih, četiri grupe od četiri žice ⇔ *VIOLIN* ▶ violin uke; Hawaiian art violin

← UKELIN

UK funky /ju:keɪ 'fʌŋkɪ/ [n] UK fanki, žanr elektronske dens muzike poreklom iz Ujedinjenog Kraljevstva, nastao pod jakim uticajem UK garažnog stila (→ UK garage), soka muzike (→ soca), elektrohausa (→ *house* ▶ electro house) i afrobita (→ aftobeat); karakterističan po tempu od oko 130 BPM i perkusijama inspirisanim afro ritmovima; instrumentacija je raznolika, ali standard čine ritam mašine i sintisajzeri ⇔ funky

UKG *acro.* → UK garage

UK garage /ju:keɪ 'gæɾə:ʒ, -ɾɪdʒ/ [n] UK garažni stil, žanr elektronske dens muzike sa korenima u Britaniji početkom 1990.; karakterističan po sinkopiranom 4/4 perkusivnom ritmu; sredinom 200-ih se utapa u druge stilove poput dabstepa (→ dubstep), tekstepa (→ techstep), grajma (→ grime) i UK fankija (→ UK funky) → UKG

ukulele [ukelele] /ju:kə'leɪli:/ [n] (od *uku* buva + *lele* skakati, zbog brzine prstiju kojom se svira) jukulele, mali havajski trzalački instrument sličan gitari sa četiri najlonske žice; obično se svira palcem i/ili vrhovima prstiju ili filcanom trzalicom; javlja se u četiri veličine:

- baritone ~ - batitonski jukulele, nastao 1940-ih, sa D-G-B-E štimom;
- concert ~ - koncertni jukulele (sa istim štimom kao sopranski);
- soprano ~ - sopranski jukulele, sa štimom G-C-E-A; originalna veličina instrumenta;
- tenor ~ - tenorski jukulele, nastao 1920.; javlja se u varijanti sa šest žica (gde su

prva i treća udvojene) i osam žica

ulla /'u:lɑ:/ [n] ula, tradicionalni korejski perkusioni instrument; sastoji se od deset malih gongova u drvenom okviru; svira se palicom

ultrasonic /ˌʌltrə'sɒnɪk/ [adj] ultrazvučni

ultrasound /ˌʌltrə'saʊnd/ [n] ultrazvuk, zvuk frekvencije iznad 20 kHz

ululate /'ju:ljuːleɪt/ [v] hučati

ululation /'ju:ljuːleɪʃn/ [v] huk, hučanje

umlaut /'ʊmlaʊt/ [n] umlaut, trema, dijakritički znak (¨) iznad samoglasnika u nekim jezicima (npr. u nemačkom)

unable ⇔ incapable

unacc. *abbr.* → unaccented

unaccented /ʌnæk'sentɪd/ [adj] nenaglašen → *abbr.* unacc.

una corda /'u:nə 'kɔ:də, /t.'ʊnə 'kɔ:rdə/ [n] → *abbr.* u.c.

[1] smernica pijanisti da pritisne levi pedal ① *see:* TRE CORDE;

[2] ⇔ *PEDAL* ▶ soft pedal

unanimity /ju:nə'nɪmɪti/ [n] jednoglasnost

unanimous /ju:'nænɪməs/ [adj] jednoglasan

unanimously /ju:'nænɪməsli/ [adj] jednoglasno

una volta ⇔ once

uncello /u:n'tʃeləʊ/ [n] neobični instrument napravljen 1977. godine za potrebe kamerne opere *Plasm Over Ocean*; sastoji se od hvatnika sa žicama i kobilicom violončela na lučnom drvenom okviru i staklenog loptastog rezonatora

UNESCO *acro.* → *ORGANISATION* ▶ United Nations Educational, Scientific and Cultural Organisation

undecuplet /ʌndə'kʌplɪt/ undecimola, grupa od jedanaest nota ⇔ *GROUP* ▶ group of 11

under /ʌndə/ [prep, adv] ispod ⇔ below, underneath

underbreathing ⇔ hypoventilation

underground /'ʌndə'graʊnd/ [adj] ekstremno avangardan

under-lip ① *see:* *LIP* ▶ LOWER-LIP

underneath ⇔ under

understudy¹ /'ʌndər'stʌdi/ [n, pl. understudies] alternacija, izvođač koji uči ulogu nekog drugog izvođača (najčešće glumca/glumice, odnosno operskog pevača/pevačice) kako bi ga, ukoliko bude potrebno, zamenio na nastupu ⇔ double

understudy² /'ʌndər'stʌdi/ [v, ps & pp: understudied, pres. part.: understudying]

[1] učiti tuđu (najčešće pozorišnu, baletsku ili

opersku) ulogu kako bi se, u slučaju potrebe, zamenio regularni izvođač ⇔ double [1];

[2] nastupati kao alternacija ⇔ double: to ~ the lead – nastupati kao zamena nosioca glavne uloge

undertones /'ʌndətəʊnz/ [n, pl.] donji [aliquotni] tonovi, hipotetični niz tonova od datog tona naniže, sa intervalskim razmacima kao u alikvotnom nizu ① *see*: OVERTONES

unidirectional /ju:nɪ'daɪ'rekʃənəl, ju:nɪ'dɪ-/ [adj] koji dolazi iz jednog pravca: ~ sound – jednosmerni zvuk, zvuk koji dolazi iz jednog pravca

undulate /'ʌndjʊ,leɪt/ [v] talasati, leluhati

undulating /'ʌndjʊ,leɪtɪŋ/ [adj] talasav, lelujav

undulatingly /'ʌndjʊ,leɪtɪŋli/ [adj] talasavo, lelujavno ① *see*: VIBRATO

unfretted /'ʌnfretɪd/ [adj]

[1] (kada se odnosi na žičane instrumente) vrat bez pragova (npr. kao kod violine);

[2] (kada se odnosi na klavikord) svaka nota ima svoju sopstvenu žicu

unintentional /,ʌnɪn'tenʃənəl/ [adj] nenameran, slučajan: ~ mistake/error – nenamerna greška ⇔ inadvertent

union /'ju:njən/ [n] društvo, savez, unija: trade/labo[u]r ~ - sindikat

unison /'ju:nɪsən, -zən/ *Am.* [n]

[1] ⇔ prime;

[2] jednozvuk, unisono: at the ~ - unisono, u jednozvuku

unisonous /ju:'nɪsənəs/ [adj] skladan, unison

unit /'ju:nɪt/ [n] jedinica:

- ~s of length – jedinice za merenje dužine;
- ~s of measurement – merne jedinice;
- ~ of time – jedinica brojanja ⇔ beat [2];
- ~s of weight – jedinice za merenje težine;

Unities, The /'ju:nɪtɪz/ [n] (tri) dramska jedinstva: jedinstvo radnje (svi događaji su ispričani hronološki, bez suvišnih epizoda i dijaloga koji mogu da remete tok radnje), jedinstvo vremena (vremenski okvir trajanja događaja u drami je 24 do 48 sati, a samo izvođenje na sceni može trajati do tri sata) i jedinstvo mesta (radnja se odvija na jednom mestu)

unity /'ju:nɪti/ [n] jedinstvo (svih elemenata muzičkog dela, dramske/operske radnje):

- ~ of action – jedinstvo radnje;

- ~ of space – jedinstvo mesta;
- ~ of time – jedinstvo vremena

universal /ju:nɪ'vɜ:səl/ [adj] univerzalan: ~ composer – univerzalni kompozitor; ~ properties of music/musical scales ... – univerzalne karakteristike muzike/muzičkih lestvica...

unmusical /ʌn'mju:zɪkəl/ [adj] nemuzikalan

unmusically /ʌn'mju:zɪkəli/ [adv] nemuzikalno

unmusicality /ʌn'mju:zɪkəlɪti/ [n] nemuzikalnost

unplugged /ʌn'plʌgd/ [adj] akustičan, bez upotrebe elektronskih pojačala

unprepared /,ʌnpri'peəd/ [adj] nepripremljen (npr. zadržnica); slobodan (npr. disonanca)

unresolved /,ʌnrɪ'zɒlvd/ [adj] nerazrešen (npr. disonanca)

untempered /,ʌn'tempəd/ [adj] netemperovan (npr. lestvica)

untuned /ʌn'tju:nd, -'tu:nd/ [adj] bez određene visine zvuka

upbeat (*alt.* up-beat) /'ʌpbi:t/ [n]

[1] arza, lak taktov deo, laka doba ⇔ arsis [1];

[2] predtakt (uključujući uzmah) ⇔ anacrusis, arsis [2]; prevailing ~ - generalni predtakt;

upcoming /'ʌp,kʌmɪŋ/ [adj] predstojeći, koji sledi ⇔ forthcoming: ~ concert – predstojeći koncert

upright /'ʌpraɪt/ [adj] uspravan

upright bass (u žanrovima van klasične muzike, posebno džezu) ⇔ double bass

uproar /'ʌp,rɔ:/ [n] (hala)buka, graja, metež, pomatnja ① *see*: NOISE

upstage /'ʌpsteɪdʒ/ [n] „dublji“ deo pozornice, deo koji je najdalji u odnosu na publiku ① *see illus.:* (STAGE) STAGE TERMINOLOGY

up-striking /'ʌpstraɪkɪŋ/ [adj] koji udara nagore (npr. za čekice u klavirskoj mehanici)

upstroke /'ʌpstroʊk/ [n] trzanje nagore, potez pri sviranju trzalačkih instrumenata (posebno gitare) koji se izvodi trzalicom kao trzaj nagore; obeležava se oznakom “V” ① *see*: DOWNSTROKE

up-tempo /'ʌptempəʊ/ [adj] u brzom, živom tempu

upward /'ʌpwəd/ [adj] (koji je usmeren) nagore

ut /ʌt, u:t/ [n] ut (kao solmizacioni slog) originalni naziv za prvu notu dijatonske skale koja se danas naziva “do” (“doh”); *ut*, tj. *do* je uvek nota C

uta ① *see*: TANKA

utter /'ʌtə/ [v] izgovoriti

V, v - *abbr.* [1] → violin; [2] → volta; [3] → volume
 v, vv - *abbr.* [1] → verse, verses (stih, stihovi); [2] → voice, voices (glas, glasovi)
 V¹ *abbr.* → violino primo (first violin) – prva violina
 V² *abbr.* → violino secondo (second violin) – druga violina
 V^a, va *abbr.* → viola
 vacilliant /'væslɪənt/ [adj] neodlučno; drhtavo; (kada se odnosi na žičane instrumente) vibrato
 vague /veɪg/ [adj] nejasan, maglovit, neodređen
 valse /vals/ [n] valcer ⇔ waltz¹ [1]: Java~ - java-valcer, brzi valcer koji se pojavio u Francuskoj početkom 20-og veka ⇔ Java
 value /'væljʊ/ [n] vrednost: artistic ~ - umetnička vrednost; note ~ - notna vrednost; time ~ - vrednost, vremensko trajanje (note, pauze i sl.)
 valve /vælv/ [n]
 [1] ventil, otvor na cevi sa poklopcem kod limenih duvačkih instrumenata;
 • ~ slide – dodatna cev koju ventil uključuje;
 • ascending ~ - ventil koji skraćuje cev (umesto da je produžuje) ⇔ SLIDE ▶ transverse spring slide;
 • compensation/compensating ~ kompenzacioni ventil na limenim duvačkim instrumentima za popravku intonacije pri istovremenoj upotrebi više ventila ⇔ PISTON [1] ▶ compensation/compensating piston;
 • cylinder ~ ⇔ rotary valve;
 • intake ~ ⇔ sucker;
 • non-return ~ - nepovratni ventil (npr. kod duvaljke na gajdama);
 • pump ~ ⇔ piston [1];
 • rotary ~ - obrtni ventil, cilindrični ventil, pregradni ventil;
 • thumb ~ - kvartni ventil, kvartventil;
 • wind ~ ⇔ pallet
 vamp /væmp/ [n] vamp, improvizovana muzička pratnja (u džezu)
 vamping /'væmpɪŋ/ [n] vamping, improvizovanje jednostavne pratnje u popularnoj muzici, a naročito džezu
 variable /'vɛəriəbəl/ [adj] promenljiv, varijabilan, nestalan
 variant /'vɛəriənt/ [n] varijanta, drugačija verzija (pesme i sl.)
 variation /,vɛəri'eɪʃən/ [n] (~ in sth) variranje; (on/of sth) varijacija: *All her pieces are just*

variations on a basic theme (Sva njena dela su samo varijacije na osnovnu temu)
 variations /,vɛəri'eɪʃnz/ [n] varijacije, oblik u kome se jedna tema kao celovita zaokružena forma menja i varira na razne načine; delimično odstupanje od jedne teme, različiti pristupi istoj temi, sadržaju, delu; variranje iste uloge ili parture; u baletu posebna igračka deonica; u operi posebna muzička deonica ① *see:* DIVISIONS; with ~S – sa varijacijama, izmenama (kao instrukcija za izvođače) ⇔ CON ▶ con variazioni:
 • character ~ - karakterne varijacije, slobodne varijacije (kod kojih se slobodno variraju svi izražajni elementi);
 • chorale ~ - koralne varijacije;
 • continuous ~ - kontinuirane varijacije, varijacije koje se nadoveziju jedna na drugu;
 • contrapuntal ~ - kontrapunktske varijacije, polifone varijacije ⇔ polyphonic variations;
 • ornamental ~ - ornamentalne varijacije, varijacije koje izazivaju samo ritmička i neznatna melodijska variranja;
 • polyphonic ~ ⇔ contrapuntal variations;
 • sectional ~ - varijacije koja predstavljaju zasebnu celinu
 variety /və'raɪəti/ [n] raznolikost, raznovrsnost; vrsta: ~ show - varijete
 varnish ⇔ lacquer
 vary /'veəri/ [v] varirati, menjati; razlikovati se (po nečemu)
 vaudeville /'vɔ:də,vɪl/ [n] vodvilj (zabavni pozorišni žanr tipa varijetea popularan u SAD i Kanadi u periodu 1880-1930 ① *see:* MUSIC HALL
 Vc, Vc, vc. *abbr.* → violoncello
 Vcl *abbr.* → violoncello
 Vcllo *abbr.* → violoncello
 VCR *abbr.* → RECORDER ▶ video-cassete recorder
 vcs *abbr.* → voices (glasovi)
 VdG *abbr.* → viola da gamba
 vehement /'vi:ɪmənt/ [adj] nagao, plah, žestok
 vehemently /'vi:ɪməntli/ [adv] naglo, plahovito, žestoko (kao instrukcija za izvođače) ⇔ CON ▶ con violenza
 vellum /'veləm/ [n] [1] najfiniji pergament; [2] ⇔ drum-head

veloce /vɪˈləʊtʃi/ [adj, adv] (kao oznaka za promenu tempa) brzo, brže nego u prethodnom delu

velocity /vəˈlɒsɪti/ [n] brzina ⇔ speed: ~ of sound – brzina zvuka; ~ mark(ing) ⇔ *TEMPO* ▶ tempo indication/marking

vendor | vender /ˈvɛndəː, ˈvɛndə/ [n] trgovac ⇔ dealer, trader: music ~ – trgovac muzikalijama

Venetian /vəˈniːjən/ [adj] venecijanski: ~ swell ⇔ swell-box; in the ~ style – u venecijanskom stilu ⇔ *ALLA* ▶ alla veneziana

Venice /ˈvenɪs/ [n] Venecija

venter ⇔ abdomen

vent-holes ⇔ finger-holes

verism ⇔ verismo

verismo /veˈrɪzməʊ/ [n] verizam, škola kompozicije koja se razvija iz italijanske opere krajem 19. veka, crpeći teme iz stvarnog života uz naglašavanje naturalističkih elemenata; svoju punu zrelost doseže u delu G. Puccini-ja ⇔ verism

vernacular¹ /vəˈnækjələr, vəˈnæk-/ [n] narečje ⇔ dialect

vernacular² /vəˈnækjələr, vəˈnæk-/ [adj] domaći: ~ music/musician – domaća muzika/muzičar

verrillon ⇔ musical glasses

verrophone /ˈvɛrəʊfəʊn/ [n] verofon, perkusioni instrument koga je 1983. patentirao Sascha Reckert; sastoji se od niza šupljih staklenih cevi različite visine obično poređanih po hromatskoj skali; zvuk se proizvodi prsima ili palicom; instrument ima veći akustički volumen od staklene harmonike (→ glass harmonica) i drugih staklenih instrumenata

versatile /ˈvɜːsətəɪl/ [n] višenamenski, svestran

versatility /vɜːsəˈtɪləti/ [n] mnogostranost, svestranost

verse /vɜːs/ [n]

[1] stih ⇔ line:

- acatalectic ~ - akatalektički, metrički potpuni stih;
- blank ~ ⇔ *IAMBIC* ▶ non-rhyming iambic pentameter;
- catalectic ~ - katalektički, metrički nepotpuni stih;
- free ~ - slobodni stih;
- leonine ~ - leonski stih;

[2] uvodni deo pesme (obično u zabavnoj muzici)

versicle /ˈvɜːsɪkəl/ [n] stih u biblijskom tekstu, psalmu i sl. ① *see:* VERSE

versification /ˌvɜːsɪfɪˈkeɪʃən/ [n]

[1] tehnički i praktični aspekti pisanja poezije ⇔ prosody [2]

[2] metrička adaptacija (npr. proznog teksta)

version /ˈvɜːʃən, -ʒən/ [n] verzija (muzičkog dela):

- new ~ - nova verzija, autorova prerada ① *see:* REVISION, REWORKING;
- original ~ - originalni tekst, originalna verzija (muzičkog dela);
- stage ~ - dramatisovana verzija, adaptirana za pozorišnu scenu

vespers /ˈvɛspə/ [n] večernja, večernje ⇔ vigilance, evening-service, evening prayer:

- Great Vespers – veliko večernje;
- Small Vespers – malo večernje

vessel /ˈvesl/ [n] sud, posuda

vest frottoir ⇔ washboard

vestment /ˈvestmənt/ [n] ceremonijalna, svečana odora (sveštenstva i sl.)

vestry /ˈvestri/ [n] garderoba ① *see:* WARDROBE

[1] (u pozorištu) soba gde se glumci oblače;

[2] svi kostimi pozorišta;

[3] odeljenje gde posetioci ostavljaju šešire, gornje kapute i dr. (u pozorištu, koncertnoj dvorani itd.);

VHF *acro.* → *FREQUENCY* ▶ very high frequency

via /ˈviːə, ˈviːə/ [prep] posredstvom

vib *abbr.* → vibrato, vibraphone

vibes /ˈvaɪbz/ [n]

[1] (žargonski, posebno u džezu) vibrafon;

[2] (žargonski) vibracije

vibraharp ⇔ vibraphone

vibrant /ˈvaɪbrənt/ [adj] sonoran; titrav, treperav

vibraphone /ˈvaɪbrəˌfəʊn/ [n] vibrafon, džez instrument sa metalnim pločicama koje daju vibrirajući ton ⇔ vibes, vibraharp [1] *abbr.* → vib.

vibraphonist /ˈvaɪbrəˌfəʊnɪst/ [n] vibrafonist ⇔ vibraphone player

vibraphone player ⇔ vibraphonist

vibraslap /ˈvaɪbrəˌslæp/ [n] vibra-slep, ručna udaraljka, efekt-instrument koji se sastoji od komada čvrste žice savijene u »U« oblik sa drvenom lopticom na jednom kraju koja, kada se protrese, udara u šuplji komad drveta sa metalnim »zubom« na drugoj strani žice

vibrate /ˈvaɪbreɪt/ [v] vibrirati: do not ~ -

(instrukcija za izvođače) „ne prigušuj“, „pusti da zvuči“ (ton na klaviru, harfi, udaraljka i sl.); let ~ – (instrukcija za izvođače na harfi, klaviru i drugim žičanim instrumentima koji se sviraju okidanjem ili udaranjem) da zvuk ne treba prigušivati ili zaustavljati, već ga treba pustiti da sâm prestane; obično se označava skraćenicom l.v. ili lukom koji nije povezan sa narednom notom

vibration /vaɪˈbreɪʃən/ [n] vibracija, treptaj, titraj;

- ~ rate – učestalost, frekvencija, treptajni broj ⇔ frequency;
- longitudinal ~s – longitudinalni treptaji/titracije, uzdužni treptaji/ titracije

vibratissimo /vɪbrəˈtɪsəˌmɒs/ [adj, adv] vibratissimo

vibrato /vɪˈbrɑːtəʊ/ [n, pl: vibratos] vibrato, višekratna neznatna oscilacija visine tona, zvučni efekt koji se može postići na gudačkim i duvačkim instrumentima, ali i na klaviru i u vokalnom izvođenju → *abbr.* vib:

- ~ arm – 1) ručica za vibrato (na električnoj gitari); 2) vibrato izveden celom rukom;
- ~ unit – vibrato na električnoj gitari;
- arm ~ – ručni vibrato (na gudačkim, nekim duvačkim instrumentima i sl.);
- finger ~ – vibrato prstima (na violini i sl.);
- guitar ~ – vibrato na gitari, tehnika koja se izvodi tako što se po okidanju tona, prst (kojim smo pritisnuli prag), a samim tim i žica, pomeraju gore-dole, čime se dobijaju male, gotovo neprimetne, promene u visini tona;
- non~ ① *see:* VIOLIN VIBRATO;
- violin ~ – vibrato na violini, tehnika pomeranja prsta leve ruke tako da se visina tona neznatno menja, čime se najčešće dobija „emotivan“ prizvuk; postoji nekoliko vrsta vibrata zavisno od toga da li violinista koristi samo prste (finger vibrato), šaku (wrist vibrato), ili celu ruku (arm vibrato); vrstu vibrata violinista odabira prema stilu, dinamici i drugim komponentama muzičkog dela; ukoliko nema oznake u notama, vibrato se podrazumeva; zato postoji oznaka „non vibrato“, kojom se označava da određeni deo kompozicije treba odsvirati bez vibrata;
- slide ~ – vibrato na trombonu koji se izvodi brzim oscilacijama povlačka;
- wrist ~ – zglobni vibrato (na violini i sl.)

vice versa /ˌvaɪs ˈvɜːsə/ [adv] obratno

videography /ˌvɪdɪˈɒɡrəfi/ [n] videografija, termin koji se odnosi na metode video produkcije i post-produkcije bazirane na video zapisima na elektronskim medijima (video kamerama)

vielle /ˈviːəl/ [n] viela, fidula, srednjovekovni gudački instrument sa pet žica, sličan modernoj violini, ali duži i sa dubljom rezonantnom kutijom i čivijštem u obliku lista i čivijama koje su upravno postavljene ⇔ fiddle [3]

Vienna /vɪˈenə/ [n] Beč

Viennese /ˌvɪəˈniːz/ [n] bečki

viewer /ˈvjuːə/ [n] gledalac (posebno filma i/ili televizije) ① *see:* SPECTATOR, STANDEE, BYSTANDER

vigilance ⇔ vespers

vigorous ⇔ vigorously

vigour | vigor /ˈvɪɡə/ [n] bodrost, energija; jačina, snaga: with ~ (u interpretaciji) – bodro, energično ⇔ vigorous; *CON* ▶ con brio

vigorous /ˈvɪɡərəs/ [adj] energičan, jak, snažan

vigorously /ˈvɪɡərəsli/ [adv] energično, jako, snažno (u interpretaciji) ⇔ vigoroso

vihuela /Sp. biˈwela/ [n] vijuela:

[1] Spanish ~ - španska vijuela - stari španski kordofoni instrument nalik gitari sa 12 žica iz 15. i 16. veka;

[2] Mexican ~ - meksička vijuela – kordofoni instrument sličan gitari sa 5 žica prisutan u meksičkim »marjači« bendovima

villanella /ˌvɪlənˈelə/ [n, pl: villanellas] – vilanella, italijanska renesansna vokalna forma iz napuljske tradicije, karakteristična po strofičnosti i homofonom slogu

villota /vɪˈlɒtə/ [n, pl: villotas] vilota, italijanska renesansna sekularna vokalna forma slična vilanelli, ali sa korenima u narodnoj muzici

vina /ˈviːnə/ [n] vina, naziv za više trzalačkih instrumenata iz indijske, ali i vijetnamske i kambodžanske klasične muzičke tradicije koji se javljaju još početkom naše ere u različitim varijantama (sa ili bez pragova na hvatniku); savremena vina (koja se često naziva *vin*) sastoji se od bambusove cevi preko koje je zategnuto sedam žica (četiri iznad hvataljke i tri bordunske sa strane), dok se na krajevima cevi nalaze dve tikve ukrašene rezbarijama (u funkciji rezonatora); po zvuku je slična lauti, na njoj se svira čeličnom trzalicom ⇔ veena:

- chitra ~ - vina bez pragova sa 20-21 žicom; javlja se pod brojnim imenima

(chitra veena, chitraveena, chitravina, hanumad vina, mahanataka vina);

- rudra ~ - rudra vina, jedan od najvažnijih članova porodice vina u hindustanskoj klasičnoj muzici, sa 24 praga na vratu; javlja se i pod imenima rudra veena, been, bin;
- saraswati ~ - sarasvati vina (po *Sarasvati*, hindu boginji učenosti, znanja, veštine i muzike); južnoindijska varijanta vine sa pragovima na vratu;
- vichitra ~ - varijanta vine bez pragova na vratu

vinery ⇔ filigree [2]

vinework ⇔ filigree [2]

viol /'vaɪəl/ [n] viol, generički naziv za instrumente iz porodice šestozičanih gudačkih instrumenata tipičnih po vratu sa pragovima poput gitare, ravnoj zadnjoj dasci i ispučenom gudalu kojim su se svirali; razvijaju se sredinom 15. veka iz španske vijuele; tri najveća viola – trebl, tenor i bas – držali su se između kolena, te otuda alternativni naziv »viola da gamba«, odnosno »viola za noge«:

- alto ~ - (stara) alt viola ⇔ viola alta;
- bass ~ - (stara) bas viola;
- double bass ~ ⇔ violone;
- psaltery ~ ⇔ *ZITHER* ▶ bow[ed] zither;
- tenor ~ - (stara) tenor viola;

viola /vɪ'əʊlə/ [n] (moderna) viola, gudački orkestarski i kamerni instrument oblikom jednak violini, ali nešto većih dimenzija (za razliku od violine, viola nema standardnu veličinu, ali je u proseku 3 – 10 cm duža od violine); tonski razmak između violine i viole iznosi jednu kvintu; kombinacija debljih i dužih žica viole, u kombinaciji sa njenom veličinom, daju niži raspon tonova i boju zvuka koja je tamnija, dublja i nežnija

viola alta /vɪ'əʊlə 'ɑ:lta/ [n] viola alta, velika viola (48 cm) sa žicama c g d¹ a¹ e² koju je dizajnirao Hermann Ritter, a izradio Hörlein of Würzburg 70-ih godina 19. veka za izvođenje Vagnerovih opera ⇔ alt viol

viola bastarda ⇔ lyra viol;

viola d'amore /vɪ'əʊlə də'mɔ:ri/ [n, pl. violas d'amore] viola d'amore, »ljubavna viola«, barokni instrument veličine moderne viole bez pragova na vratu koji je dobio naziv po dodatom

setu od sedam simpatetičkih žica (ispod glavnih melodijskih žica) koje su nazvane »zaljubljenim« jer vibriraju u skladu sa glavnim; na vrhu vrata najčešće ima malu, izrezbarenu glavu nekog mitološkog bića; pri sviranju se drži ispod brade i nema pragove

viola da braccio /vɪ'əʊlə də 'bræʃtʃi,əʊ/ [n, pl. violas da braccio] viola da bračo [viola za ruku], generički naziv za članove porodice žičanih gudačkih instrumenata koja se razvijala paralelno sa porodicom violi u 16-om i ranom 17-om veku, a od koje se razlikovala po tome što se nisu držali između kolena, već na ramenu; smatra se generičkim imenom porodice moderne violine, s obzirom na to da je trebl instrument iz ove porodice vremenom postao poznat po imenu u deminutivu: *violino*, dok je skraćeni naziv *viola* ostao vezan za člana altovskog, odnosno tenorskog registra

viola da gamba /vɪ'əʊlə də ga:m'bə, gæ-/ [n, pl. violas da gamba] viola da gamba, bas(ovski) viol sa približno istim opsegom kao moderno violončelo ⇔ gamba; viol; → *abbr.* VdG

viola di bordone ⇔ baryton[e]

viola da spalla /vɪ'əʊlə də 'spælə/ [n] viola da spalla [viola za rame], instrument iz 17. veka koji veličinom odgovara manjem violončelu ili većoj violi; nosio se na vrpici preko ramena

viola player ⇔ violist

viola pomposa /vɪ'əʊlə pɒm'pəʊsə/ [n] viola pompoza, vrsta viole sa pet žica (sa dodatom e² žicom) koja je bila u upotrebi u periodu od 1725. do 1770. godine

violin /vaɪə'ln/ [n] violina, najvažniji orkestarski žičani gudački instrument sa četiri žice (g, d, a, e), u današnjem obliku izrađen u Italiji u 17. veku → *abbr.* V,v; Vln, Vn ① *see:* FIDDLE:

- ~ maker – violinar, graditelj violina;
- ~ making – violinarstvo, građenje violina;
- ~ piano ⇔ harmonichord;
- ~ uke ⇔ ukelin;
- Baroque ~ - barokna violina;
- electronic ~ - elektronska violina;
- first ~ - 1) prva violina, vodeći muzičar gudačkog korpusa simfonijskog orkestra, koncertmajstor ⇔ leader; concertmaster; 2) primarijus (gudačkog kvarteta);
- first ~s - prve violine (kao deo gudačke sekcije u orkestru);

- Hawaiian art ~ ⇔ ukelin;
 - mute ~ - violina za vežbanje (bez rezonantne kutije, samo sa gornjom daskom);
 - nail ~ - "gvozdena violina", vrsta idiofona iz 18. veka sa savijenim metalnim štapićima preko kojih se prevlači gudalo ⇔ nail harmonica, nail fiddle;
 - pocket-~ - pošeta, stara vrsta male violine koju su koristili učitelji plesa na dvorovima, kao i ulični svirači do početka 19. veka ⇔ *FIDDLE* ▶ pocket-fiddle; kit, pochette;
 - second ~s - druge violine;
 - Stroh ~ - Strohova violina, violinofon, violina koja umesto standardnog drvenog, ima metalni rezovator i »trubu«; dobio ime po konstruktoru, Johannes Matthias Augustus Stroh-u koji ju je patentirao 1899. godine ⇔ horn-violin, violinophone;
 - trapezoidal(-shaped) ~ - trapezoidna violina;
 - walking-stick ~ - violina u obliku štapa za hodanje;
- violinist /vɪə'lɪnɪst/ [n] violinist(kinja) ⇔ violin player, fiddler; ~'s cramp - profesionalni grč violinista ① *see: DYSTONIA* ▶ FOCAL HAND DYSTONIA
- violinophone ⇔ *VIOLIN* ▶ Stroh violin
- violino piccolo /vɪə'lɪnəʊ 'pɪkələʊ/ [n] violino pikolo, barokni žičani instrument, za tercu/kvartu viši od violine
- violin player - violinist(kinja) ⇔ violinist, fiddler
- violist /vɪ'əʊlɪst/ [n] violist[a] ⇔ viola player
- violoncello /vɪələn'tʃeləʊ/ [n] (violon)čelo, gudački instrument, korpusa većeg od viole, a manjeg od kontrabasa (dužina: 121 cm; dužina samog korpusa: 74 cm; širina 43 cm/prema 21 cm kod violine/; visina, po obodu korpusa: čak 11, 5 cm/prema 3,8 cm kod violine); svira se gudačkom koje je iste građe kao za violinu i violu, ali nešto kraće i masivnije zbog snažnijeg pritiska na žice, koje su znatno deblje i skoro dvostruko duže; instrument ima četiri žice (C-G-d-a) koje su naštimovane tako da svake dve susedne grade interval čiste kvinte (za čistu oktavu niži od viole); instrument basovog registra; note za violončelo se pišu u bas-ključu i delom u tenor-ili violinskom ključu ⇔ cello; → *abbr.* Vc, Vc^c, vc., Vcl, Vcllo;
- ~ piccolo - violončelo pikolo, malo violončelo sa pet žica; poznato i pod imenima "viola pomposa" ili "viola di fagotto":
 - ▶ ~ ~ da spalla - violončelo pikolo da spalla, violončelo pikolo koje se sviralo na ramenu, a ne kao čelo;
 - electric ~ - električno violončelo
- (violon)cellist /vɪələn'tʃelɪst/ [n] (violon)čelist[a]/čelistkinja ⇔ cellist, cello player
- violone /'vɪəʊləʊn/ [n] violone, kontrabas viol, najveći viol, za oktavu niži od viole da gambe ⇔ *VIOL* ▶ double-bass viol
- violotta /vɪə'lotə/ [n] violota, instrument sa četiri žice, za oktavu niži od violine (sa ciljem da se ispuni praznina između viole i čela) koji je konstruisao matematičar, fizičar i graditelj instrumenata Dr. Alfred Stelzner
- virelai ⇔ virelay
- virelay /'vɪrə,leɪ/ [n] virle, francuska srednjovekovna muzičko-poetska forma ⇔ virelai
- virga ① *see: NEUM(E)S*
- virginal /'vɜ:dʒɪnəl/ [n] virginal, verdžinel, engleski tip čembala; ~ composers - virdžinalisti
- virtuosity /'vɜ:tʃu'bsɪtɪ/ [n] virtuoznost, virtuozi
- virtuoso /'vɜ:tʃu'əʊsəʊ; -zəʊ/ [n, pl. virtuosos, virtuososi /-si/] virtuozi, umetnik koji savršeno svira ne nekom instrumentu
- viv. → *abbr.* vivace
- vivace /vɪ'vɑ:tʃi, lt. vɪ'vatʃe/ [adj, adv] živo, brzo (kao instrukcija za izvođače) ⇔ *VIVACITY* ▶ with vivacity, vivaciously → *abbr.* viv.
- vivacetto /vɪ'vɑ:tʃetəʊ, lt. vɪ'vatʃetɔ/ [adj, adv] (oznaka za tempo) slično oznaci *allegretto*
- vivacity /vɪ'væsɪtɪ/ [n, pl. vivacities] [n] živost, živahnost, veselost, energičnost; with ~ ⇔ vivace
- vivacious /vɪ'veɪʃəs, vaɪ-/ [adj] živahan, pun života, čilo, veseo
- vivaciously /vɪ'veɪʃəsli, vaɪ-/ [adv] živahno, čilo, veselo ① *see: VIVACE, LIVELY*
- vivacissimo /vɪvɑ:'tʃɪsɪməʊ, lt. vɪvɑ'tʃɪsɪmɔ/ [adj, adv] (oznaka za tempo) vrlo živo, najživlje
- vivo /'vi:vəʊ/ [adj, adv] živahno ⇔ lively
- Vln. *abbr.* → violin
- Vn, vn *abbr.* → violin
- vocal /'vəʊkl/ [n] vokal: backup/harmony ~s - prateći vokali
- vocal /'vəʊkl/ [adj] [1] vokalni, glasovni, zvučni: *She has*

remarkable vocal potentials (Ona ima sjajne vokalne mogućnosti);

- ~ art – umetničko pevanje, solo pevanje;
- ~ fatigue – zamor glasa;
- ~ fry - najdublji registar ljudskog glasa koji se može čuti najčešće u žanrovima muzike kao što su heavy metal, nu metal, itd; najčešće počinje ispod G2; zbog dubokih vibracija koje proizvodi doslovno zvuči kao da glas 'pršti', pa otuda i naziv (engl. fry = pržiti);
- ~ group - vokalna grupa;
- [~] inflections [alt. inflexions] - fleksije (glasa pri govoru) ⇔ speech melody;
- ~ muscle - vokalni mišić;
- ~ percussion – vokalna perkusija, umetnost kreiranja zvukova kojima se imitira efekat perkusivnih instrumenata, bilo u grupi pevača, instrumentalnom ansamblu ili u solo izvođenju ⇔ beatbox;
- ~ range – vokalni raspon, u najopštijem smislu ljudski glas potpada pod jednu od pet osnovnih raspona: sopran, alt, tenor, bariton ili bas ⇔ VOICE ▶ voice range;
- ~ registration – vokalna registracija;
- ~ resonance – vokalna rezonancija;
- ~ technique - vokalna/pevačka tehnika;
- ~ tract – vokalni trakt (larings, farings, usna i nosna duplja, ukupne dužine oko 17 cm kod muškaraca i nešto manja kod žena);
- ~ weight – vokalna težina;

[2] otvoren, rečit: *He is a vocal critic of city politics* (.. otvoreni kritičar gradske politike);

[3] bučan: *a playground vocal with (igralište koje odzvanja ...) the shouts and laughter of children*

vocal cords /'vəʊkl 'kɔ:dz/ – glasne žice ⇔ vocal folds, vocal chords ① see illus.:

THROAT

- nodules on the ~ - čvorići na glasnim žicama;
- inflammation of the ~ - upala glasnih žica ⇔ corditis

vocal chords ⇔ vocal cords

vocal folds ⇔ vocal cords

vocalese /vəʊkə'li:z/ [n] vokaliza, stil u džez pevanju kod koga se novokomponovani tekst (koji odgovara ritmu i melodiji ili donosi određenu atmosferu) peva na melodije koje su

originalno deo kompletno instrumentalnih kompozicija ili improvizacija; uveo ga je Eddie Jefferson, a usavršili su ga King Pleasure i Lambert, Hendricks & Ross ① see: SINGING ▶ SCAT SINGING

vocaline /'vəʊklaɪn/ [n] individualna glasovna melodijska linija u jednom taktu

vocal[ist] /'vəʊklɪst/ [n] pevač ⇔ singer; backing/back-up ~ vocalist(s)/vocal(s) – prateći vokali ⇔ SINGER ▶ harmony singer

vocalise /vəʊkə'li:z/ [n] vokaliza, vokalna vežba koja se izvodi pevanjem na jednom ili više samoglasnika u sklopu upevavanja

vocalism /'vəʊkəlɪzəm/ [n]

[1] (u govoru) izgovor, korišćenje glasa ili vokalnih organa;

[2] (u pevanju) umetnost ili veština korišćenja i vežbanja glasa;

[3] (u fonetici) teorija samoglasnika; sistem samoglasnika jednoga jezika s obzirom na njihove međusobne odnose

vocalisation | vocalization /vəʊkəlɪ'zeɪʃn/ [n] vokalizacija, pevanje vokaliza

vociferous /vəʊ'sɪfərəs/ [adj] bučan, glasan; glasovni

vociferously /vəʊ'sɪfərəsli/ [adv] bučno, glasno

vocoder /'vəʊkəʊdər/ [n] vokoder (voice+encoder) vrsta sintisajzera koji koristi ljudski glas kao oscilator

vocophone ⇔ mirliton

voice /vɔɪs/ [n]

[1] glas; at the top of one's ~ - iz sveg glasa, na sav glas; his ~ is breaking – on mutira; his ~ broke/failed him – izdao ga je glas; lose one's ~ - izgubiti glas; loss of ~ ⇔ aphony; lower one's ~ - sniziti/spustiti glas; raise/elevate/lift one's ~ - povisiti glas; muffle one's ~ - prigušiti glas; get one's ~ back/recover one's ~ - vratiti glas:

- ~ break ⇔ mutation [1];
- ~ change ⇔ mutation [1];
- ~ compass ⇔ voice range;
- ~ diapason ⇔ voice range;
- ~ disorder – poremećaj glasa;
- ~ gamut ⇔ voice range;
- ~ mechanism – glasovni mehanizam;
- ~ projection – impostiranje, impostacija (posebnim vežbama postignuta tehnika upotrebe glasa koja glumcu i pevaču omogućuje korišćenje širokog raspona

- jačina, visina, boja);
- ~ range – raspon/dijapazon glasa ⇔ ambitus, voice compass, voice diapason; voice gamut, *VOCAL* ▶ vocal range;
 - ~ register – vokalni registar, registar glasa ⇔ voice range;
 - ~ training ⇔ vocal training;
 - ~ type – fah (pevački);
 - angelic ~ - anđeoski glas;
 - bad [singing] ~ - loš glas;
 - booming ~ ⇔ rumbling voice;
 - chest ~ - grudni registar, prsni registar, osnovni registar u ljudskom glasu, tj. glas kojim govorimo i koji stvara osećaj rezonacije u grudima; u ovom registru, glasne zice vibriraju celom svojom dužinom, zbog čega zvuči 'punije' od svih ostalih registara ⇔ long voice; *REGISTER* [1] ▶ chest register;
 - clarion ~ - jak, glasan i jasan glas;
 - clear ~ - čist glas ⇔ pure voice; white voice;
 - creaky ~ ⇔ rusty voice;
 - crisp ~ - odrešit glas;
 - croaking ~ ⇔ hoarse voice;
 - deep ~ - dubok glas ⇔ low voice;
 - faint ~ ⇔ weak voice;
 - falsetto ~ - falset;
 - female ~ - ženski glas;
 - firm ~ ⇔ steady voice;
 - fog-horn ~ ⇔ thundering voice;
 - full ~ - pun, zvučan glas ⇔ round voice;
 - glottal ~ - grleni glas ⇔ guttural voice, throaty voice;
 - gruff ~ ⇔ rough voice;
 - guttural ⇔ glottal voice;
 - harsh ~ ⇔ rough voice;
 - head ~ - registar glave pevačkog glasa kod koga se glasne žice (kako se glas bliži višim notama razdvajaju u 'V' obliku) i vibriraju polovinom svoje dužine čime se stvara osećaj rezonacije u glavi; često se mesa sa falsetom koji nije vokalni registar jer glasnice kod falseta fizički ne učestvuju u nastanku tona već vazduh struji između njih i jedva ih dodirujući proizvodi zvuk ⇔ *REGISTER* [1] ▶ short register;
 - helium ~ - helijumski glas, glas posle udisanja helijuma koji liči na pačiji otuda što je brzina zvuka u helijumu tri puta veća od brzine u vazduhu, tako da se udisanjem helijuma povišavaju rezonantne frekvencije vokalnog trakta;
 - high—pitched ~ - glas visokog registra;
 - hoarse ~ - promukao, hrapav glas ⇔ croaking voice, rasping voice, raucous voice;
 - hollow ~ - mukao glas ⇔ thick voice;
 - humming ~ - mumlajući glas;
 - husky ~ - hrapav glas ⇔ raucous voice, croaking voice, rasping voice;
 - indistinct ~ ⇔ muffled voice;
 - light ~ ⇔ weak voice;
 - long ~ ⇔ chest voice;
 - low ~ ⇔ soft voice;
 - low—pitched ~ - glas niskog registra;
 - male ~ - muški glas;
 - metallic ~ - metalan glas;
 - middle ~ - srednji glas, mešanje grudnog (chest voice) i registra glave (head voice) u nastojanju da se visoki tonovi pevaju govornim, tj. grudnim glasom, što u popularnim muzičkim žanrovima izaziva najviše fascinacija ⇔ mixed voice; *REGISTER* [1] ▶ middle register;
 - mixed ~ ⇔ middle voice;
 - monotonous ~ - jednolični glas;
 - muffled ~ - nerazgovetan glas ⇔ indistinct voice;
 - natural ~ - grudni registar (kao suprotnost falsetu, tj. kao "prirodni", neimpostirani glas);
 - penetrating ~ - prodoran glas;
 - pure ~ ⇔ clear voice;
 - quaver(ing) ~ - drhtav glas ⇔ quiver(ing) voice;
 - quiver(ing) ~ ⇔ quaver(ing) voice;
 - rasping ~ ⇔ hoarse voice;
 - raucous ~ ⇔ hoarse voice;
 - resonant ~ - zvonki glas ⇔ ringing voice, sonant voice;
 - rich ~ - bogat glas;
 - ringing ~ ⇔ resonant voice;
 - rough ~ - grub glas ⇔ gruff voice, harsh voice;
 - round ~ ⇔ full voice;
 - rumbling ~ - glas kao iz bačve ⇔ booming voice;
 - rusty ~ - škriputav, "zardač" glas ⇔ creaky voice;
 - sharp ~ - oštar glas ⇔ snarling voice;
 - snarling ~ ⇔ sharp voice;

- soft ~ - slab glas ⇔ low voice;
 - sonant ~ ⇔ resonant voice;
 - steady ~ - čvrst glas ⇔ firm voice, unwavering voice;
 - stentorian ~ ⇔ thundering voice;
 - strident ~ - kreštav glas;
 - sweet ~ - slatunjav glas ⇔ fruity voice;
 - thick ~ ⇔ hollow voice;
 - thin ~ ⇔ weak voice;
 - throaty ~ ⇔ glottal voice, guttural voice;
 - thundering ~ - gromoglasan, prodoran glas ⇔ fog-horn voice, stentorian voice;
 - trained ~ - školovani glas;
 - unwavering ~ ⇔ steady voice;
 - waek ~ - slab, "tanak" glas ⇔ faint voice, thin voice, light voice;
 - whistle ~ ⇔ REGISTER [1] ▶ whistle register;
- [2] deonica, glas (u horu, vokalno-instrumentalnoj kompoziciji) ⇔ part [1]: in several ~s ⇔ multivoiced:
- free ~s - dopunski/slobodni glasovi u polifonom stavu (glasovi bez harmonijske samostalnosti koji samo dopunjuju melodiju) ① see: PART [1] ▶ filling-in parts;
 - highest ~ ⇔ upper voice;
 - inner ~s - unutrašnji glasovi (u horu i sl.), glasovi između najvišeg i najnižeg ⇔ interior voices, mean voices, middle voices;
 - interior ~s ⇔ inner voices;
 - leading ~ - vodeći glas, glavni glas, melodijski glas ⇔ principal voice; MELODY [1] ▶ leading melody, principal melody;
 - mean ~s ⇔ inner voices;
 - middle ~s ⇔ inner voices;
 - outer ~s - spoljni glasovi, spoljašnji glasovi ⇔ extreme voices; PART [1] ▶ outer parts, extreme parts;
 - principal voice ⇔ leading voice;
 - real ~s - realni glasovi ⇔ PART [1] ▶ real parts;
 - top ~ ⇔ upper voice;
 - upper ~ - ⇔ PART ▶ upper/top part; diskant [2];
 - upper ~s ⇔ PART ▶ upper/top parts;
 - white ~ ⇔ clear voice
- voice /vɔɪs/ [adj] glasovni
- voice box ⇔ larynx
- voiced /vɔɪst/ [adj] zvučan: ~ consonant – zvučni suglasnik ① *opposite*: VOICELESS
- voicegrams ⇔ spectrogram
- voiceless /'vɔɪslɪs/ [adj] bezglaslan, bezzvučan, nem ① *opposite*: VOICED
- voice-over /vɔɪs'əʊvəl/ [n] komentar u filmu i dr. koji daje narator koji se ne vidi
- voiceprints ⇔ spectrogram
- voicer /'vɔɪsə/ [n] štimer orgulja, radnik koji obavlja intoniranje orgulja i drugih instrumenata ⇔ ORGAN ▶ organ tuner
- voicing /'vɔɪsɪŋ/ [n]
- [1] vokalna deonica (u džezu i sl.);
- [2] intoniranje orgulja (štimovanje svirala i ujednačavanje zvučnosti)
- volante /vəʊ'la:nteɪ/ [adj, adv] volante, spikato (→ spiccato) koji se izvodi jednim potezom gudala nagore ① see: ARTICULATION [2] ▶ ARTICULATION ON BOWED INSTRUMENTS
- volta ['vɒltə] [n, pl. volte /-teɪ/]
- [1] *It.* put/puta: una ~ - jednom, jedanput; prima ~ - prvi put → *abbr.* V, v;
- [2] ⇔ lavolta
- volume /'vɒlju:m/ [n] jačina zvuka: turn up/down the ~ - pojačati/utišati ton (na radiju/TV) → *abbr.* V, v; ⇔ sound [2], loudness
- voluminous /və'lu:mɪnəs/ [adj] opsežan, obiman
- voluntary /'vɒləntəri/ [n, pl. voluntaries] (stariji naziv za) orguljaški preludijum/postludijum pri bogosluženju ① see: PRELUDE, POSTLUDE:
- closing ~ - orguljski postludijum na kraju bogosluženja ⇔ out-voluntary;
 - introductory ~ - preludijum na početku bogosluženja ⇔ opening voluntary, involuntary;
 - in-voluntary ⇔ introductory voluntary;
 - opening ~ ⇔ introductory voluntary;
 - out-voluntary ⇔ closing voluntary
- volunteer /'vɒlən'tɪə/ [n] volonter
- volute /'vɒlju:t, və'lu:t/ [n]
- [1] zavojita, kovrdžasta šara ili ukras;
- [2] ⇔ scroll
- vorspiel /'fɔ:rʃpɪl/ [n] *Ger.* foršpil, uvodni stav u neko muzičko delo, naročito preludijum ili uvertira
- vowel /'vaʊəl/ [n] vokal, samoglasnik:
- back ~ - zadnji samoglasnik;
 - front ~ - prednji samoglasnik;
 - long ~ - dugi samoglasnik;

- mid ~ - srednji samoglasnik;
- rounded ~ - zaokruženi samoglasnik (samoglasnik koji se izgovara zaokruženih usana);
- short ~ - kratki samoglasnik

vox /vɒks/ [n, pl. voces] glas, zvuk

- ~ humana *voks humana* (jezičasti registar kod orgulja koji proizvodi tonove nalik ljudskom glasu)

vuvuzela /ˌvuːvuːˈzelə/ [n] vuvuzela, dugačak plastični duvački instrument koji fudbalski navijači koriste za pravljenje buke na utakmicama

W

wa /wə:, wə:/ [n] burmanske kastanjete
 Wagnerian /vɑ:g'nɪəri:ən/ [adj] vagnerovski
 Wagnerism /'vɑ:g'nɪrɪzəm/ [adj] vagnerijanstvo
 wail /weɪl/ [v] zavijati
 wail(ing) /'weɪlɪŋ/ [n] zavijanje (sirene)
 waist /weɪst/ [n] "struk", najuži deo instrumenta
 (posebno žičanih)
 wait /weɪt/ [n]

[1] srednjovekovni plaćeni muzičar (koji je obavljao i dužnost gradskog noćnog čuvara);

[2] stari naziv za šamaj (→ shawm)

waka /'wɑ:kə/ [n] waka, žanr japanske poezije blisko povezan sa žanrom tanka (→ tanka); sastoji se od alterovanih stihova od pet i sedam slogova

walkdown /'wɒkdaʊn/ [n] naklon svih učesnika predstave/programa publici po završetku nastupa ⇔ curtain call

walk-on /'wɒ:kɒn, -ɔ:n/ [n] statista, glumac koji ne učestvuje govorom, već samo statiranjem ⇔ supernumerary (*compare*: bit player)

wall /wɔ:l/ [n] zid:

- ~ of death "zid smrti", jedan od najekstremnijih oblika tzv. "šutke" (→ moshing) kod koje član nastupajućeg benda pozove publiku da se povuče i isprazni veliki, četvrtasti prostor ispred pozornice; nakon toga, u trenutku kada bend počne sledeću pesmu, dve strane koje su jedna naspram druge, trče sprintom jedni prema drugima i bukvalno se sudaraju po sredini;
- ~ of sound – "zvučni zid", naziv za bogatu muzičku podlogu sa brojnim "simfonijskim" efektima (eho, naglašavanje ritma sa bubnjevima, timpanima, dve bas gitare, dve ritam gitare) koju je početkom 1960-ih razvio američki producent, kompozitor i muzičar Phil Spector

waltz¹ /wɔ:ls, wɔ:ltz/ [n] (od nemačke reči *walzen* (kotrljati, okretati, kliziti)

[1] valcer ⇔ valse

- ~ set/series – "niz valcera", valcer od više numera;
- American ~ ⇔ Boston waltz;
- Boston ~ – bostonski valcer ⇔ American waltz;
- English ~ – engleski valcer, igra laganog tempa u 3/4 taktu, sa jakim naglaskom na prvoj taktovoj jedinici; muzika engleskog

valcera je meka, harmonična i talasasta, što mu daje posebnu čar ⇔ hesitation waltz;
 ① *see*: BOSTON;

- hesitation ~ ⇔ English waltz;
- Hungarian ~ – mađarski valcer, termin koji se koristi za specifičnu vrstu plesa koji se sredinom 19. veka razvija iz plesa pod imenom *Rheinlander* ili *Schottische*;
- Viennese ~ – bečki valcer, jedan od najpopularnijih društvenih plesova; smatra se da je nastao u Južnoj Nemačkoj i Bavarskoj u 17. veku pod uticajem plesa poznatog pod imenom *ländler* (→ *ländler*); u Englesku se prenosi početkom 19. veka, a procvat doživljava u Beču u drugoj polovini 19. veka kao salonski ples; karakteriše ga ravnomerno okretanje po plesnom pravcu, uz dizanja i spuštanja koja su nešto manja nego kod engleskog valcera;

[2] muzika za valcer ili u ritmu valcera

waltz² /wɔ:ls, wɔ:ltz/ [v] igrati valcer: an

invitation to ~ - poziv za (plesanje) valcer(a)

waltzer /'wɔ:lsə/ [n] igrač(ica) valcera ⇔ *DANCER*

▶ waltz dancer

wand /wɒnd/ [n] palica za triangel

warble¹ /'wɔ:bəl/ [n] trilovanje, treperenje glasom; cvrkutanje, cvrkut, ćurlikanje

warble² /'wɔ:bəl/ [v]

[1] pevati (treperavim glasom), podrhtavati glasom pri pevanju;

[2] cvrkutati, ćurlikati

wardrobe /'wɔ:drəʊb/ [n] garderoba:

[1] prostor iza scene za presvlačenje izvođača;

[2] ukupan garderoberski fond pozorišne/operske kuće i sl.: ~ master/mistress – garderober(ka)

warm /wɔ:m/ [adj, warmer, warmest] topao, srdačan

warm-up¹ /'wɔ:mʌp/ [n] usviravanje, upevavanje: ~ exercises – vežbe usviravanja/upevavanja

warm-up² /'wɔ:mʌp/ [v] usviravati se, upevavati se

warmly /'wɔ:mli/ [adj] toplo, srdačno (kao instrukcija za izvođače) ⇔ *CON* ▶ *con calore*

washboard /'wɒʃbɔ:d/ [n] daska za pranje veša kao pomoćni idiofoni ritmički instrument prisutan u zideko muzici (→ *zydeco*); pravi se od presovanog aluminijuma i "nosi" okačena o ramena; svira se tako što se preko nje prevlači otvarač za flaše ili kašika ⇔ *rubboard*, *scrub board*, *vest frotoir*

washint /'wɒʃɪnt/ [n] etiopska uzdužna flauta
 washtub /'wɒʃtʌb/ [n] korito, čabar za pranje
 veša: ~ bass – žičani instrument koji se koristi
 u američkoj narodnoj muzici; sastoji se iz oblog
 metalnog korita u ulozi rezonatora i originalno
 jedne žice (kasnije i četiri i više) ⇔ gutbucket
 WASHTUB BASS →
 washout /'wɒʃaʊt, 'wɔːf-/ promašaj, "bula": *The
 concert was a total washout (Koncert je bio
 potpuni promašaj)* ⇔ flop
 waterphone /'wɔːtəfəʊn/ [n] vodafon, vrsta
 atonalnog akustičnog muzičkog instrumenta koji
 se sastoji od rezonantne čelične činije sa
 valjkastim vratom i tankim bronzanim šipkama
 različite veličine i prečnika postavljenim duž
 oboda rezonatora koji sadrži izvesnu količinu
 vode
 WAV *acro.* ▶ waveform audio file format
 wave /weɪv/ [n] talas, treptaj, nalet;
 • longitudinal ~s - longitudinalni talasi,
 uzdužni talasi;
 • sawtooth ~s - testerasti treptaji (zvučni
 treptaji sa parnim i neparnim alikvotama);
 • sound ~s – zvučni talasi;
 • square ~s – kvadratni treptaji, zvučni
 talasi samo s neparnim alikvotima;
 • standing ~ ⇔ stationary wave;
 • stationary ~ – stacionirani talas, stojeći
 talas, pojava koja nastaje kada se dva
 talasa iste amplitude i frekvencije susretnu
 pri čemu nastaje mestimično poništavanje
 (nule) i pojačavanje (maksimumi) zvuka;
 manifestuje se kao potpuna odsutnost
 zvuka u nekim delovima prostora ⇔
 standing wave
 waveband /'weɪv,bænd/ [n] talasni opseg,
 frekvencijski opseg, širina frekvencijskog
 opsega
 waveform /'weɪv,fɔːm/ [n] talasni oblik
 wavelength (alt: wave-length) /'weɪv,lɛŋθ/ [n]
 talasna dužina
 waving /'weɪvɪŋ/ [n] "vejving", plesni stil blizak
 poppingu (→ popping) kojim plesač tipičnim
 "talasastim" pokretima stvara iluziju da mu se
 telo talasa
 weak /wi:k/ [adj] slab
 wedge /wedʒ/ [n] klin (oblik koji se koristi kao znak
 u muzičkoj notaciji, npr. za stakatisimo,
 krešendo dekrešendo i sl.): open ~ - znak ^
 waza ⇔ kakaki
 weariness /'wiəriːnɪs/ [n] umor, zamor, klonulost:

with ~ - umorno, otegnuto (u izvođenju)
 ⇔ *CON* ▶ con stanchezza
 weight /weɪt/ [n] težina: vocal ~ - vokalna težina
 weight of wind ⇔ *PRESSURE* [1] ▶ air
 pressure
 well ⇔ soundboard [2]
 West End /'west,ɛnd/ [n] Vest End, kvart u
 Londonu sa velikim brojem komercijalnih
 pozorišta koja funkcionišu po istom principu kao
 njujorška pozorišta na Brodveju; reperoar
 baziraju na mjuziklima i savremenim dramama,
 po principu »star sisetma« (angažovanje velikih
 zvezda); uz Brodvej, Vest End je sinonim za
 komercijalnu pozorišnu produkciju
 Western swing (music) /'westən,swɪŋ/ [n]
 vestern sving, podžanr kantri muzike koji se
 javlja krajem 1920-ih na zapadu i jugu SAD;
 predstavlja mešavinu diksilend džeza, bluza folk
 muzike i svinga; zbog svoje naglašene plesne
 komponente, postaje veoma popularan u
 plesnim dvoranama i klubovima u Teksasu,
 Oklahomi i Kaliforniji tokom 1930-ih i 1940-ih;
 najeminentniji predstavnici: The Light Crust
 Doughboys, Bob Wills i The Texas
 Playboys, Milton Brown i Musical Brownies i dr.
 wheeze¹ /wi:z/ [n] brektanje, krćanje, šištanje
 wheeze² /wi:z/ [v] teško disati, brektati, roptati
 whimper¹ /'wɪmpə/ [n] jecanje, cviljenje ⇔ sob¹
 whimper² /'wɪmpə/ [v] jecati, cvileti ⇔ sob²
 whimpering /'wɪmpərɪŋ/ [adj] jecav ⇔ sobbing:
 ~ violins – jecajuće violine
 whimsical /'wɪmzɪkəl/ [adj] hirovit, kapriciozan
 whimsically /'wɪmzɪkəli/ [adv] hirovito,
 kapriciozno ⇔ capriccioso
 whine¹ /'waɪn, waɪn/ [n] zavijanje, cviljenje,
 jadikovanje
 whine² /'waɪn, waɪn/ [v] zavijati, cviliti, jadikovati
 whinny(ing) /'wɪni(ŋ)/ [n] njištanje, rzanje;
 vrištanje
 whinny /'wɪni/ [v] njištati, rzati; vrištati
 whip /wɪp/ [n] bič, vrsta udaraljke koja se sastoji iz
 dve drvene daščice povezane šarkom na jednoj
 strani, koje kada se naglo udare jedna o drugu
 daju zvuk sličan zvuku biča ⇔ slapstick [2]
 whisper¹ /'wɪspə/ [n] šapat
 whisper² /'wɪspə/ [v] šaputati, šaptati
 whistle¹ /wɪsl/ [n] zviždaljka, pištaljka:
 • Galton ~ - Galtonova pištaljka, uređaj koji
 je po sklopu sličan pištaljci lokomotive; daje
 veoma visoke tonove iznad granice
 osetljivosti ljudskog uva; služi za ispitivanje

sluha, ali i u druge praktične svrhe (u dresuri pasa i sl.) ⇔ dog whistle, silent whistle;

- Irish ~ ⇔ tin whistle;
- train ~ - drvena pištaljka koja proizvodi tri različita tona tipična za zvuk piska parne lokomotive

whistle² /wɪsl/ [v] zviždati

wig /wɪɡ/ [n] perika; ~ master(mistress) – vlasuljar, jedno od specifičnih zanimanja u pozorištu/operskoj kući i sl., koje obavljaju stručnjaci-majstori za izradu vlasulja-perika, veštačkih brkova, brade, obrva, trepavica, uvek u skladu sa epohom, stilom, karakterom uloge, zbog čega tesno sarađuju sa kostimografom

wiggle /wɪɡl/ [v] mrdati (prstima)

will /wɪl/ [n] volja; at will ⇔ ad libitum

wind /waɪnd/ [v, ps & pp wound] obmotati

wind cap ⇔ reed cap

windchest /'waɪnd,tʃest/ [n]

[1] vazдушna komora, rezervoar za vazduh kod orgulja ⇔ AIR [1] ▶ air chamber;

[2] ⇔ soundboard [2]

wind chimes /'waɪnd,tʃaɪmz/ [n] vazдушna zvona, cevi od metala, stakla, bambusa, kamena, porcelana, školjki i sl., redno ili kružno okačena tako da pokrenute vetrom udaraju jedna o drugu; iako vazдушna zvona, tehnički gledano, nisu muzički instrument, ona su slična nekim instrumentima i često se mešaju sa zvončićima

① see: BAR CHIMES

wind-gauge ⇔ anemometer

windhole /'waɪnd,həʊl/ [n] donji (ulazni) otvor orguljske svirale ⇔ foothole

wind instrument ⇔ aerophone

winds ⇔ BAND [2] ▶ wind band

windway ⇔ flue

windpipe ⇔ trachea

winds /'waɪndz/ [n] duvači, duvačka sekcija (kao grupa u orkestru); symphonic ~ ⇔ ORCHESTRA ▶ wind orchestra

wind trunk /'waɪnd,trʌnk/ [n] vazdušni kanal, vetrogon (u orguljama) ① see illus.: ACTION [2] ▶ MECHANICAL ORGAN ACTION

windway ⇔ flue

wing /wɪŋ/ [n]

[1] krilo, deo fagota u koji se utiče S-cev ⇔ JOINT ▶ tenor joint; wing joint;

[2] (wings) pl. krilo, platnom prekriveni pano, koji se koristi kao deo dekora, a oslanja se na rikvand i maskira prostor sa ivice scene;

nekada se nalazilo po sedam ili osam krila nanizanih sa obe strane scene, ali od uvođenja zatvorenog dekora skoro da su izbačena iz upotrebe, osim u baletu; wait/stay back in the ~ - čekati iza kulisa ⇔ SCENE [6] ▶ wait behind the scenes;

WIPO → abbr. ORGANISATION ▶ World Intellectual Property Organisation

wire /'waɪə/ [n] žica; ~ mesh – žičana mreža

wiring /'waɪərɪŋ/ [n]

[1] sistem žica unutar nekog uređaja, električnog sistema ili kola;

[2] povezivanje (nekog uređaja):

- balanced ~ - balansirano povezivanje;
- unbalanced ~ - nebalansirano povezivanje

wirepuller /'waɪə,pʊlər/ [n] (važna) osoba koja deluje iza kulisa

without /wɪ'ðaʊt/ [prep] bez ⇔ senza:

- ~ mouthpiece – bez usnika, tehnika moguća na nekim duvačkim instrumentima koja podrazumeva skidanje usnika (kada izvođač duva u “burence”);
- ~ mute – bez sordine (za duvače)

with stick ⇔ Mallet ▶ with mallet

WMA *acro.* ▶ window media audio

wobble /'wɒbəl/ [n]

[1] drhtanje, kolebanje, klaćenje, zanošenje;

[2] pežorativni izraz za loše naglašeni vibrato (posebno u vokalnom izvođenju)

wood /wʊd/ [n] drvo (iz aspekta upotrebljivosti u izradi muzičkih instrumenata):

- bamboo ~ - bambusovina, materijal drvenastih stabljika velikog broja indijskih i azijskih grmolikih i stablastih biljaka koji se odlikuje velikom čvrstoćom, dobrom tvrdoćom, velikom cepljivošću i vodo-otpornošću;
- baobab ~ - drvo baobaba;
- beech~ - bukovina;
- birch~ - brezovina, brezovo drvo;
- black~ - blevud, crno abonosovo drvo;
- box~ - šimširovina, tvrdo, grmoliko drvo;
- cedar~ - cedrovina, lako, trajno i sonorno drvo koje raste u sredisnjem Meksiku, Portoriku i na području Perua;
- cocobolo ~ - kokobolo;
- dog~ - drenovina;
- ebony ~ - abonos;
- grenadilla ~ - grenadil, drvo izuzetne

- tvrdooće od 15.000 N/cm²; dozvoljava visoko poliranje, a upotrebljava se za izradu duvačkih instrumenata (klarinet, oboa i sl.);
- maple~ - javorovina, drvo od koga se uglavnom prave donje daske violine i sličnih instrumenata;
 - pernambuco ~ - pernabuko, čvrsto ali fleksibilno drvo poreklom iz Brazila od koga se uglavnom prave gudala za violinu i slične instrumente;
 - spruce~ - smrekovina, drvo smreke od koga se uobičajeno prave gornje violinske daske
- woodblock /'wʊd,blɒk/ [n] drveni blok, vrsta udaraljke; tubular ~ - drveni blok u vidu valjka ⇔ Chinese wooden block
- wood harmonica ① *see*: XYLOPHONE
- woodwind /'wʊd,wɪnd/ [adj] drveni duvački:
- ~ instrument – drveni duvački instrument;
 - ~ player – duvač, svirač na drvenom duvačkom instrumentu;
 - double ~ dvojni sastav (drvenih duvača u orkestru);
 - quadruple ~ četvorni sastav (drvenih duvača u orkestru)
- woodwinds /'wʊd,wɪndz/ [n] drveni duvački instrumenti (skupno)
- woofer /'wuːfə/ [n] vufer, zvučnik dizaniran da proizvede opseg frekvenci u najnižem delu zvučnog spektra ① *see*: LOUDSPEAKER
- work /wɜːk/ [n] rad, delo: a piece of artistic ~ umetničko delo; ~ of art – umetničko delo:
- ~ in progres – otvoreni oblik, nepotpuno fiksirana struktura u savremenoj avangardnoj muzici;
 - ~ uniting all the arts – sveumetničko delo, sveukupno umetničko delo;
 - derivative ~ - obrada originalnog dela;
 - posthumous ~ - postumno, posmrtno delo;
 - thematic ~ - tematski, motivski rad
- working-out ⇔ development [section]
- workstation /'wɜːksteɪʃən/ [n] radna stanica, moćan računar kakav se obično koristi za naučne, inženjerske, muzičke i slične aplikacije:
- digital audio ~ - digitalna audio radna stanica, elektronski sistem koji se koristi u procesu snimanja, obrade i proizvodnje muzike/zvuka → *acro.* DAW
 - ▶▶ integrated ~ - integrisana digitalna audio radna stanica;
 - music ~ – muzička radna stanica
- worship /'wɜːʃɪp/ [v] obožavati, vršiti verski obred
- worshipper ⇔ fan¹ [1]
- wow-and-flutter /'waʊ ən 'flʌtə/ [n] zavijanje i podrhtavanje koje najčešće izaziva pogon uređaja (gramofona i CD-plejera)
- wrap /ræp/ [v] uvijati, umotavati
- wrest block ⇔ wrest plank
- wrest pin ⇔ PIN ▶ tuning pin 2)
- wrest plank /'rest'plæŋk/ [n] daska (na klaviru sa drvenim okvirom ili čembalu) u koju su uvrnuti vijci sa žicama ⇔ wrest block, BOARD ▶ [tuning-]pin board, PLATE ▶ string plate
- ① *see*: PLANK; ① *see illus.*: PIANO
- wrist /rɪst/ [n] ručni zglobov, doručje
- write /raɪt/ pisati;
- ~ music for film ⇔ score² [1];
 - ~ in open score – ⇔ score² [2];
 - ~ variations – varirati
- writer /'raɪtə/ [n] pisac:
- lyrics ~ ⇔ lyricist; ~ of the lyrics/words ⇔ AUTHOR ▶ author of the lyrics/words
 - music ~ – muzički pisac

- X [1] abbr. → Christ;
 [2] simbol za grešku;
 [3] simbol za bilo koju nepoznatu količinu
- x [1] oznaka u prikazu prstometa na gitari sa značenjem: ne sviraj na ovoj žici ① *see illus.*:
 FINGERING
 [2] abbr. → „cross“ (u „cross-cut“: „x-cut“)
- xanaduism /ˈzæneɪduɪzəm/ [n] ksanaduizam, akademsko istraživanje izvora koji stoje iza imaginativnih dela u umetnosti (posebno književnosti); u poslednje vreme se koristi u pežorativnom smislu kao termin za akademski rad lišen čvrstih teoretskih perspektiva
- xanorphica ⇔ harmonichord
- xaphoon /zæˈfuːn, zɑːˈfuːn/ [n] ksafun, drveni duvački instrument sa punim hromatskim opsegom od dve oktave; originalno izrađen od bambusa sa jezičkom tenor saksofona; ima zvuk između saksofona i klarineta
- x-cut ⇔ cross-cut
- XDR *acro.* → extended dynamic range (prošireni dinamički opseg)
- xfer *abbr.* → transfer
- xiao /ʃjɑːʊ/ [n] siao, kineska uzdužna flauta, originalno od bambusa; moderni oblik instrumenta sa šest rupa vodi poreklo iz perioda Ming dinastije
- x.ref *abbr.* → cross-reference
- xylomarimba /ˌzɑɪləˈmɑːrɪmbə/ [n] ksilo[ma]rimba, idiofoni instrument sa određenom visinom zvuka, suštinski veliki ksilofon sa proširenim opsegom od pet oktava, a ne kombinacija ksilofona i marimbe (kako sam naziv sugeriše); altovski član porodice ⇔ xylorimba
- xyloharmonica ⇔ xyloharmonicon
- xyloharmonicon /ˌzɑɪləhɑːˈmɒnɪkən/ [n] ksiloharmonika, instrument sa klavijaturama koji je izumeo J.A. Uthe 1810.; predstavlja unapređenu formu ksilosistrona (→ xylosistron) koji je isti izumitelj konstruisao tri godine pre toga ⇔ xyloharmonica
- xylophone /ˈzɑɪləˌfəʊn/ [n] ksilofon, idiofoni instrument određene visine tona, poreklom iz Jugoistočne Azije; sastoji se od niza drvenih pločica (često od palisandrovog drveta) postavljenih na drvenoj ploči u dva reda po uzoru na klavijaturu i reznantnih cevi bez poklopaca koje su otvorene na oba kraja i daju punu zvučnost pločicama; uobičajeni raspon je od c1 do c4, ali ima i nekih registarskih varijanti (tenor-, bas-) sa nižim zahvatom; svira se drvenim palicama, a zvuk je vrlo zvonak i prodoran; obim je hromatski, a zapisuje se za oktavu niže; ksilofon je sopranski član svoje porodice (stari izrazi: wood harmonica, straw-fiddle):
- keyboard ~ – ksilofon sa klavijaturom ⇔ keyboard xylophone, piano xylophone;
 - keyed ~ ⇔ keyboard xylophone;
 - piano ~ ⇔ keyboard xylophone
- xylophonist /ˈzɑɪləˌfəʊnɪst/ [n] ksilofonist(a) ⇔ xylophone player
- xylophone player ⇔ xylophonist
- xylorimba ⇔ xylomarimba
- xylosistron ① *see*: HYLOHARMONICON

y

yarghul ⇔ arghool

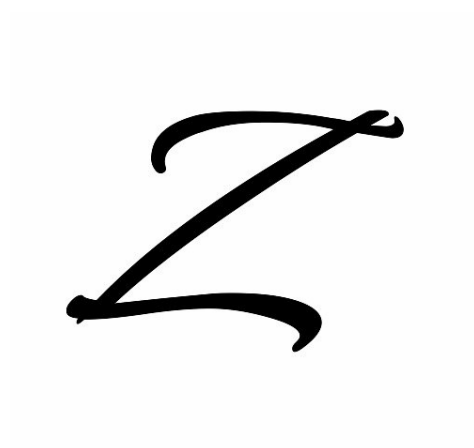
yembe ⇔ djembe

yodel /'jəʊdəl/ [v, pp & ps yodel(l)ed, pres. part.
yodel(l)ing] jodlovati, pevati u posebnom
grlenom maniru tipičnom za narode gornje
Austrije i Švajcarske

yodler /'jəʊdlə/ [n] jodler, osoba koja jodluje

yoruba /'jɔrʊbə/ [n] joruba, tradicionalna nigerijska
muzika koja uključuje široki spektar muzičkog
izraza od karakteristične bubnjarske tradicije do
vokalne muzike

yueqin ⇔ *GUITAR* ▶ moon guitar

zabumba /za:'bu:mbə/ [n] zabumba, vrsta bas bubnja u brazilskoj muzici, posebno prisutan u foro muzici (→ forro)

zampogna /dʒɑ:m'po:ŋɑ:/ [n] zamponja, italijanske gajde ① *see*: BAGPIPES

zampoña ⇔ antara

zarah ⇔ mirliton

zapateado /zɑ:pəti'a:dəʊ/ [n, pl. zapateados /-dɒʊz/] sapateado, živahni marjači ples, karakterističan po naglašavanju ritma cipelama, nalik na sterpovanje

zarzuela /zɑ:'rʒweɪlə/ [n] sarsuela, španski muzičko-scenski oblik sa govornim dijalogom koji se satirički bavi svakodnevnim životom

zimbalon ⇔ cimbalom

zink ⇔ cornett(o)

zither /'zɪðə/ [n] citra:

[1] (u širem smislu) prosti kordofoni (generalno) ⇔ *CHORDOPHONES* ▶ simple chordophones;

[2] (u užem smislu) žičani trzalački instrument sa plitkim duguljastim rezonatorom sa 30 do 45 žica razapetih na gornjoj strani; žice se okidaju prstima i čeličnim plektrumom na palcu; ispod 4-5 kraćih žica nalazi se hvataljka radi skraćivanja žica pri sviranju, dok se ostale žice ne skraćuju jer služe za pratnju; prisutan u Sloveniji, Austriji, Mađarskoj, južnoj Nemačkoj, alpskoj regiji i kulturama istočne Azije:

- ~ ring – terzijan/trzalica u vidu prstena (za citru);
- bow[ed] ~ – »gudačka citra«, instrument s početka 19. veka, srcastog oblika sa četiri žice, svira se gudalom ili trzanjem ⇔ *VIOL* ▶ psaltery viol;
- chord ~ ⇔ guitar zither;
- fretless ~ ⇔ guitar zither;
- [primitive] German ~ – šajtholt, stari tip primitivne nemačke citre;
- guitar~ - gitara-citra, instrument patentiran 1894. godine; ime je dobio po zvuku koji je blizak zvuku gitare, a ne po fizičkoj sličnosti ili sličnosti u izvođenju (koncertna citra je u tom smislu bliža gitari) ⇔ chord zither, fretless zither;
- mandolin~ - mandolina-citra, bliski srodnik gitara-citre sa duplim žicama i zvukom mandoline;

- stick ~ - štapasta citra, primitivni instrument sa jednom ili više žica razapetih duž štapa;

- Thuringian ~ - tirinška citra, nemački narodni instrument, potomak stare cistre

zobo-flute ⇔ mirliton

zoomusicology /,zɔ:mju:zɪ'kɒlədʒi/ [n] zoomuzikologija

zuma ⇔ mizmar [2]

zumara ⇔ *CLARINET* ▶ double clarinet

zydeco /'zɪdɒ,kəʊ/ [n] zideko, vrsta američke folk muzike sa korenima u jugozapadnoj Luizijani; razvila se početkom 19-og veka iz kreolske muzike; odlikuje se brzim tempom uz dominaciju harmonike

Kej Mike Paligorića 2
18000 Niš
Srbija

Redakcioni odbor: prof dr Jordana Marković (glavni i odgovorni urednik),
Snežana Jančić, Snežana Lazić, prof. dr Radomir Stanković, Zoran B. Živković
(urednik izdanja).

Recenzenti: prof. dr Vesna Lopičić
prof. dr Sonja Cvetković

*

Publikovano na internet stranici
Univerzitetske biblioteke «Nikola Tesla» u Nišu

CIP - Katalogizacija u publikaciji

Univerzitetska biblioteka "Nikola Tesla" u Nišu

811.111'374=163.41: 78(038)

DRAMBAREAN, Snežana

Englesko-srpski rečnik muzičkih termina i
izraza / Snežana Drambarean i Dorin Drambarean. -
Niš : Fakultet umetnosti : Univerzitetska biblioteka
«Nikola Tesla», 2013. - V, 454 str. - (Biblioteka
Monografije ; knj. 4)

Uputstvo za korišćenje rečnika: str. III-V.

1. DRAMBAREAN, Dorin

a) Muzika – Englesko-srpski rečnici

IBD M_004

Univerzitet u Nišu
Univerzitetska biblioteka

Ovaj tekst je deo Digitalnog repozitorijuma, javno je dostupan, i može se slobodno koristiti za lične potrebe, u obrazovne i naučne svrhe. Ako koristite tekst, navedite izvor.

Komercijalna upotreba teksta nije dozvoljena.

University of Niš
University Library

This text is a part of the Digital repository of public domain. Permission is granted for personal, educational and scientific purposes. If you do use the document, indicate the source. No permission is granted for commercial use.

